

សុទ្ធទីបិដាហ

៤៩

SUTTANTA PITAKA

ព្រះ
ក្រសួងពាណិជន
និង
សេដ្ឋកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ
អគ្គនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងក្រសួង
ការអប់រំ

៤៦

ផ្សេចផ្តល់នូវសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍សាស្ត្រក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ និង
សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍សាស្ត្រក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រសួង
ការអប់រំ និងក្រសួង

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṭAKA

AṄGUTTARANIKĀYA

NAVAKANIPĀTA

DASAMABHĀGA

49

କୁଳାଲ

សេចក្តីផែានាំគ្នាចំណាត់ការអាណ

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាណ បានយើង្ហាករទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបុកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានយើង្ហាងព្យាន៖ មួយត្រូវតែតែនៅខាងបុង្ហាករនៅ៖ សូមមេត្តាកត់សមាតល់ថា ព្យាងព្យាន៖ ដែលនៅខាងបុង្ហាករនៅ៖ គឺជាដឹងរបស់ព្យាងព្យាន៖ ដែលមានសញ្ញាលេខបុកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបង្រៀនទៅក្នុងព្យាងព្យាន៖ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ៖ សមូល ភីជិនពាក្យនេះ ព្យាងព្យាន៖ ល គឺជាដឹងរបស់ព្យាងព្យាន៖ ម ដូចខ្លះពាក្យនេះគឺ សម្ភោះ ។

-ពាក្យចាលី៖ តសុស គឺ តសុវ ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រួលយកតាមរបាយនូវក្រុមខ្មែរ របស់សម្រាប់ព្រះសង្គមដោតព្យាយណា (ឆ្លង-ធមាត) ជាគោល ។ បុន្ថែមបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណាក់ត្រីមត្រីរដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនេះទុកដែល ។

៣) ចំពោះ សន្លឹកច្បាប់ពាក្យខ្មែរ-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្ទៃកខាងបុង្ហាន់នៅព្រះត្រីបិជកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ព្យូតែ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែត្រប្បរតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្ថនុបិដក
អគ្គនាយករាជការ នរោត្តមន៍
ធនសមាគារ

៤៥

ព. ស. ២៤៩៨

ពុត្វនូបិជ្ជកៅ

អង្គត្តរនិភាយស្ស នវកនិចាតោ

ទសមោ ភាគោ

នមោ តស្ស កករតោ អរយាតោ សម្រាសម្នួលស្ស ។

បណ្តាលសកៅ

បប់មោ សំមោធីគ្រោ

[១] ធប់មេ សុតំ ។ ធបកំ សមយំ កកវ សារតិចយំ
វិយារតិ ដៃតរនេ អនាបិណ្ឌិកស្ស អាកមេ ។
តតិ ខោ កកវ កិត្យ អាមណ្ឌសិ កិត្យហេតិ ។
កណ្ឌណ្ឌតិ តេ កិត្យ កករតោ បច្ចុលេណ្ឌសំ ។ កកវ
ធបតុលេង សច កិត្យហេ អញ្ញតិត្តិយា បរិញ្ញាងកា ធបំ
បុឡូយំ សម្ងាងបក្ដិកាង អរុសោ ធម្មាង កា
ឧបនិសា ការណាយតិ ធបំ បុឡា គុឡេ កិត្យហេ តើសំ
អញ្ញតិត្តិយាង បរិញ្ញាងកាង កិត្យ ព្យាករយ្យាងតិ ។

សុត្តនិបិជក

អង្គភាពនឹកាយ នវកនីបាត

ទេសមភាព

សូមនមស្តារព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្បាសមួន ព្រះអង្គនោះ ។

បណ្តាលសក

សម្ងាត់គ្រឿង ទី ១

[១] ខ្ញុំបានស្វាប់មកយើងនេះ ។ សម័យម្ខយ ព្រះដែលព្រះភាគ ព្រះគ្រឿងនោះ ក្នុងវត្ថុដោពពន របស់អនាគម្ពិណ្ឌកសេដ្ឋី ឡើប ក្រុងសារតី ។ ព្រះដែលព្រះភាគ ព្រះត្រាស់បោកកិត្យុទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះថា ម្នាលកិត្យុទាំងឡាយ ។ កិត្យុទាំងនោះ ទទួលស្វាប់ ព្រះពុទ្ធផីការព្រះដែលព្រះភាគថា ព្រះករុណាទ្រះអង្គ ។ ព្រះដែលព្រះភាគ ព្រះត្រាស់ដូចខ្លះថា ម្នាលកិត្យុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ ពួកបរិញ្ញាធម៌ ធានន្យត្តិវិយ គប្បីស្អាយឃើននេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ហេតុនៃសេចក្តីបម្រើន នូវពួកជម័ជាចាំណែកនៃការត្រាស់ដើម្បី តើដូចមេប ម្នាលកិត្យុទាំងឡាយ បើពួកអន្យត្តិវិយស្អាយឃើននេះហើយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដោះស្រាយ ដល់ពួកបរិញ្ញាធម៌ ធានន្យត្តិវិយទាំងនោះដូចមេប ។

សុត្តនិបិដក់ អង្គត្តនិកាយសួយ នវកនិតាតោ

ភករម្បលកា នៅ ភណ្ឌ ធម្មា ។ ហើ ។ ភករតោ
 សុទ្រា កិច្ចា ធមេស្សនីតិ ។ តេនហិ កិច្ចាប់ សុធនាគ
 សាងគំ មនសិ គកហេដ ភាសិស្សនីតិ ។ ធរម្បត្វិតិ
 ខោ តេ កិច្ចា ភករតោ បច្ចុលេស្សសំ ។ ភករ
 ធនុលេដហេដ សចេ កិច្ចាប់ អញ្ជតិត្តិយា បរិញ្ញាងកា
 ធរំ ឬឡើយឱ្យ សម្ងាត់បក្សិកាលំ អរូសោ ធម្មាលំ
 កា ឱបនិសា ភារណាយាតិ ធរំ ឬផ្ទា តុម្រោ កិច្ចាប់
 តេសំ អញ្ជតិត្តិយាលំ បរិញ្ញាងកាលំ ធរំ ព្រាករយ្យរោច
 តិជារូសោ កិច្ចា គល្រាលាមិត្តា យកាតិ គល្រាលា-
 សហាយោ គល្រាលាសម្បរដ្ឋា ។ សម្ងាត់បក្សិ-
 កាលំ អរូសោ ធម្មាលំ អយំ បបមា ឱបនិសា
 ភារណាយ ។ ឬន ច ធរំ អរូសោ កិច្ចា
 សីលកា យកាតិ ចាតិមោត្តិសំរសំរតោ វិយាតិ

សុត្តនិបិដក អគ្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្លួនព្រះអង្គ មានព្រះដែល
ព្រះភាគជាមួល ។ ហើយ ពួកគឺកូច្ចានស្ថាប់ចំពោះព្រះដែលព្រះភាគ
ហើយ កើនីជចាំទុក ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បើធ្វើឡាង អ្នកទាំង-
ឡាយចូរចាំស្ថាប់ ចូរធ្វើទុកកួនីបិត្តូរប្បញ្ញត់ចុះ តិចាតតិនីសម្រេច
ប្រាប់ ។ កិត្តិទាំងនោះ ទទួលស្ថាប់ព្រះពុទ្ធដីការព្រះដែលព្រះភាគថា
ព្រះករណរាប្រះអង្គ ។ ព្រះដែលព្រះភាគ ព្រះត្រាស់ដូចខ្លះ ថា
ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ប្រសិនបើ ពួកបរិញ្ញាផក ជាអន្យតិវិយ គិប្បីស្ថាយ
យ៉ាងនេះ ថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ហេតុនៃសេចក្តីបម្រីន នូវពួកជម់
ជាបំណោកនៃការត្រាស់ដីន តើដូចមេប៉ុណ្ណោះ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ កាល
បើពួកអន្យតិវិយស្ថាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយ គិប្បីដោះក្រាយដល់
ពួកបរិញ្ញាផក ជាអន្យតិវិយទាំងនោះយ៉ាងនេះ ថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
កិត្តិកួនីសាសនានេះ ជាអ្នកមានមិត្តលូ មានសំឡាល់លូ សមតប់
នីជមិត្តលូ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នេះជាហេតុនៃសេចក្តីបម្រីន
នូវពួកជម់ជាបំណោកនៃការត្រាស់ដីន ទី ១ ។ ម្នាលអារុសោទាំង-
ឡាយ មួយឡើត កិត្តិជាអ្នកមានសិល ស្រីមកួនីបាតិមោក្នុសំរែ៖

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រា

អាជារកោចរសម្បញ្ញា អុប្បាមត្រូសុ រដ្ឋសុ កយនស្សវី
 សមានយ សិក្សាតិ សិក្សាបានសុ ។ សម្ងាត់បក្សិកានំ
 អរុសោ ធម្មានំ អយំ ទុតិយា ឧបនិសា ការណាយ ។
 ឬន ច បាំ អរុសោ កិក្សា យាយំ គង់ អភិសល្វិកា
 ថែការិរណាសប្បាយ សេយ្យចិំដំ អប្បិឆ្នគង់ សណ្តិ-
 គង់ បវិវកគង់ អសំសក្តិគង់ វិយាម្បិគង់
 សិលគង់ សមាធិគង់ បញ្ញគង់ វិមុត្តិគង់
 វិមុត្តិញ្ចាណានស្សនគង់ ធរូបិយា គង់យ និកាម-
 ហកី ហេកី អគិច្ចហកី អគសិរហកី ។ សម្ងាត់
 បក្សិកានំ អរុសោ ធម្មានំ អយំ តិចិយា ឧបនិសា
 ការណាយ ។ ឬន ច បាំ អរុសោ កិក្សា អារួរីយោ
 វិយារតិ អគុសហានំ ធម្មានំ បហានយ គុសហានំ
 ធម្មានំ ឧបសម្បជាយ ចាមភ ធនុបរឡេមោ អនិក្សិ-
 ត្តិដុរោ គុសលេសុ ធមេសុ ។ សម្ងាត់បក្សិកានំ
 អរុសោ ធម្មានំ អយំ ចតុត្រា ឧបនិសា ការណាយ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

បរិបុណ្ឌេដោយអាពារៈនិងគោចរៈ យើព្យួនីរកីយកូនីទោសទាំងឡាយ
 សូមដឹបនិចបនុបិ សមាទានសិក្សាកូនីសិក្សាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាល
 អារុសោទាំងឡាយ នេះជាមេត្តីនៃសេបភីចម្រិន នូវពួកធុម៉ែជាបំណែក
 នៃការត្រាស់ដីនី ២ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មួយឡើត កិត្តិជាមួក^១
 បានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយជាយ នូវកោប៊ា
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ដែលជាកោប៊ាជុរដង់ ជាចិសប្បាយទូលាយចិត្ត
 គីអប្បិថ្និកោប៊ា សន្តិដីកោប៊ា បរិនេកកោប៊ា អសំសត្វកោប៊ា វីយារម្បកោប៊ា
 សិលកោប៊ា សមាជិកកោប៊ា បញ្ញកោប៊ា វិមុត្តិកោប៊ា វិមុត្តិញ្ចាបទស្ស-
 នកោប៊ា ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នេះជាមេត្តីនៃសេបភីចម្រិន
 នូវពួកធុម៉ែជាបំណែកនៃការត្រាស់ដីនី នី ៣ ។ ម្នាលអារុសោទាំង-
 ឡាយ មួយឡើត កិត្តិប្រាប់ព្យួនីសេបភីញ្ចាយម ដើម្បីលេបដែន្មរ
 ពួកអកុសលធុម៉ែចោ ដើម្បីព្យុំនិពួកកុសលធុម៉ែឡើកីតិឡើន ជាមួក^២
 មានកម្នាំង មានសេបភីប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ខ្លួន មិនជាក់ជុរៈបោល កូនី
 ធុម៉ែទាំងឡាយ ជាកុសល ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នេះជា
 ម៉ែងនៃសេបភីចម្រិន នូវពួកធុម៉ែជាបំណែកនៃការត្រាស់ដីនី នី ៤ ។

សុត្តនបិដកេ អង្គតានិកាយស្បែ នវកនិចាតោ

ឃុន ច បាំ អារុសោ កិត្យា បញ្ញាក ហេរតិ ឧណ-
យត្តុកាមិនិយ បញ្ញាយ សមខ្សាកតោ អិយាយ
និព្ទិកាយ សម្បាពុត្វក្តួយកាមិនិយ ។ សម្ងាង-
បគ្គិកាលំ អារុសោ ធម្មាលំ អយំ បញ្ជី ឧបនិសា
ការណាយ ។ កល្បាលាមិត្តស្បែតាំ កិត្យាប់ កិត្យាបោ
ជាតិកដ្ឋី កល្បាលាសហាយស្បែ កល្បាលាសម្ប-
រត្តស្បែ សីលក កវិស្បែតិ ជាតិមោក្តុសំរសំរោតោ
វិហារិស្បែតិ អាជារកោចរសម្បឡាតា អណ្តាមតេសុ វណ្ណេសុ
កយទស្បរី សមាងាយ សិក្សិស្បែតិ សិក្សាបាលសុ ។
កល្បាលាមិត្តស្បែតាំ កិត្យាប់ កិត្យាបោ ជាតិកដ្ឋី កល្ប-
ាលាសហាយស្បែ កល្បាលាសម្បរត្តស្បែ យាយំ កថា
អភិសល្មិកា ចេតារិរណាសម្បរាយ សេយ្យចិំដំ
អប្បិឆ្លកថា សញ្ញដ្ឋិកថា បវិកោកថា អសំសក្តិកថា
វិយារម្បកថា សីលកថា សមាជិកថា បញ្ញាកថា
វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញ្ចាលាងស្បែនកថា ឯវូហិយ កថាយ
និកាមលាកី កវិស្បែតិ អគិច្ចលាកី អគសិរលាកី ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអារ៉ែសាចាំនៃឆ្នាយ ម្បយទេរោត កិភុជាអូកមានបញ្ជា ប្រកប
ដោយបញ្ជាដែលអារកំណត់ នូវការកែត្រួចឱ្យនិងការវិនាសទោ
(នេខ្ពបញ្ចក់) ជាក្រឹងទម្ងាយនូវកិលេសដ៏ប្រសើរ ជាចម្លាតិ
ដល់នូវកិរិយាណស់ទៅនេខ្ចក់ដោយប្រព័ន្ធទ ម្នាលអារ៉ែសាចាំនៃឆ្នាយ
នេះជាមេរីនេសបគ្គិចម្រិន នូវពួកធំ ជាបំណែកនៃការត្រាស់ដីន
ទី ៥ ឬ ម្នាលកិភុទាំនៃឆ្នាយ ហេតុនេះរួមទៅកិត្តិប្រាកដដល់កិភុអូក
មានមិត្តលូ មានសំឆ្នាង្ហំលូ សមគប់នឹងមិត្តលូ គីកិភុនោះ
នឹងបានជាអូកមានសិល សង្ឃមកុងបាតិមោកុសំវោះ បរិបុណ្ឌដោយ
អាមារ់និងគោចរោះ ជាអូកយើព្យកំយកុងទោសទាំនៃឆ្នាយ សូមវិ
បន្ទិចបន្ទប់ សមាទានសិក្សាកុងសិក្សាបទទាំនៃឆ្នាយ ឬ ម្នាលកិភុ
ទាំនៃឆ្នាយ ហេតុនេះរួមទៅកិត្តិប្រាកដដល់កិភុអូកមានមិត្តលូ មាន
សំឆ្នាង្ហំលូ សមគប់នឹងមិត្តលូ គីកិភុនោះនឹងបានជាអូកបានតាម
ប្រចាំបានដោយមិនលំបាក បានដោយជាយនូវកិច្ចមានសភាពយ៉ាង
នេះ ដែលជាកិច្ចរដ្ឋន័ះ ជាទិសប្បាយទូលាយបិត្ត គីអប្បិចកិច្ច
សុខិត្តិកិច្ច បរិភេកកិច្ច អសំសត្វិកិច្ច វីយាមូកិច្ច សិលកិច្ច
សមាជិកិច្ច បញ្ជាកិច្ច វិមុត្តិកិច្ច វិមុត្តិញាបទសូនកិច្ច ឬ

បណ្តាសកេ សម្ងាត់រគ្រោ

កល្បាលមិត្តស័យតាំ កិច្ចេរ កិច្ចុះនា ជាជីវកដ្ឋី
 កល្បាលសហាយស្ស កល្បាលសម្បរដ្ឋស្ស អារ-
 ធ្ញីរីយោ វិហារិស្សតិ អគ្គុសលានំ ធម្មានំ បហាលាយ
 គុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមក ធន្ទ-
 បរក្រុមោ អនិភិត្តិធម្មកេ គុសលេសុ ធម្មេសុ ។
 កល្បាលមិត្តស័យតាំ កិច្ចេរ កិច្ចុះនា ជាជីវកដ្ឋី
 កល្បាលសហាយស្ស កល្បាលសម្បរដ្ឋស្ស បញ្ហាក
 កិស្សតិ ឧណយត្តិកាមិនិយា បញ្ហាយ សម្បនាកតោះ
 អរិយាយ និព្ទេដិកាយ សម្បាពុក្រុក្រយកាមិនិយា ។
 តែន ច បន កិច្ចេរ កិច្ចុះនា តម្មេសុ បញ្ហេសុ
 ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ចត្តាកេ ធម្មា ឧត្តី ការេត្តា
 អសុកា ការេត្តា រកស្ស បហាលាយ មេត្តា
 ការេត្តា ព្រាងានស្ស បហាលាយ អាងាងានស្សតិ
 ការេត្តា វិតក្រុបច្បេទាយ អនិច្ចសញ្ញា ការេត្តា
 អសិធមានសម្បត្តិកាយ ។ អនិច្ចសញ្ញិោះ កិច្ចេរ
 កិច្ចុះនា អនិត្តិលញ្ញា សណ្តាកិ អនិត្តិលញ្ញី អសិធមាន
 សម្បត្តិកាំ ធយុលាកិ ធនិធ្វើ ធម្មេ និញ្ញាលនិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ហេតុនេះរម៉ឺនកែត្រាកដដល់កិត្តិអូកមានមិត្តលី
មានសំឡាល់លី សមគប់នឹងមិត្តលី គីតិកិត្តុនោះនឹងបានជាអូកប្រាបុ
ទួរសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលេបដៃនូវពួកអកុសលិដម៉ែល ដើម្បីព្យាដំនឹង
ពួកកុសលិដម៉ែលកែត្រីនឹង ជាអូកមានកម្មាធិស មានសេចក្តីប្រើប្រាស់
ខាប់ខ្លួន មិនជាក់ជុរៈបាល កុងកុសលិដម៉ែលទាំងឡាយ ។ ម្នាល
កិត្តិទាំងឡាយ ហេតុនេះ រម៉ឺនកែត្រាកដដល់កិត្តិអូកមានមិត្តលី
មានសំឡាល់លី សមគប់នឹងមិត្តលី គីតិកិត្តុនោះនឹងបានជាអូកមានបញ្ចា
ប្រកបដោយបញ្ចា ដែលអាចកំណត់នូវការកែត្រីនឹងនិងការវិនាល់ទៅ
(នៃខ្លួនបញ្ចក់) ជាគ្រឿនទម្ងាយនូវកិលេសដៃប្រសើរ ជាគុណមួយដាតិ
ដល់នូវកិរិយាណស់ទៅនៃទុកដោយប្រព័ន្ធបាន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ មួយ
ទៀត កិត្តុនោះតាំងនៅក្នុងធម៌ទុកដោយប្រព័ន្ធ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ម្នាល
កិត្តុនោះតាំងនៅក្នុងធម៌ទុកដោយប្រព័ន្ធ គីតិបម្រើនអសុក ដើម្បីលេបគគ់៖ បម្រើនមេត្តា ដើម្បី
លេបព្យាបាល បម្រើនភាពបានសូវិតិ ដើម្បីធ្វាប់ផ្ទិលនូវវិតក់៖ បម្រើនអនិច្ឆ័
សញ្ញា ដើម្បីដកបាលនូវអស្តិមាន៖ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ សេចក្តី
សម្ងាត់បាន មិនមែនខ្លួន រម៉ឺនប្រាកដដល់កិត្តិអូកមានសេចក្តីសម្ងាត់បាន
មិនទៀន កិត្តិអូកមានសេចក្តីសម្ងាត់បាន មិនមែនខ្លួន រម៉ឺនដល់នូវ
ព្រះនិព្ទានជាគ្រឿនទម្ងាយដកបាលនូវអស្តិមាន៖ កុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តនបិដកេ អង្គតានិកាយស្ស នវកនិចាតោ

[២]	អចខោ	អញ្ញតេកោ	កិត្យា	យេន	កករ
តេនុបសត្វិមិ	ឧបសត្វិមិត្រា	កករដ្ឋំ	។	ហិ	។
មន្ទិនិសិទ្ធា	ខោ	សោ	កិត្យា	កករដ្ឋំ	ធម៌តាកេច
និស្សយសម្បញ្ញា		និស្សយសម្បញ្ញតិ		កញ្ច	រួចតិ
គិត្យារតា	ឯ	ខោ	កញ្ច	និស្សយសម្បញ្ញា	
ហេរតិតិ	។	សន្ទើញ្ច	កិត្យា	និស្សយ	អកុសលំ
បជហាតិ		គិត្យាសលំ	ការពិ	បហីនមេរស្ស	តំ
អកុសលំ	ហេរតិ	។	ហិរើញ្ច	កិត្យា	និស្សយ
ិត្យិម្បញ្ញ	កិត្យា		និស្សយ	វិយញ្ច	កិត្យា
និស្សយ	បញ្ញើញ្ច	កិត្យា	និស្សយ	អកុសលំ	
បជហាតិ		គិត្យាសលំ	ការពិ	បហីនមេរស្ស	តំ
អកុសលំ	ហេរតិ	តពិស្ស	កិត្យាលោ	អកុសលំ	
បហីន	ហេរតិ	សុប្បហីន		យស្ស	អរិយាយ
បញ្ញាយ	និស្សា	បហីន	។	តេន	ច
កិត្យាប	កិត្យាលោ		តមេសុ	បញ្ញសុ	ធម៌សុ
បតិដ្ឋាយ	ចន្ទាខោ	ឧបនិស្សយា		វិហារិតញ្ច ^(១)	។

១ ឯ. ចត្តាខោ ធម៌ ឧបនិស្សយ វិហារិតញ្ច ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

[៧] គ្រាន់ កិភុ ១ រូប ចូលទៅតាល់ព្រះជ័មានព្រះភាគ
 លុំចូលទៅដល់ក្រាបច្បាយបង្ក់ព្រះជ័មានព្រះភាគ ។ ហើយ លុំកិភុន់
 អង្គយកុធនឹងធម៌សមត្ថរហើយ ក៍ក្រាបបង្ក់ទូលស្សរព្រះជ័មានព្រះភាគដូចខ្លះ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន គេតែនឹងឱយបាយថា កិភុអ្នកបរិបុណ្ឌោយ
 និស្សីយ (ទីពីន) អ្នកបរិបុណ្ឌោយនិស្សីយដូចខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន
 បុំកិភុអ្នកបរិបុណ្ឌោយនិស្សីយ តើដោយហេតុដូចមេប ។ ម្នាលកិភុ
 ហើយកិភុអាស្រែយដោយសឡាបេរិយលេបនៃនួរអកុសល ចម្រើននួរកុសលបាន
 អកុសលន់ ឈ្មោះបាកិភុន់នោនលេបនៃនួរហើយ ។ ហើយកិភុអាស្រែយ
 ហិរិ ហើយកិភុអាស្រែយខិត្តប្បែះ ហើយកិភុអាស្រែយវីយេះ ហើយកិភុអាស្រែយ
 បញ្ញា ហើយលេបនៃនួរអកុសល ចម្រើននួរកុសលបាន អកុសលន់
 ឈ្មោះបាកិភុន់នោនលេបនៃនួរហើយ ព្រោះថា អកុសលដែលកិភុណា
 យើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រសីរីហើយលេប អកុសលន់ឈ្មោះបាកិភុន់
 លេបហើយ លេបនៃស្រឡោះហើយ ។ ម្នាលកិភុទាំងទ្វាយ កិភុន់
 តាំងនោកុធនឹងម៉ោង ៥ នេះហើយ ត្រូវប្រកបដោយឧបនិស្សីយ ៥ យ៉ាង ។

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

គត់មេ ចន្ទារេ ។ ឥដ កិច្ចូរ កិច្ចុ^(၁) សង្កាយកាំ
 បជិលីសេវតិ សង្កាយកាំ អងិភេសេតិ សង្កាយកាំ
 បរិធ្លេតិ សង្កាយកាំ វិធានេតិ ។ ឯាំ ខោ
 កិច្ចូរ កិច្ចុ និស្សួយសម្បញ្ញ ហេរតិតិ ។

[၃] ឯកំ សមយំ កករ ចាលិកាយំ វិហារតិ
 ចាលិកាយពុទេ ។ តែន ខោ បន សមយេន អាយស្ប
 មេបិយោ កករតោ ឧបង្ហាកោ ហេរតិ ។ អចខោ
 អាយស្ប មេបិយោ យេន កករ តេនុបសណ្ឌិ
 ឧបសណ្ឌិត្រា កករន្តំ អកិភេធ្រា ឯកមន្តំ អង្វាសិ ។
 ឯកមន្តំ បិតោ ខោ អាយស្ប មេបិយោ កករន្តំ ឯត-
 នហេ ឥន្ទាមហំ កណ្ត ធនុភាម បិណ្ឌាយ បិសិតុណិ ។
 យស្សនានិ ត្រូ មេបិយោ កាលំ មញ្ញសិតិ ។
 អចខោ អាយស្ប មេបិយោ បុព្ទុណ្ឌសមយំ
 និភេសេត្រា បត្តិរមាងាយ ធនុភាម បិណ្ឌាយ ចិសិ

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុត្តិ

ឧបនិស្សីយ ២ យ៉ាង តើដូចមេប ។ ម្នាលកិភិទ្ធកចាំនឹងឆ្លាយ កិភិទ្ធកចាំ
សាសនានេះ ពិចារណាបេរីយ ទីបស់លទ្ធផលគុត្តិដែលគុត្តិសេរ ១
ពិចារណាបេរីយ ទីបអត់សង្កត់នូវគុត្តិដែលគុត្តិអត់សង្កត់ ១ ពិចារណាបេរីយ ទីបរៀនូវគុត្តិដែលគុត្តិរៀន ១ ពិចារណាបេរីយ ទីបបន្ទាបជ័េលនូវគុត្តិដែលគុត្តិបន្ទាបជ័េល ១ ។ ម្នាលកិភិទ្ធកចាំនឹងឆ្លាយ កិភិទ្ធកចាំអកបរិបុណ្ឌ ដោយនិស្សីយយ៉ាងនេះជន ។

[៣] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គឺលើភិទ្ធកចាលិក ឡើបក្រុង ចាលិក ។ សម័យនោះជន ព្រះមេយិយ៖ដ៏មានអាយុ ជាទបដ្ឋាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមេយិយ៖ដ៏មានអាយុ ចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបប្រាយបង្កែតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ បិតនៅភិទ្ធកចិត្តសមគុរ ។ លុះព្រះមេយិយ៖ដ៏មានអាយុ បិតនៅភិទ្ធកចិត្តសមគុរហើយ កំក្រាបបង្កែតខ្លួនព្រះដ៏មានព្រះភាគដូចជាប៉ុន្មោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាប្រានីនបូលទៅកាន់ដន្តគ្រាមដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ម្នាលមេយិយ៖ អ្នកចូរសម្រាប់នូវកាលដែលគុត្តិនីងទៅ ភិទ្ធកាលតន្លៃ នេះបុះ ។ គ្រានោះ មេយិយ៖ដ៏មានអាយុ ស្វៀកស្សន៍ប្រជាប់បាត្រី និងបិរាណភិទ្ធកបុព្ទណ្ឌសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ដន្តគ្រាម ដើម្បីបិណ្ឌបាត

សុត្តនិបិជ្ជកេ អង្គភាពនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

ធម្មភាម	ិណ្ឌាយ	ចវិត្តា	បច្ចាកត្តា	ិណ្ឌាជ-	
ធម្មដីត្លានោ	យេន	គិមិកាប្រាយ	នជិយា		
តីវេលិបសត្តមិ	។	អទូសា	ខោ	អាយស្តា	
មេយិយោ	គិមិកាប្រាយ	នជិយា	តីរេ	ធម្មវិរារ៉ា	
អនុចត្តិមមានោ	អនុវិចរមានោ	អម្ភរំ	ចាសាគិតា		
រមណីយំ	ិស្តានស្ស	ធនធោរោសិ	ចាសាគិតា		
រតិចំ	អម្ភរំ	រមណីយំ	អល់	រតិចំ	កុលបុត្តស្ស
បាននឹតិកស្ស	បានាយ	សមេ	មំ	កកវ	អនុ-
ជានោយ	អកច្រយរាបំ	តមំ	អម្ភរំ	បានាយតិ	។
អចខោ	អាយស្តា	មេយិយោ	យេន	កកវ	តីលិប-
សត្តមិ	ឧបសត្តមិត្តា	កកវំ	អកិវិទ្យា	ធនម៉ែ	
និសិទិ	។	ិសិទ្ធា	ខោ	អាយស្តា	មេយិយោ
កកវំ	ធនម៉ែ	តជាបំ	កញ្ចួ	បុព្វណ្ឌាសមយំ	
និភេសត្តា	បត្តិរមានាយ	ធម្មភាមំ	ិណ្ឌាយ	ចានិសិ	

សុត្តនិចក អគ្គិនិភាព នវកនិបាត

លុះត្រាប់ទោបិណ្ឌបាតកូដសន្ត្រត្រាមហើយ កំពើទ្វប់អំពីបិណ្ឌបាតកូដ
កាលជាតានក្រាយនៅក្នុង កំចួលទោរកដ្ឋាស្ទើដីមិកាទ្នា ។ ព្រះ
មេយិយេះដែលអាយុ កំពុជបង្រៀមតាមលំដាប់ ត្រាប់ទោតាមលំដាប់
ដើម្បីសម្រាកស្ថិន ទៅបង្កើដីមិកាទ្នា បានយើញ្ញត្រស្សាយ
ជាទីផ្សេងៗ ជាទីត្រីកអរ លុះយើញ្ញហើយលោកកំមានសេចក្តីពិនិត្យ៖
ដូចខេះបាន ឱិច្ច ត្រស្សាយនេះ ជាទីផ្សេងៗ ជាទីត្រីកអរ ឱិច្ច
ត្រស្សាយនេះ ធ្វើដល់ការតាំងព្យាយាមរបស់កូលបុត្រ អ្នកត្រូវការដោយ
ការតាំងព្យាយាម ប្រសិនបើព្រះដែលកំមានព្រះភាគ ត្រូវអនុញ្ញាតឡើ
អាណាមញ្ញ អាណាមញ្ញនឹងមកកាន់ត្រស្សាយនេះ ដើម្បីតាំងសេចក្តី
ព្យាយាម ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេយិយេះដែលអាយុ ចូលទោតាមលំព្រះ
ដែលកំមានព្រះភាគ លុះចូលទោដល់ ក្រាបថ្នាយបង្កំព្រះដែលកំមានព្រះភាគ
ហើយអ្នកយកូដទីដែលមកឱ្យ លុះព្រះមេយិយេះដែលអាយុ អ្នកយ
កូដទីដែលហើយ កំក្រាបបង្កំទូលព្រះដែលកំមានព្រះភាគដូចខេះបាន បាតិត្រូ
ព្រះអ្នកដែលមកឱ្យ កូដទីដែលណែនាំ ខ្ញុំព្រះអ្នកស្ម័គ្រីកស្ថិនប្រជាប់បាតត្រីនិងបិន
កូដបុព្ទណាសម័យ ហើយចូលទោកាន់សន្ត្រត្រាម ដើម្បីបិណ្ឌបាត

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

ធម្មតាមេ ឬធម្មាយ ចវិត្តា បច្ចាកត់ ឬធម្មាជ-
 តប្បដិត្តានោ យន គិមិកាណ្យាយ នជិយា តីរ
 តេនុបសត្វិមិ អធ្លសំ ទោ អហា កញ្ច គិមិកាណ្យាយ
 នជិយា តីរ ធម្មវិហារា អនុចត្វិមមានោ អនុវិចរមានោ
 អម្ពរំ ចាសាទិកំ រមណីយំ ឯិស្សាន មេ ធនធានហេសិ
 ចាសាទិកំ វតិធម៌ អម្ពរំ រមណីយំ អលំ វតិធម៌
 គុលបុត្តិស្ស បធានត្តិកស្ស បធានយាយ សច ម៉ែ
 កកវ អនុធានយូ អភពច្បួយរាបា សម៉ែ អម្ពរំ
 បធានយាយតិ ។ សច ម៉ែ កកវ អនុធានយូ
 គច្បួយរាបា តិ អម្ពរំ បធានយាយតិ ។ ឯា
 រុទ្ទ កកវ អយសុន្តៃ មេបិយ ធនធានហេ
 អភមេហិ តារ មេបិយ ធនកកម្ពិ តារ យារ
 អព្យាបិ គោចិ កិច្ច ឯិស្សវត្ថិ ។ ឌុតិយម្បិ
 ទោ អយសុវ មេបិយោ កកវន្តៃ ធនធានហេ

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុត្ត

លុះត្រាប់ទៅបិណ្ឌុបាត កូនុជនុត្រាមហើយ ត្រួរប់មកអំពីបិណ្ឌុបាត
 កូនុកាលដាតាន់ក្រាយនៃកត្តិ វួរកំចូលទោរកទ្វាស្ទើជកិមិកាទ្នា បពិត្រ
 ព្រះអង្គិចម្រីន ខ្ញុំព្រះអង្គិចធម៌ដើរបង្រៀមតាមលំដាប់ ត្រាប់ទៅតាម
 លំដាប់ ដើម្បីសម្ងាត់ស្ទើជកិមិកាទ្នា បានយើញ្ញត្រស្សាយ
 ដាចិដ្ឋេះថ្នា ដាចិត្រកអរ លុះយើញ្ញហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គិចមានសេចក្តី
 ត្រីវិធីដ្ឋឹងប៉ុំបាន ឱ្យបាន ដាចិដ្ឋេះថ្នា ដាចិត្រកអរ ឱ្យបាន
 ត្រស្សាយនេះ គួរដល់ការតាំងព្យាយាមរបស់កូលបុត្រ អ្នកត្រូវការដោយ
 ការតាំងព្យាយាម ប្រសិនបើព្រះដែលព្រះតាត ទ្រួស់អនុញ្ញាតឡើងអាត្រា
 អញ្ញ អាត្រាមញ្ញនឹងមកការនៃត្រស្សាយនេះ ដើម្បីតាំងសេចក្តីព្យាយាម ។
 ប្រសិនបើព្រះដែលព្រះតាត ទ្រួស់អនុញ្ញាតឡើងខ្ញុំព្រះអង្គិ
 នីជកិមិកានៃត្រស្សាយនោះ ដើម្បីតាំងសេចក្តីព្យាយាម ។ កាលបី
 ព្រះមេយិយ៖ដែលអាយុ ពេលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះដែលព្រះ
 តាត ទ្រួស់ត្រាស់នីជកិមិកានៃមេយិយ៖ដែលអាយុដ្ឋឹងប៉ុំបាន ឱ្យបាន
 អ្នកចូរបង្គិតសិនបុំ កុំភាល ដ្ឋិតតបាតតតែម្នាក់ជន ទម្រាំមានកិត្តិណាភ
 ម្នាយជាទ្វេត មកប្រាកដសិន (សិមអ្នកទៅបុំ) ។ ព្រះមេយិយ៖
 ដែលអាយុ ក្រាបបង្គិតុលព្រះដែលព្រះតាតដាតប្រប់ ២ ដងដ្ឋឹងប៉ុំបាន

សុត្ថនបិដកេ អង្គត្តរនិកាយស្ស នវកនិបាតោ

កករតោ កញ្ច នតិ គិត្តិ ឧត្តី ការណីយំ នតិ
 គតស្ស បជិចយោ មយំ ខោ បន កញ្ច អតិ
 ឧត្តី ការណីយំ អតិ គតស្ស បជិចយោ សប់
 មំ កកវ អណុជាលេយ្យ កឡូយ្យហាំ តំ អម្ពរំ
 បជាងាយតិ ។ អកមេហិ តារ មេហិយ ធនកក្រិ
 តារ យារ អព្វាបិ គោចិ កិត្តិ ិស្សត្តិ ។
 តតិយម្បិ ខោ អយស្ស មេហិយោ កករន្ត ធន-
 លេង កករតោ កញ្ច នតិ គិត្តិ ឧត្តី ការណីយំ
 នតិ គតស្ស បជិចយោ មយំ ខោ បន កញ្ច អតិ
 ឧត្តី ការណីយំ អតិ គតស្ស បជិចយោ សប់ មំ
 កកវ អណុជាលេយ្យ កឡូយ្យហាំ តំ អម្ពរំ បជាង-
 យតិ ។ បជាងន្តិ ខោ មេហិយ វិមានំ គិត្តិ វិន-
 យ្យហ យស្សជានិ ត្តិ មេហិយ គាលំ មព្យសិតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន កិច្ចដែលត្រូវធ្វើតាមទេរីតបន្ទិចបន្ទច របស់
ព្រះដំមានព្រះភាគ មិនមាន ការសន្យាំនូវកិច្ចដែលធ្វើហើយមិនមានទេ
បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ចំណោកខ្ញុំព្រះអង្គ នៅមានករណីយកិច្ចតាមទេ
ទៀត នៅមានការសន្យាំនូវកិច្ច ដែលធ្វើហើយ ប្រសិនបើ ព្រះ
ដំមានព្រះភាគ ទ្រួសអនុញ្ញាតឡើងខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទោកនៃព្រះ
ស្តាយនោះ ដើម្បីតាំងព្យាយាម ។ ម្នាល់មេយិយ៖ អ្នកចូរបង្គង់
សិនបុះ កំណាល ដ្ឋិតតបាតតតិម្នាក់ជន ទម្រាំមានកិត្តិធម្មយ
នាទេរីត មកប្រាកដសិន (សិមអ្នកទោបុះ) ។ ព្រះមេយិយ៖ដំមានអាយុ
បានក្រាបបង្កើលព្រះដំមានព្រះភាគជាតិម្រប់ ៣ ដងជួរចេះបា បពិត្រ
ព្រះអង្គដៃបម្រីន ករណីយកិច្ចតាមទេរីតបន្ទិចបន្ទចរបស់ព្រះដំមានព្រះ
ភាគ មិនមាន ការសន្យាំនូវកិច្ចដែលធ្វើហើយមិនមាន បពិត្រព្រះអង្គ
ដៃបម្រីន ចំណោកខ្ញុំព្រះអង្គ នៅមានករណីយកិច្ចតាមទេរីត នៅមាន
ការសន្យាំនូវកិច្ចដែលធ្វើហើយ ប្រសិនបើព្រះដំមានព្រះភាគ ទ្រួស
អនុញ្ញាតឡើងខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គគ្រឿទោកនៃព្រះស្តាយនោះ ដើម្បី
តាំងព្យាយាម ។ ម្នាល់មេយិយ៖ តបាតតគ្រឿនិយាយជួរចេះបា
នឹងអ្នក ដែលចេះតើនិយាយបា ការតាំងព្យាយាមជួរចេះបា ម្នាល់មេ-
យិយ៖ អ្នកចូរសមាតល់នូវកាល ដែលគ្រឿនិយាយទោកនឹងកាលត្រូវនេះប៊ែ ។

បណ្តាលសក់ សម្រាប់គ្រោះ

អចេខា អាយស្សា មេបិយោ ឧត្តាយាសនា កករដ្ឋ
 អភិវឌ្ឍត្រា បណ្តិ៍ជំ គត្រា យែន តំ អម្ចរដំ
 តេនុបសណ្ឌមិ ឧបសណ្ឌមិត្រា តំ អម្ចរដំ អធ្វី-
 តាយោត្រា អញ្ញតស្សី រូច្បាមួល ឯករិបកា និសិទិ ។
 អចេខា អាយស្សាគោ មេបិយស្សី តស្សី អម្ចរនេ
 វិហារដ្ឋស្សី យេកុយ្យេន តយោ ចាបកា អគុសលា
 វិតត្វា សមុទ្ធផន្ទិ សេយ្យចិំ គាមវិតត្វោ
 ព្រមានវិតត្វោ វិហីសារិតត្វោ ។ អចេខា អាយស្សាគោ
 មេបិយស្សី ធនធបោសិ អច្ចរិយំ វត កោ អពុតំ
 វត កោ សង្កាយ តម្លោ អការស្សា អនការិយំ
 បព្វិតា អច ច បនិមេហិ តីហិ ចាបគោហិ
 អគុសលេហិ វិតត្វោហិ អន្តាសត្តា គាមវិតត្វោន
 ព្រមានវិតត្វោន វិហីសារិតត្វោនតិ ។ អចេខា
 អាយស្សា មេបិយោ យែន កករ តេនុបសណ្ឌមិ
 ឧបសណ្ឌមិត្រា កករដ្ឋ អភិវឌ្ឍត្រា ធនកម្មដ្ឋ និសិទិ ។
 ធនកម្មដ្ឋ និសិទ្ធា ខោ អាយស្សា មេបិយោ

បណ្តាលសក សម្ងាត់គ្នា

ត្រានោះជន ព្រះមេយិយេះ ដែលអាយុ ក្រាក់ចាកកអាសន់
 ក្រាបច្បាយបង្កំព្រះជ័នអាមេរិក ធ្វើប្រទេសក្រីណាបេរិយចូលទៅក្នុងព្រៃ
 ស្តាយនោះ លុះទោដល់បេរិយ កំចូលទោកាន់ព្រៃស្តាយនោះ អង្កែយ
 សម្រាកក្នុងផែលប្រឈម ទ្រូវបតេល់លើ ១ ដើម ។ លំដាប់នោះ កាល
 ព្រះមេយិយេះដែលអាយុ នៅក្នុងព្រៃស្តាយនោះ អកុសលវិតក្នុងបាមក
 ៣ យ៉ាង គឺ កាមវិតក្នុង ១ ព្រាណាទវិតក្នុង ១ វិហីសវិតក្នុង ១ កំពុះ
 ពោរឡើងរឿយៗ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេយិយេះដែលអាយុ
 កំមានសេចក្តីត្រីនិងវិរិទិ៍ យើងី អស្សារុណាល់ យើងី ចំឡើក
 ឈាល់បញ្ចូន បុគ្គលទាំងឡាយចេញចាកដ្ឋាន៖ ចូលកាន់ផ្ទុកដោយ
 សម្រាប់ កំនោតមានអកុសលវិតក្នុងបាមក ៣ ប្រការនោះ គឺកាម-
 វិតក្នុង ១ ព្រាណាទវិតក្នុង ១ វិហីសវិតក្នុង ១ តាមរបវិតទ្រូវិត ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមេយិយេះដែលអាយុ ចូលទោតាល់ព្រះជ័នព្រះការ លុះចូលទោដល់
 ក្រាបច្បាយបង្កំព្រះជ័នអាមេរិក បេរិយអង្កែយក្នុងទី
 សមគ្គ ។ លុះព្រះមេយិយេះដែលអាយុអង្កែយ ក្នុងទីសមគ្គរបេរិយ

សុត្តនិបិជ្ជកេ អង្គត្តនិភាយស្ស នវកនិចាតោ

កតរណ៍ ធនធានហោច នដ មយ្ញ កញ្ច តស្ស អម្ចរនេ
 វិហារណស្ស យេកុយេវ តយោ ចាបគា អកុសលា
 វិតត្តា សមុទ្ធផន្ទិ សេយុជីធម៌ កាមវិតត្តា
 ព្រមាណវិតត្តា វិហីសារិតត្តា តស្ស មយ្ញ កញ្ច
 ធនធានហោសិ អច្ចិយំ វត កោ អពុតំ វត កោ
 សធ្ងាយ តម្ងា អគារស្តា អនការិយំ បព្វិតា អច ច
 បនិមេហិ តីហិ ចាបកេហិ អកុសលេហិ វិតត្តាលិ
 អម្ងាសត្តា កាមវិតត្តធម៌ ព្រមាណវិតត្តធម៌ វិហីសា-
 រិតត្តាលាតិ ។ អបរិបត្តាយ មេបិយ ចេតារិមុតិយា
 បព្វ ធម្ងា បរិបត្តាយ សំរត្តិ ។ គតមេ បព្វ ។
 នដ មេបិយ កិត្តិ គល្រាងមិត្តា ហេតិ គល្រ-
 នាសហរោះ គល្រាងសម្បរដ្ឋា ។ អបរិបត្តាយ
 មេបិយ ចេតារិមុតិយា អយំ បបមោ ធម្ងា បរិបត្តាយ
 សំរត្តិ ។ ឬន ច បាំ មេបិយ កិត្តិ សីលវ ហេតិ
 ចាតិមេត្តាសំរសំរតោ វិហារតិ អចារកោចរសម្បដ្ឋា

សុត្តនលិដក អគ្គត្រនិកាយ នវកនិបាត

កំក្រាបបង្កំឡុលព្រះដែមានព្រះភាគជួរដៃខែៗថា បពិត្រព្រះអង្គដៃចម្លើន ក្នុងទី
ជាមេរោះ កាលខ្ញុំព្រះអង្គនៅក្នុងព្រៃស្តាយនោះ អកុសលវិតក្នុំដែលមក
៣ ប្រការ គឺកាមវិតក្នុំ៖ ១ ព្យាបាទវិតក្នុំ៖ ២ វិហីសវិតក្នុំ៖ ៣ តែង
ពុំពោរឡើងរឿយៈ បពិត្រព្រះអង្គដៃចម្លើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មាន
សេចក្តីព្រឹត្តិការណ៍ដូចជាស្ថាបន់ យើង អស្វាយណាស់ យើង ចំឡើកណាស់
កុលបុត្តិទាំងឡាយ ចេញចាកដ្ឋាន៖ ចូលកាន់ដ្ឋានដោយស្វាតោហើយ
កំនៅតែមានអកុសលវិតក្នុំដែលមក ៣ ប្រការនេះ គឺ កាមវិតក្នុំ៖ ១
ព្យាបាទវិតក្នុំ៖ ២ វិហីសវិតក្នុំ៖ ៣ តាមរបវិតទ្រូវិត ។ ម្នាល
មេយិយេះ ធម៌ទាំងឡាយ ៥ យ៉ាង តែងប្រព្រឹត្តិថែល ដើម្បីបែលោិមុត្តិ
ដែលពុំពាន់បានស្ថាបន់ ឬបានស្ថាបន់ ៥ ធម៌ ៥ យ៉ាង តែង
ដូចមេចខែៗ ។ ម្នាលមេយិយេះ កិត្តិក្នុំដែលនាន់ ជាមួកមានមិត្តលូ
មានសំឡាល់លូ សមតប់នឹងមិត្តលូ ។ ម្នាលមេយិយេះ នេះជាគម្ពិ
ទី ១ តែងប្រព្រឹត្តិថែល ដើម្បីបែលោិមុត្តិ ដែលពុំពាន់បានស្ថាបន់ ឬបានស្ថាបន់
ក្នុំដែលនាន់ ៥ ម្នាលមេយិយេះ មួយទ្រូវិត កិត្តិជាមួកមានសិល ស្រួល
ហើយដោយការស្រួល មក្នុំដែលនាន់ បរិបុណ្ឌដោយអាណារៈនិងគោរៈ

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

អណ្ឌុមត្ថូសុ វិធីសុ កយទស្សនី សមាងាយ
 សិក្សាតិ សិក្សាបានសុ ។ អបវិបត្តាយ មេបិយ
 ចេតារិមុត្តិយា អយំ ទុតិយោ ធម្មា បរិបត្តាយ
 សំវត្តិតិ ។ បុន ច បាំ មេបិយ កិក្សា យាយ
 គចា អភិសល្វិកា ចេតារិរណាសប្បាយ
 សេយ្យបីដំ អបវិបត្តិគចា សណ្តិដីគចា បរិរោគគចា
 អសំសក្តិគចា វិរិយាមគចា សីលគចា សមាជិ-
 គចា បញ្ញគចា វិមុត្តិគចា វិមុត្តិញ្ចាងស្បែនគចា
 ធរូបិយា គចាយ និគាមហកី ហេរាតិ អគិច្ចលហកី
 អគសិរលហកី ។ អបវិបត្តាយ មេបិយ ចេតារិមុត្តិយា
 អយំ តតិយោ ធម្មា បរិបត្តាយ សំវត្តិតិ ។ បុន
 ច បាំ មេបិយ កិក្សា អារុទ្ទិរិយោ វិហារពិ អគុសលហណំ
 ធម្មានំ បហាងាយ គុសលហណំ ធម្មានំ ឧបសម្បជាយ
 ចាមក ធន្ទូបរត្តមេ អនិក្សិត្តុកោ គុសលេសុ
 ធម្មសុ ។ អបវិបត្តាយ មេបិយ ចេតារិមុត្តិយា
 អយំ ចតុឡោ ធម្មា បរិបត្តាយ សំវត្តិតិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

យើព្យក៍យ កូនីទោសទាំងឡាយសុម្បីបន្ទិចបន្ទិច សមាទានសិក្សា
 កូនីសិក្សាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលមេយិយ៖ នេះជាចម់ ទី ២
 តែងប្រព្រឹត្តទោ ដើម្បីបេតោវិមុត្តិ ដែលពីទាន់ចាស់ក្តា ឲ្យចាស់ក្តា
 ឡើងបាន ។ ម្នាលមេយិយ៖ ម្បយឡ្វ់ត កិភុជាអ្នកបានតាមប្រាថ្ញា
 បានមិនលំបាក បានដោយជាយន្ទរកបាមានសកាតយ៉ាងនេះ ដែល
 ជាកបាប់ផ្ទាល់ដ៏ ជាទីសប្បាយឡូលាយបិត្ត គឺអបវិថិកបា សុន្មិកបា
 បវិកកបា អស់សត្វកបា វិយារម្បកបា សិលកបា សមាជិកបា
 បញ្ញកបា វិមុត្តិកបា វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកបា ។ ម្នាល
 मេយិយ៖ នេះជាចម់ទី ៣ ប្រព្រឹត្តទោ ដើម្បីបេតោវិមុត្តិ ដែល
 ពីទាន់ចាស់ក្តា ឲ្យចាស់ក្តាឡើងបាន ។ ម្នាលមេយិយ៖ ម្បយឡ្វ់ត
 កិភុជាអ្នកប្រារព្យន្ទរសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលេបនៃនៅព្យកអកុសលិចម់
 បេព្យ ដើម្បីព្យាំងព្យកកុសលិចម់ឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកមានកម្លាំង
 មានសេចក្តីប្រើប្រាស់ប្រជុំម៉ាម្បន មិនជាក់ជុំ: ចោលកូនីកុសលិចម់ទាំង-
 ឡាយ ។ ម្នាលមេយិយ៖ នេះជាចម់ ទី ៤ តែងប្រព្រឹត្តទោ ដើម្បីបេតោវិមុត្តិ
 ដែលពីទាន់ចាស់ក្តា ឲ្យចាស់ក្តាឡើងបាន ។

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នកនិចតោតោ

ឃុន ច បាំ មេបិយ កិត្យា បញ្ញាក ហេរតិ ឧណយត្តការ-
មិនិយ បញ្ញាយ សម្បាតតោតោ អិយាយ និព្ទិកាយ
សម្បានុត្តក្តួយកាមិនិយ ។ អបិបញ្ញាយ មេបិយ
ចេតារិមុត្តិយ អយំ បញ្ញាមោ ធម្មោ បរិបញ្ញាយ
សំរត្តតិ ។ គល្បរណាមិត្តស្សតំ មេបិយ កិត្យាលោ
ចាជិកដ្ឋី គល្បរណាសហាយស្ស គល្បរណាសម្ប-
រត្តស្ស សីលក កវិស្សតិ ។ ហេ ។ សមាងាយ
សិត្តិស្សតិ សិត្តាយនេសុ ។ គល្បរណាមិត្តស្សតំ
មេបិយ កិត្យាលោ ចាជិកដ្ឋី គល្បរណាសហាយស្ស
គល្បរណាសម្បរត្តស្ស យាយំ គចា អភិសលេខិតា
ចេតារិរណាសហ្មាយ សេយ្យចិំដំ អបិធ្លិកចា ។ ហេ ។
វិមុត្តិញ្ចាណស្សនគចា ធរូបិយ គចាយ និកាម-
លាកី កវិស្សតិ អគិច្ចលាកី អគសិរលាកី ។ គល្បរ-
ណាមិត្តស្សតំ មេបិយ កិត្យាលោ ចាជិកដ្ឋី គល្បរ-
ណាសហាយស្ស គល្បរណាសម្បរត្តស្ស អារុទ្ទិរិយោ
វិយារិស្សតិ ។ ហេ ។ អនិត្តិត្តុកេ គុសលេសុ ធម្មសុ ។

សុត្តនលិដក អគ្គត្រនិកាយ នវកនិបាត

ម្នាលមេយិយ៖ មួយឡើត កិភូជាអ្នកមានប្រាប្រា ប្រកបដោយប្រាប្រា
ដែលកំណត់នូវការកែតឡើង និងវិនាសទៅ ជាគ្រឹះទម្ងាយនូវ
កិលេសដៃប្រសីរី ជាជម្ល៉ុជាតិដល់នូវកិរិយាណស់ទៅនេះទុក្ខដោយប្រៀន ។
ម្នាលមេយិយ៖ នេះជាជម៉ឺនី ៥ តើដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបែតោនិមុត្តិ ដែល
ពុំទាន់ចាស់ក្នា ឲ្យចាស់ក្នាលើក្រុងបាន ។ ម្នាលមេយិយ៖ ហេតុនេះ
រម៉ឺនកែតប្រាកដដល់កិភូអ្នកមានមិត្រលូ មានសំខ្បាល់លូ សមតប់នីន
មិត្រលូ គីកិភូនោះនីនបានជាអ្នកមានសីល ។ ហើយ សមាទានសិក្សា
ក្នុងសិក្សាបទទាំងខ្សោយ ។ ម្នាលមេយិយ៖ ហេតុនេះ រម៉ឺនកែតប្រាកដ
ដល់កិភូអ្នកមានមិត្រលូ មានសំខ្បាល់លូ សមតប់នីនមិត្រលូ គីកិភូ
នោះនីនបានជាអ្នកបានតាមប្រាប្រា បានដោយមិនលំបាត់ បានដោយ
ខ្សោយ នូវការបានសកាតយ៉ានេះ ដែលជាការបង់ចូរដែន ជាថីសប្រាយ
ទូរាយចិត្ត គីអប្បរិច្ឆកបា ។ ហើយ និមុត្តិពាណាពលស្សនកបា ។ ម្នាល
មេយិយ៖ ហេតុនេះ រម៉ឺនកែតប្រាកដដល់កិភូអ្នកមានមិត្រលូ មាន
សំខ្បាល់លូ សមតប់នីនមិត្រលូ គីកិភូនោះនីនបានជាអ្នកប្រាប្រាសូនុវត្តិ
ព្យាយាម ។ ហើយ ជាអ្នកមិនជាក់ជុំ៖ បាន កូនកុសលជម៉ោងខ្សោយ ។

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

គល្បាលជិត្តសេវតាំ	មេបិយ	ភីត្តុលោ	ចាជិកដី	
គល្បាលសហាយស្ស	គល្បាលសម្បរត្តិស្ស	បញ្ចាក		
ភីស្សតិ ។ ឃ ។	សម្បាពុត្តិត្តិយកាមិនិយ ។			
តែន ច បន មេបិយ	ភីត្តុលោ	តមេសុ	បញ្ចាសុ	
ដមេសុ បតិដ្ឋាយ	ចត្តាភេ	ដម្នា	ឧត្តិវិ ការេត្តា	
អសុកា	ការេត្តា	រកស្ស	បមាលាយ	មេត្តា
ការេត្តា	ព្រាថាទស្ស	បមាលាយ	អាលាថានស្សតិ	
ការេត្តា	វិតត្តិបច្ចេនាយ	អនិច្ចសញ្ញា	ការេត្តា	
អសិទ្ធភាពសម្បត្តិកាយ ។	អនិច្ចសញ្ញិលោ	មេបិយ		
អនត្តសញ្ញា	សណ្តាតិ	អនត្តសញ្ញិ	អសិទ្ធភាព-	
សម្បត្តិការតាំ	ចាបុលាតិ	ិធ្វើរ	ដមេ និញ្ញាលនិ ។	
[៤] ធគាំ	សមយំ	កកក	សារតិិយំ	វិហារតិ
ដេនរនេ	អនាបិណ្ឌិកស្ស	អាកមេ	។	តែន
ទោ	បន	សមយេន	អាយស្សា	នន្តោកោ
ឧបង្គានសាលាយំ	ភីត្តុ	ដម្និយា	គចាយ	ស្ស-
សេវតិ សមាទបេតិ	សម្បត្តិដេតិ	សម្បបំសេតិ		។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គ្រឹះ

ម្នាលមេយិយ៖ ហេតុនេះ រម៉ឺនកែវត្រាកដដល់កិត្តិភូ អ្នកមានមិត្តល្អ
 មានសំឡាល្អ សមតប់នីងមិត្តល្អ គីតិភូនោះ នីងបានជាម្នក
 មានបញ្ហា ។ ហេ ។ ជាចម្បាចាតិដល់នូវកិរិយាណស់ទៅ នៃទួរក្រដោយ
 ប្រព័ន្ធបាន ។ ម្នាលមេយិយ៖ មួយទ្វោត កិត្តិភូនោះតាំងនៅក្នុងធម៌ទាំង ៥
 នេះហើយ គីតិភូមិនីមួយៗ ២ យ៉ាងតទៅគីតិភូមិនីមួយៗ ដើម្បីលេះ
 ភាគ៖ ចម្រើនមេត្តា ដើម្បីលេះព្យាបាទ ចម្រើនអាណាពាណស្សីតិ ដើម្បីធ្វាប់បង់
 ទួរវិតក្នុង ចម្រើនអនិច្ឆ័សញ្ហា ដើម្បីដកចោលនូវអស្សិមាន៖ ។ ម្នាល
 មេយិយ៖ សេបក្តីសម្ងាត់បាន មិនមែនខ្លួន រម៉ឺនប្រាកដដល់កិត្តិភូអ្នកមាន
 សេបក្តីសម្ងាត់បាន មិនទ្វោត កិត្តិភូអ្នកមានសេបក្តីសម្ងាត់បាន មិនមែនខ្លួន
 រម៉ឺនដល់ព្រះនិញ្ញានជាគ្រឹះដកចោលនូវអស្សិមាន៖ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[៤] សម័យម្បយ ព្រះដែលព្រះភាគ ទ្រូវគីតិនៅទីនោះ ក្នុងរត្តិដៃពាណ
 របស់អនាបិណ្ឌិកសេដ្ឋិ ទ្វោបក្រឹះសារត្តិ ។ សម័យនោះជាដែល ព្រះ
 នួរកៈដែលអាយុ បានញូវក្នុងកិត្តិភូទាំងឡាយឡើយឡើច្បាស់ ឡើកាន់
 យក ឡើអាបហាន ឡើវិករយ ដោយជម្លើកបាន ក្នុងខបដ្ឋានសាលា ។

សុត្តនបិដក អង្គតានិកាយស្ស នវកនិតាតោ

អចខោ កកវ សាយណ្ឌសមយំ បជីសល្ងាច រួចិតោ
យើលុបដ្ឋានសាលា តើលុបសត្វិទិ ឧបសត្វិទិត្រា ពហិ-
ធ្ងារកោដ្ឋកោ អង្គសិ គចាបរិយាសាលំ អភម-
យមានោ ។ អចខោ កកវ គចាបរិយាសាលំ វិទិត្រា
ឧត្តាសេត្រា អត្ថុធម៌ អកោដេសិ ។ វិវីសុ ខោ
តែ កិត្យុ កកវតោ ទ្វារំ ។ អចខោ កកវ ឧបដ្ឋាន-
សាលំ បរិសិត្រា បញ្ញាត្វូ អាសនេ និសិទិ ។ និសង្គ
ខោ កកវ អាយស្សណ្ឌ និញ្ញកំ ធនធាងហោ ឱីយោ ខោ
ត្វាយំ និញ្ញក ធម្ពបរិយាយោ កិត្យុនំ បជីកាសិ
អបិ មេ បិច្ចិ អកិលាយតិ ពហិធ្ងារកោដ្ឋកោ
បិតស្ស គចាបរិយាសាលំ អភមយមានស្សតិ ។
ឯវំ រុត្វូ អាយស្ស និញ្ញកោ សារដ្ឋមានរួចោ
ិត្តប្បមានោ^(១) កកវណ្ឌ ធនធាងហោ ន ខោ បន មយំ
កត្វូ ជាងាម កកវ ពហិធ្ងារកោដ្ឋកោ បិតោតិ
សោច ហិ មយំ កត្វូ ជាងយក្យម កកវ ពហិធ្ងារ-
កោដ្ឋកោ បិតោតិ ធនធាងហោ និប្បជិកាសេយក្យតិ ។

១ ឯ. ិត្តប្បមានោតិ អយំ បាហោ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ត្រានេះ ព្រះជ័មានព្រះភាគ បេញអំពីទីពួនសម្រេ ក្នុងសាយណ្ឌ-
សម្រេយ ចូលទៅឧបដ្ឋានសាលា លុះស្សុបចូលទៅដល់ហើយ ក៏
ប្រជាប់នោទ្រូបក្រោនទ្វារាងក្រា នឹងចាំប់កាតា ។ លំដាប់នោះ
ព្រះជ័មានព្រះភាគ ទ្រូន្តែប្រាបដ្ឋាស់បាបប់កាតហើយ ក៏ត្រូវបាយ
ហើយគោះសន្នេះទ្វារ ។ ពួកគិក្នុទាំងនោះ ក៏ហើកទ្វារថ្នាយព្រះ
ជ័មានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះជ័មានព្រះភាគ ស្សុបចូលទោ
ក្នុងឧបដ្ឋានសាលាកើយ ទ្រូន្តែគឺលើអាសន់ដែលគេក្រាលថ្នាយ ។
លុះព្រះជ័មានព្រះភាគ គឺកើយ ទ្រូន្តែត្រាស់នឹងព្រះនន្ទុក៖ជ័មាន
អាយុក នៃនន្ទុក៖ ធម្មបរិយាយរបស់អ្នកនេះ នឹងពេកណាស់ប្រាកដ
ដល់ក្នុទាំងខ្សោយកើយ បុនអម្ភាល តបាតតិលយរទ្រូបក្រោនទ្វារាង
ក្រា នឹងចាំទម្រាំតែប់កាតាល់ត្រូយខ្ពុស់ ។ កាលបើព្រះជ័មាន
ព្រះភាគ ទ្រូន្តែត្រាស់យ៉ាងនេះកើយ ព្រះនន្ទុក៖ជ័មានអាយុ ក៏អៀវ
អនុខ្មែរ បានប្រាបបង្កេតូលព្រះជ័មានព្រះភាគដូចខេះបា បពិត្រព្រះអង្គ
ជ័បម្រើន យើងខ្ញុំមិនដឹងដាច់ព្រះជ័មានព្រះភាគ ទ្រូន្តែប្រជាប់នោទ្រូប
ក្រោនទ្វារាងក្រាបេ បពិត្រព្រះអង្គជ័បម្រើន ហើយប្រសិនជាទុព្រះ
អង្គជ័ប ព្រះជ័មានព្រះភាគ ទ្រូន្តែសណ្ឌិតនោទ្រូបក្រោនទ្វារាងក្រា
ដូចខេះ ខុំព្រះអង្គក៏មិនគូសម្រេងនូវពេករូមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះទេ ។

បណ្តាសកៅ សម្ងាត់ត្រូវ

អចលោ កករ អាយស្ពន់ និន្ទកាំ សារធ្លឹមានរប់
 វិទ្វា អាយស្ពន់ និន្ទកាំ ធម៌កេច សង្គ សង្គ
 និន្ទក ធម៌ ខោ និន្ទក គុមាកាំ បជ្ជូរប់ គុលបុត្តានំ
 សញ្ញាយ អការស្បា អនការិយំ បព្វិតានំ យំ គុមេ
 ធមួយ គចាយ សន្លិសីដៃយ្យាប សន្លិបតិតានំ
 ហេ និន្ទក ទូយំ ការជើយ ធមួយ វ គចា អរិយោ
 វ គុណីភាគហេ ។ សញ្ញា និន្ទក កិត្តិ យោតិ នោ
 សីលក ធម៌ សោ តែនដ្ឋែន អបិបុរោហេ យោតិ តែន
 តាំ អតិំ បរិបុរោត្តំ គិត្យាយាំ^(១) សញ្ញា ច អស្រែំ
 សីលក ចាតិ ។ យតោ ច ខោ និន្ទក កិត្តិ
 សញ្ញា ច យោតិ សីលក ច ធម៌ សោ តែនដ្ឋែន
 បរិបុរោហេ យោតិ សញ្ញា ច និន្ទក កិត្តិ យោតិ
 សីលក ច នោ ច លាកី អផ្សេត្តំ ចោតោស-
 មាផិស្ស^(២) ធម៌ សោ តែនដ្ឋែន អបិបុរោហេ យោតិ
 តែន តាំ អតិំ បរិបុរោត្តំ គិត្យាយាំ សញ្ញា ច អស្រែំ
 សីលក ច លាកី ច អផ្សេត្តំ ចោតោសមាផិស្សតិ ។

^(១) និ. កិត្យាយាំ ។ ^(២) និ. ចោតោសមចស្ស ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុត្ត

លំដាប់នោះ ព្រះជ័មានព្រះភាគ ទ្រួស់ជ្រាបច្បាស់នូវព្រះនន្តកេ
 ជ័មានអាយុ ជាមុកមានសភាពអេវនអន់ ហើយទ្រួស់ត្រាស់នីជ
 ព្រះនន្តកេ: ជ័មានអាយុថា ម្នាលនន្តកេ: ប្រពៃហើយ។
 ម្នាលនន្តកេ: អ្នកទាំងទ្រាយ គប្បីអង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយជម្ញិកថា
 ណា ការអង្គុយប្រជុំគ្នាដោយជម្ញិកថានេះ សមគ្គរដល់អ្នកទាំងទ្រាយ
 ដែលជាកុលបុត្របេញ្ញាតកដ្ឋោះ ចូលកាន់ផ្លូវ ដោយសឡាហើយ ម្នាល
 នន្តកេ: អ្នកទាំងទ្រាយដែលប្រជុំគ្នាហើយ គប្បីធ្វើកិច្ច ២ យ៉ាវគី ធម្មិ-
 កិកុ ១ អវិយត្តុណីភាព ១ ៦ ម្នាលនន្តកេ: កិកុជាមុកមានសឡាទែត្រូវ
 សិល កាលបើយ៉ាវនេះ កិកុនោះល្អោះថា មិនពេញដោយអង្គុនោះទេ
 កិកុនោះ ត្រូវបំពេញអង្គុនោះដោយគិតថា អាម្ចាមពុកប្រីជាមុកមាន
 សឡាផុះ មានសិលដឹង មិនដូចខ្លោះបុ ៦ ម្នាលនន្តកេ: កាលណា
 កិកុជាមុកមានសឡាផុះ មានសិលដឹង កាលបើយ៉ាវនេះ កិកុនោះ
 ល្អោះថាគាមុកពេញដោយអង្គុនោះ ម្នាលនន្តកេ: កិកុមានសឡាផុះ
 មានសិលដឹង តែមិនបាននូវបេតែសមាជិទានកុំសន្តាន កាលបើ
 យ៉ាវនេះ កិកុនោះល្អោះថា មិនពេញដោយអង្គុនោះទេ កិកុនោះ ត្រូវ
 បំពេញអង្គុនោះដោយគិតថា អាម្ចាមពុកប្រីជាមុកមានសឡាផុះ មាន
 สិលដឹង បាននូវបេតែសមាជិទានកុំសន្តានដឹង មិនដូចខ្លោះបុ ៦

សុត្តនបិដក អង្គតានិភាយស្ស នរកនិច្ច

យតោ ច ខោ នឹងក កិត្យា សញ្ញា ច ហេតិ សីលវ
 ច លាកី ច អផ្លតិ ចេតាសមាធិស្ស ធនំ សោ
 តេនធ្វើន បរិបុរាណ ហេតិ សញ្ញា ច នឹងក កិត្យា
 ហេតិ សីលវ ច លាកី ច អផ្លតិ ចេតាសមារ
 ិស្ស ន លាកី អធិប្បញ្ញចម្លើបស្សនាយ ធនំ សោ
 តេនធ្វើន អបរិបុរាណ ហេតិ ។ សេយ្យជាទិ នឹងក
 ទិទានកោ ចតុប្បនកោ តស្ស តស្ស ធនោកោ
 ចាងោ ឌិមកោ លាមកោ ធនំ សោ តេនធ្វើន
 អបរិបុរាណ អស្ស ធនោមោ ខោ នឹងក កិត្យា សញ្ញា ច
 ហេតិ សីលវ ច លាកី ច អផ្លតិ ចេតាសមារ
 ិស្ស ន លាកី អធិប្បញ្ញចម្លើបស្សនាយ ធនំ សោ
 តេនធ្វើន អបរិបុរាណ ហេតិ តេន តំ អណី បរិបុរាណ
 គិត្យាបាំ សញ្ញា ច អស្ស សីលវ ច លាកី ច
 អផ្លតិ ចេតាសមារិស្ស លាកី ច អធិប្បញ្ញចម្លើបស្ស
 នាយតិ ។ យតោ ច ខោ នឹងក កិត្យា សញ្ញា ច
 ហេតិ សីលវ ច លាកី ច អផ្លតិ ចេតាសមារ
 ិស្ស លាកី ច អធិប្បញ្ញចម្លើបស្សនាយ ធនំ

សុត្ថនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិច្ច

ម្នាលននូក៖ កាលណាកិក្ខុជាអ្នកមានស្វោធុជី មានសីលធម៌ បាននូវ
បេតោសមាជិទានក្នុងសន្តានធម៌ កាលបើយ៉ាងនេះ កិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា
ជាអ្នកពេញដោយអ្នកនោះ ម្នាលននូក៖ កិក្ខុជាអ្នកមានស្វោធុជី មាន
សីលធម៌ បាននូវបេតោសមាជិ ទានក្នុងសន្តានធម៌ តែមិនបាននូវ
អធិប្បញ្ញាជម្លឹបស្សនា កាលបើយ៉ាងនេះ កិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិន
ពេញដោយអ្នកនោះ ។ ម្នាលននូក៖ ដូចសត្វដើរ ២ សត្វដើរ ២
តែដើរ ១ របស់សត្វនោះៗ ចោរកចយ អន់ កាលបើយ៉ាងនេះ សត្វ
នោះឈ្មោះថា មិនពេញដោយអ្នកនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលននូក៖
កិក្ខុជាអ្នកមានស្វោធុជី មានសីលធម៌ បាននូវបេតោសមាជិ
ទានក្នុងសន្តានធម៌ តែមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាជម្លឹបស្សនា កាលបើ
យ៉ាងនេះ កិក្ខុនោះឈ្មោះថាមិនពេញដោយអ្នកនោះ កិក្ខុនោះត្រូវ
បំពេញអ្នកនោះ ដោយគិតថា អាត្រាមិញ គឺជាអ្នកមានស្វោធុជី
មានសីលធម៌ បាននូវបេតោសមាជិ ទានក្នុងសន្តានធម៌ បាននូវអធិ-
ប្បញ្ញាជម្លឹបស្សនាធិជី មិនដូចខ្លោះបុ កិយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលននូក៖
កាលណាកិក្ខុជាអ្នកមានស្វោធុជី មានសីលធម៌ បាននូវបេតោសមាជិ
ទានក្នុងសន្តានធម៌ បាននូវអធិប្បញ្ញាជម្លឹបស្សនាធិជី កាលបើយ៉ាងនេះ

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រា

សោ តែនដ្ឋែន បរិយេហេ យោតីតិ ។ តុលមហោច កកវ
 តាំ រត្រាំ សុគត់តោ ឧឆ្នាំយាសនា វិបារំ ទារិសិ ។
 អចខោ អាយស្តា នួនកោ អចិរប្បញ្ញត្តិស្ស កកវតោ
 កិត្តិ អាមឡិត្តិ តុលាបារុសោ កកវ ចត្តូហិ បាយហិ
 កោរលបរិបុណ្ណោ បិសុទំ ពួលុចរិយំ បគាសេត្តា
 ឧឆ្នាំយាសនា វិបារំ បរិដ្ឋា សដ្ឋា នួនកោ កិត្តិ
 យោតិ នោ សីលវា ធនំ សោ តែនដ្ឋែន អបរិយេហេ
 យោតិ តែន តំ អង្គំ បរិយេហែត្តំ គិត្តាហំ សដ្ឋា
 ច អស្ដំ សីលវា ទាតិ ។ យតោ ច ខោ នួនកោ
 កិត្តិ សដ្ឋា ច យោតិ សីលវា ច ធនំ សោ
 តែនដ្ឋែន បរិយេហេ យោតិ សដ្ឋា ច នួនកោ
 កិត្តិ យោតិ សីលវា ច នោ ច លាកី អផ្លតំ
 ចោតោសមាជិស្ស ។ ឃ ។ លាកី ច អផ្លតំ
 ចោតោសមាជិស្ស ន លាកី អចិរប្បញ្ញត្តិរិបសុស-
 នាយ ធនំ សោ តែនដ្ឋែន អបរិយេហេ យោតិ

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុត្រ

កិភីនោះលេខាឃ៊ា ជាមួកពេញដោយអង្គនោះ ។ ព្រះជ័មានព្រះភាគ
 ត្រាស់ពាក្យនោះចប់ហើយ លុះព្រះសុគត្រដឹងពេលពាក្យនោះហើយ
 កំក្រាកចាកអាសន៍ ឬលទៅកាន់វិហារ ។ ត្រានោះ ព្រះនន្តកៈ
 ជ័មានភាយ កាលព្រះជ័មានព្រះភាគចំណូលបេញទៅ មិនយុរបុន្ញនៅ
 កំហែកិភីទាំងឡាយមកថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ តុល្យនេះ
 ព្រះជ័មានព្រះភាគ ត្រដឹងប្រកាសព្រហ្មចិត្តិយដម់បរិសុទ្ធទ ត្រប់ទាំង
 អស់ដោយបទទាំងឡាយ ២ ហើយត្រដឹងស្វែបក្រាកចាកអាសន៍ ឬល
 ទោកាន់វិហារ ត្រាស់ថា ម្នាលនន្តកៈ កិភីជាមួកមានស្នាត់គ្នាន
 សិល កាលបើយ៉ាងនេះ កិភីនោះលេខាឃ៊ា មិនពេញដោយអង្គនោះ
 កិភីនោះត្រូវតែបំពេញអង្គនោះដោយគិតថា អាព្យាមព្រោះគិតថា
 មានសិលដែល មានសិលដែល មិនដូចខ្លោះបុ ។ ម្នាលនន្តកៈ កាលណា
 កិភីជាមួកមានស្នាត់គ្នា មានសិលដែល កាលបើយ៉ាងនេះ កិភីនោះ
 លេខាឃ៊ា ពេញដោយអង្គនោះ ម្នាលនន្តកៈ កិភីជាមួកមានស្នាត់គ្នា
 មានសិលដែល តែមិនបាននូវបេតោសមាជិ ខាងក្រុងស្នាន ។ បេ ។
 បាននូវបេតោសមាជិ ខាងក្រុងស្នានដែល តែមិនបាននូវអធិប្បញ្ញជម្រ-
 វិបស្ថុនា កាលបើយ៉ាងនេះ កិភីនោះលេខាឃ៊ាមិនពេញដោយអង្គនោះ

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តរិកាយស្ប នវកនិធាតោ

សេយ្យថាទិ នឹងក ទិចានកោ ចតុប្រាណកោ តស្ប
 តស្ប ធម៌កោ ចានោ ឱមកោ ហមកោ ធម៌ សោ
 តេនដ្ឋែន អបិរួលេ អស្ប ធម៌រោ ខោ នឹងក កិត្យា
 សញ្ញា ច ហេតិ សីលក ច លកី ច អផ្សតំ ចេតោ-
 សមាជិស្ប ន លកី អធិប្បញ្ញាចម្លូរិបស្បនាយ ធម៌
 សោ តេនដ្ឋែន អបិរួលេ ហេតិ តេន តំ អជ្ជំ
 បរួលេតំ គិត្យាយំ សញ្ញា ច អស្ប សីលក ច លកី
 ច អផ្សតំ ចេតោសមាជិស្ប លកី ច អធិប្បញ្ញាចម្ល-
 ូរិបស្បនាយតិ ។ យតោ ច ខោ នឹងក កិត្យា សញ្ញា
 ច ហេតិ សីលក ច លកី ច អផ្សតំ ចេតោសមាជ-
 ិស្ប លកី ច អធិប្បញ្ញាចម្លូរិបស្បនាយ ធម៌ សោ
 តេនដ្ឋែន បរួលេ ហេតិតិ ។ បព្វិមេ អរុសោ
 អនិសំសា គាល់ន ធម្មូស្បរនេ គាល់ន ធម្មូសា-
 គញ្ញាយ ។ គត់មេ បញ្ញ ។ តារុសោ កិត្យា
 កិត្យានំ ធម្មំ ឈេសតិ អាធិគលោណា មផ្លូ-
 គលោណា បរិយាសនគលោណា សាតំ សព្វញ្ញានំ
 គោរលបរិបុណ្យ បរិសុទ្ធឆ ពួលុចិយំ បគាសេតិ

សុគន្លឹមបិធិក អង្គភាពនិកាយ បញ្ហកនិច្ចាត

ម្នាលននូក៖ ដួចសត្វធើន់ ២ សត្វធើន់ ៣ តែធើន់មួយរបស់សត្វនោះ។
ប៉ាកបយ អន់ កាលបើយ៉ាវនេះ សត្វនោះល្អារៈបាមិនពេញដោយអង្គ
នោះ យ៉ាវណាមិញ្ញ ម្នាលននូក៖ កិភីជាអ្នកមានស្ទាត់ដែល
សិលដែន បាននូវបេតែសមាជិទានក្នុងស្ថានដែន តែមិនបាននូវអធិ-
ប្បញ្ញាណម្នូរិបស្សនា កាលបើយ៉ាវនេះ កិភីនោះល្អារៈបាមិនពេញដោយ
អង្គនោះ កិភីនោះ ត្រូវបំពេញអង្គនោះ ដោយគិតថា អាជ្ញាមញ្ញ
គិតប្បីជាអ្នកមានស្ទាត់ដែន មានសិលដែន បាននូវបេតែសមាជិទានក្នុង
ស្ថានដែន បាននូវអធិប្បញ្ញាណម្នូរិបស្សនាដែន មិនដូចខ្លោះបុ កើយ៉ាវ
នោះដែរ ។ ម្នាលននូក៖ កាលណា កិភីជាអ្នកមានស្ទាត់ដែន មាន
សិលដែន បាននូវបេតែសមាជិទានក្នុងស្ថានដែន បាននូវអធិប្បញ្ញាណម្នូ-
រិបស្សនាដែន កាលបើយ៉ាវនេះ កិភីនោះ ល្អារៈបាតេញដោយ
អង្គនោះ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អានិសិរីក្នុងការស្តាប់ជម់
តាមកាលគ្នា ក្នុងការសាក្រាបជម់តាមកាលគ្នានេះ មាន ៥ យ៉ាវ ។
អានិសិរី ៥ យ៉ាវ តើដូចមេបច្ចុះ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កិភី
ក្នុងសាសនានេះ សម្រេចជម់ជល់កិភីទាំងឡាយ ជាចម់ពីរោងបទ
ដើម ពីរោងបទកណ្តាល ពីរោងបទចុង ប្រកបដោយអតិ ប្រកប
ដោយព្រៃន៍ ប្រកស នូវព្រហ្មចិរិយជម់ដែលបានបន្ទាន់ បន្ទាន់បានបន្ទាន់

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រា

យថា យថារុសោ ភិគ្គុ ភិគ្គុនាំ ធម្មំ នេសៅតិ
 អាជិតល្អជា មធ្យោតល្អជា បរិយាសានត-
 ល្អជា សត្វំ សព្យញ្ញានាំ កោរលបិបុណ្ណោះ បិសុទ្ធដំ
 ព្រហ្មចិរឃុំ បកាសៅតិ តថា តថា តស្សុ តស្សុ
 សត្វំ ិយោ យោតិ មនាទោ ច ក្រុ ច
 ការនឹយោ ។ អយំ អរុសោ បបោមោ អាជិសំសោ
 គាល់ន ធម្មសុវ្រោន គាល់ន ធម្មសាកញ្ញាយ ។
 ឬន ច បាំ អរុសោ ភិគ្គុ ភិគ្គុនាំ ធម្មំ នេសៅតិ
 អាជិតល្អជា មធ្យោតល្អជា បរិយាសានត-
 ល្អជា សត្វំ សព្យញ្ញានាំ កោរលបិបុណ្ណោះ បិសុទ្ធដំ
 ព្រហ្មចិរឃុំ បកាសៅតិ យថា យថារុសោ ភិគ្គុ
 ភិគ្គុនាំ ធម្មំ នេសៅតិ អាជិតល្អជា ។ យោ ។
 ព្រហ្មចិរឃុំ បកាសៅតិ តថា តថា សោ តស្សុ
 ធម្ម អត្ថប្បដិសំរោះ ច យោតិ ធម្មប្បដិសំរោះ
 ច ។ អយំ អរុសោ ឯតិយោ អាជិសំសោ
 គាល់ន ធម្មសុវ្រោន គាល់ន ធម្មសាកញ្ញាយ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កិច្ចិសម្ងេងដម្ច័ល់កិច្ចិទាំងឡាយ ជាគម្រោះ
 ពីរោងបទដើម ពីរោងបទកណ្តាល ពីរោងបទចុង ប្រកបដោយ
 អត្ថ ប្រកបដោយព្រៃន្ទោន៖ ប្រកាសនូវព្រហ្មចិរិយដម្ច័ល់បរិសុទ្ធ បរិបុណ្យ
 ទាំងអស់ ដោយប្រការណាង កិច្ចិនោះ ជាទីស្រឡាញ់ដង ជាទី
 គាប់ចិត្តដង ជាទីគោរពដង ជាទីសរសើរដង របស់ត្រួនៗដោយ
 ប្រការផ្ទៃខ្ងះៗ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នេះជាអានិសញ្ញាទី ១ កិច្ចិ
 ការស្ថាប់ដម្ច័ល់តាមកាលគ្នា កិច្ចិការសាកថ្នាជម្ច័ល់តាមកាលគ្នា ។ ម្នាល
 អារុសោទាំងឡាយ មួយទៀត កិច្ចិសម្ងេងដម្ច័ល់កិច្ចិទាំងឡាយ ជាគម្រោះ
 ពីរោងបទដើម ពីរោងបទកណ្តាល ពីរោងបទចុង ប្រកបដោយអត្ថ ប្រកប
 ដោយព្រៃន្ទោន៖ ប្រកាសនូវព្រហ្មចិរិយដម្ច័ល់បរិសុទ្ធ បរិបុណ្យទាំងអស់
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កិច្ចិសម្ងេងដម្ច័ល់កិច្ចិទាំងឡាយ ជាគម្រោះពីរោង
 បទដើម ។ បេ ។ ប្រកាសនូវព្រហ្មចិរិយដម្ច័ល់ដោយប្រការណាង កិច្ចិ
 នោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវអត្ថដង ដឹងច្បាស់នូវដម្ច័ល់ កិច្ចិដម្ច័ល់នោះ
 ដោយប្រការផ្ទៃខ្ងះៗ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នេះជាអានិសញ្ញា
 ទី ២ កិច្ចិការស្ថាប់ដម្ច័ល់តាមកាលគ្នា កិច្ចិការសាកថ្នាជម្ច័ល់តាមកាលគ្នា ។

សុត្តនិបិដកេ អង្គត្តនិកាយសួយ នវកនិចាតោ

ឬន ច បាំ អរូសោ កិត្សា កិត្សានំ ធម្មំ នេសៅតិ
 អាជិគល្បាងា មធ្លោគល្បាងា បរិយាសានគ-
 ល្បាងា សាត្រំ សព្វញ្ញានំ កោរលបិបុណ្ណោ បរិសុន្តំ
 ព្រហ្មចិយំ បកាសៅតិ យថា យថាអរូសោ កិត្សា
 កិត្សានំ ធម្មំ នេសៅតិ អាជិគល្បាងា ។ បេ ។
 ព្រហ្មចិយំ បកាសៅតិ តថា តថា សោ តសី ធម្មោ
 កម្លីរ អត្ថបណ៌ បញ្ញាយ បជិវិឆ្លំ បស្ថតិ ។ អយំ
 អរូសោ តតិយោ អាជិសំសោ គាល់ន ធម្មសួរនេ
 គាល់ន ធម្មសាកញ្ញាយ ។ ឬន ច បាំ អរូសោ
 កិត្សា កិត្សានំ ធម្មំ នេសៅតិ អាជិគល្បាងា ។ បេ ។
 ព្រហ្មចិយំ បកាសៅតិ តថា តថា នំ សព្រហ្មចារី
 ឧត្តី សម្ងាត់ អញ្ញា អយមាយស្ថា បញ្ញា រ
 តប្បតិ រតិ ។ អយំ អរូសោ ចតុល្យា អាជិសំសោ
 គាល់ន ធម្មសួរនេ គាល់ន ធម្មសាកញ្ញាយ ។
 ឬន ច បាំ អរូសោ កិត្សា កិត្សានំ ធម្មំ នេសៅតិ

សុត្ថនិបិជក អង្គភាពនិកាយ នវកសិបាត

ម្នាលអារុសោទាំងខ្សោយ ម្បយទេរ៉ូត កិភុសម៉ូដិម៉ីជល់កិភុទាំងខ្សោយ
ជាជម៌ពីហេះបទដើម ពីហេះបទកណ្តាល ពីហេះបទចុង ប្រកបដោយ
អត្ថ ប្រកបដោយព្យញ្ជាន៖ ប្រកាសនូវព្រប្បុចរិយធម៉ីបរិសុទ្ធ បរិបុណ្ណោះ
ទាំងអស់ ម្នាលអារុសោទាំងខ្សោយ កិភុសម៉ូដិម៉ីជល់កិភុទាំងខ្សោយ
ជាជម៌ពីហេះបទដើម ។ បេ ។ ប្រកាសនូវព្រប្បុចរិយធម៉ី ដោយ
ប្រការណាង កិភុនោះ រម៉ឺនិយោគសំនួរអត្ថនិងបទដំឡាលងៗ
កិច្ចិជម៌នោះ ដែលខ្លួនចាក់ដូរ៖ ដោយបញ្ជាផោយប្រការដូចខាងក្រោម៖
ម្នាលអារុសោទាំងខ្សោយ នេះជាជានិសុវិទ្ធិ ៣ កិច្ចការស្តាប់
ជម៌តាមកាលត្រូវ កិច្ចការសាក្តាចម៌តាមកាលត្រូវ ។ ម្នាលអារុសោ
ទាំងខ្សោយ ម្បយទេរ៉ូត កិភុសម៉ូដិម៉ីជល់កិភុទាំងខ្សោយ ជាជម៌
ពីហេះបទដើម ។ បេ ។ ប្រកាសនូវព្រប្បុចរិយធម៉ី សព្វប្បាទី
បុគ្គលទាំងខ្សោយ តែងសរសើរនូវកិភុនោះតម៉ះ ដោយប្រការដូចខាងក្រោម៖
ថា កិភុជីមានអាយុនេះ ជល់ហើយ ប្រើនិងជល់ (នូវច្បាប់អរហត្ថ
មិនខាង) ។ ម្នាលអារុសោទាំងខ្សោយ នេះជាជានិសុវិទ្ធិ ៤ កិច្ច
ការស្តាប់ជម៌តាមកាលត្រូវ កិច្ចការសាក្តាចម៌តាមកាលត្រូវ ។ ម្នាល
អារុសោទាំងខ្សោយ ម្បយវិញ្ញូទេរ៉ូត កិភុសម៉ូដិម៉ីជល់កិភុទាំងខ្សោយ

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

អាជិតល្អាណា មធ្យតល្អាណា បរិយាសនក-
 ល្អាណា សត្វ់ សព្យព្យានំ កោរលបិយុណ្ឌា បរិសុទ្ធនំ
 ពួយុចិយំ បកាសេតិ យថា យថារុសោ កិត្យា កិត្យានំ
 ធម្មំ នេសេតិ អាជិតល្អាណា មធ្យតល្អាណា បរិ-
 យាសនកល្អាណា សត្វ់ សព្យព្យានំ កោរលបិយុណ្ឌា
 បរិសុទ្ធនំ ពួយុចិយំ បកាសេតិ តត្ត យេ តេ កិត្យា
 សេត្តា អប្បត្តមានសា អណុត្តាំ យោតត្រូងំ បត្តិយមាន
 វិហារណិ តេ តែ ធម្មំ សុត្តា វិយំ អារកន្លំ អប្បត្តស្ស
 បត្តិយា អនជិតតស្ស អជិតមាយ អសច្ចិតតស្ស
 សច្ចិកិវិយាយ យេ បន តត្ត កិត្យា អរបាត្រា ីធរា-
 សរ រុសិតិរគ្រោ គតគរជីយា ឱិហិតការ អណុប្បត្ត-
 សណ្តា បរិត្រិធភាករសព្យាទោ សម្បុណ្យព្យា វិមុត្តា តេ
 តែ ធម្មំ សុត្តា ឯិផិធម្មុសុវិហារំ យេរ អណុយុត្តា វិហារណិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុត្តិ

ជាជម់ពីរោងបទដើម ពីរោងបទកណ្តាល ពីរោងបទចុង ប្រកបដោយអត្ថិ ប្រកបដោយព្យញ្ញនាំ: ប្រកាសនូវព្រហ្មចិរិយធម់ ដែលបន្ទូន្តែ បរិបុណ្ឌវាទំនួស់ ម្នាលអារុសេរាទំនួរយ កិភុសម្បូនធម៉ឺដម់ដល់កិភុ ទំនួរយ ជាជម់ពីរោងបទដើម ពីរោងបទកណ្តាល ពីរោងបទចុង ប្រកបដោយអត្ថិ ប្រកបដោយព្យញ្ញនាំ: ប្រកាសនូវព្រហ្មចិរិយធម់ ដែលបន្ទូន្តែ បរិបុណ្ឌវាទំនួស់ ដោយប្រការណាង បណ្តាកិភុទំនួនេះ ពួកកិភុណាតាសក្តី: មានសេចក្តីប្រាប្រាក្តុនិត្តគិតិអរហត្ថមិនទាន់សម្រប ប្រាប្រាក្តុនិត្តធម៉ឺដម់ក្រុមចាករោគ: ដីប្រសីរ ពួកកិភុទំនួនេះ បានស្តាប់ ដម់នោះហើយ កិរម៉ឺប្រាប្រាសេចក្តីព្រាយាម ដើម្បីដល់នូវធម៉ឺដម់ដែល ឱនមិនទាន់ដល់ ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៉ឺដម់ ដែលខ្លួនមិនទាន់ត្រាស់ដឹង ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៉ឺដម់ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មួយឡើត បណ្តាកិភុទំនួនេះ ពួកកិភុណា ជាមរហន្តិឈានសាស្ត្រ ប្រព័ន្ធដែល ព្រហ្មចិរិយធម់ចប់ហើយ មានសោច្ចសកិដ្ឋធ្វើស្របហើយ មានការ: ជាក់ចុះហើយ បានសម្របប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានធម៉ឺដម់ជាគ្រឹះប្រកបសត្វក្តុនិត្តកាណាស់ហើយ មានបិត្តធុតស្រឡេះ ហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រចាំពេល កិភុទំនួនេះ បានស្តាប់ដម់នោះ ហើយ វម៉ឺដម់ជាគ្រឹះប្រកបស្រឡេះ នូវធម៉ឺដម់ជាគ្រឹះនោះជាសុខក្តុនបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្ថនិងកេ អង្គត្តនិកាយស្បែ នវកនិចាតា

អយំ អរុសោ បញ្ញមោ អនិសំសោ គាល់
 ធម្មស្សរេដ គាល់ ធម្មសាកញ្ចាយ ។ តមេ ទោ
 អរុសោ បញ្ញ អនិសំសោ គាល់ ធម្មស្សរេដ
 គាល់ ធម្មសាកញ្ចាយតិ ។

[៥] ចត្តារិមានិ កិច្ចូរ ពលានិ ។ កតមានិ
 ចត្តារី ។ បញ្ញាពលំ វិយពលំ អនវធពលំ សណ្ឌហ-
 ពលំ ។ កតមញ្ញ កិច្ចូរ បញ្ញាពលំ ។ យេ ធម្ម
 គុសហ គុសលសច្ចាតា យេ ធម្ម អគុសហ
 អគុសលសច្ចាតា យេ ធម្ម សារធ្លា សារធ្លសច្ចាតា
 យេ ធម្ម អនវធ អនវធសច្ចាតា យេ ធម្ម គណ្តា
 គណ្តសច្ចាតា យេ ធម្ម សុគ្រា សុគ្រសច្ចាតា
 យេ ធម្ម អសេវិតញ្ញ អសេវិតពុសច្ចាតា យេ
 ធម្ម សេវិតញ្ញ សេវិតពុសច្ចាតា យេ ធម្ម នាល-
 មិយា នាលមិយសច្ចាតា យេ ធម្ម អលមិយា
 អលមិយសច្ចាតា តួស្សុ ធម្ម បញ្ញាយ កេដិច្ចា
 យេក្តិ កេចិតា តាំ រូច្ចិ កិច្ចូរ បញ្ញាពលំ ។

សុត្តនប័ដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិច្ច

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នេះជាអាណិសិរីទី ៥ ភូធិ៍ការស្វាប់ជម់តាម
កាលគ្រែរ ភូធិ៍ការសាកច្ចាជម់តាមកាលគ្រែរ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
នេះជាអាណិសិរី ៥ ប្រការ ភូធិ៍ការស្វាប់ជម់តាមកាលគ្រែរ ភូធិ៍ការ
សាកច្ចាជម់តាមកាលគ្រែរ ។

[៥] ម្នាលកិភូទាំងឡាយ ពល៖ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។
ពល៖ ៤ យ៉ាង តើដូចមេប៉ុប៉ុ ។ គី បញ្ហាពល៖ ១ វីយពល៖ ១ អនវិជ្ជ-
ពល៖ ១ សង្កែហពល៖ ១ ។ ម្នាលកិភូទាំងឡាយ ឬ៖ បញ្ហាពល៖
តើដូចមេប៉ុប៉ុ ។ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាកុសល រប់បាទាកុសល ធម៌
ទាំងឡាយណា ជាកុសល រប់បាទាកុសល ធម៌ទាំងឡាយណា
មានទេស រប់បាទាមានទេស ធម៌ទាំងឡាយណា មិនមានទេស
រប់បាទាមិនមានទេស ធម៌ទាំងឡាយណា ជាជម់ខ្សោះ រប់បាទាជម់ខ្សោះ
ធម៌ទាំងឡាយណា ជាជម់ស រប់បាទាជម់ស ធម៌ទាំងឡាយណាមិន
គ្រែសេទ រប់បាទាជម់មិនគ្រែសេទ ធម៌ទាំងឡាយណាគ្រែសេទ រប់
បាទាជម់គ្រែសេទ ធម៌ទាំងឡាយណា មិនគ្រែដល់ព្រះអរិយៈ រប់បាទា
ជម់មិនគ្រែដល់ព្រះអរិយៈ ធម៌ទាំងឡាយណាគ្រែដល់ព្រះអរិយៈ រប់បាទា
ជម់គ្រែដល់ព្រះអរិយៈ ធម៌ទាំងនេះ បុគ្គលិ៍ព្រៃច្បាស់ ស្អដែចុះ
ដោយបញ្ហាតាមពិត ម្នាលកិភូទាំងឡាយ នេះហេច្បាប់ បញ្ហាពល៖ ។

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

គត់មញ្ញា កិច្ចក្រោ វីយពលំ ។ យេ ធម្មា អគ្គុសលា
 អគ្គុសលសង្កាត់ យេ ធម្មា សារធ្វើ សារធ្វើសង្កាត់
 យេ ធម្មា គណ្តាក គណ្តាសង្កាត់ យេ ធម្មា
 អស់វិត្យា អស់វិត្យសង្កាត់ យេ ធម្មា នាលមរិយា
 នាលមរិយសង្កាត់ តែសំ ធម្មានំ បុរាណាយ ធម្មា
 ជនតិ ភាយមតិ វីយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្សុណ្ឌកតិ
 បណ្តាតិ ។ យេ ធម្មា គុសលា គុសល-
 សង្កាត់ យេ ធម្មា អនវធ្វើ អនវធ្វើសង្កាត់
 យេ ធម្មា សុគ្រា សុគ្រសង្កាត់ យេ ធម្មា
 សេវិត្យា សេវិត្យសង្កាត់ យេ ធម្មា អលមរិយា
 អលមរិយសង្កាត់ តែសំ ធម្មានំ បដិលកាយ ធម្មា
 ជនតិ ភាយមតិ វីយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្សុណ្ឌកតិ
 បណ្តាតិ ឥណ្ឌិតិ កិច្ចក្រោ វីយពលំ ។ គត់មញ្ញា
 កិច្ចក្រោ អនវធ្វើពលំ ។ ឥណ្ឌិតិ កិច្ចក្រោ អរិយ-
 ស្មារកោ អនវធ្វើន គាយគម្រោន សម្បត្តកតោ យោតិ
 យោតិ អនវធ្វើន វិគម្រោន សម្បត្តកតោ យោតិ

បណ្តាលសក សម្ងាត់គ្នា

ម្មាលកិត្យុទាំងខ្សោយ ឬ៖វីរិយពល៖ តើដូចមេប ឬ ធម៌ទាំងខ្សោយ
ណា ជាកុសល កប់បាទាដាកុសល ធម៌ទាំងខ្សោយណា មានទោស
កប់បាទាជាគម៌ មានទោស ធម៌ទាំងខ្សោយណា ជាគម៌ខ្មែរ កប់បាទាជាគ
ម៌ខ្មែរ ធម៌ទាំងខ្សោយណា មិនគ្រស់ព កប់បាទាជាគម៌ មិនគ្រស់ព
ធម៌ទាំងខ្សោយណា មិនគ្រដល់ព្រះអរិយៈ កប់បាទាជាគម៌ មិនគ្រដល់
ព្រះអរិយៈ បុគ្គលក់បានញ្ចាំងនឹងនេះ: ឲ្យកើត ប្រើប្រាស់ប្រាផ្ទាព្យាយម
ផ្តើមបិត្ត តម្លៃបិត្ត ដើម្បីលេបដីនូវធម៌ទាំងនេះ ឬ ធម៌ទាំងខ្សោយ
ណា ជាកុសល កប់បាទាដាកុសល ធម៌ទាំងខ្សោយណា មិនមាន
ទោស កប់បាទាជាគម៌ មិនមានទោស ធម៌ទាំងខ្សោយណា ជាគម៌ស
កប់បាទាជាគម៌ស ធម៌ទាំងខ្សោយណា គ្រស់ព កប់បាទាជាគម៌ គ្រស់ព
ធម៌ទាំងខ្សោយណា គ្រដល់ព្រះអរិយៈ កប់បាទាជាគម៌គ្រដល់ព្រះអរិយៈ
បុគ្គលក់បានញ្ចាំងនឹងនេះ: ឲ្យកើត ប្រើប្រាស់ប្រាផ្ទាព្យាយម ផ្តើមបិត្ត
តម្លៃបិត្ត ដើម្បីឲ្យបាននូវធម៌ទាំងនេះ ម្មាលកិត្យុទាំងខ្សោយ នេះ:
ហេរបាទ វីរិយពល៖ ឬ ម្មាលកិត្យុទាំងខ្សោយ ឬ៖អនវង្វពល៖ តើដូចប
មេប ឬ ម្មាលកិត្យុទាំងខ្សោយ អរិយសារកិត្យុដសននោះ ជាមួក
ប្រកបដោយកាយកម្មិនមានទោស ប្រកបដោយវិកម្មិនមានទោស

សុត្តនិបិជ្ជកេ អង្គត្តនិភាយស្ស នវកនិចាតោ

អនរដ្ឋន មនោគម្រែន សម្បាកតោ យោតិ សាំ រូចតិ
 កិត្យាប អនរដ្ឋពលំ ។ កតមញ្ញ កិត្យាប សង្កហ-
 ពលំ ។ ចត្តិមានិ កិត្យាប សង្កហរត្សិ ជានំ
 យយ្យដ្ឋំ អត្ថបិយា សមានត្សាលា ធនធកំ កិត្យាប
 ជានំ យទិជំ ធម្មានំ ធនធកំ កិត្យាប យយ្យ-
 ដ្ឋានំ យទិជំ អតិកស្ស ឱិហិតសោតស្ស ឃុលប្បែនំ
 ធម្មំ នេសៅតិ ធនធកំ កិត្យាប អត្ថបិយានំ យទិជំ
 អស្សដ្ឋំ សទ្ទាសម្បជាយ សមានយោតិ និរេសៅតិ
 បតិដ្ឋាយេតិ ឯស្សីលំ សិលសម្បជាយ មច្ចឹក
 ចាកសម្បជាយ ឯប្បញ្ញ បញ្ញាសម្បជាយ សមានយោតិ
 និរេសៅតិ បតិដ្ឋាយេតិ ធនធកំ កិត្យាប សមានត្សាលំ
 យទិជំ សោតាបដ្ឋន់^(១) សោតាបន្ទុស្ស សមានតោ

សុត្ថនលិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ប្រកបដោយមនោកមួមនិនមានទោស ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សាយ នេះហេតា
អនវគ្គលេះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សាយ ឬ៖សង្គហាលេះ តើជូចមេច ។
ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សាយ សង្គហរត្តនេះមាន ២ យ៉ាង គឺការឡើងទាន ១ ការ
ពោលពាក្យជាទីស្រឡាត្រៃ ១ ការប្រព្រឹត្តអំពើឡើងជាប្រយោជន៍ ១ ការ
ជាមួកតាំងខ្លួនស្រី ១ ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សាយ បណ្តាណានទាំងខ្សាយ ទាន
ដែលប្រសើរបំផុតនៅ៖ គឺជមួមទាន ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សាយ បណ្តាការពោល
ពាក្យជាទីស្រឡាត្រៃទាំងខ្សាយ ការពោលពាក្យជាទីស្រឡាត្រៃដែលប្រសើរ
បំផុតនៅ៖ គឺជមួមបីក សម្រួលដម្លៃយ៉ា ដល់អ្នកត្រូវការស្តាប់ អ្នក
ធ្វើឯកត្រូវក្នុងស្តាប់ ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សាយ បណ្តាការប្រព្រឹត្តអំពើឡើ
ងប្រយោជន៍ទាំងខ្សាយ ការប្រព្រឹត្តអំពើឡើងជាប្រយោជន៍ដែលប្រសើរនៅ៖
គឺបុគ្គលអ្នកញ្ចាំងដនមិនមានស្នើ ឡើកាន់យក ឡើតាំងនោ ឡើតមល់
សិប់កុនស្នើសម្បទា ញ្ចាំងដនឡុស្តាសិល ឡើកាន់យក ឡើតាំងនោ
ឡើតមល់សិប់កុនសិលសម្បទា ញ្ចាំងដនអ្នកមានសេចក្តីកំណានព្រៃឡើកាន់
យក ឡើតាំងនោ ឡើតមល់សិប់កុនបាត់សម្បទា ញ្ចាំងដនអ្នកមិនមាន
បញ្ចាលើកាន់យក ឡើតាំងនោ ឡើតមល់សិប់ កុនបញ្ចាលើសម្បទា ម្នាល
កិត្តិទាំងខ្សាយ បណ្តាការពាក្យជាមួកតាំងខ្លួនស្រីទាំងខ្សាយ ការជាមួកតាំង
ខ្លួនស្រីដែលប្រសើរនៅ៖ គឺសោតាបន្ទបគ្គល មានខ្លួនស្រីនឹងសោតាបន្ទបគ្គល

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រា

សកុនាកាមិនា ^(១)	សកុនាកាមិស្ស	សមានត្រា		
អនាកាមិនា ^(២)	អនាកាមិស្ស	សមានត្រា		
អរហាត់	សមានត្រា	សមានត្រា		
អរហាត់	សមានត្រា	សមានត្រា		
ហាពលំ	សមាន	រួចតិ	កិត្យិរ	សង្ក-
ពលានី	សមាន	ខោ	កិត្យិរ	ចត្តិរី
សម្បាកតោ	សម្បាកតោ	កិត្យិរ	ចត្តិរី	ពលានី
សមតិត្យត្រា	យោតិ	កាតមានី	បញ្ញា	កយានី
អសិលោកកយំ	បិសំ	សារដ្ឋកយំ	មរណាកយំ	
ឯកតិកយំ	សោ	ខោ	កិត្យិរ	អិយស្សវរកោ
តិ	បដិសព្វត្យិតិ	ជាបាំ	អាជីវិតកយស្ស	កាយាគិ
គិស្សបាំ	អាជីវិតកយស្ស	កាយិស្សមិ	អតិ	មេ
ចត្តិរី	ពលានី	បញ្ញាពលំ	វិយពលំ	អនរដ្ឋពលំ
សង្កហាពលំ	ឯប្បញ្ញ	ខោ	អាជីវិតកយស្ស	កាយេយ្យ
កាយេយ្យ	កុសីតោ	អាជីវិតកយស្ស	កាយេយ្យ	កាយេយ្យ
សារដ្ឋកាយកម្ពុណ្ឌរថិកម្ពុណ្ឌមនោកម្ពុណ្ឌជីវិតកយស្ស				
កាយេយ្យ	អសង្កហាកោ	អាជីវិតកយស្ស	កាយេយ្យ	កាយេយ្យ

១ និ. ម. សកុនាកាមិ ។ ២ និ. ម. អនាកាមិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

សកទាតាមិបុគ្គល មានខ្ពស់នឹងសកទាតាមិបុគ្គល អនាគាមិបុគ្គល
 មានខ្ពស់នឹងអនាគាមិបុគ្គល អរហត្ថ មានខ្ពស់នឹងអរហត្ថ ម្នាល
 កិភុទាំងឡាយ នេះហេចា សង្កែបពល៖ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
 ពល៖មាន ២ យ៉ាងនេះដែល ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ អវិយសារ៍កំប្រកប
 ដោយពល៖ ២ យ៉ាងនេះហើយ រមេដជាអ្នកច្បាប់ដូចកំយ ៥ យ៉ាង ។ កំយ
 ៥ យ៉ាង តើដូចមេច ។ គឺអាជីវិតកាយ៖ (កំយអំពីការបិញ្ញីមជីវិត) ១
 អសិលោកកាយ៖ (កំយអំពីការមិនសរសើរ) ១ បរិសំសារដួកកាយ៖
 (កំយអំពីការកោតញ្ច្រោតកូដបរិសញ្ញ) ១ មរណកាយ៖ (កំយអំពី
 សេបកីស្សាប់) ១ ទុគតិកាយ៖ (កំយអំពីទុគតិ) ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
 អវិយសារ៍កំនោះ ពិចារណាផ្ទៃចេះបា អាណាមញ្ញមិនខាប ចំពោះអាជីវិត-
 កំយ អាណាមញ្ញនឹងខាបអាជីវិតកំយដូចមេច បើពល៖ទាំង ២ តីបញ្ជាតល់
 វិយពល៖ អនដួលពល៖ សង្កែបពល៖ របស់អាណាមញ្ញ មានស្រប
 ហើយ ។ ធមុគ្គលគ្នានប្រាជ្ញា គប្បីខាបអាជីវិតកំយ បុគ្គលខ្លួន គប្បី
 ខាបអាជីវិតកំយ គប្បីខាបអាជីវិតកំយដោយកាយកម្ម វបីកម្ម មនោកម្ម
 ដែលមានទោស បុគ្គលជាអ្នកមិនសញ្ញា៖ គប្បីខាប អាជីវិតកំយ

សុត្តនបិដក អង្គតានិកាយស្ស នរកនិច្ច

ជាបាំ អសិលោកកាយស្ស កាយមិ ។ ហេ ។
 ជាបាំ បិសំ សារធ្លកាយស្ស កាយមិ ជាបាំ មរណ-
 កាយស្ស កាយមិ ជាបាំ ឯកតិកាយស្ស កាយមិ
 គិស្សបាំ ឯកតិកាយស្ស កាយិស្សុមិ អតិ មេ ចត្តិ
 ពលាទិ បញ្ញាពលំ វីយាពលំ អនវធ្លពលំ សង្កហ-
 ពលំ ។ ឯប្បញ្ញ ខោ ឯកតិកាយស្ស កាយយយ
 គុសីតោ ឯកតិកាយស្ស កាយយយ សារធ្លកាយ-
 កម្ពុជ្ជវិកម្ពុជ្ជមនោកម្ពុជ្ជឯកតិកាយស្ស កាយយយ
 អសង្កហកោ ឯកតិកាយស្ស កាយយយ ។ តមេយិ
 ខោ កិត្តិវ ចត្តិ ពលិ សម្បនាកតោ អវិយស្សុ-
 រកោ តមាទិ បញ្ញ កយាទិ សមតិត្តលោ យោតិតិ ។

[៦] តតិ ខោ អាយស្ស សារិបុត្រោ កិត្តិ
 អាមធ្លសិ ។ ហេ ។ អាយស្ស សារិបុត្រោ ធនតនហេ
 ឯកលោបិ អរុសោ ឯវិដែ ហេតិតញ្ញ សេវិតញ្ញិ
 អសេវិតញ្ញិ ចិរម្បិ អរុសោ ឯវិដែ ហេតិតំ
 សេវិតំម្បិ អសេវិតំម្បិ បិណ្ឌាថាកោបិ អរុសោ
 ឯវិដែ ហេតិតញ្ញ សេវិតញ្ញិ អសេវិតញ្ញិ

សុត្តនបិដក អង្គតានិភាយ នវកនិចាត

អាត្រាមព្រ មិនខាបអសិលោកកំយទេ ។ ហើយ អាត្រាមព្រមិនខាប
បរិសំសារផ្លូវកំយទេ អាត្រាមព្រ មិនខាបមរណកំយទេ អាត្រាមព្រ
មិនខាបទុគ្គតិកំយទេ អាត្រាមព្រនឹងខាបទុគ្គតិកំយដួចមេច ហើយ ពល៖
ទាំង ២ គី បញ្ហាពល៖ វីយពល៖ អនវធពល៖ សង្កហពល៖
របស់អាត្រាមព្រ មានស្របហើយ ។ ឯបុគ្គលគ្នានប្រាជ្ញា គឺប្រី
ខាបទុគ្គតិកំយ បុគ្គលខ្លួន គឺប្រីខាបទុគ្គតិកំយ គឺប្រីខាបទុគ្គតិកំយ
ដោយកាយកម្ម វិកម្ម មនោកម្ម ដែលមានទោស បុគ្គលមិន
មានសេចក្តីសញ្ញា៖ គឺប្រីខាបទុគ្គតិកំយ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ
អរិយសាក់ ប្រកបដោយពល៖ ២ យ៉ាងនេះជន ជាមួកកន្លឹងផ្ទុតនីវកំយ
ទាំង ៥ នេះបាន ។

[៦] កុងទីនោះជន ព្រះសារិបុគ្គដំមានអាយុ ហេកិកុ
ទាំងឡាយម៉ា ។ ហើយ ព្រះសារិបុគ្គដំមានអាយុ បានពោលផ្ទុច្ចះបាត់
ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គឺប្រីស្ថាល់បុគ្គលពីរពួក គី
បុគ្គលគ្មានសេតគ់ ១ បុគ្គលមិនគ្មានសេតគ់ ១ ម្នាលអារុសោទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គឺប្រីស្ថាល់បីរពីរយ៉ាង គីបីរគ្មានប្រើប្រាស់ ១
មិនគ្មានប្រើប្រាស់ ១ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គឺប្រី
ស្ថាល់ បិណ្ឌបាត់ ២ យ៉ាង គីបិណ្ឌបាត់គ្មានសេត ១ មិនគ្មានសេត ១

បណ្តាលកែ សម្ងាត់គ្រោះ

សេជ្ជាសនធម្បិ អារុសោ ឌុរីដៃន ហេដិតពៅ សេវិតពួម្បិ
 អសេវិតពួម្បិ តាមនិតមោយិ អារុសោ ឌុរីដៃន ហេដិ-
 តពោ សេវិតពោយិ អសេវិតពោយិ ជនបណ្តុយដោសោយិ
 អារុសោ ឌុរីដៃន ហេដិតពោ សេវិតពោយិ អសេវិ-
 តពោយិ ។ ឬក្នុងលោយិ អារុសោ ឌុរីដៃន ហេដិតពោ
 សេវិតពោយិ អសេវិតពោយិតិ តតិ ខោ បនោតំ វត្ថុ
 គិតពោតំ បដិច្ច វត្ថុ ។ តតុ យំ ជញ្ញា ឬក្នុងលំ
 តមំ ខោ មេ ឬក្នុងលំ សេរតោ អគុសលា ធម្មា
 អភិវឌ្ឍនិ គុសលា ធម្មា បរិយាយត្តិ យេ ច
 ខោ មេ បព្វិជិតែន ជីវិតបរិគ្គាក សមុទ្ធនោតពោ
 ថីរបិណ្ឌ ចាត់សេជ្ជាសនធកិ លានប្បច្ច យកេសផ្ទិបិគ្គាក
 តែ ច គសិបែន សមុទ្ធបារត្តិ^(១) យស្ស
 ចម្លិ អគ្គាយ អគារស្តា អនការិយំ បព្វិតោ

១ និ. ម. សមុទ្ធគត្យនិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់សេនាសន៍
 ពីរយ៉ាង គីសេនាសន៍គូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់ស្រុកនិធិគិមពីរយ៉ាង
 គីស្រុកនិធិគិម គូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់ដនបទនិធិប្រឡែសពីរយ៉ាងគី
 ដនបទនិធិប្រឡែសដែលគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ។ កំពាក្យបា
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់បុគ្គលពីរពុក
 គីបុគ្គលគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដូចខ្លះនេះ ដែលខ្ញុំពេលហើយ
 ពាក្យដែលខ្ញុំពេលហើយនេះ តើព្រោះអាស្រែយហេតុដូចប៉ែប៉ែ ។
 បណ្តាបុគ្គលទាំងពីរពុកនោះ ហើយបុគ្គលស្ថាល់បុគ្គលណាបា កាលហើ
 អាត្រាមញ្ញសេពគីបុគ្គលនេះ អកុសលដម់ទាំងឡាយ តែងបមីនឡើង
 កុសលដម់ទាំងឡាយ តែងវិនាសទៅ មួយឡើត ក្រឹងបម្បិជិវិត
 ទាំងឡាយណា គីបីវេ បិណ្ឌាបាត សេនាសន៍ គិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋ-
 បរិភារ ដែលអាត្រាមញ្ញ ជាបញ្ញដិតត្រូវប្រមូលមក កំក្រឹងបម្បិជិវិត
 ទាំងនោះ តែងមួលមកបានដោយក្រ មួយឡើត អាត្រាមញ្ញបេញចាកដ្ឋែ៖
 ចូលទៅកាន់ផ្លូវ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្រយោជន៍នៃសមណ៍ណា

សុត្តនិបិជ្ជកេ អង្គត្តនិភាយសួយ នវកនិច្ចតោតោ

សោ ច ម សាមញ្ញឡាតា ន ការណាងារិបីវី កច្ចនីតិ
 តេលារោសោ បុគ្គលេន សោ បុគ្គលោ សង្កាបិ^(១)
 រត្តិភាកំ វ ធនិសភាកំ វ អនាយុទ្ធត វ បន្ទូមិតព្រោ
 នានុពន្លិតព្រោ ។ តត្វ យំ ដញ្ញា បុគ្គលំ នំ ខោ ម
 បុគ្គលំ សោរតោ អគុសហ ធម្មា បរិយាយនិ
 គុសហ ធម្មា អកិរដ្ឋនិ យេ ច ខោ ម បព្វជិតេន
 ជីវិតបរិក្សាក សមុទ្ធភនព្រោ ចីរបិណ្ឌាជាតសេជាត-
 សនកិលានប្បញ្ញយកេសដ្ឋបរិក្សាក តេ ច អប្បគ-
 សិន សមុទ្ធបានិ យស្ស ចនិ អត្ថាយ អការស្តា
 អនការិយំ បព្វជិតោ សោ ច ម សាមញ្ញឡាតា ការណ-
 ងារិបីវី កច្ចនីតិ តេលារោសោ បុគ្គលេន សោ បុគ្គលោ
 សង្កាបិ យារដី^(២) អនុពន្លិតព្រោ ន បន្ទូមិតព្រោ ។

១ និ. សង្កាបិតិ អយំ បារោ នតិ ។ ២ និ. ម. យារដីនិ បារោ នតិ ។

សុត្ថនិងក អគ្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

ប្រយោជន៍នៃសមណ៍ៗនោះ មិនដល់នូវការបរិប្បល់ដោយការនា ដល់
អាច្រាមព្យួរដៃ៖ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកសេតគប់នោះ
លុះដីនកូនចាំណែកការត្រីកី កូនចាំណែកក្រោកី មិនគូរបារីលាប់ឡើយចៀស
បេញទៅ បុរីមិនគូរបារីដាប់តាមបុគ្គលមិនគូរសេតគប់នោះឡើយ ។
បណ្តាបុគ្គលទាំងពីរពួកនោះ បុគ្គលស្អាល់បុគ្គលណាទា កាលបី
អាច្រាមព្យួរសេតគប់បុគ្គលនោះ អកុសលធិម៉ែទាំងឡាយ តែងវិនាសទៅ
កុសលធិម៉ែទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង ម្នាយទៀត ត្រីធម្មបម្រុងដីវិត
ទាំងឡាយណា គីមីវេ បិណ្ឌាចាត់ សេនាសន៍ គិលានប្បច្ចូយកេសផ្លូ-
បរិការ ដែលអាច្រាមព្យួរ ជាបញ្ចិតត្រូវប្រមូលមក កំត្រីធម្មបម្រុងដីវិត
ទាំងនោះតែងមូលមកចានដោយជាយ ម្នាយទៀត អាច្រាមព្យួរបេញចាក
ផ្លូលទៅកាន់ផ្លូស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្រយោជន៍នៃសមណ៍ៗណា
ប្រយោជន៍នៃសមណ៍ៗនោះ ដល់នូវការបរិប្បល់ដោយការនា ដល់អាច្រា
មព្យួរដៃ៖ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ បើស្អាល់ហើយ គីប្បី
ដាប់តាមបុគ្គលនោះ មិនគូរបារីចៀសបេញទៅដកបដល់អស់ដីវិតឡើយ ។

បណ្តាសកៅ សម្ងាត់គ្រោះ

តុត្យ យំ ដញ្ញា បុគ្គលំ នមំ ខោ មេ បុគ្គលំ
 សេរតោ អគុសលា ដម្នា បិបាយនិ គុសលា
 ដម្នា អភិវឌ្ឍនិ យេ ច ខោ មេ បព្វជិតែន ជីវិត-
 បិត្យាក សមុទ្ធនោត្យា ជីវិធម្មាជាតសេនាសន-
 កិលាលប្បច្ចូយកេសផ្ទបិត្យាក តែ ច អប្បគសិរោន
 សមុទ្ធបារនិ យស្ស ចនិ អត្ថាយ អការស្តា
 អនការិយំ បព្វជិតោ សោ ច មេ សាមញ្ញព្រោះ
 ការណាជារិយ៌ កច្ចតិតិ តោនរុសោ បុគ្គលេន សោ
 បុគ្គលោ យារីដៃ^(១) អនុពន្លិតព្រោះ ន បក្សិ-
 តព្រោះ ១ តុត្យ យំ ដញ្ញា បុគ្គលំ នមំ ខោ
 មេ បុគ្គលំ សេរតោ អគុសលា ដម្នា បិបាយនិ
 គុសលា ដម្នា អភិវឌ្ឍនិ យេ ច មេ
 បព្វជិតែន ជីវិតបិត្យាក សមុទ្ធនោត្យា ជីវិធម្ម-
 ជាតសេនាសនកិលាលប្បច្ចូយកេសផ្ទបិត្យាក តែ
 ច អប្បគសិរោន សមុទ្ធបារនិ យស្ស
 ចនិ អត្ថាយ អការស្តា អនការិយំ បព្វជិតោ

១ និ. ម. យារីដៃនឹង បាយោ នគិត ។

បណ្តាបុគ្គលទាំងពីរពួកនោះ បុគ្គលស្ថាល់បុគ្គលណាបា កាលអាត្រា អញ្ចប់បុគ្គលនេះ អកុសលដម់ទាំងឡាយ តែងវិនាសទៅ កុសល- ដម់ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង មួយទៀត ក្រឹងបម្រុងដីវិតទាំង ឡាយណា គីមីវេ បិណ្ឌបាត់ សេនាសន៍ គិលានប្បច្ចូយកេសដួបរិភារ ដែលអាត្រាមញ្ញ ជាបញ្ហាជិត្តត្រូវប្រមូលមក ក៏ក្រឹងបម្រុងដីវិតទាំងនោះ មួលមកបានដោយជាយ មួយទៀត អាត្រាមញ្ញចេញចាកដ្ឋែងបូលទោះ កាន់ផ្តល់ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្រយោជន៍នៃសមណៈណា ប្រយោជន៍ នៃសមណៈនោះ តែងដល់នូវការបរិបុណ្ណោះ ដោយការនាងល់អាត្រាមញ្ញ ដូច្នេះ ម្នាលការសោទាំងឡាយ បុគ្គលនោះគឺជាប់តាមបុគ្គលនោះ មិនគឺប្រើប្រាស់ចេញទោះដោយបានដល់អស់ដីវិតឡើយ ។ បណ្តាបុគ្គលទាំង ពីរពួកនោះ បុគ្គលស្ថាល់បុគ្គលណាបា កាលបើអាត្រាមញ្ញសេតក់ បុគ្គលនេះ អកុសលដម់ទាំងឡាយ តែងសាបស្បន្សទោះ កុសលដម់ ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង មួយទៀត ក្រឹងបម្រុងដីវិតទាំង- ឡាយណា គីមីវេ បិណ្ឌបាត់ សេនាសន៍ គិលានប្បច្ចូយកេសដួបរិភារ ដែលអាត្រាមញ្ញ ជាបញ្ហាជិត្តត្រូវប្រមូលមក ក៏ក្រឹងបម្រុងដីវិតទាំង នោះ មួលមកបានដោយជាយ មួយទៀត អាត្រាមញ្ញចេញចាកដ្ឋែងបូលទោះ បូលទោះកាន់ផ្តល់ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្រយោជន៍នៃសមណៈណា

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនីកាយស្ស នកនិតាគោ

សោ	ច	មេ	សាមញ្ញឡោ	ការណាងរូរី	គប្បត្តិតិ
តេជ្ររសោ		បុគ្គលេន	សោ	បុគ្គលេ	យារដីរំ
អនុទន្លិតព្រោ	ន	បញ្ហាមិតព្រោ	អបិ	បន្ទួមានេន	។
បុគ្គលេបិ	អរុសោ	ធមិដោន	ហេនិតព្រោ	សេវិតព្រោបិ	
អសេវិតព្រោបិតិ	តិតិ	យណំ	រុតំ	តណមេតំ	បជិច្ច
រុតំ	។	ចិរម្បិ	អរុសោ	ធមិដោន	ហេនិតព្រោ
តិតិម្បិ	អសេវិតព្រោម្បិតិ	តិតិ	ខោ	បណេតំ	រុតំ
គិតព្រោតំ	បជិច្ច	រុតំ	។	តត្វ	យំ ធម្បោ ចិរំ តណំ ខោ
មេ	ចិរំ	សេវតោ	អគុសលា	ធម្បោ	អភិវឌ្ឍនិ
គុសលា	ធម្បោ	បរិយាយនិតិ	ធម្បោ	ចិរំ	ន សេវិ-
តព្រោ	។	តត្វ	យំ ធម្បោ	ចិរំ	តណំ ខោ មេ ចិរំ
សេវតោ	អគុសលា	ធម្បោ	បរិយាយនិ	គុសលា	
ធម្បោ	អភិវឌ្ឍនិតិ	ធម្បោ	ធម្បោ	សេវិតព្រោ	។

សុត្តនិងក អគ្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

ប្រយោជន៍នៃសមណ៍នោះ តើដីដល់នូវការបរិបុណ្ឌា ដោយការនាងល់
អាព្យាមព្យ ដូចខ្លះ ម្ចាលអារុសោទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ នោះបីត្រូវ
គេបណ្តាញចេញ គឺប្រើជាប់តាមបុគ្គលនោះ មិនគឺចេញសេចក្តី
ទៅដាក់ការបង្ហាញ ឬ ពាក្យណាបាទា ម្ចាលអារុសោទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គឺប្រើស្ថាប់បុគ្គលពីរពួក គីបុគ្គលគ្មានសេចក្តី ១
មិនគ្មានសេចក្តី ១ ដូចខ្លះ ដែលខ្ញុំពេលហើយ ពាក្យដែលខ្ញុំពេល
ហើយនូវការ ក្រោះអាស្រែយហេតុនេះ ឬ ក៉ីពាក្យបាទា ម្ចាលអារុសោទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយគឺប្រើស្ថាប់ចិវរពីរយ៉ាង គីចិវរគ្មានប្រើប្រាស់ ១
មិនគ្មានប្រើប្រាស់ ១ ដូចខ្លះនេះ ដែលខ្ញុំពេលហើយ ពាក្យដែលខ្ញុំពេល
ហើយនូវការ តើក្រោះអាស្រែយ ហេតុដូចចម្លោ ឬ បណ្តាបិវទាំងពីរយ៉ាង
នោះ កិភុស្ថាប់ចិវណាបាទា កាលអាព្យាមព្យប្រើប្រាស់ចិវនេះហើយ អកុសលិចម៉ែងឡាយ តើដីបម្រើនឡើង កុសលិចម៉ែងឡាយ តើដី
សាបស្បួន្យទៅដូចខ្លះ ចិវបែបនេះ កិភុមិនគ្មានប្រើប្រាស់ឡើយ ឬ បណ្តាបិវទាំង ២ យ៉ាងនោះ កិភុស្ថាប់ចិវបែបណាបាទា កាលបើអាព្យាមព្យប្រើ
ប្រាស់ចិវនេះ អកុសលិចម៉ែងឡាយ តើដីសាបស្បួន្យទៅ កុសលិចម៉ែងឡាយ តើដីបម្រើនឡើង ដូចខ្លះ ចិវបែបនេះ កិភុគ្មានប្រើប្រាស់បាន ឬ

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រវ៉ោគ

ជីវិមុនី អារុសោ ធម្មិដន ហេដិតពុំ សេវិតពុំមុនី
 អសេវិតពុំមុនីតិ តតិ យណ៍ រត្តា ឥណមេតា បជិច្ច
 រត្តា ។ បិណ្ឌាជាលោយិ អារុសោ ធម្មិដន ហេដិតពោ
 សេវិតពោយិ អសេវិតពោយិតិ តតិ ខោ បនេតា រត្តា
 គិតោតាំ បជិច្ច រត្តា ។ តតិ យំ ជញ្ញា បិណ្ឌាជាតាំ
 ឥម៉ា ខោ មេ បិណ្ឌាជាតាំ សេវោលោ អកុសលា ធម្មា
 អភិវឌ្ឍនិ កុសលា ធម្មា បរិយាយនិតិ ធប្រជោ
 បិណ្ឌាជាលោ ន សេវិតពោ ។ តតិ យំ ជញ្ញា
 បិណ្ឌាជាតាំ ឥម៉ា ខោ មេ បិណ្ឌាជាតាំ សេវោលោ អកុ-
 សលា ធម្មា បរិយាយនិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍនិតិ
 ធប្រជោ បិណ្ឌាជាលោ សេវិតពោ ។ បិណ្ឌាជាលោយិ
 អារុសោ ធម្មិដន ហេដិតពោ សេវិតពោយិ អសេវិ-
 តពោយិតិ តតិ យណ៍ រត្តា ឥណមេតា បជិច្ច រត្តា ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

ពាក្យណាបា ម្នាលអារ៉ែសាចាំនិងទ្វាយ កិច្ចិត្តិវស្សាល់បីរមាន ២ យ៉ាង
គីបីវគ្គរប្រើប្រាស់ ១ មិនគូរប្រើប្រាស់ ១ ដូចខាងក្រោម ដែលខ្ពស់ពាល់
ពាក្យដែលខ្ពស់ពាល់ហើយនូវការ ព្រោះអាស្រែយហេតុនេះ ។ កំពាក្យបា
ម្នាលអារ៉ែសាចាំនិងទ្វាយ អ្នកចាំនិងទ្វាយ គិច្ចិត្តិវស្សាល់បិណ្ឌាបាត ២ យ៉ាង
គីបីណ្ឌាបាតគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដូចខាងក្រោម ដែលខ្ពស់ពាល់
ពាក្យដែលខ្ពស់ពាល់ហើយនូវការ តើព្រោះអាស្រែយហេតុដូចមេច ។ បណ្តាល
បិណ្ឌាបាតទាំង ២ យ៉ាងនេះ កិច្ចិត្តិវស្សាល់បិណ្ឌាបាតណាបា កាលបី
អាត្រាមញ្ញសេពនូវបិណ្ឌាបាតនេះ អកុសលជម់ទាំនិងទ្វាយ តើដីបម្រើន
ឡើង កុសលជម់ទាំនិងទ្វាយ តើនសាបស្បន្យឡាចុងខ្សោះ បិណ្ឌាបាតបែប
នេះ កិច្ចិមិនគូរសេពឡើយ ។ បណ្តាលបិណ្ឌាបាតទាំង ២ យ៉ាងនេះ កិច្ចិ
ស្សាល់បិណ្ឌាបាតណាបា កាលបីអាត្រាមញ្ញ សេពនូវបិណ្ឌាបាតនេះ
អកុសលជម់ទាំនិងទ្វាយ តើនសាបស្បន្យឡា កុសលជម់ទាំនិងទ្វាយ
តើដីបម្រើនឡើងដូចខាងក្រោម បិណ្ឌាបាតបែបនេះ កិច្ចិគូរសេពបាន ។ ពាក្យ
ណាបា ម្នាលអារ៉ែសាចាំនិងទ្វាយ អ្នកចាំនិងទ្វាយ គិច្ចិត្តិវស្សាល់បិណ្ឌាបាត ២ យ៉ាង
គីបីណ្ឌាបាតគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដូចខាងក្រោម ដែលខ្ពស់ពាល់
ពាក្យដែលខ្ពស់ពាល់ហើយនូវការ ព្រោះអាស្រែយហេតុនេះ ។

សុត្ថនុបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្បែ នកនិច្ចតាំ

សេជាសនម្បី	អរុសោ	ធម្មិយន	ហើតព្រ	សេវិ-			
តព្រម្បី	អសេវិតព្រម្បីតិ	តតិ	ទោ	បនេតំ	វត្ថុ		
គិញ្ញតំ	បជិច្ច	វត្ថុ	។	តតុ	យំ	ធម្មា	សេជា-
សនំ	តមំ	ទោ	មេ	សេជាសនំ	សេវតោ	អគុ-	
សលា	ធម្មា	អភិវឌ្ឍនិ	គុសលា	ធម្មា	បរិបាទ-		
យណិតិ	ធរូបំ	សេជាសនំ	ន	សេវិតព្រ	។	តតុ	
យំ	ធម្មា	សេជាសនំ	តមំ	ទោ	មេ	សេជាសនំ	
សេវតោ	អគុសលា	ធម្មា	បរិបាទយណិ	គុសលា			
ធម្មា	អភិវឌ្ឍនិតិ	ធរូបំ	សេជាសនំ	សេវិ-			
តព្រ	។	សេជាសនម្បី	អរុសោ	ធម្មិយន	ហើតព្រ		
សេវិតព្រម្បី	អសេវិតព្រម្បីតិ	តតិ	យណិ	វត្ថុ			
តនមេតំ	បជិច្ច	វត្ថុ	។	គាមនិកមេបិ	អរុសោ		
ធម្មិយន	ហើតព្រ	សេវិតញ្ញបិ	អសេវិតញ្ញបិតិ				
តតិ	ទោ	បនេតំ	វត្ថុ	គិញ្ញតំ	បជិច្ច	វត្ថុ	។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

កំពករបាយ ម្ចាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់
សេនាសន៍ ២ យ៉ាង គីសេនាសន៍គូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដូចខេះ
នេះដែលខ្ញុំពេលហើយ ពក្យដែលខ្ញុំពេលហើយនេះ ព្រោះអាស្រែយ
ហេតុដូចមេប ។ បណ្តាសេនាសន៍ទាំង ២ យ៉ាងនោះ កិភុស្ថាល់
សេនាសន៍ណាបា កាលបីអាត្រាមញ្ញរសេនាសន៍នេះ អកុសល-
ធម៉ែទាំងឡាយ តួនចម្រិនឡើង កុសលធម៉ែទាំងឡាយ តួនសាប-
សូន្យទៅដូចខេះ សេនាសន៍បូបនេះ កិភុមិនគូរសេពឡើយ ។ បណ្តាស
សេនាសន៍ទាំង ២ យ៉ាងនោះ កិភុស្ថាល់សេនាសន៍ណាបា កាល
បីអាត្រាមញ្ញ សេពនេះសេនាសន៍នេះហើយ អកុសលធម៉ែទាំងឡាយ
តួនសាបសូន្យទៅ កុសលធម៉ែទាំងឡាយ តួនចម្រិនឡើងដូចខេះ សេនា-
សន៍បូបនេះ កិភុគូរសេពបាន ។ កំពករណាបា ម្ចាលអារុសោទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់សេនាសន៍ ២ យ៉ាង គីសេនាសន៍
គូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដូចខេះ ដែលខ្ញុំពេលហើយ ពក្យដែលខ្ញុំ
ពេលហើយនេះ ព្រោះអាស្រែយហេតុនេះ ។ កំពករបាយ ម្ចាលអារុសោ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្ថាល់ស្រុកនិជនិគម ២ យ៉ាង គី ស្រុក
និជនិគមគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដូចខេះនេះ ដែលខ្ញុំពេលហើយ
ពក្យដែលខ្ញុំពេលហើយនេះ តួនព្រោះអាស្រែយហេតុដូចមេប ។

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រគ្រោ

តត្ត យំ ធម្មា កាមនិកមំ នមំ ខោ មេ កាមនិកមំ
 សេវតោ អគុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍនីតិ គុសលា
 ធម្មា បរិបាយនីតិ ធន្វោះ កាមនិកមោ ន
 សេវិតព្រោ ។ តត្ត យំ ធម្មា កាមនិកមំ នមំ
 ខោ មេ កាមនិកមំ សេវតោ អគុសលា ធម្មា
 បរិបាយនីតិ គុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍនីតិ ធន្វោះ
 កាមនិកមោ សេវិតព្រោ ។ កាមនិកមោបិ អរុសោ
 ធន្វោះ ហើតព្រោ សេវិតព្រោបិ អសេវិតព្រោបិតិ
 តិ យន្ត រត្ត តណមេតំ បជិច្ច រត្ត ។ ធនបណ្តូល-
 សោបិ អរុសោ ធន្វោះ ហើតព្រោ សេវិតព្រោបិ
 អសេវិតព្រោបិតិ តិ ខោ បណេតំ រត្ត គិត្តតំ
 បជិច្ច រត្ត ។ តត្ត យំ ធម្មា ធនបណ្តូលសំ
 នមំ ខោ មេ ធនបណ្តូលសំ សេវតោ អគុសលា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍនីតិ គុសលា ធម្មា បរិបាយនីតិ

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

បណ្តាលសកនិគមទាំង ២ យ៉ាងនោះ កិត្យុស្ថាល់នូវស្រុកនិគមនិគមណាបា កាលបីអាព្យាមព្រៃសព្រុកនិគមនិគមនេះ អកុសលដមម៉ោងទ្វាយ តែងបម្រើនឡើង កុសលដមម៉ោងទ្វាយ តែងសាបស្បន្សរទោដ្ឋប៊ែង ស្រុកនិគមនិគមបែបនេះ កិត្យុមិនគូរសេពឡើយ ។ បណ្តាលសកនិគមនិគម ២ យ៉ាងនោះ កិត្យុស្ថាល់ស្រុកនិគមនិគមណាបា កាលបីអាព្យាមព្រៃសព្រុកនិគមនិគមនេះ អកុសលដមម៉ោងទ្វាយ តែងសាបស្បន្សរទោ កុសលដមម៉ោងទ្វាយ តែងបម្រើនឡើងដ្ឋប៊ែង ស្រុកនិគមនិគមបែបនេះ កិត្យុគូរសេពបាន ។ ក៏ពាក្យណាបា ម្នាលអារុសោទាំងទ្វាយ អ្នកទាំងទ្វាយ គប្បីស្ថាល់ស្រុកនិគមនិគម ២ យ៉ាង គឺស្រុកនិគមនិគមគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដ្ឋប៊ែង ដែលខ្ញុំពេលហើយ ពាក្យនៃ៖ ដែលខ្ញុំពេលហើយ ព្រោះអាស្រែយហេតុនេះ ។ ក៏ពាក្យបា ម្នាលអារុសោទាំងទ្វាយ អ្នកទាំងទ្វាយ គប្បីស្ថាល់ជនបទនិគមប្រទេស ២ យ៉ាង គឺ ជនបទនិគមប្រទេស ដែលគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដ្ឋប៊ែងនេះ ដែលខ្ញុំពេលហើយ ពាក្យ ដែលខ្ញុំពេលហើយនៃ៖ តើព្រោះអាស្រែយហេតុដ្ឋប៊ែង ។ បណ្តាលជនបទនិគមប្រទេសទាំង ២ យ៉ាងនោះ កិត្យុស្ថាល់ជនបទនិគមប្រទេសណាបា កាលបីអាព្យាមព្រៃសជនបទនិគមប្រទេសនេះ អកុសលដមម៉ោងទ្វាយ តែងបម្រើនឡើង កុសលដមម៉ោងទ្វាយ តែងសាបស្បន្សរទោដ្ឋប៊ែង ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយសួយ នវកនិច្ច

ធន្វោជា ជនបណ្តុះលេសា ន សេវិតព្រោ ។ តត្ត
 យំ ធម្មា ជនបណ្តុះលេសំ តមំ ខោ មេ ជនបណ្តុះ
 លេសំ សេវោជា អគ្គុសលា ធម្មា បរិបាយនី
 គុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍនីតិ ធន្វោជា ជនបណ្តុះ
 លេសា សេវិតព្រោ ។ ជនបណ្តុះលេសាបិ អារុសោ
 ធន្វោជន ហេតិតព្រោ សេវិតព្រោបិ អសេវិតព្រោបិតិ
 តិតិ យន្តំ វត្តំ ឥណម៉ែតំ បងិច្ច វត្តនិ ។
 [៧] ធនំ សមយំ កកវ កដកហោ វិហារតិ
 តិផ្សេក្រុះ បញ្ហាត់ ។ អចខោ សុតក បរិញ្ញាងកោ
 យន កកវ តេជូបសណ្ឌិទិ ឧបសណ្ឌិទិត្រា កកវតា
 សន្តិ សម្រាងិ សម្រាងនឹយំ តកំ សាកណីយំ
 វិតិសារត្រា ធនកមន្តំ និសិទិ ។ ធនកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ សុតក បរិញ្ញាងកោ កកវន្តំ ធនតណ្ហោច

សុត្ថនិមិនបាត អង្គភាពនិកាយ នវកនិបាត

ដនបទនិធប្រទេសបែបនេះ កិច្ចិមិនគូរសេពឡើយ ។ បណ្តាឃនបទនិធ
ប្រទេសទាំង ២ យ៉ាងនោះ កិច្ចិស្សាល់ដនបទនិធប្រទេសណាបា កាល
បីអាព្យាមញ្ញ សេពឡើដនបទនិធប្រទេសនេះ អកុសលជម់ទាំងឡាយ
តីជសាបស្បន្យទេ កុសលជម់ទាំងឡាយ តីជបម្រើនឡើដ្ឋីជួល់
ដនបទនិធប្រទេសបែបនេះ កិច្ចិគូរសេពបាន ។ កំពាករណាបា ម្នាល
អារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីស្សាល់ដនបទនិធប្រទេស ២ យ៉ាង
គឺដនបទនិធប្រទេសដែលគូរសេព ១ មិនគូរសេព ១ ដ្ឋីជួល់ ដែលខ្លួន
ពោលហើយ ពាក្យដែលខ្លួនពោលហើយនេះ ព្រោះអាស្រែយហេតុនេះ ។

[៧] សម័យម្បយ ព្រោះដែលព្រោះភាគ ទ្វេតីជួល់លើកិច្ចិស្សាល់
ឡើបក្រុងកដត្រី៖ ។ ត្រានោះជន បរិញ្ញាធម៌ ឈ្មោះសុត្រវន្តុ ចូលទៅ
កាលព្រោះដែលព្រោះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ កំពើសេចក្តីវិការយ
ជាមួយនឹងព្រោះដែលព្រោះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគូរវិការយនិងពាក្យ
ដែលគូរលើកហើយ កំអង្គយក្តីសមគូរ ។ លុះសុត្រវន្តុបរិញ្ញាធម៌
អង្គយក្តីសមគូរហើយ ក្រាបបង្កិច្ចលព្រោះដែលព្រោះភាគដ្ឋីជួល់បា

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រោះ

ឯកមិធាបាំ កញ្ច សមយំ កកវ តដោ រជកហោ
 វិយកមិ គិរិព្យុដោ^(១) ។ តតិ ខោ^(២) មេ កញ្ច កកវតោ
 សម្បា សុតំ សម្បា បដិត្វិបិតំ យោ សោ សុតវ
 កិច្ចុ អរបាំ ីធនាសហោ រូសិតវ គតគករជីយោ
 ិធនាសកាបោ អនុប្បត្តលុតោះ បរិក្តីធនាកសព្រោ-
 ជោះ សម្បទ្វារិម្ពតោះ អកព្រោ សោ បព្វផ្លាងនិ
 អផ្លាចវិតុំ អកព្រោ ីធនាសហោ កិច្ចុ សព្វិច្ច ចាងា
 ដីវិតាបោ ហោ មេ អកព្រោ ីធនាសហោ កិច្ចុ អធិន្ត
 មេយុសផ្លាគំ អាងតុំ អកព្រោ ីធនាសហោ កិច្ចុ
 មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវិតុំ អកព្រោ ីធនាសហោ កិច្ចុ
 សម្បជាងមុសា ភាសិតុំ អកព្រោ ីធនាសហោ កិច្ចុ
 សន្ទិជិការកំ^(៣) គាមេ បរិកុព្វិតុំ សេយុជាបិ ឬព្រោ
 អការិយភ្លតោះ^(៤) គតិ មេតំ កញ្ច កកវតោះ
 សុស្សតំ សុត្វិបិតំ សុមនសិកតំ សុបជារិត្វិ ។

១ ឯ. ឯកមិទិំ កញ្ច សមយំ កកវ តដោ រជកហោ វិហរតិ គិរិព្យុដោ ។ ២ ឯ. ម.

ខោសព្រោ នតិ ។ ៣ ឯ. ម. សន្ទិជិការកោ ។ ៤ ឯ. ម. អការិយភ្លតោតិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

បពិត្រព្រះដែលបានព្រះភាគដែលមិន សម័យមួយ ទីព្រះអង្គនៅក្នុងក្រុង
រាជត្រី៖ ដែលមានភ្លៀង (ព័ទ្ជុវិញ្ញ) ដូចជាប្រាប់នេះជន៖ ។
បពិត្រព្រះអង្គដែលមិន ទីព្រះអង្គ បានស្វាប់ចំពោះព្រះភ្លៀង បាន
ទទួលយកចំពោះព្រះភ្លៀងនៅព្រះដែលបានព្រះភាគ ក្នុងទីនោះថា ម្នាល
សុតវន្ទ កិភុណា ជាអរហន្តខិណ្ឌាស្រុត មានព្រៃប្រិយធម៌ បាន
ប្រព្រឹត្តរបៀប មានសោឡុកកិច្ច បានធ្វើស្របៀប មានការ៖
ជាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ របស់ខ្លួនសម្របៀប មានជម៌
ជាគ្រឹះប្រកបសត្វក្នុងការសំរៀបៀប ជាអ្នករបស្យែរៗ ព្រះដីជ័
ដោយប្រព័ន្ធគិភុនោះ មិនគឺប្រព្រឹត្តកន្លែងនូវហេតុ ៥ យ៉ាវ គឺ កិភុ
ជាផិណ្ឌាស្រុត មិនគឺក្នុងផ្ទាប់បង្កើតសត្វ ១ កិភុជាផិណ្ឌាស្រុត
មិនគឺរកាន់យកនូវវត្ថុ ដែលគេមិនបានទ្វ ដែលហេរបាលូប ១ កិភុ
ជាផិណ្ឌាស្រុត មិនគឺសេតមេបុនជម៌ ១ កិភុជាផិណ្ឌាស្រុត មិនគឺ
ពោលពាក្យកុហកទាំងដីជ័ន្ទីន ១ កិភុជាផិណ្ឌាស្រុត មិនគឺ
ធ្វើនូវការសន្យាដុក ហើយបរិភោគនូវការមទាំងឡាយ ដូចជានៅជាប្រ
គ្របស្ថុក្នុងកាលមុន ១ បពិត្រព្រះអង្គដែលមិន ទីព្រះអង្គបានស្វាប់
លូហើយ បានទទួលលូហើយ បានធ្វើទុកក្នុងបិត្តលូហើយ ៧
បានលូហើយនូវព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដែលបានព្រះភាគនៃ៖ មិនបុ ១

សុត្ថនុបិដកេ អង្គត្តនឹកាយស្បែ នវកនិចាតោ

ត្សួយ តែ ធម៌ សុស្សុតាំ សុត្តហិតាំ សុមនសិគតាំ
 សុបារិតាំ បុព្យ ចាបាំ សុត្រក ធម៌រហិ ច ធម៌ រធាទិ
 យោ សោ កិត្យា អរបាំ ីលាសោេ រូសិត្រក
 គតគរជាយោ ីហិត្រការោ អណុប្បត្តលទ្ធញោ
 បរិក្តិណាករសញ្ញាណោ សម្រួចញ្ចារិមុត្តោ អកព្យោ
 សោ នវផ្លាងនិ អណ្ឌរបិត្តាំ អកព្យោ ីលាសោេ
 កិត្យា សព្វិច្ច ចាដាំ ជីវិតា ហោហោម៉ែត្តាំ អកព្យោ
 ីលាសោេ កិត្យា អិច្ចំ ឈួយសច្ចាតាំ អាងតាំ
 អកព្យោ ីលាសោេ កិត្យា មេច្ចុនំ ធម៉ែ បដិសរិត្តាំ
 អកព្យោ ីលាសោេ កិត្យា សម្រួចនមុសា
 ភាសិត្តាំ អកព្យោ ីលាសោេ កិត្យា សណ្ឌិដិការកាំ គាមេ
 បរិក្តិត្តាំ សេយ្យចាបិ បុព្យ អគារិយក្តុតោ អកព្យោ
 ីលាសោេ កិត្យា នោកតិ កត្តាំ អកព្យោ ីលាសោេ
 កិត្យា នោសាកតិ កត្តាំ អកព្យោ ីលាសោេ កិត្យា
 មោបាកតិ កត្តាំ អកព្យោ ីលាសោេ កិត្យា កយាកតិ
 តត្តាំ បុព្យ ចាបាំ សុត្រក ធម៌រហិ ច ធម៌ រធាទិ

សុត្រនិបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិបាត

អើពាក្យនៃ៖ អ្នកស្តាប់លូហើយ រៀនលូហើយ ធ្វើទុកកុងបិត្តលូហើយ
 ចាំលូហើយ ម្នាលសុតវន្ទ កុងកាលពីដើមកី កុងកាលតខ្សោរនេះកី
 តបាតត តែងពោលយ៉ាងនេះថា កិកុជាត ជាមរហន្តិធមានស្រី
 មានព្រហ្មចិយធម៌បានប្រព្រឹត្តិច្បាបហើយ មានសោឡុកកិច្ច បានធ្វើ
 ប្រសចហើយ មានការ៖ដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្ពស់មេច
 ហើយ មានធម៌ជាគ្រឹងប្រកបសត្វ កុងកាលអស់ហើយ ជាអុក្របស្រឡុះ
 ព្រោះដីជ័យប្រព័ន្ធ កិកុនោះ មិនគួរប្រព្រឹត្តិត្តកន្លឺនូវហេតុ ៤ យ៉ាង
 គីកិកុជាធិធមានស្រី មិនគួរកុងដ្ឋាប់បង់ជីវិតសត្វ ១ កិកុជាធិធមានស្រី
 មិនគួរកាន់យកនូវត្វូន័យលេខមិនបានទ្វ ដែលហោចាលូប ១ កិកុជា
 ិធមានស្រី មិនគួរសេចមេចុនធម្ម ១ កិកុជាធិធមានស្រី មិនគួរ
 ពោលពាក្យកុហកទាំងដីជីនខ្លួន ១ កិកុជាធិធមានស្រី មិនគួរធ្វើនូវការ
 សន្យាំទុកហើយបរិកាតនូវការមទាំងខ្សោយ ដូចជានោជាគ្របស្ថកុងកាល
 មុន ១ កិកុជាធិធមានស្រីមិនគួរលុះកុងចន្ទាតតិ ១ កិកុជាធិធមានស្រី
 មិនគួរលុះកុងទោសាតតិ ១ កិកុជាធិធមានស្រី មិនគួរលុះកុងមោហាត
 តិ ១ កិកុជាធិធមានស្រី មិនគួរលុះកុងកាយតិ ១ ម្នាលសុតវន្ទ
 កុងកាលពីដើមកី កុងកាលតខ្សោរនេះកី តបាតត តែងពោលយ៉ាងនេះថា

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រា

យោ	សោ	ភិក្ខា	អរបាំ	ទីលាសហោ	រូសិតភា	
គតការជើយោ		ឱ្យិតភាគោ		អនុប្បញ្ញត្តសុទ្ធតា		
បរិភិីធមាកសព្វោដោ		សម្រួលព្យារិមុត្រា			អកព្យោ	
សោ	សមានិ	នវដ្ឋាលានិ	អផ្លាចវិតុនិ	។		
[៨]	ឯកាំ	សមយំ	កកភា	រាជកម្មោ	វិហារតិ	
កិច្ចក្រោដេ	បញ្ហោតេ	។	អចខោ	សដ្ឋារ	បរិព្យាចកោ	
យន	កកភា	តេនុបសណ្ឌិមិ	ឧបសណ្ឌិមិត្រា	កករតា		
សធិ	សម្ងាតិ	សម្ងាតនីយំ	កចំ	សាកជើយំ	វិតិ-	
សរត្រា	ឯកមន្តំ	និសិទិ	។	ឯកមន្តំ	និសិទ្ធា	ខោ
សដ្ឋារ	បរិព្យាចកោ	កករន្តំ	ឯកនារោប់	ឯកមិតាបាំ		
កន្លេ	សមយំ	កកភា	នដោរ	រាជកម្មោ	វិហារមិ	
គិរិព្យោដែ ^(១)	។	តត្រិ	មេ	កន្លេ	កករតោ	សម្រុា
សុតំ	សម្រុា	បដិត្តិហិតំ	យោ	សោ	សផ្សេ	
ភិក្ខា	អរបាំ	ទីលាសហោ	រូសិតភា	គតការជើយោ		

^(១) ឯ. ឯកមិទំ កន្លេ សមយំ កកភា តដោរ រាជកម្មោ វិហារតិ គិរិព្យោដែ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គ្នា

កិច្ចុណាជាមរហន្ទីធនាស្រប ដែលមានព្រហ្មចិត្តយិជ្ជម៉ែត្រ បានប្រព្រឹត្តិត្តិ
រួចហើយ មានសោឡៈសកិច្ច បានធ្វើស្របហើយ មានការ៖ជាក់ចុះ
ហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្របហើយ មានជម៉ែងគ្រឹះប្រកប
សត្វកុងកតអស់ហើយ ជាមួករួចស្រឡេះ ព្រោះដើម្បីដោយប្រើពេ កិច្ចុ
នោះ មិនគូរប្រព្រឹត្តិត្តិកន្លែរហេតុទាំង ស យ៉ាងនេះ ។

[៨] សម័យម្បយ ព្រោះដើម្បីមានព្រោះភាគ កាលគីឡូកិច្ចុជ ល្អោប
ក្រុងរាជប្រឹតី៖ ។ ត្រានោះជន បរិញ្ញាផកលើការបោះស្រាយ ចូលទៅតាមលំព្រះ
ដើម្បីមានព្រោះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើម្បីសេចក្តីវិរិករាយជាម្បយនឹងព្រោះ
ដើម្បីមានព្រោះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគូរវិរិករាយ និងពាក្យដែលគូរលើក
ហើយ ក៏អង្គុយកុងទីសមគ្គ ។ លុះស្អែកបរិញ្ញាផក អង្គុយកុងទីសមគ្គ
ហើយ ក៏ក្រាបបង្កិច្ចូលព្រោះដើម្បីមានព្រោះភាគជូនចេះថា បពិត្រព្រោះដើម្បី
ព្រោះភាគដីបម្រើន សម័យម្បយ ខ្ញុំព្រោះអង្គនោះកុងក្រុងរាជប្រឹតី៖ ដែលមានភ្លៀំ
(ព័ទ្ឌុរិញ្ញ) ដូចជាភ្លាហាលនេះជន ។ បពិត្រព្រោះអង្គដីបម្រើន ខ្ញុំព្រោះអង្គបាន
ស្អាប់បំពេះព្រោះភាគក្រុង បានទទួលយកបំពេះព្រោះភាគក្រុងព្រោះដើម្បីមានព្រោះភាគ
កុងទីនោះថា ម្នាលស្អែក កិច្ចុណាជាមរហន្ទីធនាស្រប មានព្រហ្ម-
ចិត្តយិជ្ជម៉ែត្របានប្រព្រឹត្តិត្តិរួចហើយ មានសោឡៈសកិច្ចបានធ្វើស្របហើយ

សុត្ថនុបិដកេ អង្គត្តនឹកាយស្ស នកនិចាតោ

ីហិតការេ	អណូប្បត្តសុទ្ធញោ	បរិភូជាករសញ្ញាចោះ
សម្រួលញ្ញារិមុទ្ធញោ	អកញ្ចោ សោ បញ្ញាច្បាលិ អផ្លាចវិតំ	
អកញ្ចោ ីធនាសកោ កិត្យុ សព្វិច្ច ចាកំ ជីវិតា		
កោកោយតំ អកញ្ចោ ីធនាសកោ កិត្យុ អធិន្តំ		
ឡយសច្ចាតំ អាងតំ អកញ្ចោ ីធនាសកោ		
កិត្យុ មេចុនំ ធម៌ បដិសេវិតំ អកញ្ចោ ីធនាសកោ		
កិត្យុ សម្រួលមុសា កាសិតំ អកញ្ចោ ីធនាសកោ		
កិត្យុ សដ្ឋិជិការតំ គាមេ បរិភូព្វិតំ សេយ្យចាបិ		
បុព្ទ អការិយភូទោ គច្ចិ មេតំ កញ្ចោ កករទោ សុស្សតំ		
សុក្តិហិតំ សុមនសិកតំ សុបារិត្តិ ។ តត្តិ		
ទេ ធគតំ សផ្ស សុស្សតំ សុក្តិហិតំ សុមនសិកតំ		
សុបារិតំ ។ បុព្ទ ចាបំ សផ្ស ធគរហិ ៣ ធគំ		
រជាមិ យោ សោ កិត្យុ អរបំ ីធនាសកោ រុសិតកា		
គតគរជីយោ ីហិតការេ អណូប្បត្តសុទ្ធញោ		

សុត្ថនិបិជក អង្គភាពនិកាយ នវកសិបាត

មានការ៖ដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខនសម្របហើយ មាន
ធម់ជាគ្រឹះប្រកបសត្វក្នុងកាតអស់ហើយ ជាអ្នករបស្បែកៗ ព្រោះដី
ដោយប្រព័ន្ធគិកូនោះមិនគូរប្រព្រឹត្តកន្លែងទូរហេតុ ៥ យ៉ាង គីកូនុជា
ិណាប្រព័ន្ធមិនគូរក្រឹងផ្ទាប់បង់ដីវិតសត្វ ១ គីកូនុជាធិណាប្រព័ន្ធមិនគូរ
ការ៖យកនូវវត្ថុដែលគេមិនបានឡើដែលហេរាបាលូប ១ គីកូនុជាធិណាប្រព័ន្ធ
មិនគូរសេពន្លឺរមេបុនិជ្ជ ១ គីកូនុជាធិណាប្រព័ន្ធ មិនគូរពោលនូវពោក្ស
កុហកទាំងដីខ្លួន ១ គីកូនុជាធិណាប្រព័ន្ធ មិនគូរធ្វើនូវការសន្យាំទីកំ
ហើយបរិកាតនូវកាមទាំងឡាយ ដូចជានៅជាគ្របស្ថក្នុងកាលមុន ១
បពិត្រព្រះអង្គដែលមេនិន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់លូហើយ បានទទួលលូហើយ
បានធ្វើទីក្នុងបិត្តលូហើយ ចាំបានលូហើយនូវព្រះពុទ្ធដីកាន់៖ របស់
ព្រះដីមានព្រះភាគថែនបុ ។ ម្នាលសង្គែះ អើពក្សនៃ៖ អ្នកបានស្តាប់
លូហើយ បានទទួលលូហើយ បានធ្វើទីក្នុងបិត្តលូហើយ បានចាំទីកំ
លូហើយ ។ ម្នាលសង្គែះ ក្នុងកាលពីដើមកី តម្លៃនេះកី តបាតត
កីពោលយ៉ាងនេះបា គីកូណារ ជាអរហន្តិណាប្រព័ន្ធ ជាអ្នកមាន
ព្រហ្មចិយជម់ បានប្រព្រឹត្តរបហើយ មានសោន្ឌសកិច្ចបានធ្វើប្រប
ហើយ មានការ៖ដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខនសម្របហើយ

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់រត្រា

បរិភីធម៌ឈាករសព្វាគុដលោ	សម្បទញ្ញារិមុត្រា	អកញ្ចា
សោ នវផ្ទាលានិ អផ្សាហរិតុ	អកញ្ចា	ីលាសហោ
កិច្ចុ សព្វិច្ច ចាកំ ជីវិតា ហោហោមេតុ ។ យេ ។		
អកញ្ចា ីលាសហោ កិច្ចុ សម្បិធិការគំ កាមេ		
បរិភីធមុតុ សេយ្យជាបិ ឬពុ អការិយក្តុតោ		
អកញ្ចា ីលាសហោ កិច្ចុ ពុនំ បច្ចុក្សាតុ អកញ្ចា		
ីលាសហោ កិច្ចុ ធម៉ែ បច្ចុក្សាតុ អកញ្ចា ីលាសហោ		
កិច្ចុ សិច្ចុ បច្ចុក្សាតុ ឬពុ ចាបា សម្ប ធនរបិ		
ច ឯកំ រជាមិ យោ សោ កិច្ចុ អរកំ ីលាសហោ		
រូសិតកា គតគរណីយោ ឱិហិតការោ អណុប្បត្តិស-		
នត្រា បរិភីធម៌ឈាករសព្វាគុដលោ	សម្បទញ្ញារិមុត្រា	
អកញ្ចា សោ តមានិ នវផ្ទាលានិ អផ្សាហរិតុណិ ។		
[៩] នវយិម កិច្ចុប់ បុគ្គលា សព្វ		
សំវិធិមាន លោកស្តី ។ គតមេ នវ ។ អរបារ		

បណ្តាលសក សម្ងាត់គុណ

មានជម័ជាគ្រឹះប្រកបសត្វ កូនកពអស់ហើយ ជាអូក្សបស្រឡេះ
 ព្រោះដីនដោយប្រែទ ភិភុទនោះមិនគូរប្រព្រឹត្តកន្លែងនូវហេតុ ន យ៉ាង
 គីភិភុជាមីលាប្រព មិនគូរក្រុងផ្ទាប់បង្កើតសត្វ ។ បេ ។ ភិភុជា
 មីលាប្រព មិនគូរធ្វើនូវការសន្យិទិក ហើយបរិកាតនូវកាម
 ទាំងឡាយ ដួចជានៅជាគ្រូហស្ថុកូនកាលមុន ។ ភិភុជាមីលាប្រព
 មិនគូរលេបង្ក់ព្រះពុទ្ធប់ ។ ភិភុជាមីលាប្រព មិនគូរលេបង្ក់ព្រះជម័ ។
 ភិភុជាមីលាប្រព មិនគូរលេបង្ក់ព្រះសង្គ ។ ភិភុជាមីលាប្រព មិន
 គូរលេបង្ក់សិភុ ។ ម្នាលសង្គ់: កូនកាលពីដើមភិ តឡ្វោនេះភិ
 តបាតតក់ពេលយ៉ាងនេះបាន ភិភុណាន ជាអរហន្តមីលាប្រព មាន
 ព្រហ្មចិយជម័ បានប្រព្រឹត្តនូវហើយ មានសោឡុកកិច្ចបានធ្វើស្រប
 ហើយ មានការជាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្របហើយ
 មានជម័ជាគ្រឹះប្រកបសត្វកូនកពអស់ហើយ ជាអូក្សបស្រឡេះ ព្រោះ
 ដីនដោយប្រែទ ភិភុនោះ មិនគូរប្រព្រឹត្តកន្លែងនូវហេតុ ន យ៉ាងនេះ ។

[៩] ម្នាលភិភុទាំងឡាយ បុគ្គល ន ពួកនេះ តែងមាន
 ប្រាកដ កូនកលេក ។ បុគ្គល ន ពួក តើដឹបមេប ។ គីអរហន្ត ។

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

អរហត្ថាយ	បជីបញ្ជា	អនាគមី	អនាគមិធិជល-
សច្ចិកិរិយាយ	បជីបញ្ជា	សកណាកមី	សកណា-
កមិធិជលសច្ចិកិរិយាយ	បជីបញ្ជា		សោតាបញ្ជា
សោតាបត្រិធិជលសច្ចិកិរិយាយ	បជីបញ្ជា	បុច្ចឆ្លោ	។
នមេ ទោ កិត្យូវ នវ បុគ្គលា សញ្ញា សំវិធិមាន			
លោកស្រីនិ			។

[១០]	នរឃិម កិត្យូវ បុគ្គលា អាហ្វុនឈរ		
ធម្មុនឈរ	ធនិលោយរ	អព្យសិករជ័យ	អណ្តត្រា
បុញ្ញលេខ្លត់	លោកស្ស	។	គតមេ នវ ។
អរហត្ថាយ	បជីបញ្ជា	អនាគមី	អនាគមិធិជលសច្ចិកិរិ-
យាយ	បជីបញ្ជា	សកណាកមី	សកណាកមិធិជល-
សច្ចិកិរិយាយ	បជីបញ្ជា	សោតាបញ្ជា	សោតាបត្រិធិជល-
សច្ចិកិរិយាយ	បជីបញ្ជា	កោត្រីក្តុ	។
កិត្យូវ នវ បុគ្គលា អាហ្វុនឈរ	។	នមេ ទោ	
បុញ្ញលេខ្លត់	លោកស្សនិ		អណ្តត្រា

សម្ងាត់ប៊ែន បប់មោ ។

សុត្តនិបិដក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

បុគ្គលប្រពិបត្តិដើម្បីអរហត្ថ ១ អនាគាមិបុគ្គល ១ បុគ្គលប្រពិបត្តិដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវអនាគាមិដល ១ សកទាគាមិបុគ្គល ១ បុគ្គលប្រពិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវសកទាគាមិដល ១ សោតាបន្ទបុគ្គល ១ បុគ្គល
ប្រពិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវសោតាបត្តិដល ១ បុប្ផធន ១ ។ ម្នាល
កិភុទាំងឡាយ បុគ្គល ៨ ពួកនេះនេះ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១០] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ បុគ្គល ៨ ពួកនេះ ជាអ្នកគ្រប់ទឹន
នូវចតុប្បច្ច័យ ដែលគេនាំមកបួង គ្រប់ទឹននូវអាគតនកទាន ដែលគេនាំ
មកដើម្បីក្រោរ គ្រប់ទឹននូវទីណាពាណាទាន គ្រប់អញ្ញលិកមុ ជាបុញ្ញកៅត្ត
ដែលបានប្រើបាយសម្រាប់សោត្តលោក ។ បុគ្គល ៨ ពួក តើដូចមេច ។ គីអរហន្ទ ១
បុគ្គលប្រពិបត្តិដើម្បីអរហត្ថ ១ អនាគាមិបុគ្គល ១ បុគ្គលប្រពិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវអនាគាមិដល ១ សកទាគាមិបុគ្គល ១ បុគ្គល
ប្រពិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវសកទាគាមិដល ១ សោតាបន្ទបុគ្គល ១
បុគ្គលអ្នកប្រពិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវសោតាបត្តិដល ១ គោត្រក្រ-
បុគ្គល ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៨ ពួកនេះនេះ ជាអ្នក
គ្រប់ទឹននូវចតុប្បច្ច័យ ដែលគេនាំមកបួង ។ បេ ។ ជាបុញ្ញកៅត្ត
ដែលបានប្រើបាយសម្រាប់សោត្តលោក ។

ចប់ សម្ងាត់គុណី ១ ។

បណ្តាលសក់ សម្ងាត់គ្រូ

ត្រួតពិនិត្យការងារ

សម្ងាត់ និស្សយោ ចេរ មេបិយំ នឹងកំ ពល
សេវា សុវត្ថ សង្កែ ឯកសារ អាយុរោយ្យ ចាតិ ។

បណ្តាលសក សម្ងាត់គ្រួង

ឧទ្ទានក្នុងសម្ងាត់គ្រួងនោះគឺ

និយាយអំពីការត្រាស់ដើម ១ អំពីនិស្សីយ ១ អំពីមេយិ-
យត្រូវ ១ អំពីនួរត្រូវ ១ អំពីពល៖ ១ អំពីការសែន ១
អំពីសុត្រនុបរិញ្ញាធមក ១ អំពីសង្ឃបរិញ្ញាធមក ១ អំពីបុគ្គល ១
អំពីអាហ្វេយ្យបុគ្គល ១ ។

បណ្តាលសកែ សីហនាងរំគោ

[១១]	ធម៌	សមយំ	កកវា	សារតិចយំ	វិយារតិ
ឈរនេះ	អនាបិល្ណាកាស្ស	អភាយ	។	អចខោ	
អយស្សា	សារឃុត្តោ	យេន	កកវា	តេជុបសត្វិមិ	
ឧបសត្វិមិត្រា	កកវណ្ឌំ	អកិវាទ្រា	ធម៌មណ្ឌំ	និសិទិ	។
ធម៌មណ្ឌំ	និសិទ្ធា	ខោ	អយស្សា	សារឃុត្តោ	កកវណ្ឌំ
ធម៌ហេច	រូដ្ឋា	មេ	កណ្ឌុ	សារតិចយំ	រស្សាកសោ
តង្វាមហា	កណ្ឌុ	ជនបណ្ឌារិកា	បញ្ហាមិត្តិនិ		។
យស្សានិ	ត្តំ	សារឃុត្តិ	ការំ	មញ្ញាសីតិ	។
អចខោ	សោ	អយស្សា	សារឃុត្តោ	ឧដ្ឋាព-	
យាសនា	កកវណ្ឌំ	អកិវាទ្រា	បណ្ឌិត្រា	កាត្រា	
បញ្ហាមិ	។	អចខោ	អញ្ញាតេរ	កិត្តិ	អចិរ-
ឯក្រាមុន្ត	អយស្សាន្ត	សារឃុត្តោ	កកវណ្ឌំ	ធម៌ហេច	

បណ្តាលសក សីហនាទវត្ថុ

[១១] សម័យមួយ ព្រះដែលព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ កុងរត្តដោតនេ
របស់អនាគម្ពិណ្ឌិកសេដ្ឋិ ជិត្រក្រុងសារត្តិ ។ ត្រានោះ ព្រះសារីបុត្តិ
ដែលមាយ ចូលទៅគាល់ព្រះដែលព្រះភាគ លុំចូលទៅដាក់
ក្រាបច្បាយបង្កំព្រះដែលព្រះភាគ ហើយអង្គិយកុងទីសមគ្គរ ។ លុំ
ព្រះសារីបុត្តិដែលមាយ អង្គិយកុងទីសមគ្គរហើយ បានក្រាបបង្កំទូល
ព្រះដែលព្រះភាគដូចខ្លះៗ បពិត្រព្រះអង្គិយប៉ែមីន ការនោចាំស្មោះ
កុងក្រុងសារត្តិ ខ្ញុំព្រះអង្គិយនៅរបហើយ បពិត្រព្រះអង្គិយប៉ែមីន ត្រូវនេះ
ខ្ញុំព្រះអង្គិយប្រាប្រា ដើម្បីទៅកាន់បានកុងកុងដនបទ ។ ព្រះអង្គិយត្រាស់ៗ
មាលសារីបុត្តិ ចូរអូកសម្ងាត់នូវកាលគ្គរ កុងកាលត្រូវនេះបុំ ។
លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តិដែលមាយនោះ ក្រាក់បាកអាសន៍
ប្រាយបង្កំលាប្រះដែលព្រះភាគ ធ្វើប្រឡក្សិណាកែវយេរិសបេញ្ញោះ ។
លំដាប់នោះ កាលព្រះសារីបុត្តិដែលមាយ យេរិសបេញ្ញោះមិន
យុរឿន្យាន កិកិ ១ រូប បានក្រាបបង្កំទូលព្រះដែលព្រះភាគដូចខ្លះៗ

បណ្តាលសក់ សីហនាងវគ្គា

អាយស្បោ មំ កញ្ច សារីបុត្រា អាសដ្ឋ^(១) អប្ប-
 ជិនិស្សដ្ឋ ចាវិកំ បញ្ហាញតិ ។ អចខោ កកវ
 អញ្ជូតាំ កិច្ចុ អាមញ្ញសិ ធនិ តាំ កិច្ចុ មម
 រចនន សារីបុត្ត អាមញ្ញសិ សត្តា តាំ អរុសោ
 សារីបុត្ត អាមញ្ញតិតិ ។ ធនិ កញ្ចតិ ខោ សោ
 កិច្ចុ កកវត្រា បជិស្សត្រា យោនាយស្បោ សារីបុត្រា
 តេជុបសដ្ឋមិ ឧបសដ្ឋមិត្រា អាយស្បោ សារីបុត្ត
 ធនិកំ សត្តា តាំ អរុសោ សារីបុត្ត អាម-
 ញ្ញតិតិ ។ ធនិមារុសោតិ ខោ អាយស្បោ សារីបុត្រា
 តស្ស កិច្ចុខោ បច្ចុស្សសិ ។ តេន ខោ
 បន សមយន អាយស្បោ ច មហាមេត្តល្អបោ
 អាយស្បោ ច អានញ្ញ អចាយុរណំ អាងយ វិយារំ
 អាយិណ្ឌាន្តិ អភិត្រុមចាយស្បោញ្ញ អភិត្រុមចាយស្បោញ្ញ

១ អាបជ្រាកិបិ ចាប់ ទិស្សិតិ ។

បណ្តាលសក សីហនាទគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ព្រះសារីបុត្តិដៃមានអាយុ បានប៊ែ^(១) ខ្ញុំព្រះ
អង្គ មិនបានខមាខោស ហើយចូលសបេញ្ញាខោកន់ចាវិក ។
លំដាប់នោះ ព្រះដៃមានព្រះភាគ ត្រាស់ហោកិត្តិ ទ រប មកបា
ម្មាលកិត្តិ អ្នកចូលមកអាយ ចូរទៅហោសារីបុត្តិតាមពាក្យតបាតតាម
ម្មាលអារុសោសារីបុត្តិ ព្រះសាស្ត្រប្រជុំត្រាស់ហោលោក ។ កិត្តិនោះ
ទួលព្រះពុទ្ធផីក នៃព្រះដៃមានព្រះភាគបា ព្រះករុណាប្រះអង្គ
ហើយកើចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តិដៃមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
បាននិយាយនឹងព្រះសារីបុត្តិដៃមានអាយុ ដូចែះបា ម្មាលអារុសោសារីបុត្តិ
ព្រះសាស្ត្រប្រជុំត្រាស់ហោលោក ។ ព្រះសារីបុត្តិដៃមានអាយុ ទួល
ពាក្យកិត្តិនោះបា ករុណាអារុសោ ។ សម្បួយនោះជន ព្រះមហា-
មេដ្ឋានជ័យនឹងព្រះអាណន្ទ ដៃមានអាយុ ការ់យកន្ទវ
កូនសោ ដើរចូលទៅការ់វិបារហើយនិយាយបា លោកដៃមានអាយុ
ចាំនួយ ចូរទៅធាប់ លោកដៃមានអាយុចាំនួយ ចូរទៅធាប់

---

១ មានតំណាលបា កាលព្រះសារីបុត្តិច្បាយបង្គំលា ព្រះទសពលឡាលា ហើយចិយ
ចេញពីទីនោះទៅ ជាយថីរលោកកំបកទៅប៉ែប៉ែសវិរៈកិត្តិនោះបន្ទិច ព្រោះហោតុនោះបានជា
កិត្តិនោះចងចាំនុ លុះយើញព្រះសារីបុត្តិមានកិត្តិបរិភាពមេរោគ កំយកសេចក្តីនោះ
ក្រាបបង្គំទួលព្រះ ដើម្បីធ្វើឲ្យអាក់ខានជំណើនោះ ដោយសេចក្តីក្រោច ។ អង្គកបា ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តទីកាយស្បែ នវកនិធាតា

តាមាយស្បា សារីបុត្រា កករតោ សម្បុទា សីហ-
 នាង និស្សតិតិ ។ អចទោ អាយស្បា សារីបុត្រា
 យន កកវ តេណុបសត្វិទិ ឧបសត្វិទ្ទា កកនំ
 អភិវឌ្ឍនោ ធនាមនំ និសិទិ ។ ធនាមនំ និសិនំ
 ទោ អាយស្បនំ សារីបុត្តំ កកវ ធនាមហោ តែ
 សារីបុត្ត អញ្ញតេ សព្វហូចារី ឱយចម្លំ អាយឡា
 អាយស្បា ចំ កណ្ត សារីបុត្រា អាសដ្ឋ អប្បដិ-
 និស្សដ្ឋ ចាវិកំ បគ្គឡេងតិ ។ យស្ប ឯន កណ្ត
 កាយ កាយកតា សតិ អណុបង្កិតា អស្ប លោ
 តែ អញ្ញតេ សព្វហូចារី អាសដ្ឋ អប្បដិនិស្សដ្ឋ
 ចាវិកំ បគ្គមេយ្យ សេយ្យចាបិ កណ្ត បបវិយំ សុចិម្បិ
 និគូបន្តិ អសុចិម្បិ និគូបន្តិ កូចកតម្បិ និគូបន្តិ
 មុត្តកតម្បិ និគូបន្តិ ខេណ្ឌកតម្បិ និគូបន្តិ បុព្ទកតម្បិ
 និគូបន្តិ លោបិតកតម្បិ និគូបន្តិ ន ច តេន បបវិ
 អង្គិយតិ រ ឃាកយតិ រ ជិគូបន្តិ រ ធនាម ទោ
 អបំ កណ្ត បបវិសមេន ចេតសា វិយាកមិ វិបុលេន
 មហាផ្ទេន អប្បមាខេន អរេន អព្ទាបផ្លេន

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ជ្រើទ្រោះសារីបុត្តិធ័នអាយុ នឹងបន្ទីនូវសិហនាទ ចំពោះព្រះក្រឹម
នៃព្រះដ័មានព្រះភាគក្តួនកាលត្បូរនេះ ។ គ្រាល់នៅ៖ ព្រះសារីបុត្តិ
ធ័នអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ័មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាប
ថ្វាយបង្កើ ព្រះដ័មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្តួនទិដៃសមគ្គរ ។ លុះ
ព្រះសារីបុត្តិធ័នអាយុ អង្គុយក្តួនទិដៃសមគ្គរហើយ ព្រះដ័មានព្រះភាគ
ធ័នត្រាស់ដូចខ្លះបា ម្នាលសារីបុត្តិ ក្តួនទិនេះ មានសព្វហ្មារី ១ រូប
អាក់អន់បិត្តនឹងអ្នកបា បពិត្រព្រះអង្គុដែលម្រីន ព្រះសារីបុត្តិធ័នអាយុ
ធ័នប៊ែងឱ្យព្រះអង្គុ មិនធ័នខមាខោស ហើយចៀវសបេញទោកន់
បារិក ។ ព្រះសារីបុត្តិក្រាបបង្កើចូលបា បពិត្រព្រះអង្គុដែលម្រីន កាយ-
គិតតាសតិ ដែលបុគ្គលិកមិនធ័នតាំងទុកក្តួនកាយហើយ បុគ្គលនោះ
ប៉ះ សព្វហ្មារីណាមួយក្តួនលោកនេះ មិនធ័នខមាខោស ហើយ
ចៀវសបេញទោកន់បារិក បពិត្រព្រះអង្គុដែលម្រីន ពួកអ្នកដួងជាក់វត្ថុ
ស្អាតក្តី ជាក់វត្ថុមិនស្អាតក្តី ជាក់ហាមក្តី ជាក់មួគ្រឿក្តី ជាក់ទិកមាត់ក្តី
ជាក់ខ្ពស់ក្តី ជាក់យាមក្តី លើផែនដី ផែនដីមិនជុញ្ញទ្រាន់ មិននៀរីយ
ណាយ មិនខ្លឹមរអើម ដោយវត្ថុនោះទេ យ៉ាវណាមិញ បពិត្រ
ព្រះអង្គុដែលម្រីន ខ្ពស់ព្រះអង្គុមានចិត្តស្មើដោយផែនដី ជាបិត្តចូលហាយ
ប្រមាណមិនធ័ន មិនមានពោរ មិនមានព្យាបាទ យ៉ាវនោះជន ។

បណ្តាសកេ សីហនាទរគ្រោ

យស្ស ឆ្នាំ កត្វ គាយ គាយកតា សតិ
 អណុបង្គិតា អស្ស សោ តដ អញ្ញតាំ សព្វហ្មទាវ់
 អសផ្ទ អប្បជិនស្សផ្ទ ចាន់កាំ បក្សមេយ្យ ។
 សេយ្យចាបិ កត្វ អាយស្តី សុចិម្លិ ធោន្តិ អស-
 មិម្លិ ធោន្តិ កូចកតម្លិ មុត្តកតម្លិ ទេឡ្យកតម្លិ
 បុព្ទកតម្លិ លោហិតកតម្លិ ធោន្តិ ន ច ត តែន
 អាជោ អផ្ទិយតិ វ ហកយតិ វ ជិគុប្បតិ វ
 ធរមេ ខោ អហា កត្វ អាជោសមេន ថតសា
 វិហាកមិ វិបុលេន មហាក្តតែន អប្បមាខោន អរេន
 អព្រាបដ្ឋោន ។ យស្ស ឆ្នាំ កត្វ គាយ គាយ-
 កតា សតិ អណុបង្គិតា អស្ស សោ តដ អញ្ញតាំ
 សព្វហ្មទាវ់ អសផ្ទ អប្បជិនស្សផ្ទ ចាន់កាំ បក្ស-
 मេយ្យ ។ សេយ្យចាបិ កត្វ តែធោ សុចិម្លិ
 ឧបាទិ អសុចិម្លិ ឧបាទិ កូចកតម្លិ មុត្តកតម្លិ
 ទេឡ្យកតម្លិ បុព្ទកតម្លិ លោហិតកតម្លិ ឧបាទិ ន
 ច តែន តែធោ អផ្ទិយតិ វ ហកយតិ វ ជិគុប្បតិ វ

បណ្តាលសក សីហនាទទ្ធ

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលិណាមិនបានតាំង
ទុកហើយ ក្នុងកាយដោយពិត បុគ្គលិនោះ ប៊ែន សព្វហ្មចាវិណាម្បយ
ក្នុងលោកនេះ មិនបានខមាខោស គប្បីចែរសបោញ្ញទៅកាន់បារិក ។
បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ពួកអ្នកធែន លាងវត្ថុស្អាតកី លាងវត្ថុមិនស្អាតកី
លាងលាមកី មួត្រីកី ទីកមាត់កី ខ្លោះកី លាមកី ក្នុងទីក ទីករមេង
មិនជូឡាញាន់ បុន្តែនឹងយុទ្ធសាស្ត្រ បុរីមរអើមដោយវត្ថុនោះទេ យ៉ាង
ណាមិញ្ញ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ខ្លួនព្រះអង្គមានចិត្តស្រីដោយទីក ជាបិត្ត
ជិទ្ធលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពោរ មិនមានព្យាបាន កើយ៉ាង
នោះជន ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលិណា
មិនបានតាំងទុកហើយ ក្នុងកាយដោយពិត បុគ្គលិនោះ ប៊ែន សព្វហ្ម-
ចាវិណាម្បយក្នុងលោកនេះ មិនបានខមាខោស គប្បីចែរសបោញ្ញទៅកាន់
បារិក ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ក្រីនតែងនេះវត្ថុស្អាតកី នេះវត្ថុមិនស្អាតកី
នេះលាមកី មួត្រីកី ទីកមាត់កី ខ្លោះកី លាមកី ក្រីនរមេងមិនជូឡា
ឡាន់បុន្តែនឹងយុទ្ធសាស្ត្រ បុរីមរអើមដោយវត្ថុនោះ យ៉ាងណា

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នកនិចាតោ

ធរមេ នៅ អហា កណ្តុ តេដោសមេន ចេតសា
 វិយកមិ វិបុលន មហាក្តុតេន អប្បមាលោន អរេន
 អព្រាបេដ្ឋេន ។ យស្ស ឯន្ត កណ្តុ គាយ គាយ-
 តតា សតិ អនុបង្វិតា អស្ស សោ តែ អញ្ញត់
 សព្វហ្មទាន់ អាសដ្ឋ អប្បជិនិស្សដ្ឋ ចានិកំ បត្រ-
 មេយ្យ ។ សេយ្យចាយិ កណ្តុ រាយ សុចិម្ពិ ឧបរាយតិ
 អសុចិម្ពិ ឧបរាយតិ កូចកតម្ពិ មុន្តកតម្ពិ ទេដ្ឋកតម្ពិ
 បុព្ទកតម្ពិ លោហិតកតម្ពិ ឧបរាយតិ ន ច តេន
 រាយ អង្វិយតិ រ ហរាយតិ រ ជិកុប្បតិ រ ធរមេ
 នៅ អហា កណ្តុ រាយសមេន ចេតសា វិយកមិ
 វិបុលន មហាក្តុតេន អប្បមាលោន អរេន អព្រ-
 បេដ្ឋេន ។ យស្ស ឯន្ត កណ្តុ គាយ គាយតតា
 សតិ អនុបង្វិតា អស្ស សោ តែ អញ្ញត់ សព្វហ្ម-
 ទាន់ អាសដ្ឋ អប្បជិនិស្សដ្ឋ ចានិកំ បត្រមេយ្យ ។

សុត្ថនិងក អគ្គិនិកាយ នវកនិបាត

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ខ្លឹម្បែរស្ទើដោយភ្លើង ជាបិត្តដំឡាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពេរ មិនមានព្យាបាន កើយ៉ាងនោះជន ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលិណា មិនបានតាំងទុកហើយ ភ្លើងកាយដោយពិត បុគ្គលនោះ ប៉ះ សព្វហ្មចារិណាមួយ ភ្លើងលោកនោះ ហើយមិនបាន ឧមាខោស គប្បីថ្មីសបេញទោកន់បារិក ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ខ្សោយបកវត្ថុស្អាតភី បកវត្ថុមិនស្អាតភី បកលាមភី មួតភី ទីកមាត់ភី ខ្លួនភី លាមភី ខ្សោយមែនមិនធុញប្រាន់ ប្រឡើយ ឈាយ ប្រុកខ្សោយអើមដោយវត្ថុនោះ យ៉ាងឈាយមិញ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ខ្លឹម្បែរស្ទើដោយខ្សោយ ជាបិត្តដំឡាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពេរ មិនមានព្យាបាន កើយ៉ាងនោះជន ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលិណា មិនបាន តាំងទុកភ្លើងកាយដោយពិត បុគ្គលនោះ ប៉ះ សព្វហ្មចារិណាមួយភ្លើង លោកនោះ មិនបានឧមាខោស គប្បីថ្មីសបេញទោកន់បារិក ។

បណ្តាសកៅ សីហនុទេត្រា

សេយ្យចាបិ កត្លេ រដ្ឋាមារណ៍ សុចិម្ពិ មុញ្ញតិ
 អសុចិម្ពិ មុញ្ញតិ កូចកតម្ពិ មុត្តកតម្ពិ ខេណ្ឌកតម្ពិ
 បុព្ទកតម្ពិ លោហិតកតម្ពិ មុញ្ញតិ ន ច តែន
 រដ្ឋាមារណ៍ អធិឃិយតិ វ ហកយតិ វ ជិកុច្ចតិ
 វ ធរមេរ នៅ អហំ កត្លេ រដ្ឋាមារណាសមេន
 ចេតសា វិហកមិ វិបុលន មហាក្តុតែន អប្បមា-
 លោន អរេន អព្រាយដ្ឋោន ។ យស្ស ឯុន កត្លេ
 គាយ គាយកតា សតិ អនុបង្វិតា អស្ស សោ
 តុដ អញ្ញតាំ សព្វិហ្មារី អាស្ស អប្បដិនិស្សដ្ឋ
 ចាន់ បញ្ហមេយ្យ ។ សេយ្យចាបិ កត្លេ ចណ្ឌាល-
 កុមារកោ វ ចណ្ឌាលកុមារកុកា វ គិត្យបិ-
 ហត្ថា និតិករសី តាម វ និតិម វ បិសត្រា
 និចចិត្តយេរ ឧបង្គបេត្តា បិសតិ ធរមេរ នៅ អហំ កត្លេ
 ចណ្ឌាលកុមារកសមេន ចេតសា វិហកមិ វិបុលន
 មហាក្តុតែន អប្បមាលោន អរេន អព្រាយដ្ឋោន ។

បណ្តាលសក សីហនាទវត្ថុ

បពិត្រិព្រះអង្គដៃបម្រើន បុគ្គលដូតវត្ថុ ស្អាតកី ដូតវត្ថុមិនស្អាតកី
 ដូតលាមកី មួចត្រីកី ទឹកមាត់កី ខ្លោះកី លាមកី ដោយសំពត់
 សម្រាប់ដូតដូលីៗ រមេដីមិនធុញ្ចាន់ បុន្សីយណាយ បុក់ខីម
 រអើមនីជវត្ថុនោះទេ យ៉ាងណាមិញ្ញ បពិត្រិព្រះអង្គដៃបម្រើន ខ្លឹម្រះអង្គ
 មានចិត្តស្មើដោយសំពត់សម្រាប់ដូតដូលី ជាបិត្តដំឡូលាយ ប្រមាណ
 មិនបាន មិនមានពោរ មិនមានព្យាបាទ កើយ៉ាងនោះជន ។ បពិត្រ
 ិព្រះអង្គដៃបម្រើន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលណា មិនបានតាំង
 ទុកកូនកាយដោយពិត បុគ្គលនោះ ប៊ែសត្រប្បាទរិណាមួយ កូន
 លោកនេះ មិនបានខាងមានស គប្បីបៀសបេញទោកន់បានឯក ។
 បពិត្រិព្រះអង្គដៃបម្រើន ចណ្តាលកុមារកី ចណ្តាលកុមារកី មានដែ
 កន់កពោះ ស្មូកពាក់សំពត់រែបជាយ ចូលទោកន់ស្រុកី និគមកី
 រមេដីជាក់ចិត្តទ្វាប ហើយចូលទោ យ៉ាងណាមិញ្ញ បពិត្រិព្រះអង្គ
 ដៃបម្រើន ខ្លឹម្រះអង្គមានចិត្តស្មើដោយចណ្តាលកុមារ ជាបិត្តដំឡូលាយ
 ប្រមាណមិនបាន មិនមានពោរ មិនមានព្យាបាទ កើយ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្ថនុបិដកេ អង្គត្តទីកាយស្ស នវកនិចាតោ

យស្ស ឯន កណ្ត គាយ គាយកតា សតិ
 អនុបង្វិតា អស្ស សោ តធន អញ្ជតាំ សព្វហ្មទាវី
 អសផ្ទ អប្បជិនិស្សផ្ទ ចារិកំ បញ្ញមេយ្យ ។
 សេយ្យចាបិ កណ្ត ឧសកោ ធិន្ទិសាងោ សុរតោ
 សុណន្ទា សុសិក្តិតោ^(១) រចិយាយ រចិយំ សិដ្ឋ្មាងកោន
 សិដ្ឋ្មាងកំ អញ្ចាយិណ្ឌាន្ទា ន គិត្តិ ហើសតិ ចានេន
 រ វិសាងោន រ ធរមេរ នោ អហំ កណ្ត ឧសកិន្ទិ-
 វិសាងាសមេន ចេតសា វិហកិ វិបុលេន មហាក្តុតោន
 អប្បមាងោន អរេន អព្រាបឆ្លេន ។ យស្ស ឯន
 កណ្ត គាយ គាយកតា សតិ អនុបង្វិតា អស្ស
 សោ តធន អញ្ជតាំ សព្វហ្មទាវី អសផ្ទ អប្បជិនិស្សផ្ទ
 ចារិកំ បញ្ញមេយ្យ ។ សេយ្យចាបិ កណ្ត ត្តី រ
 បុរិសោ រ ធមាខ រ យុរ រ មណ្ឌនកជាតិកោ^(២)
 អហិកុណាបេន រ គុក្រកុណាបេន រ^(៣) គណ្ត
 អាលក្តុន^(៤) អន្ទិយេយ្យ យករយេយ្យ ជិកុឡូយ្យ

១ និ. ម សុវិនិតោ ។ ២ និ. ឯត្តនុន សីសំ នហាតោតិ បាទោ អតិ ។ ៣ និ.
 ម. ឯត្តនុន មនុស្សកុណាបេន រតិ បាទោ អតិ ។ ៤ និ. ម. អ

សុត្តនិបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលុណា មិនបាន
 តាំងទុក កួនកាយដោយពិត បុគ្គលុនោះ ប៊ែសព្វហ្មចាវិណាមួយ
 កួនលោកនេះ មិនបានខមាទោស គប្បីរៀសបេញ្ញាគាន់បារិក ។
 បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន គោខសក បាក់ស្ថុជជាសត្វស្ថូត ដែលគេ
 ទូទានហើយ បង្កាត់លូហើយ ដើរឡើកាន់ប្រកតាមប្រក ដើរឡើកាន់
 ផ្លូវបែក តាមផ្លូវបែក មិនដែលបៀវតបៀវនអី ដោយដើរកី ដោយ
 ស្ថុជកី យ៉ាវណាមិញ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រីន ឧប្បះអង្គមានចិត្ត
 ស្រីដោយគោខសកបាក់ស្ថុជ ជាបិត្តជំ ទូលាយ ប្រមាណមិនបាន
 មិនមានពេរ មិនមានព្យាបាទ កើយ៉ាវនោះជន ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដៃបម្រីន កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលុណា មិនបានតាំងទុកហើយ
 កួនកាយដោយពិត បុគ្គលុនោះ ប៊ែសព្វហ្មចាវិណាមួយ កួនលោកនេះ
 មិនបានខមាទោស គប្បីរៀសបេញ្ញាគាន់បារិក ។ បពិត្រព្រះ
 ព្រះអង្គដៃបម្រីន ស្រី បុប្បសកិលោះ បុជំទៅ ប្រកបដោយជាតិជាមួក
 ស្ថិតស្ថាន គប្បីជុញ្ញច្រាន់ នីយណាយ ខ្លឹមរអីម នីជសក-
 សពពស់ បុសកសពកូនសុនខ ដែលជាប់ត្រួនកី យ៉ាវណាមិញ

បណ្តាសកេ សីហនាទរគ្រោ

ធនមេ ទៅ អហំ កត្វេ សមិទ្ធបុតិភាពយេន អត្ថឃើយាមិ
 ហាកយាមិ ជិកុឡាមិ ។ យស្ស ឯធម៌ កត្វេ ភាពយេ
 ភាពយកតា សតិ អណុបដ្ឋិតា អស្ស សោ តង អញ្ញត់
 សព្វប្រុចារី អាសដ្ឋ អប្បជិនិស្សដ្ឋ ចារិកំ បត្រ-
 មេយ្យ ។ សេយ្យចាបិ កត្វេ បុរិសោ មេដកចាលិកំ
 បរិបារយ្យ ធិន្ទារធិទំ ឧស្សរំ បស្សរំ ធនមេ ទៅ
 អហំ កត្វេ សម ភាពយេ បរិបារមិ ធិន្ទារធិទំ ឧស្សរំ
 បស្សរំ ។ យស្ស ឯធម៌ កត្វេ ភាពយេ ភាពយកតា
 សតិ អណុបដ្ឋិតា អស្ស សោ តង អញ្ញត់
 សព្វប្រុចារី អាសដ្ឋ អប្បជិនិស្សដ្ឋ ចារិកំ
 បត្រមេយ្យរតិ ។ អចទោ សោ កិត្យា ឧផ្តាយសាធ
 ធនកំសំ ឧត្ថុរាសណី ការិត្តា កករតោ ចាណេសុ សិរសា
 និបតិត្តា កករំ ធនតាគំ អច្ចយោ មំ កត្វេ
 អច្ចកមា យចាតោសំ យចាមួលី យចាមកុសលំ

បណ្តាលសក សីហនារ៉ត្ត

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ រមេងធម្មញ្ញច្ចាន់ នូវឱយណាយ ទីម
រអើម នឹងកាយសុយនេះ កើយ៉ាងនោះជន ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន
កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលុណា បានតាំងទុកក្បួនកាយដោយពិត បុគ្គល
នោះ ប៉ះសព្វប្បុចារិណាមួយ ក្បួនលោកនេះ មិនបានខាងមាស គឺបី
ចំណេះចំណេះការនៃបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន បុរសរក្បាជាតី
សម្រាប់ដាក់ខាងក្រោម ដែលមាននន្ទូច-ជិំ ហូរចំណេះចុល យ៉ាងណាមិញ
បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គរក្បានូវកាយនេះ ដែលមាននន្ទូច-ជិំ
ហូរចំណេះចុល កើយ៉ាងនោះជន ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន កាយគតាសតិ
ដែលបុគ្គលុណាបានតាំងទុកក្បួនកាយដោយពិត បុគ្គលនោះ ប៉ះ
សព្វប្បុចារិណាមួយក្បួនលោកនេះ មិនបានខាងមាស គឺបីចំណេះ
ទោការនៃបាន ។ លំដាប់នោះ កិច្ចនោះ ក្រោកចាកអាសន៍ ធ្វើសំណត់
ឧត្តកសម្ព័្ៗ ថ្មីស្ថាម្ពាន ក្រាបចុះថ្មីបព្រះបានទៅជីវិត របស់ព្រះជ័មាន
ព្រះភាគ ដោយក្បាល ហើយក្រាបបន្ទូលព្រះជ័មានព្រះភាគដូចខ្លះ ថា
បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ទោសដែលប្រព្រឹត្តកន្លែងហើយ នូវខ្ញុំព្រះអង្គ
ព្រះជាមនុស្សពាល ជាមនុស្សរៀនៗ ជាមនុស្សមិនឈ្មោះ យ៉ាងណា

សុត្តនិបិដក់ អង្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតា

យោ	អហា	អាយស្បែណ៍	សារីបុត្តិ	អសតា	តុលា
មុសា	អភូទេន	អព្ទាចិត្តិ	តស្ស	មេ	កញ្ញ
កកវ	អច្ចួយំ	អច្ចួយតោ	បជិត្តុល្វាកតុ	អាយតិ	
សំរាយតិ	។	តស្សតំ	កិត្តុ	អច្ចួយោ	អច្ចួកមា
ពាលំ	យចាមួល្យ	យចាមកុសលំ	យោ	ត្តិ	សារីបុត្តិ
អសតា	តុលា	មុសា	អភូទេន	អព្ទាចិត្តិ	យតោ
ច	ខោ	ត្តិ	កិត្តុ	អច្ចួយំ	អច្ចួយតោ
				ធន្តា	យចាមួល្យ
				បជិត្តុល្វាម	រូវិ
					យោសា
					កិត្តុ
					អរិយស្ស
					វិនយោ
					យោ
					អច្ចួយំ
					អច្ចួយតោ
					ធន្តា
					បជិត្តុ
					អាយតិ
					សំរា
					អាយផ្តើតិតិ
					។
អចខោ	កកវ	អាយស្បែណ៍	សារីបុត្តិ	អាមញ្ញសិ	ឱម
សារីបុត្តិ	តមស្ស	មោយបុរិសស្ស	បុណ្យយំ	តត្រូវ	
សត្វុធា	មុន្តា	ដលិស្សតិតិ	។	ឱមាមហា	
អាយស្បែតោ	សចេ	មមំ	សោ	អាយស្ស	ធមោយា
ឱមតុ	ច	មេ	សោ	អាយស្បែតិ	។

សុត្តនលិចក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ខ្ញុំព្រះអង្គុណា និយាយបង្ហាញថ្ងៃសារីបុត្តិដែលអាយុ ដោយពាក្យមិនមែន ជាទាក្យទេ ជាទាក្យកុហក មិនពិត បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន សូមព្រះដែលព្រះភាគ អត់ទោសតាមទោស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនៅ៖ ដើម្បីសង្ឃឹមតទៅ ។ ម្នាលកិកុ អើទោសកំហុស ដែលប្រព្រឹត្តកន្លែងនឹវអ្នក ព្រោះជាមនុស្សពាល ជាមនុស្សលួច ជាមនុស្សមិនល្អាសយ៉ាងណា អ្នកពាលបង្ហាញសារីបុត្តិ ដោយពាក្យមិនមែន ជាទាក្យទេ កុហកមិនពិត ម្នាលកិកុ កាលណាបើអ្នក យើងទោសតាមទោស ដែលប្រព្រឹត្តកន្លែងហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យត្រូវតាមដម្លឺរិញ្ជ តបាតតក់អត់ទោសអ្នក បើបុគ្គលណាយើងទោសតាមទោស ដែលប្រព្រឹត្តកន្លែងហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យត្រូវតាមដម្លឺរិញ្ជ ដល់នូវការសង្ឃឹមតទៅ ម្នាលកិកុ នេះជាសេចក្តីបម្រើន កុងវិនីយរបស់ព្រះអរិយៈ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដែលព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហោព្រះសារីបុត្តិដែលអាយុបាន ម្នាលសារីបុត្តិ លោកចូរអត់ទោសដល់មោយបុរសនេះចុះ ជ្រើនមោយបុរសនេះ នឹងបែកក្បាលជា ៧ ភាគ កុងទីនោះជន ។ ព្រះសារីបុត្តិក្រាបបង្កិច្ចលបោ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គអត់ទោសដល់លោកដែលអាយុនោះ បើលោកដែលអាយុនោះ និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ សូមលោកដែលអាយុនោះ អត់ទោសខ្ញុំព្រះអង្គរិញ្ជ ។

បណ្តាសកៅ ស៊ីហានាគរគ្រោ

[១៦]	ធម៌	សមយំ	ភកវា	សារតិចយំ
វិហារតិ	ដេតវេន	អនាគមិល្អាកស្សុ	អាកមេ	។
អចឡាតា	អាយស្សា	សារិបុគ្គា	បុព្ទធម្មាសមយំ	
និភ័ស់ត្រា	បត្វិរមានាយ	សារតិច	បិណ្ឌាយ	
ទានិសិ	អចឡាតា	អាយស្សាគោ	សារិបុត្តិស្សុ	ធម៌-
ធម៌បោកសិ	អតិប្បគោ	ខោ	តារ	សារតិចយំ
បរិតំ	យន្តធមាបំ	យេន	អញ្ញតិត្តិយានំ	បរិព្រោជកានំ
អាកមេ	តេនុបសត្វិមយ្យត្តិ	។	អចឡាតា	អាយស្សា
សារិបុគ្គា	យេន	អញ្ញតិត្តិយានំ	បរិព្រោជកានំ	
អាកមេ	តេនុបសត្វិមិ		ឧបសត្វិមិត្រា	តេរិ
អញ្ញតិត្តិយេហិ	បរិព្រោជកោហិ		សដ្ឋិ	សម្រោនិ
សម្រោនិយំ	កចំ	សាកជីយំ	វិតិសារះត្រា	ធម៌មន្តំ
និសិទិ	តេន	ខោ	បន	សមយេន
អញ្ញតិត្តិយានំ	បរិព្រោជកានំ	សដ្ឋិសិត្រានំ	សដ្ឋិបតិ-	
តានំ	អយមន្ត្យកកថា	ឧនចានិ	យោ	ហិ
អរុសោ	សឧចានិសោសោ	កានំ	កកោតិ	សព្វា
សោ	អបរិមុគ្គា	និរយា	អបរិមុគ្គា	តិរធ្លានយោនិយា

បណ្តាលសក សីហនាទវត្ថុ

[១៧] សម្បយម្មយ ព្រះដែលបានព្រះភាគ កាលគង់នៅ ក្នុងវត្ថុ

ដែលពន របស់អនាបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិត្រក្រុងសារតី ។ គ្រានោះ ព្រះ
សារីបុត្តិដែលអាយុ ស្ម័រស្ថ្ទីប្រជាប់បាននិងចិវក្តុងបុព្ទធម្មាសម៉ែយ
ចូលទៅបិណ្ឌាបាតក្នុងក្រុងសារតី ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តិដែល
មានអាយុ មានសេចក្តីត្រីនិងដឹងដឹងដឹង ការត្រាប់ទៅបិណ្ឌាបាតក្នុងក្រុង
សារតី នៅព្រះនៅទីយ ហើយដឹងដឹងអាព្យាម ទៅដឹងចូលទៅ
ជាការមញ្ញកអន្យតិវិយបរិញ្ញាផកសិន ។ ទីបព្រះសារីបុត្តិដែលអាយុ
ទៅដឹងចូលទៅជាការម របស់ពួកអន្យតិត្តិយបរិញ្ញាផក លុំចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏ដើរសេចក្តីវិករាយទៅកញ្ចប់ពួកអន្យតិត្តិយបរិញ្ញាផក លុំ
បញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួរឯករាយនិងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្វីយ
ក្នុងទិសមគ្គរ ។ សម្បយនោះជន អន្យកកបាន៖ កែវតដល់ពួក
អន្យតិវិយបរិញ្ញាផក ដែលកំពុងអង្វីយប្រជុំគាត់ទាំងនោះបាន ម្នាលអារុសោ
ទាំងឡាយ បុគ្គលិកនឹមួយ ជាសុខបាទិសស ធ្វើមរណកាលទៅ
បុគ្គលទាំងអស់នោះ មិនដែលធ្វើតាមពីនរក មិនធ្វើតាមពីកំណើតតិវចន

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតោ

អបិមុត្តា បិត្តិរិសយា អបិមុត្តា អចាយទុកតិវិនិច-
តាតិ ។ អចខោ អាយស្តា សារីបុត្តា តែសំ អញ្ជីតិត្តិ-
យានំ បរិព្យាចកានំ ភាសិតំ នេរ អភិន្ទិ នប្បជិ-
ត្តោសិ អនភិន្ទិត្តា អប្បជិត្តោសិត្តា ឧផ្លាយសនា
បត្តាមិ កករតោ សណ្តិកេ ធនស្ស ភាសិតស្ស អត្ត
អាជានិស្សរមិតិ ។ អចខោ អាយស្តា សារីបុត្តា
សារតិយំ បិណ្ឌាកាយ ចិត្តា បច្ចាកតំ បិណ្ឌាថាពប្ប-
ធិត្តោ យេន កករ តែនុបសណ្តិមិ ឧបសណ្តិមិត្តា
កករនំ អភិរដ្ឋា ធនកម្បនំ និសិទិ ។ ធនកម្បនំ
និសិត្តា ខោ អាយស្តា សារីបុត្តា កករនំ ធន-
នុហោច តោបាំ កត្ត បុព្យិណ្ឌាសមយំ និរស់ត្តា
បន្ទុចិរមាងាយ សារតិ បិណ្ឌាកាយ ចារិសិ ។ តស្ស
មយំ កត្ត ធនុលេរាសិ អតិប្បកោ ខោ តារ
សារតិយំ បិណ្ឌាកាយ ចិត្តិ យច្ចាបាំ យេន អញ្ជីតិត្តិ-
យានំ បរិព្យាចកានំ អាកមោ តែនុបសណ្តិមេយ្យនិ ។

សុត្តនិបិដក អគ្គត្រនិកាយ នវកនិចាត

មិនធ្វើអំពីបិត្តិវិស៊យ មិនធ្វើអំពីអបាយ ទូគ្នតិ និងវិនិចាតទេ ។ ត្រានោះ
ព្រះសារីបុត្តិជ័មានអាយុ មិនត្រួរអរ មិនជំទាស់នឹងភាសិត របស់
អន្យតិវិយបរិញ្ញាធម៌ទាំងនេះ លុះមិនត្រួរអរ មិនជំទាស់ហើយ ទីប
ក្រាកចាកភាសនេះ ចៀសបេញទៅ ដោយគិតថា អាជ្ញាមញ្ញនឹងដីជ
នូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះជ័មានព្រះភាគ ។ លំដាប់
នោះ ព្រះសារីបុត្តិជ័មានអាយុ ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសារតី លុះ
ត្រឡប់អំពីលិណ្ឌបាត ក្នុងរោលាទេស្របតាមក្រុងក្រុងសារតី លុះ
ព្រះជ័មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបច្បាយបង្កែតព្រះជ័មានព្រះភាគ
ហើយអង្គិយក្នុងទិសមគ្គរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តិជ័មានអាយុ អង្គិយ
ក្នុងទិសមគ្គរហើយ បានក្រាបបង្កែតចូលព្រះជ័មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា
បពិត្រព្រះអង្គិយបង្កែតចូលព្រះជ័មានព្រះភាគ ខ្លួន ក្នុងបុព្ទណ្ឌសមម័យ ដើម្បីចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសារតី ។
បពិត្រព្រះអង្គិយបង្កែតចូលព្រះជ័មានសេចក្តីត្រីវិនិះ ដូច្នេះថា ការចូល
ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសារតី នៅព្រឹកនោះឡើយ ហើយដោយត្រូវតែ
អាជ្ញាមញ្ញយុវជ្រើនចូលទៅដីអាមេរ របស់ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាធម៌សិន ។

បណ្តាសកេ សីហនុវគ្គ

អចលាយាំ កញ្ច យេន អញ្ជូតិត្តិយានំ បរិញ្ញាងការានំ
 អាកមេ តេជុបសណ្ឌមិ ឧបសណ្ឌមិត្តា តេហិ អញ្ជូតិត្តិ-
 យេហិ បរិញ្ញាងកេហិ សដ្ឋិ សម្រាងិ សម្រាងនឹយំ
 កាប់ សាកណីយំ វិតិសារត្រា ធភកម្មនំ និសីដិ ។
 តេន ទោ បន សមយេន តេសំ អញ្ជូតិត្តិយានំ បរិញ្ញ-
 ជការានំ សដ្ឋិសិទ្ធានំ សដ្ឋិបតិតានំ អយមន្ទរកចា
 ឧទជានិ យោ ហិ កោចិ អរុសោ សឧទជានិសោសោ
 ការានំ ការេតិ សព្វា សោ អបរិមុត្រា និរយា
 អបរិមុត្រា តិរញ្ជានយោនិយា អបរិមុត្រា បិតិវិសយា
 អបរិមុត្រា អចាយុក្តិតិវិនិចាតាតិ ។ អចលាយាំ
 កញ្ច តេសំ អញ្ជូតិត្តិយានំ បរិញ្ញាងការានំ ភាសិតំ នេរ
 អភិន្ទិ ធម្មជិត្យាសិ អនភិន្ទិត្តា អប្បជិត្យាសិត្តា
 ឧផ្លាយសនា បញ្ហាថិ កករត្រា សដ្ឋិកោ ធផលស្ស
 ភាសិតស្ស អត្តិ អាជានិស្សមិតិ ។ កោចិ សារិបុត្ត
 អញ្ជូតិត្តិយា បរិញ្ញាងកា ពាលា អព្យត្រា កោចិ
 សឧទជានិសេសំ រ សឧទជានិសោសោតិ ជានិស្សនិ

បណ្តាលសក សីហនាងគ្នា

បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន ទីបខ្ពុំព្រះអង្គថ្វីជូលទេដាការម របស់ពួក
អន្យតិវិយបរិញ្ញាចក លុះចូលទេដល់ហើយ ក៏ដើរសប្តាហិរិកការយទោ
រកអន្យតិវិយបរិញ្ញាចកទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគ្នាអន្យតិវិយ
ពាក្យដែលគ្នារលីកហើយ ក៏អង្គយកុងទីសមគ្គរ ។ សម្ប័យនោះជន
អន្តរកកបាន៖ កៅតឡើងដល់ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាចក ដែលកំពុងអង្គយ
ប្រជុំគ្នាបាន ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បុគ្គលិកនឹមួយ ជាសឧបាទិ-
សស ធ្វើមរណកាលទៅ បុគ្គលទាំងអស់នោះ មិនដែលធ្វើអំពីនរក មិន
ធ្វើអំពីកំណើតតិរប្បាន មិនធ្វើអំពីបិត្តិវិស័យ មិនធ្វើអំពីអប្បាយ ទុក្ខិ
និនិច្ចាតទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដៃបម្រើន លំដាប់នោះ ខ្ពុំព្រះអង្គមិន
ត្រូកអរ មិនជំទាស់នឹងកាសិត របស់ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាចកទាំងនោះ
លុះខ្ពុំព្រះអង្គមិនត្រូកអរ មិនជំទាស់ហើយ ទីបក្រាកពាកភាសនេះ
បៀវសបញ្ញទៅ ដោយគិតបាន អាណាមញ្ញនឹងដីនូវសប្តាហិរិកកាសិតនោះ
កុងសំណាក់នៅព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់បាន ម្នាលសរិបុត្ត
ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាចកនឹមួយ ជាមនុស្សល្អជ័យ ជាមនុស្សមិនល្អាស
ពួកណាមុខេះនឹងដីនូវសឧបាទិសសបុគ្គល បានសឧបាទិសសបុគ្គលកើ

សុត្តនបិដក អង្គតានិភាយស្ស នរកនិច្ច

អណ្ឌទានិសេសំ	វ	អណ្ឌទានិសេសោតី	ជានិស្សនិ	។		
នរយិមេ	សារីបុត្រ	បុត្រលា	សុខទានិសេសា			
គាលំ	គូរមានា	បរិមុត្តា	និរយា	បរិមុត្តា	តិរធ្លាន-	
យេនិយា	បរិមុត្តា	បិត្តិវិសយា	បរិមុត្តា	អចាយ-		
ធម្មតិវិចាតា	។	គត់មេ	នរ	។	តុដ	សារីបុត្រ
ឯកញ្ជា	បុត្រលោ	សីលេសុ	បរិបុរីការី	យេរាតិ		
សមាធិស្សី	បរិបុរីការី	បញ្ញាយ ^(១)	មត្តលោការី ^(២)			
សោ	បញ្ញាបំ	ឱ្យម្នាកិយានំ	សំយោជនានំ	បរិក្បាយ		
អន្តរបរិច្ឆាយី	យេរាតិ	។	អយំ	សារីបុត្រ	បបមេ	
បុត្រលោ	សុខទានិសេសា	គាលំ	គូរមានា	បរិមុត្តា		
និរយា	បរិមុត្តា	តិរធ្លានយេនិយា	បរិមុត្តា	បិត្តិវិសយា		
បរិមុត្តា	អចាយធម្មតិវិចាតា	។	បុន	ចបាំ		
សារីបុត្រ	តុដឯកញ្ជា	បុត្រលោ	សីលេសុ	បរិបុរីការី		
យេរាតិ	សមាធិស្សី	បរិបុរីការី	បញ្ញាយ	មត្តលោការី		

១ និ. ជត្តនន ន បរិបុរការី បារោង អតិ ។ ២ និ. មត្តលោការី អយំ បារោង នតិ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

នីវដីនូវអនុបាទិសសបុគ្គល បារាងអនុបាទិសសបុគ្គលកី ។ ម្នាល
សារីបុត្រ បុគ្គលជាសុខបាទិសសនេះ មាន ៤ ពួក កាលធ្វើមរណៈ
កាលទៅ តែងជុតចាកនរក ជុតចាកកំណើតតិរញ្ញាន ជុតចាក
បិត្តិវិស័យ ជុតចាកអបាយ ទុក្តិនីវនិចាត ។ បុគ្គល ៤ ពួកជួប
មេចខេះ ។ ម្នាលសារីបុត្រ បុគ្គលខេះ កុងលោកនេះ ជាមួកធ្វើ
ឡើបរិបុណ្ឌកុងសិល ធ្វើឡើបរិបុណ្ឌកុងសមាជិ តែធ្វើឡើលួមប្រមាណ
កុងបញ្ហា បុគ្គលនោះ ជាមន្តរបនិញ្ញាយី ព្រោះអស់សំយោជន៍ជា
ចំណោកខាងក្រោម ៥ ។ ម្នាលសារីបុត្រ នេះជាសុខបាទិសស-
បុគ្គលទី ១ កាលធ្វើមរណកាលទៅ ជុតចាកនរក ជុតចាកកំណើត
តិរញ្ញាន ជុតចាកបិត្តិវិស័យ ជុតចាកអបាយ ទុក្តិនីវនិចាតហើយ ។
ម្នាលសារីបុត្រ មួយទៀត បុគ្គលខេះ កុងលោកនេះ ជាមួកធ្វើឡើបរិបុណ្ឌ
កុងសិល ធ្វើឡើបរិបុណ្ឌកុងសមាជិ តែធ្វើឡើលួមប្រមាណកុងបញ្ហា

បណ្តាលសក់ សីហនុទវគ្រោ

សោ បញ្ចាំ ឯរម្ខាកិយានំ សំយោជនានំ បរិគ្គឃយ
 ឧបហាថ្បូបរិនិញ្ញាយី ហេរាតិ អសត្វាបរិនិញ្ញាយី ហេរាតិ
 សសត្វាបរិនិញ្ញាយី ហេរាតិ ឧច្ចំសោតោ ហេរាតិ អគ-
 និធ្មភាគី ។ អយំ សារីបុត្រ បញ្ចាមេ បុគ្គលោ សុខចា-
 និសោសោ គាលំ គុរូមានោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ
 តិរញ្ជាលយោនិយា បរិមុត្តោ បិតិវិសយា បរិមុត្តោ អចា-
 យុក្តុតិវិនិចាតា ។ ឬណ ចបាំ សារីបុត្រ តង់កាទោ
 បុគ្គលោ សីលសុ បរិបុរីការី ហេរាតិ សមាជិស្សិ
 មត្តោសោការី បញ្ចាយ មត្តោសោការី សោ តិណ្ឌិ
 សំយោជនានំ បរិគ្គឃយ កតេដោសមោយានំ តណ្ឌិត្តា
 សកណាកាមី ហេរាតិ សកិដោ តមំ លោកំ អកញ្ចា
 ឌុគ្គិស្សនំ គកេរាតិ ។ អយំ សារីបុត្រ ដង្វោ
 បុគ្គលោ សុខចានិសោសោ គាលំ គុរូមានោ បរិមុត្តោ
 និរយា ។ បើ ។ បរិមុត្តោ អចាយុក្តុតិវិនិចាតា ។ ឬណ
 ចបាំ សារីបុត្រ តង់កាទោ បុគ្គលោ សីលសុ បរិបុរីការី
 ហេរាតិ សមាជិស្សិ មត្តោសោការី បញ្ចាយ មត្តោសោការី

បណ្តាលសក សីហនាងវត្ថុ

បុគ្គលនោះ ជាទិបហច្ចបរិនិញ្ញយើ ជាមស្សារបរិនិញ្ញយើ ជាសស្សារ-
បរិនិញ្ញយើ ជាទិសេតអកនិដ្ឋគាមី ព្រោះអស់ទោ នៃសំយោជន៍ជា
ចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ម្នាលសវិបុត្រ នេះជាសឧប្បទិសសបុគ្គលទី ៥
កាលធ្វើមរណកាលទោ ធុតបាកនរក ធុតបាកកំណែតតិរថាន ធុត
បាកបិត្តិវិស៊ីយ ធុតបាកអប្បយ ទុគ្គតិនិងវិនិបាតហេរីយ ។ ម្នាលសវិបុត្រ
ម្នយទ្រូត បុគ្គលខ្ពែះ ភូជលោកនេះ ធ្វើឡើបរិបុណ្ឌភូជសីល តែធ្វើឡើ
លូមប្រមាណភូជសមាជិ ធ្វើឡើលូមប្រមាណភូជបញ្ហា បុគ្គលនោះ ជា
សកទាគាមី ព្រោះអស់សំយោជន៍ ៣ ព្រោះមានភ័ណ៌ ទោស់ មោហៈ
ស្រាលស្ថិន មកកាន់មនុស្សលោកនេះមួនទ្រូត ទីបធ្វើទីបំធុតទុកបាន ។
ម្នាលសវិបុត្រ នេះជាសឧប្បទិសសបុគ្គលទី ៦ កាលធ្វើមរណកាលទោ
ធុតបាកនរក ។ ហេ ។ ធុតបាកអប្បយ ទុគ្គតិនិងវិនិបាតហេរីយ ។
ម្នាលសវិបុត្រ ម្នយទ្រូត បុគ្គលខ្ពែះ ភូជលោកនេះ ធ្វើឡើបរិបុណ្ឌភូជសីល តែធ្វើឡើលូមប្រមាណភូជសមាជិ ធ្វើឡើលូមប្រមាណភូជបញ្ហា

សុត្ថនិជំរើក អង្គត្តនិភាយសុស នវកនិចាតាំ

សោ តិណ្ឌៃ សំយោជនោំ បរិគុយ ធនកាតីដី
 ហេកតិ ធនកំយេរ មានុសកំ កំ និញ្ចោត្រូ
 ឌុក្បុស្សែន្តំ ការពាតិ ។ អយំ សារីបុត្តិ សត្វមោ
 បុត្តិលោ សឧចាណិសោសោ កាលំ កុរុមានោ បរិមុត្រោ
 និរយា ។ ឬ ។ បរិមុត្រោ អចាយបុត្តិវិនិចាតា ។
 ឬន ចប់ សារីបុត្តិ នដៃកាថ្ងៃ បុត្តិលោ សីលេសុ
 បរិបុរីការី ហេកតិ សមាជិស្សី មត្ត់សោការី បញ្ញាយ
 មត្ត់សោការី សោ តិណ្ឌៃ សំយោជនោំ បរិគុយ
 កោលំកោលោ ហេកតិ ទ្រ ក តិជិ ក កុលាទិ
 បន្ទារិត្រា សំសិទ្ធិ ឌុក្បុស្សែន្តំ ការពាតិ ។ អយំ សារីបុត្តិ
 អង្គមោ បុត្តិលោ សឧចាណិសោសោ កាលំ កុរុមានោ
 បរិមុត្រោ និរយា ។ ឬ ។ បរិមុត្រោ អចាយបុត្តិ-
 តិវិនិចាតា ។ ឬន ចប់ សារីបុត្តិ នដៃកាថ្ងៃ
 បុត្តិលោ សីលេសុ បរិបុរីការី ហេកតិ សមាជិស្សី
 មត្ត់សោការី បញ្ញាយ មត្ត់សោការី សោ តិណ្ឌៃ
 សំយោជនោំ បរិគុយ សត្វគុត្តិបរមោ^(១) ហេកតិ

១ និ. ម. សត្វគុត្តិបរមោ ។

សុត្ថនិបិដក អគ្គត្រនិកាយ នវកនិចាត

បុគ្គលនោះ ជាងកពីដី ព្រោះអស់សំយោជនេះ ៣ ត្រូវកែតក្នុង
មនុស្សកំពង់ទៀត ទើបធ្វើទិបំផុតទុក្ខបាន ។ ម្នាលសរីបុគ្គ
នេះជាសឧប្បាទិសសបុគ្គលទី ៣ កាលធ្វើមរណកាលឡៅ ដុតបាក
នរក ។ ហើយ ដុតបាកអប្បយ ទុក្ខតិនិជ្ជវិនិច្ញាតហើយ ។ ម្នាលសរីបុគ្គ
ម្បយទៀត បុគ្គលខ្ពែះ ក្នុងលោកនេះ ធ្វើឡើបរិបុណ្ឌក្នុងសិល តែធ្វើឡើ
លួមប្រមាណក្នុងសមាជិ ធ្វើឡើលួមប្រមាណក្នុងបញ្ញា បុគ្គលនោះ
ជាកោលបំកោល៖ ព្រោះអស់សំយោជនេះ ៣ ត្រាប់រង្ហាត់ អន្តោល
ឡៅកាន់ត្រូវបានពីរ បុបីទៀត ទើបធ្វើទិបំផុតទុក្ខបាន ។ ម្នាល
សរីបុគ្គ នេះជាសឧប្បាទិសសបុគ្គលទី ៤ កាលធ្វើមរណកាលឡៅ
ដុតបាកនរក ។ ហើយ ដុតបាកអប្បយ ទុក្ខតិនិជ្ជវិនិច្ញាតហើយ ។
ម្នាលសរីបុគ្គ ម្បយវិញ្ញាបុគ្គ បុគ្គលខ្ពែះ ក្នុងលោកនេះ ធ្វើឡើបរិបុណ្ឌ
ក្នុងសិល តែធ្វើឡើលួមប្រមាណក្នុងសមាជិ ធ្វើឡើលួមប្រមាណក្នុង
បញ្ញា បុគ្គលនោះ ជាសត្វក្នុងបរមេ៖ ព្រោះអស់សំយោជនេះ ៣

បណ្តាលសក់ សីហនុទវគ្រោ

សត្វត្បូត្បូចំបរមំ ដោរ ច មនុស្ស ច សង្ការិត្តា
 សំសរិត្តា ឯក្ញុស្សណ៍ គកេតិ ។ អយំ សារីបុត្តិ
 នរមោ បុគ្គលោ សឧទានិសេសា គាលំ គុរូមាងោ
 បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរញ្ជានយោនិយា បរិមុត្តោ
 បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អចាយឯក្ញុតិវិនិចតាត ។ គេចិ
 សារីបុត្តិ អញ្ចូតិត្តិយា បរិញ្ញាងគា ពាលា អព្យត្តា
 គេចិ សឧទានិសេសំ រ សឧទានិសេសេតិ
 ជានិស្សណិ អណុទានិសេសំ រ អណុទានិសេសេតិ
 ជានិស្សណិ ។ នមេ ខោ សារីបុត្តិ នវ បុគ្គលោ
 សឧទានិសេសា គាលំ គុរូមាងោ បរិមុត្តោ និរយា
 បរិមុត្តោ អចាយឯក្ញុតិវិនិចតាត ។ ន តាកយំ សារីបុត្តិ
 ធម្មបរិយាយោ បតិភាសិ កិត្យុណ៍ កិត្យុណីណ៍ ឧចាស-
 គានំ ឧចាសិគានំ ។ តំ គិស្ស យោគុ ។ មា តមំ
 ធម្មបរិយាយំ សុត្តា បមានំ អាបារីសុតិ អបិ ច
 មយា យោ បញ្ចាងិប្បាយន ភាសិតោតិ ។

បណ្តាលសក សីហនាទគ្នា

ត្រាប់រដ្ឋាគារ អន្តោលទៅ ការពេទ្យលោកនិងមនុស្សលោក ៧ ដងទ្វោះ
 ដោយប្រើន ទីបង្កើតឱ្យបំផុតទូក្របាន ។ ម្នាលសារីបុត្រ នេះជាសាខាដាចិសសបុគ្គលទី ៨ កាលដើមរណកាលទៅ ធុតចាកនវរក ធុត
 ចាកកកំណើតតិវច្ចាន ធុតចាកបិត្តិវិស័យ ធុតចាកអបាយ ទូគិតិនិង
 វិនិច្ចាតហិយ ។ ម្នាលសារីបុត្រ ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាផកនឹម្មយ ជាមនុស្សលួនៗ មិនល្អាស ពួកណាមួននឹងដើរសាខាដាចិសសបុគ្គល
 បានសាខាដាចិសសបុគ្គលភី នឹងដើរអនុបានដើរសាខាដាចិសសបុគ្គល បាន
 អនុបានដើរសាខាដាចិសសបុគ្គលភី ។ ម្នាលសារីបុត្រ សាខាដាចិសសបុគ្គលទាំង ៨
 ពួកនេះជាន់ កាលដើមរណកាលទៅ ធុតចាកនវរក ធុតចាកកំណើត
 តិវច្ចាន ធុតចាកបិត្តិវិស័យ ធុតចាកអបាយ ទូគិតិនិងវិនិច្ចាតហិយ ។
 ម្នាលសារីបុត្រ ជម្រួញបរិយាយនេះ មិនទាន់ត្រូវបង្ហាញដល់ពួកភី ភីនឹង
 ឧបាសក ឧបាសិក នៅទីយោទ ។ ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអី ។
 ព្រោះបាន ជម្រួញបរិយាយណា ដែលបាត់តាតសម្រាប់បង្ហាញ ដោយបញ្ហា-
 ជិប្បាយ ពួកដនបានស្ថាប់ជម្រួញបរិយាយនោះហើយ ចូរកំដល់នូវសេចក្តី
 ប្រមាណទីយោទ ។

សុត្តនិបិដក់ អង្គត្តរិកាយស្បែ នវកនិចាតា

[១៣] អចឡាច អាយស្បា មហាកោដ្ឋីតា យេជា-
 យស្បា សារីបុត្រា តេណុបសត្វិមិ ឧបសត្វិមិត្រា អាយ-
 ស្បតា សារីបុត្រធន សធិ សម្រាងិ សម្រាងនឹយំ កមំ
 សាកណីយំ វិតិសារព្យា ធបត្រមន្ត្រ និសិទិ ។ ធបត្រមន្ត្រ
 និសិទ្ធា ខោ អាយស្បា មហាកោដ្ឋីតា អាយស្បន្តំ
 សារីបុត្តំ ធបត្រហេច គិត្យខោ អរុសោ សារីបុត្ត យំ
 កម្នំ ឯធម្ពុដម្ពុរេនឹយំ តំ មេ កម្នំ សម្រាបយរេនឹយំ
 ហេត្តិតិ ធបត្រស្ប អត្ថាយ កកវតិ ត្រូវបានឱយំ
 រុស្សតិតិ ។ នោ ហិជំ អរុសោ ។ គិតិ បនាអរុសោ
 សារីបុត្ត យំ កម្នំ សម្រាបយរេនឹយំ តំ មេ កម្នំ
 ឯធម្ពុដម្ពុរេនឹយំ ហេត្តិតិ ធបត្រស្ប អត្ថាយ កកវតិ
 ត្រូវបានឱយំ រុស្សតិតិ ។ នោ ហិជំ អរុសោ ។ គិត្យ
 ខោ អរុសោ សារីបុត្ត យំ កម្នំ សុខរេនឹយំ តំ មេ
 កម្នំ ឯធភ្លុរេនឹយំ ហេត្តិតិ ធបត្រស្ប អត្ថាយ កកវតិ
 ត្រូវបានឱយំ រុស្សតិតិ ។ នោ ហិជំ អរុសោ ។ គិតិ

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

[១៣] គ្រោះមហាកោដ្ឋីតែដែលអាយុ ចូលទោរកព្រះ
សារីបុត្តិដែលអាយុ លុះចូលទោដល់ហើយ ក៏ដើរសេចក្តីវិករយជាមួយ
នឹងព្រះសារីបុត្តិដែលអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរឯករាយ និងពាក្យ
ដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្គឺយក្នុងទីសមត្ថរ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋីតែដែលអាយុ
អង្គឺយក្នុងទីសមត្ថរហើយ បានស្អរព្រះសារីបុត្តិដែលអាយុដូចម្លៃ
ថា ម្នាលអារុសោសារីបុត្តិ បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិរិយធម៉ែ ក្នុងសំណាក់
ព្រះដែលព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្ពុណាដែលទ្វោ
ដល ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សូមទ្វោកម្បនោះទ្វោដល ក្នុងបរលោកដល់អាទ្មាមញ្ញ
វិញ្ញ បានបុ ។ ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្តិ
បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិរិយធម៉ែ ក្នុងសំណាក់ព្រះដែលព្រះភាគ ដើម្បី
ប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្ពុណាដែលទ្វោ ក្នុងបរលោក សូមទ្វោ
កម្បនោះទ្វោដល ក្នុងបច្ចុប្បន្នដល់អាទ្មាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ ។ ម្នាល
អារុសោ មិនបានទេ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្តិ បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្ម-
ចិរិយធម៉ែ ក្នុងសំណាក់ព្រះដែលព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុ
នេះថា កម្ពុណាដែលទ្វោដលជាសុខ សូមទ្វោកម្បនោះទ្វោដលជាទុក្រិ
ដល់អាទ្មាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ ។ ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។

បណ្តាសកែ សីហនារេត្តា

បន្ទារុសោ សារីបុត្យ យំ គម្លៃ ឯក្ញាបេដនីយំ តំ មេ
 គម្លៃ សុខបេដនីយំ យេរាត្វិតិ ធនស្ស អត្ថាយ កករតិ
 ពួលូចរិយំ រូស្សតិតិ ។ នោ ហិជំ អរុសោ ។
 គិទ្ធុ ទៅ អរុសោ សារីបុត្យ យំ គម្លៃ បរិបញ្ញបេដនីយំ
 តំ មេ គម្លៃ ធមរិបញ្ញបេដនីយំ យេរាត្វិតិ ធនស្ស
 អត្ថាយ កករតិ ពួលូចរិយំ រូស្សតិតិ ។ នោ ហិជំ
 អរុសោ ។ គិតិ បន្ទារុសោ សារីបុត្យ យំ គម្លៃ ធមរិ-
 បញ្ញបេដនីយំ តំ មេ គម្លៃ បរិបញ្ញបេដនីយំ យេរាត្វិតិ
 ធនស្ស អត្ថាយ កករតិ ពួលូចរិយំ រូស្សតិតិ ។
 នោ ហិជំ អរុសោ ។ គិទ្ធុ ទៅ អរុសោ
 សារីបុត្យ យំ គម្លៃ ពហុបេដនីយំ តំ មេ គម្លៃ
 ធមរិបេដនីយំ យេរាត្វិតិ ធនស្ស អត្ថាយ កករតិ
 ពួលូចរិយំ រូស្សតិតិ ។ នោ ហិជំ អរុសោ ។

បណ្តាលក សីហនារ៉ត្ត

ម្នាលអរុសោសារិបុត្ត ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ភូជសំណាក់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្ពុណាង
 ដលជាតុក សូមឡើកម្ពុនោះឡើដល ជាសុខដល់អាច្រាមញ្ញវិញ បាន
 ដែរបុ ។ ម្នាលអរុសោ មិនបានទេ ។ ម្នាលអរុសោសារិបុត្ត
 ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ភូជសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្ពុណាងដលមានវារៈឡើដល សូម
 ឡើកម្ពុនោះទៅជាមានវារៈ មិនឡើដលដល់អាច្រាមញ្ញវិញ បានដែរបុ ។
 ម្នាលអរុសោ មិនបានទេ ។ ម្នាលអរុសោសារិបុត្ត ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចិយធម៌ ភូជសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 ហេតុនេះថា កម្ពុណាងដលមានវារៈមិនឡើដល សូមឡើកម្ពុនោះ ទៅ
 ជាមានវារៈ ឡើដលដល់អាច្រាមញ្ញវិញ បានដែរបុ ។ ម្នាលអរុសោ
 មិនបានទេ ។ ម្នាលអរុសោសារិបុត្ត ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយ-
 ធម៌ ភូជសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុ
 នេះថា កម្ពុណាងឡើដលប្រើបាន សូមឡើកម្ពុនោះ ត្រឡប់ទៅជាលើដលតិប
 ដល់អាច្រាមញ្ញវិញ បានដែរបុ ។ ម្នាលអរុសោ មិនបានទេ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយស្បែ នវកនិចាតោ

តី បន្ទូសោ សារិបុត្ត យំ គម្លំ អប្បេជនីយំ តាំ មេ
 គម្លំ ពហុជនីយំ ហេរូតិ ធមត្តស្បែ អត្ថាយ កករតិ
 ពួលុចរិយំ រុស្សតិតិ ។ នោ ហិណំ អរូសោ ។
 តីខ្ញុ ខោ អរូសោ សារិបុត្ត យំ គម្លំ ជនីយំ តាំ
 មេ គម្លំ អប្បេជនីយំ ហេរូតិ ធមត្តស្បែ អត្ថាយ
 កករតិ ពួលុចរិយំ រុស្សតិតិ ។ នោ ហិណំ អរូសោ ។
 តី បន្ទូសោ សារិបុត្ត យំ គម្លំ អប្បេជនីយំ តាំ
 មេ គម្លំ ជនីយំ ហេរូតិ ធមត្តស្បែ អត្ថាយ
 កករតិ ពួលុចរិយំ រុស្សតិតិ ។ នោ ហិណំ អរូសោ ។
 តីខ្ញុ ខោ អរូសោ សារិបុត្ត យំ គម្លំ ធនិផ្ទុងម្ន-
 ជនីយំ តាំ មេ គម្លំ សម្បកាយជនីយំ ហេរូតិ
 ធមត្តស្បែ អត្ថាយ កករតិ ពួលុចរិយំ រុស្សតិតិ សតិ
 បុង្វោ សមានោ នោ ហិណំ អរូសោតិ រណែសិ ។

សុត្តនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអារុសោសារិបុត្រ ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុងសំណាក់
ព្រះជ័មានព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្មណាមួ
ផលតិច សូមទ្វកម្មនោះ ត្រឡប់ធ្វានៅឯផលប្រើនដល់អាណាពញ្ញវិញ្ញ
បានដែរបុ ។ ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។ ម្នាលអារុសោសារិបុត្រ
ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះជ័មានព្រះភាគ ដើម្បី
ប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្មណា ដែលទ្វឯផល សូមទ្វកម្មនោះ
ត្រឡប់ធ្វានៅឯផលដល់អាណាពញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ ។ ម្នាលអារុសោ
មិនបានទេ ។ ម្នាលអារុសោសារិបុត្រ ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយ-
ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះជ័មានព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា
កម្មណាដែលមិនទ្វឯផល សូមទ្វកម្មនោះ ត្រឡប់ធ្វានៅឯផលដល់អាណាព
ញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ ។ ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។
ព្រះមហាកោដ្ឋិត់ជ័មានអាយុពោលថា កាលដែលខ្ញុំស្មរដ្ឋចិះថា
ម្នាលអារុសោសារិបុត្រ ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុងសំណាក់
ព្រះជ័មានព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្មណាដែល
ទ្វឯផល ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សូមទ្វកម្មនោះទ្វឯផល ក្នុងបរលេកដល់អាណាព
ញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ ហេកចិះយថា ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។

បណ្តាសកែ សីហនុទេត្រា

តិ បារុសា សារិបុត្យ យំ កម្មំ សម្បរាយនេ-
 ដីយំ តំ មេ កម្មំ ទិន្នន័យនឹយំ ហេរតុតិ ធនស្ស
 អត្តាយ កកវតិ ពុប្បច្ចិយំ រុស្សតិតិ តិ បុង្វា
 សមាងោ នោ ហិជំ អរុសាតិ រនេសិ ។ កិណុ ខោ
 អរុសា សារិបុត្យ យំ កម្មំ សុខនេយំ តំ មេ កម្មំ
 ឌុក្រោនីយំ ហេរតុតិ ធនស្ស អត្តាយ កកវតិ
 ពុប្បច្ចិយំ រុស្សតិតិ តិ បុង្វា សមាងោ នោ ហិជំ
 អរុសាតិ រនេសិ ។ តិ បារុសា សារិបុត្យ យំ កម្មំ
 ឌុក្រោនីយំ តំ មេ កម្មំ សុខនេយំ ហេរតុតិ
 ធនស្ស អត្តាយ កកវតិ ពុប្បច្ចិយំ រុស្សតិតិ
 តិ បុង្វា សមាងោ នោ ហិជំ អរុសាតិ រនេសិ ។

បណ្តាលក សីហនាងគ្គ

កាលដែលខ្ញុំស្ទរដ្ឋចេះថា ម្នាលអារុសោសារិបុត្តិ ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចិយធម៌ ភូជសំណាក់ព្រះដ័មនព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់ហេតុនេះថា កម្មណាណដែលទ្វាចល ភូជបរលោក សូមទ្វកម្មនោះ
 ទ្វាចល ភូជបច្ចុប្បន្ននេះដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោកធ្វើយថា
 ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្ទរដ្ឋចេះថា ម្នាលអារុសោ
 សារិបុត្តិ ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ភូជសំណាក់ព្រះដ័មន
 ព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្មណាណទ្វាចលជាសុខ
 សូមទ្វកម្មនោះ ទ្វាចលជាទុកដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោក
 ធ្វើយថា ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្ទរដ្ឋចេះថា
 ម្នាលអារុសោសារិបុត្តិ ឬ៖បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិយធម៌ ភូជសំណាក់
 ព្រះដ័មនព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្មណាណ
 ដែលទ្វាចលជាទុក សូមទ្វកម្មនោះ ត្រួរប់ទ្វាចលជាសុខដល់អាត្រា
 मញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោកធ្វើយថា ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។

សុត្តនិបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

គិត្យ ទោ អារុសោ សារីបុត្យ យំ កម្មំ បរិបញ្ញា-
 និនីយំ តំ មេ កម្មំ អបរិបញ្ញានិនីយំ យោត្តិ
 ធនស្ស អត្ថាយ កករតិ ពួល្យចិយំ រុស្សតិតិ តតិ
 បុង្វោ សមាងោ នោ ហិជំ អារុសោតិ រណសិ ។
 គិ បនារុសោ សារីបុត្យ យំ កម្មំ អបរិបញ្ញានិនីយំ
 តំ មេ កម្មំ បរិបញ្ញានិនីយំ យោត្តិតិ ធនស្ស អត្ថាយ
 កករតិ ពួល្យចិយំ រុស្សតិតិ តតិ បុង្វោ សមាងោ
 នោ ហិជំ អារុសោតិ រណសិ ។ គិត្យ ទោ អារុសោ
 សារីបុត្យ យំ កម្មំ ពល្យនិនីយំ តំ មេ កម្មំ អប្ប-
 និនីយំ យោត្តិតិ ធនស្ស អត្ថាយ កករតិ ពួល្យចិយំ
 រុស្សតិតិ តតិ បុង្វោ សមាងោ នោ ហិជំ អារុសោតិ
 រណសិ ។ គិ បនារុសោ សារីបុត្យ យំ កម្មំ
 អប្បនិនីយំ តំ មេ កម្មំ ពល្យនិនីយំ យោត្តិ
 ធនស្ស អត្ថាយ កករតិ ពួល្យចិយំ រុស្សតិតិ តតិ
 បុង្វោ សមាងោ នោ ហិជំ អារុសោតិ រណសិ ។

សុត្ថនលបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

កាលដែលខ្ញុំស្ទរដ្ឋែប៊ា ម្នាលអារុសោសារីបុត្តិ បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តិ
ព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះជ័មណព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
ហេតុនេះប៊ា កម្ពុណាដែលមានវរៈទ្វេដល សូមទ្វកម្មនោះ មានវរៈ
មិនទ្វេដលដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោកធ្វើយប៊ា ម្នាលអារុសោ
មិនបានទេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្ទរដ្ឋែប៊ា ម្នាលអារុសោសារីបុត្តិ
បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះជ័មណព្រះភាគ ដើម្បី
ប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះប៊ា កម្ពុណាដែលមានវរៈមិនទ្វេដល សូមទ្វ
កម្មនោះ មានវរៈទ្វេដលដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោកធ្វើយប៊ា
ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្ទរដ្ឋែប៊ា ម្នាល
អារុសោសារីបុត្តិ បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះ
ជ័មណព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះប៊ា កម្ពុណាដែលទ្វេ
ដលប្រើន សូមទ្វកម្មនោះ ត្រួរប់ទ្វេដលតិចដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ បាន
ដែរបុ លោកធ្វើយប៊ា ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្ទរ
ដ្ឋែប៊ា ម្នាលអារុសោសារីបុត្តិ បុះបុគ្គលប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចិយធម៌ ក្នុង
សំណាក់ព្រះជ័មណព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះប៊ា កម្ពុណា
ដែលទ្វេដលតិច សូមទ្វកម្មនោះ ត្រួរប់ជាទ្វេដលប្រើនដល់អាត្រា
មញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោកធ្វើយប៊ា ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ។

បណ្តាលសក់ សីហនុទេត្រា

គិត្យ ខោ អរសោ សារិបុត្តិ យំ កម្មំ នៅនីយំ
 តំ មេ កម្មំ អនៅនីយំ យោត្តិតិ ធនស្ស អត្ថាយ
 កកវតិ ពួលូចរិយំ រុស្សតិតិ តតិ បុង្វោ សមាងោ
 ោ ហិតំ អរុសោតិ រដែសិ ។ គិត្យ បន្ទារុសោ
 សារិបុត្តិ យំ កម្មំ អនៅនីយំ តំ មេ កម្មំ នៅនីយំ
 យោត្តិតិ ធនស្ស អត្ថាយ កកវតិ ពួលូចរិយំ
 រុស្សតិតិ តតិ បុង្វោ សមាងោ ោ ហិតំ អរុសោតិ
 រដែសិ អច គិមត្តំ ចរតារុសោ^(១) កកវតិ ពួលូចរិយំ
 រុស្សតិតិ ។ យំ ខោស្ស អរុសោ អត្ថាយ អធិដ្ឋំ អប្បត្តំ
 អសច្ចិកតំ អនកិសមេតំ តស្ស ញ្ញាងាយ ធនស្សនាយ
 បត្តិយា សច្ចិកិរិយាយ អកិសមយាយ កកវតិ
 ពួលូចរិយំ រុស្សតិ តតំ ឯក្ញានិ ខោស្ស អរុសោ អយំ
 ឯក្ញាសមុជយោតិ ខោស្ស អរុសោ អយំ ឯក្ញានិកោដោតិ

^(១) និ. បរហារុសោ ។

បណ្តាលសក សីហនាទគ្នា

កាលដែលខ្ញុំស្មរដ្ឋចេះថា ម្នាលអារុសោសារិបុត្រ ឬ៖បុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចិរិយធម័ ភូជសំណាក់ព្រះដែលព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
ហេតុនេះថា កម្មណា ដែលទ្វាងល សូមទ្វាកម្មនោះ ត្រួរប់
ជាមិនទ្វាងល ដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ បានដែរបុ លោកធ្វើយថា ម្នាល
អារុសោ មិនបានទេ ។ កាលដែលខ្ញុំស្មរដ្ឋចេះថា ម្នាលអារុសោ
សារិបុត្រ ឬ៖បុគ្គល ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិរិយធម័ ភូជសំណាក់ព្រះដែល
ព្រះភាគ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ហេតុនេះថា កម្មណា ដែល
មិនទ្វាងល សូមទ្វាកម្មនោះ ត្រួរប់ជាមិនទ្វាងល ដល់អាត្រាមញ្ញវិញ្ញ
បានដែរបុ លោកធ្វើយថា ម្នាលអារុសោ មិនបានទេ ម្នាលអារុសោ
កាលបើដ្ឋចេះ ឬ៖បុគ្គល ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិរិយធម័ ភូជសំណាក់ព្រះ
ដែលព្រះដែលបុគ្គលមិនបានដើរ មិនបានយើង មិនបានដល់ មិនបានធ្វើទ្វ
ជាក់ច្បាស់ មិនបានត្រាស់ដើរនៅឡើយ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិរិយធម័
ភូជសំណាក់ព្រះដែលព្រះដែលបុគ្គលមិនបានដើរ ដើម្បីដើរ ដើម្បីដល់ ដើម្បី
ធ្វើទ្វាងក់ច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដើរ នូវគុណជាតិនោះ ម្នាលអារុសោ នេះ៖
ជាទុក្ខ ម្នាលអារុសោ នេះជាទុក្ខសមុទ្ហីយ ម្នាលអារុសោ នេះជាទុក្ខនិងជាទុ

សុត្តនិបិដក់ អង្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតោ

ខោស្ស អរូសោ អយំ ធម្មតានិងី បជិបណាតិ
 ខោស្ស អរូសោ អញ្ជាតំ អទិន្ទំ អប្បត្តំ អសច្ចិកតំ
 អនីសមេតំ តស្ស ញ្ញាលាយ ធម្មនាយ បត្តិយា
 សច្ចិកិរិយាយ អកិសមយាយ កករតិ ព្រហ្មចរិយំ
 រុស្សតិ តាំ ខោស្ស អរូសោ អញ្ជាតំ អទិន្ទំ
 អប្បត្តំ អសច្ចិកតំ អនីសមេតំ តស្ស ញ្ញាលាយ
 ធម្មនាយ បត្តិយា សច្ចិកិរិយាយ អកិសមយាយ
 កករតិ ព្រហ្មចរិយំ រុស្សតិតិ ។

[១៨] អចខោ អាយស្សា សមិទ្ធិ យោនាយស្សា
 ហារីបុត្រា តេលុបសត្វិមិ ឧបសត្វិមិត្រា អាយស្សត្តំ
 ហារីបុត្តំ អកិរាណត្រា ធភកម្មត្តំ និសិទិ ។ ធភក-
 មត្តំ និសិន្ទំ ខោ អាយស្សត្តំ សមិទ្ធិ អាយស្សា
 ហារីបុត្រា ធភតណភេរ គិមារម្មុណា សមិទ្ធិ
 បុរីសស្ស សត្វិប្បវិតត្វា ឧប្បជ្ជតិតិ ។ នាមរួចរម្មុណា
 កញ្ចតិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ ត្រ នានតំ កចនតិតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអារ៉េសា នេះជាទុក្ខិកោដគាមិនី បដិបទ ដែលបុគ្គល
 មិនបានដើរ មិនបានយើញ មិនបានដល់ មិនបានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានត្រាស់ដើរ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មបិយជម័
 ក្តួនសំណាក់ព្រះដែលព្រះភាគ ដើម្បីដើរ ដើម្បីយើញ ដើម្បីដល់
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដើរនូវគុណជាតនោះ ម្នាលអារ៉េសា
 នេះជន ជាកុណជាត ដែលបុគ្គល មិនបានដើរ មិនបានយើញ
 មិនបានដល់ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានត្រាស់ដើរ បុគ្គល
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មបិយជម័ ក្តួនសំណាក់ព្រះដែលព្រះភាគ ដើម្បីដើរ
 ដើម្បីយើញ ដើម្បីដល់ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដើរនូវ
 គុណជាតនោះ ។

[១៧] ត្រានោះ ព្រះសមិទ្ធផីដែលអាយុ ចូលទោរកព្រះ
 សារិបុគ្គដែលអាយុ លុះចូលទោដល់ ប្រាយបង្ដីព្រះសារិបុគ្គដែលអាយុ
 ហើយអង្គយក្តួនទិសមគ្គ ។ លុះព្រះសមិទ្ធផីដែលអាយុ អង្គយក្តួនទិសម
 គ្គហើយ ព្រះសារិបុគ្គដែលអាយុ ស្អរដ្ឋប្រុះថា ម្នាលសមិទ្ធិ វិតក៍
 ជាសក្តីប្បែ: របស់បុរស មានអ្នី ជាអារម្មណ៍ ទិន្នន័យឱ្យឱ្យឯ៌ ព្រះសមិទ្ធិ
 ព្រះយតបថា បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រិន មាននាមនិង្វូប ជាអារម្មណ៍ ។
 ម្នាលសមិទ្ធិ ជម័ទាំងនោះ ដល់នូវការពេញឯក្រារ ក្តួនទិដ្ឋបមេប ។

បណ្តាសកែ សីហនារគ្រោ

ជាតុសុ កញ្ចតិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ កីសមុទ្យយាតិ ។
 ដស្បសមុទ្យយា កញ្ចតិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ
 កីសមោសរុណាតិ ។ បេណ្តាសមោសរុណា កញ្ចតិ ។
 តេ បន សមិទ្ធិ កីបមុខាតិ ។ សមាជិប្បមុខា
 កញ្ចតិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ កីអាជិបតេយ្យាតិ ។
 សតាជិបតេយ្យា កញ្ចតិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ
 កីឧត្ថុរាតិ ។ បញ្ញូត្ថុរា កញ្ចតិ ។ តេ បន
 សមិទ្ធិ កីសារាតិ ។ វិមុនិសារ កញ្ចតិ ។ តេ
 បន សមិទ្ធិ កីទិកចាតិ ។ អមតោកចា កញ្ចតិ ។
 កីមារមុុណា សមិទ្ធិ បុរិសស្ប សណ្ឌប្រិតល្អា
 ឧប្បឆ្លើនិតិ តតិ បុង្វា សមានោ នាមរោចារមុុណា
 កញ្ចតិ រោសិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ ត្រ នានត្រ កច្លនិតិ
 តតិ បុង្វា សមានោ ជាតុសុ កញ្ចតិ រោសិ ។

បណ្តាលសក សីហនាទវត្ថុ

បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន ក្នុងពួកជាតុ ។ ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំង
នោះ មានអ្នី ជាដែនកៅត់ ។ បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន មាន
ធស្សេះ ជាដែនកៅត់ ។ ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នីជា
ទីប្រជុំចុំ ។ បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន មានផែនទាន ជាទីប្រជុំចុំ ។
ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះមានអ្នី ជាប្រធាន ។ បពិត្រលោកម្នាស់
ដែលម្រីន មានសមាជិ ជាប្រធាន ។ ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មាន
អ្នី ជាមជិបតី ។ បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន មានសតិ ជាមជិបតី ។
ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាបស់ខ្ពស់ខ្ពស់ ។ បពិត្រលោក
ម្នាស់ដែលម្រីន មានបញ្ញា ជាបស់ខ្ពស់ខ្ពស់ ។ ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំង
នោះ មានអ្នី ជាទីម ។ បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន មានវិមុត្តិ ជាទីម ។
ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាទីតាំងនោះសិប់ ។ បពិត្រលោក
ម្នាស់ដែលម្រីន មានអមត់: ជាទីតាំងនោះសិប់ ។ កាលដែលខ្ចោះស្រប ម្នាល
សមិទ្ធិ វិតកៈ: ជាសង្គប្បេះ របស់បុរស មានអ្នី ជាការម្យណា ទីបកៅត់ឡើង
លោកឡើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន មាននាមនិធ្វូប ជាការម្យណា ។
កាលដែលខ្ចោះស្រប ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះដល់នូវភាពផ្សេងៗគ្នា ក្នុងទី
ដូចមេច លោកឡើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដែលម្រីន ក្នុងពួកជាតុ ។

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នកនិចាតោ

តេ បន សមិទ្ធិ កីសមុទយាតិ តតិ បុង្វា
 សមានោ ធម្មសមុទយា កណ្តាតិ រនេសិ ។ តេ
 បន សមិទ្ធិ កីសមោសរណាតិ តតិ បុង្វា សមានោ
 ហេនាសមោសរណា កណ្តាតិ រនេសិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ
 កីបមុខាតិ តតិ បុង្វា សមានោ សមាជិប្បមុខ
 កណ្តាតិ រនេសិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ កីអាជិបតេយ្យរាតិ
 តតិ បុង្វា សមានោ សតាជិបតេយ្យរា កណ្តាតិ
 រនេសិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ កីឧត្តកាតិ តតិ បុង្វា
 សមានោ បញ្ញុត្តកា កណ្តាតិ រនេសិ ។ តេ បន
 សមិទ្ធិ កីសាកាតិ តតិ បុង្វា សមានោ វិមុនិសាក
 កណ្តាតិ រនេសិ ។ តេ បន សមិទ្ធិ កីឌិកជាតិ
 តតិ បុង្វា សមានោ អមតោកជា កណ្តាតិ រនេសិ ។
 ហាចុ សាចុ សមិទ្ធិ សាចុ ខោ ត្រូ សមិទ្ធិ បច្ចា
 បុង្វា វិស្សុបុង្វេសិ តេន រ ម ម មពីតិ ។

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

កាលដែលខ្ញុំស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងឡាយនោះ មានអ្នី ជាដែនកើត លោក
ធ្វើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មានដស្សុះ ជាដែនកើត ។ កាល
ដែលខ្ញុំស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាទីប្រជុំបុំ លោក
ធ្វើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មាននៅទា ជាទីប្រជុំបុំ ។ កាល
ដែលខ្ញុំស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាប្រជាន លោក
ធ្វើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មានសមាជិ ជាប្រជាន ។ កាល
ដែលខ្ញុំស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាអជិបតី លោកធ្វើយ
បា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មានសតិ ជាអជិបតី ។ កាលដែលខ្ញុំ
ស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាបស់ខ្ពស់ លោក
ធ្វើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មានបញ្ញា ជាបស់ខ្ពស់ ។
កាលដែលខ្ញុំស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាទីម លោក
ធ្វើយបា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មានវិមុត្តិ ជាទីម ។ កាលដែល
ខ្ញុំស្របា ម្នាលសមិទ្ធិ ធម៌ទាំងនោះ មានអ្នី ជាទីតាំងនោះសិប់ លោកធ្វើយ
បា បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏បម្រើន មានអមត់ ជាទីតាំងនោះសិប់ ។ ម្នាល
សមិទ្ធិ ប្រពេណរាល់ ម្នាលសមិទ្ធិ អ្នកវិសដ្ឋនាប្រស្ថាដែលខ្ញុំស្របេរិយត្រូវ
ណរាល់ ម្បយទៀត អ្នកកំបានចិត្តព្រោះការវិសដ្ឋនាប្រស្ថានោះទ្វើយ ។

បណ្តាសកែ សីហនុវគ្គា

[១៥]	សេយ្យចាបិ	កិត្យាំ	កល់រាង	អនេក-
ស្មូគជើកោ	តស្មូស្មូ	នា	រណាមុខានិ	នា
អកេណមុខានិ	តតោ	យំ	គិត្តិ	បត្រូរយោ
អសុចិយោរ	បត្រូរយោ	ឯកត្រូចិយោរ	បត្រូរយោ	
ដេកុប្បិយំយោរ	បត្រូរយោ	យំ	គិត្តិ	បសរយោ
អសុចិយោរ	បសរយោ	ឯកត្រូចិយោរ	បសរយោ	
ដេកុប្បិយំយោរ	បសរយោ	។	កល់រាងតិ	ឡា
នមសេវតាំ	ចាតុម្ពហាក្ខតិកស្មូ		គាយស្មូ	អធិ-
រចនាំ	មាតាបេត្តិកសម្បរស្មូ		ទិននគរុម្ពសុបចយស្មូ	
អនិច្ចុទ្ទានបរិមួនកេណលវិច្ឆិកសនដម្ពស្មូ			តស្មូ	នា
រណាមុខានិ	នា	អកេណមុខានិ	តតោ	យំ
បត្រូរតិ	អសុចិយោរ	បត្រូរតិ	ឯកត្រូចិយោរ	
បត្រូរតិ	ដេកុប្បិយំយោរ	បត្រូរតិ	យំ	គិត្តិ
បសរតិ	អសុចិយោរ	បសរតិ	ឯកត្រូចិយោរ	បសរតិ
ដេកុប្បិយំយោរ	បសរតិ	តស្មាតិបា	កិត្យាំ	នមសី
គាយ	និពិត្យុចាបិ	។		

បណ្តាលសក សីហនុទេត្ត

[១៥] ម្នាលកិភូទាំងឡាយ ដូចបុសកប់ដោយឆ្នាំមិនតែម្បយ
 មុខដំបើមាន ន គីមុខដំបើដែលមិនមានអ្នកណាទម្ងាយទាំង ន របស់
 បុសនោះទេ វត្ថុនឹម្បយគឺប្រើប្រាស់ របស់មិនស្អាតក់គឺប្រើប្រាស់ កិន
 អាក្រក់ ក់គឺប្រើធ្វាយបេញ របស់គ្មានខ្លឹមក់គឺប្រើប្រាស់ វត្ថុនឹម្បយក់គឺប្រើ
 ជ្រាបបេញ របស់មិនស្អាតក់គឺប្រើជ្រាបបេញ កិនអាក្រក់ក់គឺប្រើធ្វាយ
 បេញ របស់ដែលគ្មានខ្លឹមក់គឺប្រើធ្វាយបេញអំពីមុខដំបើនោះ ។ ម្នាល
 កិភូទាំងឡាយ ពាក្យថា បុសនោះ ជាមេញ៖ របស់កាយ ដែលប្រកប
 ដោយមហាក្សត្រប គ នេះ មានមាតាបិតា ជាដែនកៅត ចម្រើនដោយ
 បាយនិងនិកម្នាស មានសេបភូមិនទេវ មានកិរិយាង្លោះព្រំ តក់ប្រជាប់
 បែកធ្លាយ វិនាសុខាត់ខ្សោយជាចម្លាតា មុខដំបើមាន ន គីមុខដំបើ
 ដែលមិនមានអ្នកណាទម្ងាយទាំង ន របស់កាយនោះទេ វត្ថុម្បយតែធនប្បរ
 បេញ របស់មិនស្អាតក់ប្រើប្រាស់ កិនអាក្រក់ក់ប្រើប្រាស់ របស់
 គ្មានខ្លឹមក់ប្រើប្រាស់ វត្ថុនឹម្បយក់ជ្រាបបេញ របស់មិនស្អាតក់ជ្រាប
 បេញ កិនអាក្រក់ក់ជ្រាបបេញ របស់គ្មានខ្លឹមក់ជ្រាបបេញ អំពីមុខ
 ដំបើនោះ ម្នាលកិភូទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ កុងសាសនានេះ
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរឡើយណាយកុងកាយនោះ ។

សុត្តនិបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

[១៦] នរឃីមា ភិគ្គោរ សញ្ញា ភាគិតា ពហុលី-
គតា មហាមុណ្ឌ យោត្តិ មហាថិសំសា អមតោកជា
អមតិបរិយាសាធា ។ គតិមា នរ ។ អសុកសញ្ញា
មរណាសញ្ញា អាយារ បធិកូលសញ្ញា សព្វលោកកៅ
អនកិតសញ្ញា អនិច្ចសញ្ញា អនិច្ច ឯកូសញ្ញា ឯកូ
អនត្តសញ្ញា បហានសញ្ញា វិកតសញ្ញា ។ តមា ខោ
ភិគ្គោរ នរ សញ្ញា ភាគិតា ពហុលីគតា មហាមុណ្ឌ
យោត្តិ មហាថិសំសា អមតោកជា អមតិបរិយា-
សាទី ។

[១៧] នរឃិ ភិគ្គោរ អច្ច់ឃិ សមផ្លាកតំ គុលំ
អនុបកត្ប វ នាលំ ឧបកត្ប ឧបកត្ប វ នាលំ
និសិទិតំ ។ គតិមេឃិ នរឃិ ។ ន មនាបេន
បច្ចុបេន ន មនាបេន អកិវាបេន ន មនាបេន អសនំ
បេន សណ្ឌមស្ស បរិកូយុនិ ពហុគម្លិ ថោកំ បេនិ
បណ្ឌីតម្លិ ល្អំ បេនិ អសត្តចំ បេនិ នោ សត្តចំ

សុត្ថនិបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

[១៦] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ សញ្ញា ន យោធនេះ ដែលបុគ្គល
បម្រើន ធ្វើឡើងហើយ រមេដមានផលប្រើន មានអានិស្សូប្រើន
មានអមត់ ជាទីតាំងនៅសិប់ មានអមត់ ជាបរិយាសាន ។ សញ្ញា
ន យោធ តើដឹបមេបួន៖ ។ គឺ អសុកសញ្ញា ១ មរណសញ្ញា ១ អាហារ
បដិក្តុលសញ្ញា ១ សញ្ញាភេកអនកិរតសញ្ញា ១ អនិច្ចសញ្ញា ១
អនិច្ចទិកសញ្ញា ១ ទុក្ខអនតែសញ្ញា ១ បហនសញ្ញា ១ វិវតសញ្ញា ១ ។
ម្នាលកិភុទាំងឡាយ សញ្ញាមាន ន យោធនេះជន ដែលបុគ្គលបម្រើន
ធ្វើឡើងហើយ រមេដមានផលប្រើន មានអានិស្សូប្រើន មានអមត់
ជាទីតាំងនៅសិប់ មានអមត់ជាបរិយាសាន ។

[១៧] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ត្រូវប្រកបដោយអ្ន ន
ដែលកិភុមិនទាន់ចូលទៅ កិមិនគូរចូលទៅ ហើកិភុចូលច្បាលទៅហើយ
កិមិនគូរអ្នយ ។ ត្រូវប្រកបដោយអ្ន ន តើដឹបមេបួន៖ ។
គឺគេមិនក្រាកទខ្លួល ដោយសេចក្តីពេញចិត្ត ១ មិនប្រាយបង្កំ ដោយ
សេចក្តីពេញចិត្ត ១ មិនឲ្យអាសាន៖ ដោយសេចក្តីពេញចិត្ត ១ លាក់
របស់ដែលមាន ១ របស់មានប្រើនឲ្យតិច ១ មានរបស់ដែលប្រើប្រាយ
ឲ្យរបស់សោរ្យ ១ ឲ្យដោយមិនគោរព មិនឲ្យ ដោយគោរព ១

បណ្តាសកេ សីហនុវត្ថា

ន ឧបនិសីទ្ធិ ធម្មសួរនាយ ភាសិតមស្ស ន
 រមិស្សនិ ។ ឥមហិ ខោ កិច្ចាប់ នរបាងដៀហិ សមញ្ញាកតំ
 គុលំ អនុបកឆ្នា រ នាលំ ឧបកណ្តុ ឧបកឆ្នា រ
 នាលំ និសីទិត្តុ ។ នរហិ កិច្ចាប់ អដៀហិ សមញ្ញាកតំ
 គុលំ អនុបកឆ្នា រ អលំ ឧបកណ្តុ ឧបកឆ្នា រ អលំ
 និសីទិត្តុ ។ កតែមេហិ នរហិ ។ មនាបេន បច្ចុបេនិ
 មនាបេន អភិវឌ្ឍនិ មនាបេន អប់ន ឈុនិ
 សណ្តមស្ស ន បរិគុយុនិ ពហុកម្ពិ ពហុកំ ឈុនិ
 បជីតម្ពិ បជីតំ ឈុនិ សត្វាបំ ឈុនិ នោ អសត្វាបំ
 ឧបនិសីទ្ធិ ធម្មសួរនាយ ភាសិតមស្ស រមិស្សនិ ។
 ឥមហិ ខោ កិច្ចាប់ នរបាងដៀហិ សមញ្ញាកតំ គុលំ
 អនុបកឆ្នា រ អលំ ឧបកណ្តុ ឧបកឆ្នា រ អលំ
 និសីទិត្តុ ។

បណ្តាលសក សីហនាងវត្ថុ

មិនចូលទៅអង្គួយជិត ដើម្បីស្វាប់ធម់ដោយគោរព ១ មិនត្រួកអវិជ្ជ
ភាសិត្របស់ភីភីនោះ ១ ។ ម្នាលភីភីទាំងឡាយ ត្រួកលប្រកបដោយ
អង្គ ៤ នេះឯង ដែលភីភីមិនធ្លាប់ចូលទៅ ក៏មិនគួរចូលទៅ បុ ចូល
ដ្ឋូលទៅហេរីយ ក៏មិនគួរអង្គួយ ១ ម្នាលភីភីទាំងឡាយ ត្រួកល
ប្រកបដោយអង្គ ៤ ដែលភីភីមិនទាន់ចូលទៅ ក៏ចូលទៅបាន បុ ចូល
ទៅហេរីយ ក៏គួរអង្គួយបាន ១ ត្រួកលប្រកបដោយអង្គ ៤ តើដូច
មេបញ្ជី៖ ១ គឺគេក្រាកទេន ដោយសេចក្តីពេញបិត្ត ១ ប្រាយបង្ដាំ
ដោយសេចក្តីពេញបិត្ត ១ ទ្វាសន៍៖ ដោយសេចក្តីពេញបិត្ត ១ មិន
លាក់របស់ដែលមាន ១ របស់ដែលមានប្រើប្រាស់ទ្វាសន៍ ១ របស់ប្រើប្រាស់
ទ្វាសន៍ ១ ទ្វាសន៍ ១ មិនទ្វាសន៍ ១ មិនទ្វាសន៍ ១ មិនទ្វាសន៍ ១ មិន
ទៅអង្គួយជិត ដើម្បីស្វាប់ធម់ ១ ត្រួកអវិជ្ជភាសិត្របស់ភីភីនោះ ១ ។
ម្នាលភីភីទាំងឡាយ ត្រួកលប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះឯង ដែលភីភីមិន
ទាន់ចូលទៅ ក៏គួរចូលទៅបាន បុចូលទៅហេរីយ ក៏គួរអង្គួយបាន ១

សុត្តនិបិដកេ អង្គត្តរិកាយសួយ នវកនិចាតោ

[១៨] នរហាម្វ័យិ សមញ្ញាកតោ កិត្យាំ ឧចោ-
សថា ឧបរុត្រា មហាម្វោះ យោរី មហានិសំសោ
មហាផុតិកោ មហារិទ្ធាខោ ។ គំ ឧបរុត្រា ឬ កិត្យាំ
នរហាម្វ័យិ សមញ្ញាកតោ ឧចោសថា មហាម្វោះ
យោរី មហានិសំសោ មហាផុតិកោ មហារិទ្ធាខោ ។
ឥឡូវ កិត្យាំ អិយស្សារកោ តិ បធិសព្ទិត្យិតិ យារ-
ដីវំ អរហាម្វោ ចាងាតិចាតំ បរាយ ចាងាតិចាតោ
បជិរកោ និហិតនល្បោ និហិតសត្តា លដ្ឋី ធយាបន្ទា
សព្វប្រាបាក្តិលាលុកម្រីនោ វិបារណិ អបាម្បដ្ឋី
តម្លៃ រត្តិ តម្លៃ ិរសំ ចាងាតិចាតំ បរាយ
ចាងាតិចាតោ បជិរកោ និហិតនល្បោ និហិត-
សត្តា លដ្ឋី ធយាបន្ទា សព្វប្រាបាក្តិលាលុកម្រី
វិយកមិ តមិនាយដ្ឋីន អរហាតំ អនុការេមិ ឧចោ-
សថា ឬ ម ម ឧបរុត្រា កិរិស្សតិតិ តមិនា
បបមេន បដ្ឋីន សមញ្ញាកតោ យោរី ។ ប ។

សុត្ថនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិច្ច

[១៨] ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ឧប្បាសប្រកបដោយអង្គ ៤
 ប្រការ ដែលបុគ្គលចាំរក្សាមីយ រមេដមានផលប្រើន មាន
 អានិសស្សប្រើន មានសេចក្តីរួចរើសប្រើន មានការធ្វាយទៅប្រើន ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ឧប្បាសប្រកបដោយអង្គ ៥ ប្រការ ដែលបុគ្គល
 ចាំរក្សាមីយ រមេដមានផលប្រើន មានអានិសស្សប្រើន មានសេចក្តី
 រួចរើសប្រើន មានការធ្វាយទៅប្រើន តើដោយប្រការដូចមេច ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ អវិយសារ៉ែក ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាផ្ទៃដូចំបា
 ញ្ជោះអរហន្ឍទាំងឡាយ លេបដែលរាតិច្ចាត ពីរចាកចារណាតិច្ចាត
 មានអាជ្ញាធរក់ចុះហើយ មានត្រីនឹសស្សាធរក់ចុះហើយ មានសេចក្តី
 ខ្ងាស ដល់នូវសេចក្តីអាណាពិតអាស្សរ អនុត្រាងោយប្រយោជន៍ដល់សត្វ
 ទាំងអស់ដរបអស់ជីវិត ក្នុងប្រើនេះ ចំណោកអាព្យាមព្យាក់លេបដែលរាតិ
 ច្ចាត ពីរចាកចារណាតិច្ចាត មានអាជ្ញាធរក់ចុះហើយ មានត្រីនឹស
 សស្សាធរក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្ងាស ដល់នូវសេចក្តីអាណាពិតអាស្សរ
 អនុត្រាងោយប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពីរ អស់យប់នេះ និងប្រើនេះ
 ដែរ អាព្យាមព្យាយកតម្រប់ញ្ជោះអរហន្ឍដន៍ អាព្យាមព្យានីជចាំរក្សាមីយ
 សប្តាហោយអង្គនេះដន៍ ឧប្បាសប្រកបដោយអង្គទី ១ នេះ ដូចមេច ។ បេ ។

បណ្តាសកែ ស៊ីហនាទវគ្គា

យារដីវំ អរហត្ថេ ឧច្ចាសយនមហាសយនំ បមាយ
 ឧច្ចាសយនមហាសយនា បជិវិតា នីចសេយំ គម្រោនិ
 មញ្ញកែ វ តិណាសន្តរកែ វ អហម្បដ្ឋ តមញ្ញ
 រត្តិ តមញ្ញ ឯធនំ ឧច្ចាសយនមហាសយនំ បមាយ
 ឧច្ចាសយនមហាសយនា បជិវិតោ នីចសេយំ
 គម្រោនិ មញ្ញកែ វ តិណាសន្តរកែ វ តមិណាបង្កែល
 អរហតំ អណុគមេនិ ឧទោសថា ច ម ខ ឧបរូត្រា
 កិស្សតិតិ តមិនា អផ្លូមន ចង្កែល សមញ្ញាកតោ
 យោតិ មេញ្ញាសហកតែល ចេតសា ឯកំ ឯធនំ
 ដវិត្តា វិយារតិ តថា ឯុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុតិ
 តតិ ឧទួមធោ តិវិយំ សព្វធិ សព្វតុតាយ សព្វរដ្ឋំ
 លោកំ មេញ្ញាសហកតែល ចេតសា វិបុលេន មហាផុ-
 តែល អប្បមាណោន អរេន អព្រាយឆ្លៃន ដវិត្តា
 វិយារតិ តតិ តមិនា នរោមន ចង្កែល សមញ្ញាកតោ
 យោតិ ។ ឯវញ្ញ ឧបរូត្រា ខោ កិត្តិរោ នរដ្ឋិសមញ្ញ-
 កតោ ឧទោសថា មហាម្បលោ យោតិ មហាលិសំសោ
 មហាងុតិកោ មហារិធាតេ ។

បណ្តាលសក សីហនុទេត្ត

ព្រះអរហន្ថ លោបង់ទីដោកជីខ្ពស់ និធិទីដោកជីប្រសើរ ព្រះចាកទី
 ដោកជីខ្ពស់ និធិទីដោកជីប្រសើរ សម្រេចនូវទីដោកជីចាប គីឡើ
 ត្រួតបក្ស លើកម្រាលស្អាក្ស ដកបអស់ជីវិត កូដ្ឋ្មូនេះ ចំណែក
 អាត្រាមញ្ញ កំលោបង់ទីដោកជីខ្ពស់ និធិទីដោកជីប្រសើរ ព្រះចាកទីដោក
 ជីខ្ពស់ និធិទីដោកជីប្រសើរ សម្រេចទីដោកជីចាប គីឡើត្រួតបក្ស
 លើកម្រាលស្អាក្ស អស់យប់នេះនិធូនេះដែរ អាត្រាមញ្ញយកតម្លៃ
 ព្រះអរហន្ថធី អាត្រាមញ្ញនឹងរក្សាទុប្រាសបដោយអនុនេះជី ឧប្បាសប
 ប្រកបដោយអនុទី ៨ នេះជួរដែលបុគ្គលមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្លាយ
 ទៅកាន់ទិសទី ១ ទី ២ ទី ៣ ទី ៤ កីឡាបុរាណ ផ្លាយទៅកាន់ទិស
 ខាងលើ ខាងក្រោម និធិទិសទិន្នន័យ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាចាំ
 ទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពោរ មិនមានព្យាបាទ ផ្លាយទៅ
 កាន់សត្វលោកទាំងពួន ដោយយកខ្លួនប្រូបដ្ឋីមនឹងសត្វទាំងពួន កូដ្ឋ្មូនេះ
 ទាំងពួន ឧប្បាសបប្រកបដោយអនុ ៨ នេះជួរដែល ៩ ម្នាលកិត្តិទាំង-
 ទ្វាយ ឧប្បាសបប្រកបដោយអនុ ៩ ប្រការ ដែលបុគ្គលចាំរក្សាបៀយ
 រមេដមានផលប្រើប្រាស់ មានអានិសនុប្រើប្រាស់ មានតេដែនប្រើប្រាស់ មានការ
 ផ្លាយទៅប្រើប្រាស់ យ៉ាងនេះជី ៩

សុត្តនិបិដកេ អង្គត្តរិកាយសួយ នវកនិចាតា

[១៩] សមញ្ញ កិច្ចូបេ រត្នី សម្បហុណា នេវតា
 អភិគ្គនាយ រត្នីយា អភិគ្គនុវណ្ណា កោរលកបំ
 នេវតាំ ទីកាសេត្តា យេនាបា តេនុបសណ្ឌិថីសុ
 ឧបសណ្ឌិថ្តា មំ អភិវឌ្ឍន៍ ធម្មមន្ត្រ អង់សុ ។
 ធម្មមន្ត្រ បិតា នោ កិច្ចូបេ តា មំ ធម្មនេហ័ង់
 ឧបសណ្ឌិថីសុ នោ កណ្តុ បុព្វ មនុស្សក្នុតានំ
 បញ្ចើតា អភាគនិ តេ មយំ កណ្តុ បច្ចុបិន្ទុ នោ ច
 នោ អភិវឌិន្ធ តេ មយំ កណ្តុ អបិបុណ្ណោគម្ពន្តោ
 រិប្បជិសារិនិយោ បញ្ហានុតាមិនិយោ ហើនំ កាយំ
 ឧបបញ្ហាតិ ។ អបរាលិ មំ កិច្ចូបេ សម្បហុណា
 នេវតា ឧបសណ្ឌិថ្តា ធម្មនេហ័ង់ ឧបសណ្ឌិថីសុ
 នោ កណ្តុ បុព្វ មនុស្សក្នុតានំ បញ្ចើតា អភាគនិ
 តេ មយំ កណ្តុ បច្ចុបិន្ទុ ច អភិវឌិន្ធ ច
 នោ ច នោ អសនំ អិន្ទ តេ មយំ កណ្តុ
 អបិបុណ្ណោគម្ពន្តោ រិប្បជិសារិនិយោ បញ្ហានុតាមិនិយោ

សុត្តនលិចក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

[១៨] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ក្នុងរោលយប់នេះ ពួកខោតាតាប្រើន
កាលដែលក្រើមបូជាមួយមានស្ទឹងរុងរៀន ព្យាយក់ត្រូវ
ដែតពនទាំងអស់ឡើងឱ្យបាន ចូលមករកតបាតត លុះចូលមកដល់ហើយ
កំប្រាយបង្កើតបាតត ហើយបិតនៅក្នុងទីសមគ្គ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
លុះពួកខោតាតាប្រើនេះ បិតនៅក្នុងទីសមគ្គហើយ
បានពេលនឹងតបាតតដូចខ្លះបាន បពិត្រព្រះអង្គធ័រប្រើន ពួកបញ្ចិត
បានមកការនៃដូចខ្លះយើងខ្លឹមព្រះអង្គ កាលដែលកែតាមនុស្ស ក្នុងកាលមុន
បពិត្រព្រះអង្គធ័រប្រើន យើងខ្លឹមព្រះអង្គទាំងនេះ បានក្រាកទខ្លួន
ហើយ តើមិនបានប្រាយបង្កើ បពិត្រព្រះអង្គធ័រប្រើន យើងខ្លឹមព្រះអង្គ
ទាំងនេះ ជាមួកមានបុញ្ញកម្ម មិនបរិបុណ្ណ៍ គ្មានឡើមានសេចក្តីស្អាយ
ក្រោក្រហាយជាតានក្រាយ ទីបានឡាក់តិត ក្នុងពួកបោកទាប ។
ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ពួកខោតាតាប្រើនពួកខោតិត ចូលមករកតបាតត
ហើយពេលដូចខ្លះបាន បពិត្រព្រះអង្គធ័រប្រើន ពួកបញ្ចិតចូលមកការនៃដូច
របស់យើងខ្លឹមព្រះអង្គ កាលដែលកែតាមនុស្ស ក្នុងកាលមុន យើងខ្លឹមព្រះ
អង្គទាំងនេះបានក្រាកទខ្លួនដែរ បានប្រាយបង្កើដែរ ហើយតើមិនបាន
ប្រគល់អាសន់ បពិត្រព្រះអង្គធ័រប្រើន យើងខ្លឹមព្រះអង្គទាំងនេះ ជាមួក
មានបុញ្ញកម្ម មិនបរិបុណ្ណ៍ មានសេចក្តីស្អាយ ក្រោក្រហាយជាតានក្រាយ

បណ្តាសកែ សីហនុវគ្គា

ហើស កាយ ឧបបញ្ចតិ ។ អបកិ មំ ភិត្យ ៩
 សម្បបរុលា នេរតា ឧបសណ្ឌមិត្តា ធនធានហោចំ ឧបសណ្ឌ-
 មិសុ នោ កត្តិ ឬពុ មនុស្សរូតានំ បញ្ជីតា
 អកាកនិ តេ មយំ កត្តិ បច្ចុដិថ្ល ច អភិវឌិថ្ល
 ច អាសនញ្ញ អទិថ្ល នោ ច នោ យចាសត្តិ
 យចាតលំ សំវិកដិថ្ល ។ ហេ ។ យចាសត្តិ យចាតលំ
 សំវិកដិថ្ល នោ ច នោ ឧបនិសីដិថ្ល ធម្ពស្សរោនាយ
 ឧបនិសីដិថ្ល ធម្ពស្សរោនាយ នោ ច នោ ខោ ឱពិត-
 សេវតា ធម៌ សុជាថ្ល ឱពិតសេវតា ធម៌ សុជាថ្ល
 នោ ច នោ សុត្រា ធម៌ ធនយិថ្ល សុត្រា ច ធម៌
 ធនយិថ្ល នោ ច នោ ខោ ធមានំ ធម្ពានំ អត្ត
 ឧបបិត្តិថ្ល ធមានញ្ញ ធម្ពានំ អត្ត ឧបបិត្តិថ្ល នោ
 ច នោ អត្តមញ្ញរោយ ធម្ពមញ្ញរោយ ធម្ពានុធម្ពប្បដិបង្ហិថ្ល
 តេ មយំ កត្តិ អបរិបុណ្យកម្ពុជ្តា វិប្បដិសារិនិយោ
 បង្ហានុតាបិនិយោ ហើស កាយ ឧបបញ្ចតិ ។

បណ្តាលសក សីហនុទេត្ត

ទីបានទៅកើត កួនពួកមេកចាប ។ មានភិកីទាំងឡាយ ពួក
ទោរតាតាប្រើនធ្វើនៅ ទីត ចូលមករកតបាតត បានពាលដូចខ្លះបា
បពិត្រព្រះអង្គដែបម្រីន ពួកបញ្ជិតបានចូលមកការនៃដ្ឋានរបស់យើងខ្ញុំ
ព្រះអង្គ កាលដែលកើតជាមនុស្ស កួនកាលមុន បពិត្រព្រះអង្គ
ដែបម្រីន យើងខ្ញុំទាំងនោះបានក្រាកទទួលដោយ ថ្មាយបង្កែងដោយ
ប្រគល់អាសន៍ដោយ តើមិនបានចាត់បែង តាមសម្បូរដល់យសស៊ីកិ
តាមសម្បូរដល់កម្មាធិក ។ ហើយ ចាត់បែងតាមសម្បូរដល់
យសស៊ីកិ តាមសម្បូរដល់កម្មាធិកហើយ តើមិនបានចូលទៅអង្គយិត
ដើម្បីស្ថាប់ជម័យ បានចូលទៅអង្គយិត ដើម្បីស្ថាប់ជម័យហើយ តើមិន
បានដឹងត្រូវបែកស្ថាប់ជម័យ បានដឹងត្រូវបែកស្ថាប់ជម័យហើយ តើបាតា
ស្ថាប់ជម័យមិនបានចាំទុក បានស្ថាប់ជម័យចាំទុកហើយ តើបាតា
មិនបានពិចារណាសេចក្តីនៃជម័យដែលចាំទុក ពិចារណាសេចក្តីនៃជម័យ
ដែលចាំទុកបានហើយ តើបាតាយល់អត្ថ យល់ជម័យហើយ មិនបាន
ប្រតិបត្តិជម័យ តាមសម្បូរដល់ជម័យ បពិត្រព្រះអង្គដែបម្រីន យើងខ្ញុំព្រះ
អង្គទាំងនោះ ជាអ្នកមានបុញ្ញកម្ម មិនបរិបុណ្ឌ ត្នោរឡាយសេចក្តី
ស្ថាយ ត្នោរឡាយខាងក្រោម ទីបានទៅកើត កួនពួកមេកចាប ។

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តរិកាយស្ប នវកនិចាតោ

អបភិ មំ កិត្យាំ សម្រហូល នៅតា ឧបសណ្ឌមិត្តា
 ធនធានហេច្ចំ ឧបសណ្ឌមិសុ នៅ កណ្ត ឬព្រ មណុស្ប-
 រូតានំ បញ្ជីតា អគារនិ តេ មយំ កណ្ត បច្ចុងិម
 ច អភិកជិម ច អាសនញ្ញា អជិម យចាសត្តិ
 យចាពលំ សំវិកជិម ឧបនិសីជិម ច ធម្មស្បរោយ
 ឌិហិតសេវតា ច ធម្មំ សុណិម សុត្តា ធម្មំ ធរយិម
 ធនានញ្ញា ធម្មានំ អត្តំ ឧបបរិត្តិម អត្តមញញាយ
 ធម្មមញញាយ ធម្មានុធម្មប្បជិបជិម តេ មយំ កណ្ត
 បរិបុណ្ណាគម្លាំង អវិប្បជិសារិនិយោ អបញ្ហានុតាបិនិយោ
 បណ្តីតំ កាយំ ឧបបញ្ហាតី ។ ធនានិ កិត្យាំ រុត្តម-
 ហានិ ធនានិ សុញ្ញាការនិ ឃាយច កិត្យាំ មា
 បមានច មា បញ្ហាប្បជិសារិនោ អហុវត្ថុ សេយ្យចាបិ
 តា បុរិមិតា នៅតាតី ។

សុត្ថនិបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកសិបាត

ម្នាលកិក្ខុទាំងខ្សោយ ពួកទេរតាមជាប្រើនដៀនឡើត ចូលមករកតបាតត
ហើយពេលដូចខ្លះបាន បពិត្រធម្មោះអង្គដៃចម្រើន ពួកបញ្ចិតចូលមកការផ្លះ
របស់យើងខ្លឹម្មោះអង្គ កាលដែលកែតាមនុស្ស ក្នុងកាលមុន យើងខ្លឹម្មោះ
អង្គទាំងនេះ បានក្រោកទទួលដោយ បានប្រាយបង្កែង បានប្រគល់
អាសន៍ដោយ បានចាត់បែង តាមសមគ្គរដល់យសស៊ីកិ តាមសមគ្គរដល់
កម្មាធិការដោយ ចូលទៅអង្គយដិតស្ថាប់ជម់ដោយ ផ្លូវត្រូវកស្ថាប់ជម់ដោយ
ស្ថាប់ជម់ហើយ បានចាំទុកដោយ បានពិចារណាសេចក្តីនៃជម់ដែលចាំ
ទុកដោយ យល់អត្ថ យល់ជម់ ហើយប្រតិបត្តិជម់តាមសមគ្គរដល់ជម់ដោយ
បពិត្រធម្មោះអង្គដៃចម្រើន យើងខ្លឹម្មោះអង្គទាំងនេះ ជាអ្នកមានបុញ្ញកម្ម
បរិបុណ្យ មិនមានសេចក្តីស្ថាយ ត្រូវក្រិបាយខាងក្រោយ ទីបាន
ទោកេត ក្នុងពួកខ្លួនខ្លួន ម្នាលកិក្ខុទាំងខ្សោយ នូវជាអ្នកមូល នូវជាសុ
ព្យាគារដ្ឋាន ម្នាលកិក្ខុទាំងខ្សោយ អ្នកទាំងខ្សោយ ចូរបម្រើនូវនាន
ចូរកំប្រមាន ចូរកំមានសេចក្តីស្ថាយ ក្នុងកាលខាងក្រោយ ដូចជាពួក
ទេរតាមនោះឡើយ ។

បណ្តាសកេ ស៊ីហានារគ្រោ

[២០] ធគាំ សមយំ កកវ សារតូយំ វិហារតិ
 ដេតរនេ អនាគិល្បាកស្បែ អាកមេ ។ អចទោ
 អនាគិល្បាកោ កហាបតិ យេន កកវ តេជុបសត្វិមិ
 ឧបសត្វិមិត្រ កកវត្សំ អភិវឌ្ឍនោ ធគមត្សំ និសិទិ ។
 ធគមត្សំ និសិទិ ទោ អនាគិល្បាកាំ កហាបតិ
 កកវ ធគណកោ អបិ នូ តេ កហាបតិ គុល
 ជានំ ធម្មតិតិ ។ ធម្មតិ មេ កត្លោ គុល
 ជានំ តញ្ញ ទោ លូទំ គាយកដកាំ ពិលត្វុនុតិយន្តិ ។
 លូទំ របិ កហាបតិ ជានំ ដេតិ បណ្ឌាតំ រ តញ្ញ
 អសត្វប៉ះ ដេតិ អបចិតិ គត្រា ដេតិ អសហត្ថា
 ដេតិ អបវិត្សំ ដេតិ អនាគមនត្វិល្បាកោ ដេតិ
 យត្ត យត្ត តស្បែ តស្បែ ជានស្បែ វិចាកោ
 និច្ចតតិ ន ឧប្បរយ កត្តកោកាយ ចិត្តំ នមតិ
 ន ឧប្បរយ រត្តកោកាយ ចិត្តំ នមតិ ន ឧប្បរយ
 យានកោកាយ ចិត្តំ នមតិ ន ឧប្បរយសុ បញ្ញសុ
 កាមកុលោសុ កោកាយ ចិត្តំ នមតិ យើបិស្បែ
 តេ ហេត្តិ បុត្តាតិ រ ជាកតិ រ ជាសាតិ រ

បណ្តាលសក សីហនារ៉ត្ត

[២០] សម័យម្ខយ ព្រះដែលព្រះភាគ កាលគីក្តុងរ៉ត្តដៃពន
របស់អនាមបិណ្ឌិកសេដ្ឋិ ទ្វោបក្រុងសារត្ត ។ ត្រានោះ អនាមបិណ្ឌិក-
គីកាបតី ចូលទៅគាល់ព្រះដែលព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់កំក្រាបច្បាយ
បង្កែត្រះដែលព្រះភាគ ហើយអង្គួយក្តុងទិសមត្តរ ។ លុះអនាមបិណ្ឌិក-
គីកាបតី អង្គួយក្តុងទិសមត្តរហើយ ទីបព្រះដែលព្រះភាគឡើងត្រាស់
ស្អរដ្ឋខ្មែះថា ម្នាលគីកាបតី ទានក្តុងត្រកូលអូកនោះតែម្រោងប្រុ ។
បពិត្រព្រះអង្គួយប៉ែម្រីន ទានក្តុងត្រកូលខ្ពស់ព្រះអង្គួយនោះតែម្រោង តែទាន
នោះជនសេប្បុណ្ណ គីតាយចុងអង្គួយនិងទីក្រុងក្រុងភាគម្រប់ពីរ ។ ម្នាល
គីកាបតី បុគ្គលម្រោទានសេប្បុណ្ណកិ ម្រោទានប៉ែប្បាកិ តែម្រោទាន
នោះមិនគោរព ធ្វើសេចក្តីមិនកោតត្រូវហើយម្រោ មិនម្រោដោយដែ
ឡុងជន ធ្លានម្រោ យល់ចាមិនមានផលហើយម្រោ វិញករបស់ទាននោះទា
កីត្តក្តុងត្រកូលណាទា ចិត្តកិមិនឱ្យទៅ ដើម្បីប្រើប្រាស់នូវកត្តិជំប្បា
បិត្តមិនឱ្យទៅ ដើម្បីប្រើប្រាស់នូវសំណត់ជំប្បា បិត្តមិនឱ្យទៅ ដើម្បី
ប្រើប្រាស់យកនឹងជំប្បា បិត្តមិនឱ្យទៅ ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្តុងកាមគុណ ៥
ជំប្បា ម្នាយទ្វោត ពួកដនណា ដែលជាក្នុងកិ ប្រពន្ធកិ ទាស់កិ

សុត្តនបិដកេ អង្គតានិកាយស្ស នរកនិចាតោ

យេស្សវតិ វ គម្ពុករតិ វ តេបិ ន សុស្សសណិ
 ន សោតាំ ីធមហាលិ អញ្ជាចិត្តំ ឧបផ្លើបេលិ ។ តាំ
 គិស្ស យោតុ ។ ឯរព្រៃតាំ កហាយតិ យោតិ អសក្សច-
 គតាងំ គម្ពាងំ វិចាគោ ល្អាំ រិ កិ កហាយតិ
 ជាងំ នេតិ បណីតាំ វ តញ្ញ សក្សចំ នេតិ បចិតិ
 គត្តា នេតិ សហត្តា នេតិ អនបរិដ្ឋំ នេតិ អាកម-
 និទ្ទិដ្ឋិកោ នេតិ យត្ត យត្ត តស្ស តស្ស ជាងស្ស
 វិចាគោ និព្វតិ ឧប្បរាយ កត្តកោកាយ ចិត្តំ នមតិ
 ឧប្បរាយ វត្តកោកាយ ចិត្តំ នមតិ ឧប្បរាយ យាន-
 កោកាយ ចិត្តំ នមតិ ឧប្បរសុ បញ្ញសុ គាយកុ-
 លោសុ កោកាយ ចិត្តំ នមតិ យេបិស្ស តេ យោលិ
 បុត្តាតិ វ ជាកតិ វ ជាសាតិ វ យេស្សវតិ វ
 គម្ពុករតិ វ តេបិ សុស្សសណិ សោតាំ ីធមហាលិ ន
 អញ្ជាចិត្តំ ឧបផ្លើបេលិ ។ តាំ គិស្ស យោតុ ។ ឯរព្រៃតាំ
 កហាយតិ យោតិ សក្សចំគតាងំ គម្ពាងំ វិចាគោ ។
 កូតុបុព្វំ កហាយតិ រោលាមោ នាម ព្រោច្បាបោ
 អយោសិ សោ ឯររបំ ជាងំ អជាសិ មយាដាងំ

សុត្តនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិចាត

អ្នកបម្រើកី កម្ពុករភី របស់បុគ្គលនោះ ជនទាំងនោះមិនស្សាប់ មិនដ្ឋាន់
ត្រូវកស្សាប់ រមេដបញ្ញានបិត្តទៅកួនអារម្មណ៍ដួន ។ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុអ្នី ។ ម្នាលគបាបតី ព្រោះថា វិធាកនៃកម្ពុទាំងឡាយ
ដែលបុគ្គលធ្វើដោយមិនគោរព រមេដមានយ៉ាងនេះជន ម្នាលគបាបតី
បុគ្គលឲ្យទានសោហ្មនភី ថ្មប្រាកភី តែឲ្យទាននោះដោយគោរព ធ្វើសេចភី
គកតព្រឹងហើយទ្វ ទ្វដោយធ្វើឯនធដន មិនប្រាប់ទូយ យល់បាមានដល
ហើយទ្វ វិធាករបស់ទាននោះៗ កើតកួនត្រូវលិណាទ បិត្តកីរមេដនិន
ទោ ដើម្បីប្រើប្រាស់កត្តិថ្មប្រា បិត្តរមេដនិនទោ ដើម្បីប្រើប្រាស់
សំពតថ្មប្រា បិត្តរមេដនិនទោ ដើម្បីប្រើប្រាស់យានថ្មប្រា បិត្តរមេដ
និនទោ ដើម្បីប្រើប្រាស់កួនកាមគុណ ៥ ថ្មប្រា ម្នយទ្វែត ពួកជនណា
ដែលជាកួនភី ប្រពន្ធរភី ទាល់ភី អ្នកបម្រើកី កម្ពុករភី របស់បុគ្គលនោះ
ជនទាំងនោះ រមេដស្សាប់ ផ្លូវត្រូវកស្សាប់ មិនបញ្ញានបិត្ត ទោកួន
អារម្មណ៍ដួនទ្វើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្នី ។ ម្នាលគបាបតី
ព្រោះថាវិធាករបស់កម្ពុទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលធ្វើដោយគោរព រមេដ
មានយ៉ាងនេះជន ។ ម្នាលគបាបតី កាលពីព្រោះនាយ មានព្រោហ្មណ៍
ឈ្មោះនៅម លោកបានឲ្យទាន ជាមហាថាន មានសកាលយ៉ាងនេះ

បណ្តាសកេ សីហនាទរគ្រោ

ចតុកសីតិ សុវណ្ណាចាតិសហស្សនិ អធានិ រួមយ-
 ប្បរណិ ចតុកសីតិ រួមយចាតិសហស្សនិ អធានិ
 សុវណ្ណាប្បរណិ ចតុកសីតិ កំសចាតិសហស្សនិ អធានិ
 ហិរញ្ញប្បរណិ ចតុកសីតិ ហត្ថិសហស្សនិ អធានិ
 សោវណ្ណាលត្តាកណិ សោវណ្ណាច្នោជានិ ហោមជាលប្ប-
 ដិថ្ននានិ ចតុកសីតិ រចសហស្សនិ អធានិ សីហ-
 ចម្លបរិភាកណិ ព្រៃគ្រឹចម្លបរិភាកណិ ឯធមិចម្លបរិភាកណិ បណ្តុ-
 គម្លលបរិភាកណិ សោវណ្ណាលត្តាកណិ សោវណ្ណាច្នោជានិ
 ហោមជាលប្បដិថ្ននានិ ចតុកសីតិ ដែនសហស្សនិ
 អធានិ ធនកុលសណ្ឋាងានិ កំសូបជារលាភានិ ចតុកសីតិ
 គញ្ញាសហស្សនិ អធានិ អម្ពុត្តមជើកុណ្តាលាយោ
 ចតុកសីតិ បល្មត្តសហស្សនិ អធានិ កោនកត្តិតានិ
 បដិកត្តិតានិ បដិកត្តិតានិ កោនលិមិតប្បរប្បច្ចន្ទ-
 រលាភានិ សឧត្តរប្បជានិ ឧកតោះហិតក្បុបជានិ
 ចតុកសីតិ វត្ថុកោដិសហស្សនិ អធានិ ខោមសុ-
 ទុមានំ កោសេយ្យសុទុមានំ កំប្បាសិកសុទុមានំ

បណ្តាលសក សីហនុទេត្ត

គីមានឈ្មោះជាការងារមាស ៨៤.០០០ ដែលពេញដោយប្រាក់ បានឈ្មោះជាការងារប្រាក់ ៨៤.០០០ ដែលពេញដោយមាស បានឈ្មោះជាការងារសំវិទ្យា ៨៤.០០០ ដែលពេញដោយប្រាក់ បានឈ្មោះរី ៨៤.០០០ ដែលមានតម្លៃអាណាព្យារមាស មានទឹនជីថ្មីមាស ព្រមទាំងដោយបណ្តាលព្យាមាស បានឈ្មោះ ៨៤.០០០ ដែលពាសដោយស្អែកសីហ៍ ដែលពាសដោយស្អែកខ្លាចំពាសដោយស្អែកខ្លាចំបង ពាសដោយសំព័ត៌កម្មល មានពណ៌រលើវិធានការងារមាស មានទឹនជីថ្មីមាស បិទប្រាំងដោយបណ្តាលមាស បានឈ្មោះគោះ ៨៤.០០០ សម្រាប់រីតិបង្វើ (ទីកោះ) មានការងារសំវិទ្យាសម្រាប់ត្រួវ បានឈ្មោះនានកញ្ញា ៨៤.០០០ ដែលពាក់កែវមណីនិងកណ្តាល បានឈ្មោះលូន ៨៤.០០០ ដែលក្រាលដោយត្រួវក្រាលដោយក្រាលក្រាលដោយក្រាលក្រាល មានពណ៌រស ក្រាលដោយក្រាលក្រាល មានផ្ទាល់ចាប់ដោយម៉ោង ក្រាលដោយក្រាលក្រាល ដែលប្រសើរធ្វើពីកោះម្រីត ឬស មានខ្លឹមមានពណ៌រក្រហម ទាំងពីរនាន ព្រមទាំងពិតានមានពណ៌រក្រហម បានឈ្មោះកោះក្រហម(១) នៃសំពាត់ ៨៤.០០០ គីមានឈ្មោះសំពាត់ដែលមានសាប់លិត សំពាត់ស្តីពីមានសាប់លិត សំពាត់អំបោះមានសាប់លិត

---

១ កោដិក្នុងទីនេះសំដោយក សំពាត់សាគក ៩០ ហោរិចាមួយកោដិ ១ អដ្ឋកថា ១

សុត្ថនុបិដកេ អង្គត្តនឹកាយស្ប នកនិច្ចាគោ

គោ បន វាទោ អនុស្ស ចានស្ស ទន្លេស្ស កោដនស្ស
 លេបនស្ស សេយេស្ស នធ្វោ មញ្ញ វិសន្តនី សិយា
 ខោ បន តេ កហាបតិ ធរមស្ស អញ្ញ ឯន តេន
 សមយន រោមោ ព្រួយុណោ អយាសិ សោ
 តំ ជាតំ អធាសិ មហាភាននី ។ ន ខោ បនតំ
 កហាបតិ ធរំ ធម្មំ អហំ តេន សមយន រោមោ
 ព្រួយុណោ អយាសី អហំ តំ ជាតំ អធាសី
 មហាភានំ ។ តសី ខោ បន កហាបតិ ជាន ន
 គោចិ ធន្តិោយរ អយាសិ ន តំ គោចិ
 ធន្តិោា វិសោដិ ។ យំ កហាបតិ រោមោ
 ព្រួយុណោ ជាតំ អធាសិ មហាភានំ យោ ចេកំ
 ធន្តិសម្បែនំ កោដយុ នំ តគោ មហាបុលតាំ យោ
 ច សតំ ធន្តិសម្បែនានំ កោដយុ យោ ចេកំ
 សកាណាកមិ កោដយុ ។ យោ ។ យោ ច សតំ
 សកាណាកមិនំ កោដយុ យោ ចេកំ អធាកមិ
 កោដយុ យោ ច សតំ អធាកមិនំ កោដយុ

សុត្ថនិងក អគ្គិនិកាយ នវកនិបាត

បាប់និយាយដី ដល់បាយ ទីក បន្ទះម កោដន គ្រឿងលាប
 ទិេដក ដូចជាស្នើសុំនិតិវិធីរបស់ខ្លួន ម្នាលគបបតី អ្នកប្រហែលជាមាន
 សេចក្តីសម្រាប់នូវរោលមព្រាប្បុណ្ឌនី៖ យ៉ាងនេះថា កុំសម្រៀយនោះ
 រោលមព្រាប្បុណ្ឌជាបុគ្គលដែលដោយពិត (ក្រោពីតិចបាតត) លោក
 បានឡើងនោះជាមហាផាណ ។ ម្នាលគបបតី ហេតុនី៖ អ្នកមិនត្រូវ
 យល់យ៉ាងនេះឡើយ កុំសម្រៀយនោះ រោលមព្រាប្បុណ្ឌ កើតីតិចបាតត
 ទានដែលតិចតិចបានឡើងនោះ ជាមហាផាណ ។ ម្នាលគបបតី មិនមាន
 ទក្ខិណ៍យុបុគ្គលណាមួយ កុំសិទាននោះទេ មិនមានបុគ្គលណាមួយ
 សម្រាតទក្ខិណាទាននោះទេ ។ ម្នាលគបបតី រោលមព្រាប្បុណ្ឌបាន
 ឡើងនោះ ដែលយុទ្ធភាពមហាផាណ និងបុគ្គលណាច្បាប់បុគ្គលដែល
 មានទិន្នន័យ ១ រៀប (សេតាបន្ទុគ្គល) ឡើបរិភោគ ទាននេះ ជាទាន
 មានផលប្រើនជាដែនមហាផាណ បុគ្គលណាច្បាប់បុគ្គល ដែលមានទិន្ន
 ន័យ ១០០ រៀបឡើបរិភោគ និងបុគ្គលណាច្បាប់បុគ្គល ជាសកទាតមី
 ១ រៀបឡើបរិភោគ ។ ហើយ បុគ្គលណាច្បាប់បុគ្គល ជាសកទាតមី ១០០
 រៀបឡើបរិភោគ និងបុគ្គលណាច្បាប់បុគ្គល ជាសកទាតមី ១ រៀបឡើ
 បរិភោគ ហើយបុគ្គលណាច្បាប់បុគ្គល ជាសកទាតមី ១០០ រៀបឡើបរិភោគ

បណ្តាសកេ សីហនុវគ្គា

យោ ចេត់ អរហត្ថ៌ កោដៃយួ យោ ច សតំ
 អរហត្ថានំ កោដៃយួ យោ ចេត់ បច្ចុកពុទ្ធឌំ
 កោដៃយួ យោ ច សតំ បច្ចុកពុទ្ធនំ កោដៃយួ
 យោ ច តថាកតំ អរហត្ថ៌ សម្បាសមុទ្ធឌំ កោដៃយួ
 យោ ច ពុទ្ធប្រមុខំ ភិត្យុសង្កែំ កោដៃយួ យោ ច
 ចាតុទិសំ សង្កែំ ឧទិស្ស វិរារំ គារបេយ្យ
 យោ ច បស្វុចិត្តា ពុទ្ធព្យ ធម្មព្យ សង្កែព្យ
 លរណ៍ កច្ចូយួ យោ ច បស្វុចិត្តា សិក្សាបណ្តិ
 សមាធិយយួ ចាណាតិចាតា វេរមណី អធិន្ទាបណ្តា
 វេរមណី គាមសុ មិន្ទាបាក វេរមណី មុសាបណ្តា
 វេរមណី សុកម្រយមជ្ជប្បមណ្ឌបណ្តាបណ្តា វេរមណី យោ
 ច បស្វុចិត្តា សិក្សាបណ្តិ សមាធិយយួ
 ចាណាតិចាតា វេរមណី ។ យោ ច សុកម្រយមជ្ជប្ប-
 मណ្ឌបណ្តាបណ្តា វេរមណី យោ ច អគ្គមសោ តុលាបណ្ត-
 មត្តម្ប^(១) មេត្តចិត្ត ការយួ តែ តាតោ មហាមុលតាំ ។

១ ម. គន្លោហនមត្តម្ប ។ អដ្ឋកចាយំ បន គន្លឹហនមត្តំ គោទោហនមត្តំ វតិ ទិស្សិតិ ។

បណ្តាលសក សីហនាទវត្ថុ

និងបុគ្គលុណា ព្រំងបុគ្គលុជាង្រះអរហន្ឍ ១ រូបទ្វេបរិភោគ បុគ្គលុណា
 ព្រំងបុគ្គលុជាង្រះអរហន្ឍ ១០០ រូបទ្វេបរិភោគ និងបុគ្គលុណា ព្រំង
 ព្រះបច្ចកទួល ១ អង្គទ្វេបរិភោគ បុគ្គលុណា ព្រំងព្រះបច្ចកទួល
 ១០០ អង្គទ្វេបរិភោគ និងបុគ្គលុណា ព្រំងព្រះតម្រូវ អរហន្ឍ
 សម្បាសមុខទ្វេបរិភោគ បុគ្គលុណា ព្រំងសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធដារ
 ប្រជានូយបរិភោគ និងបុគ្គលុណា ទ្វេដើរិភារ ឧទិសចំពោះ
 សង្ឃមកពីទិសទាំង ២ បុគ្គលុណា មានចិត្តផ្សេងៗនូវព្រះពុទ្ធផង់
 ព្រះជម្លើង ព្រះសង្ឃឹម ជាទីតីន និងបុគ្គលុណា មានចិត្តផ្សេងៗប្រា
 សមាងាន នូវសិក្សាបទទាំងឡាយ គឺបេតនាកោរបាកបាណាពិបាត
 កោរបាកអទិន្ននាន កោរបាកកាមេសុមិថាទារ កោរបាកមុសារទេ
 កោរបាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណ ដោយការធិក នូវទីក្រសួង
 គីសុវត្ថិនិងមេរ៉យ បុគ្គលុណា មានចិត្តផ្សេងៗប្រា សមាងាន នូវសិក្សាបទ
 ទាំងឡាយ គឺបេតនាកោរបាកបាណាពិបាត ។ ហើយ កោរបាកហេតុ
 ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណ ដោយការធិក នូវទីក្រសួងគីសុវត្ថិនិងមេរ៉យ
 ដោចហេចទេ បុគ្គលុណា ចម្រើននូវមេត្តាបិត្ត សូម្បីអស់កាល
 ត្រីមត្រិមយីតិកដោះគោបូណ្ឌាងំ ការចម្រើនមេត្តាបិត្តនេះ របស់
 បុគ្គលុទាំងនោះ មានផលប្រើប្រាស់ ជាន់ទាននោះទេទៀត ។

សុត្តនិបិដក អគ្គត្រនិកាយស្បែ នវកនិចាតោ

យព្វ ករាយតិ នេរមេ ព្រាយ្យុលោ នាន់ អនាសិ
 មហាធាន់ យោ ចេកំ ធម្មិសម្បញ្ញំ កោដៃយី យោ
 ច សតាំ ធម្មិសម្បញ្ញាន់ កោដៃយី យោ ចេកំ សក-
 នាកមិ កោដៃយី យោ ច សតាំ សកនាកមិនំ
 កោដៃយី យោ ចេកំ អនាកមិ កោដៃយី យោ ច
 សតាំ អនាកមិនំ កោដៃយី យោ ចេកំ អរហត្ថ៌
 កោដៃយី យោ ច សតាំ អរហត្ថានំ កោដៃយី
 យោ ចេកំ បច្ចូកទុងំ កោដៃយី យោ ច សតាំ
 បច្ចូកទុនានំ កោដៃយី យោ ច តថាកតំ អរហត្ថ៌
 សម្បាសម្បញ្ញំ កោដៃយី យោ ច ពុនិយម្ចាទំ កិត្តិសង្ឃំ
 កោដៃយី យោ ច ចាតុជិសំ សង្ឃំ ឧទិស្ស វិបារា
 គារបែយី យោ ច បសន្ទិចិត្តា ពុនិយព្វ ធម្មព្វ
 សង្ឃិយព្វ សរណា គច្ចូយី យោ ច បសន្ទិចិត្តា
 សិត្តាបនានិ សមាជិយយី ចាលាកតិចាតា
 វេមជើ ។ ឬ ។ សុរាយមន្ទិប្បមន្ទានា វេមជើ

សុត្ថនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិច្ច

ម្នាលគបាទី ផែមព្រោហ្មណ៍ បានឡាត ជាមហាផាណា
និធីបុគ្គលុណា ព្រំងបុគ្គលមានទិដ្ឋិលូ ១ រូបឡូបរិកាត បុគ្គលុណា
ព្រំងបុគ្គលមានទិដ្ឋិលូ ១០០ រូបឡូបរិកាត និធីបុគ្គលុណា ព្រំង
បុគ្គល ជាសកាតាមី ១ រូបឡូបរិកាត បុគ្គលុណា ព្រំងបុគ្គល ជា
សកាតាមី ១០០ រូបឡូបរិកាត និធីបុគ្គលុណា ព្រំងបុគ្គល ជាមនា-
តាមី ១ រូបឡូបរិកាត បុគ្គលុណា ព្រំងបុគ្គល ជាមនាតាមី ១០០ រូប
ឡូបរិកាត និធីបុគ្គលុណា ព្រំងព្រះអរហន្ត ១ អង្គឡូបរិកាត បុគ្គល
ុណា ព្រំងព្រះអរហន្ត ១០០ អង្គឡូបរិកាត និធីបុគ្គលុណា ព្រំង
ព្រះបច្ចកទួន ១ អង្គឡូបរិកាត បុគ្គលុណា ព្រំងព្យកព្រះបច្ចកទួន
១០០ អង្គឡូបរិកាត និធីបុគ្គលុណា ព្រំងព្រះតាតិត អរហន្តសម្រាប់
សម្បទូឡូបរិកាត បុគ្គលុណា ព្រំងកិកុសិស្ស មានព្រះពួនជាប្រជាន់
ឡូបរិកាត និធីបុគ្គលុណា ឡូតិដីរិបារ ឧទិសចំពោះសិស្សមកអំពី
ទិសចំនេះ ២ បុគ្គលុណា មានចិត្តផ្លែប្រាកដលំនួរព្រះពួនដែល ព្រះជម៉ែដែល
ព្រះសិស្សដែល ជាទិនី និធីបុគ្គលុណា មានចិត្តផ្លែប្រាក សមាទាននួរ
សិក្សាបទទាំងនៅយ តីបេតនារៀរបាកបាណាតិច្ចាត ។ បេ ។ រៀរបាកហេតុ
ជាទិតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណ ដោយការដឹក នូវទីក្រសួងគីសុរានិធីមេរោយ

បណ្តាលសក់ សីហនុទវត្តា

យោ ច អណ្ឌមសោ កុដ្ឋូហនមត្តិម្បី មេត្តិត្តំ ភារយ្យ
យោ ច អង្គរសដ្ឋារមត្តិម្បី អនិច្ចសញ្ញា ភារយ្យ^១
និង តតោ មហាមលតរណី ។

សីហនុទវត្តា ទុគិយោ ។

ពត្រុខ្សានំ

រត្តា សឧទានិសោសោ ច កោដ្ឋិតែន សមិទ្ធិនា
កណ្តាសញ្ញា គុលេ សត្វា^(១) នៅតា រោលមេន ចាតិ ។

---

១ និ. ម. មេត្តា ។

បណ្តាលសក សីហនាទវត្ថុ

ដោយហេចទោ និងបុគ្គលុណា ចម្រើនូរមេត្តាបិត្ត សូម្យអស់
 កាលត្រីមតិម្មយវិតិកដោះគោបូណ្ឌារំ និងបុគ្គលុណា ចម្រើនូរ
 អនិច្ឆៃសញ្ញា សូម្យអស់កាលត្រាន់តិចតាត់ម្រាមដោបូណ្ឌារំ ការចម្រើននេះ
 មានផលប្រើប្រាស់ជាជាននោះទៅទៀត ។

ចប សីហនាទវត្ថុទី ៤ ។

ឧទ្ធនភីសីហនាទវត្ថុនោះគឺ

និយាយអំពីការចាំរក្សាទុប្រាសប ១ សុខបាទិសស និង
 អនុបាទិសស ១ ព្រះកោដ្ឋិតកិភិ ១ ព្រះសមិទ្ធកិភិ ១
 កាយដួចបង្ហុស ១ សញ្ញា ១ ត្រូកូល ១ មេត្តា ១
 ទេវតា ១ អេលាមព្រោប្បុណ្ឌ់ ១ ។

ពិតិយោ សត្តាភាសវគ្គា

[២៧]   តីហិ   កិត្យាំ   បានេហិ   ឧត្តរកូរកា
មនុស្ស   នៅ ៥   តារត្តិសេ   អធិត្តល្អាឯនិ   ជម្លើបកេ
៥   មនុស្ស ។   គត់មេហិ   តីហិ ។   អមមា   អបវត្តុបា
និយតាយុកា   វិសេសកុណា ។   សមេហិ   ទោ   កិត្យាំ
តីហិ   បានេហិ   ឧត្តរកូរកា   មនុស្ស   នៅ ៥
តារត្តិសេ   អធិត្តល្អាឯនិ   ជម្លើបកេ   ៥   មនុស្ស ។
តីហិ   កិត្យាំ   បានេហិ   នៅ   តារត្តិសោ   ឧត្តរកូរកេ
៥   មនុស្ស   អធិត្តល្អាឯនិ   ជម្លើបកេ   ៥   មនុស្ស ។
គត់មេហិ   តីហិ ។   ធម្មន អយុន ធម្មន រំលែន
ធម្មន សុខន ។   សមេហិ   ទោ   កិត្យាំ   តីហិ   បានេហិ
នៅ   តារត្តិសោ   ឧត្តរកូរកេ   ៥   មនុស្ស   អធិត្តល្អាឯនិ
ជម្លើបកេ   ៥   មនុស្ស ។   តីហិ   កិត្យាំ   បានេហិ
ជម្លើបកា   មនុស្ស   ឧត្តរកូរកេ   ៥   មនុស្ស
អធិត្តល្អាឯនិ   នៅ ៥   តារត្តិសេ ។   គត់មេហិ   តីហិ ។

សត្តាបាលវត្ថុ ទៅ ៣

[២១] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សអ្នកនោះកុងខត្តរក្រុទីប
ឱ្យផ្ទើស់ ហ្មសព្វកន្រោតាងនៃតារត្តិធម្មិជន និងពួកមនុស្សអ្នកនោះកុងដម្ពទីប
ធិន ដោយស្អាន ៣ យ៉ាង ។ ស្អាន ៣ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។ គីមិន
មានសេចក្តីអន្តែះសា ១ មិនមានសេចក្តីហ្មុងកែង ១ មានភាយុទ្វោះ
មានកំណើតជីវិសេស ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សនោះ
កុងខត្តរក្រុទីប តើដើម្បីខ្លួន ហ្មសព្វកន្រោតាងនៃតារត្តិធម្មិជន និងពួក
មនុស្សអ្នកនោះកុងដម្ពទីបធិន ដោយស្អាន ៣ យ៉ាង នេះជន ។ ម្នាល
កិភុទាំងឡាយ ពួកនោះតាងនៃតារត្តិធម្មិន ឱ្យផ្ទើស់ហ្មសព្វកមនុស្សអ្នក
នោះកុងខត្តរក្រុទីបធិន និងពួកមនុស្សអ្នកនោះកុងដម្ពទីបធិន ដោយ
ស្អាន ៣ យ៉ាង ។ ស្អាន ៣ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។ គីភាយុ
ជាទិញ ១ សម្បរជាទិញ ១ សេចក្តីសុខជាទិញ ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
ពួកនោះតាងនៃតារត្តិធម្មិន តើដើម្បីខ្លួន ហ្មសព្វកមនុស្សអ្នកនោះ កុងខត្តរ-
ក្រុទីបធិន និងពួកមនុស្សអ្នកនោះ កុងដម្ពទីបធិន ដោយស្អាន ៣ យ៉ាង
នេះជន ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សអ្នកនោះកុងដម្ពទីប
ឱ្យផ្ទើស់ហ្មសព្វកមនុស្សអ្នកនោះកុងខត្តរក្រុទីបធិន និងពួកនោះតាងនៃ
តារត្តិធម្មិជន ដោយស្អាន ៣ យ៉ាង ។ ស្អាន ៣ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។

បណ្តាសកេ សត្តាកសវគ្គា

សុក សតិមញ្ញា អធិពួយុចិយភាសា^(១) ។ នមេយិ
ខោ កិត្យាំ តីហិ ហាលេហិ ធម្ពុជិបកា មនុស្ស
ឧត្តរក្រុរកេ ច មនុស្ស អធិត្វូល្យាតិ នៅ ច
តារតីសេតិ ។

[២២] តយោ ច កិត្យាំ អស្សុទួល្យុត្តិ^(២)
នៅសេស្សាមិ តយោ ច បុរីសទួល្យុត្តិ តយោ ច
អស្សុសនសេស្ស តយោ ច បុរីសសនសេស្ស តយោ
ច កត្តិ អស្សុជានិយ តយោ ច កត្តិ បុរីសជានិយ
តាំ សុលកាប ។ កតម ច កិត្យាំ តយោ
អស្សុទួល្យុត្តិ ។ ឥដ កិត្យាំ ធគកញ្ញា អស្សុទួល្យុត្តិ
ធរសម្បញ្ញា យោតិ ន រំលែកសម្បញ្ញា ន អារេ-
ហាបវិនាបាយសម្បញ្ញា ។ ឥដ បន កិត្យាំ ធគកញ្ញា
អស្សុទួល្យុត្តិ ធរសម្បញ្ញា យោតិ រំលែកសម្បញ្ញា ន
អារេហាបវិនាបាយសម្បញ្ញា ។ ឥដ បន កិត្យាំ
ធគកញ្ញា អស្សុទួល្យុត្តិ ធរសម្បញ្ញា ច យោតិ

១ និ. ម. តធព្រហ្មចិយភាសា ។ ២ និ. ម. អស្សុទួល្យុត្តិ ។ អដ្ឋកថាយម្បិ លើទិសោ
យោតិ ។

បណ្តាលសក សត្តាវាសវត្ថុ

គីមានសេចក្តីក្រែរក្តា ១ មានស្អារតី (ខ្ងាប់ខ្ពស) ១ មានការបំពេញ
ព្រហ្មចិយជមិជីវិស៊ស ១ ១ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ ពួកមនុស្ស
នោកធនធមទីប តើដីខ្លួនខ្លួន ហួសពួកមនុស្សអូកនោកធនធមទីបជន
និងពួកនោតាមនៃតារត្តិធន្យជន ដោយស្អាន ៣ យ៉ាងនេះជន ១

[២៧] ម្នាលកិភីទាំងឡាយ តបាតតនឹងសម្រួលនូវសេះខ្លួន^(១)
៣ ពួកជន នូវបុរសខ្លួន^(២): ៣ ពួកជន នូវសេះ^(៣)សទស្សន៍: ៣
ពួកជន នូវបុរសសទស្សន៍: ៣ ពួកជន នូវសេះអាជារនេយ្យ^(៤)
ដែបសីរ ៣ ពួកជន នូវបុរសអាជារនេយ្យដែបសីរ ៣ ពួកជន ចូរអូក
ទាំងឡាយ ស្ថាប់នូវជមិនោះ ១ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ ចុះសេះខ្លួន^(៥)
៣ ពួក តើដីចម្លេខេះ ១ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ សេះខ្លួន^(៥): កុង
លោកនេះ ជាសត្វបរិបុណ្ឌោះដោយសន្តុះ តើមិនបរិបុណ្ឌោះដោយសម្បរ
មិនបរិបុណ្ឌោះដោយកម្មស់និងទំហំ ១ ១ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ សេះ
ខ្លួន^(៥): កុងលោកនេះ ជាសត្វបរិបុណ្ឌោះដោយសន្តុះ បរិបុណ្ឌោះដោយ
ពណ៌ះសម្បរ តើមិនបរិបុណ្ឌោះដោយកម្មស់និងទំហំ ១ ១ ម្នាលកិភី
ទាំងឡាយ សេះខ្លួន^(៥): កុងលោកនេះ បរិបុណ្ឌោះដោយសន្តុះជន

១ ពាក្យមានខ្លួន^(៦):នេះគឺ ជាគោត្របស់សេះមួយពួក ១ សំដោយកពួកសេះដុនអន់ជាងគេ
បំផុត ១ ២ សំដោយកសេះដុនកណ្តាល (ណុជាងពួកសេះខ្លួន^(៧)): ១ ៣ ពួកសេះ
ដែលស្អាល់ហោតុខុស-ត្រូវ (សេះដុនណុបំផុត) ១

សុត្តនបិដក អង្គតានិភាយស្ស នវកនិចាតោ

រំលែកសម្បោះ ច អារេហាបរិណាយសម្បោះ ច ។
 តមេ ទោ កិត្យាំ តយោ អស្សុទួល្យោះ ។ គតមេ
 ច កិត្យាំ តយោ បុរីសទួល្យោះ ។ តដ កិត្យាំ
 ធភកញ្ចា បុរីសទួល្យោះ ជោសម្បោះ ហេរតិ ន រំលែក-
 សម្បោះ ន អារេហាបរិណាយសម្បោះ ។ តដ បន
 កិត្យាំ ធភកញ្ចា បុរីសទួល្យោះ ជោសម្បោះ ហេរតិ
 រំលែកសម្បោះ ន អារេហាបរិណាយសម្បោះ ។ តដ
 បន កិត្យាំ ធភកញ្ចា បុរីសទួល្យោះ ជោសម្បោះ ច
 ហេរតិ រំលែកសម្បោះ ច អារេហាបរិណាយសម្បោះ
 ច ។ តមេ ទោ កិត្យាំ តយោ បុរីសទួល្យោះ ។
 គចញ្ញ កិត្យាំ បុរីសទួល្យោះ ជោសម្បោះ
 ហេរតិ ន រំលែកសម្បោះ ន អារេហាបរិណាយ-
 សម្បោះ ។ តដ បន កិត្យាំ កិត្យាំ តដំ
 ឯក្យនិ យចាក្តៃំ បធាងតិ អយំ ឯក្យនិសមុទ្ធយោតិ
 យចាក្តៃំ បធាងតិ អយំ ឯក្យនិហេតាតិ យចាក្តៃំ
 បធាងតិ អយំ ឯក្យនិហេតាតិ បដិបធាងតិ
 យចាក្តៃំ បធាងតិ តដមស្ស ជោស្សី រោមិ

សុត្ថនិបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

បរិបុណ្ឌ់ដោយពណ៌សម្បរធ្យេ បរិបុណ្ឌ់ដោយកម្ពស់និធិចំហំធ្យេ ១ ។
 ម្នាលកិភីទាំងឡាយ សេះទង្វេះមាន ៣ ពួកនេះជំនួយ ។ ម្នាលកិភីទាំង-
 ឡាយ ចុះបុរសទង្វេះ ៣ ពួក តើដូចមេចុះ ។ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ
 បុរសទង្វេះខ្លួន ឬទេះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌ់ដោយសន្ទៃ៖ តើមិនបរិបុណ្ឌ់
 ដោយគុណា មិនបរិបុណ្ឌ់ដោយកម្ពស់និធិចំហំ ១ ។ ម្នាលកិភីទាំង-
 ឡាយ បុរសទង្វេះខ្លួន ឬទេះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌ់ដោយសន្ទៃ៖ បរិបុណ្ឌ់
 ដោយគុណា តើមិនបរិបុណ្ឌ់ដោយកម្ពស់និធិចំហំ ១ ។ ម្នាលកិភីទាំង-
 ឡាយ បុរសទង្វេះខ្លួន ឬទេះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌ់ដោយសន្ទៃ៖ ជំនួយ
 បរិបុណ្ឌ់ដោយគុណាទំនួយ បរិបុណ្ឌ់ដោយកម្ពស់និធិចំហំធ្យេ ១ ។ ម្នាល
 កិភីទាំងឡាយ បុរសទង្វេះមាន ៣ ពួកនេះជំនួយ ។ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ
 ចុះបុរសទង្វេះ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌ់ដោយសន្ទៃ៖ តើមិនបរិបុណ្ឌ់ដោយគុណា
 មិនបរិបុណ្ឌ់ដោយកម្ពស់និធិចំហំ តើដោយប្រការដូចមេច ។ ម្នាល
 កិភីទាំងឡាយ កិភីទាំងសាសនានេះ ជីវិថ្មានសំគាល់បាន នេះជាកិភី
 ជីវិថ្មានសំគាល់បាន នេះជាបោតុនាំឡើតទុក ជីវិថ្មានសំគាល់
 បាន នេះជាចម្លៀលត់ទុក ជីវិថ្មានសំគាល់បាន នេះជាបដិបាទជាប
 ដំណឹករទោកនៃជម្លៀលត់ទុក តបាតតាលបាន នេះជាសន្ទៃ៖ របស់កិភីនេះ

បណ្តាសកេ សត្តាកសវគ្គា

អភិប្លេ នៅ បន អភិវិនយេ បព្វ បុង្ញា
 វិស្សូធ្លេតិ នៅ សម្បាងទិ^(១) តុលមស្ប ន រំលែកស្បី
 រជាមិ ន នៅ បន លាកី ហេរាតិ ចីរបិណ្ឌាជាត-
 សេនាសនកិលានប្បញ្ញយកេសដ្ឋបិត្យាកនំ តុលមស្ប
 ន អារេហាបិណ្ឌាយាស្បី រជាមិ ។ ឯវេ នៅ កិត្យាបេ
 បុរីសុខ្សូង្ញោះ ជំសម្បូង្ញោ ហេរាតិ ន រំលែកសម្បូង្ញោ
 ន អារេហាបិណ្ឌាយាសម្បូង្ញោ ។ កចព្វ កិត្យាបេ
 បុរីសុខ្សូង្ញោះ ជំសម្បូង្ញោ ហេរាតិ រំលែកសម្បូង្ញោ
 ន ន អារេហាបិណ្ឌាយាសម្បូង្ញោ ។ តុល កិត្យាបេ
 កិត្យា តុល ធម្មតិ យថាកុតិ បជាងាតិ ។ ឬ ។
 អយំ ធម្មតិ ហេរាតិ ហិបជាតិ យថាកុតិ
 បជាងាតិ តុលមស្ប ជំស្បី រជាមិ អភិប្លេ នៅ បន
 អភិវិនយេ បព្វ បុង្ញា វិស្សូធ្លេតិ នៅ សម្បាងទិ
 តុលមស្ប រំលែកស្បី រជាមិ ន នៅ បន លាកី
 ហេរាតិ ចីរបិណ្ឌាជាតសេនាសនកិលានប្បញ្ញយកេសដ្ឋ-
 បិត្យាកនំ តុលមស្ប ន អារេហាបិណ្ឌាយាស្បី រជាមិ ។

១ និ. សំសាខេតិ នៅ វិស្សូធ្លេតិ ។

បណ្តាលសក សត្តាកាសវគ្គ

កាលបើគើស្បរប្រស្ថា ក្នុងអភិធម្ម ប្រក្សុងអភិវិនីយ ដោះស្រាយ
 មិនបរិបុណ្ឌ៍ តូចតាតពេលបា នេះមិនមែនជាកុណាបស់កិត្តិទេ
 ទាំងជាមួកថ្វីនលាកបំពោះ ចិវ បិណ្ឌាចាត សេនាសន៍ គិលាប-
 នប្បច្ចូយកេសដ្ឋបរិការ តូចតាតពេលបា នេះមិនមែនជាកម្ពស់
 និងទាំងបស់កិត្តិទេ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងទ្វាយ បុរសខ្សែង៖ អ្នក
 បរិបុណ្ឌ៍ដោយសង្ឃែះ តើមិនបរិបុណ្ឌ៍ដោយគុណា មិនបរិបុណ្ឌ៍ដោយ
 កម្ពស់និងទាំងប្រើប្រាស់នេះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងទ្វាយ បុះបុរស អ្នក
 បរិបុណ្ឌ៍ដោយសង្ឃែះដែល បរិបុណ្ឌ៍ដោយគុណធាន តើមិនបរិបុណ្ឌ៍ដោយ
 កម្ពស់និងទាំងប្រើប្រាស់ តើដោយប្រការដូចមេប ។ ម្នាលកិត្តិទាំងទ្វាយ
 កិត្តិទីនាសនានេះ ដើម្បីប្រាស់តាមពិតបា នេះជាទុក្រ ។ ហើយ ។
 ដើម្បីប្រាស់តាមពិតបា នេះជាបជិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ដម្ឋានតែទុក្រ
 តូចតាតពេលបា នេះជាសង្ឃែះរបស់កិត្តិទេ ។ កាលបើគើស្បរ
 ប្រស្ថាក្នុងអភិធម្ម ប្រក្សុងអភិវិនីយ ដោះស្រាយរបច្ឆេទ មិនទើសទាល់
 ទ្វីយ តូចតាតពេលបា នេះជាកុណាបស់កិត្តិទេ ។ បុំន្លែជាមួកថ្វីន
 លាកបំពោះ ចិវ បិណ្ឌាចាត សេនាសន៍ គិលាបនប្បច្ចូយកេសដ្ឋបរិការ
 តូចតាតពេលបា នេះមិនមែនជាកម្ពស់និងទាំងបស់កិត្តិទេ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតា

ឯរំ ខោ កិត្យាំ បុរីសទួល្បេដ្ឋា ជោសម្បញ្ញ យោតិ វណ្ណ-
សម្បញ្ញ ច ន អារេហាបរិធមាលាសម្បញ្ញ ។ គចញ្ច
កិត្យាំ បុរីសទួល្បេដ្ឋា ជោសម្បញ្ញ ច យោតិ វណ្ណ-
សម្បញ្ញ ច អារេហាបរិធមាលាសម្បញ្ញ ច ។ ឥណ
កិត្យាំ កិត្យា ឥណ ធន្ទូនិ យចាក្ត់តាំ បជាងាតិ ។ ប ។
អយំ ធន្ទូនិ ពេជាកាមិនិ បជិបជាតិ យចាក្ត់តាំ បជា-
ងាតិ ឥណមស្ស ជោស្សី រធាធិ អភិបម្ប ខោ បន
អភិវិនយេ បញ្ច បុដ្ឋា វិស្សុដ្ឋេតិ នោ សម្បាគេតិ
ឥណមស្ស វណ្ណស្សី រធាធិ លកី ខោ បន យោតិ
តីវរិល្អ ចាត់សេនាសនកិលនប្បច្ច យកេសផ្ទបរិត្យាកានំ
ឥណមស្ស អារេហាបរិធមាលាស្សី រធាធិ ។ ឯរំ ខោ
កិត្យាំ បុរីសទួល្បេដ្ឋា ជោសម្បញ្ញ ច យោតិ វណ្ណ-
សម្បញ្ញ ច អារេហាបរិធមាលាសម្បញ្ញ ច ។ ឥម
ខោ កិត្យាំ តយោ បុរីសទួល្បេដ្ឋា ។ គតមេ ច កិត្យាំ
តយោ អស្សុសនស្ស(១) ។ ឥណ កិត្យាំ ធបកចេដ្ឋា
អស្សុសនស្ស ។ ប ។ ជោសម្បញ្ញ ច យោតិ

សុត្ថនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុរសទ្វូន្តែ៖ អ្នកបរិបុណ្ឌោដោយសន្ទៃ៖ បរិបុណ្ឌោដោយគុណាច់ តើមិនបរិបុណ្ឌោដោយកម្មសំនិធទំហំយ៉ាងនេះជន ។
ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុះបុរសទ្វូន្តែ៖ អ្នកបរិបុណ្ឌោដោយសន្ទៃ៖ បរិបុណ្ឌោដោយគុណាច់ បរិបុណ្ឌោដោយកម្មសំនិធទំហំជន តើដោយប្រការផ្ទចិំ
មេច ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិកិច្ចសាសនានេះ ដីជប្បាស់តាមពិតជា
នេះជាទុក ។ បេ ។ ដីជប្បាស់តាមពិតជា នេះជាបជិបទាជាចំណើរទោកន់
ជម៉ែលត់ទុក តិបាតតំណែលជា នេះជាសន្ទៃ៖ របស់កិត្តិនោះ កាលបី
គេស្ថរប្រស្ថាកុំអភិធម្ម បុកុំអភិវិនីយ ដោះស្រាយឲ្យចមិនទើសទាល់
ឡើយ តិបាតតំណែលជា នេះជាកុណារបស់កិត្តិនោះ ទាំងជាអ្នកស្ថាក់
លាក់ចំពោះ ចិវ បិណ្ឌប្រាត សេនាសន៍ គិលានប្បញ្ញយក់សង្គបរិការ
តិបាតតំណែលជា នេះជាកម្មសំនិធទំហំរបស់កិត្តិនោះ ។ ម្នាលកិត្តិ
ទាំងឡាយ បុរសទ្វូន្តែ៖ អ្នកបរិបុណ្ឌោដោយសន្ទៃ៖ បរិបុណ្ឌោដោយ
គុណាច់ បរិបុណ្ឌោដោយកម្មសំនិធទំហំជន យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាលកិត្តិ
ទាំងឡាយ បុរសទ្វូន្តែ៖ មាន ៣ ពួកនេះជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ
បុះសេះសទស្សែ៖ ៣ ពួក តើជួបមេចខ្លះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ សេះ
សទស្សែខ្លះកិច្ចលោកនោះ ។ បេ ។ ជាសត្វបរិបុណ្ឌោដោយសន្ទៃ៖ ជន

បណ្តាសកែ សត្តាកាសវគ្គា

រូន្យាសម្បញ្ញ ច អារេហាបរិណាយាសម្បញ្ញ ច ។
 តមេ ទោ កិត្យាប់ តយោ អស្សុសណស្ស្រ ។ គតមេ
 ច កិត្យាប់ តយោ បុរីសសណស្ស្រ ។ តដ កិត្យាប់
 ឯកញ្ចា បុរីសសណស្ស្រ ។ យ ។ ជំសម្បញ្ញ ច
 យោតិ រូន្យាសម្បញ្ញ ច អារេហាបរិណាយាសម្បញ្ញ
 ច ។ គចញ្ចា កិត្យាប់ បុរីសសណស្ស្រ ជំ
 សម្បញ្ញ ច យោតិ រូន្យាសម្បញ្ញ ច អារេហាបរិ
 ណាយាសម្បញ្ញ ច ។ តដ កិត្យាប់ កិត្យា បញ្ចុំ
 ឱ្យអាណិយានំ សំយោជនានំ បរិត្យាយា ឱ្យបចាតិកោ
 យោតិ តតុ បរិនិញ្ញាយី អនារតិធម៌ តស្ទា លោកា
 តណមស្សុ ជំស្សី រធាមិ អភិធម៌ ទោ បន អភិវិនយេ
 បញ្ចា បុញ្ញា វិស្សុដ្ឋែតិ នោ សម្បាលែតិ តណមស្សុ
 រូន្យាស្សី រធាមិ លាកី ទោ បន យោតិ ចិវ-
 បិល្បា ចាត់សោសនេសនកិ លានប្បច្ចុយកេសដ្ឋបរិត្យា កានំ
 តណមស្សុ អារេហាបរិណាយាស្សី រធាមិ ។ ធរំ ទោ
 កិត្យាប់ បុរីសសណស្ស្រ ជំសម្បញ្ញ ច យោតិ
 រូន្យាសម្បញ្ញ ច អារេហាបរិណាយាសម្បញ្ញ ច ។

បណ្តាសក សត្តាកសវត្ថិ

បរិបុណ្ឌោងយពណ៌សម្បរដន់ បរិបុណ្ឌោងយកម្ពស់និធិទំហំដន់ ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ សេះសទស្សែមាន ៣ ពួកនេះជន់ ។ ម្នាលកិត្តិ
 ទាំងឡាយ ចុះបុរសសទស្សែ: ៣ ពួក តើដូចមេចខ្លះ: ។ ម្នាលកិត្តិ
 ទាំងឡាយ បុរសសទស្សែខ្លះ: កុងលោកនេះ ។ បេ ។ អ្នកបរិបុណ្ឌោ
 ងយសនុះដន់ បរិបុណ្ឌោងយគុណដន់ បរិបុណ្ឌោងយកម្ពស់
 និធិទំហំដន់ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ចុះបុរសសទស្សែ: អ្នកបរិបុណ្ឌោ
 ងយសនុះដន់ បរិបុណ្ឌោងយគុណដន់ បរិបុណ្ឌោងយកម្ពស់និធិ
 ទំហំដន់ តើងយប្រការដូចមេច ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិកុង
 សាសនានេះ ព្រោះអស់ទៅនេះសំយោដន់: ជាចំណោកខាងក្រោម ៥
 ជាទិបញ្ញាពីកសត្វ បរិនិញ្ញានកុងទីនោះ មានសកាតមិនបានត្រួលប៉ែក
 លោកនោះ តបាតតពោលបា នេះជាសនុះរបស់កិត្តិនោះ កាលបើគើស្បែ
 ប្រស្ថាកុងអភិធម្ម ប្រកុងអភិវិនីយ ងោះស្រាយរប មិនទើសទាល់
 តបាតតពោលបា នេះជាកុណរបស់កិត្តិនោះ ទាំងជាអ្នកស្ថាក់លាក
 ចំពោះ ចិវ បិណ្ឌាបាត សេនាសន៍: គិលានប្បញ្ញយកេសដ្ឋបរិការ
 តបាតតពោលបា នេះជាកម្ពស់និធិទំហំរបស់កិត្តិនោះ ។ ម្នាលកិត្តិ
 ទាំងឡាយ បុរសសទស្សែ: អ្នកបរិបុណ្ឌោងយសនុះដន់ បរិបុណ្ឌោ
 ងយគុណដន់ បរិបុណ្ឌោងយកម្ពស់និធិទំហំដន់ យ៉ាងនេះជន់ ។

សុត្តនិបិដក់ អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

នមេ ខោ កិត្យាំ តយោ បុរីសសនស្ស ។ គតមេ
 ច កិត្យាំ តយោ កទ្ទា អស្សាងិយា ។ នជ
 កិត្យាំ ធភត្រា កទ្ទា អស្សាងិយា ។ ហ ។
 ជំសម្បញ្ញា ច ហេតិ រណ្ឌសម្បញ្ញា ច អារេ-
 ហបិនាយាសម្បញ្ញា ច ។ នមេ ខោ កិត្យាំ
 តយោ កទ្ទា អស្សាងិយា ។ គតមេ ច កិត្យាំ
 តយោ កទ្ទា បុរីសាងិយា ។ នជ កិត្យាំ ធភត្រា
 កទ្ទា បុរីសាងិយា ។ ហ ។ ជំសម្បញ្ញា ច
 ហេតិ រណ្ឌសម្បញ្ញា ច អារេហបិនាយាសម្បញ្ញា
 ច ។ គចញ្ញ កិត្យាំ កទ្ទា បុរីសាងិយា ។ ហ ។
 ជំសម្បញ្ញា ច ហេតិ រណ្ឌសម្បញ្ញា ច អារេហ-
 បិនាយាសម្បញ្ញា ច ។ នជ កិត្យាំ កទ្ទា
 បុរីសាងិយា អសរំ ឧយា អនាសរញ្ញលោរិមុត្តិ
 បញ្ញរិមុត្តិ ធម៌ ចមេ សយំ អកិញ្ញ សប្តិកទ្ទា
 ឧបសម្បញ្ញ វិហាតិ នជមស្ស ជំស្នើ រណាថិ

សុត្ថនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិច្ច

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុរសសទស្សេះមាន ៣ ពួកនេះជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុះសេះអាជារេយ្យដៃប្រសើរ ៣ ពួក តើដូចមេចុះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ សេះអាជារេយ្យដៃប្រសើរខ្លះ កុងលោក នេះ ។ បេ ។ ជាសត្វបរិបុណ្ឌោយសន្ទុះជន បរិបុណ្ឌោយពណ៌សម្បរជន បរិបុណ្ឌោយកម្មស់និធិទំហំជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ សេះអាជារេយ្យដៃប្រសើរមាន ៣ ពួកនេះជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុះបុរសអាជារេយ្យដៃប្រសើរ ៣ ពួក តើដូចមេចុះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុរសអាជារេយ្យដៃប្រសើរខ្លះ កុងលោកនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌោយសន្ទុះជន បរិបុណ្ឌោយគុណាភន បរិបុណ្ឌោយ កម្មស់និធិទំហំជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុះបុរសអាជារេយ្យ ដៃប្រសើរ តើដោយប្រការដូចមេច ។ បេ ។ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌោយ សន្ទុះជន បរិបុណ្ឌោយគុណាភន បរិបុណ្ឌោយកម្មស់និធិទំហំ ជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុរសអាជារេយ្យដៃប្រសើរ កុងលោក នេះ ពើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្របនូវបេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន អាសវ់ ក្រោះអស់ទោនអាសវ់ទាំងឡាយ ដោយប្រាក្រាប់ខ្លួន ដោយប្រាក្រាប់ខ្លួន កិច្ចបច្ចុប្បន្ន តម្រូវការពេលថ្ងៃ នេះជាសន្ទុះរបស់កិត្តិទាំងឡាយ ជាសន្ទុះរបស់កិត្តិទាំងឡាយ ។

បណ្តាសកេ សត្តាកាសវគ្គា

អភិបម្ប	ខោ	បន	អភិវិនយោ	បព្វា	បុដ្ឋា
វិស្សុធ្លេតិ	នោ	សម្បាណេតិ	នុណមស្សូ	វិណ្ឌាលី	
រធាមិ	លាកី	ខោ	បន	ហេរាតិ	ចិវ-
បិ ឲ្យ ធន សេ នា សន កិ លាន ប្ប ចូ យ កេ ស ចូ ប វ ិ ក្ប ុ កា ក នំ					
នុណមស្សូ	អារេហាបវិនាយាលី	រធាមិ	។	ធន	ខោ
កិក្ប ុ កៅ	កដ្ឋា	បុរិសាធារិយោ	ជីសម្បុធ្លា	ច	ហេរាតិ
វិណ្ឌាលីសម្បុធ្លា	ច	អារេហាបវិនាយាសម្បុធ្លា	ច	។	
ន ម េ	ខោ	កិក្ប ុ កៅ	ត យោ	កដ្ឋា	បុរិសាធារិយាតិ ។
[២៣]	នវ	កិក្ប ុ កៅ	តិណ្ឌាមួលកោ		ចម្ប
និសស្សុមិ	តំ	សុណាទ	។	យ	។
គ ត ម េ					
នវ	តិណ្ឌាមួលកោ	ចម្ប	។	តិណ្ឌា	បដិច្ច
					បវិយសនា
ប វ ិ យ ស នំ	បដិច្ច	ល ក េ	ល ក ំ	បដិច្ច	វិនិច្ឆយោ
វិនិច្ឆយំ	បដិច្ច	ន ូ ក េ	ន ូ ក ំ	បដិច្ច	អ ដ្ឋោ ស នំ
អ ដ្ឋោ ស នំ	បដិច្ច	ប វ ិ ក្ប ុ កៅ	ប វ ិ ក្ប ុ កំ	បដិច្ច	ម ច វ ិ យំ

បណ្តាលសក សត្តាកាសវត្ថុ

កាលបើគើស្បរប្រស្ថាកុងអភិធម បុកុងអភិវិនីយ អាចដោះស្រាយរប មិន
ទីសទាល់ឡើយ តាមតាមពេលមាន នេះជាតុណាបស់កិត្តិញោះ ទាំងជាតុ
អ្នកស្ថាក់លាកចំពោះ ចិន ចិណ្ឌាតាត សេនាសន៍ គិលានប្បច្ចូយ-
គេសង្គបរិការ តាមតាមពេលមាន នេះជាកម្ពស់និងទំហំបស់កិត្តិញោះ ។
ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុរសអាជារឱយរួមប្រសើរ ជាអ្នកបរិបុណ្ឌដោយ
សន្តិ៍ដែល បរិបុណ្ឌដោយគុណធ័រ បរិបុណ្ឌដោយកម្ពស់និងទំហំដែល
យើងនេះជាតុ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុរសអាជារឱយរួមប្រសើរ
មាន ៣ ពួកនេះជាតុ ។

[៧៣] ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ តាមតាមនឹងសម្រេចនូវពួកធម់
ដែលមានតណ្ហាជាបុសគល់ ន យើង អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្ថាបន្ទរដិម់
នោះបុះ ។ បេ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុះពួកធម់ដែលមានតណ្ហា
ជាបុសគល់ ន យើង តើដូចមេបានបុះ ។ គឺការអាស្រែយតណ្ហា ទីបែ
មានការស្វែងរក ១ អាស្រែយការស្វែងរក ទីបែកើតលាក ១ អាស្រែយ
លាកទីបែកើតសេចក្តីត្រីធន់ ១ អាស្រែយសេចក្តីត្រីធន់ ទីបែកើតសេចក្តី
ប្រាម្ម សេចក្តីត្រីធន់ ១ អាស្រែយសេចក្តីប្រាម្ម សេចក្តីត្រីធន់
ទីបែកើតសេចក្តីដើរីសិប់ ១ អាស្រែយសេចក្តីដើរីសិប់ ទីបែកើតការហ្មត់
ហ្មត់ ១ អាស្រែយការហ្មត់ហ្មត់ ទីបែកើតសេចក្តីកំណាល់ ១

សុត្តនិបិដកេ អង្គត្តរិកាយសួយ នវកនិចាតោ

មច្ចីរឿយំ បជិច្ច អារគ្មានា អារគ្មានិការណា និល្វាបាន-
នសត្តាបានកាលហវិត្តបារិភាគ តុវិត្តវិរិត្ត ឃុំតុវិរិត្ត ឈសុំតុវិរិត្ត-
រិត្ត អនុញ្ញាត ឈាបកា អគ្គុសលា ធម្មា សម្បរឆិតិ ។
នមេ នៅ កិត្តិវេ នវ និល្វាបានិលកា ធម្មាតិ ។

[២៧] នវយិមេ កិត្តិវេ សត្តាបានា ។ កតមេ
នវ ។ សព្ទិ កិត្តិវេ សត្តា នានត្តិកាយ នានត្តិសព្ទិនោ
សេយ្យចាបិ មធម្មា ធភកចេដ ឈើ ធភកចេដ ច
វិនិចាតិកា អយំ បបមេ សត្តាបាន់ ។ សព្ទិ កិត្តិវេ
សត្តា នានត្តិកាយ ធភកត្តិសព្ទិនោ សេយ្យចាបិ
ឈរ ព្រឹប្បុកាយិកា បបមាកិនិព្ទុត្តា អយំ ឯតិយោ
សត្តាបាន់ ។ សព្ទិ កិត្តិវេ សត្តា ធភកត្តិកាយ
នានត្តិសព្ទិនោ សេយ្យចាបិ ឈរ អកស្សាក
អយំ តតិយោ សត្តាបាន់ ។ សព្ទិ កិត្តិវេ
សត្តា ធភកត្តិកាយ ធភកត្តិសព្ទិនោ សេយ្យចាបិ
ឈរ សុកតិល្វា អយំ ចតុត្រា សត្តាបាន់ ។

សុត្ថនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិច្ច

អាស្រែយសេចក្តីកំណាលព្រៃ ទីបកើតការក្រឡុក ១ អាស្រែយការក្រ
ជាបេតុហើយ ទីបអកុសលដម័ទាំងឡាយ ដែលមកជាប្រើន គឺការ
កាន់ដំបន់ កាន់ត្រីធមសត្រូវធម ឈ្មោះទាស់ទេស ដើរកត្រាបាទ់ទៅ
ទាំងនិយាយព្រឹះព្រៃ និយាយកុហកក់កំណើតខ្លួន ១ ។ ម្នាលកិត្តិទាំង
ឡាយ ព្យុកដម័មានតណ្ហាដាបុសតល់ មាន ៤ យ៉ាងនេះជន ។

[២៤]   ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ   សត្វារាស   (ប្រទេសជាតិ
នៅរបស់សត្វ) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សត្វារាស ៤ យ៉ាង តើដូចបី
មេបច្ចុះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ព្យុកសត្វមានកាយធ្វើនៅត្រូវក្នុង មាន
សញ្ញាភ្វើនៅត្រូវក្នុង កំមាន ដូចបច្ចុកមនុស្សនិងទេរតាបច្ចុក្នុង និងអសុ-
រកាយព្យុក្នុង នេះជាសត្វារាសទី ១ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ព្យុក
សត្វមានកាយធ្វើនៅត្រូវក្នុង មានសញ្ញាភ្វើដូចត្រូវក្នុង កំមាន ដូចបច្ចុកព្រហ្មក-
យិកទេតា ដែលកំណើងជាន់បបមផ្តានក្នុម នេះជាសត្វារាសទី ២ ។
ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ព្យុកសត្វមានកាយដូចបច្ចុង មានសញ្ញាភ្វើនៅត្រូវក្នុង
កំមាន ដូចបច្ចុកទេតា ជាន់អាកស្សរ៍ នេះជាសត្វារាសទី ៣ ។
ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ព្យុកសត្វមានកាយដូចបច្ចុង មានសញ្ញាភ្វើនៅត្រូវក្នុង
កំមាន ដូចបច្ចុកទេតាដាន់សុកកិណ្ឌា៖ នេះជាសត្វារាសទី ៤ ។

បណ្តាសកែ សត្វាកែសវគ្គា

ស្ទិ កិត្យាំ សត្វា អសព្ទិ៍នោ អប្បដិសំបើនោ
 សេយ្យជាបិ នៅ អសព្ទិ៍សត្វា អយំ បញ្ញមោ
 សត្វាកែសោ ។ ស្ទិ កិត្យាំ សត្វា សព្វោសោ
 រួបសព្វានំ សមតិត្យមា បដិយសព្វានំ អត្ថត្រូមា
 នានត្លុសព្វានំ អមនសិកាក អនឡាន អកាកោសាតិ
 អកាកោសានព្វាយតនុបក អយំ នដ្ឋា សត្វាកែសោ ។
 ស្ទិ កិត្យាំ សត្វា សព្វោសោ អកាកោសានព្វា-
 យតនំ សមតិត្យមេ អននំ វិព្វាណានិ វិព្វាណាព្វា-
 យតនុបក អយំ សត្វមោ សត្វាកែសោ ។ ស្ទិ
 កិត្យាំ សត្វា សព្វោសោ វិព្វាណាព្វាយតនំ
 សមតិត្យមេ នត្តិ តិច្ចិតិ អកិច្ចព្វាយតនុបក
 អយំ អដ្ឋមោ សត្វាកែសោ ។ ស្ទិ កិត្យាំ សត្វា
 សព្វោសោ អកិច្ចព្វាយតនំ សមតិត្យមេ នវេសព្វា-
 នាសព្វាយតនុបក អយំ នវេមោ សត្វាកែសោ ។
 នមេ នោ កិត្យាំ នវេ សត្វាកែសាតិ ។

បណ្តាលសក សត្វារាសវត្ថុ

ម្នាលកិភីទាំងឡាយ ព្យកសត្វតតសញ្ញា តតមានទទួលការដើរ
 ក៏មាន ដូចពួកទេរតាងនៃអសញ្ញីសត្វ នេះជាសត្វារាសទី ៥ ។
 म្នាលកិភីទាំងឡាយ ព្យកសត្វលុះបានកន្លួនឱ្យបសញ្ញា បានមាប់
 បដិយសញ្ញា មិនបានធ្វើទុកកុងបិត្ត បំពេះនានតតសញ្ញា ដោយប្រការ
 ទាំងពួន ហើយបានដល់អាកាសនញ្ញាយពន្លានផ្លាន ដោយបរិកម្មបាន
 អាកាស មិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ ក៏មាន នេះជាសត្វារាសទី ៦ ។ ម្នាល
 កិភីទាំងឡាយ ព្យកសត្វកន្លួនអាកាសនញ្ញាយពន្លានផ្លាន ដោយប្រការ
 ទាំងពួន ហើយបានដល់វិញ្ញាណញ្ញាយពន្លានផ្លាន ដោយបរិកម្មបាន
 វិញ្ញាណាម មិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ ក៏មាន នេះជាសត្វារាសទី ៧ ។ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ ព្យកសត្វកន្លួនវិញ្ញាណញ្ញាយពន្លានផ្លាន ដោយប្រការទាំងពួន
 ហើយបានដល់អាកិញ្ញញាយពន្លានផ្លាន ដោយបរិកម្មបាន វត្ថុតិចតិច
 មិនមានដូចខ្លះ នេះជាសត្វារាសទី ៥ ។ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ ព្យក
 សត្វកន្លួនអាកិញ្ញញាយពន្លានផ្លាន ដោយប្រការទាំងពួន ហើយបាន
 ដល់នេរសញ្ញានាសញ្ញាយពន្លានផ្លាន នេះជាសត្វារាសទី ៨ ។ ម្នាល
 កិភីទាំងឡាយ សត្វារាសមាន ៨ យ៉ាងនេះជន ។

សុត្តនិបិដក អង្គត្តនិកាយស្ស នកនិចាតា

[២៥]	យតោ	ខោ	ភិគ្គោរ	ភិគ្គោនោ	បញ្ជាយ
ចិត្ត	សុបិចិត្ត	យេរាតិ	តស្សតំ	ភិគ្គោរ	ភិគ្គោនោ
គល់	រចនាយ	ីធមា	ជាតិ	វុសិត្ត	ពួលុចិរឃុយ
គត់	គរណីយំ	ជាបរា	តត្វត្វាយាតិ	បជារាតិតិ	។
គច្ចា	ភិគ្គោរ	ភិគ្គោនោ	បញ្ជាយ	ចិត្ត	សុបិចិត្ត
យេរាតិ	។	វីតកកំ	មេ	ចិត្តនិ	បញ្ជាយ
សុបិចិត្ត	យេរាតិ	វីតនោសំ	មេ	ចិត្តនិ	បញ្ជាយ
ចិត្ត	សុបិចិត្ត	យេរាតិ	វីតមោហាំ	មេ	ចិត្តនិ
ចិត្ត	សុបិចិត្ត	យេរាតិ	អសកកចច្ចំ	មេ	ចិត្តនិ
បញ្ជាយ	ចិត្ត	សុបិចិត្ត	យេរាតិ	អសនោសចច្ចំ	មេ
ចិត្តនិ	បញ្ជាយ	ចិត្ត	សុបិចិត្ត	យេរាតិ	អសមោ-
ហចច្ចំ	មេ	ចិត្តនិ	បញ្ជាយ	ចិត្ត	សុបិចិត្ត
					យេរាតិ

សុត្ថនបិដក អង្គភាពនិកាយ នវកនិច្ច

[២៥] ម្នាលកិកុទាំងឡាយ កាលណាបេីជិត្តដែលកិកុបាន
សន្សំលូហើយដោយប្រធាន ម្នាលកិកុទាំងឡាយ ការសន្សំរបស់កិកុ
នោះគួរពេលម៉ា កិកុនោះ រមេដឹងច្បាស់ម៉ា ជាតិអស់ហើយ មតិ-
ប្រហុចិយៈអាជ្ញាមញ្ញបានប្រព្រឹត្តិថ្នាបហើយ សោឡុកកិច្ចអាជ្ញាមញ្ញបាន
ធ្វើស្របហើយ មតិការនាកិច្ចដែប្រព្រឹត្តិទេ ដើម្បីសោឡុកកិច្ចនេះ
ទ្រូវតិច មិនមានឡើយ ។ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ ចិត្តដែលកិកុបានសន្សំលូ
ហើយ ដោយប្រធាន តើដោយប្រការដួចបេះ ។ ចិត្តដែលកិកុបានសន្សំ
លូហើយ ដោយប្រធានម៉ា ចិត្តរបស់អាជ្ញាមញ្ញ ប្រាសចាកកតែ:ហើយ
ចិត្តដែលកិកុបានសន្សំលូហើយ ដោយប្រធានម៉ា ចិត្តរបស់អាជ្ញាមញ្ញ
ប្រាសចាកទោស់ហើយ ចិត្តដែលកិកុបានសន្សំលូហើយ ដោយប្រធាន
ម៉ា ចិត្តរបស់អាជ្ញាមញ្ញ ប្រាសចាកមោហៈហើយ ចិត្តដែលកិកុសន្សំ
លូហើយ ដោយប្រធានម៉ា ចិត្តរបស់អាជ្ញាមញ្ញ មានសកាទមិនប្រកប
ដោយកត់: ចិត្តដែលកិកុបានសន្សំលូហើយ ដោយប្រធានម៉ា ចិត្ត
របស់អាជ្ញាមញ្ញ មានសកាទមិនប្រកបដោយទោស់ ចិត្តដែលកិកុបាន
សន្សំលូហើយ ដោយប្រធានម៉ា ចិត្តរបស់អាជ្ញាមញ្ញ មានសកាទមិន
មិនប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលកិកុបានសន្សំលូហើយ ដោយប្រធានម៉ា

បណ្តាសកេ សត្តារាសវគ្គា

អនារតិធម្មំ មេ ចិត្ត កាមភាយាតិ បញ្ចាយ ចិត្ត
 សុបរិចតាំ ហេរាតិ អនារតិធម្មំ មេ ចិត្ត រួបភាព-
 យាតិ បញ្ចាយ ចិត្ត សុបរិចតាំ ហេរាតិ អនារតិធម្មំ
 មេ ចិត្ត អរួបភាយាតិ បញ្ចាយ ចិត្ត សុបរិចតាំ
 ហេរាតិ ។ យត្តោ ខោ កិត្តុរោ កិត្តុនោ បញ្ចាយ
 ចិត្ត សុបរិចតាំ ហេរាតិ តស្សុតាំ កិត្តុរោ កិត្តុនោ
 គល់ រដ្ឋាយ ីធនា ជាតិ រុសិតាំ ពួលូចរិយំ
 គតាំ គរណីយំ ជាបាំ តត្វត្តាយាតិ បជាទាតិតិ^(១) ។

[២៦] ឯកំ សមយំ អយស្តា ច សារ-
 បុត្រា អយស្តា ច ចន្លិកាបុត្រា រដ្ឋកម្មោ
 វិយារត្តិ និងវ្រោន គលន្លួយនិរាយ ។ តត្រ ខោ
 អយស្តា ចន្លិកាបុត្រា កិត្តុ អមណេសិ
 នើនត្រា អរុសោ កិត្តុណាំ ឯវំ ចម្បំ នេស៊ិ

១ និ. ម. បជាទាមីតិ ។

បណ្តាលសក សត្តាកាសគុត្រ

បិត្តរបស់អាណាពញ្ច មានសកាតមិនត្រឡប់ទៅដើម្បីកាមកត់ បិត្តដែល
កិភុជានសន្យាំលូហើយ ដោយប្រាជ្ញាបា បិត្តរបស់អាណាពញ្ច មាន
សកាតមិនត្រឡប់ទៅដើម្បីបរកត់ បិត្តដែលកិភុជានសន្យាំលូហើយ
ដោយប្រាជ្ញាបា បិត្តរបស់អាណាពញ្ច មានសកាតមិនត្រឡប់ទៅដើម្បី
អរបរកត់ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កាលណាបែវ បិត្តដែលកិភុ
ជានសន្យាំលូហើយ ដោយប្រាជ្ញា ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ការសន្យាំ
របស់កិភុនោះ គួរពោលបា កិភុនោះដើម្បីចូលសំបាន ជាតិអស់
ហើយ មត្តិព្រហ្មចិរិយៈអាណាពញ្ចជានប្រព្រឹត្តិចហើយ សោឡុកិច្ច
កិអាណាពញ្ចជានធ្វើស្របហើយ មត្តិការនាកិច្ចដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
សោឡុកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[២៦] សម័យមួយ ព្រះសារិបុត្តិដៃមានអាយុ និងព្រះបន្ទិកាបុត្តិ
ដៃមានអាយុ តីកិច្ចវត្ថុនៅឡើន ជាកលន្លកនិរបស្តានជិតក្រុងរាល់ត្រី៖ ។
កិច្ចទីនោះដើម្បី ព្រះបន្ទិកាបុត្តិដៃមានអាយុហេតុកិភុទាំងឡាយមកបា ម្នាល
អារុសោឡុកិច្ចឡាយ ទេវទេត្តសម្រួលិកជិតកិភុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះបា

សុត្តនិដក អង្គត្តនិកាយស្ស នកនិចតោតោ

យតោ	ខោ	អរុសោ	កិត្យុណោ	ចេតសា	ចិត្ត	
សុបរិចតំ	ហេភាតិ ^(១)	តស្សតំ	កិត្យុណោ	កល់	រៀប្បាយ	
ការណាយ	ីណាយ	ជាតិ	រុសិតំ	ពួលូចរិយំ	កតំ	
ការជាយំ	ជាប់	តត្តត្តាយាតិ	បជាជាតិតិ ^(២)		។	
ឯរំ	រូត្តី	អាយស្តា	សារីបុត្រោ	អាយស្តណ៍	ចន្ទិ-	
គាបុត្តំ	ធនុបោច	ន	ខោ	អរុសោ	ចន្ទិគាបុត្តិ	
ឈរុត្តី	កិត្យុនំ	ឯរំ	ធម៉ែ	ឈសេតិ	យតោ	ខោ
អរុសោ	កិត្យុណោ	ចេតសា	ចិត្ត	សុបរិចតំ		
ហេភាតិ ^(៣)	តស្សតំ	កិត្យុណោ	កល់	រៀប្បាយការណាយ		
ីណាយ	ជាតិ	រុសិតំ	ពួលូចរិយំ	កតំ	ការជាយំ	
ជាប់	តត្តត្តាយាតិ	បជាជាតិតិ	។	ឯរោះ	ខោ	
អរុសោ	ចន្ទិគាបុត្តិ	ឈរុត្តី	កិត្យុនំ	ធម៉ែ	ឈសេតិ	

១ ម. ចេតសា ចិត្តំ ហេភាតិ ។ ២ ឱ្យ. ម. បជាជាមិតិ ។ ៣ ម. ចេតសា ចិត្តំ ហេភាតិ ។

សុត្ថនបិដក អង្គតានិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នៅណាណាបិត្តដែលកិភុម្ពម្រីនល្អបេរីយ ដោយ
 បិត្ត បិត្តនូវ៖ របស់កិភុម្ពនោះគូរដើម្បីព្យាករបា កិភុម្ពនោះរមេដើម្បីជួយបង្ហាស់បា
 ជាតិរបស់អាត្រាមញ្ញាមស់បេរីយ មត្តិព្យាប្បុចរិយ៖ អាត្រាមញ្ញាបាន
 ប្រព្រឹត្តរបេរីយ សោឡាសកិច្ច អាត្រាមញ្ញាបានធ្វើស្របេរីយ
 មត្តិការនោកិច្ចដៃប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីសោឡាសកិច្ចនេះទៀត មិនមាន
 ទ្វីយ ។ កាលបែងព្រះបន្ទិកាបុត្រដែលអាយុ ពោលយ៉ាងនេះបេរីយ
 ព្រះសារិបុត្រដែលអាយុ កីពោលទោនីជំព្រះបន្ទិកាបុត្រដែលអាយុ
 ដូចខ្លះបា ម្នាលអារុសោចន្ទិកាបុត្រ ទេវទេត្តមិនសម្រេចជម័ជល់កិភុម្ព
 ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះទេបា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នៅណាណា
 បិត្តដែលកិភុម្ពម្រីនបេរីយដោយបិត្ត បិត្តនូវ៖ របស់កិភុម្ពនោះ គូរដើម្បី
 ព្យាករបា កិភុម្ពនោះរមេដើម្បីជួយបង្ហាស់បា ជាតិរបស់អាត្រាមញ្ញា អស់
 បេរីយ មត្តិព្យាប្បុចរិយ៖ អាត្រាមញ្ញាបានប្រព្រឹត្តរបេរីយ សោឡាសកិច្ច
 អាត្រាមញ្ញា បានធ្វើស្របេរីយ មត្តិការនោកិច្ចដៃ ប្រព្រឹត្តទេ
 ដើម្បីសោឡាសកិច្ចនេះទៀត មិនមានទ្វីយ ។ ម្នាលអារុសោ
 ចន្ទិកាបុត្រ ទេវទេបានតែសម្រេចជម័ជល់កិភុម្ពទាំងឡាយ យ៉ាងនេះទេ

បណ្តាសកេ សត្វាកាសវគ្គា

យតោ ខោ អារុសោ កិច្ចុង ចេតសា ចិត្ត
 សុបរិចិត្ត ហេរាតិ តស្សុត្តិ កិច្ចុង កល់ នៃយ្យា
 ការធម្មាយ ីធនា ជាតិ រុសិត្ត ព្រហ្មចិយំ កតំ
 ការជើយំ នាប់ តត្តត្តាយាតិ បជាជាតិតិ ។
 ទុតិយម្លឺ ខោ អាយស្តា ចន្ទិភាពុត្តា កិច្ចុង
 អមដ្ឋុសិ នេវត្តា អារុសោ កិច្ចុង ធនំ ធនំ
 ឈេស៊ិ យតោ ខោ អារុសោ កិច្ចុង ចេតសា
 ចិត្ត សុបរិចិត្ត ហេរាតិ^(១) តស្សុត្តិ កិច្ចុង
 កល់ នៃយ្យាការធម្មាយ ីធនា ជាតិ រុសិត្ត
 ព្រហ្មចិយំ កតំ ការជើយំ នាប់ តត្តត្តាយាតិ
 បជាជាតិតិ ។ ទុតិយម្លឺ ខោ អាយស្តា
 សារុបុត្តា អាយស្តុណ្ឌ ចន្ទិភាពុត្តិ ធនំ ធនំ
 ខោ អារុសោ ចន្ទិភាពុត្តិ នេវត្តា កិច្ចុង ធនំ
 ធនំ ឈេស៊ិ យតោ ខោ អារុសោ កិច្ចុង
 ចេតសា ចិត្ត សុបរិចិត្ត ហេរាតិ^(២) តស្សុត្តិ កិច្ចុង

បណ្តាលសក សត្តាវាសវគ្គ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នៅលាកាបិត្តដែលកិភុចម្រីនលូហើយ ដោយ
បិត្ត បិត្តនី៖របស់កិភុនោះ គួរដើម្បីព្យាករបា កិភុនោះរមេដឹងជីវិច្ឆាស់បា
ជាតិរបស់អាត្រាមញ្ញាស់ហើយ មតិច្បាបូរិយៈអាត្រាមញ្ញាបានប្រព្រឹត្ត
រូបហើយ សោឡ្ទែសកិច្ច អាត្រាមញ្ញាបានធ្វើប្រើបានហើយ មតិការនាកិច្ច
ដៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡ្ទែសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។
ព្រះបន្ទិកបុត្រដំមានអាយុ ហេកិភុទាំងឡាយមក ជាគម្រប់ពីរដងទៀតបា
ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ទេវទេតិសម្រួលិដម៉ែ ដល់កិភុទាំងឡាយយ៉ាង
នេះបា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នៅលាកាបិត្តដែលកិភុចម្រីនលូហើយ
ដោយបិត្ត បិត្តនី៖របស់កិភុនោះ គួរដើម្បីព្យាករបា កិភុនោះរមេដឹងជី
ច្ឆាស់បា ជាតិរបស់អាត្រាមញ្ញាស់ហើយ មតិច្បាបូរិយៈអាត្រាមញ្ញា
បានប្រព្រឹត្តរូបហើយ សោឡ្ទែសកិច្ច អាត្រាមញ្ញាបានធ្វើប្រើបានហើយ
មតិការនាកិច្ចដៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡ្ទែសកិច្ចនេះទៀត មិនមាន
ឡើយ ។ ព្រះសារិបុត្រដំមានអាយុ ពេលទេនីជព្រះបន្ទិកបុត្រដំមាន
អាយុ ជាគម្រប់ពីរដងទៀតផ្ទុចេះបា ម្នាលអារុសោបន្ទិកបុត្រ ទេវទេតិមិន
សម្រួលិដម៉ែ ដល់កិភុទាំងឡាយយ៉ាងនេះទេបា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
នៅលាកាបិត្តដែលកិភុចម្រីនលូហើយ ដោយបិត្ត បិត្តនី៖របស់កិភុនោះ

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយស្ស នរកនិចាតោ

កលំ	រយ្យករណាយ	ីធនា	ជាតិ	រូសិតំ
ព្រហ្មចិយំ	កតំ	ការណីយំ	នាប់	តត្វត្តាយាតិ
បជាជាតិតិ	។	ឯរញ្ជា	ខោ	អារុសោ
ឈរឈត្តា	កិត្យុណំ	ធម៌	ឈស់តិ	យតោ
អារុសោ	កិត្យុឆោ	ចេតសា	ចិត្តំ	បេភាតិ
តស្សវតំ	កិត្យុឆោ	កលំ	រយ្យករណាយ	
ីធនា	ជាតិ	រូសិតំ	ព្រហ្មចិយំ	កតំ
នាប់	តត្វត្តាយាតិ	បជាជាតិតិ	។	តតិយម្បិ
ខោ	អាយស្តា	ធមិត្តុត្តា	កិត្យុ	អាមណ្តុសិ
ឈរឈត្តា	អារុសោ	កិត្យុណំ	ឯវំ	ធម៌
យតោ	ខោ	អារុសោ	កិត្យុឆោ	ចេតសា
សុបរិចិតំ	បេភាតិ ^(១)	តស្សវតំ	កិត្យុឆោ	កលំ
រយ្យករណាយ	ីធនា	ជាតិ	រូសិតំ	ព្រហ្មចិយំ
កតំ	ការណីយំ	នាប់	តត្វត្តាយាតិ	បជាជាតិតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

គ្រប់មីម្ពិព្យករថា កិភុទោះរមេដឹងប្បាស់ថា ជាតិរបស់អាណាពញ្ញ
អស់ហើយ មតិព្រហ្មចិរឃុំ អាណាពញ្ញបានប្រព្រឹត្តរបហើយ សោឡូស-
កិច្ច អាណាពញ្ញបានធ្វើស្របហើយ មតិការនាកិច្ចដែល ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសោឡូសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលអារុសោចនិកាបុត្រ
ទេរទេត្តបានតែសម្រួលម៉ែនដល់កិភុទំនួរយើងនេះថា ម្នាលអារុសោ
ទំនួរយើង នៅណាង ចិត្តដែលកិភុចម្រិនលូហើយ ដោយចិត្ត ចិត្តនៃ៖
របស់កិភុទោះ គ្រប់មីម្ពិព្យករថា កិភុទោះរមេដឹងប្បាស់ថា ជាតិរបស់
អាណាពញ្ញអស់ហើយ មតិព្រហ្មចិរឃុំ អាណាពញ្ញបានប្រព្រឹត្តរបហើយ
សោឡូសកិច្ច អាណាពញ្ញបានធ្វើស្របហើយ មតិការនាកិច្ចដែល ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសោឡូសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ព្រះចន្ទិ-
កាបុត្រដែលអាយុ ហេកិភុទំនួរយើងមក ជាគម្រប់បីដងទៀតថា ម្នាល
អារុសោទំនួរយើង ទេរទេត្តសម្រួលម៉ែន ដល់កិភុទំនួរយើងនេះថា
ម្នាលអារុសោទំនួរយើង នៅណាងចិត្តដែលកិភុចម្រិនលូហើយ ដោយ
ចិត្ត ចិត្តនៃ៖របស់កិភុទោះ គ្រប់មីម្ពិព្យករថា កិភុទោះរមេដឹងប្បាស់ថា
ជាតិរបស់អាណាពញ្ញអស់ហើយ មតិព្រហ្មចិរឃុំ អាណាពញ្ញបានប្រព្រឹត្ត
របហើយ សោឡូសកិច្ច អាណាពញ្ញបានធ្វើស្របហើយ មតិការនាកិច្ចដែល ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសោឡូសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

បណ្តាសកែ សត្តាកាសវគ្គា

តតិយម្បី	ខោ	អាយស្វា	សារីយុត្តោ	អាយស្វុណំ		
ចន្ទិកាយុត្តោ	ធនធាងចេច	ន	ខោ	អរុសោ	ចន្ទិ-	
កាយុត្តោ	ឈរុត្តោ	កិត្យុណំ	ឯរំ	ធម្មំ	ឈស់តិ	
យត្តោ	ខោ	អរុសោ	កិត្យុឆ្ងោ	ធនសោ	ចិត្តំ	
សុបិចិតំ	ហោកតិ ^(១)	តសេវតំ	កិត្យុឆ្ងោ	កលំ		
ឈយ្យាករុណាយ	ីធនកា	ជាតិ	រុសិតំ	ពួលុចិយំ		
កតំ	ករុណីយំ	នាយរំ	តត្តុត្តាយតិ	បជាលាតិតិ	។	
ឯរញ្ជា	ខោ	អរុសោ	ចន្ទិកាយុត្តោ	ឈរុត្តោ	កិត្យុណំ	
ធម្មំ	ឈស់តិ	យត្តោ	ខោ	អរុសោ	កិត្យុឆ្ងោ	
ធនសោ	ចិត្តំ	សុបិចិតំ	ហោកតិ	តសេវតំ	កិត្យុឆ្ងោ	
កលំ	ឈយ្យាករុណាយ	ីធនកា	ជាតិ	រុសិតំ		
ពួលុចិយំ	កតំ	ករុណីយំ	នាយរំ	តត្តុត្តាយតិ		
បជាលាតិតិ	។	ឯរញ្ជា	អរុសោ	កិត្យុឆ្ងោ	ធនសោ	
ចិត្តំ	សុបិចិតំ	ហោកតិ	។	វីតកកំ	មេ	ចិត្តិណិ
ធនសោ	ចិត្តំ	សុបិចិតំ	ហោកតិ	វីតឆោសំ		
មេ	ចិត្តិណិ	ធនសោ	ចិត្តំ	សុបិចិតំ	ហោកតិ	

១ ម. ធនសោ ចិត្តំ ហោកតិ ។

បណ្តាសក សត្តាកសវត្ថិ

ព្រះសារីបុត្តិដែលអាយុ ពោលទេនីន្តែ ព្រះចន្ទិកាបុត្តិដែលអាយុ ជាតិម្រប់ ៣ ដងដូចខ្លះថា ម្នាលអារុសោចន្ទិកាបុត្តិ ទេនិតមិនសម្រេចធំ ដល់កិត្តិទាំងឡាយយ៉ាងនេះទៅ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នៅណាមិត្តដែលកិត្តិចម្រើនលូហើយដោយចិត្ត ចិត្តនូវរបស់កិត្តិនោះ គួរដើម្បីព្រករ ថា កិត្តិនោះរមេដឹងដីជប្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្រាមញ្ញអស់ហើយ មតិ-ព្រហ្មចិត្ត: អាត្រាមញ្ញបានប្រព្រឹត្តរចហើយ សោឡ្ពេសកិច្ច អាត្រាមញ្ញ បានធ្វើស្របហើយ មតិការនាកិច្ចដែលប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីសោឡ្ពេសកិច្ច នេះទៀត មិនមានទើរីយ ។ ម្នាលអារុសោចន្ទិកាបុត្តិ ទេនិតបានតែ សម្រេចធំ ដល់កិត្តិទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ នៅណាមិត្តដែលកិត្តិចម្រើនលូហើយ ដោយចិត្ត ចិត្តនូវរបស់កិត្តិនោះ គួរដើម្បីព្រករ ថា កិត្តិនោះរមេដឹងដីជប្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្រាមញ្ញអស់ហើយ មតិ-ព្រហ្មចិត្ត: អាត្រាមញ្ញបានប្រព្រឹត្តរចហើយ សោឡ្ពេសកិច្ច អាត្រាមញ្ញបានធ្វើស្របហើយ មតិការនាកិច្ចដែលប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បី សោឡ្ពេសកិច្ចនេះទៀត មិនមានទើរីយ ។ ម្នាលអារុសោ ចិត្តដែលកិត្តិ ចម្រើនលូហើយដោយចិត្ត តើដូចមេច ។ ចិត្តដែលកិត្តិចម្រើនលូហើយ ដោយចិត្ត បិត្តរបស់អាត្រាមញ្ញប្រាសចាកភ័ណ៌:ហើយ ចិត្តដែលកិត្តិ ចម្រើនលូហើយ ដោយចិត្ត បិត្តរបស់អាត្រាមញ្ញ ប្រាសចាកទេស:ហើយ

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

វីតមោហាំ មេ ចិត្តណិ បេតសា ចិត្ត សុបរិចិតំ យោតិ
 អសកកចម្លំ មេ ចិត្តណិ បេតសា ចិត្ត សុបរិចិតំ
 យោតិ អសធោសចម្លំ មេ ចិត្តណិ បេតសា ចិត្ត
 សុបរិចិតំ យោតិ អសមោហចម្លំ មេ ចិត្តណិ បេតសា
 ចិត្ត សុបរិចិតំ យោតិ អនារតិចម្លំ មេ ចិត្ត គាម-
 កវយាតិ បេតសា ចិត្ត សុបរិចិតំ យោតិ អនារតិ-
 ចម្លំ មេ ចិត្ត រួបកវយាតិ បេតសា ចិត្ត សុបរិ-
 ចិតំ យោតិ អនារតិចម្លំ មេ ចិត្ត អរូបកវយាតិ
 បេតសា ចិត្ត សុបរិចិតំ យោតិ ។ ឯំ សម្បាវិមុតិ-
 ចិត្តស្ស^(១) ទៅ អរុសោ កិត្យុលោ កុសា បេបិ
 ចត្តុវិញ្ញុយ្យ រួច ចត្តុស្ស អាជាចំ អាកច្បនិ
 នេរស្ស ចិត្ត បិយាទិយណិ អមិស្សិភាពមេរស្ស ចិត្ត
 យោតិ បិតំ អាលេញ្ញប្បត្តំ រយញ្ញស្សុណុបស្សិ កុសា
 បេបិ សោតិវិញ្ញុយ្យ សត្វា ។ ឬ ។ យានិញ្ញុយ្យ កត្វា

១ ឯ. ម. សម្បាវិមុតិចិត្តស្ស ។

សុត្តនិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយ ដោយចិត្តថា ចិត្តរបស់អាណាពញ្ញ ប្រាស
ចាកមោហៈហើយ ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយដោយចិត្តថា ចិត្តរបស់
អាណាពញ្ញ មានសភាពមិនប្រកបដោយគត់ ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយ
ដោយចិត្តថា ចិត្តរបស់អាណាពញ្ញ មានសភាពមិនប្រកបដោយទោស់
ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយ ដោយចិត្តថា ចិត្តរបស់អាណាពញ្ញ មាន
សភាពមិនប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយដោយចិត្តថា
ចិត្តរបស់អាណាពញ្ញ មានសភាពមិនបានត្រឡប់មក ដើម្បីកាមកព
ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយ ដោយចិត្តថា ចិត្តរបស់អាណាពញ្ញ មាន
សភាពមិនបានត្រឡប់មក ដើម្បីបកព ចិត្តដែលកិត្តិបម្រើនលូហើយ
ដោយចិត្តថា ចិត្តរបស់អាណាពញ្ញ មានសភាពមិនបានត្រឡប់មក ដើម្បី
អូបកព ។ មាលអារុសោ កិត្តិដែលមានចិត្តរចស្សខ្លះដោយប្រព័យ៉ាន
នេះហើយ ទោះរូបដៃក្រុលដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត មកកាន់គន្លឹន
នេបកុ កំត្រូបសង្គត់ចិត្តរបស់កិត្តិនោះមិនបានឡើយ ចិត្តកិត្តិនោះមិន
ជាប់ស្តីពី ជាបិត្តតាំងទោ ដល់នូវការមិនញាប់ញ្ញោ កិត្តិនោះរួមទៅ
ពិចារណា យើញចូរសំនួរសេចក្តីវិនាសទោនេបិត្តនោះ ទោះបីសំឡែង
ដៃក្រុលដែលគប្បីដឹងដោយត្រឡប់ក ។ ហើយ កិត្តិនគប្បីដឹងដោយប្រមុះ

បណ្តាសកែ សត្តាកសវគ្គា

ធម្មរិញ្ញយ្យា នសា កាយរិញ្ញយ្យា ដោផ្លូវ មនោរិញ្ញ-
 យ្យា ធម្មា មនស្ស អាជាច់ អភពចន្ទិ នេរស្ស ចិត្តំ
 បិយាណិយន្ទិ អមិស្សីគតេមេរស្ស ចិត្តំ ហេរតិ បិតំ
 អនេញ្ញាយត្តំ រយព្យុស្សុណុបស្សតិ សេយ្យថាបិ អរុសោ
 សិលាយូទោ សោឡ្បូសកុត្តុ^(១) តស្ស^(២) អង្គ កុត្តុ-
 ហេដ្ឋានេមជ្តុមា^(៣) អង្គ កុត្តុ ឧបិ នេមស្ស អច
 ឲ្យរតិមាយ ចេបិ ិសាយ អភពចេយ្យ កុសា រតរដ្ឋិ
 នេរ សំគមេយ្យយ្យ ន សម្បគមេយ្យយ្យ ន សម្បរេដយ្យ
 អច បច្ចិមាយ អច ឧត្តកាយ អច ិត្តិលាយ ចេបិ
 ិសាយ អភពចេយ្យយ្យ កុសា រតរដ្ឋិ នេរ សំគមេយ្យយ្យ
 ន សម្បគមេយ្យយ្យ ន សម្បរេដយ្យ ។ តំ កិស្ស
 ហេតុ ។ កម្ដីរត្តា អរុសោ នេមស្ស សុនិាតត្តា
 សិលាយូបស្ស ឯរមេរ ទោ អរុសោ ឯរ សម្បរិមុត្តិ-
 ចិត្តស្ស កិត្តិនោ កុសា ចេបិ ចក្ខុរិញ្ញយ្យ រូទោ
 ចក្ខុស្ស អាជាច់ អភពចន្ទិ នេរស្ស ចិត្តំ បិយាណិយន្ទិ
 អមិស្សីគតេមេរស្ស ចិត្តំ ហេរតិ បិតំ អនេញ្ញាយត្តំ

១ និ. ម. សោឡ្បូសកុកុកោ ។ អង្គកចាយំ សោឡ្បូសកុកុកោតិបិ ិស្សតិ ។ ២ និ. តស្ស
 អស្ស ។ ៣ និ. ហេដ្ឋានេមជ្តុមា ។

បណ្តាលសក សត្តាវាសវគ្គ

រសគប្បិដីនដោយអណ្តាត ដោដ្ឋាន៖គប្បិដីនដោយកាយ ជម្លាម្នណាំ
 គប្បិដីនដោយចិត្ត មកកាន់គន្លឹននៃបិត្ត កំត្រូបសង្គត់បិត្តរបស់កិត្តុនោះ
 មិនបានទ្រូយ បិត្តកិត្តុនោះមិនជាប់សិត ជាបិត្តតាំងនោះ ដល់នូវការ
 មិនញ្ចាប់ញ្ញេះ កិត្តុនោះ រមេដិចារណាយើញ្ចាប់នូវសេចក្តីនិនាស
 ទោនៃបិត្តនោះ ម្នាលអារុសោ ដូចសសរប្បៈ មានប្រធើន ១៦ ហត្ថ
 សសរប្បៈនោះដំបូះទោ ខាងក្រោមរណ្តាល ន ហត្ថ សល់នោះខាងលើ
 រណ្តាល ន ហត្ថ ខាងក្រោយមក ទោះបីក្រៀវប្រកបដោយខ្សោយលំយោងខ្លាំង
 មកពីទិសខាងកែវ កំមិនកម្រិក មិនញ្ចាប់ញ្ញេះ មិនរំភើប ទោះបីក្រៀវ
 ប្រកបដោយខ្សោយលំយោងខ្លាំង មកពីទិសខាងលិច មកពីទិសខាងជើង
 បុមកពីទិសខាងត្បូង កំមិនកម្រិក មិនញ្ចាប់ញ្ញេះ មិនរំភើបដែរ ។
 ដំណើរនោះ ញ្ចាប់ហេតុអី ។ ម្នាលអារុសោ ញ្ចាប់ថា សសរប្បៈដែលគឺ
 ជីកដំប្រាបូយោងណាមាចិញ ម្នាលអារុសោ កិត្តុដែលមានបិត្តរបច្បាផ្ទេះ
 ដោយប្រព័យោងនេះហើយ ទោះបីរូបដៃក្រុលេង ដែលគប្បិដីនដោយ
 ចិត្ត មកកាន់គន្លឹននៃបិត្ត កំត្រូបសង្គត់បិត្តរបស់កិត្តុនោះ មិនបានទ្រូយ
 បិត្តកិត្តុនោះ មិនជាប់សិត ជាបិត្តតាំងនោះ ដល់នូវការមិនញ្ចាប់ញ្ញេះ

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

រយញ្ញស្សនុបស្សតិ	កុសា	មេបិ	សោតិវិញ្ញយ្យា
សញ្ញា ។ ឃ ។ ឃ	យានិញ្ញយ្យា	កញ្ញា	ជីវិញ្ញយ្យា
រសា	គាយិញ្ញយ្យា	ធោផ្លា	មឆោរិញ្ញយ្យា
ធម្បា	មនស្ស	អាជាច់	អាណច្បាបិ
បិរិយាទិយត្តិ	អមិស្សិកតមេស្ស	ចិត្តំ	ហេកតិ
អារេញ្ញប្បតំ	រយញ្ញស្សនុបស្សតិតិ ។		
[២៧]	អចខោ	អនាគិល្វាកោ	កហាបតិ
យេន	កកក	តេណុបសត្តិមិ	ឧបសត្តិមិទ្ធា
អភិវឌ្ឍនា	ធភាមន្តំ	និសិទិ	ធភាមន្តំ
ខោ	អនាគិល្វាកំ	កហាបតិ	កកក
យតោ	ខោ	កហាបតិ	អិយស្សវិកស្ស
កយានិ	ហេរិនិ	រួបសត្តានិ	ហេរិនិ
ច	សោតាយតិយដ្ឋិហិ	សមញ្ញកតោ	យោតិ
អាណច្បិមានោ	អត្ថបារ	អត្ថានំ	ព្រករយោ
ីធនានិរយក្តិ	ីធនាតិរប្បានយោនិយោ	ីធនាបិតិវិស-	
យោ	ីធនាជាយុត្តិវិនិចាតោ	សោតាយដ្ឋាមាយស្សិ	

សុត្តនិងក អគ្គត្រនិកាយ នវកនិចាត

កិភីនោះ រមេដពិចារណាយើញ្ញប្បាស់ នូវសេចក្តីវិនាសឡោនៃបិត្តនោះ
ឡោះបីសំឡេងដីក្រល់បន្ទុ គប្បិជិះដោយត្រូវក ។ ហ ។ កិនគប្បិជិះ
ដោយប្រមុះ រសគប្បិជិះដោយអណ្តាត ដោដ្ឋាន៖គប្បិជិះដោយកាយ
ធ្មារមួលៗ គប្បិជិះដោយបិត្ត មកកាន់គន្លឹងនៃបិត្ត កើត្រូបសង្គត់បិត្ត
របស់កិភីនោះ មិនបានទើយ បិត្តរបស់កិភីនោះ មិនជាប់សិត
ជាបិត្តតាំងនោះ ដល់នូវការមិនញាប់ព្រំ កិភីនោះ រមេដពិចារណាយ
ើញ្ញប្បាស់នូវសេចក្តីវិនាសឡោនៃបិត្តនោះ កើយ៉ងនោះដែរ ។

[២៧] ត្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគបតី ចូលឡាតាហំព្រះ
ដែលព្រះរាជ លុះចូលឡាងល់ ក្រាបថាយបង្កំព្រះដែលព្រះរាជ
ហើយអង្គយកុនិះសមត្ថរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគបតី អង្គយ
កុនិះសមត្ថរហើយ ព្រះដែលព្រះរាជ ទ្រូវត្រាស់ដូចខ្លះបាន ម្នាល
គបតី នៅលាងអវិយសរវៀក បានរម្យាប់នូវកំយនិងព្រោះទាំង ៥ និង
ប្រកបដោយអង្គនៃសោគាបតី ៥ យ៉ាងហើយ អវិយសរវៀកនោះ កាល
ប្រាប់ គប្បិញ្ញាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនដីជាបានបាន អាត្រាមញ្ញ មាននរកអស់
ហើយ មានតិរប្រាយកំណើតអស់ហើយ មានបិត្តិវិស៊ែយអស់ហើយ
មានអប្បាយទុកតិវិប្បាតអស់ហើយ អាត្រាមញ្ញ ជាអ្នកដល់នូវសោគ់

បណ្តាលសក់ សត្តាកាសវគ្គា

អវិនិច្ចនេះ និយត្រ សម្បានិបាយនា ។
 គតមានី បញ្ញ កយានី ហេរិ រួបសញ្ញានី ហេរិ ។
 យំ កហាបតិ ចាងកតិចាតី ចាងកតិចាចប្បច្ចយា
 ិធ្មោដម្ធិកម្ពិ កយំ ហេរិ បសរតិ សម្បរាយិកម្ពិ
 កយំ ហេរិ បសរតិ ចេតសិកម្ពិ ឯក្តាំ នោមនស្បែ
 បជីសំរេដតិ ចាងកតិចាតា បជីវិត្រ នេរ ិធ្មោដម្ធិ-
 កម្ពិ កយំ ហេរិ បសរតិ ន សម្បរាយិកម្ពិ កយំ ហេរិ
 បសរតិ ន ចេតសិកម្ពិ ឯក្តាំ នោមនស្បែ បជីសំរេដតិ
 ចាងកតិចាតា បជីវិតស្បែ ធម៌ តំ កយំ ហេរិ
 រួបសញ្ញ ហេរិ ។ យំ កហាបតិ អិធ្មាងយើ ។ ហ ។
 គាមេសុ មិធ្មាងយើ មុសាកាតី សុកមេរយមចប្បម្ពារ-
 ធម្មាងយើ សុកមេរយមចប្បម្ពារធម្មាងប្បច្ចយា ិធ្មោដម្ធិ-
 កម្ពិ កយំ ហេរិ បសរតិ សម្បរាយិកម្ពិ កយំ ហេរិ
 បសរតិ ចេតសិកម្ពិ ឯក្តាំ នោមនស្បែ បជីសំរេដតិ

បណ្តាសក សត្តាកសវត្ថិ

មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀរ មានការត្រាស់ដីជប្រព័ន្ធ មេដឹកជញ្ជូន ។ កំយនិជ្ជពេរ ៥ ដែលអរិយសារក់ បានរម្យប់ហើយ តើដួចបេម្ចប់ ។ ម្នាលគបាទី បុគ្គលជាអ្នកសម្ងាប់សត្វ រួមជបាននូវ កំយនិជ្ជពេរ ដែលប្រព័ន្ធខោកធម៌ខុះដង បាននូវកំយនិជ្ជពេរ ដែលប្រព័ន្ធខោកធម៌ខុះដង ទទួលនូវទុក្ខនិជ្ជទោមនស្ស ដែល ប្រព័ន្ធខោកធម៌ខុះដង ព្រោះការសម្ងាប់សត្វជាបច្ចីយ បុគ្គលជាអ្នករៀរ ចាកបាណភាពិបាត រួមជិនបាននូវកំយនិជ្ជពេរដែលប្រព័ន្ធផោ ក្នុង បច្ចុប្បន្នដង មិនបានទទួលនូវទុក្ខនិជ្ជទោមនស្សដែលប្រព័ន្ធផោ ក្នុងលោកខាង មុខដង មិនបានទទួលនូវទុក្ខនិជ្ជទោមនស្សដែលប្រព័ន្ធផោ ក្នុងបុគ្គលជាអ្នកកាន់យកនូវរបស់ កាលបីបុគ្គលរៀរចាកបាណភាពិបាតហើយ ទីបកំយនិជ្ជពេរនោះ សូប់ រម្យប់ទោបានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគបាទី បុគ្គលជាអ្នកកាន់យកនូវរបស់ ដែលគេមិនបានឡើ ។ ហើយ ជាអ្នកប្រព័ន្ធគុក្ខនិជ្ជកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នកដីកន្លួវទីកស្រីនឹងគីសុរានិជ្ជមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណ តែងបាននូវកំយនិជ្ជពេរដែលប្រព័ន្ធផោ ក្នុង បច្ចុប្បន្នដង បាននូវកំយនិជ្ជពេរដែលប្រព័ន្ធផោ ក្នុងលោកខាងមុខដង ទទួលនូវទុក្ខនិជ្ជទោមនស្ស ដែលប្រព័ន្ធផោ ក្នុងបុគ្គលជាអ្នកកាន់យកនូវរបស់ ទីកស្រីនឹងគីសុរានិជ្ជមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណជាបច្ចីយ

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្តរនិកាយស្ស នវកនិបាតោ

សុរមេយមផ្លូប្បញាបជ្រាសា បជិវិតោ នេរ ធម្មុជមិ-
 កម្លិ កយំ ហ៊ែវ បសវតិ ន សម្បរាយិកម្លិ
 កយំ ហ៊ែវ បសវតិ ន ចេតសិកម្លិ ឯកំ
 នោមនស្ស បជិសំហេតិ សុរមេយមផ្លូប្បញាបជ្រាសា
 បជិវិតស្ស ឃំ តំ កយំ ហ៊ែវ រួបសណ្ឌ ហេរតិ ។
 នមានិ បញ្ញ កយានិ ហេរនិ រួបសណ្ឌានិ ហេរនិ ។
 គតមេហិ ចតូហិ សោតាបតិយដៀហិ សមផ្លា-
 តោតោ ហេរតិ ។ នដ កលាបតិ អិយស្សរកោ
 ពុទ្ធម អហ្វូប្បសាណន សមផ្លាកោតោ ហេរតិ តតិិ
 សោ កករ អរបា សមផ្លាសមុទ្ធន វិធ្លាបរណា-
 សមផ្លា សុតោតោ លោកវិទ្ធ អនុត្តហ បុរិស-
 ិម្លសារចិ សត្តា នេរមនុស្សណា ពុទ្ធន កករតិ

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

បុគ្គលជាមួករៀបចាកការដឹកនាំទីក្រុងប្រជុំ គីសុរិនិធីមេរោយ ដែលជាទី
តាំងនៃសេចក្តីប្រមាណហើយ រមេដមិនបាននូវកំយនិធីពេញ ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងបច្ចុប្បន្នដែល មិនបាននូវកំយនិធីពេញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងលោក
អាជមុខដែល មិនទទួលនូវទុកនិធីពេញនូយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
បិត្តដែល កាលបឹងបុគ្គលរៀបចាកការដឹកនាំទីក្រុងប្រជុំ គីសុរិនិធីមេរោយ
ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណហើយ ទីបកំយនិធីពេញនោះសូមបែរម្ងាប់
ទៅបានយ៉ាងនេះជន ។ កំយនិធីពេញ ដែលអវិយសារ៉ាក បានម្ងាប់
ហើយមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ អវិយសារ៉ាក ប្រកបដោយអង្គនៃសាធាបត្តិ
៥ យ៉ាង តើដូចមេប៉ុណ្ណោះ ម្នាលគបាបតី អវិយសារ៉ាកក្នុងសាសនានេះ
ជាមួកប្រកបដោយសេចក្តីផ្សេងៗថ្មី មិនកម្រិកក្នុងព្រះពុទ្ធបាន ព្រះដែល
ព្រះភាគអង្គនោះ ឡើងត្រូវយកសេចក្តីសោហ្មនត្រូវប់យ៉ាង ព្រះអង្គ
ត្រាស់ដឹងនូវពេញយុជម៉ែតាំងពួន ដោយប្រព័ន្ធដោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គ
បរិបុណ្យដោយវិធានិធីចរណ៍ ព្រះអង្គមានដំណើរទៅកាន់ព្រះនិញ្ញន
ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រូវលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីហាទិគុណ
រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាមួកនូវនូវបុរស ដែលគួរ
ទូនានបាន ព្រះអង្គជាត្រូវនៅទេតានិធីមនុស្សទាំងទ្វាយ ព្រះអង្គត្រាស់
ដឹងនូវបត្តិរិយសច្បាស់ ព្រះអង្គលេងវិលត្រូវប់មកការនៃការបង្រៀត ។

បណ្តាលសក់ សត្តាកាសវគ្គា

ធម្ម អង្វេប្បសាណេន សម្បត្តាកតោ យោតិ ស្រាត្រារោតោ
 តោ កតរតោ ធម្ម ស្ទើដីកោ អគាលិកោ
 ឯហិបស្សិកោ ឱធម្មយិកោ បច្ចំ ហ៊ិតពោ
 វិញ្ញុហិតិ ។ សធ្លើ អង្វេប្បសាណេន សម្បត្តាកតោ
 យោតិ សុប្បជិបញ្ញា កតរតោ សារគសធ្លើ ឱធម្ម-
 ប្បជិបញ្ញា កតរតោ សារគសធ្លើ ព្រាយប្បជិបញ្ញា
 កតរតោ សារគសធ្លើ សមិចិប្បជិបញ្ញា កតរតោ
 សារគសធ្លើ យិទា ចត្តារិ បុរិសយុតានិ
 អផ្លូវ បុរិសបុគ្គលា ធម្ម កតរតោ សារគសធ្លើ
 អាយុនយោរ ឱាយុនយោរ ឯក្តឹងេយោរ អញ្ចុលិ-
 គរជីយោរ អណ្តុត្រា បុញ្ញកោត្រាត្រា លោកស្ពាតិ ។
 អិយកញ្ចបិ សីលិបិ សម្បត្តាកតោ យោតិ
 អក្សាខោយិ អន្តិញ្ចបិ អសពលិបិ អគម្លាសេយិ

បណ្តាសក សត្តាកសវត្ថិ

អរិយសារ៍ក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីផ្តែមៗប្រាប់ប្រាប់ មិនកម្រិះកក្តីនៅព្រះធម៌ប៉ា
 ព្រះបរិយត្តិធម៌ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រូវសម្រេចហើយដោយលូ
 ជាជម៌ដែលបុគ្គល គប្បីយើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាជម៌ឡើនរដែល
 មិនវិជ្ជាទាកល ជាជម៌ត្តិរដល់ធបិបស្សិធនិ ជាជម៌ដែលបុគ្គលគប្បី
 បង្កានចូលមកទុកក្តីនឹងខ្លួន ជាជម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីយើញ
 ច្បាស់ក្តីបិត្តនៃខ្លួន ។ អរិយសារ៍ក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តី
 ផ្តែមៗប្រាប់ប្រាប់ ព្រះសង្ឃសារ៍កនៃព្រះដ៏មានព្រះធម៌
 ប្រតិបត្តិដោយប្រចាំពេល ព្រះសង្ឃសារ៍កនៃព្រះដ៏មានព្រះធម៌ ប្រតិបត្តិ
 ត្រួន ព្រះសង្ឃសារ៍កនៃព្រះដ៏មានព្រះធម៌ ប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់
 ដើរព្រះនិញ្ញាន ព្រះសង្ឃសារ៍កនៃព្រះដ៏មានព្រះធម៌ ប្រតិបត្តិ
 សមត្ថា គឺប្រតិបត្តិត្តិរដល់សិល សមាជិ បញ្ញា បុរសបុគ្គលិណា
 ហើរប់ជាកូច្ចាន ២ គូ ហើរប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៤ ព្រះសង្ឃសារ៍ក
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះធម៌នេះ ហេកកត្តិរទ្វូលនូវចតុប្បត្តិយ ដែល
 បុគ្គលនាំមកបួង គឺទ្វូលអាគារកូច្ចាន គឺទ្វូលទក្តិិណាទាន
 ត្តិរដល់អញ្ញាលិកម្ព ជាបុញ្ញកៅត្តិនៃសត្វលោក រកទីតួដើរក្រោះ
 លើដោនជាក្នុងធន ។ អរិយសារ៍កនេះ ប្រកបដោយសិល ជាទីត្រួតការ
 របស់ព្រះអរិយៈ ជាសិលមិនជាប់ មិនធ្លេះ មិនព្រោស មិនពាល់

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតា

កុជិស្សូហិ	វិញ្ញុប្បសត្វូហិ	អបកមដ្ឋូហិ	សមាជិ-
សំរត្តនិគេហិ	។ តមេហិ	ចត្វូហិ	សោតាបត្តិយដ្ឋូហិ
សម្រាកតោ	យកតិ	។ យតោ	ខោ កិបាបតិ
អិយស្សវរកស្ស	តមានិ	បញ្ញ	កយានិ ហេរានិ
រួបសត្វានិ	យកណិ	តមេហិ	សោតាបត្តិ-
យដ្ឋូហិ	សម្រាកតោ	យកតិ	យោ អាកច្ចូមានោ
អត្ថនា	វ អត្ថាបំ	ព្រកររយ្យ	ីណានិរយក្មិ
ីណាតិរច្ចានយោនិយោ		ីណាបិត្តិវិសយោ	ីណាត-
ចាយធម្មតិវិនិចាតោ		សោតាបដ្ឋាមាមស្សិ	អវិនិចាត-
ដម្មា	និយតោ	សម្រាជិបកយនោតិ	។

[២៥]	យតោ	ខោ	ភិក្សាបេ	អិយស្សវរកស្ស
បញ្ញ	កយានិ	ហេរានិ	រួបសត្វានិ	យកណិ ចត្វូហិ ច
សោតាបត្តិយដ្ឋូហិ		សម្រាកតោ	យកតិ	យោ
អាកច្ចូមានោ	វ អត្ថាបំ		ព្រកររយ្យ	
ីណានិរយក្មិ		ីណាតិរច្ចានយោនិយោ	ីណាបិត្តិវិស-	
យោ	ីណាទាមធម្មតិវិនិចាតោ		សោតាបដ្ឋាមាមស្សិ	

សុត្តនិងក អគ្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ជាសីលជានា ដែលពួកអ្នកប្រាប្រាសរលើរហើយ ជាសីលមិនបានស
អធ្វឺលដោយតណ្ឌា ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាជិ ។ អរិយសារ៉ែក
ជាម្នកប្រកបដោយអត្ថនៃសោតាបត្តិ ២ យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាលគបាទី
អំណាណា អរិយសារ៉ែក បានរម្យាប់នូវកំយនិធីព្រៃទាំង ៥ នេះ ទាំង
ប្រកបដោយអត្ថនៃសោតាបត្តិទាំង ២ យ៉ាងនេះហើយ អរិយសារ៉ែកនោះ
កាលបីប្រាថ្នា គប្បីព្រាករខ្លួនដោយខ្លួនជនបានបាន អត្ថាមញ្ញ មាននរក
អស់ហើយ មានតិរច្ញានកំណើតអស់ហើយ មានបិត្តិវិស៊ីយអស់ហើយ
មានអប្បាយទុក្តិនិធីវិនិចាតអស់ហើយ អត្ថាមញ្ញជាម្នកដល់នូវសោត់
ហើយ ជាម្នកមានសកាល មិនបានធ្វាក់ចុះ ជាម្នកទៀត មានសេចក្តី
ត្រាស់ដីនប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[៧៨] ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ អំណាណា អរិយសារ៉ែក បាន
រម្យាប់ នូវកំយនិធីព្រៃទាំង ៥ ទាំងប្រកបដោយអត្ថនៃសោតាបត្តិ
ទាំង ២ យ៉ាងហើយ អរិយសារ៉ែកនោះ កាលបីប្រាថ្នា គប្បី
ព្រាករខ្លួនដោយខ្លួនជនបានបាន អត្ថាមញ្ញ មាននរកអស់ហើយ
មានតិរច្ញានកំណើតអស់ហើយ មានបិត្តិវិស៊ីយអស់ហើយ មាន
អប្បាយ ទុក្តិនិធីវិនិចាតអស់ហើយ អត្ថាមញ្ញជាម្នកដល់នូវសោត់

បណ្តាលសក់ សត្តាកាសវគ្គា

អវិនិច្ឆាសេដ្ឋុ	និយតោ	សម្បាផិបរយនោ	។			
គតមានី	បញ្ញា	កយានី	ហេណី	រួបសណ្តានី		
ហេណី	។	យំ	កិត្យាបេ	ចាណាកតិចាតី	ចាណាកតិ-	
ចាណប្បច្ចុយា	ធម្មុដម្មិកម្មិ	កយំ	ហេរំ	បសវតិ		
សម្បាយិកម្មិ	កយំ	ហេរំ	បសវតិ	ចេតសិកម្មិ		
ឯក្តា	លោមនស្រំ	បងិសំរេដតិ	ចាណាកតិចាតា			
បងិវិរតោ	។	ហេ	។	ឯក្តា	។	
យំ	កិត្យាបេ	អធិត្យាជាយី	។	ហេ	។	គាមនស្រំ
មិត្យាថារី	មុសាកតិ	សុកមេរយមផ្ទុប្បមានផ្ទាយី				
សុកមេរយមផ្ទុប្បមានផ្ទាយី		ធម្មុដម្មិកម្មិ				
កយំ	ហេរំ	បសវតិ	សម្បាយិកម្មិ	កយំ		
ហេរំ	បសវតិ	ចេតសិកម្មិ	ឯក្តា	លោមនស្រំ		
បងិសំរេដតិ	សុកមេរយមផ្ទុប្បមានផ្ទាយី	បងិវិរតោ				

បណ្តាសក សត្តាកសវត្ថ

ជាមួយមានសភាពមិនបានធ្វាក់ចុះ ជាមួយទេវីវ មានសេចក្តីត្រាស់ដើរ
ប្រព្រឹត្តទៅមានមុខ ។ កំយនិនពោរទាំង ៥ ដែលអរិយសារៗ
បានរម្យាប់ហើយ តើដូចមេច ។ មាលកិត្តិទាំងឡាយ បុគ្គលដែល
ជាមួយសម្យាប់សត្វ តែងបាននូវកំយនិនពោរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
កុងបច្ចុប្បន្នធែន បាននូវកំយនិនពោរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ កុងលោក
អាណមុខធែន ទទួលនូវទុកនិនពោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅកុង
បិត្តធែន ព្រោះការសម្យាប់សត្វ ជាបច្ចីយ បុគ្គលជាមួយរៀបចាកការ
សម្យាប់សត្វ ។ ហើយ ពីរកំយនិនពោរនោះ រម្យាប់ទៅបានយ៉ាង
នេះជែង ។ មាលកិត្តិទាំងឡាយ បុគ្គលកាន់យកទ្រព្យដែលគើមិន
បានឡើ ។ ហើយ បុគ្គលជាមួយប្រព្រឹត្តុស កុងកាមទាំងឡាយ ជាមួយ
ពោលពាក្យកុហក ជាមួយដឹកនូវទីក្រសួង គីសុរីនិនមេរ័យ ដែល
ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណ តែងបាននូវកំយនិនពោរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
កុងបច្ចុប្បន្នធែន បាននូវកំយនិនពោរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ កុងលោក
អាណមុខធែន ទទួលនូវទុកនិនពោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅកុង
បិត្តធែន ព្រោះការដឹកនូវទីក្រសួង គីសុរីនិនមេរ័យ ដែល
ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណ ជាបច្ចីយ បុគ្គលជាមួយរៀបចាកការដឹកនូវទីក្រសួង
សុរីនិនមេរ័យ គីសុរីនិនមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាណហើយ

សុត្តនិជំកេ អគ្គត្រនិភាយស្ស នវកនិតាគោ

នៅ	ឯធម្មិកម្បី	កយំ	ហំ	បសវតិ	ន	
សម្បកយិកម្បី	កយំ	ហំ	បសវតិ	ន	បេត-	
សិកម្បី	ធនាំ	ធាមនស្សាំ	បដិសំបេតិ	សុរមេ-		
រយមផ្លួយមានផ្លាង	បដិវិនស្សាំ	ឃាំ	តាំ	កយំ		
ហំ	រួបស្សាំ	ហេតិ	។	សមានិ	បញ្ញា	កយានិ
ហេណិ	រួបស្សានិ	ហេតិ	។	គតមេហិ	ចត្តិហិ	
សោតាបត្តិយដ្ឋិហិ	សមផ្លាកតោ	ហេតិ	។	សច		
កិត្តិហិ	អិយស្សារគោ	ពុទ្ធទិ	អប្បប្បសាណេន			
សមផ្លាកតោ	ហេតិ	តតិហិ	សោ	កកវា	។	យោ
សត្តា	លេមណុស្សាំ	ពុទ្ធទិ	កកវា	។	ចម្បេ	។
សដ្ឋិ	។	អិយគត្តិហិ	សីលិហិ	សមផ្លា-		
កតោ	ហេតិ	អត្តិល្អាយិ	អច្ចិទ្ធទិ	អសព-		
លេហិ	អគម្ពាសេហិ	កុជិស្សិហិ	វិញ្ញុប្បសត្វិហិ			
អបកមដ្ឋិហិ	សមដិសំរត្តិនិកេហិ	។		តមេហិ		
ចត្តិហិ	សោតាបត្តិយដ្ឋិហិ	សមផ្លាកតោ	ហេតិ	។		

សុត្តនបិដក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិបាត

តែងមិនបាននូវកំយនិជ្ជពេរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ កូដបច្ចុប្បន្នធ័រ មិន
បាននូវកំយនិជ្ជពេរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ កូដលោកខាងមុខធ័រ មិន
ទទួលនូវទុកនិជ្ជមេមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅកូដបិត្តធ័រ កាលបី
បុគ្គលរៀបចាកការដឹកនូវទីក្រសួង គីសុកនិជ្ជមេរ័យ ដែលជាទី
តាំងនៃសេចក្តីប្រមាណហើយ ទីបកំយនិជ្ជពេរនោះ រម្យាប់ទៅ
បានយ៉ាងនេះ ។ កំយនិជ្ជពេរដែលអរិយសារៗក បានរម្យាប់ហើយ
មាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ចុះអរិយសារៗក ដែលប្រកបដោយអង្គនៃ
សេត្តាបត្តិ ២ យ៉ាង តើដូចមេប ៧ មានកិត្តិចាំនូវយ អរិយសារៗក
កូដសាសនានេះ ជាមួកប្រកបដោយសេចក្តីផ្លែងៗថ្មី មិនកំម្រិក កូដ
ព្រះពុទ្ធបា ព្រះដែលព្រះភាគអង្គនោះ ។ ហើយ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃ
ទេវតានិជ្ជមនុស្សចាំនូវយ ព្រះអង្គទ្រជំនាញត្រាស់ដីជ្ជនូវបច្ចុករិយសប្បុ
ព្រះអង្គលើនូលមកកាន់កពបីទៀត ។ កូដព្រះជម៉ែ ៦ ហើយ កូដ
ព្រះសង្គ្រោះ អរិយសារៗក ប្រកបដោយសិលទាំនូវយ ដែលជាទី
គ្រូកអររបស់ព្រះអរិយ៖ ជាសិលមិនជាប់ មិនជួំ មិនព្រាស
មិនពាល់ ជាសិលជានា ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញសរសើរហើយ ជាសិល
មិនបានសអ្នកលដោយតណ្ហា ជាសិលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាជិ ៧
អរិយសារៗក ប្រកបដោយអង្គនៃសេត្តាបត្តិ ២ យ៉ាងនេះជន ។

បណ្តាលសក់ សត្តាកាសវគ្គា

យត់ នៅ កិច្ចកម្ម អរិយស្សវរកស្ស តមានី

បញ្ញ កយានី ហេរានី រួបសញ្ញានី ហេរានី តមេហិ ច

ចត្រូហិ សោតាបត្តិយដ្ឋៃហិ សមញ្ញាកត់ ហេរាតិ

សោ អាកច្ចូមានោ អត្ថានា វ អត្ថានំ ព្យាករយ្យ

ីធនានិរយោម្ធិ ីធនាតិរញ្ជាលយោនិយោ ីធនាបិត្តិវិស-

យោ ីធនាភាយុត្តិវិនិច្ឆោត សោតាបញ្ចាយមស្ដិ

អវិនិច្ឆោទម្រោ និយតោ សម្អាងិបកយោនិយោតិ ។

[២៥] នរិយិមានី កិច្ចកម្ម អាបាតវត្ថុនិ ។

គតមានី នរ ។ អនត្តំ មេ អចវិតិ អាបាតំ

ពណ្ឌិតិ អនត្តំ មេ ចរតិតិ អាបាតំ ពណ្ឌិតិ

បណ្តាលសក សត្វារាសវត្ថុ

ម្នាលកិត្យុទាំងឡាយ នៅលាង អរិយសវ៉ក បានរមាប់នូវកែយនិង
 ពេរ ៥ យ៉ាននេះ ទាំងប្រកបហើយដោយអត្ថនៃសោតាបត្តិទាំង ៥ យ៉ាន
 នេះហើយ អរិយសវ៉កនោះ កាលបរិច្ឆេទបញ្ជីព្យាករនូវខ្លួនដោយ
 ឱនជនបានបាន អាត្រាមព្រោះ មាននរកអស់ហើយ មានតិរបានកំណើត
 អស់ហើយ មានបិត្តិវិស៊យអស់ហើយ មានអប្បយ ទុគ្តិនិងវិបាទ
 អស់ហើយ អាត្រាមព្រោះ ជាអ្នកដល់នូវសោត់ ជាអ្នកមានសកាល មិន
 បានធ្លាក់ប៉ុះ ជាអ្នកឡើង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។
 [៧៨]   ម្នាលកិត្យុទាំងឡាយ   អាយាពវត្ថុ   (ហេតុជា
 ទីតាំងនៃសេចក្តីកុំភ្លុន) នេះមាន ៥ យ៉ាន ។ អាយាពវត្ថុទាំង ៥ យ៉ាន
 តើជួរចម្លបួន៖ ។ គីបុគ្គលបជ្ជគិតុ ដោយគិតបាន ជនជាមេរោគេៗ
 បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្រាមព្រោះ ១ ចន្ទគិតុ ដោយគិត
 បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្រាមព្រោះ ១

សុត្តនិបិជកេ អគ្គត្រនិកាយស្ស នរកនិចាតោ

អនត្តា	មេ	ចិស្សតិតិ	អាយាតា	ពន្លតិ	ិយស្ស
មេ	មនាបស្ស	អនត្តា	អចវិតិ	អាយាតា	ពន្លតិ
ិយស្ស	មេ	មនាបស្ស	អនត្តា	ចរតិតិ	អាយាតា
ពន្លតិ	ិយស្ស	មេ	មនាបស្ស	អនត្តា	ចិស្សតិតិ
អាយាតា	ពន្លតិ	អប្បិយស្ស	មេ	អមនាបស្ស	អត្តា
អចវិតិ	អាយាតា	ពន្លតិ	អប្បិយស្ស	មេ	អមនាបស្ស
អត្តា	ចរតិតិ	អាយាតា	ពន្លតិ	អប្បិយស្ស	មេ
អមនាបស្ស	អត្តា	ចិស្សតិតិ	អាយាតា	ពន្លតិ	។
នមានី	ខោ	ភិគ្គោរ	នរ	អាយាតរត្តិនិតិ	។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិបាត

ចងកាំនុំ ដោយគិតបា ដនធខេការនឹងប្រព្រឹត្តន្ទរអំពើ មិនជាប្រយោជន៍
ដល់អាណាពញ្ច ១ ចងកាំនុំ ដោយគិតបា ដនធខេការ បានប្រព្រឹត្ត
ហើយន្ទរអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ ដល់សត្វនិធសង្ឃារជាតិស្រឡាត្រៀត់ ជាតិ
គាប់បិត្តរបស់អាណាពញ្ច ១ ចងកាំនុំ ដោយគិតបា ដនធខេការ កំពុង
ប្រព្រឹត្តន្ទរអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្ឃារ ជាតិស្រឡាត្រៀត់
ជាតិពេញបិត្តរបស់អាណាពញ្ច ១ ចងកាំនុំ ដោយគិតបា ដនធខេការ
នឹងប្រព្រឹត្តន្ទរអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ ដល់សត្វនិធសង្ឃារជាតិស្រឡាត្រៀត់
ជាតិគាប់បិត្តរបស់អាណាពញ្ច ១ ចងកាំនុំ ដោយគិតបា ដនធខេការ
បានប្រព្រឹត្តន្ទរអំពើជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្ឃារ មិនជាតិស្រឡាត្រៀត់
មិនជាតិគាប់បិត្តរបស់អាណាពញ្ច ១ ចងកាំនុំ ដោយគិតបា ដនធខេការ
កំពុងប្រព្រឹត្តន្ទរអំពើ ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្ឃារ មិនជាតិ
ស្រឡាត្រៀត់ មិនជាតិគាប់បិត្តរបស់អាណាពញ្ច ១ ចងកាំនុំ ដោយគិតបា
ដនធខេការនឹងប្រព្រឹត្តន្ទរអំពើ ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្ឃារ មិន
ជាតិស្រឡាត្រៀត់ មិនជាតិគាប់បិត្តរបស់អាណាពញ្ច ១ ។ ម្នាលកិកុទាំង-
ឡាយ អាយាតវត្ថុមាន ៤ យ៉ាវនេះជន ។

បណ្តាលសក់ សត្វាកាសវគ្គា

[៣០]

នរឃិម

ភិគ្គបេ

អាយាពល្បជិរ-

នយា ។ គត់មេ នរ ។ អនត្តំ មេ អចវិតិ តំ

គុទេត្តូ លព្យាតិ អាយាតំ បជិរិនេតិ អនត្តំ មេ

បរតិតិ តំ គុទេត្តូ លព្យាតិ អាយាតំ បជិរិនេតិ

អនត្តំ មេ ចិស្សិតិតិ តំ គុទេត្តូ លព្យាតិ

អាយាតំ បជិរិនេតិ ិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្តំ

អចវិតិ តំ គុទេត្តូ លព្យាតិ អាយាតំ បជិរិនេតិ

បណ្តាលសក សត្តាកាសវគ្គ

[៣០] ម្នាលកិភីទាំងឡាយ អាយាតប្បដិវិនីយ (ការកម្មាធ័បង់
នូវសេចក្តីគុំភូន) នេះមាន ៤ យោង ។ អាយាតប្បដិវិនីយទាំង ៤ យោង
តើជូបមេបី ។ គីបុគ្គលកម្មាធ័បង់នូវគីនុ ដោយគិតបា ដនធគេរោះ
បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ដល់អាណាពញ្ច ព្រោះហេតុនោះ
អាណាពញ្ច គីបុគ្គលនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ កូនុបុគ្គលនូវអំពើ
ឈាន ១ កម្មាធ័បង់នូវគីនុ ដោយគិតបា ដនធគេរោះ កំពុងប្រព្រឹត្ត
នូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ដល់អាណាពញ្ច ព្រោះហេតុនោះ អាណាពញ្ច
គីបុគ្គលនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍នោះ កូនុបុគ្គលនូវអំពើឈាន ១ កម្មាធ័បង់
នូវគីនុ ដោយគិតបា ដនធគេរោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍
ដល់អាណាពញ្ច ព្រោះហេតុនោះ អាណាពញ្ចគីបុគ្គលនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍នោះ
កូនុបុគ្គលនូវអំពើ អំពើឈាន ១ កម្មាធ័បង់នូវគីនុ ដោយគិតបា
ដនធគេរោះបានប្រព្រឹត្តនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ដល់សត្វ
និងសង្ការជាទិស្សឡាភេរ ជាទិតាប់ចិត្តរបស់អាណាពញ្ច ព្រោះហេតុនោះ
អាណាពញ្ចគីបុគ្គលនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ កូនុបុគ្គលនូវអំពើឈាន ១

សុគ្គនាយកដៃកៅ អគ្គនាយកទិន្នន័យស្ស នវកនិច្ឆាបោតា

បិយស្ស	មេ	មនាបស្ស	អនត្ត	បរតីតិ	តំ
គុតេត្ត	លព្យាតិ	អាយាតំ	បជិវិណ៍តិ	បិយស្ស	
មេ	មនាបស្ស	អនត្ត	បរិស្សតីតិ	តំ	គុតេត្ត
លព្យាតិ	អាយាតំ	បជិវិណ៍តិ	អប្បិយស្ស	មេ	
អមនាបស្ស	អត្ត	អប្រីតិ	តំ	គុតេត្ត	លព្យាតិ
អាយាតំ	បជិវិណ៍តិ	អប្បិយស្ស	មេ	អមនាបស្ស	
អត្ត	បរតីតិ	តំ	គុតេត្ត	លព្យាតិ	អាយាតំ

សុភន្ធបិដក អង្គភាពនិកាយ នរកនិចាត

កម្មាត់បង្កើន្ទវគំនុ ដោយគិតថា ជនជាមេះ កំពុងប្រព្រឹត្តន្ទវគំពើ
 មិនជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្គរ ជាទីស្រឡាត្រូវ ជាទីគាប់បិត្តរបស់
 អាណាមញ្ញ ព្រោះហេតុនោះអាណាមញ្ញ គប្បីបានន្ទវគំពើមិនជាប្រយោជន៍
 នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៖ អំពើណា ១ កម្មាត់បង្កើន្ទវគំនុ ដោយគិតថា
 ជនជាមេះ នឹងប្រព្រឹត្តន្ទវគំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្គរ ជាទី
 ស្រឡាត្រូវ ជាទីគាប់បិត្តរបស់អាណាមញ្ញ ព្រោះហេតុនោះ អាណាមញ្ញ
 គប្បីបានន្ទវគំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៖អំពើណា ១ កម្មាត់
 បង្កើន្ទវគំនុ ដោយគិតថា ជនជាមេះ បានប្រព្រឹត្តន្ទវគំពើជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្គរ មិនជាទីស្រឡាត្រូវ មិនជាទីគាប់បិត្ត
 របស់អាណាមញ្ញ ព្រោះហេតុនោះ អាណាមញ្ញ គប្បីបានន្ទវគំពើជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៖អំពើណា ១ កម្មាត់បង្កើន្ទវគំនុ ដោយ
 គិតថា ជនជាមេះកំពុងប្រព្រឹត្តន្ទវគំពើជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិធសង្គរ
 មិនជាទីស្រឡាត្រូវ មិនជាទីគាប់បិត្តរបស់អាណាមញ្ញ ព្រោះហេតុនោះ
 អាណាមញ្ញគប្បីបានន្ទវគំពើជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៖ អំពើណា ១

បណ្តាលសក់ សត្តាកាសវគ្គា

អប្បិយស្ស មេ អមជាបស្ស អត្ថ ចនីស្សតិតិ
 តំ គុទោត្ត លព្យាតិ អាយាតំ បចិវិនេតិ ។ នមេ
 នៅ កិត្តុរ នវ អាយាពយ្យដិវិនយាតិ ។

[៣១] នវយិមេ កិត្តុរ អនុបុញ្ញនិរោ ។

គត់មេ នវ ។ បបមផ្លាឃំ សមាបន្ទស្ស
 អមិសសញ្ញា^(១) និរុញ្ញា ហេរាតិ ធនិយផ្លាឃំ
 សមាបន្ទស្ស វិតត្វិចាក និរុញ្ញា ហេរានិ តតិយផ្លាឃំ
 សមាបន្ទស្ស បីតិ និរុញ្ញា ហេរាតិ ចតុត្តិផ្លាឃំ
 សមាបន្ទស្ស អស្សសប្បស្សសា និរុញ្ញា ហេរានិ
 អគារសាធញ្ញាយតនំ សមាបន្ទស្ស រួបសញ្ញា
 និរុញ្ញា ហេរាតិ វិញ្ញាណាបញ្ញាយតនំ សមាបន្ទស្ស
 អគារសាធញ្ញាយតនំសញ្ញា និរុញ្ញា ហេរាតិ អ-
 គិញ្ញាបញ្ញាយតនំ សមាបន្ទស្ស វិញ្ញាណាបញ្ញាយតនំ-
 សញ្ញា និរុញ្ញា ហេរាតិ នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនំ
 សមាបន្ទស្ស អគិញ្ញាបញ្ញាយតនំសញ្ញា និរុញ្ញា ហេរាតិ

បណ្តាសក សត្តារាសវត្ថុ

កម្មាធ់បង្កេន្ទរគាំទី ដោយគិតថា ដនជាគោរៈ នឹងប្រព្រឹត្តនរអំពើ
 ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វនិងសង្ការ មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីតាប់
 ចិត្តរបស់អាណាពញ្ច ព្រោះហេតុនោះ អាណាពញ្ច គប្បីបាននូវអំពើ
 ជាប្រយោជន៍នោះ ភុធបុគ្គលនុះ អំពីណា ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
 អាយាតបុរាណិវីរីយ មាន ៨ យ៉ាងនេះជន ។

[៣១] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ អនុបុព្វនិរោះ (ជម់ជាគ្រឹះនិង
 រលត់ដោយលំដាប់លាន) នេះ មាន ៨ យ៉ាង ។ អនុបុព្វនិរោះ
 ទាំង ៨ យ៉ាង តើដូចមេប ។ គឺកាលបុគ្គលចូលបបមផ្លានហើយ
 អាមិសសញ្ញា រលត់ទៅ ១ កាលចូលទុកិយផ្លាន វិតកិវិចារៈ
 រលត់ទៅ ១ កាលចូលតិយផ្លាន បីតិរលត់ទៅ ១ កាលចូល
 ចិត្តតិផ្លាន អស្សាស់និងបស្សាស់ រលត់ទៅ ១ កាលចូលអាកា-
 សានញាយតនផ្លាន រូបសញ្ញារលត់ទៅ ១ កាលចូលវិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនផ្លាន អាកាសានញាយតនសញ្ញារលត់ទៅ ១ កាលចូលអាកា-
 កិញ្ញញាយតនផ្លាន វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញារលត់ទៅ ១ កាលចូល
 នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនផ្លាន អាកិញ្ញញាយតនសញ្ញា រលត់ទៅ ១

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយសួយ នវកនិចាតា

សញ្ញាបេដយិតនិហេដំ សមាបន្ទូស្ស សញ្ញា ច បេដនា
ច និរុទ្ធតា យកនិ ។ តមេ ខោ ភិគ្គារ នវ
អនុបុព្វនិហោតាតិ ។

សត្តាកាសគ្លោ តតិយោ ។

ពត្រិក្យានំ ភវតិ

បានទន្លឹង្វោះ តល្យា វត្ថុសញ្ញា សិលាយូខោ
ធ្លើ ហេរ ធ្លើ អាយាណានិ អនុបុព្វនិហោដន ចាតិ ។

សុភន្ធបិដក អង្គភាពនិកាយ នរកនិបាត

កាលបូលសញ្ញាចេយិតនិរាជ សញ្ញានិធីចនាលត់ថោ ១ ។ ម្នាលកិត្យ
ទាំងឡាយ អនុបុព្វនិរាជ មាន ៩ យ៉ាងនេះជន ។

ចប់ សត្តារាសវត្ថិ ៣ ។

ឧទ្ទានកូងសត្តារាសវត្ថិនោះគឺ

និយាយអំពើហេតុដំប្រជើរ ១ អំពើគោត្រ ១ អំពើតណ្ឌរ-
ម្នាលកដម្លៃ ១ អំពើវត្ថុសញ្ញា ១ អំពើការប្រើបង្ហាយ
សសរប្បៈ ១ អំពើពេរមានពីរលីក អំពើអាយាតវត្ថុមាន
ពីរលីក អំពើអនុបុព្វនិរាជ ១ ។

ចតុត្រា មហារត្រា

[៣២] នរឃិមេ កិត្យាប់ អនុបុព្វវិបាក ។ គត់មេ
នរ ។ បបមផ្លាចំ ធមិយផ្លាចំ តិមិយផ្លាចំ ចតុត្រិផ្លាចំ
អាគាសនព្យាយតំ វិព្យាណាព្យាយតំ អាគិព្យ-
ព្យាយតំ នេសព្យាណាសព្យាយតំ សព្យារេដយិ-
តិវិហោះ ។ តមេ ខោ កិត្យាប់ នរ អនុបុព្វវិបាកភី ។

[៣៣] នរឃិមា កិត្យាប់ អនុបុព្វវិបាកសមាបត្តិ-
យោ នេសស្អាគិ តំ សុណរាជ ។ បេ ។ គត់មោ
ច កិត្យាប់ នរ អនុបុព្វវិបាកសមាបត្តិយោ ។ យត្ត
គាយ និរផ្លូនិ យេ ច គាយ និរោះត្រា និរ-
ោត្រា វិបាកនិ អធ្វា តេ អយស្ម័ោ និច្ចាតា
និច្ចាតា តិល្បា ចារកតា តិនៅត្រាតិ រោមិ ។

មហារត្តិទី ៤

[៣៦] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ អនុបុព្វវិបារ (ជម័ជាគ្រឹះ) នៅតាមលំដាប់ នេះ មាន ៩ យ៉ាង ។ អនុបុព្វវិបារ ៩ យ៉ាង តើដូចបេរិច ១ គីឡូលាភាពាយតនផ្សាន ១ តិចិយផ្សាន ១ តតិយផ្សាន ១ ចតុត្តិផ្សាន ១ អាកសានពាយតនផ្សាន ១ វិញ្ញាណពាយតនផ្សាន ១ អាកិញ្ញពាយ-យតនផ្សាន ១ នៃសញ្ញាណាសញ្ញាយតនផ្សាន ១ សញ្ញាអទិនិ-ភោជ ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ អនុបុព្វវិបារមាន ៩ យ៉ាងនេះជន ។

[៣៧] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ តបាតតនឹងសម្រួលនូវអនុបុព្វ-វិបារសមាបត្តិ ៩ យ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រជស្សាប់នូវអនុបុព្វ-វិបារសមាបត្តិនោះ ។ ហើយ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ អនុបុព្វវិបារ-សមាបត្តិ ៩ យ៉ាង តើដូចបេរិចខ្លះ ។ តបាតតលោប៊ា កាមទាំងឡាយ រលត់ទៅ ភុទិនា មួយទ្វោត ដនទាំងឡាយណា បានរំលត់ អស់ហើយ នូវកាមទាំងឡាយ អ្នកដែលមានភាយទាំងនោះ ឈ្មោះ ប៊ា អ្នកមិនមានសេចក្តីល្អកូហ្មាន អ្នករំលត់ទុក បានចូលនូវកាម-ទាំងឡាយ បានដល់នូវត្រីយ ដោយអត្ថនៃលាយនោះដោយពិត ។

សុត្តនិចក អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិបាតោ

កត្ត កាម និរិដ្ឋិ កេ ច កាម និហេដ្ឋា
 និហេដ្ឋា វិហារនិ អហមេតំ ន ជាងមិ
 អហមេតំ ន បស្បូមីតិ សតិ យោ ធនំ រដយ្យ
 សោ ធនំស្បែ រចនីយោ តុងសោ កិត្តុ វិថ្វ់
 កាមេហិ វិថ្វ់ អកុសលេហិ ដម្លេហិ សវិតត្តំ
 សវិចារំ វិហេកជំ ិតិសុំ បបមផ្លាចំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ធនំ កាម និរិដ្ឋិ តេ ច កាម និហេដ្ឋា
 និហេដ្ឋា វិហារនិតិ ។ អទ្ទា កិត្តុរៀ អសហោ
 អមាយវិ សាងតិ ភាសិតំ អកិនឡើយ្យ អណុមោ-
 ឌយ្យ សាងតិ ភាសិតំ អកិនឡើត្តា អណុមោទ្ធា
 នមស្បូមានោ បញ្ហលិកោ បយិរិចាសេយ្យ ។ យត្ត
 វិតត្តិវិចាក និរិដ្ឋិ យោ ច វិតត្តិវិចាក និហេដ្ឋា
 និហេដ្ឋា វិហារនិ អទ្ទា តេ អយស្បនោ និច្ចាតា
 និច្ចាតា តិល្បា ចារកតា តណដ្ឋែបាតិ រជមិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

(បី) បុគ្គលុណាម្បយ គូប្បីពោលយ៉ាន់នេះដូចខោះបាន កាមទាំងឡាយ
រលត់ទៅ ក្នុងទិដ្ឋបម្រឈប់ ម្បយទៀត ពួកជនដូចបម្រឈប់ដែលរំលត់អស់
ហើយនូវកាមទាំងឡាយ ខ្លឹមិនស្ថាល់នូវហេតុខ្លៃ៖ ខ្លឹមិនយើព្យានូវហេតុ
ខ្លៃ៖ទេ បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ គូរប្រាប់យ៉ាន់នេះទៅវិញ្ញុបាន ម្នាល
អារុសោ កិភីក្នុងសាសនានេះ បានស្ថាត់បាកកាមទាំងឡាយ ស្ថាត់
បាកអកុសលដម់ទាំងឡាយ បានដល់បបមផ្សាយ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្បែនិនិវិចារេះ មានបីពិនិធសុខេះ ដែលកែតែអំពីសេចក្តីសូប់ស្ថាត់
កាមទាំងឡាយ តែនរលត់ទៅក្នុងបបមផ្សាយនូវខ្លៃ៖ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះ
បានរំលត់អស់ហើយនូវកាមទាំងឡាយ ។ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ
បុគ្គលដាចអ្នកមិនអ្នតអាណ់ មិនមានមាយា គូប្បីត្រួកអរ គូប្បីអនុមោទនា
នូវការសិតបាន សាធុដ្ឋបោះ ដោយពិត លុះត្រួកអរនិនិមនុមោទនា
នូវការសិតបាន សាធុដ្ឋបោះហើយ គូប្បីនមស្ថារប្រណាយអព្វិលីហើយ
ចូលទៅអង្គុយដិត ។ តបាតតពោលបាន វិតក្បែនិនិវិចារេះទាំងឡាយ
រលត់ទៅ ក្នុងទិណាន ម្បយទៀត ពួកជនណាន បានរំលត់អស់ហើយ
នូវវិតក្បែនិនិវិចារេះទាំងឡាយ អ្នកដីមានអាយុទាំងនោះ ឈ្មោះបាន
អ្នកមិនមានសេចក្តីប្រសកប្បាន អ្នករំលត់ទុក្រិ បានច្បាប់នូវកាមទាំង-
ឡាយ បានដល់នូវត្រួតយោងនោះដោយពិត ។

បណ្តាលសក់ មហារត្សោ

គតុ វិតត្វូវិចាក និរិដ្ឋិ កោ ច វិតត្វូវិចាក
 និពេជ្ជា និពេជ្ជា វិយារណិ អហាមេតំ ន ជាមិ
 អហាមេតំ ន បស្បមីតិ តិ យោ ធនំ រុទួយ សោ
 ធនំស្បូ រចនីយោ តារុសោ កិត្យា វិតត្វូវិចាកនំ
 រូបសមា ។ យោ ។ ឯុតិយផ្លែនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ
 ធនុ វិតត្វូវិចាក និរិដ្ឋិ តោ ច វិតត្វូវិចាក
 និពេជ្ជា និពេជ្ជា វិយារណិតិ ។ អធ្ងា កិត្យា
 អសហា អមាយវិ សាងតិ ភាសិតំ អកិលញ្ញយុ
 អណុមោនុយុ សាងតិ ភាសិតំ អកិលញ្ញជ្ជា អណុមោ-
 និជ្ជា នមស្បមាមោ បញ្ចលិកោ បយិរុចាសេយុ ។
 យតុ បីតិ និរិដ្ឋិតិ យោ ច បីតិ និពេជ្ជា
 និពេជ្ជា វិយារណិ អធ្ងា តោ អាយស្បត្រា និច្ចាតា
 និច្ចាតា តិល្បា ចារកតា តណដ្ឋ់នាតិ រជាមិ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

(បី) បុគ្គលុណា ពោលយ៉ាងនេះថា វិតក្តៃនិធីចារ់ រលត់ទៅក្នុង
 ទីផ្ទប់មេប មួយឡើត ពួកដនដ្មូបមេប ដែលរំលត់នូវវិតក្តៃនិធីចារ់
 ខ្លួនស្ថាល់នូវហេតុនុះ ខ្លួនយើព្យានូវហេតុនុះទេ បុគ្គលនោះ អ្នកទាំង-
 ឡាយ គូរប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ ម្នាលអារុសោ ភិក្តិក្នុងសាសនា
 នេះ ព្រោះរម្យាប់នូវវិតក្តៃនិធីចារ់ ។ ហើយ បានដល់នូវទុតិយដ្ឋាន
 វិតក្តៃនិធីចារ់ តែងរលត់ទៅ ក្នុងទុតិយដ្ឋាននុះ បុគ្គលទាំងនោះ
 ឈ្មោះថា រំលត់អស់ហើយនូវវិតក្តៃនិធីចារ់ ។ ម្នាលភិក្តិទាំងឡាយ
 បុគ្គលជាអ្នកមិនអ្នកអាណ មិនមានមាយា គប្បីត្រួកអរ គប្បីអនុមោទនា
 នូវការសិតថា សាធិជ្ជបែង៖ ដោយពិត លុះត្រួកអរអនុមោទនានូវការសិត
 ថា សាធិជ្ជបែង៖ហើយ គប្បីនមស្ថារប្រណាម្មអញ្ញលីហើយចូលទោះ
 អង្គយដិត ។ តបាតតពោលថា បីពិរលត់ទៅក្នុងទីណា មួយឡើត
 ពួកដនណា បានរំលត់អស់ហើយ នូវបីពិ អ្នកដៀមានអាយុទាំងនោះ
 ឈ្មោះថា អ្នកមិនមានសេចក្តីព្រសកម្មាន អ្នករំលត់ទុក្រ បានច្បែងនូវ
 កាមទាំងឡាយ បានដល់នូវត្រឹមដោយអង្គនៃរយាននោះដោយពិត ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្តរិកាយស្ប នវកនិចាតា

គត្ត បីតិ និរិតិ កេ ច បីតិ និហោធ្លា និហោធ្លា
 វិរានិ អបាម៉ែតំ ន ជាងមិ អបាម៉ែតំ ន
 បស្ថមិតិ តិ យោ ធរំ រដយ្យ សោ ធរមស្ប
 រចនិយោ តិចារុសោ កិត្តិ បីតិយោ ច វិភាគ ។ ឬ ។
 តិយផ្លាចំ ឧបសម្បផ្ល វិរានិ ធមតិ បីតិ និរិតិ
 តេ ច បីតិ និហោធ្លា និហោធ្លា វិរានិតិ ។
 អទ្ងា កិត្តិរោ អសហោ អមាយវិ សាងតិ ភាសិតំ
 អភិនិញ្ញយ្យ អណុមោនិយ្យ សាងតិ ភាសិតំ
 អភិនិច្ចា អណុមោនិច្ចា នមស្បមានោ បញ្ចលិកោ
 បយិរិចាសេយ្យ ។ យត្ត ឧបច្ចាសុខំ និរិតិ យោ
 ច ឧបច្ចាសុខំ និហោធ្លា និហោធ្លា វិរានិ
 អទ្ងា តេ អមាយស្បនោ និច្ចាតា និច្ចាតា តិធម្មា
 ចារកតា តិដោនាតិ រោមិ ។ គត្ត ឧបច្ចាសុ-
 ខំ និរិតិ កេ ច ឧបច្ចាសុខំ និហោធ្លា
 និហោធ្លា វិរានិ អបាម៉ែតំ ន ជាងមិ
 អបាម៉ែតំ ន បស្ថមិតិ តិ យោ ធរំ រដយ្យ

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

(បី) បុគ្គលិណា ពោលយ៉ាងនេះថា បីតិរលត់ទៅ កូនិចិដ្ឋបម្រើ
ម្បយវិញ្ញុទៀត ពួកជនដ្ឋបម្រើ ដែលរំលត់អស់ហើយនូវបីតិ ខ្លឹមិន
ស្ថាល់នូវហេតុនៃ៖ ខ្លឹមិនយើញនូវហេតុនៃ៖ទៅ បុគ្គលនោះ អ្នកទាំង-
ឡាយ គួរប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ្ញុថា ម្ថាលអរុសោទាំងឡាយ កិច្ចិកធន
សាសនានេះ ព្រោះប្រាសចាកបីតិដន ។ ហើយ បានដល់តិយដ្ឋាន
បីតិតែវរលត់ទៅកូនិចិយដ្ឋាននេះ បុគ្គលទាំងនោះលើការបំលត់អស់
ហើយនូវបីតិ ។ ម្ថាលកិច្ចិទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមិនអ្នតអាន មិនមាន
មាយា គប្បីត្រួកអរ គប្បីអនុមោទនា នូវភាសិតថា សាធិជ្រើន ដោយ
ពិត លុំព្រឹកអរអនុមោទនានូវភាសិតថា សាធិជ្រើនហើយ គប្បីនមស្ថារ
ប្រណាយអញ្ញលី ហើយចូលទៅអគ្គិយដិត ។ តបាតតពោលថា
សេចក្តីសុខកូនិចិខេត្តរលត់ទៅកូនិចិណា ម្បយទៀត ពួកជនណាបាន
រំលត់អស់ហើយនូវសេចក្តីសុខ កូនិចិខេត្ត អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ
លើការបំលត់នូវការ អ្នកមិនមានសេចក្តីសុខ អ្នករំលត់ទុក បានធ្លីនូវការម
ទាំងឡាយ បានដល់នូវត្រីយ ដោយអ្នកនៃលាងនោះដោយពិត ។
(បី) បុគ្គលិណាបោលយ៉ាងនេះថា សេចក្តីសុខកូនិចិខេត្តរលត់ទៅកូនិចិ
ដ្ឋបម្រើ ម្បយទៀត ពួកជនដ្ឋបម្រើដែលរលត់អស់ហើយនូវសេចក្តី
សុខកូនិចិខេត្ត ខ្លឹមិនស្ថាល់នូវហេតុនៃ៖ ខ្លឹមិនយើញនូវហេតុនៃ៖ទៅ

បណ្តាសកែ មហារត្តា

សោ ធមស្បែ រចនីយោ តុជារោសោ កិត្យា សុខស្បែ
 ច បហាលា ។ យោ ។ ចតុត្វិន្ទកំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ
 វត្ថុ ឧបេឡាសុខំ និរិដ្ឋតិ តេ ច ឧបេឡាសុខំ
 និហេឡាត្រា និហេឡាត្រា វិហារនីតិ ។ អទ្ងា កិត្យាំ
 អសហោ អមាយវី សាងតិ ភាសិតំ អកិលន្ទេយ្យ
 អនុមោនឱយ្យ សាងតិ ភាសិតំ អកិលនិត្រា អនុមោ-
 និត្រា នមស្បមានោ បញ្ចូលិកោ បយិរិចាសេយ្យ ។
 យត្ថុ រួបសញ្ញា និរិដ្ឋតិ យោ ច រួបសញ្ញា
 និហេឡាត្រា និហេឡាត្រា វិហារនី អទ្ងា តេ អាយស្បេត្តា
 និធ្ងាតា និច្ចាតា តិន្ទកា ចារកតា តុជោគ្រាតិ រងាអិ ។
 គត្ថុ រួបសញ្ញា និរិដ្ឋតិ កោ ច រួបសញ្ញា
 និហេឡាត្រា និហេឡាត្រា វិហារនី អហាមេតំ ន ជាងាមិ
 អហាមេតំ ន បស្បមិតិ តិ យោ ធម ធម រដយ្យ

បណ្តាសក មហារត្ត

បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយគ្មានប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ្ញាថា ម្នាលអារុសោ
 ភិកឯកជំសាសនានេះ ព្រោះលេបដៃនូវសុខធម៌ ។ ហើយ បានដល់
 ចតុត្តិផ្តាន សេបកីសុខកួនខប់ក្រា តើវរលត់ទៅកួនចតុត្តិផ្តាននេះ
 ដនទាំងនោះឈ្មោះថា បានរំលត់អស់ហើយនូវសេបកីសុខកួនខប់ក្រា ។
 ម្នាលភិកឯកទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមិនអូតអាណ មិនមានមាយ
 គឺប្រើត្រូវអរ គឺប្រើអនុមោទនានូវការសិតថា សាធុជ្របេះ ដោយពិត
 លុំត្រូវអរអនុមោទនានូវការសិតថា សាធុជ្របេះហើយ គឺប្រើមស្ថារ
 ប្រណាយអញ្ញលី ហើយចូលទៅអង្គយជិត ។ តបាតតពោលថា
 រូបសញ្ញា រលត់ទៅកួនទិន្នន័យ មួយទៀត ពួកជនណារ បានរំលត់
 អស់ហើយ នូវរូបសញ្ញា អ្នកជំមានអាយុទាំងនោះ ឈ្មោះថា អ្នក
 មិនមានសេបកីស្រីប្រើបាន អ្នករំលត់ទុក បានច្បាប់នូវការមទាំង-
 ឡាយ បានដល់នូវត្រីយ ដោយអនុវត្តន៍យាននោះដោយពិត ។
 (បី) បុគ្គលណារ ពោលយ៉ាងនេះថា រូបសញ្ញាលត់ទៅ កួន
 ទិដ្ឋបម្រប មួយទៀត ពួកជនដូចបម្រប ដែលរំលត់អស់ហើយ
 នូវរូបសញ្ញា ខ្ញុំមិនស្ថាប់នូវហេតុនេះ ខ្ញុំមិនយើរូនូវហេតុនេះទេ

សុត្តនបិដក អគ្គត្តរិកាយសួយ នវកនិច្ចាគោ

សោ ធរមស្ស រចនីយោ តារុសោ កិច្ចុ សព្វសោ
 រួបសញ្ញាំ សមតិច្ចុមា បជិយសញ្ញាំ អត្ថត្ធុមា
 នានត្តសញ្ញាំ អមនសិកាក អនឡាត អាកាសោតិ
 អាកាសានញ្ញាយតុំ ឧបសម្បត្ត វិហារតិ ធមតិ
 រួបសញ្ញា និរិដ្ឋតិ ទេ ច រួបសញ្ញា និកោដ្ឋាត
 និកោដ្ឋាត វិហារតិ ។ អធ្លា កិច្ចុរ អសហា អមាយវី
 សង្គតិ ភាសិតិ អកិនឡើយ អណុមោដយ សង្គតិ
 ភាសិតិ អកិននិត្តា អណុមោនិត្តា នមស្សមាជោ
 បញ្ញលិកោ បយិរិចាសោយ ។ យត្ត អាកាសានញ្ញា-
 យតុំសញ្ញា និរិដ្ឋតិ យេ ច អាកាសានញ្ញា-
 យតុំសញ្ញា និកោដ្ឋាត និកោដ្ឋាត វិហារតិ អធ្លា ទេ
 អមាយស្សឡា និច្ចាតា និច្ចាតា តិច្ចាតា ចារកតា
 តុំដោដ្ឋាតិ រជាទិ ។ គត្ត អាកាសានញ្ញាយតុំ-
 សញ្ញា និរិដ្ឋតិ កោ ច អាកាសានញ្ញាយតុំ-
 សញ្ញា និកោដ្ឋាត និកោដ្ឋាត វិហារតិ អហមេតិ ន
 ជាទាទិ អហមេតិ ន បស្សមិតិ តិ យោ ធម៌ រដយ

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ្ញូម ម្នាលអារុសោ
ភិកីកធម៌សាសនានោះ ព្រោះកន្លជនូវរួបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពីរ ព្រោះ
អស់ទោនបដិយសញ្ញាបើយលើនៅដីទុកកុងបិត្តនូវនានតុសញ្ញា ហើយ
បានដល់នូវអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយធ្វើទុកកុងបិត្តម៉ា អាកាស
មិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ រួបសញ្ញាដែនរលត់ទៅកុងអាកាសានញ្ញាយតន-
ដ្ឋាននេះ ដនទាំងនោះ ឈ្មោះម៉ា បានរំលត់អស់ហើយនូវរួបសញ្ញា ។
ម្នាលភិកីកធម៌ឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមិនអូតអាន់ មិនមានមាយា គប្បិ
ត្រិកអរ គប្បិអនុមោទនានូវការសិតម៉ា សាធិជ្ទិដូចខ្លះដោយពិត លុំត្រិកអរ
អនុមោទនានូវការសិតម៉ា សាធិជ្ទិដូចខ្លះហើយ គប្បិនមស្តារប្រណាយ
អញ្ញលីហើយចូលទៅអីដឹងយឱ្យជិត ។ គម្រោគគោលម៉ា អាកាសានញ្ញាយ-
តនសញ្ញា រលត់ទៅកុងទីណា មួយឡើត ពួកដនណាបានរំលត់អស់
ហើយនូវអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា អ្នកដែលមាយុទាំងនោះ ឈ្មោះម៉ា
អ្នកមិនមានសេចក្តីស្រសកូវាន អ្នករំលត់ទុកី បានចូជនូវកាមទាំងឡាយ
ហើយបានដល់នូវត្រីយ ដោយអង្គនៃលាយនោះ ដោយពិត ។ (បី)
បុគ្គលណាបានយ៉ាងនោះម៉ា អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញារលត់ទៅកុងទី
ដូចមេច មួយឡើត ពួកដនដូចមេច ដែលរំលត់អស់ហើយនូវ អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ខ្ញុំមិនស្ថាល់នូវហេតុនេះ ខ្ញុំមិនយើង្វូនូវហេតុនេះទេ

បណ្តាលសក់ មហារត្រា

សោ ធមស្បែ រចនីយោ តារុសោ ភិត្យុ សព្វសោ
 អាកាសាលព្យាយតនំ សមតិត្យុមុ អនុនំ វិញ្ញាលានិ
 វិញ្ញាលាព្យាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ ធមតិ
 អាកាសាលព្យាយនសព្យា និរផ្សំតិ តេ ច អាកាសាលព្យាយតនសព្យា និរផ្សំតិ វិយារនិតិ ។
 អធ្លា ភិត្យុរោ អសហោ អមាយវិ សាងតិ
 ភាសិតិ អភិលខ្មោយ អនុមោនីយ សាងតិ ភាសិតិ
 អភិលនិត្រា អនុមោនិត្រា នមស្បមានោ បព្យលិកោ
 បយិរុចាសោយ ។ យត្ត វិញ្ញាលាព្យាយតនសព្យា
 និរផ្សំ យ ច វិញ្ញាលាព្យាយតនសព្យា និរផ្សំ
 និរផ្សំ រិយារនិ អធ្លា តេ អយស្បត្រ
 និន្ទាតា និពុតា តិន្ទា ចារកតា តនដ្ឋ-
 នាតិ រជាទិ ។ កត្ត វិញ្ញាលាព្យាយតនសព្យា
 និរផ្សំ កោ ច វិញ្ញាលាព្យាយតនសព្យា និរផ្សំ
 និរផ្សំ រិយារនិ អហាមេតិ ន ជាទិ
 អហាមេតិ ន បស្បមិ តិ យោ ធម រដយ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងខ្យាយ គូរប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ្ញាបា ម្នាលអារ៉ែសា
ភីកិត្តិភ័សនានេះ ព្រោះកន្លឹជនូវអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយ
ប្រការទាំងពួន ហើយចានដល់នូវវិញ្ញាបាលញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយធ្វើឡើង
កិច្ចបិត្តបា វិញ្ញាបាលមិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា
តែដែលតែទៅកិច្ចវិញ្ញាបាលញ្ញាយតននេះទេ ដនទាំងនោះ ឈ្មោះបា បាន
រំលែកសំហែរហើយនូវអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ម្នាលភីកិត្តិភ័សនោះ
បុគ្គលដាម្នកមិនអូតអាណ មិនមានមាយា គប្បីត្រួកអរ គប្បីអនុមោ-
ទនានូវការសិតបា សាធិជ្ជមឺនេះដោយពិត លុះត្រួកអរអនុមោទនានូវ
ការសិតបា សាធិជ្ជមឺនេះហើយ គប្បីនមស្តារប្រណាមួយអញ្ញលី ហើយ
ចូលទៅអង្គីយដិត ។ តបាតតពោលបា វិញ្ញាបាលញ្ញាយតនសញ្ញា
រំលែកទៅកិច្ចទីណា ម្នាយទ្រូវត ពួកដនណា បានរំលែកសំហែរហើយនូវ
វិញ្ញាបាលញ្ញាយតនសញ្ញា អ្នកដីមានអាយុទាំងនោះ ឈ្មោះបា អ្នកមិន
មានសេចក្តីស្រសកួន អ្នករំលែកទុក្ខ បានថ្មីនូវការមទាំងខ្យាយ
ហើយចានដល់នូវត្រីយ ដោយអង្គីនេលាននោះដោយពិត ។ (បី)
បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះបា វិញ្ញាបាលញ្ញាយតនសញ្ញាដែនលែកតែទៅ
កិច្ចទីជួបម៉ែប ម្នាយទ្រូវត ពួកដនជួបម៉ែបដែលរំលែកសំហែរហើយនូវ
វិញ្ញាបាលញ្ញាយតនសញ្ញា ខ្ញុំមិនស្ថាល់នូវហេតុនេះ ខ្ញុំមិនយើរូបរោគតុនេះទេ

សុត្តនិងកៅ អគ្គត្រនិភាយស្ស នរកនិច្ឆាត់

សោ ធមស្ស វចនីយោ តារុសោ កិត្យា សព្វសោ
 វិញ្ញាបាល្យាយតនំ សមតិត្យម្ន នត្តិ កិញ្ចិតិ អាកិញ្ច-
 ញ្យាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ ធម្ម វិញ្ញាបាល្យាយ-
 តនសញ្ញា និរដ្ឋតិ តេ ច វិញ្ញាបាល្យាយតនសញ្ញា
 និហេឡ្តា និហេឡ្តា វិយារណិតិ ។ អធា កិត្យា
 អសហា អមាយវី សាងតិ ភាសិតំ អភិនិញ្ញយ
 អនុមោនឱយ សាងតិ ភាសិតំ អភិនិញ្ញតា អនុមោនិញ្ញា
 នមស្សមានោ បញ្ហលិកោ បយិរុជាសេយ៍ ។ យត្ត
 អាកិញ្ចញ្យាយតនសញ្ញា និរដ្ឋតិ យ ច អាកិ-
 ញ្យាយតនសញ្ញា និហេឡ្តា និហេឡ្តា វិយារណិ អធា
 តេ អយស្សនោ និញ្ញតា និញ្ញតា តិញ្ញរា ចារកតា
 តនដ្ឋែនាតិ នោមិ ។ គតិ អាកិញ្ចញ្យាយតនសញ្ញា
 និរដ្ឋតិ កៅ ច អាកិញ្ចញ្យាយតនសញ្ញា និហេឡ្តា
 និហេឡ្តា វិយារណិ អហាមេតំ ន ជាមិ អហាមេតំ
 ន បស្សមិតិ តតិ យោ ធម៌ វឌយ៍ វឌយ៍ សោ

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

បុគ្គលទោះ អ្នកទាំងខ្សោយ គូរប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ្ញាថា ម្នាលអារ៉ែសា
ភិកីកុំសាសនានេះ ព្រោះកន្លែងនឹងវិញ្ញាណាព្យាយតនផ្ទាន ដោយ
ប្រការទាំងពួន ហើយបានដល់នូវអាកិញ្ញាយតនផ្ទាន ដោយធ្វើឡើង
កុំដឹងបិត្តបាន របស់អ្នកិច្ចិថណ្ឌចិនមានជូនដេះ វិញ្ញាណាព្យាយតនសញ្ញា
តែងរលត់ទៅកុំដឹងអាកិញ្ញាយតននេះទេ ដនទាំងនេះ លើខ្លោះបាន បាន
រំលត់អស់ហើយនឹងវិញ្ញាណាព្យាយតនសញ្ញា ។ ម្នាលភិកីកុំទាំងខ្សោយ
បុគ្គលដាម្នាកមិនអ្នតអាន មិនមានមាយា គប្បីត្រួកអរ គប្បីអនុមោ-
ទនានូវការសិតបាន សាធិជ្ជជូនដេះ លុះត្រួកអរនុមោទនានូវការសិតបាន
សាធិជ្ជជូនដេះហើយ គប្បីនមស្ថារប្រណាម្មអញ្ញលីហើយ ចូលទៅ
អង្គុយដិត ។ តបាតតពេលបាន អាកិញ្ញាយតនសញ្ញា តែង
រលត់ទៅកុំទិន្នន័យ មួយទៀត ពួកជនណាន បានរំលត់អស់
ហើយ នឹងអាកិញ្ញាយតនសញ្ញា អ្នកដែលអាយុទាំងនេះលើខ្លោះ
បាន អ្នកមិនមានសេចក្តីស្រកយ្យាន អ្នករំលត់ទុក្ខ បានចិននូវការមទាំង-
ខ្សោយ បានដល់នូវត្រួយ ដោយអង្គនៃនូរយាននោះ ។ (ហើយ) បុគ្គលណាន
ពេល យ៉ាងនេះបាន អាកិញ្ញាយតនសញ្ញា តែងរលត់ទៅកុំទិន្នន័យ
មេច មួយទៀត ពួកជនដូចមេច ដែលរំលត់អស់ហើយនឹងអាកិញ្ញ-
ាយតនសញ្ញា ឧបីមិនស្ថាល់នូវហេតុនេះ ឧបីមិនយើញនូវហេតុនោះទេ

បណ្តាលសក់ មហាផ្ទៃតា

ធនមស្បែ រចនីយោ តារុសោ ភិគ្គ សព្វសោ
 អាគិច្ចាព្យាយតនំ សមតិត្យម នេវសព្យាលាសព្យាយ-
 តនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ ធម្ម អាគិច្ចាព្យាយតនសព្យា
 និរដ្ឋតិ តើ ច អាគិច្ចាព្យាយតនសព្យា និហេឡា
 និហេឡា វិហារនិតិ ។ អធ្លា ភិគ្គរ អសហា
 អមាយវិ សង្គតិ ភាសិតិ អភិនិញយុ អនុមាណយុ
 សង្គតិ ភាសិតិ អភិនិញត្រា អនុមាណត្រា នមស្បែ-
 មាលា បព្យលិកោ បយិរុជាសេយុ ។ យត្ត
 នេវសព្យាលាសព្យាយតនសព្យា និរដ្ឋតិ យោ ច
 នេវសព្យាលាសព្យាយតនសព្យា និហេឡា និហេឡា
 វិហារនិ អធ្លា តើ អយស្បត្រា និច្ចាតា និច្ចាតា
 តិន្យារ ចារកតា តនដៀនាតិ រណាមិ ។ កត្ត
 នេវសព្យាលាសព្យាយតនសព្យា និរដ្ឋតិ កោ ច
 នេវសព្យាលាសព្យាយតនសព្យា និហេឡា និហេ-
 ឡា វិហារនិ អហាមេតិ ន ជាមិ អហ-
 មេតិ ន បស្បុមិតិ តិ យោ ឃំ រណយុ

បណ្តាសក មហារត្ត

បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ គូរប្រាប់យ៉ាងនេះទៅវិញ្ញាថា ម្នាលអារ៉ែសា
ភីភីកុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លឹងនូវអាកិច្ចញាយតនេះ ដោយប្រការ
ទាំងឡាយ ហើយចានដល់នូវនេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន អាកិច្ចញា-
យតនសញ្ញា តែជរលត់ទៅ កុងនេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនខ្លះ ដនទាំង
នោះ ឈ្មោះថា បានរំលត់អស់ហើយនូវអាកិច្ចញាយតនសញ្ញា ។
ម្នាលភីភីទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមិនអូតអាន មិនមានមាយា គឺបី
ត្រួកអវ គឺបីអនុមោទនានូវការសិតថា សាធិជ្ជមឺនេះដោយពិត លុះ
ត្រួកអវអនុមោទនានូវការសិតថា សាធិជ្ជមឺនេះហើយ គឺបីនមស្ថារ
ប្រណាយអញ្ញលី ហើយចូលទៅអង្គីយដិត ។ ពីថាគត់ពោលថា
នេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនសញ្ញា តែជរលត់ទៅកុងទីណា ម្នាយទ្រូវតែ
ពួកដនណា បានរំលត់អស់ហើយនូវនេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនសញ្ញា
អ្នកដីមានអាយុទាំងនោះ ឈ្មោះថា អ្នកមិនមានសេចក្តីផ្លូវក្នុង
អ្នករំលត់ទុក បានចូងនូវការមទាំងឡាយហើយ បានដល់នូវត្រីយ
ដោយអង្គនៃលាយនោះដោយពិត ។ (ហើ) បុគ្គលណា ពោលយ៉ាង
នេះថា នេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនសញ្ញា តែជរលត់ទៅកុងទីជួចចិម្លប
ម្នាយទ្រូវតែ ពួកដនជួចចិម្លប ដែលរំលត់អស់ហើយនូវនេរសញ្ញាណាសញ្ញា-
យតនសញ្ញា ខ្លួនឯងសាច់នូវហេតុខ្លះ ខ្លួនឯងយើងនូវហេតុខ្លះទេ

សុត្តនិបិជក អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិតាគោ

សោ ធរមស្ស រចនីយោ តាមរសោ កិត្យា សព្វសោ
 នេរសព្វាលាសព្វាយតនំ សមតិត្យម្ប សព្វាបេដយិ-
 តនិហៅំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ ធនូ នេរសព្វាលា-
 សព្វាយតនសព្វា និរផ្តុតិ តេ ច នេរសព្វាលា-
 សព្វាយតនសព្វា និហោច្ចា និហោច្ចា វិយារណិតិ ។
 អធ្លា កិត្យាបេ អសហោ អមាយវី សាងតិ ភាសិតំ
 អភិលន្ទយុ អណុមោដយុ សាងតិ ភាសិតំ
 អភិលន្ទិច្ចា អណុមោទិច្ចា នមស្សមាងោ បព្វលិកោ
 បយិរិទាសេយុ ។ តមា ខោ កិត្យាបេ នៃ អណុបុញ-
 វិយារសមាបត្តិយោតិ ។

[៣៨] ធនំ សមយំ អាយស្តា សារីបុលោ
 កដកហោ វិយារតិ នូវឯនេ គលន្ទគនិរបោ ។ តតិ
 ខោ អាយស្តា សារីបុលោ កិត្យា អមន្ទសិ សុទិនំ
 អរុសោ និព្វានំ សុទិនំ អរុសោ និព្វានិ ។ ធនំ រុទោ
 អាយស្តា ឧនាយិ អាយស្តដ្ឋ សារីបុតិ ធនុនោច

សុត្តនិងក អគ្គត្រនិកាយ នរកនិច្ច

បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ គូរប្រាប់យ៉ាវនេះទៅវិញ្ញាថា ម្នាលអារុសោ
កិភីភីសាសនានេះ ព្រោះកន្លឹងនូវនេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
ដោយប្រការទាំងពួន បានដល់នូវសញ្ញាចែងយិតនិយោជន៍ នេរសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនសញ្ញា តើដីរលត្តទៅកិភីភីសញ្ញាចែងយិតនិយោជន៍ទៀត៖ ដី
ទាំងនោះ ឈ្មោះថា បានរំលត់អស់ហើយនូវនេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតន-
សញ្ញា ។ ម្នាលកិភីភីទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមិនអតអាន មិនមានមាយា
គិប្បីត្រួកអារ គិប្បីអនុមោទនានូវការសិតថា សាធិជ្ជបេះដែលពិត លុះ
ត្រួកអារ អនុមោទនានូវការសិតថា សាធិជ្ជបេះហើយ គិប្បីនមស្ថារ
ប្រណាម្មអញ្ញលី ហើយចូលទៅអង្គីយដិត ។ ម្នាលកិភីភីទាំងឡាយ
អនុបុញ្ញវិបារសមាបត្តិ មាន ៨ យ៉ាវនេះជន ។

[៣៤] សម័យម្បយ ព្រោះសារិបុត្តិផែមានអាយុ គិត្ដកិភីវត្ថុ
នៅខ្វែវេន ជាកលន្ទកនិរបស្តាន កែវរក្រឹងការត្រីៗ ។ កិភីទី
នោះជន ព្រោះសារិបុត្តិផែមានអាយុ ហេកិភីទាំងឡាយមកថា ម្នាល
អារុសោទាំងឡាយ និញ្ញានេះជាសុខ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
និញ្ញានេះជាសុខ ។ កាលបីព្រោះសារិបុត្តិពោលយ៉ាវនេះហើយ ព្រោះ
ឧទាយិផែមានអាយុក៏បានពោលទៅនឹងព្រោះសារិបុត្តិផែមានអាយុជ្រើនថា

បណ្តាសកៅ មហារត្រា

តី បន្ទូល អារុសោ សារិបុត្យ សុខ យដ្ឋត្រ
 នត្វិ ងុយិត្សិ ។ ធនធេរ ទ្វុត្រ អារុសោ
 សុខ យដ្ឋត្រ នត្វិ ងុយិតំ ។ បញ្ញើមេ អារុសោ
 គាមកុលកា ។ កត់មេ បញ្ញា ។ ចក្ខុវិញ្ញូយ្យា រួច
 ឥឡូវ កត្តា មនាព ិយរួច គាមួលសព្ទិតា
 និងឈើ សោតុវិញ្ញូយ្យា សញ្ញា ។ ឬ ។ យានវិញ្ញូយ្យា
 កញ្ញា ជីវិវិញ្ញូយ្យា រសា គាយវិញ្ញូយ្យា ផោដ្ឋាន
 ឥឡូវ កត្តា មនាព ិយរួច គាមួលសព្ទិតា
 និងឈើ ។ ឥមេ ខោ អារុសោ បញ្ញា គាមកុលកា ។
 យំ ខោ អារុសោ ឥមេ បញ្ញា គាមកុលោ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ
 សុខ សោមនស្សំ ឥណ្ឌែ រួចតារុសោ គាមសុខ ។
 ឥណ្ឌោ កិច្ច វិច្ឆិរ គាមហិ ។ ឬ ។ បបមឆ្លៀង
 ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ តស្ស ឬ អារុសោ កិច្ចោ
 ឥមិន វិយារេ វិយារតោ គាមសហកតា សញ្ញាម-
 នសិការ សមុទ្ធបន្ទិ ស្សាស្ស ឬភាពិ អាពោ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលអារុសេសវិបុត្តិ ការដើរណា ក្នុងព្រះនិញ្ញាននូ៖ មិនមានទេ
 បុំសុខ ក្នុងព្រះនិញ្ញាននូ៖ តើដូចមេបី ។ ម្នាលអារុសោ ការដើរណា
 ក្នុងព្រះនិញ្ញាននូ៖ មិនមានទេ ហួនហួយដោសុខ ក្នុងព្រះនិញ្ញាននូ៖
 ជន ។ ម្នាលអារុសោ កាមគុណាថាំនឹងខ្សោយនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
 កាមគុណា ៥ យ៉ាង តើដូចមេបីបី៖ ។ គីរបដែលគប្បិជីជោយត្រូវកំ
 ដាចិប្រាប្រា ជាចិត្តកអរ ជាចិត្តគប់បិត្ត មានសភាតជាចិត្តស្រឡាត្រូវ
 ប្រកបដោយកាម ជាចិវិកកយ សំឡែងដែលគប្បិជីជោយត្រូវកំ
 យ៉ាង ។ ហើយ ក្នុងដែលគប្បិជីជោយប្រមុះ រសដែលគប្បិជីជោយ
 អណ្តាត់ ដោដ្ឋាន៖ ដែលគប្បិជីជោយកាយ ជាចិប្រាប្រា ជាចិត្តកអរ
 ជាចិត្តគប់បិត្ត មានសភាត ជាចិត្តស្រឡាត្រូវ ប្រកបដោយកាម ជាចិ
 វិកកយ ។ ម្នាលអារុសោ កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាល
 អារុសោ សុខនិជីសោមនស្បែណា កែវត្រូវឱ្យ ព្រះអាស្រៀយនូវ
 កាមគុណា ៥ យ៉ាងនេះ ម្នាលអារុសោ នេះហេរបាត កាមសុខ ។ ម្នាល
 អារុសោ កិត្តិក្នុងសាសនានេះ ស្វាត់បាកកាមទាំនឹងខ្សោយ ។ ហើយ បាន
 ដល់បបមផ្លាណ ម្នាលអារុសោ កាលបើកិត្តិនោះ កំពុងនោះជោយ
 វិបារធ័នេះហើយ សញ្ញាមនសិការ៖ (ការធ្វើទុកក្នុងបិត្តនូវសញ្ញា)
 ប្រកបដោយកាម កំដ្ឋូលប្រាល់ឡើង នោះជាផាត់របស់កិត្តិនោះ ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតោ

សេយ្យជាបី អារុសោ សុខិនា ឯក្តាំ ឧប្បធ្លយ្យ
 យារដោ អាពាណាយ ធនមេស្ស ទេ គាមសហកតា
 សញ្ញាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទី ស្វាស្ស យោភិ
 អាពាណា ។ យោ ទោ បនារុសោ អាពាណា
 ឯក្តាមេតាំ រូត្ត់ កតវតា ។ ឥមិនាបី ទោ ធនំ អារុសោ
 បរិយាយន ហ៊ិតព្រៃ យចាសុខំ និញ្ចានំ ។ ឬ
 ចបាំ អារុសោ កិត្តុ វិតល្អវិចាកណំ រួបសមា ។ ឬ ។
 ឯតិយផ្លានំ ឧបសម្បជ្រ វិបារតិ តស្ស ទេ
 អារុសោ កិត្តុនា ឥមិនា វិបារន វិបារតោ
 វិតល្អសហកតា សញ្ញាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទី
 ស្វាស្ស យោភិ អាពាណា ។ សេយ្យជាបី អារុសោ
 សុខិនា ឯក្តាំ ឧប្បធ្លយ្យ យារដោ អាពាណាយ
 ធនមេស្ស ទេ វិតល្អសហកតា សញ្ញាមនសិការ
 សមុទ្ធបន្ទី ស្វាស្ស យោភិ អាពាណា ។
 យោ ទោ បនារុសោ អាពាណា ឯក្តាមេតាំ
 រូត្ត់ កតវតា ។ ឥមិនាបី ទោ ធនំ អារុសោ
 បរិយាយន ហ៊ិតព្រៃ យចាសុខំ និញ្ចានំ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអារុសា ដូចសេចក្តីទុក្ខិគ្រឿងកើតឡើង ដល់បុគ្គលដែលមានសេចក្តី
សុខជាបោតុឡើកើតអាពាច ជាកំណត់យ៉ាងណាមិញ សញ្ញាមនសិការ៖
ប្រកបដោយកាមទាំងនោះ របស់ភីកូនោះ ធ្វើល្អាចល់ឡើង នោះ
ជាអាពាចរបស់ភីកូនោះ កើយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអារុសា អាពាច
ណាមដែលកើតឡើងហើយ អាពាចនីមួយៗមានព្រះភាគច្រើនៃពេលថា
ជាទុក្ខ ។ ម្នាលអារុសា ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាងណានីមួយៗ
គ្រឿងដោយបរិយាយនេះចុះ ។ ម្នាលអារុសា មួយឡើត ភីកូនុ
ព្រះរម្ងាប់នូវឯក្រារៈនិងវិចារៈទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយដ្ឋាន
ម្នាលអារុសា កាលបើភីកូនោះ កំពុងនោះដោយវិបារជម័នេះហើយ
សញ្ញាមនសិការ៖ដែលប្រកបដោយវិតក្តី កើតឡើង នោះជាអាពាចរបស់ភីកូនោះ ។ ម្នាលអារុសា ដូចសេចក្តីទុក្ខិគ្រឿងកើតឡើង
ដល់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីសុខជាបោតុឡើកើតអាពាច ជាកំណត់យ៉ាង
ណាមិញ សញ្ញាមនសិការ៖ដែលប្រកបដោយវិតក្តីទាំងនោះ របស់ភីកូនុ
នោះធ្វើល្អាចល់ឡើង នោះជាអាពាចរបស់ភីកូនោះ កើយ៉ាងនោះដែរ ។
ម្នាលអារុសា អាពាចណាមដែលកើតឡើងហើយ អាពាចនីមួយៗ
ដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាងណានីមួយៗ គ្រឿងដោយបរិយាយនេះចុះ ។
ម្នាលអារុសា ព្រះនិញ្ញាន

បណ្តាសកៅ មហារោគ្រា

ឬន ចប់ អារុសោ កិត្យា ីតិយា ច វិភាគ ។ បេ ។
 តិតិយផ្លាឃំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្ស ចេ
 អារុសោ កិត្យាថោ សមិទ្ធន វិហារេន វិហារតោ
 ីតិសហកតា សព្វាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទិ
 ស្សស្ស ហេរតិ អាពោេ ។ សេយ្យចាបិ អារុសោ
 សុខិោេ ឯក្តា ឧប្បជ្ជយ្យ យារេន អាពោយ
 ធរមេស្ស តេ ីតិសហកតា សព្វាមនសិការ
 សមុទ្ធបន្ទិ ស្សស្ស ហេរតិ អាពោេ ។ យោ េ
 បន្ទារុសោ អាពោេ ឯក្តាមេត់ រ៉ត្ត កកតា ។
 សមិទ្ធបិ េ ធមេត់ អារុសោ បិយាយេន
 ហិតតំ យចាសុខំ និញ្ញាឃំ ។ បុន ចប់
 អារុសោ កិត្យា សុខស្ស ច បហាង ។ បេ ។
 ចតុត្យផ្លាឃំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្ស ចេ
 អារុសោ កិត្យាថោ សមិទ្ធន វិហារេន វិហារតោ
 ឧបេត្តាសហកតា សព្វាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទិ
 ស្សស្ស ហេរតិ អាពោេ ។ សេយ្យចាបិ អារុសោ
 សុខិោេ ឯក្តា ឧប្បជ្ជយ្យ យារេន អាពោយ

បណ្តាល មហាផ្ទៃ

ម្នាលអារុសា ម្បយទ្រូព កិត្តិព្រោះនៅឱយណាយចាកបីតិដួន ។ ហើ ។
 បានដល់តិយផ្សាយន ម្នាលអារុសា កាលបីកិត្តិនោះ កំពុងនោះ
 ដោយវិហារធម្ព់នេះហើយ សញ្ញាមនសិការ៖ ដែលប្រកបដោយបីតិ
 កំដ្ឋូលប្រាកំដ្ឋី នោះជាគាត់ធរបស់កិត្តិនោះ ។ ម្នាលអារុសា
 ដូចសេចក្តីឡើង គឺតិដ្ឋីនិងដល់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីសុខជាបេតិ
 ទ្រក់តិអាតិជាកំណត់ យ៉ាងណាមិញ្ញ សញ្ញាមនសិការ៖ ដែល
 ប្រកបដោយបីតិទាំងនោះ របស់កិត្តិនោះ ដ្ឋូលប្រាកំដ្ឋី នោះជាគា
 តិអាតិ របស់កិត្តិនោះ កំយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអារុសា អាតិ
 ណាយដែលក់តិដ្ឋីនិងហើយ អាតិនីមេះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោល
 បាបុគ្គល ។ ម្នាលអារុសា ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាង
 ណាយនីមេះ គឺដ្ឋីដោយបរិយាយនេះបុះ ។ ម្នាលអារុសា ម្បយទ្រូព
 កិត្តិព្រោះលេបដ៊ូនីសុខដួន ។ ហើ ។ បានដល់ចតុត្តិផ្សាយ ម្នាលអារុសា
 កាលបីកិត្តិនោះ កំពុងនោះដោយវិហារធម្ព់នេះហើយ សញ្ញាមនសិការ៖
 ដែលប្រកបដោយឧបេក្តា កំដ្ឋូលប្រាកំដ្ឋី នោះជាគាត់ធរបស់កិត្តិ
 នោះ ។ ម្នាលអារុសា ដូចសេចក្តីឡើង គឺតិដ្ឋីនិងដល់បុគ្គល
 ដែលមានសេចក្តីសុខ ជាបេតិទ្រក់តិអាតិជាកំណត់ យ៉ាងណាមិញ្ញ

សុត្ថនិជំកេ អគ្គិត្តរិកាយស្ស នវកនិតាគោ

ធនមេស្ស តែ ឧបក្រាសហកតា សញ្ញាមនសិការ
 សមុទ្ធបន្ទិ ស្វាស្ស យកតិ អាពោធ ។ យោ
 ខោ បន្ទារេសា អាពោធ ឯក្តុមេតាំ វត្ថិ កកវតា ។
 ឥមិនាយិ ខោ ធនំ អរេសា បិយាយន ហិត្តំ
 យចាសុំ និញ្ចានំ ។ ឬន ចប់ អរេសា កិក្តុ
 សព្វេសា រួបសញ្ញានំ សមតិត្តិមា បដិយសញ្ញានំ
 អត្ថត្តិមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការ អណ្តោះ
 អកាណេសាតិ អកាណេសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ
 វិយារតិ តស្ស ចេ អរេសា កិក្តុធោ ឥមិន
 វិយារន វិយារតោ រួបសហកតា សញ្ញាមនសិការ
 សមុទ្ធបន្ទិ ស្វាស្ស យកតិ អាពោធ ។ សេយ្យចាយិ
 អរេសា សុខិណោ ឯក្តុ ឧប្បដ្ឋយ្យ យារេន់
 អាពោធយ ធនមេស្ស តែ រួបសហកតា សញ្ញាមន-
 សិការ សមុទ្ធបន្ទិ ស្វាស្ស យកតិ អាពោធ ។
 យោ ខោ បន្ទារេសា អាពោធ ឯក្តុមេតាំ វត្ថិ កកវតា ។

សុត្ថនុបិដក អង្គភាពនិកាយ នរកនិច្ច

សញ្ញាមនសិការ: ដែលប្រកបដោយខេត្តការពាណិជ្ជកម្មនៅទីនេះ របស់ភីកីឡូនៅទីនេះ
ធ្វើលប្រាប់ឡើង នៅជាអាណាពរបស់ភីកីឡូនៅទីនេះ កំយោជន៍នៅដែរ ។
ម្នាលអារុសោ អាណាពណាដែលកែវិតឡើងហើយ អាណាពនៃទំនាក់មាន
ទំនាក់ទ្រដៃពេលបានជាទុក្សិត ។ **ម្នាលអារុសោ** **ព្រះនិញ្ញាន** ដែល
មានសេចក្តីសុខយោជន៍ណានទុក្សេះ គឺប្រើប្រាស់បន្ទីនូវរបសញ្ញា ដោយប្រការ
ទាំងពីរ **ព្រះនិញ្ញានឡើងបិយសញ្ញា** **ព្រះមិនបានធ្វើទុក្សិតបិត្តនូវ**
នានត្តសញ្ញា **ហើយបានដល់នូវអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន** **ដោយធ្វើទុក្សិត**
ក្នុងបិត្តបាតា **អាកាសមិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ** **ម្នាលអារុសោ** **កាលបីភីកីឡូ**
នៅទីនេះកំពុងនៅដោយវិបារជម់នេះហើយ **សញ្ញាមនសិការ:** ដែលប្រកប
ដោយរូប **កំធ្វើលប្រាប់ឡើង** នៅជាអាណាពរបស់ភីកីឡូនៅទីនេះ ។ **ម្នាល**
អារុសោ **ដូចសេចក្តីទុក្សិត** គឺប្រើកែវិតឡើង ដល់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីសុខ
ជាបេតុឡ្យកែវិតអាណាព **យោជន៍ណាមិញ្ញា** **សញ្ញាមនសិការ:** ដែលប្រកប
ដោយរូបទាំងនោះ **របស់ភីកីឡូនៅទីនេះ** **ធ្វើលប្រាប់ឡើង** នៅជាអាណាព
របស់ភីកីឡូនៅទីនេះ កំយោជន៍នៅដែរ ។ **ម្នាលអារុសោ** អាណាពណាដែល
កែវិតឡើងហើយ អាណាពនៃទំនាក់មានព្រះទំនាក់ទ្រដៃពេលបានជាទុក្សិត ។

បណ្តាលសក់ មហារោគ្រា

សមិជាបិ ខោ តេ ធនា អារុសោ បរិយាយន
 ហើនត្វៃ យចាសុំ និញ្ញានំ ។ ឬន ចប់ អារុសោ
 កិច្ចុ សព្វសោ អាកាសាលទ្វាយតនំ សមតិត្យុម្ព
 អនុនំ វិញ្ញាណានី វិញ្ញាណាព្វាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ
 វិយារតិ តស្ស ទៅ អារុសោ កិច្ចុដោ សមិជា វិយារេន
 វិយារតោ អាកាសាលទ្វាយតនេសហកតា សព្វាមន-
 សិកាក សុមជាថនី ស្តាស្ស យោតិ អាពោដោ ។
 សេយ្យចាបិ អារុសោ សុខិដោ ឯក្តាំ ឧប្បដ្ឋយ្យ
 យារធោរ អាពោជាយ ធនមេស្ស តេ អាកាសា-
 នព្វាយតនេសហកតា សព្វាមនសិកាក សមុជាថនី
 ស្តាស្ស យោតិ អាពោដោ ។ យោ ខោ បន្ទារុសោ
 អាពោដោ ឯក្តាមេតាំ វត្ថុ កកវតា ។ សមិជាបិ
 ខោ ធនា អារុសោ បរិយាយន ហើនត្វៃ
 យចាសុំ និញ្ញានំ ។ ឬន ចប់ អារុសោ កិច្ចុ
 សព្វសោ វិញ្ញាណាព្វាយតនំ សមតិត្យុម្ព នតិ
 គិច្ចិតិ អាកិច្ចិព្វាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលអារុសោ ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាងណាន្ត់៖ គប្បិជ័ៃ
ដោយបរិយាយនេះចុះ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៅត ភិកី ព្រះ
កន្លែងបង់ទូរអាកាសានញ្ញាយតនផ្លាន ដោយប្រការទាំងពីរហើយ បាន
ដល់នូវវិញ្ញាណាមញ្ញាយតនផ្លាន ដោយធ្វើឡើងក្នុងចិត្តបាន វិញ្ញាណាមិន
មានទីបំផុតដូចដែនេះ ម្នាលអារុសោ កាលបីភិកីនោះ កំពុងនៅដោយ
វិបារជម់នេះហើយ សញ្ញាមនសិការ៖ ដែលប្រកបដោយអាកាសា-
នញ្ញាយតនផ្លាន កំដ្ឋូលប្រាល់ឡើង នោះជាអាពិជ្របស់ភិកីនោះ ។
ម្នាលអារុសោ ជួចសេចក្តីឡើង គប្បិជ័ៃឡើងដល់បុគ្គលដែលមាន
សេចក្តីសុខជាបេតុឡើងកៅតិកាទិន្នន័យបស់ភិកីនោះ កំយ៉ាង
មនសិការ៖ ដែលប្រកបដោយអាកាសានញ្ញាយតនផ្លានទាំងនេះ
របស់ភិកីនោះ ដ្ឋូលប្រាល់ឡើង នោះជាអាពិជ្របស់ភិកីនោះ កំយ៉ាង
នោះដែរ ។ ម្នាលអារុសោ អាពិជ្រណា ដែលកៅតិកាទិន្នន័យហើយ
អាពិជ្រន្ត់៖ ព្រះដែលព្រះកាត ទួន្នះពេលបានជួចើង ។ ម្នាលអារុសោ
ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាងណាន្ត់៖ គប្បិជ័ៃដោយបរិយាយ
នេះចុះ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៅត ភិកី ព្រះកន្លែងបង់ទូរវិញ្ញា-
ណាមញ្ញាយតនផ្លាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយបានដល់នូវអាកិញ្ញ-
ញ្ញាយតនផ្លាន ដោយធ្វើឡើងក្នុងចិត្តបាន របស់បន្ទិចបន្ទបមិនមានដូចេះ

សុត្ថនិជំកេ អគ្គត្តរិភាយស្ស នវកនិតាគោ

តស្ស ៩ អរុសោ កិច្ចុោោ សមិនា វិយារេន វិយារោោ
 វិញ្ញាលាច្បាយតនសហកតា សញ្ញាមនសិកាក
 សមុទ្ធបន្ទី ស្បាស្ស បេរាតិ អាពោោ ។ សេយ្យចាបិ
 អរុសោ សុខិោោ ធន្ទំ ឧប្បធ្លយ្យ យារេន អាព-
 ិាយ ធរមេស្ស តែ វិញ្ញាលាច្បាយតនសហកតា
 សញ្ញាមនសិកាក សមុទ្ធបន្ទី ស្បាស្ស បេរាតិ
 អាពោោ ។ យោ ខោ បនាអរុសោ អាពោោ
 ធន្ទោមតំ វូតិ កកវតា ។ សមិនាបិ ខោ ធរតំ អរុសោ
 បរិយាយន បេដិតព្ទ យចាសុំ និញ្ញានំ ។ ឬន
 ចបំ អរុសោ កិច្ចុ សញ្ញាសោ អាគិញ្ញាច្បាយតនំ
 សមតិត្ថន៍ នេរសញ្ញាលាសញ្ញាច្បាយតនំ ឧបសម្បធ្ល
 វិយារតិ តស្ស ៩ អរុសោ កិច្ចុោោ សមិនា វិយារេន
 វិយារោោ អាគិញ្ញាច្បាយតនសហកតា សញ្ញាម-
 នសិកាក សមុទ្ធបន្ទី ស្បាស្ស បេរាតិ អាពោោ ។
 សេយ្យចាបិ អរុសោ សុខិោោ ធន្ទំ ឧប្បធ្លយ្យ

សុត្តនបិដក អង្គភាពនិកាយ នរកនិច្ច

ម្នាលអារុសា កាលបើកិត្តិនោះ កំពុងនោះដោយវិបារជម់នេះហើយ
សញ្ញាមនសិការ៖ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាបញ្ញាយតនដ្ឋាន កំដ្ឋូល
ប្រាល់ឡើង នោះជាអាពធរបស់កិត្តិនោះ ។ ម្នាលអារុសា ដូច
សេចក្តីទួរ គឺប្រើកើតឡើង ដល់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីសុខជាបេតុង
កើតអាពធជាកំណត់យ៉ាងណាមិញ្ញ សញ្ញាមនសិការ៖ ដែលប្រកបដោយ
វិញ្ញាបញ្ញាយតនដ្ឋានទាំងនោះ របស់កិត្តិនោះ ដ្ឋូលប្រាល់ឡើង
នោះជាអាពធរបស់កិត្តិនោះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអារុសា អាពធ
ណាមដែលកើតឡើងហើយ អាពធនុះ ព្រះជ័មានព្រះភាគច្រើន់ពោល
បាដទួរ ។ ម្នាលអារុសា ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាង
ណាមនុះ គឺប្រើដើរដោយបរិយាយនេះបុះ ។ ម្នាលអារុសា មួយឡើត កិត្តិ
ច្រោះកន្លឹងបង្កើនអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយ
បានដល់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ម្នាលអារុសា កាលបើកិត្តិ
នោះ កំពុងនោះដោយវិបារជម់នេះហើយ សញ្ញាមនសិការ៖ ដែលប្រកប
ដោយអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋានដ្ឋូលប្រាល់ឡើង នោះជាអាពធរបស់កិត្តិ
នោះ ។ ម្នាលអារុសា ដូចសេចក្តីទួរ គឺប្រើកើតឡើងដល់បុគ្គល
ដែលមានសេចក្តីសុខជាបេតុងកើតអាពធជាកំណត់ យ៉ាងណាមិញ្ញ

បណ្តាលសក់ មហារោគ្រោ

យារដៃ អាពាវាយ ធនមេស្ស នៅ អតិថិជ្ជ-
 យតនសហភាព សញ្ញាបាយនីការ សមុទ្ធបន្ទិ
 ស្ស ហេតិ អាពាវា ។ យោ ខោ បន្ទារោះ
 អាពាវា ឬក្រុមេត្ត វត្ថិ កកវត្ថា ។ ឥមិនាបិ ខោ
 ឯតំ អរោះ បរិយាយន ធនិតំ យចាសុំ
 និញ្ញាគំ ។ ឬណ ធម៌ អរោះ កិច្ច សញ្ញាបោះ
 នៅសញ្ញាបាសញ្ញាយតនំ សមតិត្ថម្ព សញ្ញាបែងយិ-
 តនិងេំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បញ្ញាយបស្ស ឯិស្ស
 អាសក បរិគ្តិធភាព ហេតិ ។ ឥមិនាបិ ខោ
 ឯតំ អរោះ បរិយាយន ធនិតំ យចាសុំ
 និញ្ញាគន្ទិ ។

[៣៥] សេយ្យចាបិ កិច្ច តានី បញ្ញាចេយ្យរ
 ពលា អព្យត្តា អគ្គិត្យញ្ញ អគ្គុសលា វិសមេ
 បញ្ញាចេ ចិត្តិ តស្ស ធនមស្ស យន្ទាបាំ អកត-
 បុញ្ញព្រោ ឯិសំ កដ្ឋយុំ អាជិតបុញ្ញនិ ច តិធភានិ
 ខាងយុំ អបិតបុញ្ញនិ ច ចានីយានិ ិរិយ្យជ្ជិ ។

បណ្តាលក មហារត្ត

សញ្ញាមនសិករ៖ ដែលប្រកបដោយអាកិច្ចញ្ញាយតនផ្ទានទាំងនេះ របស់ភីភីនោះ ធ្វើលប្បាល់ឡើង នោះជាអាពាណរបស់ភីភីនោះ កើយ៉ាង នោះដែរ ឬ ម្នាលអារុសោ អាពាណណា ដែលកើតឡើងហើយ អាពាណនេះ ព្រះដំមានព្រះភាគច្រើន់ពោលបាត់ខុក ឬ ម្នាលអារុសោ ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាងណានេះ គឺប្រើដឹងដោយបរិយាយ នេះបុះ ឬ ម្នាលអារុសោ ម្នាស់ឡើត ភីភី ព្រះកន្លែងបង់នូវនេរសញ្ញានាសញ្ញាយតនផ្ទាន ដោយប្រការទាំងពួន ហើយចានដល់សញ្ញាផេទ-យិតនិង អាសវេះទាំងឡាយរបស់ភីភីនោះ កើសស់រលើដោ ព្រះបាន ឃើញដោយបញ្ញា ឬ ម្នាលអារុសោ ព្រះនិញ្ញានដែលមានសេចក្តីសុខយ៉ាងណានេះ គឺប្រើដឹងដោយបរិយាយនេះបុះ ឬ

[៣៥] ម្នាលភីភីទាំងឡាយ ដូចមេគោ ដើរឡាកាន់ភី ជាសត្វ ល្បីដ៏ មិនឈ្មាសន់ មិនស្សាល់ឡើត មិនប្រសប់ ត្រាត់ឡាបៀភី ដែលមិនស្សី មេគោនោះ មានសេចក្តីត្រីវិះយ៉ាងនេះបាន ហើយដូចត្រូវអញ្ចប់ ឡាកាន់ទិសដែលអញ្ចប់មិនធ្លាប់ឡាងន ទាំងសុន្យរស្សោ ដែលអញ្ចប់មិនធ្លាប់ទាំងសុំដែន ដីកិច្ចីកដែលអញ្ចប់មិនធ្លាប់ដីកិច្ចីកដែន ឬ

សុគត្តនិងកៅ អង្គភាពនិកាយស្ស នវកនិបាតោ

ស បុរិម ចាក់ ន សុប្បតិដ្ឋិតំ បតិដ្ឋាបេត្តា បច្ចិម
 ចាក់ ឧទ្ទូរយ៍ ស ន ចោរ អកតិបុព្វំ ជិសំ តច្ចយ៍
 ន ច អាជិតបុញ្ញាណិ ច តិលាណិ ខាងយ៍
 ន ច អបីតបុញ្ញាណិ ច ចានីយាណិ ិរិយ៍
 យស្សិបស្ស^(១) នៃសេ^(២) បិតាយ ធរមេស្ស
 យច្ចាបាបំ អកតិបុព្វោព្រោ ជិសំ តច្ចយំ
 អាជិតបុញ្ញាណិ ច តិលាណិ ខាងយំ អបីតបុញ្ញាណិ ច
 ចានីយាណិ ិរិយេន្តិ ។ តញ្ញ បានសំ ន សោត្តិបា
 បច្ចាកច្ចយ៍ ។ តំ គិស្ស ហោតុ ។ តថា ហិ ស
 កិត្តូរ ការី បញ្ចើតើយ្រា ពាលា អព្យត្តា អត្ថិតត្តូ
 អគ្គុសលា វិសមេ បញ្ចើតើ ចរិតុ ។ ធរមេ ខោ
 កិត្តូរ តដោកច្ចា កិត្តូ ពាលា អព្យត្តា អត្ថិតត្តូ
 អគ្គុសលា វិច្ចោរ កាតេមេហិ វិច្ច អគ្គុសលេហិ
 ដម្ខុហិ សវិតត្តា សវិចារំ វិរិកាង បិតិសុំ
 បបមផ្លូវានំ ឧបសម្បន្ត វិរិតិតុ ។

១. និ. ម. យស្សិ ចស្ស ។ ២. និ. បាតោ ។ ៣. បនៃសេ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

មេគោនោះ មិនទាន់យរដើមមុខទ្សេសិប់ស្រល ហើយលើកនូវដើម
ាច់ក្រាយឡើង មេគោនោះ មិនគប្បីទោកាន់ទិសដៃលខ្ពនមិនធ្លាប់
ទោបានដៃ មិនគប្បីទំពាសុន្ទរស្សាដែលខ្ពនមិនធ្លាប់ទំពាសុបានដៃ
មិនគប្បីដឹកទិកដែលខ្ពនមិនធ្លាប់ដឹកបានដៃ មេគោនោះយរកុធប្រទេស
ណា តែដែលមានសេចក្តីត្រីនិងយ៉ាងនេះថា បើដួរឡាយ គួរតែអាមេរិកទៀត
កាន់ទិសដៃលអញ្ចូមិនធ្លាប់ទោដៃ ទំពាសុន្ទរស្សាដែលអញ្ចូមិនធ្លាប់
ទំពាសុដៃ ដឹកទិកដែលអញ្ចូមិនធ្លាប់ដឹកដៃ ។ មេគោនោះ មិន
គប្បីត្រួលប័មកកាន់ប្រទេសនោះ ដោយស្ថាស្តីបានវិញ្ញុទេ ។ ក្រើនោះ
ព្រោះហេតុសី ។ ម្នាលកិភិភីទាំងឡាយ ព្រោះតែមេគោនោះ ត្រាប់
ទោកាន់ភី ជាសត្វលួងៗ មិនឈ្មានវិស់ មិនស្ថាល់ខេត្តិត មិនប្រសប់
ត្រាប់ទោលើភី ដែលមិនសី យ៉ាងណាមិញ្ញ ។ ម្នាលកិភិភីទាំងឡាយ
កិភិភីខែ៖ ភីសាសនានោះ ជាអូកលួងៗ មិនឈ្មានវិស់ មិនស្ថាល់ខេត្តិ
មិនប្រសប់ ភីការស្តាត់បាកកាមទាំងឡាយ ស្តាត់បាកអកុសលិម់
ទាំងឡាយហើយ ដល់នូវបបមផ្លាន ប្រកបដោយវិតកិះ និងវិចារៈ
មានបីតិនិជសុខ៖ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្តាត់ ភីយ៉ាងនោះដែរ ។

បណ្តាលសក់ មហាផ្ទៃត្រា

សោ តែ និមិត្តំ ន អាសេវតិ ន ភាគតិ ន
 ពហុលីការេតិ ន ស្បាជិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋាតិ តស្បែ
 ធនំ យន្តនាយាំ វិតត្វូវិចាកណំ រួបសមា
 អផ្លតំ សម្បសាណណំ ចេតសោ ធនការិការំ អវិតត្វំ
 អវិចារំ សមាជិជំ បិតិសុខំ ទុតិយផ្លូវណំ ឧបសម្បជ្ញ
 វិយារយ្យនិ ។ សោ ន សត្វាតិ វិតត្វូវិចាកណំ
 រួបសមា ។ ឱ ។ ទុតិយផ្លូវណំ ឧបសម្បជ្ញ វិហារិតុ ។
 តស្បែ ធនំ យន្តនាយាំ វិវិថូរ គាមេហិ វិវិថូ
 អគុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតត្វំ សវិចារំ វិរោកជំ
 បិតិសុខំ បបមផ្លូវណំ ឧបសម្បជ្ញ វិយារយ្យនិ ។
 សោ ន សត្វាតិ វិវិថូរ គាមេហិ ។ ឱ ។
 បបមផ្លូវណំ ឧបសម្បជ្ញ វិហារិតុ ។ អយំ រួចតិ
 កិត្យុរ កិត្យុ ញ្ញាគោ^(១) កដ្ឋា ឧកគោ បរិហីគោ
 សេយ្យចាបិ សា កវិ បញ្ចើតើយ្យ ពាង អព្យត្រា
 អត្រិត្វញ្ញា អគុសលា វិសមេ បញ្ចើតើ ចរិតុ ។

បណ្តាលក មហារត្ត

កិច្ចឈោះ មិនសេព មិនចម្លើន មិនធ្វើឡើយទៅ នូវនិមិត្តឈោះ មិនតាំង
 ទុកនូវនិមិត្តដែលខ្ពស់តាំងទុកលួយ កិច្ចឈោះ មានសេចក្តីត្រីវិះ
 យ៉ាងនេះបា បើដូច្នោះ គួរតែអាថ្មាន រម្យាប់វិតក្រុងវិចារៈរបៀប
 ចូលការទុកធម្មជាន ជាជម្យជាតក់មាន កុំសន្តាននៃខ្ពស់ ប្រកប
 ដោយសេចក្តីដ្ឋែបា គឺ សទ្ធតា មានសកាទជាបិត្តខ្ពស់ជក មិនមាន
 វិតក្រុងមិនមានវិចារៈឡើយ មានតែបិតិនិជសុទ្ធតែ ដែលកែតំបន់មាន
 គឺ បបមផ្សាយ ។ កិច្ចឈោះមិនអាបានដើម្បីរម្យាប់វិតក្រុងវិចារៈ ។ បេ ។ បាន
 ដល់ទុកធម្មជាន ។ កិច្ចឈោះ មានសេចក្តីត្រីវិះយ៉ាងនេះបា បើដូច្នោះ
 គួរតែអាថ្មាន ស្មាត់បាកកាម ស្មាត់បាកអក្សសលជម់បើយ ដល់នូវ
 បបមផ្សាយ ប្រកបដោយវិតក្រុងវិចារៈ មានតែបិតិនិជសុទ្ធតែ ដែលកែតំ
 បន់សេចក្តីស្មាត់ ។ កិច្ចឈោះ មិនអាបស្មាត់បាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បបមផ្សាយបើយ ។ ម្នាលកិច្ចឈោះបាកកាម កិច្ចឈោះហេបាតា
 អ្នកដឹងធែន ជាអ្នកអនុអាបធែន ជាអ្នកសាបស្បែនយុទ្ធបាកកាមនិជអក្សសល-
 ជម់ទាំងពីរធែន ដូចជាមេគោះ ត្រាប់ទោការនៃក្នុង ជាសុទ្ធប្បដែល មិន
 ឲ្យសែន មិនស្ថាល់ខេត្ត មិនប្រសប់ ត្រាប់ទោលីក្នុង ដែលមិនស្រី ។

សុត្តនិងកៅ អគ្គតានិភាយស្ស នរកនិតាគោ

សេយ្យចាបិ កិត្យាប់ ការី បញ្ចើលេយ្យ បណ្ឌិតា
 ព្រម្ពា ខេត្តូច្ចារ កុសលា វិសមេ បញ្ចើតេ ចរិត្តុ
 តស្ស ធរមស្ស យន្តនាយាំ អកតបុព្វព្រោ ឯិសំ
 កដ្ឋយំ អាជិតបុព្វានិ ច តិនានិ ខាងយំ
 អបិតបុព្វានិ ច ទានីយានិ ិរិយ្យណិ ។ សា បុរិមំ
 ទានំ សុប្បតិដ្ឋិតំ បតិដ្ឋាបេត្តា បច្ចិមំ ទានំ ឧទ្ទើរិយ្យ
 សា អកតបុព្វព្រោ ឯិសំ កដ្ឋយំ អាជិតបុព្វានិ ច
 តិនានិ ខាងយំ អបិតបុព្វានិ ច ទានីយានិ
 ិរិយ្យ យសិបស្ស នេស់ បិតាយ ធរមស្ស
 យន្តនាយាំ អកតបុព្វព្រោ ឯិសំ កដ្ឋយំ អាជិត-
 បុព្វានិ ច តិនានិ ខាងយំ អបិតបុព្វានិ ច
 ទានីយានិ ិរិយ្យណិ ។ តព្យ បនេសំ សេត្តិតា
 បច្ចាកដ្ឋយំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ
 សា កិត្យាប់ ការី បញ្ចើលេយ្យ បណ្ឌិតា ព្រម្ពា
 ខេត្តូច្ចារ កុសលា វិសមេ បញ្ចើតេ ចរិត្តុ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិបាត

ម្នាលកិភីទាំងឡាយ ដូចមេគោ ត្រាប់ទោលើភី ជាសត្វមានបញ្ញា
 ឃ្លាស៊ែ ស្ថាល់នូវខេត្ត ប្រសប់ ត្រាប់ទោលើភី ដែលមិនស្រី
 មេគោនោះ មានសេបភីត្រីវិរៈយ៉ាងនេះបា ហើយខ្មោះ គួរតែអាណាព
 អញ្ចប់កាន់ទិសដែលអញ្ចមិនធ្លាប់ទោដៃ ទំពាសីនូវស្រោះដែលអញ្ចមិន
 ធ្លាប់ទំពាសីដៃ ដីកិច្ចិកដែលអញ្ចមិនធ្លាប់ដីកិច្ចិកដៃ ។ មេគោនោះ
 ឃុរាណើដីមុខទ្វីសិប់ល្អបៀយ លើកដើរខាងក្រោមឡើង មេគោនោះ
 ទីបត្របុរីទោកាន់ទិសដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទោបានដៃ ទំពាសីនូវស្រោះដែល
 ខ្លួនមិនធ្លាប់ទំពាសីបានដៃ ដីកិច្ចិកដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដីកិច្ចិកបានដៃ
 កាលហើយមេគោនោះ ឈរភីជប្រទេសណា មេគោនោះ មានសេបភី
 ត្រីវិរៈយ៉ាងនេះបា ហើយខ្មោះ គួរតែអាណាពអញ្ច ទោកាន់ទិសដែលអញ្ច
 មិនធ្លាប់ទោដៃ ទំពាសីស្រោះដែលអញ្ចមិនធ្លាប់ទំពាសីដៃ ដីកិច្ចិក
 ដែលអញ្ចមិនធ្លាប់ដីកិច្ចិកដៃ ។ មេគោនោះ គួរតែបុរីទ្វីបៀបកាន់ប្រទេស
 នោះវិញ្ញាយស្អែស្អី ។ រឿនោះ ព្រោះហេតុអី ។ ម្នាលកិភីទាំងឡាយ
 ព្រោះបា មេគោនោះ ត្រាប់ទោកាន់ភី ជាសត្វមានបញ្ញាធិញ្ញាស៊ែ
 ស្ថាល់នូវខេត្ត ប្រសប់ត្រាប់ទោលើភីដែលមិនស្រី យ៉ាងណាមិញ្ញ ។

បណ្តាសកៅ មហារត្រា

ធរមេរ ទោ ភិត្យូរ សដៃគច្ចាប់ ភិត្យូ បន្ទីតោ
 ព្យត្រា ទិត្យូញ្ញ កុសលោ វិច្ឆូវ កាមេហិ វិច្ឆូ
 អកុសលេហិ ដម្ខុយិ សវិតត្តំ សវិចារំ វិចកជំ
 បិតិសុខំ បបមផ្លែវណ៍ ឧបសម្រោះ វិយារិតុ ។ សោ
 តំ និមិត្តំ អាស់រតិ ភាគតិ ពហុលីការេតិ
 ស្បាគិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋាតិ តស្ស ធនំ បេរាតិ យន្ទិនាយំ
 វិតត្តូវិចាកណ៍ រួបសមា អផ្លត្តំ សម្រសាងណ៍
 ចេត់សោ ធភការិការំ អវិតត្តំ អវិចារំ សមាធិជំ
 បិតិសុខំ ធនិយផ្លែវណ៍ ឧបសម្រោះ វិយារេយ្យតិ ។
 សោ ធនិយផ្លែវណ៍ អនកិយិសមាងោ^(១) វិតត្តូវិចាកណ៍
 រួបសមា ។ បេ ។ ធនិយផ្លែវណ៍ ឧបសម្រោះ
 វិយារិតិ ។ សោ តំ និមិត្តំ អាស់រតិ ភាគតិ
 ពហុលីការេតិ ស្បាគិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋាតិ តស្ស ធនំ
 បេរាតិ យន្ទិនាយំ បិតិយ ច វិការ ឧបេត្តិការ
 ច វិយារេយ្យ សតោ ច សម្រជាងោ សុខញ្ចា
 កាយន បជិសំរេដយំ យន្ទំ អវិយ អចិត្យិនិ

១. និ. ម. អនកិបិដ្ឋិមាងោ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

មួលភីភីទាំងឡាយ ភីភីខេះ ភីនសាសនានេះ ជាអ្នកមានបញ្ហាយុស្ស
ស្ថាល់នូវនៅត្រូវ ជាអ្នកប្រសប់ ភីនការស្មាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្មាត់
ចាកអកុសលដម៉ាទាំងឡាយ ហើយបានដល់បច្ចេកវិទ្យាន ប្រកបដោយ
វិតក្បែនិធីវិចារៈ មានតែបីពីនិធីសុខ៖ ដែលកៅតំបីសេចក្តីស្មាត់ កំយ៉ាង
នោះដ៏ ។ ភីភីនោះទាំងៗ ខំបម្រើន ខំធ្វើឡើយ នូវនិមិត្ត
នោះ បានតាំងទុកនូវនិមិត្តដែលខ្លួនតាំងទុកលូហើយ ភីភីនោះ មាន
សេចក្តីត្រីធម៌យ៉ាងនេះថា បើដូចខ្លាំ គួរតែអាចធ្លាប់ រម្យប់វិតក្បែនិធី
វិចារៈហើយដល់នូវទុកធម៌យ៉ាង ជាចម្លៃជាតកៅតំបីមាន ភីនស្តាននៅខ្លួន
ប្រកបដោយសេចក្តីផ្លែតិ៍បាន មានសកាទជាបិត្តិត្តិស់ជក មិនមាន
វិតក្បែនិធីវិចារៈ មានតែបីពីនិធីសុខ៖ ដែលកៅតំបីសមាជិ
តីបច្ចេកវិទ្យាន ។ ភីភីនោះ មិនបានសម្របទុកធម៌យ៉ាង កំរម្យប់នូវ
វិតក្បែនិធីវិចារៈ ។ ហេ ។ បានដល់ទុកធម៌យ៉ាង ។ ភីភីនោះ ទាំងៗ
ខំបម្រើន ខំធ្វើឡើយ នូវនិមិត្តនោះ បានតាំងទុកនូវនិមិត្តដែលខ្លួន
តាំងទុកលូហើយ ភីភីនោះ មានសេចក្តីត្រីធម៌យ៉ាងនេះថា បើដូចខ្លាំ
គួរតែអាចធ្លាប់ឡើយណាយចាកបីតិ ជាអ្នកប្រកបដោយខេបក្តាង
មានសតិនិធីសម្បជញ្ញោះដ៏ សោយនូវសុខ ដោយនាមកាយដ៏ ព្រះ
អរិយៈតាំងឡាយ តែដែលសរសើរបុគ្គលដែលបាននូវតិ៍យ៉ាង នោះថា

សុត្ថនិដីក អគ្គុត្តរិកាយស្ស នវកនិបាតោ

ឧបេក្ញាកោ សតិមា សុខិរានិតិ តតិយផ្លាឃំ ឧប-
សម្បជ្ជ វិហារយព្វិ ។ សោ តតិយផ្លាឃំ អនុកិហិ-
សមានោ បិតិយា ច វិភាគ ។ យ ។ តតិយផ្លាឃំ
ឧសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ តំ និមិត្តំ អាស់រតិ
ការតិ ពហុលីការេតិ ស្បាចិត្តិតំ អធិដ្ឋាតិ តស្ស ធន
យកតិ យទួលាបាំ សុខស្ស ច បហាង ឯក្បាស្ស ច
បហាង បុព្ទ់ សោមនស្សនោមនស្សរំ អត្ថត្តិមា
អឯក្បាស្សសុំ ឧបេក្ញាសតិចារិសុត្តិ ចតុត្តផ្លាឃំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហារយព្វិ ។ សោ ចតុត្តផ្លាឃំ
អនុកិហិសមានោ សុខស្ស ច បហាង ។ យ ។
ចតុត្តផ្លាឃំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ តំ និមិត្តំ
អាស់រតិ ការតិ ពហុលីការេតិ ស្បាចិត្តិតំ
អធិដ្ឋាតិ តស្ស ធន យកតិ យទួលាបាំ សព្វសោ
របសញ្ញាឃំ សមតិត្តិមា បដិយសញ្ញាឃំ អត្ថត្តិមា
នានត្តិសញ្ញាឃំ អមនិកាភ អនុញ្ញ អកាតោស់រតិ
អកាតោសនញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារយព្វិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

បុគ្គលប្រកបដោយខេរកា មានស្មារតី មានជម់ជាគ្រឹះនៅ
 ជាសុខដ្ឋែប៉ះ ព្រោះតិចិយដ្ឋានណា កើតូរដល់នូវតិចិយដ្ឋាននោះ ។
 កិត្តិនោះ មិនបានសម្របនូវតិចិយដ្ឋាន ព្រោះនៅឯណាយ
 បាកបីតិ ។ ហើយ បានដល់នូវតិចិយដ្ឋាន ។ កិត្តិនោះ ខ្លួន
 ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន
 តាំងទុកលូហើយ កិត្តិនោះ មានសេចក្តីត្រីវិវាទនេះបាន បើដ្ឋែប៉ះ
 គូរតែអាត្រាមញ្ញ លេបដ្ឋែនូវសុខដៃ លេបដ្ឋែនូវទុកដៃ មានសោមនស្ស
 និងទោមនស្ស អស់ហើយកុងកាលមុនដៃ ហើយគូរដល់នូវចុត្តដ្ឋាន
 ជាចម្លេជាតមានអាមុណ៍ មិនជាទុកមិនជាសុខ មានតែសតិដៃបរិសុខ កើត
 កំពីខេរកា ។ កិត្តិនោះ មិនបានសម្របចុត្តដ្ឋាន ព្រោះលេបដ្ឋែនូវ
 សុខដៃ ។ ហើយ បានដល់នូវចុត្តដ្ឋាន ។ កិត្តិនោះ ខ្លួន ខ្លួន
 ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន ខ្លួន
 ហើយ កិត្តិនោះ មានសេចក្តីត្រីវិវាទនេះបាន បើដ្ឋែប៉ះ គូរតែ
 អាត្រាមញ្ញកន្លែងនូវបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពីរ អស់ទោនបជិយ-
 សញ្ញាបែលដ្ឋើទុកកុងបិត្ត នូវនានតិសញ្ញា ហើយគូរដល់អាកាសា-
 នញ្ញាយពន្លដ្ឋានដ្ឋាន ដោយធ្វើទុកកុងបិត្តបាន អាកាសមិនមានទីបំផុតដ្ឋែប៉ះ ។

បណ្តាលសក់ មហារដ្ឋាន

សោ	អាកាសណ្ឌាយតនំ	អនុវិបិសមានោ
សព្វសោ	រួបសព្វានំ	សមតិត្ថម្ម ។ យេ ។ អាកាស
សណ្ឌាយតនំ	ឧបសម្បជ្ជ	វិយារតិ ។ សោ តាំ
និមិត្តាំ	អាសេរតិ	ភាគតិ ពហុលីកហេតិ ស្បាចិត្តិតាំ
អចិត្តាតិ	តស្សុ	ធនំ យន្តនាយាំ សព្វសោ
អាកាសណ្ឌាយតនំ	សមតិត្ថម្ម	អនុនំ វិញ្ញាណានិ
វិញ្ញាណាព្វាយតនំ	ឧបសម្បជ្ជ	វិយារយុណិ ។
សោ	វិញ្ញាណាព្វាយតនំ	អនុវិបិសមានោ សព្វសោ
អាកាសណ្ឌាយតនំ	សមតិត្ថម្ម	អនុនំ វិញ្ញ-
ធនិ	វិញ្ញាណាព្វាយតនំ	ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ ។
សោ តាំ និមិត្តាំ	អាសេរតិ	ភាគតិ ពហុលី-
កហេតិ ស្បាចិត្តិតាំ	អចិត្តាតិ	ភាគតិ ធនំ ធនំ យន្តនាយាំ
យន្តនាយាំ	សព្វសោ	វិញ្ញាណាព្វាយតនំ សមតិត្ថម្ម
និតិ	គិត្តិតិ	អគិត្តព្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
វិយារយុណិ ។	សោ	អគិត្តព្វាយតនំ អនុវិ-
សមានោ	សព្វសោ	វិញ្ញាណាព្វាយតនំ សមតិត្ថម្ម

បណ្តាលសក មហារត្ត

កិច្ចឈាន៖ មិនបានសម្របអាកាសនញ្ញាយនដ្ឋាន ព្រោះកន្លែង
 នូវរបស់ញា ដោយប្រការទាំងពីរ ។ បេ ។ បានដល់អាកាសា-
 នញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ កិច្ចឈាន៖ ខំសេព ខំបម្រើន ខំធើទ្វីរៀបីយ។
 នូវនីមិត្តឈាន៖ បានតាំងទុកនូវនីមិត្តដែលខ្លួនតាំងទុកលូហើយ កិច្ចឈាន៖
 មានសេចក្តីត្រីធម៌រៀបីយ៉ាងនេះថា បើជួរច្បាប់ គួរតែអាត្រាមញ្ញ កន្លែង
 នូវអាកាសនញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយដល់
 នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកក្នុងបិត្តថា វិញ្ញាណមិនមាន
 ទីបំផុតដូចខ្លះ ។ កិច្ចឈាន៖ មិនបានសម្របវិញ្ញាណញ្ញាយតនដ្ឋាន ព្រោះកន្លែងនូវអាកាសនញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយ
 បានដល់នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកក្នុងបិត្តថា វិញ្ញាណ
 មិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ ។ កិច្ចឈាន៖ ខំសេព ខំបម្រើន ខំធើទ្វីរៀបីយ។
 នូវនីមិត្តឈាន៖ បានតាំងទុកនូវនីមិត្តដែលខ្លួនតាំងទុកលូហើយ កិច្ចឈាន៖
 មានសេចក្តីត្រីធម៌រៀបីយ៉ាងនេះថា បើជួរច្បាប់ គួរតែអាត្រាមញ្ញ កន្លែង
 កន្លែងនូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយដល់
 មិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ ។ កិច្ចឈាន៖ មិនបានសម្របវិញ្ញាណញ្ញាយតនដ្ឋាន ព្រោះកន្លែងនូវអាកាសនញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយ
 បានដល់នូវអាកាសកិញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកក្នុងបិត្តថា វត្ថុតិបត្តិប
 មិនមានដូចខ្លះ ។ កិច្ចឈាន៖ មិនបានសម្របអាកាសកិញ្ញាយតន-
 ដ្ឋាន ហើយកន្លែងនូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ

សុត្ថនិបិជកេ អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិបាតោ

នតិ គិត្តិតិ អភិព្វាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ ។
 សោ តំ និមិត្តំ អាសេរតិ ការចំ ពហុលីការេតិ
 ស្តាចិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋាតិ តស្ស ធនំ យេរាលាយា
 សព្វសោ អភិព្វាយតនំ សមតិត្តម្ព នេរសព្វា-
 នាសព្វាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារយ្យន្តិ ។ សោ
 នេរសព្វាលាសព្វាយតនំ អនកិបិសមានោ សព្វសោ
 អភិព្វាយតនំ សមតិត្តម្ព នេរសព្វាលាសព្វា-
 យតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ ។ សោ តំ និមិត្តំ
 អាសេរតិ ការចំ ពហុលីការេតិ ស្តាចិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋាតិ
 តស្ស ធនំ យេរាលាយា សព្វសោ នេរសព្វា-
 នាសព្វាយតនំ សមតិត្តម្ព សព្វារេយិតនិហេង់
 ឧបសម្បដ្ឋ វិហារយ្យន្តិ ។ សោ សព្វារេយិតនិហេង់
 អនកិបិសមានោ សព្វសោ នេរសព្វាលាសព្វាយតនំ
 សមតិត្តម្ព សព្វារេយិតនិហេង់ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ ។
 យតោ ខោ កិត្តិរ កិត្តិ តំ តនោ សមាបត្តិ
 សមាបដ្ឋតិបិ វិដ្ឋាតិបិ តស្ស មុនុ ចិត្ត យេរាលាយា

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ហើយបានដល់នូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកក្នុងបិត្តបា
រគ្គិតិបត្តបមិនមានដូចខេះ ។ កិភីនោះ ខំសែន ខំបម្រើន ខំធ្វើឡើ
រឿយៗ នូវនិមិត្តនោះ បានតាំងទុកនូវនិមិត្ត ដែលខ្លួនតាំងទុកលូហើយ
កិភីនោះ មានសេចក្តីត្រីធម៌រិះយ៉ាវនេះបា បើដូចខេះ គូរតែអាថ្មាន
កន្លឹងនូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយដល់នូវ
នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ កិភីនោះ មិនបានសម្របនៅ
នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ហើយកន្លឹងនូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន
ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយដល់នូវនេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។
កិភីនោះ ខំសែន ខំបម្រើន ខំធ្វើឡើរឿយៗ នូវនិមិត្តនោះ បានតាំងទុក
នូវនិមិត្តដែលខ្លួនតាំងទុកលូហើយ កិភីនោះ មានសេចក្តីត្រីធម៌រិះយ៉ាវនេះ
បា បើដូចខេះ គូរតែអាថ្មាន កន្លឹងនូវនេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយដល់នូវនេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ កិភីនោះ
មិនបានសម្របសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន កិភីនោះ កិភីនោះ កិភីនោះ
យតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយដល់នូវនេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
និងនេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ មានកិភីទាំងនេះ កិភីទាំងនេះ កិភីទាំងនេះ
នោះ ។ កិភី ចេញចាកសមាបត្តិនោះ ។ កិភី បិត្តរបស់កិភីនោះ កិចន់

បណ្តាសកែ មហារ៉េត្តា

គម្ពុញ្ចា	មុន្ទា	ចិត្តធម៌	គម្ពុញ្ចាល	អប្បមាណោ		
សមាជិ	យោតិ	សុភារិតោ	សោ	អប្បមាណោល		
សមាជិនា		សុភារិតោល	យំយស្ស ^(១)	អភិញ្ញា		
សច្ចិការជីយស្ស		ធម្មស្ស	ចិត្ត	អភិនិញ្ញាមេតិ		
អភិញ្ញា	សច្ចិកិរិយាយ	តត្រ	តត្រីរ	សក្តិកព្វតំ		
ទាបុលាកតិ	សតិ	សតិអាយតោល	។	សោ សចេ		
អាគច្ចូតិ		អតោកវិហិតំ	តន្ទិវិធិ	បច្ចុន្តករើយំ		
ឯកោជិ	ហុត្រា	ពហុណា	អស្សំ	ពហុណាចិ ហុត្រា		
ឯកោ	អស្សំ	។	យោ	។	ពួល្យលោកាចិ	
គាយោល	រសំ	រត្រូយ្យនិ	តត្រ	តត្រីរ	សក្តិកព្វតំ	
ទាបុលាកតិ	សតិ	សតិអាយតោល	។	សោ	សចេ	
អាគច្ចូតិ	ធន្តាយ	សោតាតុយា	។	យោ	។	សតិ
សតិអាយតោល	។	សោ	សចេ	អាគច្ចូតិ	បរសត្តាងំ	
បរុក្ខលាងំ	ចោតសា	ចោតោ	បរិច្ឆុ	បជ្ងានេយំ		
សកតំ ក	ចិត្ត	សកតំ	ចិត្តនិ	បជ្ងានេយំ	វីតកតំ ក	
ចិត្ត	វីតកតំ	ចិត្តនិ	បជ្ងានេយំ	សដាសំ	ក	ចិត្ត

១. និ. ម. យស្ស យស្ស ។

បណ្តាសក មហារត្ត

គួរដល់ការនោកមួយ សមាជិជំលមានប្រមាណមិនបាន ដោយចិត្ត
 កែទៅគួរដល់ការនោកមួយ ឈ្មោះថា ភិភុទោះ បានចម្លើយ ដោយ
 ប្រព័ន្ធរួចរាល់ ភិភុទោះ កែបង្កានចិត្តទៅចំពោះជម្លៀក ដែលគប្បីធ្វើឡើងដាក់
 ច្បាស់ ដោយបញ្ញាផីខ្ពស់មួយ ដោយសមាជិជំលមានប្រមាណមិនបាន
 ដែលខ្លួនបានចម្លើយ ដោយប្រព័ន្ធ ដើម្បីធ្វើឡើងដាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា
 ពីខ្ពស់មួយចម្លៀកទេ បាន ។ បើភិភុទោះ ប្រាទ្យាបា អាត្រាមញ្ញា
 គប្បីសម្រួល់នូវការតាក់តែងប្រឹក្សាបានប្រើប្រាស់ប្រការតី អាត្រាមញ្ញាដែម្រាក់ ធ្វើ
 ឡើងដាក់ប្រើប្រាស់នាក់កែបាន ប្រាទ្យាបាក់ប្រើប្រាស់នាក់ ធ្វើឡើងដាក់
 មួយកែវិញ្ញកែបាន ។ បេ ។ អាត្រាមញ្ញាភ្លៀសំណាបច្បូប្រព័ន្ធទៅ ដោយ
 កាយដរបដល់ព្រហ្មលោកកែបាន កាលបើហេតុមានហើយ ភិភុទោះ
 កែដល់នូវការជំលែកដែលគួរដាក់ច្បាស់កុងចម្លៀកទេ ដោយ
 កាយដរបដល់ព្រហ្មលោកកែបាន កាលបើហេតុមានហើយ ភិភុទោះ
 កែដល់នូវការជំលែកដាក់ច្បាស់កុងចម្លៀកទេ ។ បើភិភុទោះ ប្រាទ្យា
 ដោយសោតជាតុជាទិញ ។ បេ ។ កាលបើហេតុមានហើយ ។
 បើភិភុទោះ ប្រាទ្យាបា អាត្រាមញ្ញាគប្បីកំណត់ដីសបិត្ត របស់សត្វដែល
 របស់បុគ្គលដែល ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន គីបិត្តដែលប្រកបដោយកត់កី
 អាត្រាមញ្ញា កែស្អាតបា ចិត្តប្រកបដោយកត់ ចិត្តដែលប្រាសបាកកត់
 កី កែស្អាតបា ចិត្តប្រាសបាកកត់ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោស់កី

សុគ្គនាយកដៃកៅ អង្គភាពនិកាយស្ស នវកនិបាតា

សធាន់	ចិត្តនិ	បជ្ជាមួយំ	វីតមោន់	រ	ចិត្ត
វីតមោន់	ចិត្តនិ	បជ្ជាមួយំ	សមោយា	រ	ចិត្ត
សមោយា	ចិត្តនិ	បជ្ជាមួយំ	វីតមោយា	រ	ចិត្ត
វីតមោយា	ចិត្តនិ	បជ្ជាមួយំ	សំខិត្ត	រ	ចិត្ត
វិគ្គិត់	រ	ចិត្ត	មហាក្តត់	រ	ចិត្ត
រ	ចិត្ត	សឧត្តរំ	រ	ចិត្ត	អនុត្តរំ
មាបិតំ	រ	ចិត្ត	សមាបិតំ	រ	ចិត្ត
អវិមុត្ត	រ	ចិត្ត	អវិមុត្ត	ចិត្តនិ	បជ្ជាមួយនិ
តត្រូវ	សក្តីកញ្ញតំ	ចាបុលរាតិ	សតិ	សតិក-	
យតនេ	។	សោ	សចេ	អកច្ចូតិ	អនេកវិហិតំ
បុព្វិកសំ	អនុស្សរយំ	សេយ្យជីទំ	ធភាម្យ	ជាតិ	
ឡូបិ	ជាតិយោ	។	យេ	។	សតិ
អនេកវិហិតំ	បុព្វិកសំ	អនុស្សរយោនិ			តត្រូវ
តត្រូវ	សក្តីកញ្ញតំ	ចាបុលរាតិ	សតិ	សតិក-	
យតនេ	។	សោ	សចេ	អកច្ចូតិ	ធទូន
ចក្ខុណា	វិសុទ្ធន	អតិថិជនមានុសកោន	។	យេ	។

សុត្តនិងក អង្គត្តនិកាយ នរកនិច្ច

ក៏ស្ថាល់បា ចិត្តប្រកបដោយទោស: ចិត្តដែលប្រាសបាកទោស: កើ
 ក៏ស្ថាល់បា ចិត្តប្រាសបាកទោស: ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហ៌: កើ
 ក៏ស្ថាល់បា ចិត្តប្រកបដោយមោហ៌: ចិត្តដែលប្រាសបាកមោហ៌: កើ
 ក៏ស្ថាល់បា ចិត្តប្រាសបាកមោហ៌: ចិត្តដែលប្បញ្ញកី ចិត្តដែលកាយ
 មាយកី ចិត្តដែលជាមហគ្គត់: គីរុបារចនិនអូរបារចនកី ចិត្តដែលមិនមែន
 ជាមហគ្គត់: ចិត្តដែលជាជុត្តរៈ គីបិត្តដែលមានចិត្តដួងក្រុកលើជានកី ចិត្តដែល
 មិនតាំងមាំកី ចិត្តដែលតាំងមាំកី ចិត្តដែលធុតស្រឡេះកី ចិត្តដែលមិន
 ធុតស្រឡេះកី ក៏ស្ថាល់បា ចិត្តមិនទាន់ធុតស្រឡេះ កាលបឹងកាត់មាន
 ហើយ កិត្តិនោះ ក៏ដល់នូវការដែលគួរជាក់ច្បាស់កូនធដម៉ែះ។ ។
 ហើយ កិត្តិនោះ ប្រាទ្រាបា អាព្យាមញ្ញតប្បូរីលីកយើញ្ញនូវបុព្វនិភេស មាន
 ប្រការដំប្រើ គីរុលីកយើញ្ញ ១ ជាតិខែ៖ ២ ជាតិខែ៖ ៤ បេ ៦ អាព្យាមញ្ញ
 តប្បូរីលីកយើញ្ញនូវបុព្វនិភេស មានប្រការដំប្រើ ព្រមទាំងអាការ ព្រម
 ទាំងខ្លះសង្គមប្រការដូចខែ៖ កាលបឹងកាត់មានហើយ កិត្តិនោះ ក៏ដល់
 នូវការដែលគួរជាក់ច្បាស់កូនធដម៉ែះ។ ហើយ កិត្តិនោះ ប្រាទ្រាបា អាព្យា
 មញ្ញមានចក្ខុជាទិញ្ចៀបិសុខ កន្លឹងបង្កើនូវចក្ខុរបស់មនុស្សដម្ភតា ។ បេ ៦

បណ្តាលសក់ មហារត្រូ

យចាកម្មបក សត្វ បជ្ជាទីយ្យនិ ត្រួត ត្រូវ
 សត្វិកព្យតាំ ចាបុលរាតិ សតិ សតិអាយតនេ ។
 សោ សមេ អាកច្ចួតិ អាសវណ៍ ទយ ។ មេ ។
 សច្ចិកត្រា ឧបសម្បដ្ឋ វិយារីយ្យនិ ត្រួត ត្រូវ
 សត្វិកព្យតាំ ចាបុលរាតិ សតិ សតិអាយតនេតិ ។
 [៣៦] បបមម្បាបាំ^(១) កិត្យឈ ឃាន់ និស្សាយ
 អាសវណ៍ ទយ រធាធិ ទុតិយម្បាបាំ^(២) កិត្យឈ
 ឃាន់ និស្សាយ អាសវណ៍ ទយ រធាធិ តុតិយម្បាបាំ
 កិត្យឈ ឃាន់ និស្សាយ អាសវណ៍ ទយ រធាធិ
 ចតុត្រម្បាបាំ កិត្យឈ ឃាន់ និស្សាយ អាសវណ៍
 ទយ រធាធិ អាកាសលព្យាយតនម្បាបាំ កិត្យឈ
 និស្សាយ អាសវណ៍ ទយ រធាធិ ។ មេ ។ នេរសព្យាលា-
 សព្យាយតនម្បាបាំ កិត្យឈ និស្សាយ អាសវណ៍
 ទយ រធាធិ ។
 បបមម្បាបាំ កិត្យឈ ឃាន់ និស្សាយ អាសវណ៍ ទយ
 រធាធិតិ តិតិ ខោ បនេតំ វត្ថិ គិញ្ញតំ បដិច្ច វត្ថិ ។

១. និ. បបមម្បាបាំ ទុតិយម្បាបាំ ។ មេ ។

បណ្តាសក មហាក្សត្រ

អាត្រាមព្រៃកដើរច្បាស់នូវពួកសិទ្ធិ ដែលអន្តាលទៅតាមកម្ម (របស់ខ្លួន)

កាលបីហើយ កិត្តិថ្លោះ កើដល់នូវការ៖ ដែលគួរជាក់ច្បាស់ក្នុង

ធម៌ថ្ងៃៗ ។ ហើយកិត្តិថ្លោះ ប្រាថ្ញាបា អាត្រាមព្រៃតប្បីធ្វើឡើងជាក់ច្បាស់

បានដល់ ។ ហើយកិត្តិថ្លោះ ប្រាថ្ញាបា អាត្រាមព្រៃតប្បីធ្វើឡើងជាក់ច្បាស់

បានហើយ កិត្តិថ្លោះ កើដល់នូវការ៖ ដែលគួរជាក់ច្បាស់ក្នុងធម៌ថ្ងៃៗ ។

[៣៦] ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ តិចាតត ពេលនូវការអស់ទោ

នៃអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយបមផ្ទានខ្ពែះ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ តិចាតត

ពេលនូវការអស់ទោនៃអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយទិញផ្ទានខ្ពែះ ម្នាល

កិត្តិទាំងឡាយ តិចាតត ពេលនូវការអស់ទោនៃអាសវេះ ព្រោះ

អាស្រែយតិញផ្ទានខ្ពែះ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ តិចាតត ពេលនូវការ

អស់ទោនៃអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយចុត្តផ្ទានខ្ពែះ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ

តិចាតត ពេលនូវការអស់ទោនៃអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយអាកាស-

នព្យាយតនផ្ទានខ្ពែះ ។ ហើយកិត្តិទាំងឡាយ តិចាតត ពេលនូវការ

អស់ទោនៃអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយនេសព្យានាសព្យាយតនផ្ទានខ្ពែះ ។

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ តិចាតត ពេលនូវការអស់ទោនៃអាសវេះ

ព្រោះអាស្រែយបមផ្ទាន ព្រោះហើយ ពាក្យដែលតិចាតតពេល

ហើយនៅ ពាក្យនៅតិចាតត ពេលព្រោះអាស្រែយសេចក្តីផ្លូចមេច ។

សុត្តនិងកេ អង្គតានិភាយសួយ នវកនិចាតា

នៅ កិច្ចបេ កិច្ច វិថ្មរ គាមហិ ។ ហ ។
 ធមជ្លាសំ ឱសម្បញ្ញ វិហារតិ ។ សោ យនោ តតុ
 យកតិ រូបកតាំ នៃនាកតាំ សញ្ញាកតាំ សង្កាកតាំ
 វិញ្ញាណាកតាំ តែ ដម្ខ អនិច្ចតោ ឯក្រាវោ ហោតោ
 កិណ្ឌាវោ សល្ងតោ អុយតោ អាពាងតោ បរតោ
 បលោគតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមណុបស្ថិ ។
 សោ តេហិ ដម្ខហិ ចិត្ត បតិដ្ឋាយេតិ^(១) សោ
 តេហិ ដម្ខហិ ចិត្ត បតិដ្ឋាយេត្តា^(២) អមតាយ
 តាតុយ ចិត្ត ឱសបំហារតិ ធនំ សណ្តំ ធនំ បណ្តាតំ
 យទិន្ត សព្វសង្ការសមបោ សព្វយិប្បជិនិស្សតោ
 តណ្ឌាក្រុយោ វិកតោ និហោ និញ្ញាននិ ។ សោ
 តតុ ិតោ អាសកសំ ឈយំ ចាបុណ្យាតិ នោ ហ
 អាសកសំ ឈយំ ចាបុណ្យាតិ តេនោ ដម្ខកេនោ
 តាយ ដម្ខននិយោ បញ្ជី ឱរអាតិយាសំ សំយោជនាសំ
 បរិគ្គយោ ឱធមជាតិតោ យកតិ តតុ បរិនិញ្ញាយី

១ និ. បដិវាបេតិ ។ ម. បដិចាទេតិ ។ ២. និ. បដិវាបេត្តា ។ ម. បដិចាទេត្តា ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

ម្នាលកិកុទាំងឡាយ កិកុទាូសាសនានេះ ស្មាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ ហើយ
បានដល់បបមផ្ទាន ។ រូប ធម៌ សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាបណ្ណាដែល
ប្រព្រឹត្តទៅ កុងបបមផ្ទាននោះ កិកុនោះ កំរើមែនិចារណាយើញ
ច្បាប់នូវធំគីបញ្ញាត្រូវទាំងនោះជាគារបស់មិនទៀន ជាទុក ជាភេត ជាពក
ជាសរ ជាគ្រឹះបៀវតបៀវន ជាអាពធ ជារបស់ដួច ជារបស់ទ្រួល
ក្រោម ជារបស់សុវិញ ជារបស់អនត្តា ។ កិកុនោះ ញូវធនបិត្តឲ្យតមល់នៅ
សិប់ដោយធំទាំងនោះ លុះកិកុនោះ ញូវធនបិត្តឲ្យតមល់នៅសិប់ដោយ
ធំទាំងនោះហើយ កំប្រមួលមកនូវបិត្តុកិកុទាូអមពជាតុបា ការម្យាប់នូវ
សង្ការទាំងពួន ការលេបដីនូវកិលេសទាំងពួន ការអស់ទោនៃតណ្ហា
សេចក្តីនៅឯណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ហា គីព្រះនិញ្ញាបណ្ណា ព្រះនិញ្ញាបណ្ណា
នៅជានិស្សប់ ព្រះនិញ្ញាបណ្ណ់ជារបស់ប្រសើរ ។ កិកុនោះ បានបិត្តឲ្យកុង
វិបស្សានា ដែលមានត្រូលក្នុណ៍ជាអារម្មណ៍នោះ ហើយរឿមែនិចារដល់នូវ
ការអស់ទោនៃភាសវេះទាំងឡាយ ហើមិនបានដល់នូវការអស់ទោនៃភាសវេះ
ទេ កំតិច្ឆៃបានទោនកើតជាជាមិបបាតិកៈកំណើត ព្រោះសេចក្តីត្រូកអរបំពេះ
សមបជម័និងវិបស្សានាជំនោះ ព្រោះសេចក្តីវិករាយ ចំពោះជម័នោះ
ព្រោះអស់ទោនិនិម្ទាគិយសំយោជន៍ ៥ ហើយនឹងបរិនិញ្ញាបណ្ណកុងទីនោះ

បណ្តាសកែ មហារត្រា

អនារតិធម្មា តស្បា លោកា សេយ្យចាបិ ភីគ្មេរ
 តស្បាសោ វ តស្បាសញ្ញវាសី វ តិណាបុរិស្បរបគោ^(១)
 វ មតិកាបុព្យ វ យោកំ កិរិតា សោ អបន់
 សមយេន ឯឈរាតិ ច ហេតិ អគ្គុណាបេដិ ច
 មហាលោ ច កាយស្ប បណ្តិតា ធរមេរ ទោ
 ភីគ្មេរ ភីគ្មុ វីធ្វើរ កាមេហិ ។ ឬ ។ បបមផ្លាឃំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ យនោ តត្ត ហេតិ
 រួបកតំ បេណាកតំ សញ្ញាកតំ សង្ការកតំ វិញ្ញាណាកតំ
 តែ ចម្ល អនិច្ចាលោ ឯុគ្មាលោ ពេកាលោ កណ្ឌាលោ
 សល្បាលោ អយាលោ អាពាងាលោ បរាលោ បលោកាលោ
 សុញ្ញាលោ អនត្តុលោ សមុបស្បតិ ។ សោ
 តិហិ ចម្លហិ ចិត្តំ បតិដ្ឋាបេតិ សោ តិហិ
 ចម្លហិ ចិត្តំ បតិដ្ឋាបេត្តា អមតាយ ជាតុយា
 ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ធនំ សណ្តំ ធនំ បណ្ឌោតំ យិនិំ
 សព្វសង្ការសមថា សព្វបចិប្បជិនិស្បត្តា តណ្ឌកូយោ
 វិកាលោ និកោ និញ្ញាលតិ ។ សោ តត្ត បិតោ

១. និ តិណាបុរិសកែ វ ។

បណ្តាលក មហាផ្ទៃ

មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះមកវិញឡើយ ម្នាលកិភុទាំងនៅយ ដូចខាន់ជួយ
 ក្នុងសិស្សរបស់ខាន់ជួយ ធ្វើនូវការប្រកបកុងរបភាព បុរសជាកិរាណនេះ
 ស្អែក កុងដុំដឹងឯក សម័យខាងក្រោមមក ខាន់ជួយនោះ បានប្រាប់
 ត្រាយដែល បានប្រាប់ត្រួតដែល អាចទម្លាយនូវកាយដែលដែល យ៉ាងណាមិញ
 ម្នាលកិភុទាំងនៅយ កិភុទស្អាត់បាកកាមទាំងនៅយ ។ បេ ។ បានដល់
 បបមផ្សាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ រប នៅទាំងនៅ សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាណ
 ណា ដែលប្រព្រឹត្តិថ្លែ កុងបបមផ្សាយនោះ កិភុទនោះ រម៉ឺនិចារណា
 យើងូច្បាស់នូវដែម គីបញ្ញកូនុទាំងនោះបាន ជាបស់មិនខ្សោយ ជាទុក
 ជារោគ ជាពក ជាសរ ជាក្រីនបៀនបៀន ជាជាតិ ជាបស់ដែល
 ជាបស់ប្រុងប្រាម ជាបស់សុន្យ ជាបស់អនត្តា ។ កិភុទនោះ ព្យាហំនិតិ
 ឲ្យតម្លៃនោះសិប់ដោយដែមទាំងនៅយនោះ លុះកិភុទនោះ ព្យាហំនិតិឲ្យតម្លៃនោះ
 សិប់ដោយដែមទាំងនោះហើយ ក៏ប្រមូលមកនូវបិត្ត ទុកកុងអមតាតុបាន
 ការរម្យាប់បង់នូវសង្ការទាំងពួន លេបង់នូវកិលេសទាំងពួន ការអស់ទោះ
 នៅតណ្ឌា សេចក្តីឡើយណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ឌា គីព្រះនិញ្ញាណា
 ព្រះនិញ្ញាណនីមួយៗជាទិស្សប់ ព្រះនិញ្ញាណនីមួយៗជាបស់ប្រសិរ ។ កិភុទនោះ បាន
 បិតនៅកុងវិបស្សានា ដែលមានត្រូលកូណ៍ជាការម្យណ៍នោះ ហើយ

សុត្តនិដីកែ អគ្គត្តរិកាយសួយ នវកនិតាគោ

អាសកណា ទី ចាបុណ្យតិ នៅ ច អាសកណា
 ទី ចាបុណ្យតិ តេល់ ដម្លាកេដ តាយ ដម្ល-
 និយ បញ្ជី ឱ្យអ្នកិយានំ សំយោជនោំ បរិគ្គិយ
 ិឃចាតិកោ យកតិ តតុ បរិនិញ្ញី អនារត្តិចម្លា
 តស្ថា លោកា ។ បបមម្ពាយា កិគ្គិច ឲ្យនាំ
 និស្សាយ អាសកណា ទី រធាមិតិ តតិ យណ៌ រត្តា
 តនមេតំ បជិច្ច រត្តា ។

ធមិយម្ពាយា កិគ្គិច ឲ្យនាំ និស្សាយ ។ យ ។
 តតិយម្ពាយា កិគ្គិច ឲ្យនាំ និស្សាយ ។ ប ។
 ចតុគម្ពាយា កិគ្គិច ឲ្យនាំ និស្សាយ អាសកណា
 ទី រធាមិតិ តតិ ខោ បនេតំ រត្តា គិញ្ញតំ
 បជិច្ច រត្តា ។ តង កិគ្គិច កិគ្គិ សុទស្ស ច
 បហាង ធមូស្ស ច បហាង បុព្វ់ សោមនស្ស-
 នោមនស្សនំ អត្ថិត្តិម អបុគ្គិមសុទាំ ឧបក្រោ-
 សតិចារិសុទ្ធិ ចតុគម្ពាយានំ ឧបសម្បផ្ត វិយារតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

រមេដីដល់នូវការអស់ទោនៅអាសវេះទាំងឡាយ   បើមិនបានដល់នូវការ
អស់ទោនៅអាសវេះទេ   កើតជ័យបានទោកកើតជាមួយបាតិកៈកំណើត   ព្រោះ
សេចក្តីព្រៀកអរ   ចំពោះជម៉ែនោះ   ព្រោះសេចក្តីរិករាយ   ចំពោះជម៉ែនោះ
ព្រោះអស់ទោនិរម្តាតិយសំយោដនេះ ៥   ហើយនឹងបរិនិញ្ញនកិច្ចិថោះ
មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះមកវិញ្ញុឡើយ   ។   ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
ពាក្យណាដែលតបាតតបាលបាត   តបាតត   ពោលនូវការអស់ទោនៅ
អាសវេះ   ព្រោះអាស្រែយបបម្បាន   ពាក្យនុះតបាតត   ពោលហើយ
ព្រោះអាស្រែយនូវហេតុនេះ   ។   ម្នាលកិភុទាំងឡាយ   តបាតត
ព្រោះអាស្រែយនូវទុតិយផ្សាយ   ។   បេ   ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
តបាតត   ព្រោះអាស្រែយនូវតិយផ្សាយ   ។   បេ   ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
តបាតត   ពោលនូវការអស់ទោនៅអាសវេះ   ព្រោះអាស្រែយនូវចុត្តផ្សាយ
ព្រោះហេតុនោះ   ពាក្យដែលតបាតត   ពោលហើយនុះ   ពាក្យនុះ
តបាតតពោល   ព្រោះអាស្រែយនូវហេតុជួចមេច   ។   ម្នាលកិភុទាំង
ទាំងឡាយ   កិភុទុកិច្ចសាសនានេះ   ព្រោះលេបដ្ឋនូវសុខដង្គំ   លេបដ្ឋនូវ
ទុកិច្ចដង្គំ   មានសេមនស្បួនិធីទោមនស្បរអស់ទោ   កិច្ចកាលមុន   ហើយ
ដល់នូវចុត្តផ្សាយ   ដែលជាជម្យជាតិ   មានអារម្មណ៍   មិនមែនជាទុកិ
មិនមែនជាសុខគីជាទុកិច្ច   មានសតិជីបរិសុខ   ដោយខបេកា   ។

បណ្តាសកេ មហាផ្ទៃ

សោ យុទ្ធរ តត្ត យោតិ រួបភតំ វេណាភតំ សញ្ញ-
 ភតំ សង្ការភតំ វិញ្ញាបាពតំ តើ ធម្ម អនិច្ចតោ
 ឌីត្វាតោ ពោតតោ កណ្តាតោ សល្បតោ អយតោ
 អពាគតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ
 សមុទ្ធបស្បតិ ។ សោ តើហិ ធម្មហិ ចិត្ត បតិដ្ឋាប-
 រិតិ សោ តើហិ ធម្មហិ ចិត្ត បតិដ្ឋាបទ្វា
 អមតាយ ធាតុយា ចិត្ត ឧបសំបានតិ ធន សង្គ-
 ធន បង់តិ យិន សព្វសង្ការសមថា សព្វប-
 ជិប្បជិនស្បតោ តណ្ហាគ្មាយោ វិកកោ និកកោ
 និញ្ញាគ្មានិ ។ សោ តត្ត ិតោ អសកនំ ទយំ
 ទាបុណ្ណាតិ នោ ទេ អសកនំ ទយំ ទាបុណ្ណាតិ
 តើនោ ធម្មកកេន តាយ ធម្មគន្លឹយា បញ្ជី
 ឱ្យម្ដាកិយានំ សំយោជនានំ បរិក្តុយា ឱ្យចាតិកោ
 យោតិ តត្ត បរិនិញ្ញាយី អនារតិធម្មា តស្ថា
 យោកា ។ សោយ្យចាយិ កិក្តុរ សស្បតោ រ

បណ្តាលសក មហាផ្ទៃ

រប នៅ សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាណាយក ដែលប្រព្រឹត្តិត្តទោកធនបតុត្តិ-
ផ្តាននោះ កិត្តិនោះ រមេដើម្បីបានឈរយើល្អជាសំខ្លួនដូច គីបញ្ញកុន្មានទាំង
នោះថា ជារបស់មិនឡើង ជាទុក ជារេត ជាពក ជាសរ ជាថ្វីវី
ហូតហូត ជាការពាង ជារបស់ដែល ជារបស់ទ្រួលទ្រាម ជារបស់
សូន្យ ជារបស់អនត្តាត ។ កិត្តិនោះ ញូវិនបិត្តុល្អតមល់នៅសិប់ដោយ
ដឺម៉ែនទាំងនោះ លុះកិត្តិនោះ ញូវិនបិត្តុល្អតមល់នៅសិប់ ដោយដឺម៉ែនទាំង
នោះហើយ កំប្រមួលមកនូវបិត្តុកុងអមតជាតុថា ការម្យាប់បង់នូវសង្ការ
ទាំងពីរ ការលេបដីនូវកិលេសទាំងពីរ ការអស់ទោនេតណ្ហាត សេចក្តី
នៅឯណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ហាតគិត្រោះនិញ្ញាណាយ ព្រោះនិញ្ញាណាយទំនើំ
ជាតិសុប់ ព្រោះនិញ្ញាណាយទំនើំ ជារបស់ប្រសើរ ។ កិត្តិនោះ បានបិត្តុកុង
វិបស្ស័នា ដែលមានត្រូលភ្លើណ៍ ជាការម្យាប់នោះហើយ រមេដើម្បី
នូវការអស់ទោនេតអាសវេទាំងឡាយ ហើយមានបានដល់នូវការអស់ទោនេត
អាសវេទេ កំតើដែលទោកិត្តុកុងជាតិកំណើត ព្រោះសេចក្តីត្រូក
អរបំពេះជម៉ែនោះ ព្រោះសេចក្តីវិករាយបំពេះជម៉ែនោះ ព្រោះអស់ទោនេត
នៅឯម្តាគិយសំយោជន៍ ៥ ហើយនឹងបរិនិញ្ញាណកុងទីនោះ មិនត្រូវបែង
អំពីលោកនោះមកវិញ្ញុឡើយ ។ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ ដូចនាយុទ្ធន់ដូក

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

ឥស្សរលព្វកសី វ តិណាបុរិស្សបកេ វ មតិភាពុព្វ
 វ យោតំ ការិត្រា សោ អបនេ សមយេន ឯកជាតិ
 ច ហេរតិ អត្ថិណាបី ច មហាលោ ច ភាយស្ស
 បធានិតា ធបរមេ ទោ កិត្យុបេ កិត្យុ សុខស្ស ច
 បហាង ។ យ ។ ចតុត្វផ្លាឃំ ឧបសម្បដ្ឋ វិបាទិ ។
 សោ យដោ តត្ត ហេរតិ រួបកតំ ហេនាកតំ ។ យ ។
 អបារតិចម្នាត តស្ស លោកា ។ ចតុត្វម្បាបំ កិត្យុបេ
 ឃាឃំ និស្សរយ អាសវាឃំ ទយំ រធាមិតិ តតិ យន្តំ
 រត្តិ តនមេតំ បដិច្ច រត្តិ ។ អកាតាសានព្វាយនម្បាបំ
 កិត្យុបេ ឃាឃំ និស្សរយ អាសវាឃំ ទយំ រធាមិតិ
 តតិ ទោ បនេតំ រត្តិ គិព្វោតំ បដិច្ច រត្តិ ។ តន កិត្យុបេ
 កិត្យុ សព្វសោ រួបសព្វាឃំ សមតិត្យិមា បដិយសព្វាឃំ
 អត្ថិមា នានត្ថិសព្វាឃំ អមនសិការ អនព្វោ អកាតា-
 សោតិ អកាតាសានព្វាយតំ ឧបសម្បដ្ឋ វិបាទិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ក្នុងសិស្សរបស់ខ្លួន ធ្វើនូវគ្រឿងប្រកបក្នុងរបភាពបុរស ជាកិរាប់នេះ
ស្ថាកី ក្នុងដុំដឹងស្ថិតិកី លុះសម័យខាងក្រោមក ខ្លួនទៅនៅ៖ បាន
បានធ្លាយដែល បានត្រួតពិនិត្យការបង្ហាញ កិត្តិ ព្រោះលំបង់នូវសុខដែល ។ បេ ។
បានដល់ចុត្តិផ្លាយ កិយ៉ាងនៅៗដែល ។ រូប នៃនោរណា ដែល
ប្រព័ន្ធឌើក្នុងបច្ចុប្បន្នផ្លាយ កិត្តិនោះ ។ បេ ។ មានសការមិនត្រួប់
អំពីលោកនោះមកវិញ្ញុឡើយ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ ពាក្យណាដែល
តិចតាតពោលហើយបា តិចតាត ពោលនូវការអស់ទៅនេះអាសវ់ ព្រោះ
អាស្រែយនូវបច្ចុប្បន្នផ្លាយ ពាក្យនៃ៖ តិចតាតពោលហើយ ព្រោះអាស្រែយ
នូវហេតុនៃ៖ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ តិចតាតពោលនូវការអស់ទៅនេះ
អាសវ់ ព្រោះអាស្រែយនូវអាកាសនព្យាយតនផ្លាយ ព្រោះហេតុនោះ
ពាក្យដែលតិចតាតពោលហើយនៃ៖ ពាក្យនៃ៖តិចតាតពោលហើយ ព្រោះ
អាស្រែយនូវហេតុដូចមេច ។ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ កិត្តិក្នុងសាសនានេះ
ព្រោះកន្លែងបង់នូវរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពីរ ព្រោះអស់បងិយសព្យាយ
ហើយ លើដៃធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនោនតិសព្យាយ ហើយដល់នូវអាកាសា-
នព្យាយតនផ្លាយ ដោយការធ្វើទុកក្នុងចិត្តបា អាកាសមិនមានទីបំផុត ។

បណ្តាលសក់ មហារដ្ឋាតា

សោ យុទ្ធរ តត្ត យោរិតិ នេងជាកតាំ សព្វាកតាំ
 សច្ចារកតាំ វិព្វាលាកតាំ នៅ ធម្មេ អនិច្ចាលោ ឯក្ញាលោ
 ហេតាលោ តណ្ហាលោ សល្បាលោ អយាលោ អាពាងាលោ
 បរាលោ បញ្ជាកាលោ សុព្វាលោ អនត្តាលោ សម្រ-
 បស្ថិតិ ។ សោ តើហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បតិដ្ឋាយេតិ សោ
 តើហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បតិដ្ឋាយេត្តា អមតាយ ធាតុយា
 ចិត្តំ ឧបសំហារិតិ ធនំ សណ្តំ ធនំ បណ្ឌោតិ យិជិតិ
 សព្វសច្ចារសមម៉ោ សព្វបចិប្បដិនិស្សាគ្មោ តណ្ហាផ្ទោយោ
 វិកាគោ និកោ និព្វាគន្ទិ ។ សោ តត្ត បិលោ
 អាសកនាំ ឧយំ ចាបុលាកតិ នោ ថ អាសកនាំ
 ឧយំ ចាបុលាកតិ នេទ្ធរ ធម្មកេនោ តាយ
 ធម្មនិតិយោ បញ្ញុន្តំ ឱ្យម្ភាកិយានាំ សំយោជនានាំ
 បរិក្ញាយោ ឱ្យបចាតិកោ យោរិតិ តត្ត បរិនិព្វាយី
 អនារតិធម្មោ តស្សាសោ រ តស្សាសល្បោរសី រ តិណាបុ-
 រិសូរិបកោ រ មតិគាយុព្យោ រ យោកំ កិរិត្តា

បណ្តាសក មហារត្ត

នៅនោ សញ្ញា សដ្ឋារ វិញ្ញាណាមា ដែលប្រព្រឹត្តទេក្បួនអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាននោះ កិច្ចុនោះ កំរើមេដែលបានរាយឱ្យញូវដែមជីថ្លែង ទាំងនោះបានរបស់មិនទៀត ជាទុក ជាភេគ ជាពក ជាសរ ជាសេចក្តី បៀវតបៀវន ជាអាពធ ជារបស់ដែ ជារបស់ត្រួចត្រាម ជារបស់សូន្យ ជារបស់អនត្តា ។ កិច្ចុនោះ ញ្ចាំងបិត្តឡាតមល័នោសិប់ ដោយ ជម័ទាំងនោះ លុះកិច្ចុនោះ បានញ្ចាំងបិត្តឡាតមល័នោសិប់ ដោយជម័ទាំងនោះហើយ កំប្រមូលបិត្តទេក្បួនអមតាតុបា ការម្យាប់បង់នូវសដ្ឋារ ទាំងពួន លេបង់នូវកិលេសទាំងពួន ការអស់ទោនេតណ្ហា សេចក្តី នៅឯណាយ សេចក្តីលត់តណ្ហាគីត្រៃះនិញ្ញាណាមា ព្រៃះនិញ្ញាណនីំ៖ ជាតិ សូប់ ព្រៃះនិញ្ញាណនីំ៖ ជារបស់ប្រសើរ ។ កិច្ចុនោះ បានបិតទេក្បួនវិបស្សាន ដែលមានត្រូវក្នុងណា ជាអាមុណ្ឌនោះហើយ រមេដែលនូវការអស់ទោនេតអាសរៈទាំងឡាយ ហើយនិងបានដល់នូវការអស់ទោនេតអាសរៈទោនេតនោះដែលជាដាក់ជាជាមិនបានទេក្បួនទៀតជាចាមិនបានទេក្បួនទៀត ព្រោះសេចក្តីត្រូវអរបំពេះជម័នោះ ព្រោះសេចក្តីវិករាយបំពេះជម័នោះ ព្រោះអស់ទោនេតខិរមាតិយ- សំយោជន៍៖ ៥ ហើយ នឹងបនិញ្ញាណក្បួនទីនោះ មិនត្រូវបំអំពីលោក នោះមកវិញ្ញាទ្វីយ ។ ម្នាលកិច្ចុទាំងឡាយ ដូចខាន់ដូកី ក្នុងសិស្សរបស់ ខាន់ដូកី ធ្វើនូវការប្រកបក្បួនរបភាពបុរស ជាកិរានេស្វោកី ក្បួនដំដឹសិតកី

សុត្ថនូបិដកេ អង្គត្តរនិកាយស្ស នវកនិបាតោ

សោ	អយនេ	សមយេន	ទួលជាតិ	ច	ហេរាតិ
អត្ថុណាបេដី	ច	មហាលោ	ច	គាយស្ស	បណាលិតា
ធរមេ	ខោ	ភិត្ថុរោ	ភិត្ថុ	សព្វសោ	រួបសញ្ញានំ
សមតិត្ថុមា		បជិយសញ្ញានំ		អត្ថុដីមា	នានត្ថុសញ្ញានំ
អមនសិកាក		អនឡោ		អាការាសោតិ	អាការាសា-
នញ្ចាយតនំ	ឧបសម្រួល	វិហារពិ	។	សោ	យនេរ តតុ
ហេរាតិ	បណ្តាកតាំ	សញ្ញាកតាំ	។	យ	។ អនារតិធម្មោ
តស្ឋា	លោកា	។		អាការាសានញ្ចាយតនម្មាយាំ	
ភិត្ថុរោ	និស្សាយ	អាសវានំ	ទយំ	វិធីតិ	តិ
យនំ	វត្ថុ	សិមេតាំ	បជិច្ច	វត្ថុ	។ វិញ្ញាណានញ្ចាយ-
តនម្មាយាំ	ភិត្ថុរោ	និស្សាយ	។	យ	អាកិញ្ញានញ្ចាយ-
តនម្មាយាំ	ភិត្ថុរោ	និស្សាយ	អាសវានំ	ទយំ	វិធីតិ
តិ	ខោ	បនេតាំ	វត្ថុ	ភិច្ច	វត្ថុ ។ សិ
ភិត្ថុរោ	ភិត្ថុ	សព្វសោ	វិញ្ញាណានញ្ចាយតនំ	សមតិត្ថុម្ព	

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

លុះសម័យខាន់ក្រាយមក ខ្លួនខ្លោះបាច់បានធ្វាយដៃនេះ បាច់ត្រូវដៃនេះ អាបទម្ងាយនូវការយដ្ឋានដៃនេះ យ៉ានធណាមិញ្ញ ម្នាលកិត្តិទាំងន្មាយ កិត្តិ ព្រោះកន្លែងបង់នូវរឿបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពីរ ព្រោះអស់បងិយ-សញ្ញាបើយ លើជនដើរកិត្តិបិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ហើយដល់នូវអាកាសណាយតនដ្ឋាន ដោយការដើរកិត្តិកិត្តិបិត្តបានត្រូវបំផុត ដូចខាងក្រោម៖ ។ នឹងនៅ សញ្ញាណា ដែលប្រព័ន្ធដោយកិត្តិសាកាសានញាយ-តនដ្ឋាននោះ កិត្តិនោះ ។ ហើយ ។ មានសភាពមិនបានត្រូវបំសំណើលោក នោះមកវិញ្ញាទីយ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងន្មាយ ពាក្យធណា ដែលតាតតាត ពោលបាត តាតបាតតាតពោលនូវការអស់ទៅនៅអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយ នូវអាកាសានញាយតនដ្ឋាន ពាក្យនេះ តាតបាតតាតពោលហើយ ព្រោះអាស្រែយនូវហេតុនោះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងន្មាយ ព្រោះអាស្រែយនូវសញ្ញាណា-ញាយតនដ្ឋាន ។ ហើយ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងន្មាយ តាតបាតតាតពោលនូវការអស់ ទៅនៅអាសវេះ ព្រោះអាស្រែយនូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ព្រោះហេតុ នោះ ពាក្យដែលតាតតាតពោលហើយនៅ៖ ពាក្យនៅ៖ តាតបាតតាតពោលហើយ ព្រោះអាស្រែយនូវហេតុដូចមេប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងន្មាយ កិត្តិកិត្តិសាស-នានេះ ព្រោះកន្លែងបង់នូវសញ្ញាណានញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ

បណ្តាលសក់ មហាផ្ទៃ

នត្វិ	គិត្យិតិ	អាគិច្ចាប្រាយតាំង	ឧបសម្បជ្ជ
រិយារតិ	។ សោ យនោ តត្ត យោតិ	រោនាកតំ	
សព្វាកតំ	សដ្ឋារកតំ	វិព្វាណាកតំ	តេ ធម្ម
អនិច្ចាគោ	ឯុទ្ធគោ	ហេកគោ	កណ្តាគោ
អិយគោ	អាពាងគោ	បរគោ	បលោគោ
អនត្តគោ	សមុបស្សិតិ	។ សោ តេហិ ធម្មហិ ចិត្ត	
បតិដ្ឋាបេតិ	សោ តេហិ ធម្មហិ ចិត្ត	បតិដ្ឋាបត្រា	
អមតាយ	ធាតុយា	ចិត្ត ឧបសំហារតិ	ធម្ម សណ្តំ ធម្ម
បណ្ឌីតំ	យិជិំ	សព្វសដ្ឋារសមថោ	សព្វបធិប្បជិ-
និស្សាគោ	តណ្ហាគ្មាយោ	វិកគោ	និព្វោន្តិ ។
សោ តត្ត បិគោ	អាសវណ៍	ឧយុណាតិ	យោ
ចេ អាសវណ៍	ឧយុណាតិ	តេនោ ធម្មកេន	
តាយ	ធម្មលន្តិយា	បញ្ញុខ្មែរ	សព្វ-
ផនាំ	បរិគ្មាយោ	ឱិបចាតិគោ	យោតិ តត្ត
បរិនិច្ចាយី	អនារតិធម្ម	តស្សា	យោគា ។ សោយ-
ចាបិ	កិគ្មារោ	តស្សាសោ	រ តស្សាសញ្ញរកសី រ

បណ្តាសក មហាក្សត្រ

ហើយដល់នូវអាកិច្ចញាយពន្លាន ដោយការធ្វើទុកកុងបិត្តបា វត្ថុតិចត្បូច
មិនមានដូចខ្លះ ។ នៅទៅ សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាណណា ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅកុងអាកិច្ចញាយពន្លាននោះ កិភុនោះ កីរមេងពិចារណាយើញ្ញវ
ជម័គឺខ្ពស់ទាំងនោះបានបស់មិនទៀន ជាទុក ជាអេគ ជាពក ជាសរ
ជាគ្រឹងបៀតបៀន ជាមាតដ ជាបស់ដែន ជាបស់ត្រួមត្រាម
ជាបស់សុន្យ ជាបស់អនត្តា ។ កិភុនោះ ញូវធម៌បិត្តឡាតមល់នោសិប់
ដោយជម័គឺនោះ លុះកិភុនោះ ញូវធម៌បិត្តឡាតមល់នោសិប់ដោយជម័
គឺនោះហើយ កីប្រមួលបិត្តទៅកុងអមតជាតុបា ការម្យាប់បង់នូវនូវសង្ការ
ទាំងពីរ លេបដ៊ីនូវកិលេសទាំងពីរ ការអស់ទោនេតណ្ហា សេចក្តីនៅឯ
ណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ហាគីព្រះនិញ្ញាណណា ព្រះនិញ្ញាណនុះ ជាទិស្សប់
ព្រះនិញ្ញាណនុះ ជាបស់ប្រសីរ ។ កិភុនោះ បានបិតនោកុងវិបស្សាន
ដែលមានត្រូលក្នុងជាមានមុណ្ឌ ហើយរមេងដល់នូវការអស់ទោនេ
អាសវេះទាំងឡាយ ហើយមិនបានដល់នូវការអស់ទោនេអាសវេះទេ កីតុងៗ
បានទោកេតជាជីបបាតិក៖កំណើត ព្រោះសេចក្តីត្រូកអរបំពេះជម័នោះ
ព្រោះសេចក្តីវិករាយបំពេះជម័នោះ ព្រោះអស់ទោនេខិរម្តាគិយសំយោ-
ជន៖ ៥ ហើយ នឹងបរិញ្ញាណកុងទីនោះ មិនត្រូវបំអំពីលោកនោះមកវិញ
ឡើយ ។ ម្នាលកិភុនោះទាំងឡាយ ដូចខាន់ជីកី កូនសិស្សនៃខាន់ជីកី

សុត្តនិបិជក អគ្គត្តរនិភាយស្ស នវកនិចាតោ

តិណាបុរីសូបកេ វ មត្តិកាបុព្យ វ យោកំ ករិត្រា
 សោ អប់រំ សមយេន ទួលោតី ច ហេតិ
 អត្ថធមារី ច មហាគោ ច កាយស្ស បណ្តុតា
 ធរមេ ខោ កិត្តិរ កិត្តិ សព្វសោ វិញ្ញាបុព្យ-
 យតែ សមតិត្យម នតិ តិត្តិតិ អតិព្យាបុយតែ
 ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ ។ សោ យនោ តតិ ហេតិ
 បេជ្ជាកតិ សព្យាកតិ សច្ចាកតិ វិញ្ញាបុកតិ តើ
 ធមេ អនិច្ចោះ ឯក្តុះោ ពេកោះ កណ្តាបោ សល្ងោះ
 អយោះ អាពោះោ បរោះ បលោកោះ សុព្យោះ
 អនត្តោះ សមុបស្សតិ ។ សោ តើហិ ធមេហិ ចិត្ត
 បតិដ្ឋាបេតិ សោ តើហិ ធមេហិ ចិត្ត បតិដ្ឋាបេត្រា
 អមតាយ ធាតុយា ចិត្ត ឧបសំបារតិ ធនំ សង្គំ
 ធនំ បណ្ឌាតិ យិនិ សព្វសច្ចារសមបោ សព្វបចិយ្យដិ-
 និស្សក្តា តណ្តាត្វាយោ វិកោះ និកោះ និញ្ញានតិ ។
 សោ តតិ បិោះោ អាសកនំ ឱយំ ចាបុណ្ណាតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

ធ្វើនូវការប្រកបក្នុងរបកាតបុរស ជាកិកានេស្ថាកី ក្នុងដឹងឈិរញ្ញវត្ថុ លុះ
សម័យាន់ក្រាយមក ខាងក្រោមនៅពាណិជ្ជកម្ម បានចាប់ចិត្តជួយ បានចិត្តជួយ
អាបទ្វាយនូវកាយដំដួន យ៉ាងណាមិញ មាលកិត្តិទាំងឡាយ
កិត្តិ ព្រោះកន្លែងបង្កើនិញ្ញាណាព្យាយតនផ្សាយ ដោយប្រការទាំងពីរ
ហើយដល់នូវអាកិញ្ញាណាព្យាយតនផ្សាយ ដោយការធ្វើក្នុងបិត្តបានត្រួតពិចារណា
មិនមានដូចខ្លះ យ៉ាងនោះដែរ ។ នៅនោះ សញ្ញា សង្ការ និញ្ញាណា
ណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអាកិញ្ញាណាព្យាយតនផ្សាយនោះ កិត្តិនោះ ក៏ដូចជា
ពិចារណាយើញនូវដំណឹងចំណុចនៃនោះបានបស់មិនឡើង ជាទុក្ខ ជារោគ
ជាតក ជាសរ ជាក្រឹមបៀវតបៀវ ជាអាពិជ្ជ ជារបស់ជោគេ
ជារបស់ទ្រួមទ្រាម ជារបស់ស្តីស្តី ជារបស់អនត្តា ។ កិត្តិនោះ ព្រំ
បិត្តឡាតម្លៃនោះសិប់ដោយជម័យនោះ លុះកិត្តិនោះ ព្រំបិត្តឡាតម្លៃ
នោះសិប់ ដោយជម័យនោះហើយ ក៏ប្រមូលបិត្តទៅក្នុងអមពាតុបាត់
ការម្យាប់នូវសង្ការទាំងពីរ ការលេបនៃនូវការបិត្ត ការអស់
ទោនេតណ្ឌា សេចក្តីពីរីយណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ឌាគឺព្រះនិញ្ញាណ
ណា ព្រះនិញ្ញាណនេះ ជាទីសុប់ ព្រះនិញ្ញាណនេះ ជារបស់ប្រសីរ ។
កិត្តិនោះ បានបិត្តទៅក្នុងវិបស្សុនា ដែលមានត្រូលកូណ៍ ជារោមណ៍
នោះហើយ វម៉ែនដល់នូវការអស់ទោ នៃអាសរ៖ទាំងឡាយ

បណ្តាសកែ មហារត្ដា

នោ ចេ អាសវណ៍ ុយ ចាបុណ្យភាពិ តេនេ
 ធម្មរកគេន តាយ ធម្មនូនិយ បញ្ញុង ីរម្ភភិយាន
 សំយោជនាន បរិគ្គិយ ីបចាតិកោ ហេភាទិ
 តតុ បរិនិញ្ញាយ អនារិធម្ម តស្ឋា លោកា ។
 អាកិញ្ញាយតនម្បាយ កិគ្គិរ និស្សាយ អាស-
 វណ៍ ុយ រដាមិតិ តិ យន្ត វត្ថុ តណមេតា
 បជិច្ច វត្ថុ ។ តិ ខោ កិគ្គិរ យារតា សញ្ញា-
 សមាបត្តិ តារតា សញ្ញាបជិរោ ។ យានិ ច
 ខោ តមានិ កិគ្គិរ និស្សាយ ទ្រ អាយតនានិ
 នេរសញ្ញាលាសញ្ញាយតនសមាបត្តិ ច សញ្ញាបេណ-
 យិតនិរោ ច យាយើយោតេ កិគ្គិរ កិគ្គិហិ
 សមាបត្តិកុសលេហិ សមាបត្តិវង្វានកុសលេហិ
 សមាបធិត្តា វិនិហិត្តា សម្រួលក្នាតព្យានិតិ រដាមិតិ ។

បណ្តាលសក មហារត្ត

បើមិនបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវេទេ ក៏គឺជំបានទៅកែវតាមជាមីបញ្ហាផីកៈកំណើត ព្រោះសេចក្តីព្រឹកអរបំពោះធម្យេនា៖ ព្រោះសេចក្តីរីករាយបំពោះធម្យេនា៖ ព្រោះអស់ទោ នៃខ្លួនមាតិយសំយោជនេះ ៥ ហើយនឹងបរិនិញ្ញានកុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះមកវិញទៀត ។ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ ពាក្យណា ដែលតបាតតបាលហើយបាន តបាតតបាលនូវការអស់ទោនៃអាសវេទេ ព្រោះអាស្រែយនូវអាកិញ្ញពាយតន្លេ ពាក្យនីទីនេះតបាតតបាលហើយ ព្រោះអាស្រែយនូវហេតុនេះជាទី ។ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ សញ្ញាសមាបត្រិ មាននៅដែលហើយ សញ្ញាបជិនដី ក៏មាននៅដែលហើយ ដោយប្រការដូចខ្លះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ កិត្តិអូកមានយាន ព្រោះអាស្រែយនូវអាយតនេះទាំងពីរណា គីនេសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្រិ ១ សញ្ញាខេយិតនិង ១ ម្នាលកិត្តិទាំងនេះ តបាតតបាលនូវអាយតនេះទាំងនេះបាន កិត្តិដែលមានយាន ឲ្យាសនៅកិត្តិការចូលការនៃសមាបត្រិ ឲ្យាសនៅកិត្តិការបេញចាកសមាបត្រិ គូរពាលបាន ចូលបេញដោយប្រព័ន្ធបាន ។

សុត្តនិដីកែ អគ្គត្តនិកាយស្បែ នវកនិចាតោ

[៣៧]	ធម៌	សមយំ	អាយស្បា	អានឆ្វោ
កោសម្លិយំ	រិយារតិ	យោសិតាកមេ	។ តត្រិ	ខោ
អាយស្បា	អានឆ្វោ	ភិត្តូ	អាមឆ្វោសិ	អរុសោ
ភិត្តូហៅតិ	។ អរុសោតិ	ខោ	តេ ភិត្តូ	អាយស្បាគោ
អានឆ្វោស្បែ	បច្ចុល់ស្បាសំ	។	អាយស្បា	អានឆ្វោ
ធម៌ហោច	អច្ចិនិយំ	អរុសោ	អពុតំ	អរុសោ
តេន កកវតា	ជានតា	បស្បតា	អរហតា	សម្លាឃ-
សម្លុទ្ធន	ឱកាសាជិកមោ		អណុធមោ	សត្តាឃំ
រិសុទ្ធិយា	សោកាបរិនោះ	សមតិត្តិមាយ	ឯក្រាណោ-	
មនស្បាឃំ	អត្ថិមាយ	ញ្ញាយស្បែ	អធិកមាយ	
និញ្ញានស្បែ	សច្ចិកិរិយាយ	តនោរ	នាម	ចក្ខំ
កិស្បុតិ	តេ រោចា	តព្យាយតនំ	ខោ	បដិសំបេដិស្បុតិ
តនោរ	នាម	សោតំ	កិស្បុតិ	តេ សង្គា
ខោ	បដិសំបេដិស្បុតិ	តនោរ	នាម	យាងំ កិស្បុតិ
តេ	កង្គា	តព្យាយតនំ	ខោ	បដិសំបេដិស្បុតិ

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

[៣៧] សមូយម្មយ ព្រះអាណន្ទដ់មានអាយុ គីឡេនៅ ភូជ់យោ-
សិតាកម ជិត្រូវកោសម្ពី ។ ភូជ់ទីនោះជន ព្រះអាណន្ទដ់មានអាយុ
មានបេរាបានីនិកីភូជ់ទាំងឡាយបា ម្នាលអារុសោភូជ់ទាំងឡាយ ។
ភូជ់ទាំងនោះ ទទួលតបព្រះអាណន្ទដ់មានអាយុបា ក្រុណាអារុសោ ។
ព្រះអាណន្ទដ់មានអាយុ មានបេរាបាចូចូចប៉ុំបា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
អស្សារ្យណាស់ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បំផ្លូវកណាស់ ព្រោះព្រះ
ដែលព្រះកាត់ ជាអរហន្តសម្ងាត់មុខ ឬជ័យប្រាបច្បាស់ យើងច្បាស់
ព្រះអង្គត្តរបានឱ្យដឹងថ្មីរការបាននូវខិកាស ដើម្បីសេបភូជីបិសុខ ដើម្បី
កន្លែងបង្ក់នូវសេបភូជីសោកនិងឱ្យកុខ្សោល ដើម្បីរបត់ទូភូនិធីទោមនស្ស
ដើម្បីបាននូវព្រះនិញ្ញាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិញ្ញាន របស់
សត្វទាំងឡាយ (ការបាននូវខិកាសនោះគឺ) បញ្ចប់សាងនោះ កំមាន
របទាំងឡាយនោះ មកកាន់នូវបង្កី តែមិនទទួលដឹងបំពេះរបាយតន់
នោះ ១ សោតប្បសាទ កំមាន សំឡេងទាំងឡាយនោះកំមក តែមិន
ទទួលដឹងបំពេះសុខាយតន់នោះ ១ យានប្បសាទនោះ កំមាន
ភូជ់ទាំងឡាយនោះ កំមក តែមិនទទួលដឹងបំពេះគុនាយតន់នោះ ១

បណ្តាលសក់ មហាក្សត្រា

ស ច នាម ជីវិត កវិស្សុតិ តេ រសា តព្យាយតនំ
 នោ បដិសំបេដិស្សុតិ សោ ច នាម គាយោ កវិស្សុតិ
 តេ ធោដ្ឋាន តព្យាយតនំ នោ បដិសំបេដិស្សុតិតិ ។
 ឯវ៉ា រោត្តិ អាយស្បា ឧបាយិ អាយស្បែនំ អាលូនំ
 ធនធនហេប សព្វីមេរ ឬ ខោ អារុសោ អាលូនោ
 តិនាយតនំ នោ បដិសំបេដិតិ ឧបាយរុ អសព្វីតិ ។
 សព្វីមេរ ខោ អារុសោ តិនាយតនំ បដិសំបេដិតិ
 នោ អសព្វីតិ ។ កិសព្វី បនារុសោ តិនាយតនំ
 នោ បដិសំបេដិតិតិ ។

សបារុសោ កិត្តិ សព្វីសោ រួបសព្យានំ សមតិត្តិមា
 បដិយសព្យានំ អត្ថត្តិមា នាលត្តិសព្យានំ អមនសិការ
 អនឡាត្រា អាការាសោតិ អាការាលាលព្យាយតនំ ឧបស-
 ម្បដ្ឋ វិយារតិ ។ ឯវ៉ាសព្វីបិ ខោ អារុសោ តិនាយតនំ
 នោ បដិសំបេដិតិ ។ ឬ ឬ ឬ អារុសោ កិត្តិ

បណ្តាលសក មហាផ្ទៃ

ដីរុបសាខនោះ ក៏មាន សេចាំនឹងទ្វាយនោះ ក៏មក តែមិនទូល
 ដើរបំពោះរសាយតនោះ ទ កាយប្បសាខនោះ ក៏មាន សម្បស្ស
 ទាំនឹងទ្វាយ ក៏មក តែមិនទូលដើរបំពោះដោដ្ឋាយតនោះ ទ ។
 កាលដែលអាននឹងមានភាយុ មានចេរវាទាយ៉ានេះហើយ ព្រះខាយី
 ដីមានភាយុ បានស្អែកព្រះអាននឹងមានភាយុដូចខែ អើអារុសោអាននឹ
 បុះដែលមិនទូលដើរបំពោះអាយតនោះ តើមានសញ្ញាប្រទេ បុរីមិន
 មានសញ្ញា ។ ព្រះអាននឹងមានភាយុតិបថា បុគ្គលដែលទូលដើរ
 បំពោះអាយតនោះ សុខដែជាអួកមានសញ្ញា មិនមែនជាមិនមាន
 สញ្ញាបេ ។ ព្រះខាយីដីមានភាយុស្អារឡើតថា ម្នាលអារុសោ បុះបុគ្គល
 មានសញ្ញាបែបណាទៅ ទីបមិនទូលដើរបំពោះអាយតនោះ ។
 ព្រះអាននឹងមានភាយុតិបថា ម្នាលអារុសោ កិច្ចិកធម៌សាសនានេះ
 ព្រោះកន្លែងបង្កើរូបសញ្ញា ព្រោះរលកនូវរបដិយសញ្ញា ព្រោះមិនបាន
 ធ្វើឯកធម៌បិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ដោយប្រការទាំនឹងទ្វាន់ ក៏បានដល់នូវ
 អាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើឯកធម៌បិត្តថា អាកាសមិនមាន
 ទិបំផុត ។ ម្នាលអារុសោ កិច្ចិកមានសញ្ញាយ៉ានេះជន តែជមិនទូល
 ដើរបំពោះអាយតនោះ ។ ម្នាលអារុសោ មួយឡើត កិច្ចិ

សុត្តនិបិដក អង្គតានិកាយសូ នវកនិចាតា

សព្វសោ	អាកាសាលព្យាយតនំ	សមតិត្ថម្ម	អនុនំ
វិព្យាលណិ	វិព្យាលព្យាយតនំ	ឧបសម្បផ្ទ	វិយារតិ ។
ធនសព្វិ	ខោ អរុសោ តាមយតនំ នោ បជីសំ-		
ហេដតិ ។	បុណ ចបាំ អរុសោ កិត្យុ សព្វសោ		
វិព្យាលព្យាយតនំ	សមតិត្ថម្ម	នតិ	កិត្យិតិ
អាកិព្យព្យាយតនំ	ឧបសម្បផ្ទ	វិយារតិ ។	ធនសព្វិ
ខោ អរុសោ តាមយតនំ នោ បជីសំហេដតិ ។			
ធនមិធាបាំ	អរុសោ សមយំ សាកោត់ វិយាកមិ		
អព្យលវេន	មិត្យាយេ ។	អចខោ អរុសោ ធនិល-	
ភាគិកា ^(១)	កិត្យុនី	យេបាបាំ តេនុបសណ្តិ	ឧប-
សណ្តិត្រា	មំ អភិវឌ្ឍត្រា	ធនមនំ អង្គាសិ ។	
ធនមនំ	បិតា ខោ អរុសោ ធនិលភាគិកា		
កិត្យុនី	មំ ធនិត្យាបោច	យាយំ កញ្ញ អនុន្ត	
សមាជិ	ន ចាកិនតោ	ន ចាបនតោ ន	
សស្អារនិត្យយកវត្ថរតោ	វិមុត្តត្រា	បិតោ បិតត្រា	

១ ឯ. ធនិល គាបិយា ។ ម. ធនិលភាគិកា ។ អង្គកម្មយន្ត ធនិលគាបិយាតិ ធនិលគាបនគរាសិនិតិ ពេត៊ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ព្រោះកន្លជបជ្ជន្ទរអាកាសានញាយតនផ្តាន ដោយប្រការទាំងព្រៃន ក៏
បានដល់ន្ទរវិញ្ញាណាព្យាយតនផ្តាន ដោយការធ្វើឯកកុជបិត្តបា វិញ្ញាណាប
មិនមានទីបំផុត ។ ម្នាលអារុសោ កិភូមានសញ្ញាយ៉ានេះនេះ
តែងមិនទទួលដឹងបំពោះអាយតនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មួយឡើត
កិភូមិ ព្រោះកន្លជបជ្ជន្ទរវិញ្ញាណាព្យាយតនផ្តាន ដោយប្រការទាំងព្រៃន
ក៏បានដល់ន្ទរអាកិញ្ញាព្យាយតនផ្តាន ដោយការធ្វើឯកកុជបិត្តបា អីតិច
ឡើបមិនមាន ។ ម្នាលអារុសោ កិភូមានសញ្ញាយ៉ានេះនេះ តែងមិន
ទទួលដឹងបំពោះអាយតនេះ ។

ម្នាលអារុសោ សម័យមួយ ខ្ញុំនៅកុងអញ្ញនវេន (ព្រោះព្រៃន)
ជាទីឡ្មអក់យដល់ម្រីគ ជិត្រក្រុងសាកេត ។ ម្នាលអារុសោ គ្រានោះ
នាងកិភូមិ ជាបជ្ជបននឹងដិល បានចូលមករកខ្ញុំ លុះចូលមកដល់
ហើយ ប្រាយបង្កំខ្ញុំ ហើយបិតនៅកុងទីដែលមក្ខុរ ។ ម្នាលអារុសោ
លុះកិភូមិ ជាបជ្ជបននឹងដិល បិតនៅកុងទីដែលមក្ខុរសិប់ហើយ បាន
ស្ថាដុំដឹងប៉ុណ្ណោះបា បពិត្រព្រោះអានន្ទដែលម្រីន សមាជិជៈលើលើនៅទោះ
(ដោយអំណាចកគ់) លើលើប៉ែទោះ (ដោយអំណាចទោស់)

លើលើសង្កត់សង្កិនបាមហាត់ន្ទរកិលើសដោយព្យាយាម ឡើតហើយ (ឡើតហើយ)
ជាសមាជិលើរោះបា តាំងនៅហើយ ព្រោះដុតស្រឡាង់បាកកិលើស

បណ្តាលសក់ មហារត្រា

សន្តុសិតោ សន្តុសិតត្តា នោ បរិតស្សតិ អយំ
 កត្តុ អាលន្ទុ សមាគិ កើដលោ វិត្រា កកវតាតិ ។
 ឯវំ វិត្រា តាបាំ^(១) អរុសោ ជដិលភាកិតា កិត្យុនី
 ធនធនហេច យាយំ កកិនិ សមាគិ ន ចាកិនតោ
 ន ចាបនតោ ន សស្អាតនិក្លួយបរិតរតោ វិមុតត្តា
 ិតោ ិតត្តា សន្តុសិតោ សន្តុសិតត្តា នោ
 បរិតស្សតិ អយំ កកិនិ សមាគិ អញ្ចាជលោ វិត្រា
 កកវតាតិ ។ ឯសព្វិឬ នោ អរុសោ តាមយតនំ
 នោ បដិសំរេដតិតិ ។
 [៣៥] អចខោ ទ្រ លោកាយតិកា ពាណូលា
 យន កកវ តេនុបសត្វិមិសុ ឧបសត្វិមិត្រា
 កកវតា សន្តិ សម្ងាតិសុ សម្ងាតិយំ កចំ
 សាកជីយំ វិតិសារោត្រា ធនកម្មន្តុ និសិដិសុ ។

បណ្តាលក មហាផ្ទៃ

ជាសមាជិ៍ឈ្មោះបារព្រៃនៅតាំងនៅ ជាសមាជិ៍ឈ្មោះបានឯនតក់ស្តុត
ព្រៃនៅព្រៃកអរ បពិត្រព្រៃនៅនូវដែលមើន តើសមាជិនេះ ព្រៃនៅ
ព្រៃនៅកាតប្រជុំត្រាស់បាមានអីជាគល ។ ម្នាលអារុសោ កាលភិកឱ្យនឹងនោះ
ស្ថាយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំកើតុបានឡើយពីបនីទន្លេនានាកិត្យឱ្យ ជាបងបនីទន្លេដីល
នោះបាន ម្នាលនាន់ សមាជិ៍ ដែលលើដោយចោរឡើង (ដោយអំណែងចាបក់) លើដែលប៉ែឡើង (ដោយអំណែងចាបទោស់) លើដែលសង្កែត់សង្កិន ហាមយាត់
នូវកិលសដោយព្យាយាម (ឡើតហើយ) ជាសមាជិ៍ឈ្មោះបាន តាំងនៅ
ព្រៃនៅផុតស្រឡេងៗបាកកិលស ជាសមាជិ៍ឈ្មោះបារព្រៃកអរ ព្រៃនៅតាំង
នៅ ជាសមាជិ៍ឈ្មោះបាន មិនតក់ស្តុត ព្រៃនៅសេចក្តីព្រៃកអរ ម្នាលនាន់
សមាជិនេះ ព្រៃនៅព្រៃនៅកាតប្រជុំត្រាស់បាន មានអរហត្ថ ជាគល ។
ម្នាលអារុសោ បុគ្គលមានសញ្ញាយ៉ាងនេះជន តើដីមិនទទួលដើរបំពេះ
អាយុទនេះនោះ ។

[៣៨] ត្រានោះជន ព្រោប្បុណ្ឌពិរនាក់ ជាអ្នកចែះស្វាត់នូវគេម្នី
លោកាយតែបានចូលចោរគាល់ព្រៃនៅកាតប្រជុំព្រៃនៅព្រៃនៅកាតប្រជុំ
លុះចូលចោរដល់ហើយ ពេលពាក្យរកតាក់ជាមួយនឹងព្រៃនៅព្រៃនៅកាតប្រជុំ
លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
គួរឱ្យការយ និងពាក្យដែលគួរលើក្នុរចហើយ ក៏អង្គួយក្នុងទីផែសមគ្គ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តរិកាយសួយ នវកនិច្ចាំ

ធម្មន្ត់	និសិទ្ធា	ទោ	ទេ	ពាណិជ្ជកម្ម	កករំន្ត់
ធម្មន្ត់	ប្បរិយា	កោ		កោតម	កស្សូម
សព្វញ្ញា	សព្វុណស្សរី			អបរិសសញ្ញាលាងស្សុណ៍	
បដិច្ចារាតិ	ចរតោ	ច	ម	តិច្ចតោ	ច
សុត្តស្សុ	ជាករស្សុ	ច	សតតំ	សមិតំ	ព្រាងារ-
នស្សុណ៍	បច្ចុបដ្ឋិតនិ	។	សោ	ធមោយា	អបំ
អនឡាន	ព្រាងោន	អនន្ត់	លោកំ ^(១)	ជានំ	បស្សំ
វិយាកម្មិតិ	។	អយម្បិ	ហិ	កោតម	និភ័ណ្ឌ
ជាបុត្រា	សព្វញ្ញា	សព្វុណស្សរី		អបរិសសញ្ញាលាង-	
នស្សុណ៍	បដិច្ចារាតិ	ចរតោ	ច	តិច្ចតោ	ច
សុត្តស្សុ	ជាករស្សុ	ច	សតតំ	សមិតំ	ព្រាងារ-
នស្សុណ៍	បច្ចុបដ្ឋិតនិ	។	សោ	ធមោយា	អបំ
អនឡាន	អនន្ត់	លោកំ	ជានំ	បស្សំ	វិយាកម្មិតិ
តមេសំ	កោ	កោតម	ឧភិន្ទំ	ព្រាងារាភានំ	ឧភិន្ទំ
អញ្ញមព្រំ	វិបច្ចុនិករាភានំ	កោ	សច្ចំ	កោ	មុសាតិ

១. និ. អនន្ត់ លោកំ ។

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

លុះព្រាប្រាណ៉ាទាំងនោះ អង្គយក្តីដើម្បីសមត្ថរហើយ បានក្រាបខ្លួល
ព្រះជំមានព្រះគាតុដូចខ្លះថា បពិត្រព្រះគោតមជ័ចម្រិន ត្រួយៗ
ប្រុណកសុប ជាមួកដើម្បីនូវរហៀតុទាំងពីរ យើព្រោនរហើតុទាំងពីរ
តែងបេដ្ឋានរការដើម្បី ការយើព្រោ មិនមានសេសសល់ថា កាលអញ្ច
ធីរកី យរកី កាលអញ្ចយកី ក្រាក់ឡើងកី ការដើម្បី និងការយើព្រោ
(នូវរហើតុទាំងពីរ) តែងតមល់នោសិប់ សព្វពេលរោល ជានិរន្តរ់ ។
ប្រុណកសុបនោះ និយាយ យ៉ាងនេះថា អញ្ចតែងដើម្បី តែងយើព្រោ
នូវរោក ដែលមិនមានទីបំផុត ដោយសារព្រាតមិនមានទីបំផុត ។
បពិត្រព្រះគោតមជ័ចម្រិន សូម្បីត្រួយៗនិគ្គនាគបុត្រនោះ កីជាមួក
ដើម្បីនូវរហើតុទាំងពីរ យើព្រោនូវរហើតុទាំងពីរដែរ តែងបេដ្ឋានរការដើម្បី
ការយើព្រោ មិនមានសេសសល់ថា កាលអញ្ចធីរកី យរកី អញ្ចយកី
ក្រាក់ឡើងកី ការដើម្បី ការយើព្រោ (នូវរហើតុទាំងពីរ) តែងតមល់
នោសិប់ សព្វពេលរោល ជានិរន្តរ់ ។ និគ្គនាគបុត្រនោះ និយាយ
យ៉ាងនេះថា អញ្ចតែងដើម្បី តែងយើព្រោនូវរោក ដែលមិនមានទីបំផុត
ដោយសារព្រាតមិនមានទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះគោតមជ័ចម្រិន
បណ្តាសារព្រាតរាជទំនើរ និងវិបច្ចនិករាជទំនើរ ឡាត្រូចមកទាំងពីរនោះ
តើរាជទំនាក់ណាតិត រាជទំនាក់ណាកែក ។

បណ្តាលសក់ មហាផ្ទៃត្រា

អល់ ព្រោយ្យុលាកា តិច្ចតែតាំ តមេសំ ឧភិទ្ធំ
 ព្រាណាការជាន់ ឧភិទ្ធំ អញ្ញមព្រំ វិបច្ចីនឹករាជជាន់ កោះ
 សច្ចំ កោះ មុសា ធម្មំ ហេ ព្រោយ្យុលាកា និសេស្សាមិ តាំ
 សុធនាគម សាងុកាំ មនសិករោច ភាសិស្សាមិតិ ។
 វាំ កោតិ ឡា តែ ព្រោយ្យុលាកា កករតោ បច្ចុល្យសំ ។
 កករ ធនុករោច សេយ្យចាបិ ព្រោយ្យុលាកា ចត្តាកោះ
 បុរិសា ចតុទិសា បិតា បុរិសកតិយា ច ដៃនៃ^(១)
 សមផ្លាកតា បរមេន ច បនវិតិបារេន ធនរោន
 ដៃនៃ សមផ្លាកតា អស្សុ សេយ្យចាបិ នាម
 ធន្យ្យដម្នា ធន្យ្យត្តូបោក សិគ្គិតោ កតុលាត្រោ កតុ-
 ចាសោះ លហុកោន អសេនេន អប្បកសិបេន តិរិយំ
 តាលផ្លាតី អតិចាតេយ្យ ធនរោន ច បនវិតិបារេន
 សេយ្យចាបិ នាម បុរិតិមា សមុទ្ងា បច្ចីមោ សមុទ្ងោ
 អច បុរិតិមាយ ិសាយ បិតោ បុរិសោ វាំ រដយ្យ
 អហា កម្រេន ហោកស្សុ អតិ ចាបុណ្ឌាស្សាមិតិ

១ ឯ. បរមាយ គតិយា ច ដៃនៃ ច ។ ម. បរមេន ដៃនៃ ច ។

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលព្រោច្បុណ្ឌ់ទាំងឡាយ ល្អីយកំស្បរត្រួនៗពាក្យម៉ា បណ្តាប្រាណភាពេទេះទាំងពីរ និងវិបច្ចុនិកភាពេះ ឡើងព្រោច្បាមកទាំងពីរនេះ តើវាទេះ ឈាតិត វាទេះឈាតិកុហក ដូចខែៗនេះ ចូរដ្ឋាកទុកឡើចូចៗ ម្នាលព្រោច្បុណ្ឌ់ ទាំងឡាយ តបាតតនឹងសម្លេសម៉ែនដម្លៃអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្ថាប់ដម្លៃនោះសិន ចូរធ្វើឡើកក្នុងបិត្តឡ្វូល តបាតតនឹងសម្លេស ។ ព្រោច្បុណ្ឌ់ទាំងនោះ បានទទួលស្ថាប់ព្រះជ័មានព្រះភាគម៉ា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះជ័មានព្រះភាគម៉ែនត្រូវបានបង្ហាញ ម្នាលព្រោច្បុណ្ឌ់ទាំងឡាយ ដូចបុរស ២ នាក់ ឬនៅក្នុងទិសទាំង ២ ដែលបរិបុណ្ឌ់ដោយជំណើរ របស់បុរសដើម្បី ដោយសន្ទៃៗដើម្បី ដោយជំហានដើម្បីរបៀសក្រុលដើម្បី ជាមុកប្រកបដោយសន្ទៃៗ មានសភាពយ៉ាងនេះជន (ក្នុងបុរសម្នាក់ៗ សុខទៅជាមុកប្រកប) ដោយជំហានដើម្បី (ដែលអាចធ្វើឡើងបក្រាស់ ដោយធាប់របៀសបាន) មានសភាពដូចបានជាមុខដើម្បីក្នុងដែលខ្លាំងពួក បាន សិក្សារូចហើយ មានដែស្សាត់ហើយ ជាប់ចូលចំណោមហើយ កើយកព្រោច្បាប់ស្រាល បានព្រោច្បាប់ស្រាលដើម្បីត្រួតពិនិត្យ ព្រោច្បាប់កណ្តាល ដើម្បី ដោយមិនលំបាកដូចខ្លោះជន មានតួយ៉ាងដូចបានមុន្តុយទិសខាង កើត និងសម្រួចទិសខាងលិច ត្រានោះ បុរសដែលឃើរ ក្នុងទិស ខាងកើត និយាយយ៉ាងនេះថា អញ្ញនឹងដើរឡើងដល់ទីបំផុតនៃលោក

សុត្តនិបិជកេ អដ្ឋត្តរនិកាយសួ នវកនិតាគោ

សោ	អញ្ជាញ៌	អសិតាមិតសាយិតា	អញ្ជាញ៌
ឧច្ចាប្បស្ថារកម្មា	អញ្ជាញ៌	និធាកិលមប្បជិរណោ-	
ធនា	រស្សសតាយុកោ	រស្សសតជីវិ	រស្សសតំ
កញ្ចា	អប្បត្តា វ លោកស្ស	អន្តមន្តរក	កាលំ
ករយ្យ	អច បន្ទិមាយ ធនិសាយ ។ ឬ ។ អច		
ធនិសាយ	ធនិសាយ បិតោ បុរសោ ធនំ រដយ្យ		
អហំ	តមនេន លោកស្ស	អនំ ចាបុណ្ឌស្ថាវិតិ	
សោ	អញ្ជាញ៌	អសិតាមិតសាយិតា	អញ្ជាញ៌
ឧច្ចាប្បស្ថារកម្មា	អញ្ជាញ៌	និធាកិលមប្បជិរណោ-	
ធនា	រស្សសតាឯុកោ	រស្សសតជីវិ	រស្សសតំ កញ្ចា
អប្បត្តា វ លោកស្ស	អន្តមន្តរក	កាលំ ករយ្យ	តំ
ធនិស្ស	ហេតុ នាយំ ពូលុណ្ឌ	ធនិស្ស ធនិសាយ ស្ថារ-	
ធនិសាយ	លោកស្ស	អនំ ព្រោតេយំ ធនិផ្សេយំ	
បត្រិយ្យនិ	រធាធិ ន នាយំ ពូលុណ្ឌ	បត្រិយ្យនិ អប្បត្តា វ	
លោកស្ស	អនំ ធនិស្ស	អនំ កិរិយំ រធាធិ ។	

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិភាយ នវកនិចាត

បុរសនោះ មានអាយុ ១០០ ឆ្នាំ រស់នៅ ១០០ ឆ្នាំ ក៏ដើរទេអស់ ១០០ ឆ្នាំ (មិនយប់) ព្រៀរលេងតែសី ទំព័សី លិខ្លក្តក្រមាបារ ព្រៀរ លេងតែការធ្វើឱ្យចារៈនិងបស្ថារៈ ព្រៀរលេងតែដោកនិងការបន្ទាបជ័ន្ទរ សេចក្តីឡើយហត់បេញ ក៏មិនបានដល់ដូចបំណានធ្វើយ ហើយធ្វើ មរណកាល កុងទីជាបន្ទាន់ទៅ នៃលោក ចំណោកបុរសដែលឈរកុងទិស ខាងលិច ។ ហើយ ចំណោក បុរសដែលឈរ កុងទិសខាងត្បូង ក៏ និយាយយ៉ាងនេះថា អញ្ញនឹងដើរទេឡើងដល់ទីបំផុតនៃលោក បុរសនោះ មានអាយុ ១០០ ឆ្នាំ រស់នៅ ១០០ ឆ្នាំ ក៏ដើរទេអស់ ១០០ ឆ្នាំ (មិនយប់) ព្រៀរលេងតែសី ទំព័សី លិខ្លក្តក្រមាបារ ព្រៀរលេងតែការធ្វើឱ្យចារៈនិង បស្ថារៈ ព្រៀរលេងតែដោកនិងការបន្ទាបជ័ន្ទរសេចក្តីឡើយហត់បេញ ក៏មិនបានដល់ដូចបំណានធ្វើយ ហើយធ្វើមរណកាល កុងទីជាបន្ទាន់ទៅ នៃលោក ដំណើរនូវខ្លះ ព្រោះហេតុស្សី ម្នាលព្រោប្បុណ្ឌែទាំងទ្រាយ ព្រោះ តបាតតមិនពេលថា ទីបំផុតនៃលោក បុគ្គលត្រួវដើរ ត្រូវយើញ ត្រូវ ទោដលប់បាន ដោយសារសន្នឹះដើរ មានសកាតយ៉ាងនោះធ្វើយ ។ ម្នាលព្រោប្បុណ្ឌែទាំងទ្រាយ ធម៌បាត មិនធ្លាប់ពេលអំពីដំណើរសត្វ ដែលមិនទាន់បានដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយ (បា) ធ្វើនូវទីបំផុត នៃទុកសោះធ្វើយ ។

បណ្តាសកៅ មហាផ្ទៃត្រា

បញ្ជីមេ	ព្រោយ្យុលាកា	គាមកុលាកា	អិយស្សូ			
វិនយេ	លោកោតិ	រួចនិ	។	គត់មេ	បញ្ហា	។
ចក្បារិញ្ញយ្យា	រួច	សង្គា	គន្លា	មនាងា	បិយរួច	
គាមួលសញ្ញិតា	រដិយា	សោរិញ្ញយ្យា	សង្គា	។	យេ	។
យានិញ្ញយ្យា	គន្លា	ជីវិញ្ញយ្យា	រសា	គាយ-		
វិញ្ញយ្យា	ដោផ្លាតា	សង្គា	គន្លា	មនាងា	បិយរួច	
គាមួលសញ្ញិតា	រដិយា	។	នមេ	ខោ	ព្រោយ្យុលាកា	
បញ្ហា	គាមកុលាកា	អិយស្សូ	វិនយេ	លោកោតិ		
រួចនិ	។					

នោ	ព្រោយ្យុលាកា	ភិត្តុ	វិច្ឆ្រូ	គាមេហិ	វិច្ឆ្រូ
អគ្គុសលោហិ	ដម្រួលិ	សវិតត្តំ	សវិចាំ	វិចកាំ	
បិតិសុខំ	បបមផ្លាត់	ឧបសម្រួច	វិហារតិ	។	
អយំ	រួចនិ	ព្រោយ្យុលាកា	ភិត្តុ	លោកស្សូ	
អនុមកមា ^(១)	លោកស្សូ		អន្តោ	វិហារតិ	។

១ និ. អនុំ អាណម្ភ ។ ម. អនុមាណម្ភ ។

បណ្តាលសក មហារត្ត

ម្នាលព្រោហ្មុណ៍ទាំងន្យាយ កាមគុណា ៥ ប្រការនេះ តូចាតត
ហោជា លោក លោកកុំអរិយវិនីយ ។ កាមគុណា ៥ ប្រការនេះ
តើដូចមេចុះ ។ រូបទាំងន្យាយ ដែលគប្បិដីជាបាន ដោយចក្ខុ
ជាទីប្រាម្ព្រាម ត្រួកអរ ពេញចិត្ត មានសភាព ជាទីស្រឡាញ់
ប្រកបដោយកាម ជាទីតាប់ចិត្ត ១ សំឡេងទាំងន្យាយ ដែលគប្បិ
ដីជំនះដោយត្រូវកែ ១ ។ ហើយ កិនទាំងន្យាយ ដែលគប្បិដីជំនះ
ប្រមុះ ១ រសទាំងន្យាយ ដែលគប្បិដីជំនះដោយអណ្តាត់ ១ ធ្វើដូចតាំង-
ន្យាយ ដែលគប្បិដីជំនះដោយកាយ ជាទីប្រាម្ព្រាម ពេញចិត្ត
មានសភាព ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីតាប់ចិត្ត ១ ។ ម្នាល
ព្រោហ្មុណ៍ទាំងន្យាយ កាមគុណា ៥ ប្រការនេះជន តូចាតតហោជា
លោក លោកកុំអរិយវិនីយ ។

ម្នាលព្រោហ្មុណ៍ទាំងន្យាយ កិត្តិកុំសាសនានេះ ស្តាត់ចាក
កាមទាំងន្យាយ ស្តាត់ចាកអកុសលដម័ទាំងន្យាយ ហើយបានដល់
បបមផ្តាន ដែលប្រកបដោយវិត្តកេន្ធិចារៈ មានបិតិនិជសុធន៍ដែល
កៅតអំពីសេចក្តីស្តីប់ស្តាត់ ។ ម្នាលព្រោហ្មុណ៍ទាំងន្យាយ កិត្តិនេះ
តូចាតតហោជា បានដល់ទីបំផុតនៃលោក បិតនៅកុំទីបំផុតនៃលោក ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្រទិកាយស្ប នវកនិចាតោ

តម្លៃ ធនមាបំសុ អយម្បី លោកបិយាយខ្មែ
 អយម្បី អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។ អហម្បី ហិ
 ព្រឹងុណា ធន់ រោមិ អយម្បី លោកបិយាយខ្មែ
 អយម្បី អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។
 ឬ ចប់ ព្រឹងុណា ភិក្ខុ វិតត្វូវិចាកណំ
 រួបសមា ។ ឬ ជុតិយផ្លានំ តតិយផ្លានំ ចតុត្វផ្លានំ
 ឧបសម្បផ្ល វិហារតិ ។ អយំ រួចតិ ព្រឹងុណា ភិក្ខុ
 លោកស្ប អណ្ឌមកមា លោកស្ប អន្ត វិហារតិ ។
 តម្លៃ ធនមាបំសុ អយម្បី លោកបិយាយខ្មែ
 អយម្បី អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។ អហម្បី ហិ
 ព្រឹងុណា ធន់ រោមិ អយម្បី លោកបិយាយខ្មែ
 អយម្បី អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។
 ឬ ចប់ ព្រឹងុណា ភិក្ខុ សព្វសោ រួបសញ្ញានំ
 សមតិត្វមា បដិយសញ្ញានំ អត្ថត្ធមា នានត្វសញ្ញានំ
 អមលសិកាភ អនខ្មែ អាការសោតិ អាការសោ-
 ញ្ញាយតំ ឧបសម្បផ្ល វិហារតិ ។ អយំ រួចតិ ព្រឹងុណា
 ភិក្ខុ លោកស្ប អណ្ឌមកមា លោកស្ប អន្ត វិហារតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

ពួកជនជាទ្វីតបាននិយាយចំពោះកិភុទនេះយ៉ាងនេះថា កិភុទនេះរាប់បញ្ចប់
 កិច្ចលោកដៃនេះ កិភុទនេះ មិនរហាស់បេញចាកលោកបានដៃនេះ ឬ ម្នាល
 ព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជតបាតតក់ពេលយ៉ាងនេះថា កិភុទនេះ រាប់បញ្ចប់
 កិច្ចលោកដៃនេះ កិភុទនេះ មិនរហាស់បេញចាកលោកបានដៃនេះ ដូច្នេះដែរ ឬ
 ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ ម្នាលព្រោះ កិភុទ ព្រោះម្មាប់វិតកែ: និង
 វិចារៈ ឬ ហើយ កើបានដល់ទុតិយផ្សាយ តតិយផ្សាយ ចតុត្តិផ្សាយ ឬ
 ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ កិភុទនេះ តបាតតបោបាត បានដល់ទីបំផុតនៅ
 លោក បិតនៅកិច្ចទីបំផុតនៅលោក ឬ ពួកជនជាទ្វីតបាននេះ បាននិយាយ
 ចំពោះកិភុទនេះ យ៉ាងនេះថា កិភុទនេះ រាប់បញ្ចប់កិច្ចលោកដៃនេះ
 មិនរហាស់បេញចាកលោកបានដៃនេះ ឬ ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ជតបាតពេលយ៉ាងនេះថា កិភុទនេះ រាប់បញ្ចប់កិច្ចលោកដៃនេះ កិភុទនេះ
 មិនរហាស់បេញចាកលោកបានដៃនេះ ដូច្នេះដែរ ឬ

ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ ម្នាលព្រោះ កិភុទ ព្រោះកន្លែងបង់
 រូបសញ្ញា ព្រោះរលត់បដិយសញ្ញា ព្រោះធ្វើទុកកិច្ចបិត្តនូវនានត្តិ-
 សញ្ញា កើបានដល់អាកាសនញ្ញាយតនផ្សាយ ដោយការធ្វើទុកកិច្ចបិត្តបាត
 អាកាសមិនមានទីបំផុត ឬ ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ កិភុទនេះ តបាតតបោបាត
 បានដល់ទីបំផុតនៅលោក បិតនៅកិច្ចទីបំផុតនៅលោក ឬ

បណ្តាលសក់ មហារោគ្រា

តម្លៃ ធនមាហំសុ អយម្បិ លោកបរិយាយខ្មែរ
 អយម្បិ អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។ អហម្បិ ហិ
 ព្រឹងឃុំ ធនំ រោមិ អយម្បិ លោកបរិយាយខ្មែរ
 អយម្បិ អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។
 ឬ ឬ ឬ ព្រឹងឃុំ ធនំ សព្វសោ អាការ-
 សាធារណ៍ សមតិត្ថម្ព អនុញ្ញ វិញ្ញាណានី
 វិញ្ញាណារណ៍ ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ ។ យ ។
 សព្វសោ វិញ្ញាណារណ៍ សមតិត្ថម្ព នតិ
 គិតិតិ អាកិត្តិរណ៍ ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ
 សព្វសោ អាកិត្តិរណ៍ សមតិត្ថម្ព នេរ-
 សញ្ញាណាសញ្ញាយត្រូវ ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ ។
 អយ វិច្ឆិតិ ព្រឹងឃុំ ធនំ លោកស្ស
 អនុមកមា លោកស្ស អនុ វិយារតិ ។
 តម្លៃ ធនមាហំសុ អយម្បិ លោកបរិយាយខ្មែរ
 អយម្បិ អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។ អហម្បិ ហិ
 ព្រឹងឃុំ ធនំ រោមិ អយម្បិ លោកបរិយាយខ្មែរ

បណ្តាសក មហារត្ត

ពួកដនជនទ្វោត បាននិយាយចំពោះកិភុំនេះយ៉ាងនេះថា កិភុំនេះ រប់
បញ្ចលកុដ្ឋលកដី កិភុំនេះ មិនទាន់រលាស់បេញ្ញាកលកបាន
ដែន ។ មានប្រព័ន្ធផ្លូវការទាំងឡាយ ឯតជាគតក់ពេលយ៉ាងនេះថា
កិភុំនេះ រប់បញ្ចលកុដ្ឋលកដី កិភុំនេះ មិនទាន់រលាស់បេញ្ញាក
លកបានដែន ដូច្នះដែរ ។

មានប្រព័ន្ធផ្លូវការទាំងឡាយ មួយទ្វោត កិភុំ ព្រោះកន្លែងបង្កេតការ-
សានញាយគន់ដែរ ដោយប្រការទាំងពួន ក៏បានដល់វិញ្ញាបញ្ជាយ-
គន់ដែរ ដោយការធ្វើទុកកុដ្ឋលកដីថា វិញ្ញាបញ្ជាមិនមានទីបំផុត ។ បេ ។
ព្រោះកន្លែងបង្កេតការទាំងឡាយគន់ដែរ ដោយប្រការទាំងពួន ក៏បាន
ដល់អាកិញ្ញញាយគន់ដែរ ដោយការធ្វើទុកកុដ្ឋលកដីថា អើតិបត្តិប
មិនមាន ព្រោះកន្លែងបង្កេតការទាំងឡាយគន់ដែរ ដោយប្រការទាំងពួន
ក៏បានដល់នេរសញ្ញានាសញ្ញាយគន់ដែរ ។ មានប្រព័ន្ធផ្លូវការទាំងឡាយ
កិភុំនេះ តបាគតក់ហេបា បានដល់ទីបំផុតនៃលក បិត
នៅកុដ្ឋលកទីបំផុតនៃលក ។ ពួកដនជនទ្វោត បាននិយាយចំពោះកិភុំ
នោះ យ៉ាងនេះថា កិភុំនេះ រប់បញ្ចលកុដ្ឋលកដី កិភុំនេះ មិន
ទាន់រលាស់បេញ្ញាកលកបានដែន ។ មានប្រព័ន្ធផ្លូវការទាំងឡាយ
តបាគតក់និយាយយ៉ាងនេះថា កិភុំនេះ រប់បញ្ចលកុដ្ឋលកដី

សុត្តនិបិជកេ អគ្គត្រនិកាយស្ប នវកនិចាតោ

អយម្លី អនិស្សដោ លោកម្នាតិ ។

បុណ ចបាំ ព្រហ្មុណា កិត្យា សព្វសោ នេរ-
 សញ្ញាណាសញ្ញាយតាំ សមតិត្ថម្ព សញ្ញាបែនយិត-
 និងេំ ឧបសម្បផ្ទ វិបារតិ ។ បញ្ញាយបស្ប ធិស្តា
 អាសក បរិត្តីធម្ម យោន្តិ ។ អយំ រូច្ចតិ
 ព្រហ្មុណា កិត្យា លោកស្ប អណ្ឌមកមា លោកស្ប
 អន្ត វិបារតិ តិដ្ឋាក លោកេ វិសត្តិកណិ ។
 [៣៩] កុតុម្ភោំ កិត្យាបេ នោរសុរសដ្ឋាមោ សមុ-
 បញ្ញេដ្ឋាក អបោសិ តស្តី ខោ បន កិត្យាបេ សដ្ឋាមោ
 អសុក ជិនិសុ នោរ បរិយិសុ បរិជិតា ច កិត្យាបេ
 នោរ អបស្តីស្រែ^(១) ឧត្ថភកិម្មា អកិយិសុ អសុក ។
 អចខោ កិត្យាបេ នោរាំ ធនុបោសិ អកិយន្តោះ
 ខោ អសុក យទ្ធុន មយំ ឌុតិយម្លី អសុបោរិ
 សដ្ឋាមោយរាមាតិ ។

^(១) និ. អបយិស្តី ។ ម. អបយិសុយេរ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិភាយ នវកនិចាត

កិត្យឈេះ មិនទាន់រលាស់បេញចាកលោកបានដែន ដូច្បែះដែរ ។

ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ ម្នាយទ្រួត កិត្យឈេះ ព្រោះកន្លែងបង់
នៅសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីនី កំបានដល់
សញ្ញាចែងយិតនិរោះ ។ អាសវ់របស់កិត្យឈេះ កំអស់រលិនទោះ
ព្រោះយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលព្រោហ្មណ៍ទាំងឡាយ កិត្យឈេះ
តបាតតបោបា បានដល់ទីបំផុតនៅលោក បិតនៅក្នុងទីបំផុតនៅលោក
បានធ្វើដូចត្រូវតាមក្នុងលោកហើយ ។

[៣៨] ម្នាលកិត្យឈេះឡាយ មានរឿងពីព្រោះនាយមកបា ស្រោម
នៅអសុរមួយអនីដោយពួកខោគា ជាល្អាមតទល់ប្រឡាកកេរិកត្រាបៀយ
ម្នាលកិត្យឈេះឡាយ កុងស្រោមនោះជន ពួកអសុរឃួន៖ ពួកខោគា
ចាថ្ញោះ ម្នាលកិត្យឈេះឡាយ លុំពួកខោគបាបជីយហើយ កំបានរត់
ព្រោះមុខទោកនៃទិសខាងដីន ពួកអសុរកែងព្រោតាម ។ ម្នាលកិត្យឈេះ
ទាំងឡាយ ត្រានោះជន ពួកខោគមានសេចក្តីត្រីវិរោះយ៉ាងនេះបា ពួក
អសុរ នាំត្រានោះដែលព្រោតាមមិនលើជនសោះ បើដូច្បែះ គឺត្រួកយើង
តួយុទ្ធនឹងពួកអសុរឡើងសៀវភៅ ។

បណ្តាលសក់ មហារត្រា

ឯតិយម្បី ទេ កិត្យាំ នៅ អសុឃើរិ សង្កា-
មែស៊ុ ឯតិយម្បី ទេ កិត្យាំ អសុក ជីនីស៊ុ
នៅ បរាជិយីស៊ុ ។ បរាជិតា ច កិត្យាំ នៅ
អបស្សីល្អេវ ឧត្ថភកិម្មា អភិយីស៊ុ អសុក ។
អចទេ កិត្យាំ នៅនំ ធនធបោសិ អភិយល្មេវ
ទេ អសុក យន្តន មយំ តតិយម្បី អសុឃើរិ
សង្កាំយរាយាតិ ។

តតិយម្បី ទេ កិត្យាំ នៅ អសុឃើរិ សង្កា-
មែស៊ុ ។ តតិយម្បី ទេ កិត្យាំ អសុក ជីនីស៊ុ
នៅ បរាជិយីស៊ុ បរាជិតា ច កិត្យាំ នៅ
កិតា នេរូរឈួរ បវិស្សីស៊ុ ។ នេរូរគតាគនញ្ញា
បន កិត្យាំ នៅនំ ធនធបោសិ កិរត្តាណាកតេល
ទោនានិ មយំ ធនរហិ អត្ថនា វិយាយ អគារណីយា
អសុឃើរិតិ ។ អសុកនម្បី កិត្យាំ ធនធបោសិ
កិរត្តាណាកតេល ទោនានិ នៅ ធនរហិ អត្ថនា
វិយានិ អគារណីយា អម្ចោរិតិ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ ពួកទេរតា បានតួយុទ្ធនឹងពួកអសុរ ភូជ
លើកទី ២ ឡើត ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ ភូជលើកទីពីរនេះដើរ ពួក
អសុរឃួន៖ ពួកទេរតាចាត់(ឡើត) ។ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ លុំ
ពួកទេរតាបរាណដំបូង កែបានតែត្រាងមុខទោកាន់ទិសខាងដើរ ពួក
អសុរកែវាំត្រាម ។ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ ត្រានោះដើរ ពួក
ទេរតាមានសេចក្តីត្រីវិរិះយ៉ាងនេះបា ពួកអសុរ នៅតែវាំត្រាមមិន
ត្រូវសេរោះ បើដូចម្នាលកិត្តុយើងតួយុទ្ធនឹងពួកអសុរឡើងសៀវភៅ ។ ត្រា ។
ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ ពួកទេរតា បានតួយុទ្ធនឹងពួកអសុរ ភូជ
លើកទី ៣ ឡើត ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ ភូជលើកទី ៣ នោះដើរ
ពួកអសុរឃួន៖ ពួកទេរតាចាត់(ឡើត) ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ លុំពួក
ទេរតាបរាណដំបូង កែបានតែបូលទោកិជ្ជលើបុរីព្រៃញ ។ ម្នាលកិត្តុទាំង-
ឡាយ ឬពួកទេរតា ដែលបានបូលទោដល់ទេរបុរីហើយ មានសេចក្តី
ត្រីវិរិះយ៉ាងនេះបា តម្លៃនេះ ពួកយើងមានខ្លួនបានដល់នូវទីការពារ
កែយហើយ ទាំងពួកអសុរ កែមិនគប្បីធ្វើដើរយើងបាន ។ ម្នាលកិត្តុទាំង-
ឡាយ ចំណោកពួកអសុរ មានសេចក្តីត្រីវិរិះយ៉ាងនេះបា តម្លៃនេះ
ពួកទេរតាមានខ្លួនបានដល់នូវទីការពារកែយហើយ ពួកយើងមិនគប្បីធ្វើដើរ
បានទេ ។

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

ភូតបុព្វ ភីត្វោរ លោកស្ពរសត្តាំមោ សមុបញ្បែក
 អយកាសិ ។ តស្ស ទោ ច ភីត្វោរ សត្តាំមោ លោក
 ជិនីសុ អសុក បរាជិយីសុ បរាជិតា ច ភីត្វោរ
 អសុក អបស្សីស្ស ធនត្វិលោនាកិមុខ អភិយីសុ
 លោក ។ អចទោ ភីត្វោរ អសុកណំ ធននិយកាសិ
 អភិយល្តី ទោ លោក យឡុន មយំ ធនិយម្បិ
 លោហិ សត្តាំមោយរាមាតិ ។

ធនិយម្បិ ទោ ភីត្វោរ អសុក លោហិ
 សត្តាំមោសុ ។ ធនិយម្បិ ទោ ភីត្វោរ លោក ជិនីសុ
 អសុក បរាជិយីសុ បរាជិតា ច ភីត្វោរ អសុក
 អបស្សីស្ស ធនត្វិលោនាកិមុខ អភិយីសុ លោក ។
 អចទោ ភីត្វោរ អសុកណំ ធននិយកាសិ អភិយល្តី
 ទោ លោក យឡុន មយំ តតិយម្បិ លោហិ សត្តា-
 មោយរាមាតិ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិបាត

ម្នាលកិភុទាំងឡាយ មានរឿនពីព្រឹននាយមកបា ស្រោមនៃ
 អសុរមួយអនីដោយទេតា ជាស្រោមតទល់ប្រឡាកកៅក្រាបើយ ។
 म្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទស្រោមនោះជន ពួកទេតាយូ៖ ពួក
 អសុរចាថ្ញែ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ លុំពួកអសុរបរជ័យហើយ កុំបាន
 រត់ព្រោះមុខថែទិសាទីត្រូវ ពួកទេតាកំត្រូវដោព្រោម ។ ម្នាល
 កិភុទាំងឡាយ គ្រាលោះជន ពួកអសុរមានសេចក្តីព្រឹះវិះយ៉ាងនេះបា
 ពួកទេតា នោតែនាំត្រូវដោព្រោមមិនលើផែសោះ បើធ្វើឡាមេះ គូរតែពួក
 យើងតួយុទ្ធនឹងពួកទេតាឌ្មីស៊ែ ២ គ្រាបុ៖ ។

ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ពួកអសុរ បានតួយុទ្ធនឹងពួកទេតា កូនុយើក
 ទិ ២ ឡើត ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កូនុយើកទិ ២ នោះជន ពួក
 ទេតាយូ៖ ពួកអសុរចាថ្ញែឡើត ម្នាលកិភុទាំងឡាយ លុំពួកអសុរ
 បរជ័យហើយ កុំបានរត់មុខព្រោះថែកាន់ទិសាទីត្រូវ ពួកទេតា
 កំត្រូវដោព្រោម ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ គ្រាលោះជន ពួកអសុរ
 មានសេចក្តីព្រឹះវិះយ៉ាងនេះបា ពួកទេតានោតែនាំត្រូវដោព្រោមមិនលើផែ
 សោះ បើធ្វើឡាមេះ គូរតែពួកយើងតួយុទ្ធនឹងពួកទេតាឌ្មីស៊ែ ៣ គ្រា ។

បណ្តាសកែ មហារត្តា

តតិយម្បី ខោ កិច្ចូរ អសុក ដោរី
 សង្កាមសំ ។ តតិយម្បី ខោ កិច្ចូរ នៅ ជីនីសុ
 អសុក បកដីយីសុ បកដីតា ច កិច្ចូរ អសុក
 កីតា អសុរបុរយេរ បីសីសុ អសុរបុរគតានញ្ញ
 បន កិច្ចូរ អសុកណា ធនលេហោសិ កីរុត្តាលា-
 កតេន ខោជានិ មយំ ធនលេហោ អត្ថនា វិហាគម
 អគរណីយា ដោរីតិ ។ នៅនម្បី កិច្ចូរ ធន-
 លេហោសិ កីរុត្តាលាកតេន ខោជានិ អសុក ធនលេហោ
 អត្ថនា វិហារណិ អគរណីយា អម្រិយីតិ ។

 ធរមេរ ខោ កិច្ចូរ យសី សមយេ កិច្ចូ
 វិច្ឆូរ គាមីយី វិច្ឆូ អគុសលេហោ ធម្យយី
 សវិតតំ សវិចារំ វិរកជំ បីតិសុទាំ បបមផ្លែណា
 ឧបសម្រោះ វិហារតិ តសី កិច្ចូរ សមយេ កិច្ចូសុវ
 ឯរំ យោតិ កីរុត្តាលាកតេន ខោជានាបាំ ធនលេហោ
 អត្ថនា វិហាគម អគរណីយា មារស្អាតិ មារស្អាយិ
 កិច្ចូរ ចាបិមតោ ឯរំ យោតិ កីរុត្តាលាកតេន ខោជានិ
 កិច្ចូ ធនលេហោ អត្ថនា វិហារតិ អគរណីយា មយុណិ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ពួកអសុរច្បាប់នឹងពួកទេរតាកូនីលើកទី ៣
ទៀត ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ កូនីលើកទី ៣ នោះជាន់ ពួកទេរតា
ឲ្យ៖ ពួកអសុរចាថ្ងៃទៀត ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ លុះពួកអសុរបរាជ័យ
ហើយ កែវយោត់ចូលទៅការអសុរបុរី ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ឯពួកអសុរ
ដែលទៅដល់អសុរបុរីហើយ មានសេចក្តីត្រីនិងរៀងនេះថា តខ្សោរនេះ
ពួកយើនមានខ្លួនបានដល់នូវទីការពារកែវយោហើយ ទាំងពួកទេរតា
កិចិនគប្បីធ្វើអ្និត្រីយើនបាន ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ចំណោកពួកទេរតា
មានសេចក្តីត្រីនិងរៀងនេះថា តខ្សោរនេះ ពួកអសុរមានខ្លួនបានដល់នូវ
ទីការពារកែវយោហើយ ពួកយើនមិនគប្បីធ្វើអ្និត្រីបានទេ ។

ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ រៀងនេះមានឱបមេយ្យ ដួចកិភុទដែលស្មាត់
បាកកាមទាំងឡាយ ស្មាត់បាកអកុសលដម៉ែទាំងឡាយ ហើយបាន
ដល់បបមផ្លាន ប្រកបដោយវិត្តកៈនិងវិចារៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្បែប់
ស្មាត់កូនីសម៉ែយណា ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ កូនីសម៉ែយនោះ កិភុទមាន
សេចក្តីត្រីនិងរៀងនេះថា អញ្ចូមានខ្លួនបានដល់នូវដិម៉ែងត្រីនិងការពារ
កែវយោហើយ មានមិនគប្បីធ្វើអញ្ចូបាន ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ចំណោក
មារ មានចិត្តបាប មានសេចក្តីត្រីនិងរៀងនេះថា តខ្សោរនេះ កិភុទមាន
ខ្លួន បានដល់នូវត្រីនិងការពារកែវយោហើយ អញ្ចូមិនគប្បីធ្វើអ្និត្រីបាន ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្រទិកាយស្ស នវកនិចាតោ

យស្ស កិត្យ សមយ កិត្យ វិតត្តិចាកាំ
 រូបសមា ។ យ ។ ឯតិយផ្លានំ តតិយផ្លានំ ចតុត្ត-
 ផ្លានំ ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ តស្ស កិត្យ សមយ
 កិត្យស្ស ធនំ យោតិ កិរត្តាទាកតេល ខោណាងាំ
 ធនរហិ អត្ថនា វិយាភិ អការណីយោ មារស្សវតិ
 មារស្សវិ កិត្យ ចាបិមតោ ធនំ យោតិ កិរត្ត-
 ធនាកតេល ខោណានិ កិត្យ ធនរហិ អត្ថនា
 វិយារតិ អការណីយោ មយុណិ ។ យស្ស កិត្យ សម-
 រមយ កិត្យ សព្វសោ រូបសព្វានំ សមតិត្តមា
 បដិយសព្វានំ អត្ថធ្លិមា នានត្តសព្វានំ អមនសិ-
 គាក អនឡា អកាតោស៊ិ អកាតោសានព្យាយតនំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ ។ អយំ រូចតិ កិត្យ សម-
 កិត្យ អនុមគាសិ មានំ អបជំ ពន្លិត្តា មារចក្តាំ
 អនស្សនំ កតោ ចាបិមតោ ។ យស្ស កិត្យ សមយ
 កិត្យ សព្វសោ អកាតោសានព្យាយតនំ សមតិត្តម្ល
 អននំ វិព្យាទានិ វិព្យាទានព្យាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិយារតិ ។ យ ។ សព្វសោ វិព្យាទានព្យាយតនំ សមតិត្តម្ល

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូ ព្រោះម្មាប់វិតក្ខែនិជវិចារៈ ។ ហើយ កំបាន
ដល់ទុតិយដ្ឋាន តតិយដ្ឋាន ចតុត្តដ្ឋាន កូដសម័យណា ម្នាល
កិកូទាំងឡាយ កូដសម័យនោះ កិកូមានសេបកីត្រិះវិះយ៉ាងនេះថា
តខ្សោនេះ អញ្ចានខ្លួនបានដល់នូវគ្រឿងការពារកំយហើយ មានមិន
គប្បីធ្វើអញ្ចាន ម្នាលកិកូទាំងឡាយ ចំណោកមាមានចិត្តបាប
កំមានសេបកីត្រិះវិះយ៉ាងនេះថា តខ្សោនេះ កិកូមានគ្រឿងការពារ
កំយបានហើយ អញ្ចានគប្បីធ្វើបាន ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូ
ព្រោះកន្លែងបង់នូវរូបសញ្ញា ព្រោះលត់បដិយសញ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុក
កូដបិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួន កំបានដល់អាកាសា-
នញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកកូដបិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុត កូដ
សម័យណា ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កូដសម័យនោះ កិកូនោះ តបាតត
ហោចា បានធ្វើមានឡូដីដើម្បី ហោចា ខ្លួចបំភ្លើកមានឡូដីតស្សុង ហោចា
ដល់នូវការមិនយើងនៅមាន ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូ ព្រោះកន្លែង
បង់អាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពួន កំបានដល់វិញ្ញា-
ណញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយបរិភូចា វិញ្ញាទាមិនមានទីបំផុត ។ ហើយ កិកូ
ព្រោះកន្លែងបង់វិញ្ញាទាមិនមានទីបំផុត ។ ដោយប្រការទាំងពួន

បណ្តាសកែ មហាផ្ទៃ

នត្វិ	គិញ្ញិតិ	អាកិញ្ញាយតាំង	ឧបសម្បជ្ជ		
រិយាធិ	។ យេ ។ សព្វសោ	អាកិញ្ញាយតាំង			
សមតិត្ថម្ម	នេវសញ្ញាលាសញ្ញាយតាំង	ឧបសម្បជ្ជ			
រិយាធិ	។ យេ ។ សព្វសោ	នេវសញ្ញាលាសញ្ញាយតាំង			
សមតិត្ថម្ម	សញ្ញាបែលយិតនិងៗ	ឧបសម្បជ្ជ	រិយាធិ		
បញ្ញាយបស្បែ	ធនិស្សា	អាសវា	បីគ្រឿងា	យេរិនិ ។	
អយំ	រួច្រាតិ	កិត្យុវេ	កិត្យុ	អនុមភាសិ	មារំ អបដំ
ពន្លិទ្ធតា	មារចក្តុំ	អនស្បែនាំ	កតោ	ចាបិមតោ	តិល្បោ
លោកេ	វិសត្តិកានិ	។			

[៤០]	យស្តី	កិត្យុវេ	សមយេ	អារញ្ញាគស្បែ
នាកស្បែ	កោចរប្បសុតស្បែ	ហត្ថិបិ	ហត្ថិនិយោបិ	
ហត្ថិកុឡូកាបិ(១)	ហត្ថិផ្ទាចាបិ	បុរតោ	បុរតោ	
គត្តា	តិណាក្តាលិ	ធិន្ទនិ	តេន	កិត្យុវេ
អារញ្ញកោ	នាកោ	អដ្ឋិយតិ	ហកយតិ	ជិកុប្បតិ

បណ្តាល មហាផ្ទៃ

កំបានដល់អាកិញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកកុងបិត្តបា អីតិចត្រប
មិនមាន ។ ហើយ កិច្ច ព្រោះកន្លែងបង់អាកិញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយ
ប្រការទាំងពួន កំបានដល់នេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ ហើយ ។
កិច្ច ព្រោះកន្លែងបង់នេរសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការ
ទាំងពួន កំបានដល់សញ្ញាដែលយិតិភាព អាសវ់របស់កិច្ចនោះ
កំស់របីជេ ព្រោះយើងដោយប្រាប្រា កុងសម្រេច នូវការ ។ ម្នាល
កិច្ចទាំងឡាយ កុងសម្រេច កិច្ចនោះ តូចតាមបោចា បានធ្វើ
មានទ្វាត់ដើង បោចា រឿងប៉ូកមានទ្វាត់ស្តី បោចា បានដល់
នូវការមិនយើងនៅមាន បោចា ទ្វាត់ស្តីកុងលោកហើយ ។

[២០] ម្នាលកិច្ចទាំងឡាយ កុងសម្រេច ដំរីលើកិច្ច
ដំរីព្រៃកិច្ច ដំរីស្ថាកិច្ច កុងដំរីកិច្ច ទៅកាលថ្មី ដោយការប៉ូកម្នាល់
ដែលនោកុងប្រាប់ខ្លួន ម្នាលកិច្ចទាំងឡាយ ព្រោះបោចា
នោះ ដំរីប្រសើរនោកុងប្រាប់ខ្លួន តែងជុំប្រាប់ខ្លួន នឹងបានយើង ជិនទ្វាត់

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតោ

យស្ស កិត្យាំ សមយេ អារព្រកស្ស នាកស្ស
 គោលរប្បសុតសុស ហត្ថិធមិ ហត្ថិនិយាបិ ហត្ថិកុណ្យកាបិ
 ហត្ថិផ្ទាចាបិ ីកតោកកតំ សាខាកដ្ឋិ ទាននិ តេន
 កិត្យាំ អារព្រកោ នាកោ អង្គិយតិ ហាកយតិ
 ជិកុប្បតិ យស្ស កិត្យាំ សមយេ អារព្រកស្ស
 នាកស្ស ីកាបា ីតិណ្ឌាស្ស ហត្ថិធមិ ហត្ថិនិយាបិ
 ហត្ថិកុណ្យកាបិ ហត្ថិផ្ទាចាបិ បុរតោ បុរតោ កត្វា
 សោណ្ឌរាយ ឧណតំ អាហោឡើនិ តេន កិត្យាំ
 អារព្រកោ នាកោ អង្គិយតិ ហាកយតិ ជិកុប្បតិ
 យស្ស កិត្យាំ សមយេ អារព្រកស្ស នាកស្ស
 ីកាបា ីតិណ្ឌាស្ស ហត្ថិនិយោ គាយំ ឧបយំ-
 សនិយោ^(១) កត្វនិ តេន កិត្យាំ អារព្រកោ នាកោ
 អង្គិយតិ ហាកយតិ ជិកុប្បតិ ។ តស្ស កិត្យាំ សមយេ
 អារព្រកស្ស នាកស្ស ឯំ យោតិ អយំ ខោ ឯតរយិ
 អកិត្រូវ វិយាយិ ហត្ថិហិ ហត្ថិនិហិ ហត្ថិកុណ្យ-
 កេហិ ហត្ថិផ្ទាយហិ និន្ទត្តានិ ចោរ តិណានិ ទាតិ

^(១) និ. ម. ឧបនិយំសនិយោ ។

សុត្តនិបិដក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ក្តីសម័យណា ដីរិល្ងាចកី ដីព្រៃកី ដីស្អារកី
 ក្បួនដីរីកី ទំព័សីមកិលិបាក់ ដែលដីរិដ្ឋប្រសើរ នៅក្នុងព្រៃ
 ឧល់ខាយរកចំណី បានការចំបាក់ខ្លួចខ្លឹមីហើយ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះហេតុនោះ ដីរិដ្ឋប្រសើរ នៅក្នុងព្រៃ តែងជុញ្ញច្រាន់ នៅឯ
 ណាយ ជិនធ្លីន់ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ក្តីសម័យណា ដីរិដ្ឋប្រសើរ
 នៅក្នុងព្រៃ ឬ៖កាន់កំពង់ទិក ដីរិល្ងាចកី ដីព្រៃកី ដីស្អារកី
 ក្បួនដីរីកី តែងទោក្ខូទិកដោយប្រមោយមុន់ (ជាជីវិនោះ) ម្នាល
 កិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ដីរិដ្ឋប្រសើរ នៅក្នុងព្រៃ រមេដ
 ជុញ្ញច្រាន់ នៅឯណាយ ជិនធ្លីន់ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ក្តីសម័យណា
 ដីរិដ្ឋប្រសើរ នៅក្នុងព្រៃ ឬ៖កាន់កំពង់ទិក ដីព្រៃទាំងឡាយ តែងដើរ
 ជជុសកាយ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ដីរិដ្ឋប្រសើរ នៅ
 ក្នុងព្រៃ រមេដជុញ្ញច្រាន់ នៅឯណាយ ជិនធ្លីន់ ឬ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ
 ក្តីសម័យនោះ ដីរិដ្ឋប្រសើរ នៅក្នុងព្រៃ មានសេចក្តីត្រួចរិះយ៉ាងនេះ
 បា ក្តីសកាលតឡ្វ់នេះ អញ្ចោនប្រឡ្សកប្រឡំ ដោយដីរិល្ងាច ដីព្រៃ
 ដីស្អារ ក្បួនដី អញ្ចោតែងទំព័សីស្អោ ដែលដីទាំងនោះកាត់បុងផែ

បណ្តាសកែ មហារត្រា

ីភត្វាកត្តព្យ ម សាខាកដ្ឋ ខាងតាំ អវិលានិ
 ច ចានីយានិ ិកមិ ីតាមរិ ច ម ធនិណ្ឌស្ស
 ហត្ថិនិយោ គាយំ ុបយំសន្តិយោ កច្ចនិ យទួលាបាំ
 ធនោ កណាស្ត រូបកាង្វោ វិហារយ្យនិ ។ សោ អប-
 នេ សមយេន ធនោ កណាស្ត រូបកាង្វោ វិហារតិ
 អធិនិត្តកានិ ចេរ តិលានិ ខាងតិ ន ីភត្វាកត្តព្យ
 សាខាកដ្ឋ ខាងតិ អនារិលានិ ច ចានីយានិ ិវតិ
 ីតាមរិ ចស្ស ធនិណ្ឌស្ស ហត្ថិនិយោ គាយំ
 ន ុបយំសន្តិយោ កច្ចនិ ។ តស្តិ កិត្តិរោ សមយេ
 អរព្យកស្ស នាកស្ស ធនិ យោតិ អបាំ ឡា ឬពេ
 អតិថេរ វិហាសិ ហត្ថិហិ ហត្ថិនិហិ ហត្ថិគុណិ-
 រេហិ ហត្ថិនិរេហិ និនិត្តកានិ ចេរ តិលានិ ខាង
 ីភត្វាកត្តព្យ ម សាខាកដ្ឋ ខាងតាំ អវិលានិ
 ច ចានីយានិ អចាសិ^(១) ីតាមរិ^(២) ច ម ធនិ-
 ណ្ឌស្ស ហត្ថិនិយោ គាយំ ុបយំសន្តិយោ អតមំសុ
 ហេង្វិ ធនិរេហិ ធនោ កណាស្ត រូបកាង្វោ វិហារមិ

១ និ. ម. អបាយើ ។ ២ និ. ីតាមរិ ។

បណ្តាសក មហារត្ត

អញ្ចិំពាសីមេកយើបាក់ ដែលជាំនៅទៅនៅ កាប់បំបាក់ខ្លួចខ្លឹមីហើយ
 ដើម្បី អញ្ចិំកទីកដីលូក់ដើម្បី កាលដែលអញ្ចិំដីកំពង់ទីក ជាំនៅ
 ទៅនៅទ្វាយ តែងដើរដុសកាយដើម្បី បើដូច្នោះ គួរតែអញ្ចិំគេបាបេញ
 បាកហ្មុនៅទោនៅតែម្នាក់ជីវិត ។ កុងសម័យាទក្រាយមក ជាំនៅ
 កំគេបាបេញបាកហ្មុនៅទោនៅតែម្នាក់ជីវិត កំទិំពាសីនូវស្សាមិនបេបុជ្ជដើម្បី
 មិនទិំពាសីមេកយើបាក់ ដែលជាំនៅទៅនៅ កាប់បំបាក់ខ្លួចខ្លឹមីហើយដើម្បី
 ដីកទីកមិនលូក់ដើម្បី កាលដែលឡើងអំពីកំពង់ទីក ជាំនៅទ្វាយ
 មិនបានដើរដុសកាយដើម្បី ។ ម្នាលភីកុំទាំនៅទ្វាយ កុងសម័យនៅ
 ជាំនៅប្រសើរនៅកុងត្រូវ មានសេចក្តីត្រួចរួចយ៉ាងនេះថា កុងកាលពីដើម
 អញ្ចិំនៅប្រឡូកប្រឡុំ ដោយជាំនៅលើ ជាំនៅ ជាំនៅ កុងជាំនៅ អញ្ចិំ
 ទិំពាសីនូវស្សារដែលជាំនៅទៅនៅ កាត់បុជ្ជហើយដើម្បី អញ្ចិំពាសីនូវមេក
 យើបាក់ដែលជាំនៅទៅនៅ កាប់បំបាក់ខ្លួចខ្លឹមីហើយដើម្បី អញ្ចិំកទីក
 លូក់ដើម្បី កាលដែលអញ្ចិំឡើងអំពីកំពង់ទីក ជាំនៅទ្វាយ ដើរដុស
 កាយដើម្បី តាមីនេះ អញ្ចិំនៅ បើសបេញបាកហ្មុនៅនៅតែម្នាក់ជីវិត

សុត្តនបិដក អង្គត្តរិកាយស្ប នវកនិចាតោ

អង្គិធុត្តកានិ ធរ តិលាលិ ខាងមិ ទីកត្តាកត្តញ្ញ
 មេ សាខាកណី ន ហាតិតំ^(១) អនាវិលាលិ ច
 ទានីយាលិ ិកមិ ទីកាយាបិ ច មេ ឧត្តិល្អស្ប
 ន ហត្ថិនិយោ គាយំ ឧបយំសត្វិយោ កច្ចនីតិ ។
 សោ សោល្អាយ សាខាកណី កព្យិត្តា សាខាកញ្ញន
 គាយំ បិមជិត្តា អត្ថមនោ គស្សា សំហានតិ ។
 ឯរធមេ ខោ កិត្តុរោ យសី សមយោ កិត្តុ អាគិល្បោ
 វិយារតិ កិត្តុហិ កិត្តុនីហិ ឧចាសកោហិ ឧចាសិ-
 គាយិ រញ្ជា រដមបាមត្រូហិ តិត្តិយោហិ តិត្តិយ-
 ស្បរកោហិ តសី សមយោ កិត្តុរោ កិត្តុស្ប ឯ
 មោតិ អបំ ខោ ឯតរហិ អាគិល្បោ វិយាកមិ
 កិត្តុហិ កិត្តុនីហិ ឧចាសកោហិ ឧចាសិគាយិ រញ្ជា
 រដមបាមត្រូហិ តិត្តិយោហិ តិត្តិយស្បរកោហិ យន្ទ-
 គាយំ ឯកោ កណាល្អា រួបគញ្ញា វិយារយ្យនិ ។
 សោ វិត្តិ សោន្តាសំ កដតិ អរញ្ញា រួត្តិមុលំ បញ្ចត់

សុត្ថនូបិដក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

បានទំពាសីន្ទរស្វ័មនបានបេបុងដៃ អញ្ចិនទំពាសីមេកលើបាក់
ដែលជីវិទាំងនោះ ការបំបាក់ខ្លួចខ្លឹមឱយដៃ អញ្ចិកទីកម្មិនលូក់ដៃ
កាលដែលអញ្ចិនទីកម្មិនតំណែងទីក ជីវិទាំងឡាយ មិនធើរដងុសកាយ
អញ្ចិន ។ ជីវិនោះ កើតាបំបាក់មេកលើដោយប្រមោយ ហើយ
យកមេកលើបាក់នោះមកបញ្ជាសកាយ មានបិត្តត្រួតការ កូម្មាត់បង់
សេចក្តីស្មើបរមាស៊ំ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ រឿងនេះមានខ្លួនយោង
ដូចជា កិត្តិដែលនៅប្រឡាកប្រឡំ ដោយពួកកិត្តិ កិត្តិនី ឧបាសក
ឧបាសិកា ព្រះរាជា រដមហាមាត្រា តិវិយ និធសារ៉ែកនៃតិវិយ
កុងសម័យណា ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ កុងសម័យនោះ កិត្តិរម៉ែនមាន
សេចក្តីត្រីវិវាយធនេះថា តុល្យរនេះ អញ្ចនៅប្រឡាកប្រឡំដោយពួកកិត្តិ
កិត្តិនី ឧបាសក ឧបាសិកា ព្រះរាជា រដមហាមាត្រា តិវិយនិធសារ៉ែក
នៃតិវិយ បើដូច្នោះ គួរតែអញ្ចតែបេបញ្ចាក់ឡើនៅតែម្នាក់ដៃ ។
កិត្តិនោះ រម៉ែនគប់រកន្ទរសនាសន់ស្អាត់ គីឡូ គល់លើ កិត្តិ

បណ្តាលសក់ មហារដ្ឋាន

គណ្តារ ភិរីកុហាំ សុសាង នេបត្ត់ អព្យាកាសំ
 បលាលបុព្ទាំង សោ អរព្យាកតោ វ រួច្បាមូលកតោ
 វ សុព្យាការកតោ វ និសិទិ បល្អី អកុដិត្តា
 ឧជ្ជ គាយំ បណ្តាងយ បរិមុំ សតិ ឧបដ្ឋបេទ្រា
 សោ អភិផ្សំ លោកែ បហាយ វិកតាកិផ្សេន ថត-
 សា វិហារតិ អភិផ្សោយ ចិត្តំ បរិសោដៃតិ ។ ព្យាចាន-
 ប្បោធាសំ បហាយ អព្យាបន្ទិចិត្តំ វិហារតិ សព្វប្រ-
 ជាក្តីតាមិតាហុកម្បី ព្យាចានប្បោធាសា ចិត្តំ បរិសោ-
 ដៃតិ ។ ចិនមិទ្ធំ បហាយ វិកតចិនមិទ្រា វិហារតិ
 អលោកសញ្ញា សតោ សម្បជាថោ ចិនមិទ្រា ចិត្តំ
 បរិសោដៃតិ ។ ឧទ្ធផ្ទកុក្រុបំ បហាយ អណ្តុតោ
 វិហារតិ អផ្សតំ រួបសណ្តិតោ ឧទ្ធផ្ទកុក្រុច្បា ចិត្តំ
 បរិសោដៃតិ ។ វិចិត្តិបំ បហាយ តិណ្ឌវិចិត្តិទ្រា
 វិហារតិ អកចំកចិ កុសលោសុ វិចិត្តិទ្រាយ ចិត្តំ
 បរិសោដៃតិ ។ សោ តមេ បញ្ញ នីរណោ បហាយ
 ថតសោ ឧបត្ថិលោស បព្យាយ ឯក្បលីករណោ

បណ្តាលសក មហារត្ត

ព្រក្តិ គុហក្តិ ព្រៃសុសាន ព្រៃស្រាច ទីរាល គំនរចំបើជ
 កិភុទោះ ឡាយក្តុងព្រក្តិ នោក្តុងមួលំណើក្តិ នោក្តុងផ្ទះស្តាត់ក្តិ តែង
 អង្គយពេទនក្នុង តម្រង់កាយឡ្ងត្រង់ហើយ តាំងស្ថារតីឡ្ងព្រោះមុខឡា
 កាន់កម្មដាន កិភុទោះ លេបដៃអភិធ្មាក្តុងលោក កំមានបិត្តប្រាស
 បាកអភិធ្មា ធ្វើបិត្តឡូបវិសុទ្ធបាកអភិធ្មា ។ លេបដៃនូវការប្រឡូស្តី
 ព្រាបាន ជាមួកមិនមានបិត្តព្រាបាន ជាមួកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍
 ដល់សត្វទាំងពីរ ធ្វើបិត្តឡូស្តាតបាកការប្រឡូស្តីព្រាបាន ។ លេបដៃ
 បិនមិទ្ធ ជាមួកប្រាសបាកបិនមិទ្ធ មានសេចក្តីសមាចល់នូវពន្លឹះ មាន
 ស្ថារតី ជាមួកដើរីន ធ្វើបិត្តឡូស្តាតបាកបិនមិទ្ធ ។ លេបដៃខ្លួចបិកកិច្ច:
 ជាមួកមានបិត្តមិនរើរាយ មានបិត្តសុប់ម្យាប់ខាងក្រុងសន្តាន ធ្វើបិត្ត
 ឡូស្តាតបាកខ្លួចបិកកិច្ច: ។ លេបដៃវិបិកិច្ច ជាមួកថ្មីដុតវិបិកិច្ច មិន
 មានសេចក្តីដើរីនទៀត ក្នុងកុសលដម៉ែទាំងព្រោយ ហើយធ្វើបិត្តឡូស្តាត
 បាកវិបិកិច្ច ។ កិភុទោះ លុះលេបដៃនូវរីរណៈទាំង ៥ ប្រការដែល
 ជាទុកិលសនេបិត្ត ជាជម៉ែធ្វើប្រាផ្ទា ឡូមានកម្មាំងបយនេះហើយ

សុត្តនិបិជក អគ្គត្រនិកាយស្ស នវកនិបាតោ

រីថ្មរ កាមេហិ រីចូ អគុសលេហិ ដម្ចូហិ សវិតត្បៃ
 សវិចារ វិរកចាំ បិតិសុទំ បបមផ្លាកំ ឧបសម្បដ្ឋ
 វិយារតិ សោ អត្ថមនោ កណ្តា សំហានតិ ។ វិតត្បៃ-
 វិចាកណំ រួបសមា ។ យ ។ ឯតិយផ្លាកំ តតិយផ្លាកំ
 ចតុត្បនផ្លាកំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ សោ អត្ថមនោ
 កណ្តា សំហានតិ ។ សព្វសោ រួបសព្វាកំ
 សមតិត្បៃមា បដិយសព្វាកំ អត្ថត្បៃមា នានត្បិសព្វាកំ
 អមនសិកាក អនត្រ អាការសោតិ អាការសា-
 នព្វាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ សោ អត្ថមនោ
 កណ្តា សំហានតិ ។ សព្វសោ អាការសានព្វាយតនំ
 សមតិត្បៃម អននំ វិព្វាទានិ វិព្វាទាព្វាយតនំ
 ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ ។ យ ។ សព្វសោ វិព្វាទាព្វាយ-
 យតនំ សមតិត្បៃម នតិ គិត្តិតិ អាកិព្វាព្វាយ-
 យតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ សព្វសោ អាកិព្វាព្វាយ-
 យតនំ សមតិត្បៃម នេរសព្វាទាសព្វាយតនំ ឧប-
 សម្បដ្ឋ វិយារតិ សព្វសោ នេរសព្វាទាសព្វាយតនំ
 សមតិត្បៃម សព្វាបេជយិតនិហោំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

កំស្បប់ស្បាត់ចាកកាមទាំងឆ្ងាយ ស្បប់ស្បាត់ចាកអកុសលិដម៉ែទាំងឆ្ងាយ
ហើយបានដល់បបមផ្លាន ប្រកបដោយវិតក្តែនិធីចារៈ មានបីពិនិធីសុខ៖
ដែលកៅតអំពីសេចក្តីស្បប់ស្បាត់ កិត្តិនោះ រមេដមានចិត្តត្រួកអរ កម្មាត់
បង់នូវសេចក្តីស្បីបរមាស៊ែ ។ ព្រោះម្មាប់បង់នូវិតក្តែនិធីចារៈ ។ បេ ។
កំបានដល់ទុតិយផ្លាន តតិយផ្លាន ចតុត្តផ្លាន កិត្តិនោះ រមេដមាន
ចិត្តត្រួកអរ កម្មាត់បង់នូវសេចក្តីស្បីបរមាស៊ែឡើ ។ ព្រោះកន្លដបង់
នូវបសញ្ញា ព្រោះលត់បជិយសញ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុកក្តីដិតនូវនានតិ-
សញ្ញាណោយប្រការទាំងពីរ កំបានដល់អាកាសនញ្ញាយតនផ្លានដោយ
ធ្វើទុកក្តីដិតបាតា អាកាសមិនមានទីបំផុត កិត្តិនោះ រមេដមានចិត្តត្រួក-
អរ កម្មាត់បង់នូវសេចក្តីស្បីបរមាស៊ែ ។ ព្រោះកន្លដបង់នូវអាកាស-
នញ្ញាយតនផ្លាន ដោយប្រការទាំងពីរ កំបានដល់វិញ្ញាណកញ្ញាយតន-
ផ្លាន ដោយការធ្វើទុកក្តីដិតបាតា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត ។ បេ ។ ព្រោះ
កន្លដបង់នូវវិញ្ញាណកញ្ញាយតនផ្លាន ដោយប្រការទាំងពីរ កំបានដល់
អាកិញ្ញាយតនផ្លាន ដោយការធ្វើទុកក្តីដិតបាតា អីតិបត្តមិនមាន
ព្រោះកន្លដបង់នូវអាកិញ្ញាយតនផ្លាន ដោយប្រការទាំងពីរ កំបាន
ដល់នេរសញ្ញានាសញ្ញាយតនផ្លាន ព្រោះកន្លដបង់នូវនេរសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនផ្លាន ដោយប្រការទាំងពីរ កំបានដល់សញ្ញាផេទយិតនិរោប់

បណ្តាសកែ មហាផ្ទៃ

ធម្មាយបស្បែ និស្សា អាសវ បរិគីធនា យោន្តិ
 សោ អត្ថមនោ គណ្តា សំហានតីតិ ។

[៤៧] ធរំ សមយំ កកវ មល្វកេសុ

វិរាតិ ឧប្បជ្ជកប្បែ នាម មល្វានំ និកមោ ។

អចមោ កកវ បុព្យូនាសមយំ និកសេត្តា បត្តិរ-
 មានយ ឧប្បជ្ជកប្បែ ិណ្ឌាយ ថាវិសិ ។ ឧប្ប-
 ជកប្បែ ិណ្ឌាយ ចិត្តា បញ្ចាកតំ ិណ្ឌាជាលប្បែ-
 ិត្តាញា អយស្បែនំ អនុនំ អមធ្លើសិ នៅ
 តារ ទ្វំ អនុនោ យោហិ យារោហា មបារំ
 អផ្លាកាយកិ និកវិរាយកាយតិ ។ ធរំ កញ្ចីតិ ខោ
 អយស្សា អនុនោ កកវតោ បច្ចុស្សសិ ។ អចមោ
 កកវ មបារំ អផ្លាកាយបោត្តា អញ្ចាគស្បែ រួច្បាម្បល
 និកវិរាគំ និសិដិ ។

បណ្តាលក មហាផ្ទៃ

អាសវេះទាំងឡាយ របស់ភិភ័យនោះ ក៏អស់រលីនៅទៅ ព្រោះយល់យើង
ដោយប្រាជ្ញា ភិភ័យនោះ រមេដែលមានចិត្តត្រួតការ កម្មាត់បង្កើនូវសេចក្តី
ស្តីបរមាស់បាន ។

[៤១] សម្រេចយុទ្ធយ ព្រោះដែលព្រោះភាគ ទ្រឹងគីន់នោះ ភុំជុំខ្សោះ
លកប្បីនិគមរបស់ពួកមលូដន ភុំជុំដែលមលូ៖ ។ ត្រានោះដែន ព្រោះដែល
ព្រោះភាគ ទ្រឹងស្អែក ប្រជាប់បានត្រួតនិធីចិត្ត ភុំជុំបុញ្ញល្អាសម័យ ហើយស្អែប
ចូលទៅការនៃខ្សោះលកប្បីនិគម ដើម្បីបិណ្ឌាបាត ។ លុំស្អែបទៅបិណ្ឌា
បាត ភុំជុំខ្សោះលកប្បីនិគម ហើយត្រួតបង្ហាញបិណ្ឌាបាត ភុំជុំកាលាង
ក្រាយកត្តិវិញ បានត្រាស់នឹងព្រោះអាណន្ទីដែលអាយុបាន ម្នាលអាណន្ទី
អ្នកបូរនោះ ភុំជុំទីនេះសិន ទម្រាំតបាតតចូលទៅការនៃមហានំ (ព្រោះដែន)
ដើម្បីសម្រាកភុំជុំដែលបាន ។ ព្រោះអាណន្ទីដែលអាយុ បានទទួលស្នាប់
ព្រោះដែលព្រោះភាគបាន ព្រោះករុណាប្រោះអង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រោះដែល
ព្រោះភាគ ទ្រឹងស្អែបចូលទៅការនៃមហានំ ហើយគីន់សម្រាកភុំជុំដែលបាន ។
ភុំជុំមួប់យើម្យយ ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្រនិកាយស្ប នរកនិច្ចាគោ

អចខោ តបុស្សុ កហាបតិ យេជាយស្ប អាងឆ្ន
 តេជុបសណ្ឌមិ ឧបសណ្ឌមិត្រា អាយស្បន្ត អាងន្ត អភិវ-
 ឌីត្រា ធមេជាន្ត និសិទិ ។ ធមេជាន្ត និសិទ្ធា ទោ
 តបុស្សុ កហាបតិ អាយស្បន្ត អាងន្ត ធមេជាន្ត ធមេជាន្ត
 មយំ កត្លោ អាងន្ត កិហី គាយកោកីដោ គាយកាយ
 គាយរតា គាយសមុទិតា តើសំ ដោ កត្លោ អម្ពាកំ
 កិហីនាំ គាយកោកីនាំ គាយកាយនាំ គាយរតានាំ
 គាយសមុទិតានាំ បចាគោ វិយ ខាយតិ យិទិនាំ
 នេគ្រួមំ សុតមេតាំ កត្លោ តមស្បី ធម្ពវិនយោ
 ធហាកានាំ ធហាកានាំ កិគ្រួមំ នេគ្រួមេ ចិត្តំ បគ្រួម្មតិ
 បសិទិតិ សណ្ឌិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ ធមេ សណ្ឌិនិ
 បស្បតោ តយិនាំ កត្លោ តមស្បី ធម្ពវិនយោ កិគ្រួមំ
 ពហុនា ធមេ វិសកាគោ យិទិនាំ នេគ្រួម្មនិ ។

សុត្ថនូបិដក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

លំដាប់នោះ តបុស្សុគហបតី បានចូលទៅក្រោះអាណន្ទីមាន
អាយុ លុះចូលទៅដល់ ច្បាយបង្កំត្រោះអាណន្ទីមានអាយុ ហើយអង្គុ
កុងទិដីសមត្ថា ។ លុះតបុស្សុគហបតី អង្គយកុងទិដីសមត្ថរហើយ
បានទូលស្អែក្រោះអាណន្ទីមានអាយុដូចខេះថា បពិត្រត្រោះអាណន្ទីចម្រើន
យើងជាគ្រូហស្តី ជាមួកបរិភោគតាម មានកាមជាគ្រឹះត្រូវការ
ត្រូវអរកុងកាម វិកាយកុងកាម បពិត្រលោកម្នាស់ដីចម្រើន នេក្ខម្ពៃ:
គីបញ្ញា យើងជាគ្រូហស្តី ជាមួកបរិភោគតាម មានកាមជាគ្រឹះ
ត្រូវអរ ត្រូវអរកុងកាម វិកាយកុងកាម យល់យើញ្ញប្រាកដថា
ដូចជាប្រាជេះដំ បពិត្រលោកម្នាស់ដីចម្រើន យើងខ្ញុំបានទូថា ពួកភីកុង
កម្មាន់ កុងធម្ពនិយនេះ ដែលយល់យើញ្ញថានេក្ខម្ពៃ:គីបញ្ញានេះជាគិច្ច-
ជាតស្សប់ដូចខេះ ចិត្តកំសុះទៅ ដ្ឋែប្រា តាំងនោ ឬ៖សិប់កុងនេក្ខម្ពៃ:
គីបញ្ញា បពិត្រលោកដីចម្រើន នេក្ខម្ពៃ:គីបញ្ញា ដែលជាបស់ពួកភីកុង
កុងធម្ពនិយនេះ ជាគិច្ចនាស់នឹងជន (ជាគ្រូហស្តី) ប្រើនគ្នា ។

បណ្តាសកេ មហាផ្ទៃ

អតិ ខោ ធនា កិយាបតិ កាត់ចាកតាំ កករដ្ឋា
 នស្សាយ អាយាម កិយាបតិ យេន កកវ
 តើលុបសត្វិមិស្សាម ឧបសត្វិមិត្រា កករតោ ធនមត្តា
 អារ៉ែស្សាម យថា នោ កកវ ព្រាណ-
 ិស្សតិ តថា កិរិស្សមាតិ ។ ឯវ កត្តិតិ ខោ
 តុបុស្ស កិយាបតិ អាយស្សតោ អាលន្ទស្ស បច្ច-
 ស្សាសិ ។ អចខោ អាយស្ស អាលន្ទ តុបុស្សន
 កិយាបតិនា សត្វិ យេន កកវ តើលុបសត្វិមិ
 ឧបសត្វិមិត្រា កករដ្ឋា អកិវាគត្រា ធនមត្តា និសិទិ ។
 ធនមត្តា និសិទ្ងា ខោ អាយស្ស អាលន្ទ កករដ្ឋា
 ធនមត្ត អយំ កត្ត តុបុស្ស កិយាបតិ ធនមត្ត
 មយំ កត្ត អាលន្ទ កិហិ គាមកោកិនោ គាមកម្ម
 គាមរតា គាមសមុទិតា តេសំ នោ កត្ត អម្ចាកំ
 កិហិណំ គាមកោកិណំ គាមកម្មណំ គាមរតាញណំ គាម-
 សមុទិតាញណំ បចាតោ វិយ ខាយតិ យធិណំ នេត្តូម្បែ

បណ្តាលសក មហារត្ត

ព្រះអាណន្ទីម៉ានអាយុតបថា   ម្នាលតបបតី   នេះពាក្យដាប្រជាន
 ដែលនាំឡើងបព្រះដ័ម្ពានព្រះភាគច   ម្នាលតបបតី   យើងមកទៅ   យើង
 នឹងចូលទៅគាល់ព្រះដ័ម្ពានព្រះភាគច   លុះចូលទៅដល់ហើយ   នឹងក្រាប
 ទូលរឿងនីមួយៗដល់ព្រះដ័ម្ពានព្រះភាគច   ហើយព្រះដ័ម្ពានព្រះភាគចទ្រួតព្រាករ
 ដល់យើងយ៉ាវណា   យើងនឹងធ្វើតាមយ៉ាវនោះ   ។ ឯកតបុស្សិតបបតី
 ទូលស្ថាប់ព្រះអាណន្ទីម៉ានអាយុថា   ព្រះក្រុណាលោកម្នាស់ដ៏ចម្លើន   ។
 លំដាប់នោះ   ព្រះអាណន្ទីម៉ានអាយុ   បានចូលទៅគាល់ព្រះដ័ម្ពាន
 ព្រះភាគច   ជាមួយនឹងតបុស្សិតបបតី   លុះចូលទៅដល់ហើយ   ប្រាយបង្ដិ៍
 ព្រះដ័ម្ពានព្រះភាគច   ហើយគឺនៅទៅ   ក្នុងទីផើសមគ្គរ   ។ លុះព្រះអាណន្ទី
 ដ័ម្ពានអាយុ   គឺនៅទៅ   ក្នុងទីផើសមគ្គរហើយ   បានក្រាបទូលព្រះដ័ម្ពាន
 ព្រះភាគចដូចខ្លះថា   បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្លើន   តបុស្សិតបបតីនេះ   បាន
 និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាវនេះថា   បពិត្រព្រះអាណន្ទីម៉ែនដ៏ចម្លើន   យើងជា
 ត្រូវបានស្ថាប់ ជាមួកបរិភោគកាម   មានកាមជាគ្រឹះត្រូវត្រូវការ   ត្រូវការក្នុង
 កាម   វិករយក្នុងកាម   បពិត្រលោកម្នាស់ដ៏ចម្លើន   នៅក្នុងគីឡូបញ្ហា
 យើងជាគ្រឹះត្រូវបានស្ថាប់ ជាមួកបរិភោគកាម   មានកាមជាគ្រឹះត្រូវត្រូវការ
 ត្រូវការក្នុងកាម   វិករយក្នុងកាម   យល់យើងបានដឹងថា   ដូចជាគ្រឹះដី

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

សុតមេតាំ កណ្ត សមស្បែ ធម្មវិនយេ ធមាកាំ ធមាកាំ
 កិត្យាំ ឈត្យមេ ចិត្ត បត្យុជ្រីតិ បសីទី សណិដ្ឋិ
 ិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ តយិជំ កណ្ត
 សមស្បែ ធម្មវិនយេ កិត្យាំ ពហុន ធមេន វិសកាគោ
 យធិជំ ឈត្យមុនិ ។

ធរមេតាំ អាលូ ធរមេតាំ អាលូ មយុមិ
 ខោ អាលូ ឬព្រោ សម្ងាតា អនីសម្ពុទ្ធស្ស
 ពោិសត្វសេវ្យ សតោ ធនុលោសិ សាង ឈត្យមេ
 សាង បរិរោះតិ ។ តស្ស មយុ អាលូ ឈត្យមេ
 ចិត្ត ន បត្យុជ្រីតិ នប្បសីទិ ន សណិដ្ឋិ ន
 ិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ តស្ស មយុ អាលូ
 ធនុលោសិ គោ ន ខោ ឱកុ គោ បច្ចុយោ
 យេន ម ឈត្យមេ ចិត្ត ន បត្យុជ្រីតិ នប្បសីទិ
 ន សណិដ្ឋិ ន ិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ

សុត្តនិបិជក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

បពិត្រលោកម្នាស់ដៃម្ខីន យើងខ្ញុំបានទូចា ពួកភីកូវិកុំលោះៗ កូន
ធ្វើនឹវីយនេះ ដែលយល់យើញ្ញា នេភ្លូម៖គីបពួជានុ៖ ជាចម្បជាតស្ប័ប់
ផ្ទើបែង៖ ចិត្តកំសុះទៅ ដ្ឋែប៉ា តាំងនៅ បុះសិប់កូននេភ្លូម៖គីបពួជា បពិត្រ
លោកម្នាស់ដៃម្ខីន នេភ្លូម៖គីបពួជា ដែលជារបស់ពួកភីកូវិកុំជ្មើនឹវីយ
នេះ ជាចំនាស់នឹងដន (ជាក្រុហស្ស) ប្រើនគ្មានាស់ ។

ព្រះដំមានព្រះភាគច្រៀងត្រាស់បា ម្នាលអាណន្ទ ដំណើរនោះយ៉ាង
នេះជន ម្នាលអាណន្ទ ដំណើរនោះយ៉ាងនេះជន ម្នាលអាណន្ទ សូម្រិតបា-
គិតកាលនៅជាពេដិសត្វ មិនទាន់ត្រាស់ដើង កូនកាលមុន អំពើកាលជាតិ
ត្រាស់ដើងនៅឡើយ គដ់មានសេចក្តីយល់យើញ្ញា នេភ្លូម៖ជាកុណា-
ជាតប្រែពេ សេចក្តីស្ប័ប់ស្បាត់ ជាកុណាដាតប្រែពេ ផ្ទើបែង ។ ម្នាល
អាណន្ទ តើកាលតបាតត យល់យើញ្ញានេភ្លូម៖នុ៖ ជារបស់ស្ប័ប់ផ្ទើបែង៖
ហើយ ចិត្តកំមិនសុះទៅ មិនដ្ឋែប៉ា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់កូននេភ្លូម៖
ឡើយ ម្នាលអាណន្ទ ទីបតីបាតតមានសេចក្តីឡើងថ្វូល់បា បុះហេតុអី
បច្ចុះយីសី បានជាកាលអញ្ញយល់យើញ្ញានេភ្លូម៖នុ៖ ជារបស់ស្ប័ប់ផ្ទើបែង៖
ហើយ ចិត្តកំមិនសុះទៅ មិនដ្ឋែប៉ា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់កូននេភ្លូម៖

បណ្តាសកែ មហាផ្ទៃត្រា

តស្ស មយំ អាល្មូ ធនុលេយាសិ គាមេសុ ទោ
 មេ អាណីនហោ អាណីឡោ សោ ច មេ អពហុលីតាគោ
 នេត្វាមេ ច អាណិសំសោ អនិកតោ សោ ច មេ
 អនាហេវិតោ តស្ស មេ នេត្វាមេ ចិត្តំ ន បត្វាលូតិ
 នប្បសីជិតិ ន សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ
 បស្សតោ តស្ស មយំ អាល្មូ ធនុលេយាសិ សច
 ទោ អហំ គាមេសុ អាណីនវិ ធនិស្សា តំ ពហុលី-
 តារយំ នេត្វាមេ អាណិសំសំ អិកម្ពុ តមាហេរយំ
 ហានំ ទោ បនេតំ វិដ្ឋិតិ យំ មេ នេត្វាមេ ចិត្តំ
 បត្វាលូយំ បសិទយំ សណិឡោយំ វិមុច្ចិយំ ធនំ
 សណិតិ បស្សតោ សោ ទោ អហំ អាល្មូ អបរេ
 សមយេន គាមេសុ អាណីនវិ ធនិស្សា តំ ពហុល-
 មគាសិ នេត្វាមេ អាណិសំសំ អិកម្ពុ តមាហេរី
 តស្ស មយំ អាល្មូ នេត្វាមេ ចិត្តំ បត្វាលូតិ
 បសិទតិ សណិដ្ឋិតិ វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ

បណ្តាលក មហារត្ត

ម្នាលអាណន្ទ តិចាតតមានសេចក្តីយល់យើញដូចខ្លះបា ីទោសកុងកាម
 ទាំងឡាយ អញ្ចិនទាន់យើញទេ ទាំងទោសនោះ អញ្ចិនទាន់ធ្វើឲ្យ
 ប្រើន អានិសិរីកុងនៅក្នុង: អញ្ចិនទាន់បានទេ ទាំងអានិសិរីនោះ
 អញ្ចិនទាន់សេចក្តីប់ទេពី បានជាកាលអញ្ចូយល់យើញបា នៅក្នុង: នៅ៖
 ជារបស់សួប់ដូចខ្លះហើយ ចិត្តក៍នោតិមិនស្តុ៖ទេ មិនធ្លេះបា មិនតាំង
 នោះ មិនបុះសិប់ កុងនៅក្នុង: ម្នាលអាណន្ទ ទិបតិចាតត មាន
 សេចក្តីត្រីធម៌វិជ្ជេប់ដូចខ្លះបា ហើយអញ្ចូយើញទោស កុងកាមទាំងឡាយហើយ
 គប្បីធ្វើឯ្យរការយើញទោសនោះឲ្យប្រើន ហើយបានអានិសិរី កុងនៅក្នុង:
 ហើយ គប្បីសេចក្តីប់នៅអានិសិរីនោះ ហេតុនៅតែដែលជាប្រាកដ
 ត្រួតពាក្យបា កាលអញ្ចូយល់យើញបា នៅក្នុង: នៅ៖ ជារបស់សួប់ដូចខ្លះ
 ហើយ ចិត្តគប្បីស្តុ៖ទេ ធ្លេះបា តាំងនោះ បុះសិប់ កុងនៅក្នុង:
 បាន ម្នាលអាណន្ទ លុះសម័យខាងក្រាយមក តិចាតតនោះ យើញ
 ទោស កុងកាមទាំងឡាយហើយ ក៍ធ្វើឯ្យរការយើញទោសនោះឲ្យប្រើន
 បានអានិសិរី កុងនៅក្នុង: ហើយ ក៍សេចក្តីប់អានិសិរីនោះ ម្នាល
 អាណន្ទ កាលតិចាតតយល់យើញបា នៅក្នុង: នៅ៖ ជារបស់សួប់ដូចខ្លះ
 ចិត្តក៍ត្រឡប់ ជាស្តុ៖ទេ ធ្លេះបា តាំងនោះ បុះសិប់ កុងនៅក្នុង: ឡើង

សុត្តនិបិដក់ អគ្គិនិភាយស្ស នវកនិចាតោ

សោ ខោ អហំ អណ្ឌូ វិថ្នៃ គាមហិ វិថ្នៃ
 អគុសលេហិ ធម្មុហិ សវិតត្រី សវិចាំ វិរកជំ
 ិតិសុំ បបមផ្លាចំ ឧបសម្បជ្ជ វិយាកមិ ។ តស្ស
 មយំ អណ្ឌូ តមិន វិយារេន វិយារតោ គាមសហ-
 កតា សញ្ញាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទី ស្វាស្ស មេ
 យកតិ អពាគោ សេយុចាយិ អណ្ឌូ សុខិន ឯកចំ
 ឧប្បជ្ជយួរ យារេន អពាគាយ ធរមស្ស មេ
 គាមសហកតា សញ្ញាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទី
 ស្វាស្ស មេ យកតិ អពាគោ ។
 តស្ស មយំ អណ្ឌូ ធរតុយោនិ យទួលាបំ វិត-
 ត្តិវិចាកជ្រ រឿបសមា ។ មេ ។ ឯកិយផ្លាចំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិយារយុប្បន្ទិ ។ តស្ស មយំ អណ្ឌូ អវិតតេ ចិត្ត ន
 បក្សុទួតិ នប្បសីទួតិ ន សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិ ធរតិ
 សណិនិ បស្សតោ តស្ស មយំ អណ្ឌូ ធរតុយោនិ

សុត្តនបិដក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអាណន្ទ តបាតតេនោះ ស្រាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្រាត់ចាក
អកុសលដម៉ែទាំងឡាយ ហើយចូលការទៅបបមផ្តាន ប្រកបដោយវិតកៈ
និធិវិបារៈ មានបីតិនិធិសុខ៖ កើតអំពើសេចក្តីសូប់ស្រាត់ ។ ម្នាលអាណន្ទ
កាលតបាតត ប្រព្រឹត្តនោះដោយវិការដម៉ែនោះ សញ្ញា (ការសម្ងាត់)
និធិមនសិការ៖ (ការធ្វើទុកក្នុងបិត្ត) ប្រកបដោយកាម កំដ្បូលប្រាល់
ឡើង ការជ្រូលប្រាល់នៃសញ្ញានិធិមនសិការ៖នោះ ទុកជាអាពិជ
របស់តបាតត ម្នាលអាណន្ទ សេចក្តីទុក គឺក្រើកឡើង ដល់បុគ្គល
ដែលឆ្លាប់មានសេចក្តីសុខ សេចក្តីទុកនោះ និធិប្រព្រឹត្តនោះ ដើម្បី
អាពិជ ជាកំណត់ មានខុបមានដូចមេចមិញ មានខុបមេយ្យដូចសញ្ញា
និធិមនសិការ៖ របស់តបាតតប្រកបដោយកាម ដែលជ្រូលប្រាល់ឡើង
ការជ្រូលប្រាល់នៃសញ្ញានិធិមនសិការ៖នោះ ទុកជាអាពិជរបស់តបាតត
ដូចខ្លោះជន ។

ម្នាលអាណន្ទ តបាតត មានសេចក្តីត្រី៖វិះដូចខ្លោះបា មើដូចខ្លោះ គូរតែ
អញ្ចោម្យាប់បង់នូវិតកៈនិធិវិបារៈ ។ ហើយចូលការទៅទុកិយផ្តាន ។
ម្នាលអាណន្ទ កាលតបាតតយល់យើងបា អវិតក្នុងនីះ៖ ជាបស់
សូប់ដូចខ្លោះហើយ ចិត្តកំមិនសុះនោះ មិនជោះបា មិនតាំងនោះ មិនចុះសិប់
ក្នុងអវិតក្នុងនីះ៖ ម្នាលអាណន្ទ ទីបតបាតតមានសេចក្តីឡើងទូល់បា

បណ្តាសកេ មហារត្រា

កោ នុ ខោ ហោតុ កោ បច្ចុយោ យេន មេ
 អវិតត្រោ ចិត្តំ ន បច្ចុទ្ទិតិ នប្បសីជិតិ ន សណិដ្ឋិតិ
 ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្បតោ តស្ប មយ៉ា
 អន្លូ ធនុបោរាសិ វិតត្រោ ខោ មេ អាជីនហោ
 អធិដ្ឋា សោ ច មេ អពហុលីកតោ អវិតត្រោ ច
 អាណិសំសោ អនិកតោ សោ ច មេ អធាសេវិតោ
 តស្ប មេ អវិតត្រោ ចិត្តំ ន បច្ចុទ្ទិតិ ន
 សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្បតោ តស្ប
 मយ៉ា អន្លូ ធនុបោរាសិ សច ខោ អហំ វិតត្រោសុ
 អាជីនវិស្បា តំ ពហុលីករយ៍ អវិតត្រោ អាណិសំសំ
 អធិកម្ព តមាសេរយ៍ បានំ ខោ បនោតំ វិដ្ឋិតិ យំ មេ
 អវិតត្រោ ចិត្តំ បច្ចុទ្ទួយ៍ បសីនេយ៍ សណិដ្ឋួយ៍
 វិមុច្ចួយ៍ ធនំ សណិតិ បស្បតោ សោ ខោ អហំ អន្លូ
 អបេន សមយេន វិតត្រោសុ អាជីនវិស្បា តំ ពហុ-
 លមកាសិ អវិតត្រោ អាណិសំសំ អធិកម្ព តមាសេវិ

បណ្តាសក មហារត្ត

បុះហេតុអី បច្ចើយអី បានជាកាលអញ្ញាយលំយើញ្ញា អវិតកិដ្ឋាន
នៃ៖ ជារបស់សូប់ដូច្នោះហើយ ចិត្តក៍មិនសុះទៅ មិនធ្វេះប្រា មិនតាំង
នៅ មិនបុះសិប់ កុងអវិតកិដ្ឋាន ម្នាលអាណន្ទ តបាតត មានសេចក្តី
យល់យើញ្ញដូច្នោះប្រា ឬ ទោសកុងវិតកិដ្ឋានទាំងឡាយ អញ្ញមិនទាន់
យើញ្ញ ទាំងទោសនោះអញ្ញមិនទាន់ធ្វើឡើង អានិសស្សរកុងអវិតកិដ្ឋាន
អញ្ញមិនទាន់បានទេ ទាំងអានិសស្សនោះ អញ្ញមិនទាន់សេចក្តីប់ទេតើ
បានជាកាលអញ្ញាយលំយើញ្ញា អវិតកិដ្ឋាននៃ៖ ជារបស់សូប់ដូច្នោះ
ហើយ ចិត្តក៍នៅតែមិនសុះទៅ មិនធ្វេះប្រា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ កុង
អវិតកិដ្ឋាន ម្នាលអាណន្ទ ទិនបតបាតតមានសេចក្តីត្រីចិះវិះដូច្នោះប្រា បើអញ្ញ
យើញ្ញទោស កុងវិតកិដ្ឋានទាំងឡាយហើយ គឺបុរីធ្វើនូវការយើញ្ញ
ទោសនោះឡើង បើបាននូវអានិសស្ស កុងអវិតកិដ្ឋានហើយ គឺបុរី
សេចក្តីប់នូវអានិសស្សនោះ ហេតុនេះ ពួនមានជាប្រាកដ ត្រី
ពាក្យប្រា កាលអញ្ញាយលំយើញ្ញា អវិតកិដ្ឋាននៃ៖ ជារបស់សូប់ដូច្នោះ
ហើយ ចិត្តគឺបុរីសុះទៅ ធ្វេះប្រា តាំងនៅ បុះសិប់កុងអវិតកិដ្ឋានបាន
ម្នាលអាណន្ទ លុះសម័យខាងក្រោយមក តបាតតនោះយើញ្ញនូវទោស
កុងវិតកិដ្ឋានទាំងឡាយហើយ កើត្រីនូវការយើញ្ញទោសនោះ ឡើង
បាននូវអានិសស្ស កុងអវិតកិដ្ឋានហើយ កើសេចក្តីប់នូវអានិសស្សនោះ

សុត្តនិបិជក អគ្គត្តរនិភាយស្ស នវកនិចាតោ

តស្ស មយ៉ា អាល្មូ អវិតតេ ចិត្ត បញ្ជីនុតិ បសីជតិ
 សណិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ សោ ទោ
 អហំ អាល្មូ វិតត្វូវិចាបនំ រួបសមា ។ ឬ ។
 ឌុតិយផ្លូវនំ ឧបសម្រួល វិបាកមិ ។ តស្ស មយ៉ា
 អាល្មូ តមិន វិបារន វិបារតោ វិតត្វូសហកតា
 សព្វមនសិការ សមុទ្ធរនិ ស្ទាស្ស ឬ ហេកតិ
 អាពោធ សេយុចាបិ អាល្មូ សុទិន ឌុច្ចំ
 ឧប្បធ្លើយ យារទេ អាពោធយ ធនៅស្ស ឬ
 វិតត្វូសហកតា សព្វមនសិការ សមុទ្ធរនិ
 ស្ទាស្ស ឬ ហេកតិ អាពោធ ។

តស្ស មយ៉ា អាល្មូ ធនៅយេរាសិ យន្តនាយាំ
 បិតិយ ច វិកតា ឧបេក្តា វិបារយំ សតោ ច
 សម្រជាថោ សុទ្វ តាយេន បជិសំរេដយំ យន្ត
 អវិយ អចិត្តនិ ឧបេក្តា សតិម សុទិ-
 ហារិតិ តតិយផ្លូវនំ ឧបសម្រួល វិបារយេនិ ។

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអាណន្ទ កាលពារតាតយល់យើញ្ញា អវតក្សដ្ឋាននៃ៖ ជាបស់
សុប់ផ្ទេះ ចិត្តកំព្រឹងប់ជាសុះទៅ ប្រែះប្រា តាំងនៅ បុះសិប់កុជនអវតក្ស-
ដ្ឋានឡើង ម្នាលអាណន្ទ តាតិត ព្រោះរម្យាប់នូវធម្មិតក្ស:និធិវិចារ៖ ។ ហើយ
ហើយចូលកាន់ទុតិយដ្ឋាន ។ ម្នាលអាណន្ទ កាលពារតាតយល់ប្រព័ន្ធឌីតិត
នៅដោយវិការធម់នេះ សញ្ញានិធិមនសិការ៖ ប្រកបដោយវិតក្ស:កំដ្ឋូល
ប្រាល់ឡើង ការដ្ឋូលប្រាល់នៃសញ្ញានិធិមនសិការ៖នោះ ទុកជាអាពិជ
របស់តាតិត ម្នាលអាណន្ទ សេចក្តីទុក គឺប្រើកើតឡើងដល់បុគ្គលដែល
ធ្លាប់មានសេចក្តីសុខ សេចក្តីទុកនោះ និងប្រព័ន្ធដោយ ដើម្បីអាពិជ
ជាកំណត់ មានឧបមាឃួចមេះមិញ មានឧបមេយ្យដួចសញ្ញានិធិមន-
សិការ៖របស់តាតិត ប្រកបដោយវិតក្ស:ដែលដ្ឋូលប្រាល់ឡើង ការ
ដ្ឋូលប្រាល់នៃសញ្ញានិធិមនសិការ៖នោះ ទុកជាអាពិជ របស់តាតិត
ផ្ទេះជន ។

ម្នាលអាណន្ទ តាតិត មានសេចក្តីត្រី:វិសុំផ្ទេះប្រា ហើយផ្ទេះ
អញ្ជូនជាអ្នកព្រៀដីយកនើយ ព្រោះប្រាសចាកបីតិដង ជាអ្នកប្រកប
ដោយសតិនិធិសម្បជញ្ជូន:ដង សោយសេចក្តីសុខ ដោយនាមកាយដង
របច្បូលកាន់តិយដ្ឋាន ដែលប្រោះអវិយៈតាំងខ្សោយសរសើរ បុគ្គល
អ្នកដល់តិយដ្ឋាន ជាអ្នកព្រៀដីយកនើយ មានស្ថារតី នៅជាសុខ ។

បណ្តាសកែ មហារត្តា

តស្ស មយំ អារុន្ត និប្បតិកោ ចិត្ត ន បញ្ហូន្តិ
 នប្បសីទិតិ ន សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិន្តិ
 បស្សតោ តស្ស មយំ អារុន្ត ធនេបោសិ កោ
 នុ ខោ ហោតុ កោ បច្ចុយោ យោន មេ និប្ប-
 តិកោ ចិត្ត ន បញ្ហូន្តិ នប្បសីទិតិ ន សណិដ្ឋិ
 ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិន្តិ បស្សតោ តស្ស មយំ
 អារុន្ត ធនេបោសិ បីតិយា ខោ មេ អាណីនោ
 អធិផ្ទា សោ ច មេ អពហុលីកតោ និប្បតិកោ
 ច^(១) អាណីសំសោ អនិកតោ សោ ច មេ
 អនាសេរិតោ តស្ស មេ និប្បតិកោ ចិត្ត ន បញ្ហូន្តិ
 នប្បសីទិតិ ន សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិន្តិ
 បស្សតោ តស្ស មយំ អារុន្ត ធនេបោសិ សច
 ខោ អបា បីតិយា អាណីនំ ិស្ស តំ ពហុលីករយំ
 និប្បតិកោ អាណីសំសំ អធិកម្ព តមាសេរយំ ហានំ
 ខោ បនេតំ វិជ្ជិតិ យំ មេ និប្បតិកោ ចិត្ត បញ្ហាញយំ
 បសីឱយំ សណិផ្ទាយយំ វិមុច្ចាយយំ ធនំ សណិន្តិ បស្សតោ

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលអាណន្ទ កាលពាគតាតយល់យើញ្ញា និប្បីតិកដ្ឋាន (យានមិន
មានបីតិ) នៅ៖ ជារបស់សូប់ដូចខ្លះ បិត្តកំមិនសុះទៅ មិនធ្លេបាន មិនតាំង
នៅ មិនចុះសិប់ ក្នុងនិប្បីតិកដ្ឋានឡើយ ម្នាលអាណន្ទ ទីបតេបាគតាត
មានសេចក្តីផ្តើម្នាល់ដូចខ្លះបាន ចុះហេតុអ្នី បច្ចុះយអ្នី បានជាកាល
អញ្ញយល់យើញ្ញា និប្បីតិកដ្ឋាននៅ៖ ជារបស់សូប់ដូចខ្លះហើយ បិត្តកំមិន
សុះទៅ មិនធ្លេបាន មិនតាំងនៅ មិនចុះសិប់ ក្នុងនិប្បីតិកដ្ឋាន ម្នាល
អាណន្ទ តាគតាតមានសេចក្តីយល់យើញ្ញដូចខ្លះបាន ឱទោសក្នុងបីតិ អញ្ញ
មិនទាន់យើញ្ញ ទាំងទោសនោះ អញ្ញមិនទាន់ដ្ឋីឡ្វេប្រើន អានិសញ្ញ
ក្នុងនិប្បីតិកដ្ឋាន អញ្ញមិនទាន់បានទេ ទាំងអានិសញ្ញនោះ អញ្ញមិន
ទាន់សេពគប់ទេទៀ បានជាកាលអញ្ញយល់យើញ្ញា និប្បីតិកដ្ឋាននៅ៖
ជារបស់សូប់ដូចខ្លះហើយ បិត្តកំនោតិមិនសុះទៅ មិនធ្លេបាន មិនតាំង
នៅ មិនចុះសិប់ ក្នុងនិប្បីតិកដ្ឋាន ម្នាលអាណន្ទ ទីបតេបាគតាតមានសេចក្តី
ត្រិះវិះដូចខ្លះបាន ហើយអញ្ញយើញ្ញទោស ក្នុងបីតិហើយ គប្បីដ្ឋីន្ទរករ
យើញ្ញទោសនោះ ឡ្វេប្រើន បានអានិសញ្ញ ក្នុងនិប្បីតិកដ្ឋានហើយ
គប្បីសេពគប់ន្ទរកនិសញ្ញនោះ ហេតុនោះ តែងមានជាប្រាកដ ត្រួតៗ
ពាក្យបាន កាលអញ្ញយល់យើញ្ញា និប្បីតិកដ្ឋាននៅ៖ ជារបស់សូប់ដូចខ្លះ
ហើយ បិត្តគប្បីសុះទៅ ធ្លេបាន តាំងនៅ ចុះសិប់ ក្នុងនិប្បីតិកដ្ឋានបាន

សុគ្គនាយកដៃកេ អង្គភាពនិកាយស្ស នវកនិបាតា

សោ មោ អហំ អាលន្ទ អបនេ សមយេន ីតិយា
 អាណីលំ ធន្មារ តំ ពយុលមកាស់ និយ្យិតិកេ
 អានិសំសំ អធិកម្ព តមាស់ តស្ស មយំ អាលន្ទ
 និយ្យិតិកេ ចិត្ត បញ្ហាន្តិ បសិទិ សណ្ឌិដ្ឋិ វិមុច្ចិ
 ឯតំ សណ្ឌិ បស្សតោ សោ មោ អហំ អាលន្ទ ីតិយា
 ច វិភាគ ។ យ ។ តិយផ្លាឃំ ឧបសម្បជ្ជ វិភាគិ ។
 តស្ស មយំ អាលន្ទ តមិន វិបារនេ វិបារតោ
 ីតិសហកតា សញ្ញាមនសិកាភ សមុទ្ធបន្ទិ
 ស្តាស្ស មេ ហេតិ អាពាវោ សេយ្យចាបិ អាលន្ទ
 សុខិនោ ធម្មំ ឧប្បជ្ជយ្យ យារេវ អាពាវយ
 ធរមេរស្ស មេ ីតិសហកតា សញ្ញាមនសិកាភ
 សមុទ្ធបន្ទិ ស្តាស្ស មេ ហេតិ អាពាវោ ។ តស្ស
 មយំ អាលន្ទ ឯតំហេសិ យន្តនាបំ សុខស្ស ច
 បហាល ធម្មស្ស ច បហាល ឬព្រៀ សោមនស្សតោ-
 មនស្សាឃំ អត្ថិត្តិម អឌិក្តិមសុខំ ឧបញ្ញាសតិ-
 ទានិសុន្ទិ ចតុញ្ញណ្ឌាឃំ ឧបសម្បជ្ជ វិបារយ្យនិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអាណន្ទ លុះសម្ដីយាងក្រាយមក តបាតតនោះយើព្យាខោសក្នុងបីទិ៍
ហើយ ក៏ដើរការយើព្យាខោសនោះឡើង បានអានិសញ្ញ ក្នុងនិប្បិតិ-
កដ្ឋានហើយ ក៏សេពគប់នូវអានិសញ្ញនោះ ម្នាលអាណន្ទ កាលតបាតត
យល់យើព្យាបា និប្បិតិកដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្ថប់ដ្ឋែប៉ះ បិត្តក៏ត្រួចប់ជាសុំទៅ
ធ្លៃបាន តាំងនោះ ចុះសិប់ ក្នុងនិប្បិតិកដ្ឋានឡើង ម្នាលអាណន្ទ តបាតត
នោះជន ព្រោះប្រាសចាកបីទិ៍ដី ។ ហើយ ក៏បានចូលការនៃតិយដ្ឋាន ។
ម្នាលអាណន្ទ តបាតត កាលប្រព្រឹត្តនោះដោយវិការធម័ះ សញ្ញានិន
មនសិការ៖ប្រកបដោយបីទិ៍ក៏ដ្ឋលប្រាល់ឡើង ការដ្ឋលប្រាល់នៃសញ្ញា
និនមនសិការ៖នោះ ទុកជាគារធរបស់តបាតត ម្នាលអាណន្ទ សេចក្តី
ទុក គឺក៏ឡើងដល់បុគ្គលដែលធ្លាប់មានសេចក្តីសុំ សេចក្តីទុកនោះ
និនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគារធរបស់ជាកំណត់ មានខបមាមដូចមួយ មាន
ខបមយុជ្ធបសញ្ញានិនមនសិការ៖របស់តបាតត ប្រកបដោយបីទិ៍ ដែល
ដ្ឋលប្រាល់ឡើង ការដ្ឋលប្រាល់នៃសញ្ញានិនមនសិការ៖នោះ ទុកជាគារ
ធរបស់តបាតតដ្ឋានៗជន ។ ម្នាលអាណន្ទ តបាតតមានសេចក្តីត្រី៖វិះ
ដ្ឋែប៉ះបាន ហើយដ្ឋែប៉ះ គួរតែអព្យាប្រុលការនៃចតុត្តដ្ឋាន ដែលតតទុកតតសុំ
មានខបការីបរិសុំទូដោយសតិ ព្រោះលេបដីសេចក្តីសុំដី លេបដី
សេចក្តីទុកដី វិនាសសោមនសុំនិនទោមនសុំដី ក្នុងកាលមុន ។

បណ្តាសកេ មហារត្រា

តស្ស មយ៉ា អាល្ស អធុត្វុមសុទេ ចិត្ត ន បត្យុល្អតិ
 នប្បសីជតិ ន សណិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតិ ធនំ សណិតិ
 បស្សតោ តស្ស មយ៉ា អាល្ស ធនំបនោយោ យោន មេ
 កោ នុ ទោ យោតុ កោ បច្ចូយោ យោន មេ
 អធុត្វុមសុទេ ចិត្ត ន បត្យុល្អតិ នប្បសីជតិ ន
 សណិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ តស្ស
 មយ៉ា អាល្ស ធនំបនោយោ ឧបោគ្គាសុទេ ទោ មេ
 អាតីនោ អិធ្ងោ សោ ច មេ អពហុលីកតោ
 អធុត្វុមសុទេ ច អានិសំសោ អណិកតោ សោ
 ច មេ អនាសេរិតោ តស្ស មេ អធុត្វុមសុទេ
 ចិត្ត ន បត្យុល្អតិ នប្បសីជតិ ន សណិដ្ឋតិ
 ន វិមុច្ចតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ តស្ស
 មយ៉ា អាល្ស ធនំបនោយោ សច ទោ មេ អយា
 ឧបោគ្គាសុទេ អាតីនាំ ធនុ តំ ពហុលីករយៀំ
 អធុត្វុមសុទេ អានិសំសំ អណិកម្ព តមាសេរយៀំ

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលអាណន្ទ កាលពាហាតត យល់យើញ្ញា ចតុត្តិស្សានដែលតត
 ទុក្ខតតសុខនី៖ ជារបស់សូប់ដ្ឋោប៊េះ បិត្តកំមិនសុះទៅ មិនធ្លេប្រា
 មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ ក្នុងចតុត្តិស្សាន ដែលតតទុក្ខតតសុខឡើយ
 ម្នាលអាណន្ទ ទីបតិបាតត មានសេចក្តីផ្តើម្រួលដ្ឋោប៊េះបា បុះហេតុអី
 បច្ចីយអី បានជាកាលអញ្ញ យល់យើញ្ញា ចតុត្តិស្សានដែលតតទុក្ខ
 តតសុខនី៖ ជារបស់សូប់ដ្ឋោប៊េះហើយ បិត្តកំមិនសុះទៅ មិនធ្លេប្រា
 មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ ក្នុងចតុត្តិស្សានដែលតតទុក្ខតតសុខ ម្នាលអាណន្ទ
 តបាតតមានសេចក្តីយល់យើញ្ញដ្ឋោប៊េះបា ីទោសក្នុងសេចក្តីសុខ ក្នុង
 ឱបេក្ខា អញ្ញមិនទាន់យើញ្ញ ទាំងទោសនោះ អញ្ញមិនទាន់ធ្វើឡើង្រើន
 អានិសង្ឃក្នុងចតុត្តិស្សានដែលតតទុក្ខតតសុខ អញ្ញមិនទាន់បានទេ ទាំង
 អានិសង្ឃនោះ អញ្ញមិនទាន់សេចក្តីប់ទេតើ បានជាកាលអញ្ញយល់
 យើញ្ញបា ចតុត្តិស្សានដែលតតទុក្ខតតសុខនី៖ ជារបស់សូប់ដ្ឋោប៊េះហើយ
 បិត្តកំនៅតមិនសុះទៅ មិនធ្លេប្រា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ ក្នុង
 ចតុត្តិស្សាន ដែលតតទុក្ខតតសុខឡើយ ម្នាលអាណន្ទ ទីបតិបាតតមាន
 សេចក្តីត្រួវបែងចែកយើញ្ញទោស ក្នុងសេចក្តីសុខក្នុងឱបេក្ខា
 ហើយ គប្បីធ្វើនូវការយើញ្ញទោសនោះឡើង្រើន បាននូវអានិសង្ឃក្នុង
 ចតុត្តិស្សាន ដែលតតទុក្ខតតសុខហើយ គប្បីសេចក្តីប់នូវអានិសង្ឃនោះ

សុត្ថនិចក អង្គត្តរិកាយសួយ នវកនិតាគោ

ហាល់ ខោ បនេតំ វិធីតិ យំ មេ អណ្ឌត្វមសុទេ
 ចិត្តំ បត្រឡប់យុ បសិទ្ធិយុ សន្តិឡប់យុ វិមុឡប់យុ
 ឯតំ សន្តិ បស្សាគោ សោ ខោ អបា អណ្ឌ អណ្ឌ
 អបនេ សមយេន ឧបេត្តាសុទេ អាណិនាំ ធនូវា តំ
 ពហុលមគារី អណ្ឌត្វមសុទេ អាណិសំសំ អដិភុ
 តមាស៊ី តស្ស មយ៉ែ អណ្ឌ អណ្ឌត្វមសុទេ ចិត្តំ
 បត្រឡប់តិ បសិទ្ធិ សន្តិធិតិ វិមុឡប់តិ ឯតំ សន្តិ
 បស្សាគោ សោ ខោ អបា អណ្ឌ អណ្ឌ អបនេ សម-
 យេន សុទ្ធស្ស ច បយកនា ។ យេ ។ ចតុត្វផ្លាកំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហាកមិ ។ តស្ស មយ៉ែ អណ្ឌ តមិនា
 វិហាយេន វិហាគោ ឧបេត្តាសហកតា សព្វាមនសិ-
 គាក សមុទ្ធបន្ទិ ស្សាស្ស មេ ហេតិ អពាគោ

សុត្តនិងក អគ្គត្រនិកាយ នរកនិចាត

ហេតុនេះតែងមានជាប្រាកដ ត្រួតពីរបៀប កាលអញ្ញយល់យើញ្ញា
 ចតុត្រូវការ ដែលតតខ្លួនតតសុខនី៖ ជារបស់សុប័ដ្ឋោះ ចិត្តគប្បី
 សុំទៅ ធ្លោប្រាក តាំងនោ បុំសិប័កុងចតុត្រូវការ ដែលតតខ្លួន
 តតសុខបាន ម្នាលអាណន្ទ លុំសម្ដូយខាងក្រាយ តបាតតនោះ
 ជន យើញ្ញទោស កុងសេចក្តីសុខ កុងឱបេក្ខាបៀយ កំដើរការ
 យើញ្ញទោសនោះឡើប្រើប្រាស់ បានអានិស្សូ កុងចតុត្រូវការដែលតតខ្លួន
 តតសុខបៀយ កំសេចក្តីនូវអានិស្សូនោះ ម្នាលអាណន្ទ កាលតបា-
 គតិយល់យើញ្ញា ចតុត្រូវការ ដែលតតខ្លួនតតសុខនី៖ ជារបស់សុប័
 ដ្ឋោះ ចិត្តកំត្រួចប់ជាសុំទៅ ធ្លោប្រាក តាំងនោ បុំសិប័ កុងចតុត្រូវការ
 ដែលតតខ្លួនតតសុខទីយ ម្នាលអាណន្ទ លុំសម្ដូយខាងក្រាយមក
 តបាតតនោះជន ព្រោះលេបដ្ឋីនូវសុខជន ។ ហេ ។ កំបូលកាន់
 ចតុត្រូវការ ។ ម្នាលអាណន្ទ កាលតបាតតប្រពេត្តនោះដោយវិបារ-
 ធម៌នេះ សញ្ញានិធមនសិការ៖ ប្រកបដោយឱបេក្ខា កំដ្ឋីលប្រាល់
 ឡើង ការដ្ឋីលប្រាល់នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទុកជាមាត្រា

បណ្តាសកេ មហារត្រា

សេយ្យចាបិ អាល្ម សុខិធោ ធគត់ ឧប្បឆ្នើយ
 យារដៃ អាពាណ ធរមេរស្បែ មេ ឧបន្ទាសហកតា
 សព្វាមនសិការ សមុទ្ធផល ស្តាស្បែ មេ ហេរតិ
 អាពាណ ។

តស្បែ មយ៉ា អាល្ម ធនុបេរាសិ យន្ទិជាបាំ
 សព្វេសោ រួបសព្វានំ សមតិត្យមា បងិយសព្វានំ
 អត្ថត្ធមា នានត្វសព្វានំ អមនសិការ អនឡាច
 អាការេសាតិ អាការាសានព្យាយតនំ ឧបសម្បឆ្នើ
 រិបារយ្យត្តិ ។ តស្បែ មយ៉ា អាល្ម អាការេសា-
 នព្យាយតនេ ចិត្ត ន បត្យន្ទិតិ នប្បសីទិតិ ន
 សន្ទិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សន្ទន្ទិ បស្បេតោ
 តស្បែ មយ៉ា អាល្ម ធនុបេរាសិ កោ ន
 ខោ ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន មេ អាការ-
 សានព្យាយតនេ ចិត្ត ន បត្យន្ទិតិ នប្បសីទិតិ ន
 សន្ទិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សន្ទន្ទិ បស្បេតោ

បណ្តាសក មហារត្ត

របស់ព្រះគម្ពុជា ម្ចាល់អាណន្ទូ សេចក្តីទួរ គឺបុរីកើតឡើង ដល់បុគ្គល
ដែលធ្វាប់មានសេចក្តីសុខ សេចក្តីទួរនោះ នឹងប្រព្រឹត្តឡេ ដើម្បី
អាពាធជាកំណត់ មានឧបមាមដូចមេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចសញ្ញានីន
មនសិការ: របស់ព្រះគម្ពុជា ប្រកបដោយខេត្ត ដែលធ្វូលប្រាល់ឡើង
ការង្រៀលប្រាល់នៃសញ្ញា និងមនសិការ: នោះ ទួរជាអាពាធជាកំណត់
របស់ព្រះគម្ពុជា ដូចខាងក្រោម ។

ម្ចាល់អាណន្ទូ ព្រះគម្ពុជា មានសេចក្តីត្រីវិះដូចខាងក្រោម ហើយដូចខាងក្រោម
គឺតែអញ្ចប់ការអភិវឌ្ឍន៍អាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទួរក្នុងបិត្តបាត់
អាកាសមិនមានទីបំផុតដូចខាងក្រោម ក្រោះក្នុងបង្កើន្ទរបស់ព្រះគម្ពុជា ក្រោះ
រលត់បដិយសញ្ញា ក្រោះមិនធ្វើទួរក្នុងបិត្តន្ទរនានត្តសញ្ញា ដោយ
ប្រការទាំងពីរ ។ ម្ចាល់អាណន្ទូ កាលព្រះគម្ពុជា យល់យើងបាត់
អាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់សូប់ដូចខាងក្រោម បិត្តកំមិនសុះឡេ
មិនធ្លេះបាត់ មិនតាំងឡេ មិនបុះសិប់ ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន
ឡើយ ម្ចាល់អាណន្ទូ ទីបំផុតព្រះគម្ពុជា មានសេចក្តីឡើងច្បាល់ដូចខាងក្រោម
ហេតុអ្នី បច្ចីយអ្នី កាលអញ្ច យល់យើងបាត់ អាកាសានញ្ញា-
យតនដ្ឋាននេះ ជារបស់សូប់ដូចខាងក្រោម ហើយ បិត្តកំមិនសុះឡេ
មិនធ្លេះបាត់ មិនតាំងឡេ មិនបុះសិប់ ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយសួយ នរកនិច្ចតោតោ

តស្ស មយំ អាល្មូ ធនធនយោសិ រួបសុ ទោ មេ
 អាណីលកេ អិធ្លា សោ ច មេ អពហុលីកតោ
 អាកាសាលញ្ញាយតនេ ច អាណិសំសោ អនជិកតោ
 សោ ច មេ អាលាសេវិតោ តស្ស មេ អាកាសា-
 នញ្ញាយតនេ ចិត្តំ ន បញ្ហាលិតិ នយ្យសីណិតិ ន
 សណិដ្ឋតិ ន វិមុថ្ទតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ តស្ស
 មយំ អាល្មូ ធនធនយោសិ សច ទោ អបំ
 រួបសុ អាណីលា ិស្សា តំ ពហុលីករោយំ អាការ-
 សាលញ្ញាយតនេ អាណិសំសំ អិកម្ព តមាសេរោយំ
 ហាំ ទោ បនេតំ វិដ្ឋតិ យំ មេ អាកាសាលញ្ញា-
 យតនេ ចិត្តំ បញ្ហាលូយំ បសីណិយំ សណិដ្ឋយំ
 វិមុថ្ទយំ ធនំ សណិតិ បស្សតោ សោ ទោ អបំ
 អាល្មូ អបេន សមយេន រួបសុ អាណីលា ិស្សា

សុគ្គនាយកដី អង្គភាពនិកាយ នវកនិបាត

ម្នាលអាណន្ទ តិចាតត មានសេចក្តីយល់យើព្យូជ្របេះបា និទាសក្តី
 រួបទាំងឡាយ អញ្ចិនទាន់យើព្យូ ទាំងទោសនោះ អញ្ចិនទាន់ធ្វើព្យី
 ប្រើន អានិស្សី ក្តីអាកាសានញាយតនដ្ឋាន អញ្ចិនទាន់បានទេ
 ទាំងអានិស្សីនោះ អញ្ចិនទាន់សេចក្តីប៉ែតី បានដាកាលអញ្ចូយល់
 យើព្យូបា អាកាសានញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែប់ជ្របេះហើយ ចិត្ត
 ក៍នោតិចិនសុះទៅ មិនធ្វេះប្រា មិនតាំងនោ មិនបុះសិប់ ក្តី
 អាកាសានញាយតនដ្ឋាន ម្នាលអាណន្ទ ទីបតិចាតតមានសេចក្តីត្រីវិវី
 ជ្របេះបា បើអញ្ចូយើព្យូទោស ក្តីរួបទាំងឡាយហើយ គប្បិធីនូវការ
 យើព្យូទោសនោះព្យីប្រើន បានអានិស្សី ក្តីអាកាសានញាយតន-
 ដ្ឋានហើយ គប្បិសេចក្តីប៉ែតីអានិស្សីនោះ ហេតុនេះ តែងមានជាប្រាកដ ត្រឹងពាក្យបា កាលអញ្ចូយល់យើព្យូបា អាកាសានញាយតន-
 ដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែប់ជ្របេះហើយ ចិត្តគប្បិសុះទៅ ធ្វេះប្រា តាំងនោ បុះ
 សិប់ ក្តីអាកាសានញាយតនដ្ឋានបាន ម្នាលអាណន្ទ លុះសម្លៀយខាង
 ក្រាយមក តិចាតតនោះជន យើព្យូទោស ក្តីរួបទាំងឡាយហើយ

បណ្តាលសក់ មហាផ្ទៃត្រា

តាំ	ពយុលមកាសី	អកាសាធាយត្បាយតនេ	អាណិសំសំ		
អធិកម្ពុ	តមាសេរី	តស្សូ	មយ៉ែ	អាងឆ្នួ	អកាសា-
នត្បាយតនេ	ចិត្ត	បត្រុឆ្នតិ	បសីទតិ	សណិដ្ឋតិ	
វិមុច្ចតិ	ធម៌	សណ្តិតិ	បស្សាលោ	សោ	ទោ
អហា	អាងឆ្នួ	សព្វសោ	រួបសព្វានំ	សមតិត្តិមា	
បជិយសព្វានំ	អត្ថុដ្ឋិមា	នាងត្តុសព្វានំ	អមនសិ-		
គាក	អនឆ្នា	អកាសោតិ	អកាសាធាយតនេ		
ឧបសម្រោះ	វិយាកមិ	។ តស្សូ	មយ៉ែ	អាងឆ្នួ	តមិនា
វិយារេន	វិយារលោ	រួបសហកតា	សព្វាមនសិគាក		
សមុទ្ធបន្ទិ	ស្តាស្សូ	មេ	បោកតិ	អាងបោ	សេយ្យ-
ថាបិ	អាងឆ្នួ	សុទិនោ	ឯក្តា	ឧប្បញ្ញយុ	យារ-
នេរ	អាងបាយ	ធរមេស្សូ	មេ	រួបសហកតា	
សព្វាមនសិគាក	សមុទ្ធបន្ទិ	ស្តាស្សូ	មេ	បោកតិ	
អាងបោ	។				

បណ្តាលសក មហារត្ត

ក៏ដើរការយើងទៅនោះឡើង បាននូវអាណិស្សី កុងអាកាសា-
នញ្ញាយពន្ធដ្ឋានហើយ ក៏សេចក្តីជាបន្ទីរអាណិស្សីនោះ ម្នាលអាណន្ទ
កាលតបាតត យល់យើងទា អាកាសនញ្ញាយពន្ធដ្ឋាននេះ៖ ជាបស់
សូប់ដួង់ហើយ ចិត្តក៏ត្រួចបែងជាស្ម័ំទៅ ធ្លេះថ្វាត តាំងនោះ ចុះសិប់
កុងអាកាសនញ្ញាយពន្ធដ្ឋីនេះ ម្នាលអាណន្ទ តបាតត នោះជាទី
ព្រោះកន្លែងបង្កើនូវបសញ្ញា ព្រោះលត់បងិយសញ្ញា ព្រោះមិនបានធ្វើ
ឡើងកុងបិត្តនូវនានត្តិសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពីរ ក៏ប្រើបានការអាកាសា-
នញ្ញាយពន្ធដ្ឋាន ដោយការធ្វើឡើងកុងបិត្តបា អាកាសមិនមានទីបំផុត ។
ម្នាលអាណន្ទ កាលតបាតតនោះ ប្រព្រឹត្តនោះដោយវិបារធម៌នេះ សញ្ញា
និងមនសិការ៖ ប្រកបដោយរូប ក៏ប្រើបានប្រាល់ឡើង ការប្រើបានប្រាល់
នៃសញ្ញានិងមនសិការ៖នោះ ឡើងជាអាពិជ្ជរបស់តបាតត ម្នាលអាណន្ទ
សេចក្តីឡើង គប្បីកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលធ្វាប់មានសេចក្តីសុខ សេចក្តី
ឡើងនោះនឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអាពិជ្ជជាកំណត់ មានឧបមាថូចមេចមិញ្ញា
មានឧបមេយ្យ ដូចសញ្ញានិងមនសិការ៖របស់តបាតត ប្រកបដោយរូប
ដែលប្រើបានប្រាល់ឡើង ការប្រើបានប្រាល់នៃសញ្ញានិងមនសិការ៖នោះ
ឡើងជាអាពិជ្ជ របស់តបាតត ដូច្បោះជាទី ។

សុត្តនិបិជក អគ្គត្តរិកាយសួយ នវកនិចាតោ

តស្ស មយ៉ា អនុញ្ញ ធនធានយោសិ យទូលាយាំ
 សព្វសោ អភាគសារព្យាយតនំ សមតិត្យុខ្ល អនុញ្ញាំ
 វិញ្ញាណានិ វិញ្ញាណាព្យាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារយព្យិនិ ។
 តស្ស មយ៉ា អនុញ្ញ វិញ្ញាណាព្យាយតនេ ចិត្តំ ន
 បញ្ហូនុតិ នប្បសីណិតិ ន សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ
 សណិតិ បស្សតោ តស្ស មយ៉ា អនុញ្ញ ធនធានយោសិ
 កោ នុ ទោ យោតុ កោ បច្ចុយោ យោន មេ
 វិញ្ញាណាព្យាយតនេ ចិត្តំ ន បញ្ហូនុតិ នប្បសីណិតិ
 ន សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ
 តស្ស មយ៉ា អនុញ្ញ ធនធានយោសិ អភាគសារព្យា-
 យតនេ ទោ មេ អាជីនោ អិត្រោ សោ ច មេ
 អពហុលីតោ វិញ្ញាណាព្យាយតនេ ច អាជិសំសោ
 អនិតោ សោ ច មេ អនាសោរិតោ តស្ស
 មេ វិញ្ញាណាព្យាយតនេ ចិត្តំ ន បញ្ហូនុតិ នប្បសីណិតិ
 ន សណិដ្ឋិតិ ន វិមុច្ចិតិ ធនំ សណិតិ បស្សតោ

សុត្តនិងក អគ្គនារិកាយ នរកនិច្ច

ម្នាលអាននី តបាតត មានសេចក្តីព្រឹក់វិជ្ជៈដូចខ្លះ
 គួរតែអញ្ចកទនិជ្ជនូវអាកាសានញ្ញាយតនផ្ទាន
 ដោយប្រការ ហើយដូចខ្លះ
 ទាំងពីរ ហើយចូលការវិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្ទាន
 ដោយការធ្វើទុកកុង
 ចិត្តបាន វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត ។ ម្នាលអាននី កាលតបាតតយល់
 យើង្វាបាន វិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្ទាននេះ ជាបស់សូប់ដូចខ្លះ ចិត្តកុងមិន
 សុំទៅ មិនធ្វេះបាន មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ កុងវិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនផ្ទានឡើយ ម្នាលអាននី ទីបតបាតត មានសេចក្តីព្រឹក់នូវបាន
 បុះហេតុអី បច្ចីយអី បានជាកាលអញ្ច យល់យើង្វាបាន វិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយតនផ្ទាននេះ ជាបស់សូប់ដូចខ្លះហើយ ចិត្តកុងមិនសុំទៅ មិនធ្វេះ
 បាន មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ កុងវិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្ទាន ម្នាលអាននីទៅ
 តបាតត មានសេចក្តីយល់យើង្វាបាន ឱទោសកុងអាកាសានញ្ញាយតន-
 ផ្ទាន អញ្ចមិនទាន់យើង្វាប់ ទាំងទោសនោះ អញ្ចមិនទាន់ធ្វើឡើង្វើ
 អានិសសុកុងវិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្ទាន អញ្ចមិនទាន់បានទេ ទាំងអានិសសុកុង
 នោះ អញ្ចមិនទាន់សេចក្តីប់ទេ បានជាកាលអញ្ច យល់យើង្វាបាន
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្ទាននេះ ជាបស់សូប់ដូចខ្លះហើយ ចិត្តកុងនៅតែមិនសុំ
 ទៅ មិនធ្វេះបាន មិនតាំងនៅ មិនបុះសិប់ កុងវិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្ទាន

បណ្តាលសក់ មហារត្រូ

តស្ស មយ៉ា អនុន្ត ធនធានបេរាសី សច ទោ អបា
 អភាគសាលព្យាយតនេ អាជីវាំ ឯិស្សា តំ ពហុលី-
 គរយ៉ា វិញ្ញាណាព្យាយតនេ អាជីសំសំ អធិកម្ពុ
 តមាសេរយ៉ា បាន់ ទោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ មេ
 វិញ្ញាណាព្យាយតនេ ចិត្ត់ បឡាន្តយ្យ បសីដៃយ្យ
 សណិដ្ឋយ្យ វិមុទ្ធយ្យ ធនំ សណ្តិតិ បស្សតោ សោ
 ទោ អបា អនុន្ត អបនេ សមយេន អភាគ-
 សាលព្យាយតនេ អាជីវាំ ឯិស្សា តំ ពហុលមកាសី
 វិញ្ញាណាព្យាយតនេ អាជីសំសំ អធិកម្ពុ តមាសេរី
 តស្ស មយ៉ា អនុន្ត វិញ្ញាណាព្យាយតនេ ចិត្ត់ បឡាន្តតិ
 បសីជតិ សណិជតិ វិមុច្ចតិ ធនំ សណ្តិតិ បស្សតោ
 សោ ទោ អបា អនុន្ត សព្វសោ អភាគសាល-
 ព្យាយតនំ សមតិត្យម្ពុ អនេតំ វិញ្ញាណាទិ វិញ្ញាណាព្យ-
 ព្យាយតនំ ឧបសម្បង្ហ វិហាកមិ ។ តស្ស មយ៉ា
 អនុន្ត តមិតា វិហាថន វិហាតោ អភាគសាលព្យាយ-
 តនេសហកតា សញ្ញាមនសិការ សមុទ្ធផន្លិ

បណ្តាសក មហារត្ត

ម្នាលអាណន្ទ ទីបតចាតត មានសេចក្តីព្រឹះវិជ្ជៈប៉ែ បើសញ្ញយើង
ទោស កុងអាកាសានញ្ចាយតនដ្ឋានហើយ គប្បីធ្វើនរការយើងទោស
នោះទ្រព្រឹន បាននូវអានិសុំ កុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋានហើយ
គប្បីសេចក្តីនរអានិសុំនោះ ហេតុនេះ តើនមានជាព្យាកដ ត្រួត
ពាក្យប៉ែ កាលអញ្ញយល់យើងប៉ែ វិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋាននេះ ជា
របស់សុប័ជ្ជៈហើយ ចិត្តគប្បីសុំទោ ផ្សេងៗ តាំងនោ បុះសិប់
កុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋានបាន ម្នាលអាណន្ទ លុះសម័យខាងក្រោយ
មក តបាតតនោះជន យើងទោស កុងអាកាសានញ្ចាយតនដ្ឋាន
ហើយ កើតិនរការយើងទោសនោះ ទ្រព្រឹន បាននូវអានិសុំ
កុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋានហើយ កើសេចក្តីនរអានិសុំនោះ ម្នាល
អាណន្ទ កាលតបាតត យល់យើងប៉ែ វិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋាននេះ
ជារបស់សុប័ជ្ជៈ ចិត្តកើតទ្រូវប់ជាសុំទោ ផ្សេងៗ តាំងនោ បុះសិប់
កុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនដ្ឋានឡើង ម្នាលអាណន្ទ តបាតតនោះជន
កន្លែងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយតនដ្ឋានហើយ ចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយ-
តនដ្ឋាន ដោយការធ្វើឯកកុងចិត្តប៉ែ វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត ។
ម្នាលអាណន្ទ កាលតបាតត នោដោយវិហារជម់នេះ សញ្ញានិជមន-
សិការ: ប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនដ្ឋាន កើដ្ឋលប្រាល់ឡើង

សុត្តនិបិជក អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិតាគោ

ស្តាស្ស មេ ហេតិ អាពាទា សេយ្យចាបិ អាលន្ទ
 សុខិណោ ឌុក្តា ឧប្បដ្ឋយ្យ យារដោ អាពាទាយ
 ធរមេស្ស មេ អាកាសាលញ្ញាយតនសហកតា
 សញ្ញាមនសិការ សមុទ្ធបន្ទិ ស្តាស្ស មេ
 ហេតិ អាពាទា ។

តស្ស មយំ អាលន្ទ ធនធានហេសិ យន្ទិនាយា
 សព្វេសោ វិញ្ញាណាបញ្ញាយតនំ សមតិត្ថិ នតិ
 កិត្តិតិ អាកិត្តបញ្ញាយតនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិបារយ្យតិ ។
 តស្ស មយំ អាលន្ទ អាកិត្តបញ្ញាយតនេ ចិត្តំ ន
 បញ្ហានិតិ នប្បសីទិ ន សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិ ធន
 សណ្តិ បស្សោតោ តស្ស មយំ អាលន្ទ ធនធានហេសិ
 តោ ឌុ ទោ ហេតិ តោ បច្ចិយោ យេន
 មេ អាកិត្តបញ្ញាយតនេ ចិត្តំ ន បញ្ហានិ
 នប្បសីទិ ន សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិ ធន សណ្តិ
 បស្សោតោ តស្ស មយំ អាលន្ទ ធនធានហេសិ

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ការផ្តលប្រាល់នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទុកជាមាតដ របស់
តូចតាត ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីទុក គឺបើកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលជាប់
មានសេចក្តីសុខ សេចក្តីទុកនោះ នឹងប្រព្រឹត្តឡៅ ដើម្បីអាមេរិកជាកំណត់
មានឧបមាថូចមេចមិញ មានឧបមេយ្យ ដូចសញ្ញានិធមនសិការ៖របស់
តូចតាត ប្រកបដោយអាកាសានញ្ញាយតនដ្ឋាន ដែលផ្តលប្រាល់
ឡើង ការផ្តលប្រាល់នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទុកជាមាតដ
របស់តូចតាតដូចខាងក្រោម ។

ម្នាលអានន្ទ តូចតាតមានសេចក្តីត្រីៗវិជ្ជៈដូចខាងក្រោម ហើយតើ
អាណាមញ្ញ កូនធបង្កើនិញ្ញាណាមញ្ញយតនដ្ឋាន ហើយចូលការអាកិញ្ញ-
ញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកកូនធបិត្តបា អូតិចត្តិចមិនមាន ។ ម្នាល
អានន្ទ កាលតូចតាត យល់យើញបា អាកិញ្ញញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់
ស្តីប់ដូចខាងក្រោម មិនត្រូវមិនសុះឡៅ មិនធ្វេះបា មិនតាំងនោះ មិន
បុះសិប់ កូនធអាកិញ្ញញ្ញាយតនដ្ឋានឡើយ ម្នាលអានន្ទ ទីបតីតូចតាត
មានសេចក្តីឡើងច្បាល់ដូចខាងក្រោម បុះហេតុអី បច្ចុះយអី បានជា កាល
អញ្ញាយល់យើញបា អាកិញ្ញញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្តីប់ដូចខាងក្រោម
មិនត្រូវមិនសុះឡៅ មិនធ្វេះបា មិនតាំងនោះ មិនបុះសិប់ កូនធអាកិញ្ញញ្ញា-
យតនដ្ឋាន ម្នាលអានន្ទ តូចតាតមានសេចក្តីយល់យើញដូចខាងក្រោម ។

បណ្តាលសក់ មហារោគ្រា

វិញ្ញាលាត្វាយតនេ ខោ មេ អាជីនហោ អាជីផ្ទា
 សោ ច មេ អពហុលីកាលោ អាគិញ្ញាយតនេ ច
 អានិសំសោ អនដិកាលោ សោ ច មេ អនាសេរិកាលោ
 តស្បា មេ អាគិញ្ញាយតនេ ចិត្ត៖ ន បញ្ហានុតិ
 នប្បសីជុតិ ន សណិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតិ ធម៌ សណ្តិ
 បស្បកាលោ តស្បា មយ៉ា អនន្ត ធម៌បន្ថោកាសិ
 សច ខោ អហា វិញ្ញាលាត្វាយតនេ អាជីនាំ ឯិស្បា
 តំ ពហុលីការយ៉ា អាគិញ្ញាយតនេ អានិសំសំ
 អដិកម្ពុ តមាសេរយ៉ា ហានំ ខោ បនេតំ វិធុតិ យំ មេ
 អាគិញ្ញាយតនេ ចិត្ត៖ បញ្ហានុយ៉ា បសិទ្ធិយ៉ា
 សណិផ្ទោយ៉ា វិមុច្ចយ៉ា ធម៌ សណ្តិ បស្បកាលោ សោ
 ខោ អហា អនន្ត អបរេន សមយេន វិញ្ញាលាត្វា-
 យតនេ អាជីនាំ ឯិស្បា តំ ពហុលមកាសិ
 អាគិញ្ញាយតនេ អានិសំសំ អដិកម្ពុ តមាសេរី

បណ្តាសក មហារត្ត

ិទោសកុងវិញ្ញាបាលព្យាយតនដ្ឋាន អញ្ចិនទាន់យើង ទាំងទោសនោះ
 អញ្ចិនទាន់ធ្វើឲ្យប្រើ អាណិសុំ កុងអាកិញ្ញព្យាយតនដ្ឋាន អញ្ចិនទាន់បានទេ ទាំងអាណិសុំនោះ អញ្ចិនទាន់សេពតប់ទេតី បានជាកាលអញ្ចុយលំយើង អាកិញ្ញព្យាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែប់ដូចខ្លះ
 ហើយ ចិត្តកំនោតិមិនសុំទេ មិនដ្ឋែប៉ា មិនតាំងនោ មិនបុះសិប៉ា
 កុងអាកិញ្ញព្យាយតនដ្ឋាន ម្នាលអាននឹង ទីបតេបាតតមានសេបកី
 ត្រីវិនិច្ឆ័យការយើងទោសនោះឲ្យប្រើ បាននូវអាណិសុំ កុងវិញ្ញាបាលព្យាយតនដ្ឋានហើយ
 គប្បីធ្វើនូវការយើងទោសនោះឲ្យប្រើ បាននូវអាណិសុំនោះ ហេតុនេះ តើដែលជាប្រាកដ ត្រីពាក្យបាន កាលអញ្ចុយលំយើង អាកិញ្ញព្យាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែប់ដូចខ្លះហើយ ចិត្តគប្បីសុំទេ ដ្ឋែប៉ា
 តាំងនោ បុះសិប៉ា កុងអាកិញ្ញព្យាយតនដ្ឋានបាន ម្នាលអាននឹង លុះ
 សម័យខាងក្រោមក តបាតតនោះជាត យើងទោសកុងវិញ្ញាបាលព្យាយតនដ្ឋានហើយ កំដ្ឋិនូវការយើងទោសនោះ ឲ្យប្រើ បាននូវអាណិសុំកុងអាកិញ្ញព្យាយតនដ្ឋានហើយ កំសេពតប់នូវអាណិសុំនោះ

សុត្តនិបិដក អង្គត្តរិកាយសួយ នវកនិចាតោ

តស្ស	មយំ	អានឆ្ល	អាគិញ្ញាយតណៈ	ចិត្ត
បញ្ហាបី	បសិទ្ធទី	សណិដ្ឋិ	វិមុច្ចិ	ធម៌
បស្សាខោ	សោ	ខោ	អហា	អានឆ្ល
វិញ្ញាបាប្បាយតណៈ		សមតិត្ថម្ព	នត្តិ	គិត្តិ
អាគិញ្ញាយតណៈ	ឧបសម្រួល	វិហាកមិ	។	តស្ស
មយំ	អានឆ្ល	សមិនា	វិហារោន	វិញ្ញាបាប្បាយតណៈសហកតា
ស្តាស្ស	មេ	បេភិ	អាពាខោ	សោយ្យជាបិ
សុខិនា	ធន្តៃ	ឧប្បធូយ៍	យារណៈ	អាពាខោយ
ធរមេស្ស	មេ	វិញ្ញាបាប្បាយតណៈសហកតា		សញ្ញ-
មនសិកាភ	សមុទ្ធបន្ទិ	ស្តាស្ស	មេ	បេភិ
អាពាខោ	។			

សុត្តនិងក អគ្គត្រនិកាយ នកនិច្ច

មាលអាននូវ កាលតបាតតយល់យើញ្ញា អាកិញ្ញាយពន្ធដៃនេះ
 ជាបស់សុប់ដឹងទេះ ចិត្តកំត្រួចប់ជាសុះទេ ធរៈប្រា តាំងនោះ ឬ៖សុប់
 កុងអាកិញ្ញាយពន្ធដៃនេះ មាលអាននូវ តបាតតនេះ កន្លឺជបន់
 នូវឯការណាយពន្ធដៃនេះ ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយចូលការ
 អាកិញ្ញាយពន្ធដៃនេះ ដោយការធ្វើទុកកុងចិត្តបាន ឬ
 មាលអាននូវ កាលតបាតតនោះដោយវិការធម់នេះ សញ្ញានិធមនសិការ៖
 ប្រកបដោយវិញ្ញាយណាយពន្ធដៃនេះ កំដ្ឋលប្រាណ់ទេវីនិមិត្តមាន ការដ្ឋល
 ប្រាណ់នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទុកជាមាតដ របស់តបាតត
 មាលអាននូវ សេចក្តីទុក គប្បីកើតទេវីនិមិត្តមាន ដល់បុគ្គលផែលជាប់មាន
 សេចក្តីសុខ សេចក្តីទុកនោះ នឹងប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីអាមាតដជាកំណត់
 មានឧបមាថូចមេចមិញ្ញ មានឧបមេយ្យ ដូចសញ្ញានិធមនសិការ៖របស់
 តបាតត ប្រកបដោយវិញ្ញាយណាយពន្ធដៃនេះ ផែលដ្ឋលប្រាណ់ទេវីនិមិត្ត
 ការដ្ឋលប្រាណ់នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទុកជាមាតដ របស់
 តបាតត ជូន្យោះជន ។

បណ្តាលសក់ មហារោគ្រា

តស្ស មយ៉ា អាល្មូ ធនធានបេរាសិ យន្តធមាហា
 សព្វសោ អាគិញ្ញាប្រាយតណ៌ សមតិត្ថម្ព នេរ-
 សព្វាលាសព្វាយតណ៌ ឧបសម្បដ្ឋ វិបារយ្យនិ ។
 តស្ស មយ៉ា អាល្មូ នេរសព្វាលាសព្វាយតណ៌
 ចិត្ត ន បក្សុន្តិតិ នប្បសីទិ ន សណិដ្ឋិ ន
 វិមុច្ចិតិ ធន សណិដ្ឋិ បស្សតោ តស្ស មយ៉ា
 អាល្មូ ធនធានបេរាសិ តោ ន ទោ ហោតុ តោ
 បច្ចុយោ យេន ម នេរសព្វាលាសព្វាយតណ៌ ចិត្ត
 ន បក្សុន្តិតិ នប្បសីទិ ន សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិតិ
 ធន សណិដ្ឋិ បស្សតោ តស្ស មយ៉ា អាល្មូ
 ធនធានបេរាសិ អាគិញ្ញាប្រាយតណ៌ ទោ ម អាណីនោ
 អធិដ្ឋោ សោ ច ម អពហុលីតោ នេរសព្វាល-
 ាសព្វាយតណ៌ ច អាណិសំសោ អនិតោ សោ
 ច ម អនាសេរិតោ តស្ស ម នេរសព្វាល-
 សព្វាយតណ៌ ចិត្ត ន បក្សុន្តិតិ នប្បសីទិ ន
 សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិតិ ធន សណិដ្ឋិ បស្សតោ

បណ្តាលក មហាផ្ទៃ

ម្នាលអាណន្ទ តិចាតតមានសេបភីត្រីវិរោះដូចខ្លះ
 គុរតែអញ្ញ កន្លឹងបជ្ជនូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ
 ហើយចូលកាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ ម្នាលអាណន្ទ កាល
 តិចាតត យល់យើញ្ញបា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែបំ
 ដូចខ្លះហើយ ចិត្តកំមិនសុះទៅ មិនធ្លេបា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិបំ
 ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋានឡើយ ម្នាលអាណន្ទ ទីបតេបាតត
 មានសេបភីដើរធម្មល់ដូចខ្លះបា បុះហេតុអ្នី បច្ចីយអ្នី បានជាកាល
 អញ្ញយល់យើញ្ញបា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែបំ
 ដូចខ្លះហើយ ចិត្តកំមិនសុះទៅ មិនធ្លេបា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិបំក្នុង
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ម្នាលអាណន្ទ តិចាតតមានសេបភីយល់
 យើញ្ញដូចខ្លះបា និទាល់ ក្នុងអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន អញ្ញមិនទាន់យើញ្ញ
 ទាំងទោសនោះ អញ្ញមិនទាន់ដើរឲ្យប្រើប្រាស់ អានិសិស្សក្នុងនេវសញ្ញា-
 សញ្ញាយតនដ្ឋាន អញ្ញមិនទាន់បាន ទាំងអានិសិស្សនោះ អញ្ញមិន
 ទាន់សេពតប់ទេ បានជាកាលអញ្ញ យល់យើញ្ញបា នេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ជារបស់ស្បែបំដូចខ្លះហើយ ចិត្តកំនៅតែមិនសុះទៅ
 មិនធ្លេបា មិនតាំងនៅ មិនបុះសិបំក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន

សុត្តនបិដក អគ្គត្តរនិកាយស្ស នវកនិចាតា

តស្ស មយំ អនួន ធនិជាសិ សច ទោ អប់
 អគិត្តព្យាយតនេ អធិនំ ិស្តា តំ ពហុលី-
 គរយំ នេសព្យាលាសព្យាយតនេ អណិសំសំ អធិកម្ព
 តមាសេរយំ បានំ ទោ បនេតំ វិច្ឆិតិ យំ នៅ
 នេសព្យាលាសព្យាយតនេ ិតំ បក្សន្ទយ៍ បនី-
 និយ៍ សនិដ្ឋយ៍ វិមុទ្ទយ៍ ធនំ សនិតិ បស្សតោ
 សោ ទោ អប់ អនួន អបនេ សមយេន
 អគិត្តព្យាយតនេ អធិនំ ិស្តា តំ ពហុលមកាសិ
 នេសព្យាលាសព្យាយតនេ អណិសំសំ អធិកម្ព តមា-
 សី តស្ស មយំ អនួន នេសព្យាលាសព្យាយតនេ
 ិតំ បក្សន្ទតិ បនីជតិ សនិដ្ឋតិ វិមុប្បតិ ធនំ
 សនិតិ បស្សតោ សោ ទោ អប់ អនួន
 សព្វសោ អគិត្តព្យាយតនំ សមតិត្យម្ព នេសព្យាល-
 នាសព្យាយតនំ ឧបសម្រួល វិហាកមិ ។ តស្ស មយំ
 អនួន តមិន វិហាយេ វិហាគោ អគិត្តព្យាល-
 យតនសហកតា សព្យាមនសិការ សមុទ្ធផន្លិ

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលអាណន្ទ ទីបតីបាតតមានសេបភីត្រីវិរោះដ្ឋែប៉ា បើសញ្ញយើញ
 ទោស កូនអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋានហើយ គប្បីធ្វើនវការយើញទោស
 នោះឡើង បើចានអានិស្សី កូននេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
 ហើយ គប្បីសេពតបន្ទរអានិស្សីនោះ ហេតុនេះ តើដីមាន
 ជាព្យាកដ ត្រួតពាក្យប៉ា កាលអញ្ញ យល់យើញប៉ា នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនដ្ឋាននៅៗ ជារបស់សុប់ដ្ឋែប៉ាហើយ ចិត្តគប្បីសុះទោ
 ធ្លេប៉ា តាំងនោះ ឬ៖សិប់កូននេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ម្នាល
 អាណន្ទ លុះសម័យខាងក្រាយមក តបាតតមោះជន យើញទោសកូន
 អាកិញ្ញញាយតនដ្ឋានហើយ កើត្រើនវការយើញទោសនោះ ឡើង
 បាននូវអានិស្សី កូននេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋានហើយ កើសព
 តបន្ទរអានិស្សីនោះ ម្នាលអាណន្ទ កាលពបាតត យល់យើញប៉ា នេវ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាននៅៗ ជារបស់សុប់ដ្ឋែប៉ា ចិត្តកើត្រួបជា
 សុះទោ ធ្លេប៉ា តាំងនោះ ឬ៖សិប់កូននេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
 ឡើង ម្នាលអាណន្ទ តបាតតមោះជនកន្លែងបន្ទូវអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន
 ដោយប្រការទាំងពីរ ហើយចូលការនៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។
 म្នាលអាណន្ទ កាលពបាតត នោះដោយវិហារជម់នេះ សញ្ញានិជមន-
 សិការ: ដែលប្រកបដោយអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន កើត្រួលប្រាល់ឡើង

បណ្តាលសក់ មហារត្រូវ

ស្បាស្ស ម ហេរាតិ អាពាណា សេយ្យចាបិ អាងឆ្ន
 សុខិនា ឯក្តា ឧប្បញ្ញយុ យារេវ អាពាណាយ ធរម-
 រស្ស ម អាកិញ្ញញាយតនសហកតា សញ្ញាមន-
 សិកាក សមុទ្ធបន្ទី ស្បាស្ស ម ហេរាតិ អាពាណា ។
 តស្ស មយំ អាងឆ្ន ធនជបេរាសិ យដ្ឋាបាបំ
 នេរសញ្ញាលាសញ្ញាយតនំ សមតិត្យម្ន សញ្ញាបេជយិត-
 និហេងំ ឧបសម្បជ្ជ វិយាបេយ្យនិ ។ តស្ស មយំ
 អាងឆ្ន សញ្ញាបេជយិតិហេដ ចិត្តំ ន បគ្គិត្យិ
 នប្បសិទិ ន សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិ ធន សណិនិ
 បស្សតោ តស្ស មយំ អាងឆ្ន ធនជបេរាសិ តោ
 ឯ តោ ហេតុ តោ បច្ចុយោ យន ម សញ្ញ-
 បេជយិតិហេដ ចិត្តំ ន បគ្គិត្យិ នប្បសិទិ ន
 សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិ ធន សណិនិ បស្សតោ តស្ស
 មយំ អាងឆ្ន ធនជបេរាសិ នេរសញ្ញាលាសញ្ញ-
 យតនោ តោ ម អាធិលោ អិធិថ្វា សោ ច
 ម អពហុលីកតោ សញ្ញាបេជយិតិហេដ ច
 អាធិសំសោ អនិតតោ សោ ច ម អនាបេវតោ

បណ្តាល មហាផ្ទៃ

ការធ្វើលក្ខាល់នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទូកជាមាតិរបស់តាតាត់
 ម្នាលអាណន្ទ សេចក្តីទូកគុប្បីកើតឡើង ដល់បុគ្គលផែលជាប់មានសេចក្តី
 សុខ សេចក្តីទូកនោះនឹងប្រព្រឹត្តឡៅ ដើម្បីអាពាធជាកំណត់ មានឧបមាថ្មប
 មេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចសញ្ញានិធមនសិការ៖របស់តាតាត់ ផែលប្រ-
 កបដោយអាកិញ្ញញាយតនដ្ឋាន ផែលធ្វើលក្ខាល់ឡើង ការធ្វើលក្ខាល់
 នៃសញ្ញានិធមនសិការ៖នោះ ទូកជាមាតិរបស់តាតាត់ដូចខ្លោះជន ។
 ម្នាលអាណន្ទ តាតាត់មានសេចក្តីត្រីវិជ្ជៈដូចខ្លោះជន តួរតែអញ្ច-
 កនុវបន់នូវនេសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ហើយចូលកាន់សញ្ញាដែល-
 យិតនិរាង ។ ម្នាលអាណន្ទ កាលតាតាត់ យល់យើញថា សញ្ញាដែល-
 យិតនិរាងនៃ ជារបស់ស្តីប័ណ្ណៈហើយ ចិត្តកំមិនសុះឡៅ មិនធ្លេះប៉ា
 មិនតាំងនោះ មិនបុះសិប័ណ្ណសញ្ញាដែលយិតនិរាងឡើយ ម្នាលអាណន្ទ
 ឡើបតាតាត់មានសេចក្តីឡើងទ្វល់ថា បុះហេតុអី បច្ចុះយកី បានជាកាល
 អញ្ចយល់យើញថា សញ្ញាដែលយិតនិរាងនៃ ជារបស់ស្តីប័ណ្ណៈហើយ
 ចិត្តកំមិនសុះឡៅ មិនធ្លេះប៉ា មិនតាំងនោះ មិនបុះសិប័ណ្ណសញ្ញាដែលយិតនិ-
 រាង ម្នាលអាណន្ទ តាតាត់មានសេចក្តីយល់យើញដូចខ្លោះជន និទាស កុង
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន អញ្ចមិនទាន់យើញ ទាំងនោះសោះ អញ្ច
 មិនទាន់ដើរក្រើន ភានិសង្ឃកុងសញ្ញាដែលយិតនិរាង អញ្ចមិនទាន់បាន

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយស្ប នវកនិចាតា

តស្ស ម សញ្ញាបេជយិតនិរោះ ចិត្ត ន បញ្ហានិ
 នប្បសីទិ ន សណិដ្ឋិ ន វិមុច្ចិ ធមំ សណិ
 បស្បតោ តស្ស មយំ អន្ទ ធមោជបាសិ សប់
 ខោ អប់ នេសញ្ញាលាសញ្ញាយតនេ អាតីនាំ
 ិស្ស តំ ពហុលីករោយំ សញ្ញាបេជយិតនិរោះ
 អាណិសំសំ អធិកម្ព តមាសេរោយំ បានំ ខោ
 បនេតំ វិច្ចិ យំ ម សញ្ញាបេជយិតនិរោះ ចិត្ត
 បញ្ហានិយំ បសីនិយំ សណិដ្ឋិយំ វិមុច្ចិយំ ធមំ
 សណិ បស្បតោ សោ ខោ អប់ អន្ទ អន្ទ
 អបនេ សមរោន នេសញ្ញាលាសញ្ញាយតនេ
 អាតីនាំ ិស្ស តំ ពហុលមកាសិ សញ្ញាបេជយិត-
 និរោះ អាណិសំសំ អធិកម្ព តមាសេរី តស្ស
 មយំ អន្ទ សញ្ញាបេជយិតនិរោះ ចិត្ត បញ្ហានិ
 បសីទិ សណិដ្ឋិ វិមុច្ចិ ធមំ សណិ បស្បតោ
 សោ ខោ អប់ អន្ទ សញ្ញាសោ នេសញ្ញាលាសញ្ញ-
 យតនេ សមតិក្រម សញ្ញាបេជយិតនិរោះ ឧបសម្បផ្ល

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ទាំងអានិសុំនៅ៖ អញ្ចីនទាន់សេតគប់ខេតិ៍ បានជាកាលអញ្ចូយល់
យើង្វាប់ សញ្ញាណធម៌យិតនិរាងនៃ៖ ជារបស់ស្បែប់ដូចខ្លះហើយ ចិត្តក៏នៅ
តែមិនសុំឡេ មិនធ្លេប៉ា មិនតាំងនៅ មិនចុំសិប់កុងសញ្ញាណធម៌យិ-
តនិរាង ម្នាលអាណន្ទ ទីបតីបាតតមានសេចក្តីត្រីវិរោះដូចខ្លះប៉ា បើអញ្ចូ-
យើង្វាទេស កុងនៅសញ្ញាណាសញ្ញាយតនិភាគហើយ គឺបុរីធ្វើនូវការ
យើង្វាទេសនោ៖ ឲ្យប្រើន បាននូវអានិសុំកុងសញ្ញាណធម៌យិតនិរាង
ហើយ គឺបុរីសេតគប់នូវអានិសុំនៅ៖ ហេតុនេះ តែងមានជាប្រាកដ
ត្រួនៗពាក្យប៉ា កាលអញ្ចូ យល់យើង្វាប់ សញ្ញាណធម៌យិតនិរាងនៃ៖
ជារបស់ស្បែប់ដូចខ្លះហើយ ចិត្តគុបីសុំឡេ ធ្លេប៉ា តាំងនៅ ចុំសិប់កុង
សញ្ញាណធម៌យិតនិរាងបាន ម្នាលអាណន្ទ លុំសម័យខាងក្រាយមក
តបាតតនោះជន យើង្វាទេសកុងនៅសញ្ញាណាសញ្ញាយតនិភាគហើយ
ក៏ធ្វើនូវការយើង្វាទេសនោ៖ ឲ្យប្រើន បាននូវអានិសុំកុងសញ្ញាណធម៌-
យិតនិរាងហើយ ក៏សេតគប់នូវអានិសុំនៅ៖ ម្នាលអាណន្ទ កាល
តបាតតយល់យើង្វាប់ សញ្ញាណធម៌យិតនិរាងនៃ៖ ជារបស់ស្បែប់ដូចខ្លះ ចិត្ត
ក៏ត្រួនប់ជាសុំឡេ ធ្លេប៉ា តាំងនៅ ចុំសិប់កុងសញ្ញាណធម៌យិតនិរាង
ឡើង ម្នាលអាណន្ទ តបាតតនោះជន កន្លែងបង្កើនូវនៅសញ្ញាណាសញ្ញា-
យតនិភាគ ដោយប្រការទាំងឯណ៍ ហើយចូលកាន់សញ្ញាណធម៌យិតនិរាង

បណ្តាសកែ មហារ៉េត្តា

វិយាយធមិ បញ្ជាយ ច ម និស្សា អាសវ បរិគ្គឃុយំ
អគមំសុ ។

យារគីរញ្ញាយាំ	អនួន	នមា	នវ	អនុបុព្វ-
វិយារសមាបត្តិយោ	ន	ឯវា	អនុលោមប្បដិលោមំ	
សមាបធិមិ	រួមិមិ	នេវ	តាក់យាំ	អនួន
សដោរកែ	លោកែ	សមារកែ	សព្វប្រកែ	
សស្សមណ្ឌបញ្ហាណិយោ	បជ្តាយ	សដោមនុស្សយ		
អនុត្រាំ	សម្បាសមេងិ	អភិសមុទ្រា	បច្ចបញ្ហាសិំ	
យតោ ច ខោ អយាំ	អនួន	នមា	នវ	អនុបុព្វ-
វិយារសមាបត្តិយោ	ឯវា	អនុលោមប្បដិលោមំ	សមាប-	
បធិមិ រួមិមិ អចាយាំ	អនួន	សដោរកែ	លោកែ	
សមារកែ	សព្វប្រកែ	សស្សមណ្ឌបញ្ហាណិយោ		
បជ្តាយ	សដោមនុស្សយ	អនុត្រាំ	សម្បាសមេងិ	
អភិសមុទ្រា	បច្ចបញ្ហាសិំ	បញ្ហាបញ្ហា	បន	ម
នស្សនំ	ឧណទានិ	អគុប្បរ	ម	ថតោរិមុតិ
អយមនិមា	ជាតិ	នត្វិទានិ	បុណ្តុំហេតិ	។

មហារ៉េត្តា ចគ្គលោ ។

បណ្តាលក មហារត្ត

ឯអាសវេទាំងឡាយ របស់តាមធម៌ កំដល់នូវការអស់រលិខ្ជោ ព្រោះ
យើងដោយច្បាប្រា ។

ម្នាលអាណន្ទ អនុបុព្វិការសមាបត្តិទាំង ៤ នេះ តាមធម៌ មិនទាន់
បូលធ័រ មិនទាន់បេញធ័រ ជាអនុលោមប្បដិលោម យ៉ាងនេះបាន
ដរបណា ម្នាលអាណន្ទ តាមធម៌ កំដល់នូវការអស់រលិខ្ជោ ជាអ្នកត្រាស់
ដីជប្បាស់ នូវសម្ងាត់ម៉ោងធម្មានធម្មានប្រសើរ កុំដឹងលោកនេះ ព្រមទាំង
ទេរលោក មានលោក ព្រហ្មលោក កុំដឹងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណា:
និងព្រោហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បតិទេ និងមនុស្សដីសែស ដរបនោះ
ឡើយ ម្នាលអាណន្ទ លុះតែអនុបុព្វិការសមាបត្តិទាំង ៤ នេះ តាមធម៌
បូលធ័រ បេញធ័រ ជាអនុលោមប្បដិលោម យ៉ាងនេះបាន កុំដឹងកាលណា
ម្នាលអាណន្ទ ទីបតាមធម៌ កំដល់នូវការអស់រលិខ្ជោ ជាអ្នកត្រាស់ដីជប្បាស់ នូវ
សម្ងាត់ម៉ោងធម្មានធម្មានប្រសើរ កុំដឹងលោកនេះ ព្រមទាំងទេរលោក
មានលោក ព្រហ្មលោក កុំដឹងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណា: និងព្រោហ្មណ៍
ទាំងមនុស្សជាសម្បតិទេ និងមនុស្សដីសែស កុំដឹងកាលនោះ ឯក្រុណា-
ទស្សន៍: (ការដីជប្បដិនិងការយើង) កំកើតឡើងដល់តាមធម៌ បេតោរិមុត្តិ
របស់អញ្ចប់មិនកម្រិក នេះជាតិជាទីបំផុត (របស់អញ្ចប់) កំពួកឱ្យកុំដឹងកាល
តួន្យរនេះ មិនមានឡើយ ។

ចចំមហារត្តទី ៥ ។

១៩៨

សុតន្លូបិដក អគ្គតានិភាយសួយ នរកនិច្ចតាំ

ត្រីឡានំ ភវិត្ត^(១)

ទូ វិហារ ច និញ្ញានំ ការី ល្អាចន បញ្ចម់ អានឆ្វោះ
ព្រៃល្អោលោ^(២) នេរ នាកេចន តបុស្សុណ ចាតិ ។

---

១ និ. ម. ត្រីឡានំ ។ ២ និ. ព្រៃល្អោលោ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

ឧទានក្បានមហារត្តនោះ គី

និយាយអំពើអនុបុញ្ញវិបារធម់ ២ លើក ព្រះនិញ្ញាន ១ មេគោ ១
 ឃាន ជាកម្មប៊ែង ៥ ព្រះអាណន្ទ ១ លោកយតិកញ្ចាប្បណ៍ ១
 ស្រីមរបស់ទោតានិជ្ជអសុរ ១ ជំវើប្រសើរ ១ តបុស្ស-
 គបបតី ១ ។

បញ្ហាមេ បញ្ហាលរគ្គោ

[៤៦]   ធនាំ   សមយំ   អាយស្តា   អាងឆ្នា

កោសម្បិយំ   វិយារតិ   យោសិតាកមេ   ។   អចខោ

អាយស្តា   ឧទាយិ   យោនាយស្តា   អាងឆ្នា   តេណុបសត្វិមិ

ឧបសត្វិត្តា   អាយស្តតា   អាងឆ្នីន   ស្សី   សម្រាជិ

សម្រាជនីយំ   កចំ   សាកជីយំ   វិតិសារត្តា

ធនាមន្នំ   និសិទិ   ។   ធនាមន្នំ   និសិឆ្នា   ខោ

អាយស្តា   ឧទាយិ   អាយស្តន្នំ   អាងន្នំ   ធនុលោរោ

រូត្វិធម៌   អារុសោ   បញ្ហាលចលោន   ដោរូលោន

សម្ងាត់   កតំ   ឱកាសំ   អវិធ   កូវិមេចសោ

យោ ឈានមនុព្យិ ពុឆ្នា បដិលីនិសកោ មុនីតិ ។

កតមោ^(១) អារុសោ សម្ងាត់ ។ កតមោ សម្ងាត់

ឱកាសហាចិកមោ រោឆ្នា កកវតាទិ ។ បញ្ហាមេ អារុសោ

គាមកុុលាក សម្ងាត់ រោឆ្នា កកវតា ។ កតមោ បញ្ហា ។

បញ្ហាលវត្ថុទី ៥

[៥៦] សម្រេចយុទ្ធយ ព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ កាលគ់នៅ ក្នុងយោ-
សិតាកម ជិត្រក្រុងកេសម្បី ។ គ្រាន់ ព្រះខាយិដ៏មានអាយុ បាន
ចូលទៅរកព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើសបក្ស
វិករាយដាម្បួយនឹងព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរឱ្យករាយ
និងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្វីយក្នុងទិសមគ្គរ ។ លុះព្រះខាយិដ៏
មានអាយុ អង្វីយក្នុងទិដៃសមគ្គរហើយ បាននិយាយនឹងព្រះអាណន្ទដ៏មាន
អាយុដូចខ្លះៗ ម្នាលអារុសោ ទេរបុត្រឈ្មោះបញ្ចាលបណ្តុ ពោល
នូវពាក្យនេះៗ

បុគ្គលិណាមានបញ្ចាញក្រាស់ ដូចដែនដី ជ្រាបច្បាស់នូវ
ឯកាសដែលតាំងនៅ ក្នុងទិបោះពីរ ជាទ្រះពុទ្ធឌ ត្រាស់ដីនូវ
យាន បុគ្គលនោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ លាក់ខ្លួននិងប្រសើរបំផុត ។
ម្នាលអារុសោ ទិបោះពីរនោះ តើដូចមេបច្ចុះ ។ ការត្រាស់ដីនូវ
ឯកាស ក្នុងទិបោះពីរ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគិសម្រេចហើយ តើដូច
មេបច្ចុះ ។ ម្នាលអារុសោ កាមគុណ ៥ យ៉ាវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគិ
សម្រេចសម្រេចបាន ទិបោះពីរ ។ កាមគុណ ៥ យ៉ាវ តើដូចមេបច្ចុះ ។

សុត្តនបិដកេ អគ្គត្រនិកាយសួយ នវកនិចាតោ

ចក្ខុវិញ្ញូយ្យ រួច សង្កា កណ្តា មនាទា បិយរួច
 គាមួលសព្វិតា រដីយា សោត្តិវិញ្ញូយ្យ សង្កា ។ យេ ។
 យានវិញ្ញូយ្យ កណ្តា ជីវិវិញ្ញូយ្យ រសា គាយ-
 វិញ្ញូយ្យ ធោះឆ្នា សង្កា កណ្តា មនាទា បិយរួច
 គាមួលសព្វិតា រដីយា ។ សមេ ខោ អារុសោ
 បញ្ចា គាមកុណា សម្ងាតោ រុឡា កករតា ។
 សារុសោ ភិក្ខុ វិច្ឆិវ គាយហិ ។ យេ ។ បបមផ្លាឃំ
 ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ ធភ្លារតាបិ ខោ អារុសោ
 សម្ងាតោ ឱកាសាធិកមោ រុឡា កករតា បិយ-
 ហេន ។ តតុបត្តិ^(១) សម្ងាតោ កិញ្ចា តតុ
 សម្ងាតោ ។ យារេ តតុ វិតត្ថិចាក អនិរុទា ហេកនិ
 អយមត្តិ សម្ងាតោ ។ បុន ចប់ អារុសោ ភិក្ខុ

១ និ. តតុបត្តិ ។ ម. តត្រាបត្តិ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

គីរបដែលគប្បិដីជំដាក់ ជាទីប្រាំខ្លួន ជាទីព្រៃកអរ ជាទីតាប់បិត្ត
 មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាបេតុនៃសេចក្តី
 ព្រៃកអរ ១ សំឡេងដែលគប្បិដីជំដាក់សោត់ ១ ៦ ៧ ៨ ៩ កិនដែល
 គប្បិដីជំដាក់ប្រមុះ ១ រសដែលគប្បិដីជំដាក់អណ្តាត់ ១ ធ្វើដែល
 គប្បិដីជំដាក់ប្រាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាំខ្លួន ជាទីព្រៃកអរ ជាទីតាប់បិត្ត
 មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាបេតុនៃសេចក្តី
 ព្រៃកអរ ១ ៦ ម្នាលអរុសោ កាមគុណ ៥ យ៉ាងនេះជន ព្រះជ័យ
 ព្រះភាគច្រើនត្រាស់សម្រួល ទីប៊ែង្រីត ៦ ម្នាលអរុសោ កិច្ចិកិច្ច
 សាសនានេះ ស្មាត់បាកកាមទាំងឡាយ ៦ ៧ ៨ ៩ បានដល់នូវបច្ចេកវិទ្យាន
 ម្នាលអរុសោ ការត្រាស់ដីន្អោតិកាស កុងទីប៊ែង្រីត ដែលព្រះជ័យ
 ព្រះភាគត្រាស់សម្រួលហើយ ដោយបរិយាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
 ជន ៦ ទីប៊ែង្រីតនៅមាន កុងបច្ចេកវិទ្យានេះ ទីប៊ែង្រីតកុងបច្ចេក-
 វិទ្យានេះ តើដឹងមួយច ៦ កាលណា ហើតក្នុងនិធីវិចារៈ កុងបច្ចេកវិទ្យាន
 នោះ មិនទាន់រលក់ទេ កាលនោះវិតក្នុងនិធីវិចារៈនេះ ឈ្មោះបា
 ជាទីប៊ែង្រីត កុងបច្ចេកវិទ្យាននេះ ៦ ម្នាលអរុសោ មួយទីតាំង កិច្ចិ

បណ្តាលសក់ បញ្ចាលវគ្គា

វិតត្ថូវធម៌កនាំ រឿបសមា ។ យ ។ ទុតិយផ្សោំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិយារតិ ធបត្តារតាយិ ខោ អារុសោ សម្ងានេ ីតារ-
 សាទិកមោ រូត្រា កករតា បរិយាយន ។ តតុបត្តិ
 សម្ងានោ តិច្ច តតុ សម្ងានោ ។ យនោ តតុ បីតិ
 អនិរួច្ច ហេរតិ អយមេត្តិ សម្ងានោ ។ បុន ចប់
 អារុសោ កិច្ចិ បីតិយា ច វិភាគ ។ យ ។ តតិយផ្សោំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិយារតិ ធបត្តារតាយិ ខោ អារុសោ សម្ងានេ
 ីតារសាទិកមោ រូត្រា កករតោ បរិយាយន ។
 តតុបត្តិ សម្ងានោ តិច្ច តតុ សម្ងានោ ។ យនោ
 តតុ ឧបត្ថាសុខ អនិរួច្ច ហេរតិ អយមេត្តិ
 សម្ងានោ ។ បុន ចប់ អារុសោ កិច្ចិ សុខស្ស
 ច បហាងា ។ យ ។ ចតុត្វផ្សោំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិយារតិ ធបត្តារតាយិ ខោ អារុសោ សម្ងានេ
 ីតារសាទិកមោ រូត្រា កករតា បរិយាយន ។

បណ្តាសក បញ្ហាលវគ្គ

ព្រោះសូប់ម្នាប់នូវធម្ម៌និងវិចារៈ ។ ហើយ បានដល់នូវទុតិយដ្ឋាន
ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដីជនូវឱកាស ក្នុងទីបេង្កើត ដែលព្រោះដំមាន
ព្រះភាគច្រៀងត្រាស់សម្រេចហើយ ដោយបរិយាយមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
ជន ។ ទីបេង្កើតតែដែលក្នុងទុតិយដ្ឋាននៅ៖ ទីបេង្កើតក្នុងទុតិយ-
ដ្ឋាននៅ៖ តើដូចមេប៉ុណ្ណោះ កាលណាង បើបីតិ ក្នុងទុតិយដ្ឋាននៅ៖
មិនទាន់រលត់ឡាចេ កាលនៅ៖ កាតមិនរលត់ឡានៃបីតិនេះ ឈ្មោះ
បាទីបេង្កើត ក្នុងទុតិយដ្ឋាននេះ ។ ម្នាលអារុសោ ម្បយទេរៀត
កិត្តិ ព្រោះប្រាសចាកបីតិដែន ។ ហើយ បានដល់នូវទុតិយដ្ឋាន ម្នាល
អារុសោ ការត្រាស់ដីជនូវឱកាស ក្នុងទីបេង្កើត ដែលព្រោះដំមានព្រះ
ភាគច្រៀងត្រាស់សម្រេចហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីមប៉ុណ្ណោះជន ។
ទីបេង្កើតតែដែលក្នុងទុតិយដ្ឋាននៅ៖ ទីបេង្កើតក្នុងទុតិយដ្ឋាននៅ៖
តើដូចមេប៉ុណ្ណោះ កាលណាង បើខ្សោយកានិងសុខៈ ក្នុងទុតិយដ្ឋាននៅ៖
មិនទាន់រលត់ឡាចេ កាលនៅ៖ កាតមិនរលត់ឡានៃខ្សោយកាតា និងសុខៈ
នេះឈ្មោះបាន ទីបេង្កើត ក្នុងទុតិយដ្ឋាននេះ ។ ម្នាលអារុសោ ម្បយទេរៀត
កិត្តិ ព្រោះលេបដៃនូវសេចក្តីសុខដែន ។ ហើយ បានដល់នូវចុចុតិដ្ឋាន
ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដីជនូវឱកាស ក្នុងទីបេង្កើត ដែលព្រោះដំមាន
ព្រះភាគច្រៀងត្រាស់សម្រេចហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីមប៉ុណ្ណោះជន ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិកាយសួយ នវកនិចាតា

តតិបតិ សម្ងាត់ គិញ្ញ តតិ សម្ងាត់ ។ យន់
 តតិ រូបសញ្ញា អនីរូប ហេរាតិ អយមេត្ត សម្ងាត់ ។
 បុណ្ណ ចបាំ អារុសោ កិច្ចុ សញ្ញសោ រូបសញ្ញាំ
 សមតិត្យិមា បដិយសញ្ញាំ អត្ថជ្វិមា នានត្តសញ្ញាំ
 អមនសិការ អនញ្ញា អការសោតិ អការសានញ្ញា-
 យតនំ ឧបសម្បផ្ទ វិហារតិ ធភ្លារតាមិ ខោ អារុសោ
 សម្ងាត់ ឌីការសាជិកមោ រុញ្ញា កកវតា បរិយាយន ។
 តតិបតិ សម្ងាត់ គិញ្ញ តតិ សម្ងាត់ ។ យន់
 តតិ អការសានញ្ញាយតនសញ្ញា អនីរូប ហេរាតិ
 អយមេត្ត សម្ងាត់ ។ បុណ្ណ ចបាំ អារុសោ កិច្ចុ
 សញ្ញសោ អការសានញ្ញាយតនំ សមតិត្យិមុ អនុនំ
 វិញ្ញាណានិ វិញ្ញាណាព្យាយតនំ ឧបសម្បផ្ទ វិហារតិ

សុត្ថនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ទីបង្កើតរមេដែលមាន កុដបតុត្តិផ្សាយនៅ៖ ទីបង្កើតកុដបតុត្តិផ្សាយនៅ៖
តើដូចបម្រិប ។ កាលណារ ហើយបសព្យា កុដបតុត្តិផ្សាយនៅ៖ មិន
ទាន់រលត់ទៅទេ កាលនោះ ភាពមិនរលត់ទេ នៃរួបសព្យានេះ
ឈ្មោះថា ទីបង្កើត កុដបតុត្តិផ្សាយនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៅតិច
កិត្តិបានដល់នូវអាកាសានព្យាយតនផ្សាយ ដោយការធ្វើទុកកុដបិត្តិថា
អាកាសមិនមានទីបំផុតដូចខ្លះ ព្រោះកន្លឹជនូវរួបសព្យា ព្រោះរលត់
នូវបជិយសព្យា ព្រោះមិនធ្វើទុកកុដបិត្តិនូវនានតុសព្យា ដោយប្រការ
ទាំងពីរ ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដើរនូវខ្លួនឱ្យកាស កុដបង្កើត
ដែលព្រោះជ័យមានព្រោះកាត់ ទ្រង់ត្រាស់សម្បូរហើយ ដោយបរិយាយ
ត្រីមបុំណោះជ័យ ។ ទីបង្កើត រមេដែលកុដអាកាសានព្យាយតនផ្សាយ
នោះ ទីបង្កើត កុដអាកាសានព្យាយតនផ្សាយនៅ៖ តើដូចបម្រិប ។
កាលណារ ហើយអាកាសានព្យាយតនសព្យា កុដអាកាសានព្យាយតន-
ផ្សាយនោះ មិនទាន់រលត់ទៅទេ កាលនោះ ភាពមិនរលត់ទេនៃអាកាស-
ានព្យាយតនសព្យានេះ ឈ្មោះថា ទីបង្កើត កុដអាកាសានព្យាយ-
តនផ្សាយនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៅតិច កិត្តិបានដល់នូវរិករាយ-
ណាប្យាយតនផ្សាយ ដោយការធ្វើទុកកុដបិត្តិថា វិញ្ញាបាមិនមានទីបំផុត
ដូចខ្លះ ព្រោះកន្លឹជនូវអាកាសានព្យាយតនផ្សាយ ដោយប្រការទាំងពីរ

បណ្តាលសក់ បញ្ចាលរគ្រោ

ធម្មារតាបិ ខោ អារុសោ សម្ងានេ ីតាសាជិកមោ
 រគ្រោ កកវតា បិយាយន ។ តតិបតិ សម្ងានោ គិញ
 តតិ សម្ងានោ ។ យនោ តតិ វិញ្ញាលាទ្វាយតនសញ្ញា
 អនិរុញ្ញា ហេរតិ អយមេត្តុ សម្ងានោ ។ បុន ចបំ
 អារុសោ ភិញ្ញុ សព្វសោ វិញ្ញាលាទ្វាយតនំ សម-
 តិក្រុម នតិ គិញ្ញិតិ អាកិញ្ញាទ្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិយារតិ ធម្មារតាបិ ខោ អារុសោ សម្ងានេ ីតាសាជិ-
 កមោ រគ្រោ កកវតា បិយាយន ។ តតិបតិ សម្ងានោ
 គិញ្ញ តតិ សម្ងានោ ។ យនោ តតិ អាកិញ្ញ-
 ូយតនសញ្ញា អនិរុញ្ញា ហេរតិ អយមេត្តុ សម្ងានោ ។

បណ្តាលសក បញ្ចាល់ត្ត

ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដីនូវខិកស កុងទិបដ្ឋីត ដែលព្រះជ័មាន
ព្រះភាគច្រើនត្រាស់សម្រួលហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីមបុណ្យេះជន ។
ទិបដ្ឋីតរម៉ែងមាន កុងវិញ្ញាណាព្យាយតនដ្ឋាននោះ ទិបដ្ឋីតកុង
វិញ្ញាណាព្យាយតនដ្ឋាននោះ តើដឹបម៉ែប ។ កាលណា បើវិញ្ញា-
ណាព្យាយតនសញ្ញា កុងវិញ្ញាណាព្យាយតនដ្ឋាននោះ មិនទាន់រលត់
ឡានេ កាលនោះ កាតមិនរលត់ឡានវិញ្ញាណាព្យាយតនសញ្ញានេះ
ឈ្មោះបាទិបដ្ឋីត កុងវិញ្ញាណាព្យាយតនដ្ឋាននេះ ។ ម្នាលអារុសោ
ម្នាលអារុសោ កុងវិញ្ញាណាព្យាយតនដ្ឋាននេះ កុងអាកិញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយការធ្វើទុកកុង
បិត្តបា វត្ថុតិបត្តបមិនមានដូចខ្លះ ព្រះកន្លែងនូវិញ្ញាណាព្យាយតនដ្ឋាន
ដោយប្រការទាំងពីរ ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដីនូវខិកស កុងទិ
បដ្ឋីត ដែលព្រះជ័មានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់សម្រួលហើយ ដោយ
បរិយាយ ត្រីមបុណ្យេះជន ។ ទិបដ្ឋីតរម៉ែងមាន កុងអាកិញ្ញាយ-
តនដ្ឋាននោះ ទិបដ្ឋីតកុងអាកិញ្ញាយតនដ្ឋាននោះ តើដឹបម៉ែប ។
កាលណា បើអាកិញ្ញាយតនសញ្ញា កុងអាកិញ្ញាយតនដ្ឋាន
នោះ មិនទាន់រលត់ឡានេ កាលនោះ កាតមិនរលត់ឡានអាកិញ្ញាយ-
យតនសញ្ញានេះ ឈ្មោះបាទិបដ្ឋីត កុងអាកិញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ។

សុត្តនិចក អង្គត្តនិកាយសួយ នវកនិចាតោ

បុណ្ឌ ចបាំ អារុសោ កិច្ចុ សព្វសោ អាគិញ្ញាយតណ៌
 សមតិត្ថម្ម នេរសព្វាលាសព្វាយតណ៌ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ធន្ទារតាបិ ទោ អារុសោ សម្ងាត់ ីការ-
 សាធិកមោ រូត្រា កកវតា បរិយាយន ។ តតិបត្តិ
 សម្ងាត់ គិញ្ញ តត្ត សម្ងាត់ ។ យនោះ
 តត្ត នេរសព្វាលាសព្វាយតណ៌សព្វា អនិរូបា ហេរតិ
 អយមេត្ត សម្ងាត់ ។ បុណ្ឌ ចបាំ អារុសោ កិច្ចុ
 សព្វសោ នេរសព្វាលាសព្វាយតណ៌ សមតិត្ថម្ម
 សព្វារេដយិតនិហេដំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បព្វាយ-
 បស្ប ិស្ប អាសវ បរិគិនក ហេរតិ ធន្ទារតាបិ
 ទោ អារុសោ សម្ងាត់ ីការសាធិកមោ រូត្រា
 កកវតា និប្បរិយាយនតិ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិភាយ នវកនិចាត

ម្នាលអារុសោ ម្បយទេវត កិភូបានដល់នូវនៃសញ្ញាណាសញ្ញាយ-
តនដ្ឋាន ព្រោះកន្លឹជនូវអាកិញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ
ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដើរនូវខិកស កុងទិបដ្ឋីត ដែលព្រះដំមាន
ព្រះភាគច្រើនត្រាស់សម្បូរសម្បូរ ដោយបរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ជន ។
ទិបដ្ឋីត រមេដំមានកុងនៃសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាននៅ៖ ទិបដ្ឋីត
កុងនៃសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាននៅ៖ តើដូចមេប ។ កាលណា
បើនៃសញ្ញាណាសញ្ញាយតនសញ្ញា កុងនៃសញ្ញាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាន
នៅ៖ មិនទាន់រលត់ទេទេ កាលនៅ៖ កាមិនរលត់ទេនៃនៃ-
សញ្ញាណាសញ្ញាយតនសញ្ញានេះ យោះបាទិបដ្ឋីត កុងនៃសញ្ញ-
ាណាសញ្ញាយតនដ្ឋាននេះ ។ ម្នាលអារុសោ ម្បយទេវត កិភូបាន
ដល់នូវសញ្ញាចែកយិតនិង ព្រោះកន្លឹជនូវនៃសញ្ញាណាសញ្ញាយត-
នដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពីរ អសវេះទាំងឡាយរបស់កិភូនៅ៖ កិអសវេះ
រលិនទេ ព្រោះយើញដោយបញ្ញា ម្នាលអារុសោ ការត្រាស់ដើរ
នូវខិកស កុងទិបដ្ឋីត ដែលព្រះដំមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់សម្បូរ
សម្បូរ ដោយបរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ជន ។

បណ្តាលសក់ បញ្ចាលរគ្រោ

[៤៣]   កាយសត្វី   កាយសត្វីតិ   អារុសោ
 វិច្ឆិតិ   គិត្តារតា   ធមុ   ខោ   អារុសោ   កាយសត្វី
 រុន្ទោ   កករតាតិ   ។   ឥជារុសោ   កិច្ចុ   វិឃោះ
 កាមេហិ   ។   យេ   ។   ឯបមឆ្លែងដំ   ឧបសម្បដ្ឋ   វិយារតិ
 យថា   យថា   ច   ឥនាយតនំ   ឥថា   ឥថា   នំ   កាយន
 ធមុសិទ្ធា   វិយារតិ   ធហត្តារតាបិ   ខោ   អារុសោ   កាយសត្វី
 រុន្ទោ   កករតា   បរិយាយន   ។   ធមុន   ចបាំ
 អារុសោ   កិច្ចុ   វិតត្វិវិចាកដំ   រួបសមា   ។   យេ   ។
 ឌុតិយឆ្លែងដំ   ឥតិយឆ្លែងដំ   ចតុត្វិឆ្លែងដំ   ឧបសម្បដ្ឋ
 វិយារតិ   យថា   យថា   ច   ឥនាយតនំ   ឥថា   ឥថា   នំ
 កាយន   ធមុសិទ្ធា   វិយារតិ   ធហត្តារតាបិ   ខោ   អារុសោ
 កាយសត្វី   រុន្ទោ   កករតា   បរិយាយន   ។   ធមុ
 ចបាំ   អារុសោ   កិច្ចុ   សព្វសោ   រួបសព្វាំ
 សមតិត្វមា   បដិយសព្វាំ   អត្ថិត្វមា   នានត្វសព្វាំ
 អមនសិកាក   អន្តោ   អាកាសោតិ   អាកាសា-
 នព្វាយតនំ   ឧបសម្បដ្ឋ   វិយារតិ   យថា   យថា   ច
 ឥនាយតនំ   ឥថា   ឥថា   នំ   កាយន   ធមុសិទ្ធា   វិយារតិ

បណ្តាលសក បញ្ចាល់គុត្រិ

[៤៣] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មនព្រះភាគច្រើនសម្រួលបាត កាយ-សកិ កាយសកិ ដូចេះ ម្នាលអារុសោ កាយសកិ ដែលព្រះមានព្រះភាគ សម្រួលហើយ តើងេរ៉យហេតុបុន្ទាន ។ ម្នាលអារុសោ កិភុកិសាសនា នេះ ស្មាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ ហើយ ។ បានដល់នូវបែមផ្លាន អាយ-តន៍៖ គីបបែមផ្លាននោះមាន ព្រោះអាការណាទ កិភុកិៗពាល់ត្រូវនូវអាយ-តន៍៖នោះ ដោយកាយ ព្រោះអាការនោះៗ ម្នាលអារុសោ កាយសកិ-បុគ្គល ដែលព្រះជ័មនព្រះភាគច្រើនសម្រួលហើយ ដោយបរិយាយត្រឹម បុណ្យេះជន ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត កិភុកិ ព្រោះសូប់ម្នាប់នូវវិតកិ៖ និងវិចារៈ ។ ហើយ ។ កើតបានដល់នូវទុគិយផ្លាន តតិយផ្លាន ចតុតិផ្លាន អាយតន៍៖នោះកើតព្រោះអាការណាទ កិភុកិៗពាល់ត្រូវនូវអាយតន៍៖នោះ ដោយកាយ ព្រោះអាការនោះៗ ម្នាលអារុសោ កាយសកិបុគ្គលដែល ព្រះជ័មនព្រះភាគច្រើនសម្រួលហើយ ដោយបរិយាយ ត្រឹមបុណ្យេះជន ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត កិភុកិបានដល់នូវអាកាសានញ្ចាយតនផ្លាន ដោយការធ្វើឱកកុងបិត្តបាត អាកាសមិនមានទីបំផុតដូចេះ ព្រោះកន្លែងនូវរូបសញ្ញា ព្រោះវិនាសឡៅនៃបដិយសញ្ញា ព្រោះមិនបានធ្វើឱកកុងបិត្តនូវ នានត្តិសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួន អាយតន៍៖នោះ កើតព្រោះអាការ ណាទ កិភុកិៗពាល់ត្រូវនូវអាយតន៍៖នោះដោយកាយ ព្រោះអាការនោះៗ

សុត្តនបិដក អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតោ

ធន្តារតាបិ មេ អារុសោ គាយសត្វ់ រៀន្ទា កកវតា
 បិយាយន ។ មេ ។ ឬន ចបំ អារុសោ កិត្យា
 សព្វោសោ នេសព្យាលាសព្យាយតាំ សមតិត្យុ
 សព្យាបេជយិតិង់ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ បព្យាយ-
 បស្ស និស្សា អសក បិត្យិលាត យក្នុ យថា
 យថា ច តាមយតាំ តថា តថា នំ គាយន
 ឯសិត្តា វិហារតិ ធន្តារតាបិ មេ អារុសោ គាយ-
 សត្វ់ រៀន្ទា កកវតា និប្បរិយាយនតិ ។

[៤៤] បព្យារិមុន្ទា បព្យារិមុន្ទាតិ អារុសោ
 រូចតិ គិត្តារតា ឯ មេ អារុសោ បព្យារិមុន្ទា
 រៀន្ទា កកវតាតិ ។ តាមរុសោ កិត្យា វិច្ឆេរ
 គាយហិ ។ មេ ។ បបម្បដ្ឋាំ ឧបសម្បដ្ឋ
 វិហារតិ បព្យាយ បន បជានតិ^(១) ធន្តារតាបិ
 មេ អារុសោ បព្យារិមុន្ទា រៀន្ទា កកវតា
 បិយាយន ។ មេ ។ ឬន ចបំ អារុសោ កិត្យា

^(១) និ. ម. បព្យាយ ច នំ បជានតិ ។

សុត្ថនិដី អង្គត្តរនិកាយ នវកនិបាត

ម្នាលអារុសោ កាយសក្ខិបុគ្គល ដែលព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រដៃសម្បជ
ហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ជន ។ ហ ។ ម្នាលអារុសោ
មួយឡើត កិច្ចុបានដល់នូវសញ្ញាណទិន្នន័យ ព្រះកន្លឹននូវនេរ-
សញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងព្រឹង អាសវេះទាំងទ្វាយ
របស់កិច្ចុនោះ ក៍អស់រលីដែល ព្រះយីហ្មដោយបញ្ញា អាយតនេះ
នោះកើតព្រះអាការណាទា កិច្ចុកិច្ចលំត្រូវនៅយតនេះដោយកាយ
ព្រះអាការនោះៗ ម្នាលអារុសោ កាយសក្ខិបុគ្គល ដែលព្រះជ័មណ
ព្រះភាគទ្រដៃសម្បជហើយ ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ជន ។

[២២] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រដៃត្រាស់បា
បញ្ញារិមុត្តិ បញ្ញារិមុត្តិ ដូច្នេះ ម្នាលអារុសោ បញ្ញារិមុត្តិបុគ្គល
ដែលព្រះអង្គសម្បជហើយ តើដោយហេតុបុន្តែន ។ ម្នាលអារុសោ
កិច្ចុកិច្ចសាសនានេះ ស្បាត់ចាកកាមទាំងទ្វាយ ។ ហ ។ កិច្ចុបាន
ដល់នូវបែបដ្ឋាន ទាំងដីដូច្នេះដោយបញ្ញា ម្នាលអារុសោ បញ្ញា-
រិមុត្តិបុគ្គល ដែលព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រដៃសម្បជហើយ ដោយ
បរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ជន ។ ហ ។ ម្នាលអារុសោ មួយឡើត កិច្ចុ

បណ្តាលសក់ បញ្ចាលវគ្គា

សព្វសោ នេរសព្វាលាសព្វាយតាំ សមតិត្ថម្ម
 សព្វាបែងយិតិវិហេង់ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ បព្វាយ-
 បស្ស ធម្មា អាសក បិត្តិធម្មា យោន្តិ បព្វាយ
 បន បជាលាតិ ធបត្តារតាបិ ទោ អារុសោ បព្វាបិមុត្តោ
 រុត្តោ កកវតា ធមួយវិយាយលាតិ ។

[៥៥] ឧកតោកវិមុត្តោ ឧកតោកវិមុត្តោតិ
 អារុសោ រូច្ចិ គិត្តារតា នុ ទោ អារុសោ ឧកតោក-
 វិមុត្តោ រុត្តោ កកវតាតិ ។ ឥជ្រុរសោ កិត្តិ វិថ្នៃ
 គាមេហិ ។ យេ ។ បបមដ្ឋានំ ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ
 យចា យចា ច តណាយតាំ តចា តចា នំ គាយេន
 ផុសិត្តា វិយារតិ បព្វាយ បន បជាលាតិ ធបត្តារតាបិ
 ទោ អារុសោ ឧកតោកវិមុត្តោ រុត្តោ កកវតា បិយा-
 យេន ។ យេ ។ បុន ចប់ អារុសោ កិត្តិ សព្វសោ នេរ-
 សព្វាលាសព្វាយតាំ សមតិត្ថម្ម សព្វាបែងយិតិវិហេង់
 ឧបសម្បដ្ឋ វិយារតិ បព្វាយបស្ស ធម្មា អាសក
 បិត្តិធម្មា យោន្តិ យចា យចា ច តណាយតាំ

បណ្តាសក បញ្ចាល់គុត្ត

ចានដល់នូវសញ្ញាណទិន្នន័យ
ព្រោះកន្លែងនូវនេរសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនផ្សាយ ដោយប្រការទាំងពីរ អាសវ់ទាំងឡាយរបស់កិភុទោះ
ក៏អស់រលើនៅ ព្រោះយើង្វោដោយបញ្ញា ទាំងកិភុទោះ ក៏ដើរបញ្ចាស់
ដោយបញ្ញា ម្នាលអារុសោ បញ្ញាឯិមុត្តបុគ្គល ដែលព្រោះដ៏មានព្រោះ
ភាគច្រើនៃសម្បូជ៍ហើយ ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ឱ្យ ។

[៥៥] ម្នាលអារុសោ ព្រោះដ៏មានព្រោះភាគច្រើនៃត្រាស់បាតា
ភាគវិមុត្ត ឧកតោភាគវិមុត្ត ដូចខ្លះ ម្នាលអារុសោ ឧកតោភាគវិមុត្ត-
បុគ្គល ដែលព្រោះដ៏មានព្រោះភាគ សម្បូជ៍ហើយ តើដោយហេតុបុន្ទាន ។
ម្នាលអារុសោ កិភុទោះសាសនានេះ ស្មាត់ថាកកាមទាំងឡាយ ។ ហើយ ក៏
ក៏ចានដល់នូវបច្ចុប្បន្ន អាយតន់នោះ កើតព្រោះអាការណា កិភុទោះ
ពាល់ត្រូវនូវអាយតន់នោះដោយកាយ ព្រោះអាការនោះទាំងឡាយ ទាំងដើរ
បញ្ចាស់ដោយបញ្ញា ម្នាលអារុសោ ឧកតោភាគវិមុត្តបុគ្គល ដែលព្រោះ
ដ៏មានព្រោះភាគច្រើនៃសម្បូជ៍ហើយ ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបុណ្យ៖ឱ្យ ។ ហើយ ក៏
ម្នាលអារុសោ ម្បយទៀត កិភុទោះចានដល់នូវសញ្ញាណទិន្នន័យ ព្រោះ
កន្លែងនូវនេរសញ្ញានាសញ្ញាយតនផ្សាយ ដោយប្រការទាំងពីរ អាសវ់
ទាំងឡាយរបស់កិភុទោះ ក៏អស់រលើនៅ ព្រោះយើង្វោដោយបញ្ញា
អាយតន់នោះកើតព្រោះអាការណា ។ កិភុទោះពាល់ត្រូវនូវអាយតន់នោះ

សុត្ថនិបិជក អគ្គត្តរិកាយស្ស នវកនិចាតោ

តថា តថា នំ គាយន ដុលិត្រា វិយារតិ បញ្ចាយ
បន បជាជាតិ ធម្មារតាបិ ទោ អារុសោ ឧភតោកា-
កវិមុនោ រុនោ កកវតា និប្បរិយាយជាតិ ។

[៤៦] សិនិជ្ជិកោ ដម្ខា សិនិជ្ជិកោ ដម្ខាតិ
អារុសោ រូច្ចិតិ គិត្តារតា នុ ទោ អារុសោ សិនិជ្ជិកោ
ដម្ខា រុនោ កកវតាតិ ។ តួរុសោ កិត្តុ វិច្ឆូរ
គាយហិ ។ ឬ ។ បបមផ្លានំ ឧបសម្បផ្ល វិយារតិ
ធម្មារតាបិ ទោ អារុសោ សិនិជ្ជិកោ ដម្ខា រុនោ
កកវតា បិយាយន ។ ឬ ។ បុណ ចប់ អារុសោ
កិត្តុ សព្វសោ នេរសញ្ញាបាសញ្ញាយតនំ សមតិត្តម
សញ្ញាបេជយិតនិកោំ ឧបសម្បផ្ល វិយារតិ បញ្ចាយ-
បស្ស ិស្ស អសវ បិត្តិធម៌ ហោតិ ធម្មារតាបិ
ទោ អារុសោ សិនិជ្ជិកោ ដម្ខា រុនោ កកវតា
និប្បរិយាយជាតិ ។

[៤៧] សិនិជ្ជិកំ និញ្ចានំ សិនិជ្ជិកំ និញ្ចាលនិ អារុសោ
រូច្ចិតិ គិត្តារតា នុ ទោ អារុសោ សិនិជ្ជិកំ និញ្ចានំ
រីតិំ កកវតាតិ ។ តួរុសោ កិត្តុ វិច្ឆូរ គាយហិ ។ ឬ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ដោយកាយ ព្រោះអាការនោះទាំងបានដើរបញ្ចាំ ម្នាល់
អារុសោ ឧកតោកគិមុត្តបុគល ដែលព្រោះដែលព្រោះភាគគ្រែសម្រេចហើយ
ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបុណ្យេះជន ។

[២៦] ម្នាលអារុសោ ព្រោះដែលព្រោះភាគគ្រែសម្រេចត្រាស់បាត សន្លឹជិ-
កិដម់ សន្លឹជិកិដម់ ដូចខ្លះ ម្នាលអារុសោ សន្លឹជិកិដម់ ដែលព្រោះអង្គ
សម្រេចហើយ តើដោយហេតុបុន្ទាន ។ ម្នាលអារុសោ កិកិកិសាសនានេះ
ស្មាត់បាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ កំបានដល់នូវបច្ចុប្បន្ន ម្នាលអារុសោ
សន្លឹជិកិដម់ ដែលព្រោះដែលព្រោះភាគគ្រែសម្រេចហើយ ដោយបរិយាយ
ត្រីមបុណ្យេះជន ។ បេ ។ ម្នាលអារុសោ មួយឡើត កិកិបានដល់នូវសញ្ញា-
និទយិតនិរោប់ ព្រោះកន្លែងនូវនេវសញ្ញាដាសញ្ញាយតនផ្សាន ដោយ
ប្រការទាំងពីរ អាសវ់ទាំងឡាយរបស់កិកិនោះ កិអស់រលើនៅ ព្រោះ
យើញដោយបញ្ចាំ ម្នាលអារុសោ សន្លឹជិកិដម់ ដែលព្រោះដែលព្រោះភាគគ្រែ
ភាគគ្រែសម្រេចហើយ ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបុណ្យេះជន ។

[២៧] ម្នាលអារុសោ ព្រោះដែលព្រោះភាគគ្រែសម្រេចត្រាស់បាត
សន្លឹជិកិនិញ្ញាន សន្លឹជិកិនិញ្ញាន ដូចខ្លះ ម្នាលអារុសោ សន្លឹជិកិនិញ្ញាន
ដែលព្រោះដែលព្រោះភាគគ្រែសម្រេចហើយ តើដោយហេតុបុន្ទាន ។
ម្នាលអារុសោ កិកិកិសាសនានេះ ស្មាត់បាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បណ្តាលសក់ បញ្ចាលវគ្គា

ឃបមឆ្លៀកាំ ុបសម្រេច វិយារតិ ធបត្តារតាយិ ទៅ អារុសោ
សណ្ឌិដ្ឋិកាំ និញ្ញាំ រត្តំ កកវតា បរិយាយេន ។ យេ ។
ឬន ចបាំ អារុសោ កិច្ចុ សព្វសោ លេសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតាំ សមតិត្ថម្ម សញ្ញាបេជយិតនិហេងំ
ុបសម្រេច វិយារតិ បញ្ញាយបស្ប ិស្សា អាសវា
បរិគីធនកា យោនិ ធបត្តារតាយិ អារុសោ សណ្ឌិដ្ឋិកាំ
និញ្ញាំ រត្តំ កកវតា និប្បរិយាយោតិ ។

[៤៨] និញ្ញាំ និញ្ញាល្លិ អារុសោ រួចតិ ។ យេ ។

[៤៩] បរិនិញ្ញាំ បរិនិញ្ញាល្លិ ។ យេ ។

[៥០] តណ្ឌនិញ្ញាំ តណ្ឌនិញ្ញាល្លិ អារុសោ
រួចតិ ។ យេ ។

[៥១] ិធ្លុចម្ពុនិញ្ញាំ ិធ្លុចម្ពុនិញ្ញាល្លិ អារុសោ
រួចតិ គិត្តារតា ឬ ទៅ អារុសោ ិធ្លុចម្ពុនិញ្ញាំ រត្តំ
កកវតាតិ ។ តារុសោ កិច្ចុ វិច្ឆូវ គាមេហិ ។ យេ ។

បណ្តាលសក បញ្ចាល់គុត្ត

កំបានដល់នូវបច្ចេកទេស ម្នាលអារុសោ សន្តិដីកនិត្យន ដែលព្រះជ័មាន
ព្រះភាគច្រើនត្រាស់សម្រួលហើយ ដោយបរិយាយមានត្រឹមបូណ្ឌោះជន ។ បេ ។
ម្នាលអារុសោ ម្នាយទេរត កិភុក្តុបានដល់នូវសញ្ញាបន្ទូយិតនិងជ
ព្រះកន្លែងនូវនេរសញ្ញានាសញ្ញាបន្ទូយិតនិងជន ដោយប្រការទាំងពីរ
អាសវេះទាំងទ្វាយរបស់កិភុក្តុនោះក៏អស់រលីនិងទោ ព្រះយើង្វាត់ដោយបញ្ញា
ម្នាលអារុសោ សន្តិដីកនិត្យន ដែលព្រះជ័មានព្រះភាគច្រើនត្រាស់សម្រួលហើយ
ដោយនិប្បុរិយាយ ត្រឹមបូណ្ឌោះជន ។

[៤៨] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់បាត
និត្យន ដូចខ្លះ ។ បេ ។

[៤៩] ព្រះជ័មានព្រះភាគច្រើនត្រាស់បាត បរិនិត្យន បរិនិត្យន
ដូចខ្លះ ។ បេ ។

[៥០] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់បាត
តទេសនិត្យន តទេសនិត្យន ដូចខ្លះ ។ បេ ។

[៥១] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់បាត
ទិដ្ឋិជម្ពនិត្យន ទិដ្ឋិជម្ពនិត្យន ដូចខ្លះ ម្នាលអារុសោ ទិដ្ឋិជម្ពនិត្យន ដែល
ព្រះជ័មានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់សម្រួលហើយ ដោយហេតុបូន្ទាន ។
ម្នាលអារុសោ កិភុក្តុកិនសាសនានេះ ស្មាត់បាកកាមទាំងទ្វាយ ។ បេ ។

សុត្តនិបិជក អគ្គត្តរនិភាយស្ស នវកនិចាតេ

បបមឆ្លៀនំ ឧបសម្រោះ វិយារតិ ធម្មារតាយិ ទៅ អារុសោ
ិធ្លុដម្ននិញ្ញានំ វត្ថុ កករតា បរិយាយន ។ ហើ ។ បុណ្ឌ
ចបាំ អារុសោ កិច្ចុ សព្វសោ នេរសញ្ញាលាសញ្ញាយ-
តំ សមតិត្យុ សញ្ញាបេដយិតនិង់ ឧបសម្រោះ
វិយារតិ បញ្ញាយបស្ស ិស្សា អាសក បរិត្តីលាត
យោនិ ធម្មារតាយិ ទៅ អារុសោ ិធ្លុដម្ននិញ្ញានំ វត្ថុ
កករតា និប្បរិយាយនាតិ ។

បញ្ចាលរគ្រោ បញ្ចាមោ ។

ពត្រិទ្ធានំ ភវតិ

បញ្ចារោ តាមហោសញ្ញា^(១) ឧក្រា^(២) សន្ទិដ្ឋិកា ឡើ
ិញ្ញានំ បរិនិញ្ញានំ តណ្ហីិធ្លុដម្និកោន ចាតិ ។
នវកនិចាតេ បណ្តុសកោ សមញ្ញា^(៣) ។

១ និ. បញ្ចារោ កាយសក្តិ ៣ ។ ម. សម្ងាតោ កាយសក្តិ បញ្ចា ។ ៤ ម. ឯកគោ
ការគោ ។ ៥ និ. ម. បបំ បណ្តុសកំ សមត្តិ ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្តរនិកាយ នវកនិចាត

កំបានដល់នូវបបមផ្តាន ម្នាលអារុសេា ទិដ្ឋិជម្ពនិញ្ញាន ដែលព្រះដ៏
មានព្រះភាគទ្រដ៏ត្រាស់សម្រេចហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីមបុំណោះ
ដង ។ បេ ។ ម្នាលអារុសេា មួយឡើត កិត្តិបានដល់នូវសញ្ញា-
នុយិតនិរោប់ ព្រោះកន្លែងនូវនៅសញ្ញាណាសញ្ញាយតនផ្តាន ដោយ
ប្រការទាំងពីរ អាសវេះទាំងឡាយ របស់កិត្តិនោះ កំអស់រលើនៅ
ព្រោះយើងដោយបញ្ជា ម្នាលអារុសេា ទិដ្ឋិជម្ពនិញ្ញាន ដែលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រដ៏សម្រេចហើយ ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបុំណោះ
ដង ។

ចប់ បញ្ហាលវគ្គី ៥ ។

ឧទ្ទានកុងបញ្ហាលវគ្គីនោះគឺ

និយាយអំពើបញ្ហាលចណ្ឌាថែរបុត្រិ ១ ការបៀវត្សបៀវកាម ១
បញ្ហាវិមុត្ត ១ ឧកតែភាគវិមុត្តបុគ្គល ១ សន្តិជិក៖ មាន
២ លើក និញ្ញាន ១ បរិនិញ្ញាន ១ តិច្ចិនិញ្ញាន ១ និងទិដ្ឋ-
ជម្ពិកនិញ្ញាន ១ ។

ចប់ បណ្តាលសក៍ កុងនវកនិចាត ។

បណ្តាលកាសជួយបិតា វត្ថា

បប់មេ ខេមវត្ថា

[៥៦] ខេម ខេមនឹង អារុសោ រូច្ចិ គិត្តារតា
នុ ទោ អារុសោ ខេម រូត្ត់ កករតាតី ។ ឥចារុសោ
ភិក្យា វិថ្នៃ គាមហិ ។ យេ ។ បបមដ្ឋានំ ឧបសម្បដ្ឋ
វិរាគតិ ធភ្លារតាបិ ទោ អារុសោ ខេម រូត្ត់ កករតា
បរិយាយន ។ យេ ។ ឬន ចប់ អារុសោ ភិក្យា
សព្វសោ នេរសព្វាជាសព្វាយតនំ សមតិត្តិមួល សព្វ-
ផែយិតនិរោះ ឧបសម្បដ្ឋ វិរាគតិ បព្វាយបស្ប
ិស្បា អាសក បរិភិត្តិធមា យោនិ ធភ្លារតាបិ ទោ
អារុសោ ខេម រូត្ត់ កករតា និប្បរិយាយនាតិ ។

[៥៧] ខេមប្បញ្ញត្តា ខេមប្បញ្ញត្តាតិ អារុសោ រូច្ចិ ។ យេ ។

[៥៨] អមតាំ អមតនិ អារុសោ រូច្ចិ ។

បណ្តាលកាសជួយបិតវគ្គ

ខេមវគ្គទី ១

[៥២] ម្នាលអារុសោ ព្រះដំមានព្រះភាគ ទ្រឹន្ទត្រាស់បា សេចក្តី
កេរូម សេចក្តីកេរូម ដូច្នេះ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីកេរូម ដែលព្រះដំមាន
ព្រះភាគ ទ្រឹន្ទត្រាស់ហើយ តើដោយហេតុបូឆ្នាន ។ ម្នាលអារុសោ
កិច្ចកួនសាសនានេះ ស្មាត់បាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់នូវ
បបមធ្យាន ម្នាលអារុសោ សេចក្តីកេរូម ដែលព្រះដំមានព្រះភាគ
ទ្រឹន្ទត្រាស់ហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីមបូណ្ឌោះជន ។ បេ ។
ម្នាលអារុសោ មួយឡើត កិច្ចបានដល់នូវសញ្ញាឯទួយិតនិង
ព្រះកន្លែងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនម៉ោង ដោយប្រការទាំងពីរ
អាសវ់ទាំងឡាយ របស់កិច្ចនោះក៏អស់រលីនៅ ព្រះយើង្វោង
បញ្ញា ម្នាលអារុសោ សេចក្តីកេរូម ដែលព្រះដំមានព្រះភាគ ទ្រឹន្ទ
សម្រួលហើយ ដោយនិប្បរិយាយ ត្រីមបូណ្ឌោះជន ។

[៥៣] ម្នាលអារុសោ ព្រះដំមានព្រះភាគ ទ្រឹន្ទត្រាស់បា
បុគ្គលដល់នូវសេចក្តីកេរូម ដល់នូវសេចក្តីកេរូម ដូច្នេះ ។ បេ ។

[៥៤] ម្នាលអារុសោ ព្រះដំមានព្រះភាគ ទ្រឹន្ទត្រាស់បា អមត់
អមត់: ដូច្នេះ ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្រនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

[៥៥] អមតប្បត្តា អមតប្បត្តាតិ អារុសោ រួចតិ ។

[៥៥] អកយំ អកយណិ អារុសោ រួចតិ ។

[៥៥] អកយប្បត្តា អកយប្បត្តាតិ អារុសោ រួចតិ ។

[៥៥] បស្សទិ បស្សទិតិ អារុសោ រួចតិ ។

[៥៥] អណុបុព្វប្បស្សទិ អណុបុព្វប្បស្សទិតិ អារុសោ

រួចតិ ។

[៦០] និពោេ និពោេតិ អារុសោ រួចតិ ។

[៦១] អណុបុព្វនិពោេ អណុបុព្វនិពោេតិ អារុសោ

រួចតិ គិត្តារតា នូ ម៉ា អារុសោ អណុបុព្វនិពោេ រត្តា

កករតាតិ ។ ឥជារុសោ ភិត្យ វិច្ឆូវ គាមេហិ ។ យេ ។

សុត្តនិងក អគ្គត្រនិកាយ នរកនិច្ច

- [៥៥] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា បុគ្គល
ដល់នូវអមត់ ដល់នូវអមត់ ដូចខេះ ។
- [៥៥] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា ទីមិន
មានកំយ ទីមិនមានកំយ ដូចខេះ ។
- [៥៧] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា
បុគ្គលដល់នូវទីមិនមានកំយ ដល់នូវទីមិនមានកំយ ដូចខេះ ។
- [៥៨] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា
សេចក្តីសូប់រម្ងាប់ សេចក្តីសូប់រម្ងាប់ ដូចខេះ ។
- [៥៩] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា
សេចក្តីសូប់រម្ងាប់ដោយលំដាប់ សេចក្តីសូប់រម្ងាប់ដោយលំដាប់ ដូចខេះ ។
- [៦០] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា
សេចក្តីរលត់ សេចក្តីរលត់ ដូចខេះ ។
- [៦១] ម្នាលអារុសោ ព្រះជ័មណព្រះភាគ ទ្រួស្សោត្រាស់បា សេចក្តី
រលត់ដោយលំដាប់ៗ ដូចខេះ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីរលត់ដោយលំដាប់
ដើលព្រះជ័មណព្រះភាគទ្រួស្សោត្រាស់សម្រួលហើយ តើដោយហេតុបូន្ទាន ។
ម្នាលអារុសោ កិច្ចកិច្ចសាសនានេះ ស្មាត់បាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បណ្តាសកែ ខេមរត្តា

ធម្មជន់ ឱសម្បដ្ឋ វិយារតិ ធនារាងិ ទោ
 អរុសោ អណុបុព្វនិហោ រត្តា កកវតា
 បិយាយន ។ ឬ ។ ឬ ឯណ ចបំ អរុសោ កិត្តុ
 សព្វសោ លេសញ្ញាលាសញ្ញាយនំ សមតិត្តម
 សញ្ញាបេដយិនិហោ ឱសម្បដ្ឋ វិយារតិ យញ្ញាយ-
 បស្ប ិស្ប អសក បិត្តិធមក ហោនិ ធនារាងិ
 ទោ អរុសោ អណុបុព្វនិហោ រត្តា កកវតា និប្ប-
 រិយាយនាតិ ។

[៦៦] នវ កិត្តុវ ធមេ អប្បបាយ អកញ្ច
 អរហត្ថិ សង្កិភាពិ ។ គតមេ នវ ។ កតំ
 ធោសំ មោហំ កោដំ ឱសាយំ មកំ បលាសំ
 តស្បំ មច្ចិរិយំ ។ តមេ ទោ កិត្តុវ នវ ធមេ
 អប្បបាយ អកញ្ច អរហត្ថិ សង្កិភាពិ ។

បណ្តាលក ខេមតុ

បានដល់នូវបបមផ្តាន ម្នាលអារុសា សេចក្តីរលត់ដោយលំដាប់
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនសម្រួលហើយ ដោយបរិយាយ ត្រីម
 បុណ្យេណោះជន ។ ហ ។ ម្នាលអារុសា មួយឡើត កិត្តិបានដល់នូវ
 សញ្ញាណទេយិតនិង ព្រោះកន្លឹននូវនៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនផ្តាន
 ដោយប្រការទាំងពួន អាសវេទាំងឡាយ របស់កិត្តិនោះ កើសស់
 រលិនទេ ព្រោះយើញដោយបញ្ញា ម្នាលអារុសា សេចក្តីរលត់
 ដោយលំដាប់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រើនសម្រួលហើយ ដោយ
 និប្បរិយាយ ត្រីមបុណ្យេណោះជន ។

[៦៧] ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុគ្គលមិនលេបដ៏នូវធំ ៥
 យ៉ាង មិនគូរដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ថបានទេ ។ ធម៌ ៥
 យ៉ាង តើដូចមេបុឌ៍ ។ គីរធនេះ ១ ទោសេះ ១ មោហេះ ១
 កោដេះ ១ ឧបនាទេះ ១ មក្ខេះ ១ បលាសេះ ១ តស្សា ១
 មប្បរិយេះ ១ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ បុគ្គលមិនទាន់លេបដ៏នូវធំ ៥
 យ៉ាងនេះទេ មិនគូរដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ថបានឡើយ ។

សុត្តនិងកេ អគ្គត្រនិកាយសួយ នវកនិច្ចាគោ

នវ កិត្យឈ ធម្ម បហាយ កញ្ញា អរហត្ថ៌
 សង្កិភាពំ ។ គតមេ នវ ។ កាំ ដោសំ មោយំ
 គោដំ ឧបនាយំ មច្ចោះ បលាសំ តស្សំ មច្ចរិយំ ។
 នមេ ខោ កិត្យឈ នវ ធម្ម បហាយ កញ្ញា អរហត្ថ៌
 សង្កិភាពុណិ ។

ខេមវគ្គា បបីមោ ។

ត្រួតពិនិត្យ

ទម្ងោ ច អមតំ ថវិ អកយបស្សុធ្លើយន ច
 និកោដោ អនុឃញ្ញា ថវិ ធម្មំ បហាយ កញ្ញុន ចាតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

ម្នាលកិកូទាំងឡាយ បុគ្គលបានលេបង់ នូវធម៌ ៩ យ៉ាងនេះហើយ
 គ្រប់ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ប្រាស់នូវព្រះអរហត្ថបាន ។ ធម៌ ៩ យ៉ាង តើដូច
 ម៉ែបខ្ពស់ ។ គីរគោះ ១ ទោស់ ១ មោហៈ ១ កោដៃ ១ ឧបនាទោះ ១
 មក្ខែះ ១ បលាស់ ១ តស្សា ១ មច្ចិនឃី ១ ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ
 បុគ្គលបានលេបង់នូវធម៌ ៩ យ៉ាងនេះជនហើយ ទីបគ្គរដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ប្រាស់នូវព្រះអរហត្ថបាន ។

ចំប់ ខេមវត្ថុ ទី ១ ។

ឧទ្ទានកូងលេមវត្ថុនោះគី

និយាយអំពីសេបកីកេរូម ១ អ្នកដល់នូវសេបកីកេរូម ១
 អមត់ ១ អ្នកដល់នូវអមត់ ១ ទីមិនមានកំយ ១ អ្នក
 ដល់នូវទីមិនមានកំយ ១ សេបកីស្សប់រម្ងាប់ ១ សេបកី
 ស្សប់រម្ងាប់ដោយលំដាប់ ១ សេបកីរលត់ ១ សេបកីរលត់
 ដោយលំដាប់ ១ និងបុគ្គលលេបង់នូវធម៌ ៩ យ៉ាង គ្រប់
 ឲ្យជាក់ប្រាស់នូវព្រះអរហត្ថ ១ ។

ទុកិយោ សតិប្បជានវគ្គា

[៦៣]   បព្វិមានិ   ភិគ្គេរ   សិគ្គាតុព្យល្រានិ   ។
គតមានិ   បញ្ញ   ។   ចាយកាតិចាល់   អនិញ្ញាងារំ
គាមេសុ   មិញ្ញាជារេ   មុសាកោនោ   សុរាយមិនិប្បម-
ធន្ទារំ ។ ឥណនិ ខោ ភិគ្គេរ បញ្ញ សិគ្គាតុព្យល្រានិ ។
សមេសំ   ខោ   ភិគ្គេរ   បញ្ញន្ទាំ   សិគ្គាតុព្យល្រានិ
បយការាយ ចត្តាភេ សតិប្បជាង ការេត្តា ។ គតមេ
ចត្តាភេ ។ ឥដ ភិគ្គេរ ភិគ្គុ គាយ គាយនុ-
បស្សី វិយារតិ អាតី សម្បជាង សតិម វិនិយោ
លោកេ អភិផ្លាងនស្សា ហេនាសុ ។ ឃ ។
ចិត្ត ធមេសុ ធម្បនុបស្សី វិយារតិ អាតី
សម្បជាង សតិម វិនិយោ លោកេ អភិផ្លាង-
នស្សា ។ សមេសំ ខោ ភិគ្គេរ ភិគ្គុ បញ្ញន្ទាំ សិគ្គា-
តុព្យល្រានិ បយការាយ សមេ ចត្តាភេ សតិប្បជាង
ការេត្តាតិ ។

សតិប្បដ្ឋានវគ្គទី ២

[៦៣] ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយនេះ
មាន ៥ យ៉ាង ។ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យ៉ាងតើអីខ្លះ ។
គឺ បាណាតិបាត ១ អទិន្ទាទាន ១ កាមេសុ មិច្ចាទារ ១ មុសារាង ១
សុរមេរយមធ្លប្បមាចដ្ឋាន ១ ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ហេតុនៃសិក្សា
មានកម្មាំងបយមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរ
បម្រីនសតិប្បដ្ឋាន ២ ដើម្បីលេបជ័ន្ទរហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥
យ៉ាងនេះជន ។ សតិប្បដ្ឋាន ២ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ
កិភុទសាសនានេះ ពិចារណាយើព្រៃនរកាយ កុងកាយ
ជាប្រក្រតិ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស ជាអ្នកដើម្បីន
មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិដ្ឋាននិងទោមនស្ស កុងលោកបេញ ១
កុងនេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ហើយ កុងបិត្ត ១ ពិចារណាយើព្រៃនរដម៉ែ
កុងដម៉ែទាំងឡាយជាប្រក្រតិ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស
ជាអ្នកដើម្បីន មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិដ្ឋាននិងទោមនស្ស កុង
លោកបេញ ១ ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរបម្រីននូវសតិប្បដ្ឋាន ២
នេះ ដើម្បីលេបជ័ន្ទរហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យ៉ាងនេះជន ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្រនិកាយស្ស នរកនិច្ចតាំ

[៦៧] បញ្ជីមានិ កិត្យបេ នីវរណានិ ។ គតមានិ
 បញ្ញ ។ គាមច្បច្បនីវរណា ព្យាពាណីវរណា ថីលមិទ្ធី-
 វរណា ឧទ្ធបុគ្គបុប្បនីវរណា វិចិត្តបានីវរណា ។ តមានិ
 ខោ កិត្យបេ បញ្ញ នីវរណានិ ។ តមេសំ ខោ កិត្យបេ
 បញ្ញផ្លូវ នីវរណាលំ បយាភាយ ចន្ទាបេ សតិយ្យជ្រាវ
 ភាគចំព្រោះ ។ គតមេ ចន្ទាបេ ។ តុង កិត្យបេ កិត្យ
 គាយ គាយាពុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជាវោ
 សតិមា វិនិយោ លោកោ អកិដ្ឋាងោមនស្សា
 ហេនាសុ ។ យោ ។ ចិត្ត ធមេសុ ធម្មាពុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្បជាវោ សតិមា វិនិយោ លោកោ
 អកិដ្ឋាងោមនស្សា ។ តមេសំ ខោ កិត្យបេ បញ្ញផ្លូវ
 នីវរណាលំ បយាភាយ តមេ ចន្ទាបេ សតិយ្យជ្រាវ
 ភាគចំព្រោះ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នកនិច្ច

[៦៧] ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សោយ នឹវរណាជម៉ែនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 នឹវរណាជម៉ែនេះ ៥ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។ គីកាមច្បានីវរណៈ ១ ព្រាប្រាទ-
 នីវរណៈ ១ បីនមិទ្ធិនីវរណៈ ១ ឧទ្ធបុកកុបុនីវរណៈ ១ វិបិកិច្ច-
 នីវរណៈ ១ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សោយ នឹវរណាជម៉ែនេះ ៥ យ៉ាង
 នេះជន ។ ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សោយ កិត្តិត្របម្រើននូវសតិប្បដាន ២ ដើមី
 លេបង់នូវនីវរណៈ ៥ យ៉ាងនេះជន ។ សតិប្បដាន ២ តើដូចមេចុះ ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សោយ កិត្តិកុំសាសនានេះ ពិចារណាយើញ្ញរកាយ កុំ
 កាយជាប្រក្រតី មានព្រាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មានូវកិលេស ជាមួក
 ដើម្បីន មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិដ្ឋានិធីទោមនស្ស កុំលោក
 បេញ ១ កុំដេទនាទាំងខ្សោយ ១ ។ ហើយ ១ កុំបិត្ត ១ ពិចារណាយើញ្ញរដម៉ែកុំ
 ជាប្រក្រតី មានព្រាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មានូវកិលេស ជាមួកដើម្បីន
 មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិដ្ឋានិធីទោមនស្ស កុំលោកបេញ ១ ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងខ្សោយ កិត្តិត្របម្រើននូវសតិប្បដាន ២ នេះ ដើមីលេបង់នូវនីវរណៈ ៥ យ៉ាងនេះជន ។

បណ្តាសកាសដីបិតោ សតិប្បជ្ជានវគ្គា

[៦៥] បព្វិម កិត្យឈ កាមកុលា ។ គតម
 បព្វា ។ ចក្ខីព្រៃយ្យា រួច សង្កា កញ្ចា មនាទ
 ិយរួច កាមួបសព្វិតា រដីយា សោរីព្រៃយ្យា
 សង្កា ។ ហ ។ ហាហីព្រៃយ្យា តញ្ចា ជីវីព្រៃយ្យា
 រសា កាយីព្រៃយ្យា ដោផ្លព្វា សង្កា កញ្ចា មនាទ
 ិយរួច កាមួបសព្វិតា រដីយា ។ សម ។
 កិត្យឈ បព្វា កាមកុលា ។ សមសំ ។ កិត្យឈ
 បព្វិតំ កាមកុលានំ បហាងាយ សម ចត្តារោ
 សតិប្បជ្ជាតា ភារត្រាតិ ។

[៦៦] បព្វិម កិត្យឈ ឧទានកញ្ចា ។
 គតម បព្វា ។ រួចទានកញ្ចា បួនទូទានកញ្ចា
 សព្វិទានកញ្ចា សង្ការូទានកញ្ចា វិព្រៃយ្យា-
 ទានកញ្ចា ។ សម ។ កិត្យឈ បព្វិទានកញ្ចា ។
 សមសំ ។ កិត្យឈ បព្វិតំ ឧទានកញ្ចានំ
 បហាងាយ សម ចត្តារោ សតិប្បជ្ជាតា ភារត្រាតិ ។

បណ្តាសកាសផ្ទិត សតិប្បដ្ឋានគ្រឹះ

[៦៥] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កាមគុណនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 កាមគុណ ៥ យ៉ាង តើដូចមេបញ្ចី៖ ។ គីរបដែលគប្បិដែយបក្ខុ ជាទី
 ប្រាថ្នា ជាទីត្រួកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសកាណជាទីប្រឡាត្រៃ ប្រកប
 ដោយកាម ជាបេតុនៃសេចក្តីត្រួកអរ ១ សំឡេងដែលគប្បិដែយ
 ត្រូវក ១ ៦ ។ កិនដែលគប្បិដែយប្រមុះ ១ រសដែលគប្បិ
 ដីដែយអណ្តាត ១ ធ្វើពេលគប្បិដែយកាយ ជាទីប្រាថ្នា
 ជាទីត្រួកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសកាណជាទីប្រឡាត្រៃ ប្រកប
 ដោយកាម ជាបេតុនៃសេចក្តីត្រួកអរ ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
 កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរបម្រីននូវ
 សតិប្បដ្ឋាន ២ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបដៀនរកាមគុណ ៥ យ៉ាងនេះជន ។

[៦៦] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ឧបាទានកូននេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ឧបាទានកូន ៥ យ៉ាង តើដូចមេបញ្ចី៖ ។ គីរបុបាទានកូន ១ នៅនូវបាទា-
 នកូន ១ សញ្ញបាទានកូន ១ សង្កាត់បាទានកូន ១ វិញ្ញាណូបាទាន-
 កូន ១ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ឧបាទានកូនមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។
 ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរបម្រីននូវសតិប្បដ្ឋាន ២ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបដៀ-
 នូវឧបាទានកូន ៥ យ៉ាងនេះជន ។

សុត្តនបិដក អគ្គត្រទិកាយស្ស នវកនិចាតោ

[៦៧] បព្វិមានិ កិត្យូរ ីរអាកិយានិ សំយោ-
ជានិ ។ គតមានិ បញ្ញ ។ សញ្ញាយិនិ វិចិត្រា
សីលពុតិបកមាសោ គាយច្បាប្រ ព្យាជាទា ។ តមានិ
ខោ កិត្យូរ បញ្ញ ីរអាកិយានិ សំយោជានិ ។
តមេសំ ខោ កិត្យូរ បញ្ញផ្លូវ ីរអាកិយានំ សំយោជានំ
បហាងាយ តមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋាងា ការេត្តាតិ ។

[៦៨] បព្វិមា កិត្យូរ តតិយោ ។ គតមា
បញ្ញ ។ និរយោ តិច្បានយោនិ បិត្តិសយោ មណុស្ស
ឡោ ។ តមា ខោ កិត្យូរ បញ្ញ តតិយោ ។
តមាសំ ខោ កិត្យូរ បញ្ញផ្លូវ តតិនិង បហាងាយ
តមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋាងា ការេត្តាតិ ។

[៦៩] បព្វិមានិ កិត្យូរ មច្បរិយានិ ។
គតមានិ បញ្ញ ។ អភសមច្បរិយំ គុលមច្បរិយំ
លាកមច្បរិយំ រណ្ឌមច្បរិយំ ធម្មមច្បរិយំ ។ តមានិ
ខោ កិត្យូរ បញ្ញ មច្បរិយានិ ។ តមេសំ ខោ
កិត្យូរ បញ្ញផ្លូវ មច្បរិយានំ បហាងាយ តមេ
ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋាងា ការេត្តាតិ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

[៦៧] ម្នាលកិកូទាំងឡាយ សំយោជនេះ ជាបំណោកខាងក្រោម នេះមាន ៥ យ៉ាង ឬ សំយោជនេះ ៥ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ឬ គីសកាយ-
ទិន្នន័យ ឬ វិបិកិច្ចា ឬ សិលពួតបរមាស ឬ កាមច្ចន់ ឬ ព្យាបាទ ឬ ឬ
ម្នាលកិកូទាំងឡាយ សំយោជនេះ ជាបំណោកខាងក្រោមមាន ៥ យ៉ាង
នេះជនេះ ឬ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូត្របម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៥ យ៉ាងនេះ
ដើម្បីលេបដ្ឋានសំយោជនេះ ជាបំណោកខាងក្រោម ៥ យ៉ាងនេះជនេះ ឬ

[៦៨] ម្នាលកិកូទាំងឡាយ គីតិនេះ មាន ៥ យ៉ាង ឬ គីតិ ៥ យ៉ាង
តើដូចមេចុះ ឬ គី និរយៈ ឬ តិវ្នានយោនី ឬ បិតិវិស័យ ឬ
មនុស្ស ឬ ទេវតា ឬ ឬ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ គីតិមាន ៥ យ៉ាង
នេះជនេះ ឬ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូត្របម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៥ យ៉ាងនេះ
ដើម្បីលេបដ្ឋានគីតិ ៥ យ៉ាងនេះជនេះ ឬ

[៦៩] ម្នាលកិកូទាំងឡាយ សេចក្តីកំណាលព្រៃនេះ មាន ៥ យ៉ាង ឬ
សេចក្តីកំណាលព្រៃ ៥ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ឬ គីកំណាលព្រៃអាកស ឬ កំ
ណាលព្រៃត្រូកូល ឬ កំណាលព្រៃលាក ឬ កំណាលព្រៃគុណ ឬ កំណាលព្រៃធ័រ ឬ ឬ
ម្នាលកិកូទាំងឡាយ សេចក្តីកំណាលព្រៃមាន ៥ យ៉ាងនេះជនេះ ឬ ម្នាលកិកូ
ទាំងឡាយ កិកូត្របម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៥ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបដ្ឋាន
សេចក្តីកំណាលព្រៃ ៥ យ៉ាងនេះជនេះ ឬ

បណ្តាលសកាសដូចកិត្យ សតិប្បញ្ញតនវគ្គា

[៧០] បព្វិមានិ កិត្យឈ ឧទ្ធម្ភាកិយានិ សំយោជ-
 នានិ ។ កតមានិ បញ្ញ ។ រួបរកកោ អរួបរកកោ
 មានោ ឧទ្ធបំ អវិធ្ងា ។ សមានិ ទោ កិត្យឈ
 បព្វុឧទ្ធម្ភាកិយានិ សំយោជនានិ ។ តមេសំ ទោ
 កិត្យឈ បព្វុបំ ឧទ្ធម្ភាកិយានំ សំយោជនានំ បហា-
 នាយ តមេ ចត្តាកោ សតិប្បញ្ញតន ការសត្វាតិ ។

[៧១] បព្វិមេ កិត្យឈ ចោត្រីលា ។ កតមេ
 បញ្ញ ។ តច កិត្យឈ កិត្យុ សត្វិ កត្តិតិ វិចិកិច្ចិតិ
 នានិមុច្ចិតិ ន សម្បសើនិតិ ។ យោ សោ កិត្យឈ
 កិត្យុ សត្វិ កត្តិតិ វិចិកិច្ចិតិ នានិមុច្ចិតិ ន
 សម្បសើនិតិ តស្ប ចិត្តំ ន នមតិ អតិប្បាយ
 អនុយោកាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ។ យស្ប
 ចិត្តំ ន នមតិ អតិប្បាយ អនុយោកាយ
 សាតច្ចាយ បធានាយ អយំ បបមោ ចោត្រីលា ។

បណ្តាសកាសដូចកិត្យ សតិប្បញ្ញនគ្គ

[៣០] ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ សំយោជនេះ ជាបំណោកខាងលើនេះ
មាន ៥ យ៉ាង ។ សំយោជនេះ ៥ យ៉ាង តើដូចមេបច្ចុះ ។ គីរូបរកគេ៖ ១
អូរបរកគេ៖ ១ មាន៖ ១ ឧទ្ធប្រឈេ៖ ១ អវិធាត ១ ។ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ
សំយោជនេះ ជាបំណោកខាងលើមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាលកិត្តុទាំង-
ឡាយ កិត្តុតួចរម្រិននូវសតិប្បញ្ញន ២ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបង់បង់នូវ
សំយោជនេះ ជាបំណោកខាងលើ ៥ យ៉ាងនេះជន ។

[៣១] ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ សេចក្តីវិនិច្ឆ័ន់នៃបិត្តនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
សេចក្តីវិនិច្ឆ័ន់នៃបិត្ត ៥ យ៉ាង តើដូចមេបច្ចុះ ។ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ
កិត្តុកុងសាសនានេះ សង្ឃឹម ធ្វើឯកច្បាប់ មិនបុះបិត្តសិប់ មិនធ្លេះប្រា-
កុងព្រោះសាស្តា ។ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ កិត្តុណាក សង្ឃឹម ធ្វើឯក
ច្បាប់ មិនបុះបិត្តសិប់ មិនធ្លេះប្រា កុងព្រោះសាស្តា បិត្តរបស់កិត្តុនោះ
រមេដឺមិនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាប្រើប្រាស់ដូចកិត្តុ ដើម្បី
ប្រកបព្យាយាមរឿយ៉ា ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាមមិនជាប់ ដើម្បីតាំងឡើងនូវ
ព្យាយាម ។ បិត្តរបស់កិត្តុណាក មិនទិនទេ ដើម្បីព្យាយាម ជាប្រើប្រាស់
ជុំតុកមេកិលេស ដើម្បីប្រកបព្យាយាមរឿយ៉ា ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាម
មិនជាប់ ដើម្បីតាំងឡើងនូវព្យាយាម នេះជាសេចក្តីវិនិច្ឆ័ន់នៃបិត្តទី ១ ។

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តនិកាយស្ស នវកនិចាតោ

បុណ ចបាំ កិត្យាំ កិត្យា ធម៌ កច្ចិតិ ។ ឬ ។
 សធ្លៀ កច្ចិតិ សិត្យាយ កច្ចិតិ សព្វហើសុ
 គុបិតោ យោតិ អនត្ថមនោ អាយាពិត្រោ
 ីលជាតោ ។ យោ សោ កិត្យាំ កិត្យា សព្វ-
 ហើសុ គុបិតោ យោតិ អនត្ថមនោ អាយាពិត្រោ
 ីលជាតោ តស្ស ចិត្ត ន នមតិ អាពហ្មាយ
 អនុយោតាយ សាតច្ចាយ បជាតាយ ។ យស្ស ចិត្ត
 ន នមតិ អាពហ្មាយ អនុយោតាយ សាតច្ចាយ
 បជាតាយ អយំ បញ្ញមោ ចេតាដីលោ ។ តមេសំ
 ទោ កិត្យាំ បញ្ញាំ ចេតាដីលោ បបជាតាយ តមេ
 ចត្តាភោ សតិប្បញ្ញតាម កាបេត្តាតិ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

ម្នាលកិភុទាំងឡាយ មួយឡៀត កិភុសង្ឃឹម កុងព្រះដម់ ។ ហើយ
 សង្ឃឹមកុងព្រះសង្គ សង្ឃឹមកុងសិកា ជាមនុស្សីធន មានចិត្តអាក់អន់
 មានចិត្តត្រូវទោសខ្ពស់ខ្ពស់ប់ហើយ មានចិត្តវិនុស កុងឆ្លកសព្វប្រហែលវិ ។
 म្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុណា ជាមនុស្សីធន មានចិត្តអាក់អន់ មាន
 ចិត្តត្រូវទោសខ្ពស់ខ្ពស់ប់ហើយ មានចិត្តវិនុស កុងឆ្លកសព្វប្រហែលវិ
 ចិត្តរបស់កិភុទោះ រមេដមិនខិនទោ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្ម
 កិលស ដើម្បីប្រកបព្យាយាមរឿយៗ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាមមិនដាច់
 ដើម្បីតាំងទុកនូវព្យាយាម ។ ចិត្តរបស់កិភុណា រមេដមិនខិនទោ
 ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មកិលស ដើម្បីប្រកបព្យាយាមរឿយៗ
 ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកនូវព្យាយាម នេះជាសេចក្តី
 វិនិត្តិធននៃចិត្តទី ៥ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុគ្របម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន
 ៥ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបដ៊ីនូវសេចក្តីវិនិត្តិធននៃចិត្ត ៥ យ៉ាងនេះជន ។

បណ្តាលសកាសដីហិតា សតិប្បដ្ឋានវគ្គា

[៣៨]   បព្វើមេ   កិច្ចូរេ   ចេតសោរិនិទញ្ជា   ។

គត់មេ   បញ្ញា   ។   ឥណ្ឌា   កិច្ចូរេ   កិច្ចុ   គាមសុ

អវិតការកោ   យោភិ   អវិតចួលឆ្នា   អវិតប្រឈមោ   អវិតបិ-

ចាសោ   អវិតបិទ្ធភាយ   អវិតតេល្ខាកា   ។   យោ   សោ

កិច្ចូរេ   កិច្ចុ   គាមសុ   អវិតការកោ   យោភិ   អវិតចួលឆ្នា

អវិតប្រឈមោ   អវិតបិចាសោ   អវិតបិទ្ធភាយ   អវិត-

តេល្ខាកា   តស្ស   ចិត្តំ ន នមតិ   អាណប្បរយ   អណុយោ-

កាយ   សាតច្ចាយ   បធាងាយ   ។   យស្ស   ចិត្តំ

ន នមតិ   អាណប្បរយ   អណុយោកាយ   សាតច្ចាយ

បធាងាយ   អយំ   បបមោ   ចេតសោរិនិទញ្ជា   ។

បុន ចបាំ កិច្ចូរេ កិច្ចុ គាយ អវិតការកោ យោភិ

បណ្តាសកាសផ្ទើបាត សតិប្បដ្ឋានគ្រឹះ

[៣៧] ម្នាលកិតុទាំងឡាយ ចំណែនរបស់ចិត្តនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ចំណែនរបស់ចិត្ត ៥ យ៉ាង តើជូចមេចខ្លះ៖ ៥ ម្នាលកិតុទាំងឡាយ កិតុ
 កុទាំងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រក មិនទាន់ប្រាសចាក
 សេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាត្រំ មិនទាន់ប្រាស
 ចាកសេចក្តីស្រសកយ្យាន មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីក្រោក្រហាយ មិន
 ទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា កុទាំងកាមទាំងឡាយ ៥ ម្នាលកិតុទាំង-
 ឡាយ កិតុណាមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រក មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តី
 ពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាត្រំ មិនទាន់ប្រាសចាក
 សេចក្តីស្រសកយ្យាន មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីក្រោក្រហាយ មិនទាន់
 ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា កុទាំងកាមទាំងឡាយ ចិត្តរបស់កិតុនោះ វិមេដ
 មិនខិនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកម្មកិលេស ដើម្បីប្រកប
 ព្យាយាមរឿយ៉ា ដើម្បីប្រព័ន្ធទ្រាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកន្ផោះ
 ព្យាយាម ៥ ចិត្តរបស់កិតុណា មិនខិនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ដុតកម្មកិលេស ដើម្បីប្រកបព្យាយាមរឿយ៉ា ដើម្បីប្រព័ន្ធទ្រា-
 យាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកន្ផោះព្យាយាម នេះជាបំណែននៃចិត្តទី ១ ៥
 ម្នាលកិតុទាំងឡាយ ម្បយទ្រួត កិតុមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រកកុទាំងកាយ

សុត្តនបិដក អគ្គត្រនិកាយស្ស នវកនិចាតា

រប អវិតាកោ ហេតិ យានត្វំ ឧណភាជាតំ
 កុព្ភិត្រា សេយ្យសុាំ បស្បសុាំ មិទ្ធសុាំ អនុយុត្តោ
 រិហាតិ អញ្ញត់ ឈរិតាយំ បជីជាយ ព្រឹងិរិយំ
 ចរតិ តមិជាយំ សីលេន វ វតេន វ តបេន វ
 ព្រឹងិរិយេន វ ឈេរ វ កិស្សិមិ ឈរិតោកោ
 វតិ ។ យោ សោ កិត្វុរោ កិត្វុ អញ្ញត់
 ឈរិតាយំ បជីជាយ ព្រឹងិរិយំ ចរតិ តមិជាយំ
 សីលេន វ វតេន វ តបេន វ ព្រឹងិរិយេន
 វ ឈេរ វ កិស្សិមិ ឈរិតោកោ វតិ
 តស្ប ចិត្តំ ន នមតិ អតិថ្មាយ អនុយោតាយ
 សាតច្ចាយ បជីជាយ ។ យស្ប ចិត្តំ ន នមតិ
 អតិថ្មាយ អនុយោតាយ សាតច្ចាយ បជីជាយ
 អយំ បញ្ញមោ ចេតសោរិនិទ្ទោ ។ តមោ ទោ កិត្វុរោ
 បញ្ញ ចេតសោរិនិទ្ទោ ។ តមោសំ ទោ កិត្វុរោ
 បញ្ញផ្លំ ចេតសោរិនិទ្ទាគំ បមាងាយ ចត្តាខោ
 សតិប្បញ្ញតាង ភាគេត្តា ។ គតេមោ ចត្តាខោ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

មិនទាន់ប្រាសហកតម្រកកួរឃ្សប ជាមួកបរិភោគការដន ដកបដល់ខ្លួន
 ពេញផ្ទើ ហើយប្រកបរឿយៗ នូវទីដេកស្រប នូវទីធ្វើកស្រប
 និងសេចក្តីលក់ស្រប ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចាយ ប្រចាំនូវខែនិកាយ
 ណាមួយ ដោយគិតថា អាណាមព្រឹនីជានជាមេនស៊ីកិច្ច បុជា
 ខែនិកាយ ដោយគិតថា អាណាមព្រឹនីជានជាមេនស៊ីកិច្ច បុជា
 ម៉ាលកិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិណាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចាយ ប្រចាំនូវខែនិកាយ
 ណាមួយ ដោយគិតថា អាណាមព្រឹនីជានជាមេនស៊ីកិច្ច បុជា
 ខែនិកាយ ដោយគិតថា អាណាមព្រឹនីជានជាមេនស៊ីកិច្ច បុជា
 មិត្តរបស់កិត្តិនោះ រមេដមិនខិនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាក្រឹមដុតកម្មោ
 កិលេស ដើម្បីប្រកបព្យាយាមរឿយៗ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាមមិនជាប់
 ដើម្បីគាំទិន្នន័យព្យាយាម ។ បិត្តរបស់កិត្តិណា រមេដមិនខិនទៅ
 ដើម្បីព្យាយាម ជាក្រឹមដុតកម្មោកិលេស ដើម្បីប្រកបព្យាយាមរឿយៗ
 ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាមមិនជាប់ ដើម្បីគាំទិន្នន័យព្យាយាម នេះជាបំណង
 នៃបិត្តទី ៥ ។ ម៉ាលកិត្តិទាំងឡាយ បំណងរបស់បិត្តមាន ៥ យ៉ាងនេះ
 ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្យាយាម កិត្តិត្របម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៥ ដើម្បីលេបង់
 នូវបំណងរបស់បិត្ត ៥ យ៉ាងនេះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៥ យ៉ាង តើដូចម៉ោងទី១៩៣៦៖ ។

បណ្តាលសកាសដូចីតោ សតិប្បជ្ជានវគ្គា

នៅ កិច្ចឈ កិច្ចុ គាយ គាយទុបស្សី វិរាណី
 អាតី សម្បជាមោ សតិម វិនឈយ លោកេ
 អកិដ្ឋាភោមនស្សា ហេននសុ ។ យ ។ ចិត្ត ធម្មសុ
 ធម្មទុបស្សី វិរាណី អាតី សម្បជាមោ សតិម
 វិនឈយ លោកេ អកិដ្ឋាភោមនស្សា ។ នមេសំ
 ទៅ កិច្ចឈ បញ្ញាំ ចេតសេវិនិពលាកំ បមានាយ
 នមេ ចត្តាកេ សតិប្បជ្ជាម ការសេច្ចាតិ ។

សតិប្បជ្ជានវគ្គា ទុតិយោ ។

តិច្ចុទានំ ភវតិ

សិត្តា នឹករណា គាយ ឧឆ្នា ច ឱរម្បាកិយា
 តិតិ មច្ចិយព្រោះ ឧឆ្នម្បាកិយាកំ អង្វំ
 ចេតាទីលិនិពលោតិ ។

បណ្តាសកាសផ្ទិត សតិប្បដ្ឋានគ្រឹះ

ម្ចាលកិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិកិនុសាសនានេះ ពិចារណារឿយ៉ា នូវរកាយ
 កិនុសាសនានេះ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស ជាមួក^១
 ដីជីខ្លួន មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិស្សាណិធីទោមនស្ស កិនុសាសនានេះ កិនុសាសនានេះ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស ជាមួក^២
 ជាមួកដីជីខ្លួន មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិស្សាណិធីទោមនស្ស កិនុសាសនានេះ កិនុសាសនានេះ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស ជាមួក^៣
 ជាមួកដីជីខ្លួន មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិស្សាណិធីទោមនស្ស កិនុសាសនានេះ កិនុសាសនានេះ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស ជាមួក^៤
 ជាមួកដីជីខ្លួន មានស្ថារតី កម្មាត់បង់នូវអភិស្សាណិធីទោមនស្ស កិនុសាសនានេះ កិនុសាសនានេះ មានព្យាយាម ជាគ្រឹះដុតកម្មាកិលេស ជាមួក^៥

ចប់ សតិប្បដ្ឋានគ្រឹះ ២ ។

ឧទ្ទានកិនុសាសនានេះគឺ

និយាយអំពើសិក្សា ១ និវរណៈ ១ កាម ១ ឧបាទានកិនុសាសនានេះគឺ ១
 សំយោជន៍: ជាបំណែកខាងក្រោម ១ គតិ ១ សេចក្តី
 កំណាល់ ១ សំយោជន៍: ជាបំណែកខាងលើជាតម្រប់ប្រាំបី ១
 សេចក្តីវិនិត្តិនៃនេបិត្ត ១ និងបំណែករបស់បិត្ត ១ ។

តតិយោ សម្បប្បជានវគ្គ

[៧៣] បញ្ជាណិ កិច្ចេរ សិទ្ធាគុណុល្យិ ។
គតមានិ បញ្ញ ។ ចារកតិចាល់ ។ យ ។ សុភ-
មេរយមដ្ឋប្បមានដ្ឋានំ ។ ឥមានិ ខោ កិច្ចេរ បញ្ញ
សិទ្ធាគុណុល្យិ ។ ឥមសំ ខោ កិច្ចេរ បញ្ញាំ
សិទ្ធាគុណុល្យិ ។ បហាងាយ ចន្ទាកេ សម្បប្បជាន
កប់តញ្ញ ។ គតមេ ចន្ទាកេ ។ ឥដ កិច្ចេរ កិច្ចុ
អនុប្បញ្ញានំ ចាបកានំ អគុសលានំ ធម្មានំ អនុ-
ប្បជាន ធម្មោ ធមេតិ រីយំ អរកតិ ចិត្តំ
បក្សុល្យាកតិ បណ្តាកតិ ឧប្បញ្ញានំ ចាបកានំ អគុស-
លានំ ធម្មានំ បហាងាយ ធម្មោ ធមេតិ រីយំ
អរកតិ ចិត្តំ បក្សុល្យាកតិ បណ្តាកតិ អនុប្បញ្ញានំ
គុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បជាន ធម្មោ ធមេតិ
រីយំ អរកតិ ចិត្តំ បក្សុល្យាកតិ បណ្តាកតិ

សម្បប្បធានវគ្គ ទី ៣

[៣៣] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ
នេះមាន ៥ យោង ។ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យោង តើដូចបី
មេបច្ចុះ ។ គឺ បាលាតិបាត ១ ។ ២ ។ សុរាយមេរួមដឹងប្បម្ពាទ្វាន ១ ។
ម្នាលកិភុទាំងឡាយ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយមាន ៥ យោងនេះ
ជន ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរបម្រីនសម្បប្បធាន ២ យោង
ដើម្បីលេះបង់នូវហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យោងនេះ ។ សម្បប្ប-
ធាន ២ យោង តើដូចបីមេបច្ចុះ ។ ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទកុង
សាសនានេះ ព្រំនៃទន្លេ៖ ឬកើតឡើង សង្កាត់ ប្រារព្យិករាយម
ធ្វើបិត្ត តមល័បិត្ត ដើម្បីបិទអកុសលិជម៉ាំងឡាយ ដំណាមក ដែល
មិនទាន់កើតឡើង មិនឬកើតឡើងបាន ១ ព្រំនៃទន្លេ៖ ឬកើតឡើង
សង្កាត់ ប្រារព្យិករាយម ធ្វើបិត្ត តមល័បិត្ត ដើម្បីលេះបង់នូវអកុសលិជ
ម៉ាំងឡាយដំណាមក ដែលកើតឡើងហើយ ១ ព្រំនៃទន្លេ៖ ឬកើតឡើង
សង្កាត់ ប្រារព្យិករាយម ធ្វើបិត្ត តមល័បិត្ត ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាល
កុសលិជម៉ាំងឡាយ ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឬកើតឡើងបាន ១

បណ្តាលសកាសដីបិតោ សតិប្បជ្ជានវគ្គា

ឧប្បន្ទានំ កុសលានំ ចម្លានំ ិតិយ អសម្រោសាយ
 គិយរការយ ធម្មុលាយ ការនាយ ទានិបុរិយ
 ឆ្នំ ជនតិ រយមតិ វិយ អារកតិ ចិត្ត
 បក្សល្អភាពិ បណ្តហាតិ ។ សមេសំ ខោ កិត្យិរ
 បញ្ចុំ សិត្វាចុព្យល្ងានំ បយានាយ សមេ ចត្តាភោ
 សម្បប្បជ្ជានា ការេត្រា ។ (យារតា^(១) សម្បប្បជ្ជានរស់ន
 វិត្តាបន្ទិ) ។

[៧៤] បញ្ញិមេ កិត្យិរ ចេតសេវិនិព្យា ។
 គតមេ បញ្ចា ។ ឥណ កិត្យិរ កិត្យិ គាមសុ
 អវិតការេ ហេរតិ ។ ឃ ។ សមេ ខោ កិត្យិរ បញ្ចា
 ចេតសេវិនិព្យា ។ សមេសំ ខោ កិត្យិរ បញ្ចុំ
 ចេតសេវិនិព្យានំ បយានាយ ចត្តាភោ សម្បប្បជ្ជានា
 ការេត្រា ។ គតមេ ចត្តាភោ ។ ឥណ កិត្យិរ
 កិត្យិ អចុប្បន្ទានំ ចាបកាតំ អកុសលានំ ចម្លានំ
 អចុប្បជ្ជាយ ឆ្នំ ជនតិ រយមតិ វិយ
 អារកតិ ចិត្ត បក្សល្អភាពិ បណ្តហាតិ ឧប្បន្ទានំ
 ចាបកាតំ អកុសលានំ ចម្លានំ បយានាយ ។ ឃ ។

^(១) ឯ. ម. យារ វគ្គា ។

បណ្តាសកាសផ្ទិត សម្បប្បជនគ្នា

ញ្ញាំដែនទ្រនៃ ព្រៃកើតឡើង សង្កាត់ ប្រារព្យូទាយម ផ្លូវបិត្ត តមល់បិត្ត
ដើម្បីញ្ញាំដែនកុសលិចម៉ែនទ្រាយ ដែលកើតឡើងហើយ ព្រៃកើតឡើងហើយ ព្រៃកើតឡើង
មិនព្រៃនាសទៅ ព្រៃកើតឡើងមិនព្រៃកើតឡើង ព្រៃកើតឡើង ព្រៃកើតឡើង ព្រៃកើតឡើង
លេញ ១ ។ ម្នាលកិត្តុទាំងទ្រាយ កិត្តុគ្របមីនសម្បប្បជន ២ យ៉ាងនេះ
ដើម្បីលេបដ៏ខ្ពស់រហ័ត្តនៃសិក្សា មានកម្មាំដែនបយ ៥ យ៉ាងនេះជន ៤ បណ្តិត
សម្រាប់សេចក្តីព្រៃកើតសារ ដោយអំណារបសម្បប្បជនត្រឹមណាងជនបុះ ។

[៣៤] ម្នាលកិត្តុទាំងទ្រាយ ចំណាត់នេបិត្តនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
ចំណាត់របស់បិត្ត ៥ យ៉ាង តើដូចមេបុះ ។ ម្នាលកិត្តុទាំងទ្រាយ កិត្តុកុង
សាសនានេះ ជាអ្នកមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រកកុងកាមទាំងទ្រាយ ។ បេ ។
ម្នាលកិត្តុទាំងទ្រាយ ចំណាត់របស់បិត្តមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាលកិត្តុ
ទាំងទ្រាយ កិត្តុគ្របមីនសម្បប្បជន ២ យ៉ាង ដើម្បីលេបដំណារ
របស់បិត្ត ៥ យ៉ាងនេះ ។ សម្បប្បជន ២ យ៉ាង តើដូចមេបុះ ។ ម្នាល
កិត្តុទាំងទ្រាយ កិត្តុកុងសាសនានេះ ញ្ញាំដែនទ្រនៃ ព្រៃកើតឡើង សង្កាត់
ប្រារព្យូទាយម ផ្លូវបិត្ត តមល់បិត្ត ដើម្បីបិទកុសលិចម៉ែនទ្រាយ
ដំណាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនព្រៃកើតឡើងបាន ១ ដើម្បីលេប
បដ៏ខ្ពស់កុសលិចម៉ែនទ្រាយដំណាមក ដែលកើតឡើងហើយ ៥ យ៉ាង ។ បេ ។

សុត្តនិងកៅ អគ្គត្រនិកាយសួយ នវកនិចាតា

អនុប្បញ្ញានំ គុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បជ្ជាយ ឧប្បញ្ញានំ
 គុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្ភាសាយ កិយោរ-
 កាកយ ឬបុណ្យាយ ការធាយ ចារិយិយា ន្លំ
 ដន្តិ ភាយមតិ វីយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្រិប្បាទិ
 បជហតិ ។ តមេសំ ទោ កិត្យាប់ បញ្ហានំ ចេតសោ-
 វិនិព្យានំ បបានាយ តមេ ចត្តាប់ សម្បប្បជ្ជាយ
 ភាគត្រូវតិ ។

សម្បប្បជ្ជានវគ្គា តតិយោ ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នរកនិចាត

ញ្ចាំងទន្លេ៖ ឲ្យកើតឡើង សង្កាត ប្រារព្យិកាយម ផែនបិត្ត តមល់បិត្ត
ដើម្បីញ្ចាំងកុសលធម៉ោងទ្វាយ ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន
១ ដើម្បីញ្ចាំងកុសលធម៉ោងទ្វាយ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យបិតនៅ មិន
ឲ្យវិនាសនៅ ឲ្យវិនិត្តតែបម្រើនឡើង ឲ្យជិត្យហើយ ឲ្យបម្រើនពេញ
លេញ ១ ។ ម្នាលកិត្តិកុំចាំងទ្វាយ កិត្តិកូរបម្រើនសម្រួលបាន ២ យ៉ាងនេះ
ដើម្បីលេបជីនរបៀបស់បិត្ត ៥ យ៉ាងនេះជាន់ ។

ចប់ សម្រួលបានគ្នាទី ៣ ។

ចត្តុល្ហា តួន្ទិបានវគ្គ

[៧៥]   បញ្ជីមានិ   កិត្យូរ   សិត្សាចុព្ទល្អានិ   ។
កត់មានិ   បញ្ញា   ។   ចាយកាតិជាគា   ។   យេ   ។
សុរាមើរយមឆ្លួយប្បញ្ញាណដ្ឋានំ   ។   សមានិ   ខោ   កិត្យូរ
បញ្ញា   សិត្សាចុព្ទល្អានិ   ។   សមេសំ   ខោ   កិត្យូរ
បញ្ញានំ   សិត្សាចុព្ទល្អានិ   បយាងាយ   ចត្តុកោ   សទ្ធិជាងា
ការេត្តា   ។   កត់មេ   ចត្តុកោ   ។   សង   កិត្យូរ   កិត្យូ
នុសមានិប្បញ្ញានសដ្ឋារសមឆ្លាកតំ   សទ្ធិជានំ   ការេតិ
វិយសមានិប្បញ្ញានសដ្ឋារសមឆ្លាកតំ   សទ្ធិជានំ   ការេតិ
ចិត្តុសមានិប្បញ្ញានសដ្ឋារសមឆ្លាកតំ   សទ្ធិជានំ   ការេតិ
វិមំសាសមានិប្បញ្ញានសដ្ឋារសមឆ្លាកតំ   សទ្ធិជានំ   កា-
រេតិ   ។   សមេសំ   ខោ   កិត្យូរ   បញ្ញានំ   សិត្សាចុព្ទល្អានិ
បយាងាយ   សមេ   ចត្តុកោ   សទ្ធិជាងា   ការេត្តាតិ   ។
(ទិន្នន័យសេសា   សទ្ធិជាងរសេណ វិត្សាខេត្តា)   ។

តម្លៃបានវគ្គទី ៤

[៧៥] ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយនេះ
មាន ៥ យ៉ាង ។ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យ៉ាង តើដូច
មេបច្ចុះ ។ គីជាណាពីបាត ១ ។ ២ ។ សុរាយមធ្យប្បមាន-
ឆ្នាន ១ ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ ហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ
មាន ៥ យ៉ាងនេះដែល ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរបម្រើនតម្លៃ-
បាន ៤ យ៉ាង ដើម្បីលេបដ៊ីន្ទរហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យ៉ាង
នេះ ។ តម្លៃបាន ៤ យ៉ាង តើដូចមេបច្ចុះ ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ
កិភុទសាសនានេះ បម្រើនតម្លៃបាន ដែលប្រកបដោយទន្លសមាជិ
និសបណ្ឌសង្ការ ១ បម្រើនតម្លៃបាន ដែលប្រកបដោយវិយសមាជិ
និសបណ្ឌសង្ការ ១ បម្រើនតម្លៃបាន ដែលប្រកបដោយចិត្តសមាជិនិស
បណ្ឌសង្ការ ១ បម្រើនតម្លៃបាន ដែលប្រកបដោយវិមសាសមាជិ
និសបណ្ឌសង្ការ ១ ។ ម្ចាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទរបម្រើនតម្លៃបាន
៤ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបដ៊ីន្ទរហេតុនៃសិក្សា មានកម្មាំងបយ ៥ យ៉ាង
នេះដែល ។ (បទដៃសសទាំង ២ ត្រូវសម្រេចចិត្តស្ថាបោយអំណាច
តម្លៃបានធែនបុះ) ។

សុត្តនបិដកេ អង្គត្តរិកាយស្ស នវកនិបាតា

[៧៦] បញ្ចីមេ កិច្ចូរ ចេតសេរិនិព្វា ។

គតមេ បញ្ចា ។ ឥណ កិច្ចូរ កិច្ចុ គាមសុ
 អវីតការកោ ហេតិ ។ យើ ។ ឥមេ ខោ កិច្ចូរ បញ្ចា
 ចេតសេរិនិព្វា ។ ឥមេសំ ខោ កិច្ចូរ បញ្ចានំ
 ចេតសេរិនិព្វានំ បុរាណ ឥមេ ចត្តាកោ ឥទិ-
 ជាតា ការតោ ។ គតមេ ចត្តាកោ ។ ឥណ កិច្ចូរ
 កិច្ចុ នួនសមាជិប្បជានសង្ការសម្បញ្ញតតំ ឥទិជានំ
 ការតិ វិយសមាជិចិត្តសមាជិវិមំសាសមាជិប្បជាន-
 សង្ការសម្បញ្ញតតំ ឥទិជានំ ការតិ ។ ឥមេសំ ខោ
 កិច្ចូរ បញ្ចានំ ចេតសេរិនិព្វានំ បុរាណ ឥមេ
 ចត្តាកោ ឥទិជាតា ការតោតិ ។

ឥទិបានវគ្គ ចតុល្លា ។

ចត្តាកោ សតិប្បជ្រាង បុរាណ ចតុកោ បណ

ចត្តាកោ ឥទិជាតាបិ បុរិមេយោតេហិ យោជយេតិ ។

សុត្តនិបិជក អង្គត្តនិកាយ នវកនិបាត

[៧៦] ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ចំណាតរបស់បិត្តនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ចំណាតរបស់បិត្ត ៥ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។ ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិ
 កិត្តិសាសនានេះ មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រកកិត្តិកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ចំណាតរបស់បិត្តមាន ៥ យ៉ាងនេះជន ។ ម្នាល
 កិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិគួរបម្រើនតខិបាទ ២ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបង់ន្ទរចំណាត
 របស់បិត្ត ៥ យ៉ាងនេះជន ។ តខិបាទ ២ យ៉ាង តើដូចមេចុះ ។
 ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិកិត្តិសាសនានេះ បម្រើននរតខិបាទ ដែលប្រ-
 កបដោយទន្លសមាជិនធបជានសង្ការ បម្រើនតខិបាទ ដែលប្រកបដោយ
 វីយសមាជិ បិត្តសមាជិ វីមំសាសមាជិ និធនបជានសង្ការ ។ ម្នាល
 កិត្តិទាំងឡាយ កិត្តិគួរបម្រើនតខិបាទ ២ យ៉ាងនេះ ដើម្បីលេបង់ន្ទរ
 ចំណាតរបស់បិត្ត ៥ យ៉ាងនេះជន ។

ចប់ តខិបាទគ្នា ទី ៥ ។

គប្បីប្រកបសតិប្បញ្ញជាន ២ យ៉ាង បទគីសមប្បញ្ញជាន ២ យ៉ាង តខិបាទ
 ២ យ៉ាង តាមនៃយដែលមានមកហើយកិត្តិខាងដើមផែបុះ ។

បញ្ជាមេ វត្ថា

[៧៧] រកស្សី កិច្ចឈ អភិញ្ញាយ នវ ធម្ម
ការេត្តា ។ គត់មេ នវ ។ អសុកសព្វា មរណា-
សព្វា អាបារ បដិល្លឹលសព្វា សព្វេលាកេ
អនុកិរតសព្វា អនិច្ចសព្វា អនិច្ច ឯក្រុសព្វា ឯក្រុ
អនុត្តសព្វា បហានសព្វា វិរកសព្វា ។ រកស្សី
កិច្ចឈ អភិញ្ញាយ នមេ នវ ធម្ម ការេត្តាតិ ។

[៧៨] រកស្សី កិច្ចឈ អភិញ្ញាយ នវ ធម្ម
ការេត្តា ។ គត់មេ នវ ។ បបមផ្លាងំ ឯតិយផ្លាងំ
តិយផ្លាងំ ចតុត្តិផ្លាងំ អាគាសានសព្វាយតំ
វិស្សាទាព្យាយតំ អាគិច្ចព្យាយតំ នេសព្វា-
នាសព្វាយតំ សព្វេដិលិកិរោះ ។ រកស្សី
កិច្ចឈ អភិញ្ញាយ នមេ នវ ធម្ម ការេត្តា ។

វគ្គិទិ ៥

[៣៧] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទប្រើបម្រើនិមិត្ត ន យោង ដើម្បី
ដើរប្រាស់នូវរកចំ ។ ធម៌ ន យោង តើជួចមេចចុះ ។ គឺសេចក្តីសមាចំបា
មិនលូ ។ សេចក្តីសមាចំ ដោយមរណនុបស្សានញ្ញាណ ។ សេចក្តី
សមាចំ កូនអាបារបាទាបស់គ្រឹះខិះ ។ សេចក្តីសមាចំ កូនលោកទាំង
ពួនបា មិនគូរត្រួតកសា ។ សេចក្តីសមាចំបា មិនទ្វៀន ។ សេចក្តី
សមាចំ កូនរបស់ផែលមិនទ្វៀនបាទាចុះ ។ សេចក្តីសមាចំ កូនរបស់
ផែលបាទុកូបា មិនមែនរបស់ខ្លួន ។ សេចក្តីសមាចំនូវរបស់ផែលត្រូវ
លំបង់ ។ សេចក្តីសមាចំបា គ្រឹះនៅឯធម៌យណាយ ។ ន ម្នាលកិភុទាំងឡាយ
កិភុទប្រើបម្រើនិមិត្ត ន យោងនេះ ដើម្បីដើរប្រាស់នូវរកចំ ។

[៣៨] ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទគ្របម្រើនិមិត្ត ន យោង ដើម្បី
ដើរប្រាស់នូវរកចំ ។ ធម៌ ន យោង តើជួចមេចចុះ ។ គឺបបមផ្លាន ។
ទុតិយផ្លាន ។ តុតិយផ្លាន ។ ចតុតិផ្លាន ។ អាកាសានញ្ញាយ-
តនផ្លាន ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនផ្លាន ។ អាកិញ្ញាយតនផ្លាន ។
នេវសញ្ញាដាសញ្ញាយតនផ្លាន ។ សញ្ញាអនុយិតនិរាង ។ ន ។
ម្នាលកិភុទាំងឡាយ កិភុទគ្របម្រើនិមិត្ត ន យោងនេះនេះ ដើម្បីដើរប្រាស់
នូវរកចំ ។

សុត្តនិងកៅ អគ្គត្តរិកាយស្បែ នវកនិច្ចាតា

[៧៩] ភកស្បែ កិត្យីរ បរិញ្ញាយ បរិក្តូយាយ
 បហាងាយ ឧយាយ រយាយ វិភាគាយ និពេជាយ
 ចាកាយ បដិនិស្សុត្តាយ តមេ នវ ចម្លា ការ-
 ត្តា ។ ធោសស្បែ មោហាស្បែ កោដស្បែ ឧបនា-
 ហាស្បែ មត្តុស្បែ បលាសស្បែ តស្សាយ មច្ចិយស្បែ
 មាយាយ សាថេយ្យស្បែ ចម្លស្បែ សារម្លស្បែ មានស្បែ
 អតិមានស្បែ មណស្បែ បមានស្បែ អកិញ្ញាយ
 បរិញ្ញាយ បរិក្តូយាយ បហាងាយ ឧយាយ រយាយ
 វិភាគាយ និពេជាយ ចាកាយ បដិនិស្សុត្តាយ តមេ
 នវ ចម្លា ការត្តាតិ ។ តុមមហេច កកវ ។
 អត្ថមន តេ កិត្យី កកវតោ កាសិតំ អកិនិញ្ញិតិ ។
 នវកនិច្ចាតា សមត្តា ។

សុត្តនបិដក អង្គត្តនិកាយ នវកនិចាត

[៧៤] ម្នាលកិតិទាំងឡាយ កិតិត្សូរបម្រើនួរដម់ ន យោងនេះ
 ដើម្បីកំណត់ជីន ដើម្បីអស់លីនទៅ ដើម្បីលេះ ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បី
 សូន្យទៅ ដើម្បីនើយណាយ ដើម្បីរលត់ ដើម្បីលេបដ៊ែ ដើម្បីរលាស់
 ថាលន្ទរវភ័ណ៌ ។ កិតិត្សូរបម្រើនួរដម់ ន យោងនេះ ដើម្បីជីដ្ឋាស់ ដើម្បី
 កំណត់ជីន ដើម្បីអស់រលីនទៅ ដើម្បីលេះ ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីសូន្យទៅ
 ដើម្បីនើយណាយ ដើម្បីរលត់ ដើម្បីលេបដ៊ែ ដើម្បីរលាស់ថាល
 ន្ទរទោស៖ មោហៈ កោធៈ ឧបនាទៈ មក្ខៈ បលាសៈ តស្សា
 មច្ចុវិយៈ មាយ សាច់យ៍ ចម្លេះ សរមេះ មាន៖ អតិមាន៖ មទេះ
 បមាន៖ ។ លុះព្រះជ័មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។
 កិតិទាំងនោះ ក៏ពេញចិត្តត្រកអរនឹងភាសាធរបស់ព្រះជ័មានព្រះភាគ ។

ចប់ នវកនិចាត ។

សុត្រនិងកៅ
អង្គភាពនិកាយស្សី នវកនិបាត់
ទិសមេ ភាត់

មាតិកា អង្គ

បណ្តាលសកោ

បណ្តាលសកោ	សម្បាធម៌រគ្គា	បប់មេ	១
	សិបនាទរគ្គា	ទុតិឃោយា	៤៤
	សត្តាវសរគ្គា	តតិឃោយា	៥៤
	មហារគ្គា	ចចូល្លោ	១១៥
	បញ្ហាលរគ្គា	បញ្ហាមេ	១៩៥

បណ្តាលសកាសដ្ឋីបិតា រគ្គា

បណ្តាលសកាសដ្ឋីបិតារគ្គសុ ខេមរគ្គា	បប់មេ	២១១
សតិប្បជានរគ្គា	ទុតិឃោយា	២១៥
សម្បប្បជានរគ្គា	តតិឃោយា	២២៤
តចិប្បាទរគ្គា	ចចូល្លោ	២២៧
រគ្គា	បញ្ហាមេ	២២៨

សុត្តនិងក

អង្គត់នឹកាយ នវកនិចាត

ទសមភាព

មាតិកា

លេខទំព័រ

បណ្តាលសក

បណ្តាលសក	សម្ងាត់រគ្រួយ	ទី ១	៩
	សីហនាទរគ្រួយ	ទី ២	៤៥
	សត្វាកាបរគ្រួយ	ទី ៣	៥៥
	មហារគ្រួយ	ទី ៤	១១៥
	បញ្ហាលរគ្រួយ	ទី ៥	១៥៥

បណ្តាលសកាសង្គបិតរគ្រួយ

បណ្តាលសកាសង្គបិតរគ្រួយ	ខេមរគ្រួយ	ទី ១	២១១
	សតិប្បញ្ញានរគ្រួយ	ទី ២	២១៥
	សមប្បញ្ញានរគ្រួយ	ទី ៣	២២៥
	តទិប្តាទរគ្រួយ	ទី ៤	២២៧
	រគ្រួយ	ទី ៥	២២៥

